

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

17. YÜZYILDA YAPILMIŞ
MENSÛR ŞEHNÂME TERCÜMESİ
(vr. 521a - 551a, İnceleme, Metin, Dizin)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESEN KOYUN

İSTANBUL, 2011

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

17. YÜZYILDA YAPILMIŞ
MENSUR ŞEHNÂME TERCÜMESİ
(vr. 521a - 551a, İnceleme, Metin, Dizin)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ESEN KOYUN

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. ZUHAL KÜLTÜRAL

İSTANBUL, 2011

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Esen Koyun'un "17. Yüzyılda Yapılmış Mensûr Şehnâme Tercümesi (vr. 521a - 551a, İnceleme, Metin, Dizin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Zuhâl Kültüral
Üniversitesi Marmara

İmza

.....

Üye : Prof.Dr. Gülden Sağol Yüksekaya
Üniversitesi Marmara

.....

Üye : Prof.Dr. Necdet Öztürk
Üniversitesi Marmara

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun ..28..1.07..2011 tarih ve ..2011/15-2... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
SUMMARY	V
KISALTMALAR VE İŞARETLER	VI
TRANSKRİPSİYON CETVELİ	VII
GİRİŞ	VIII
METİN	1
GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİ	80
DİZİN	137
BİBLİYOGRAFYA	314
ÖZ GEÇMİŞ	316
TIPKIBASIM	317

ÖN SÖZ

İran şairi Firdevsî tarafından kaleme alınan *Şehnâme*, İran krallığının kuruluşu ile Sasani hanedanının sona ermesi arasındaki kronolojik tarihi işleyen manzum bir eserdir. 60 bin beyitten oluşmuş olan bu eser, İran tarihi ve İran gelenekleri hakkında oldukça zengin bir kaynaktır. Bu özelliğinden dolayı birçok dile çevrilmiştir. Bizde de geniş yankı uyandıran *Şehnâme*'nin dilimize manzum ve mensur olmak üzere çeşitli tercümeleri yapılmıştır.

Eser, İranlıların Müslüman olmadan önceki bin yıllık geçmişinin izlerini taşır. Tanpınar'ın "İran Edebiyatı'nın asıl kendini idrak ettiği ana kitap" dediği *Şehnâme*'ye bu açıdan "İran'ın yaşayan hafızası" demek yanlış olmaz. İranlılarla ilişki içinde bulunan milletleri ilgilendiren detaylar vermesi yönüyle de önemlidir.

Bu çalışmada, Derviş Mustafa tarafından 17. yüzyılda istinsah edilen mensur *Şehnâme* çevirisi esas alınmıştır. Tek nüsha olan eser, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde 6131 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Üzerinde çalışılan kısım, yazmanın I. cildinin 521a-551a varaklarını kapsamaktadır.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır: Giriş, metin, günümüz Türkçesine çeviri ve dizin

Giriş bölümünde Firdevsî'nin hayatı, *Şehnâme* ve *Şehnâme* çevirileri üzerinde durulmuş ve çalışılan eser hakkında bilgi verilmiştir. Metin bölümünde eser, çevriyazıya aktarılmış ve noktalama işaretleri günümüz imlası dikkate alınarak uygulanmıştır. Yararlanılmasında kolaylık olması açısından metin paragraflara ayrılmıştır. Okunamayan kelimeler [...] işaretiyle, okunuşundan emin olunamayan kelimeler ise, (?) işaretiyle gösterilmiştir. Üçüncü bölümde metin günümüz Türkçesine aktarılmıştır.

Çalışmamızın dizin bölümünde ise, eserin söz varlığını ortaya koyan gramatikal bir indeks hazırlanarak, kelimeler ve birleşik şekiller alfabetik olarak dizilmiştir. Bu bölüm, madde başlarına göre alfabetiktir. Madde başı olarak alınan kelimelerin altına o kelimeyle ilgili deyim, ara madde ve birleşikler sıralanmıştır. Arapça, Farsça birleşik ve türemiş kelimelerin kaynağı, oluşturuluş şekilleri ile diğer alıntı kelimelerin hangi dilden oldukları ve asıl şekilleri de belirtilmiştir. Eserdeki kelimelerin metinde geçtiği anlamları verilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca çalışmanın sonuna eserin çevriyazıya aktarılan 521a-551a varaklarının tıpkıbasımını varak numaraları gösterilerek eklenmiştir.

Yüksek Lisans tezi olarak bu eseri bana tavsiye ederek, çalışmalarım esnasında da bütün imknlarını seferber eden ve disiplinli bir şekilde çalışarak, tezimi hazırlamamda büyük emeği geçen çok kıymetli hocam ve aynı zamanda tez danışmanım Prof. Dr. Zuhal KÜLTÜRAL'a, hazırladığı *Cibakaya* programı ile izin çalışmalarıma büyük katkıda bulunan değerli hocam Prof. Dr. Ceval KAYA'ya, güler yüzlülüğü ve sıcaklığıyla bizleri her zaman motive eden değerli hocam Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALI'ye, çalışmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen ve moralimi her daim yüksek tutmamı sağlayan değerli hocam Dr. Aylin KOÇ'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca eğitim hayatımın her anında ve bu tezi hazırlarken maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım aileme çok teşekkür ederim.

ÖZET

Bir bölümü üzerinde çalışılan eser, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde 6131 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Üç cilt olup tamamı 1778 varaktır. Her sayfasında 25 satır bulunan bu eserde minyatürlere de yer verilmiştir. Üzerinde çalışma yapılan birinci cildin boyu 39, eni 24,5 ve kalınlığı 7,5 cm'dir. Kelime kelime bir tercüme niteliği taşımayan bu eser hicrî 1187, milâdî 1773 tarihinde tamamlanmıştır. Bu tez yazmanın 521a-551a varaklarını kapsamaktadır.

Bu tezi hazırlamaktaki amaç *Şehnâme*'nin bu mensur tercümesini tanıtmaktır. Bu çalışma giriş, metin, günümüz Türkçesine çeviri ve dizin olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında Fidevsî, *Şehnâme*, *Şehnâme* çevirileri ve üzerinde çalışma yapılan yazmayla ilgili bilgiler verilmiştir.

Metin kısmında eser çevriyazıya aktarılmış, varak ve satır numaraları belirtilmiştir. Metin, günümüz noktalama işaretlerine göre düzenlenmiş, metnin gerekli yerlerinde paragraflar yapılmıştır. Yapılan bu düzenlemeyle eserden faydalanmanın daha kolay bir hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Günümüz Türkçesine çeviri kısmında eserdeki Arapça ve Farsça kelimeler günümüz Türkçesine aktarılmıştır.

Dizin bölümünde eserin söz varlığını gösteren gramatikal bir indeks hazırlanmıştır. Kelimeler ve birleşik şekiller alfabetik olarak dizilmiştir. Madde başı olarak kabul edilen kelimelerin altına o kelimeyle ilgili ara madde, deyim ve birleşikler sıralanmıştır. Arapça, Farsça birleşik ve türemiş kelimelerin kaynağı, oluşturuluş şekilleri ile diğer alıntı kelimelerin hangi dilden oldukları ve asıl şekilleri de belirtilmiştir. Eserdeki kelimelerin metinde geçtiği anlamları verilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonunda eserin tıpkıbasımı yer almaktadır.

SUMMARY

The artefact that was partially studied has been registered to the inventory of the Istanbul University Central Library with the number 6131. It is comprised of three volumes and 1778 leaves in its entirety. It contains 25 lines per page and features several miniatures. The dimensions of the first volume that is worked on are a height of 39, width of 24.5, and a thickness of 7.5 cm. Completed in the year 1187 of the moslem and 1773 of the Gregorian calendars, it is not a verbatim translation. This thesis covers the leaves 521a to 551a of the inditement.

The purpose of this thesis is to familiarise the reader with this prose translation of the Shahnamah. It comprises four parts namely, an introduction, the text, translation into modern Turkish, and an index.

The introduction contains information on Ferdowsi, Shahnamah, its translations, and the inditement that was examined.

In the text part the work has been converted to prose translation and marked with page and line numbers. The text has been arranged according to modern punctuations, and divided into paragraphs where necessary. This has been done with the aim of making it easier to use the artefact.

In the translation into modern Turkish part Arabic and Persian words have been translated into their modern equivalents line by line and formed into proper sentences.

The index part is comprised of a grammatical index of the vocabulary of the artefact. Words and unified symbols have been arranged alphabetically. Intermediate entries, idioms and unified forms are listed below the words that are considered lexical entries. The sources for Arabic and Persian unified and derived terms, the ways they are formed, origins of other loan words and their original forms have also been stated. An attempt is made to explain the meanings of the words as they have been used in the artefact. An unaltered reproduction is provided at the end.

KISALTMALAR VE İŞARETLER

Ar.	Arapça
Far.	Farsça
hfk.	Halk ağzı
İt.	İtalyanca
krş.	Karşılatırınız
Moğ.	Moğolca
T.	Türkçe
Yun.	Yunanca
+	İsim kök/gövdesine gelen eklerden önce kullanılmıştır.
-	Fiil kök/gövdesine gelen eklerden önce kullanılmıştır.
/	Faklı imlalarla yazılmış madde başlarını ayırır.
[...]	Okunamayan kelimeleri belirtmek için kullanılmıştır.
(?)	Okunuşundan emin olunamayan kelimeleri gösterir.

TRANSKRİPSİYON CETVELİ

Harfler	Transkripsiyon Karşılıkları	Harfler	Transkripsiyon Karşılıkları
آ (ā)	Â, ā	ش	Ş, ş
ا (ā)	A, a; E, e	ص	Ş, ş
ء	ʾ	ض	Ž, ž; Đ, đ
ب	B, p	ط	Ṭ, ṭ
پ	P, p	ظ	Z, z
ت	T, t	ع	ʿ
ث	Ṣ, ṣ	غ	Ġ, ġ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	Q, q
ح	Ḥ, ḥ	ك	K, k; G, g; ħ
خ	Ḫ, ḫ	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Z, z	ن	N, n
ر	r	و	V, v; O, o; Ö, ö; U, u; Ū, ū; Ü, ü
ز	z	ه	H, h (a, e)
ژ	j	ی	Y, y; I, i; Ī, ī
س	S, s		

GİRİŞ

FİRDEVSÎ VE ŞEHNÂME

FİRDEVSÎ'NİN HAYATI: Firdevsî Tûs şehrine bağlı Tâberan köyünde doğdu. Künyesi Ebü'l-Kâsım, mahlası Firdevsî'dir. Hayatı hakkında kaynaklarda çeşitli rivayetler bulunan Firdevsî'nin çocukluk dönemi ve öğrenimine dair hemen hemen bilgi yoktur. Çeşitli kaynaklardan, çocukluğunda iyi bir öğrenim gördüğü, Pehlevî dilini ve şiir yazacak kadar Arapça bildiği öğrenilmektedir. 370 (980) veya 380 (990) yılında *Şehnâme*'yi yazmaya başlayan Firdevsî'yi kimlerin desteklediği bilinmemekle birlikte bazı kaynaklarda onu himaye edenler arasında Tûs valilerinden bahsedilir. Parça parça yazmaya başladığı *Şehnâme*'yi 394 (1003-1004) yılında tamamlayan Firdevsî, eserini büyük bir hükümdara ithaf etmek arzusuyla dönemin en büyük hükümdarlarından olan Sultan Mahmud'la görüşmek ister. Bu isteği, o sırada vezir olan Ebü'l-Abbas Fazl bin Ahmed el-İsferâyînî ile Sultan'ın kardeşi Sebük Tegin'in sayesinde gerçekleşir. Firdevsî Gazne'ye giderek eserini Sultan Mahmud'a sunar. Ancak hükümdar, yeni veziri Ahmed bin Hasan-ı Meymendî'nin de etkisiyle Firdevsî'ye eserinin değerine lâyık bir ödül vermez. Bunun üzerine Firdevsî'nin, kendisine verilen 60 bin dirhemi çeşitli kişilere dağıttığı ve Sultan Mahmud için bir hicviye yazdığı rivayet edilir. Bir başka rivayet de Sultan'ın, kendisine kızıp öldürtmek istemesi üzerine Herat'a giderek ölümden kurtulduğu şeklindedir. Daha sonra Tûs'a dönen Firdevsî ömrünü yoksulluk içinde geçirmiş ve orada vefat etmiştir. Ölüm tarihi bazı kaynaklarda 411 (1020), bazı kaynaklarda da 416 (1025) olarak görülmektedir.¹

ŞEHNÂME

İran'ın milli destanı ve Fars edebiyatının en büyük eserlerinden biri kabul edilen *Şehnâme*, bütün dünya klasikleri arasında da eşsiz bir yere sahiptir. İlk insanın (Keyûmers) yaratılışından İran'da Arapların egemen olduğu döneme kadar geçen zaman sürecindeki İran'ın destansı tarihiyle gerçek bilgileri harmanlayarak verir. Eserin kaynaklarını IX. yüzyılın sözlü gelenekleriyle mensur ve manzum şehnâmeler oluşturur. Bunlar sırasıyla Sâsânî Hükümdarı I. Hüsrev (Enûşîrvân) devrinden (531-579) kalma bir tür resmî İran tarihi olan mensur *Hudâyname*, Ebü'l-Müeyyed-i Belhî'nin mensur *Kitâb-ı Gerşâsb*'ı, Sâmânîler

¹ Zuhâl KÜLTÜRAL-Latif BEYRELİ, *Şerîfî Şehnâme Çevirisi*, c. I, Ankara 1999, s. XVII

devri Horasan sipehsâlârı ve Tûs hâkimi Ebû Mansûr Muhammed b. Abdürrezzâk'ın dört yazara hazırlattığı mensur Şâhnâme-yi Ebû Mansûrî (346/957) ve Mes'ûdî-yi Mervezî ile Dakîkî'nin manzum şehnâmeleridir.

Şehnâme'de Pişdâdîler, Keyânîler, Eşkânîler ve Sâsânîler dönemine ait destansı olaylar ele alınır. Cemşîd, Dahhâk, onunla savaşan demirci Gâve, Ferîdun, yedi güç işi başaran Zaloğlu Rüstem, Turan ülkesinin hükümdarı Efrâsiyâb (Alp Er Tonga), Keykâvus, Keyhüsrev, İsfendiyâr, Dârâ, İskender gibi simalar eserde yer alır. Bu arada Türk kültürüyle ilgili bilgiler de aktarılır. Güçlü doğa ve savaş tasvirlerinin yer aldığı esere zaman zaman Bîjen ve Menîje öyküsünde olduğu gibi aşk hikâyeleri de serpiştirilmiştir. *Şehnâme*'de az miktarda Arapça kelime bulunur. Modern Farsçada kullanılan bazı kelimelerin eski biçimlerine ve fazla kullanılmayan fillere sıkça rastlanır. Bazı ifadeler sehl-i mümteni niteliği taşır. Mesnevi tarzında, mütekârib bahrinin “fa‘ûlün fa‘ûlün fa‘ûlün fa‘ûl” vezniyle yazılan *Şehnâme*'deki beyit sayısı yazmalara göre 48.000 ile 52.000 arasında değişmektedir.

Şehnâme ilk defa XII. yüzyılda Eyyûbîler devri edip ve tarihçisi Bûndârî tarafından Arapçaya çevrilmiştir. (I-II, nşr. Abdülvehhâb Azzâm, Kahire 1350). Eseri ilk defa Turner Macan dört cilt halinde yayımlamış (Kalkûta 1829), bunu İran'da, Hindistan'da ve Avrupa'da yapılan birçok baskısı izlemiş, M. Jules Mohl eseri Fransızca çevirisiyle birlikte neşretmiştir. (I-VII, Paris 1838-1878; Tahran 1353). J. August Vullers, Macan ve Mohl'ın neşirlerini esas alarak *Şehnâme*'nin ilk iki cildini, Samuel Landaner de III. cildini yayımlamış (Leiden 1877-1884), bu neşir daha sonra F.A. Rosenberg, Fritz Wolff ve Saîd-i Nefîsî tarafından tamamlanmıştır. (Tahran 1314/1934). Eserin ilk tenkitli neşri Rusya'da Evgeny Eduardovic Bertels'in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. (I-IX, Moscow 1960-1971).

1971 yılında *Şehnâme*'yi edebî, tarihî, sosyal vb. açılardan incelemek, tenkitli neşirini yapmak üzere İran Kültür Bakanlığı'na bağlı olarak Bünyâd-ı Şehnâme-i Firdevsî oluşturulmuştur. Bu kurumun ilk başkanı Müctebâ Mînovî'nin denetiminde yürütülen çalışmaların uzun zaman alacağı görülünce eserin parçalar halinde yayımına karar verilmiş ve ilk defa *Dâstân-ı Rüstem ü Sührâb* (Tahran 1352 hş./1973), *Dâstân-ı Fîrûd* (Tahran 1354 hş./1975) ve *Dâstân-ı Siyâvûş* (Tahran 1363 hş./1984) basılmıştır. Celâl Hâliki Mutlak birçok nüshaya dayanarak *Şehnâme*'yi yeniden neşretmiş (VI. cildini Mahmûd Emîr Sâlâr, VII. cildini Ebû'l-Fazl Hatîbî ile birlikte; I-VIII, New York 1987-2008; Tahran 1386 hş.), B. W. Robinson eserin tamamını İngilizce'ye çevirmiştir. (I-IX, London 2002)

Şehnâme'de anlaşılmayan bazı kelimeler için Abdülkadir el-Bağdâdî *Lugat-i Şehnâme* adıyla Farsça-Türkçe bir sözlük hazırlamıştır. Eserde *Şehnâme*'nin kelime

kadrosunu incelerken açıklanması gereken Farsça kelimelere, ülke ve yer adlarına, ayrıca nadir kelimelere yer verilmiştir. Bazı kelimelerin gramer özellikleri hakkında bilgi verilmiş, ayrıca şâhid beyitler yazılmıştır. Bu çalışma Carolus Salemann tarafından yayımlanmıştır. (Lexicon Şâhnâmianum, Petersburg 1895). *Şehnâme*'nin minyatürlü çeşitli yazmalarının neşirleri gerçekleştirilmiş, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan minyatürlü yazmaların on altısından yapılan seçmeler İran hükümdarlığının 2500. yılı dolayısıyla hazırlanan albümde yer almıştır. *Şehnâme* ayrıca birçok yönüyle çeşitli araştırmalara konu olmuştur.²

ŞEHNÂME'NİN TÜRKÇE ÇEVİRİLERİ

Doğu ve Batıda birçok dillere aktarılan *Şehnâme*'nin Türkçeye ilk çevirisi II. Murad'ın emriyle yapılan mensur çeviridir. Harekeli güzel bir nesihle yazılmış 328 varaktan oluşan eserde, dokuz adet de minyatür bulunmaktadır. *Şehnâme*'nin ikinci bölümünü ihtiva eden bu nüsha Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde kayıtlıdır. Bunun yanı sıra Türkiye'de ve Türkiye dışındaki kütüphanelerde tam veya eksik birçok mensur çevirisi vardır.

İkinci çeviri Diyarbakırlı Şerîfî tarafından yapılan çeviridir. Bu çeviri *Şehnâme*'nin tek manzum çevirisidir. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde (Haziran–1519) kayıtlı bulunan ve çok güzel harekeli bir nesihle yazılmış olan bu çeviri iki cilt olup 1170 varaktır. Her sayfada iki sütun halinde yirmi beş beyit bulunmaktadır. Eser büyük boy olup, bazı kısımları tamir görmüş, bazı yerlere de sonradan ilaveler yapılmıştır. Baştaki ilk iki sayfa tezhiplidir. Ketebesinde Şerîfî tarafından tercüme ve istinsah edildiği hususu ile eserin bitiş tarihi kayıtlıdır. Eserde birinci ciltte 37, ikinci ciltte 24 olmak üzere toplam 61 adet minyatür bulunmaktadır. Eserin tamamı 56506 beyit olup, asıl *Şehnâme* vezninden farklı olarak aruzun “mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün” kalıbıyla yazılmıştır.³ A. Zajaczkowski tarafından ilim âlemine tanıtılan bu eserin I. cildini Zuhâl Kültürâl, II. Cildini Latif Beyreli doktora tezi olarak hazırlamış, daha sonra bu çalışmalar birleştirilerek yayımlanmıştır (*Şerîfî Şehnâme Çevirisi, I-IV, Ankara 1999*).⁴

Üçüncü çeviri ise; Mehdî mahlaslı Derviş Hasan tarafından II. Sultan Osman'ın emriyle yapılan mensur çeviridir.

² Mehmet KANAR, “Şâhnâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.38, s. 289-290

³ Zuhâl KÜLTÜRÂL-Latif BEYRELİ, *Şerîfî Şehnâme Çevirisi*, c. I, Ankara 1999, s. XIX-XXI

⁴ Zuhâl KÜLTÜRÂL, “Türkçe Tercümelere”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.38, s. 290-292

Ne zaman çevrildiği bilinmemekle beraber, *Şehnâme*'nin Şark Türkçesiyle de bir çevirisi olduğunu, Paris Milli Kütüphane Türkçe Yazmalar Kataloğu'nda mevcut bir kayıttan öğreniyoruz. “Şehnâme, Rustam destanının kıssası” adı altındaki bu kitap eksik bir *Şehnâme* çevirisidir.⁵

Şehnâme'nin günümüz Türkçesiyle yapılmış tam bir çevirisi bulunmamaktadır. Son yüzyılda *Şehnâme*'den yapılmış çeviriler, yarım kalmış ya da seçme çeviri yoluyla hazırlanmış kitapçık halinde olan çalışmalardır. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır:

Muallim Cevdet tarafından lise talebelerine yönelik hazırlanmış olan *Şarkın İlyadası Şehnâme* (1928) adlı kitapçık eserin sadece küçük bir bölümünü kapsamaktadır. Eser eski harfli Türkçe olarak hazırlanmış ve seksen sekiz sayfadan oluşmuştur.⁶

Türk destanları ile ilgili araştırmalarıyla tanınan Prof. Dr. Rıza Nur'un *Türk Bilig Revüsü*'nün dördüncü sayısı tamamen *Şehnâme*'ye ayrılmıştır.⁷

Bunların dışında *Şehnâme* üzerine yapılan çalışmalar şunlardır: Kenan Akyüz, Necati Lugal'in eserinin ön sözünde Doğu'da ve Batı'da yapılan çevirilerden bahsetmiştir.⁸ Mehmet Kanar TDV İslâm Ansiklopedisi'nde iki Türkçe çevirisinden bahseder: *Şehnâme*'yi ilk olarak Turner Macan neşretmiş (1-4 Kalküta 1829), bunu yirmiyi aşkın baskı takip etmiştir. Necati Lugal tarafından Vullers baskısı (Leiden 1877-1884) esas alınarak yapılan Türkçe çevirisinin ancak dört cildi tamamlanmıştır (İstanbul 1945-1955). Vasfi Bingöl de *Şehnâme*'deki bazı hikayeleri “*Şehnâme'den Hikâyeler*” adlı eserinde yayımlamıştır.

Bizim yaptığımız çalışma sonucunda Türkiye kütüphanelerinde tespit edebildiğimiz manzum ve mensur *Şehnâme* çevirileri şunlardır:

Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet yazmalarında bulunan *Şehnâme* çevirisi 189 varak olup mütercimi belli değildir. Eserin baş harfi noksandır. Bu kütüphanede 101 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan diğer çeviri ise II. Murat'ın emriyle yapılmış bir çeviridir.

Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nde 1518 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan eser II. Murat devrinde nesir şeklinde yapılmış bir çeviridir. Eldeki nüshanın 16. asırda kopya edilmiş olması muhtemeldir. Eser 328 varak olup dokuz minyatüre sahiptir. Bu cilt *Şehnâme*'nin ikinci kısmından başlar.

⁵ Orhan Şâik Gökyay, “Şehnâme ve Türkçe Tercümelere”, *Destursuz Bağa Girenler*, İstanbul 1982, s. 45-49

⁶ Yusuf ÖZ, “Şeh-nâme Tercümelere ve Sözlükleri”, *Nâme-i Âşina (Ortak Kültür Mirasının Arayışında)*, c. IV/3, Ankara 2002, s. 25-38

⁷ Rıza NUR, *Türk Bilig Revüsü / Revue de Turcologie*, “Şeh-nâme, Turan-İran Cenklere”, Şubat 1934, c.1, sayı: 4, Mısır 1934

⁸ Necati LUGAL, (çev. [Ön söz: Kenan AKYÜZ]), “Şehnâme”, c. IV, İstanbul 1967-1968

Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nde bulunan diğer *Şehnâme* çevirileri şunlardır:

1116 demirbaş numaralı eser *Şehnâme*'nin nesir olarak yapılmış çevirilerinden biridir. Mütercimnin ismi zikredilmemiştir.

1519 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan diğer bir çeviri Hüseyin b. Hasan b. Muhammed al-Hüsayni tarafından 1510'da istinsah edilmiştir. 1170 varak olup 61 adet minyatür vardır. Şerif Âmedî tarafından manzum olarak yapılan çeviridir. Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nde başka nüshaları da vardır. Bunlar:

1520 demirbaş numaralı nüsha, 310 varak olup 41 tane minyatürü vardır. Bu cilt Luhrasp'ın hükümete geçmesine kadardır.

617 varaktan oluşan diğer nüsha İstanbul'da Hüseyin b. Hasan tarafından 1544'te istinsah edilmiştir. 1521 demirbaş numaralı bu eser de *Şehnâme*'nin birinci cildini ihtiva ediyor, yani eser Luhrasp'ın tahta cülûsuna kadardır.

Şehnâme çevirilerinin Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki son nüshası 1522 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır ve 572 varaktan meydana gelmiştir. Bu nüshanın son sayfası eksiktir. İçinde 55 adet minyatür vardır.

Yukarıda bahsettiğimiz eserler dışında *Şehnâme* çevirileri şu kütüphanelerde bulunmaktadır: İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi (Demirbaş Numarası: 6131), İstanbul Üniversitesi İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi (Demirbaş Numarası: 22), Süleymaniye Kütüphanesi -Hüsrev Paşa- (Demirbaş Numarası: 370), Süleymaniye Kütüphanesi -Reisülküttap- (Demirbaş Numarası: 631), Süleymaniye Kütüphanesi -Darülmecnevi- (Demirbaş Numarası: 983), Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi (Demirbaş Numarası: 671), Köprülü Kütüphanesi -Fazıl Ahmet Paşa- (Demirbaş Numarası: 1063)

Üzerinde çalıştığımız eser, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 6131 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan çeviridir. Bu eser hakkında en geniş bilgiyi Orhan Şaik Gökyay vermektedir. *Destursuz Bağa Girenler* adlı eserinin *Şehnâme ve Türkçe Tercümeleri* başlıklı yazısında, üzerinde çalışılan bu eserle ilgili olarak bilgiler verdikten sonra mensur çevirinin içeriğini ortaya koyarak, şu noktalara dikkat çekmektedir: Firdevsî'nin yalnız klasik edebiyatımız üzerinde değil, halk edebiyatımız üzerinde de mühim bir tesiri vardır. *Şehnâme* yazıldıktan sonra birçok şairler ve nesirciler bunun tesiri altında kalarak eski İran geleneğini aksettiren birçok eserlerin yazılmasına yol açmıştır. Saraylarda ve halkın toplandığı yerlerde bunları okuyan bir sınıf adamlar da ortaya çıktı. Bunlara “şehnâmehan” deniliyor ki sonradan “kıssahan” kelimesiyle müteradif olarak kullanılmaya başlandı.

Eserin İnan'da uyandırdığı bu tesir bizim hikâyeciliğimizde de görüldü. Meclislerde, kahvehanelerde okunan Salsalnâme, İskendernâme, Anternâme, Hamzanâme, Süleymannâme gibi eserlerin arasında *Şehnâme* çevirilerinin, ondan alınmış ve genişletilmiş hikayelerin de bir yeri vardır. Evliya Çelebi Firdevsî'nin *Şehnâme*'sini okuduğu zaman Firdevs meleklerini hayran bırakan bir *Şehnâme*'den bahseder.

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde kayıtlı olan bu çeviri, eksik bir çeviri olup, *Şehnâme*'nin başından İskender'in doğumuna kadar olan kısmı ihtiva etmektedir. Bu nüsha üç cilt halinde olup 1778 varaktır. Hacmi bize eserin ne kadar genişletilerek halkın merak ve alakasını çekecek daha nice vakalar ve teferruat ilavesiyle cinler, periler, devler, tılsımlar ve daha başka masal ve destan unsurlarıyla beslenerek çevrildiğini gösterir. Bu çeviri halk hikâyelerinin üslûbuna uygun bir ifade tarzıyla başlıyor, söz başlarında “râvîler öyle rivâyet iderler kim, öyle rivâyet olunur ki, râvî-i dânâ öyle nakl eyler ki, râvî-i şîrîn öyle nakl ider kim, râvî-i şîrîn-zebân öyle nakl ider kim, râvî-i şîrîn-edâ böyle rivâyet eyler ki, râvî-i sühan kavlince, dâsitân-ı dil-sitân-ı safâ-bahş öyle nakl ü beyân eyler kim, üstâd öyle nakl eyler ki, râvî-i şîrîn kavlince öyle nakl ü beyân olunur ki ...” şeklinde mevcut ifadeler bu çeviride Firdevsî'nin eseri esas tutulmakla beraber, daha başka rivayetlerden de faydalandığını gösterir. Nitekim sonunda “bu şehnâme bu mahalde tamam olup bu ruzgârdan zuhurât-ı kevnîyyeden olan mevatlar nece dürlü ve nece üstadlar dilinden nakl ü beyan olundu” kaydı bu ciheti bir daha açıklamaktadır.⁹

Bizim üzerinde çalıştığımız tez, yazmanın 521a-551a varaklarını kapsamaktadır. Yazmanın 01b-40b varaklarını Sadettin Şahin, 40b-80b varaklarını Sema Demirel Şahin yüksek lisans tezi olarak hazırlamıştır.

Mensur Şehnâme Tercümesi ile Necati Lugal'in yaptığı birebir tercüme karşılaştırıldığında *Mensur Şehnâme Tercümesi*'nin farklılığı ortaya çıkmaktadır.

Necati Lugal'in birebir tercümesinde Sâm'ın evlenmesi ve çocuğunun olması tafsilatsız bir şekilde anlatılmıştır. *Mensur Şehnâme Tercümesi*'nde ise Sâm'ın Perî-duht adlı kızla tanışması, Perî-duht'un güzelliği, Sâm ile Perî-duht'un evlenmesi gibi konular tafsilatlı bir şekilde anlatılmıştır.

Necati Lugal'in tercümesine göre Sâm evlendikten kısa bir süre sonra çocuğu olmuş, Sâm'a beyaz saçlı bir çocuğu olduğu haberi uzunca bir zaman haber verilmemiştir. Oysa *Mensur Şehnâme Tercümesi*'nde Sâm'ın yedi sene çocuğunun olmadığı, doğan beyaz saçlı

⁹ Orhan Şâik Gökyay, “Şehnâme ve Türkçe Tercümeleri”, *Destursuz Bağa Girenler*, İstanbul 1982, s. 45-49

çocuğun haberini Sâm'a hemen haber verdikleri, Sâm'ın bu çocuğun kendisinden olmadığı yönündeki şüpheleri ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

Simurg'un yanında büyüyen Zâl'ı gördüğü rüya üzerine almaya giden Sâm'a Zâl, Necati Lugal'in tercümesinde hiçbir tepki göstermemiştir. *Mensur Şehnâme Tercümesi*'nde ise "Beni bırakıp giden babayı istemem" şeklinde bir tepki göstererek babasının yanına gitmeyi ilk önce reddetmiştir.

Bu iki eser arasındaki fark Rüstem'in doğumu hadisesi anlatılırken de görülür. Necati Lugal'de Rüstem'in doğumu için gelen Simurg, Zâl'in eşi Rüdâye'nin doğum yapabilmesi için yapılması gerekenleri söyleyip gitmişken, *Mensur Şehnâme Tercümesi*'nde Simurg doğumda bizzat bulunmuştur.¹⁰

¹⁰ Erhan AKTAŞ, *Mensur Şehnâme Tercümesi 120a-159b*, İstanbul, 2005, s. 4-5

METİN

[521/a] çok fesād hāşıl olur” diyüp ol kadar söyledi kim Efrāsiyāb’uñ bir miqdār ğazabı sākın olmuş idi. Yine tehevüre ² getirüp Kerşeyüz’e, “Var, şu sefih oğlanı kal’adan bunda getir” dedi. Kerşeyüz kalkup kal’aya girdi, Siyāvuş ³ sarāyına irüp Siyāvuş’a, “Yüri, seni birāderüm Efrāsiyāb ister. Gelsün, kendüsine su’āl idecegüm var, didi ⁴ ve beni gönderdi. Ammā pek ğazabı var. Bilmem aşlı nedür? Hele böyle pek hālī de gitme” diyüp üzerine bir cebe giydürdi ⁵ ve miyānına bir kılıç kuşatdı. Siyāvuş, hoş imdi diyüp bilürdi ne olacağın, muqayyed olmadı. Girüp Firengīs ⁶ Bānū ile helālleşüp vedā’ eyledi. Kerşeyüz ile kalkup Efrāsiyāb tarafına revān oldu. Sarāy kapusından çıkarken ⁷ tācı bir yire ilüp başından zemīne düşdi. Ğayrı Siyāvuş bildigüm ğayr-ı ‘alāmet degüldür. Hele tācın yirden alı- ⁸ virdiler, Siyāvuş yine başına kodı. Oradan geldiler, bār-ğāh-ı Efrāsiyāb’dan içerü girdiler. Efrāsiyāb öninde yir öpüp ⁹ tırdı. Kerşeyüz Efrāsiyāb’a işāret eyledi. “Gördüñ mi? Arķasında cebe ve belinde kılıç. Hele ğāfil olma. Belki añsuzdan ¹⁰ ura” dedi. Efrāsiyāb öninde geldükde Efrāsiyāb dönüp, “Bire yaban oğlanı! Ālāt-ı ğarb-ıla niçün karşuma geldüñ?” diyince, ¹¹ Siyāvuş bu kerre şaşup tiz cevāb viremedi. Dönüp Kerşeyüz’e, “Sen, didüñ ‘ayıbdur pādişāhlar ğuzūrına öyle ¹² varılmaz ve hem ziyāde ğazabı vardur, diyü cebeyi sen giydürdüñ ve kılıcı kuşandurduñ” dedi. Efrāsiyāb biraz ¹³ düşünüp andan sonra baş şaldı ve dönüp Kerşeyüz’e, “Birāder, söz senüñdür. Bu nā-ğalef oğlanı al. ¹⁴ Götür niçe dilersen öyle eyle” diyüp Siyāvuş’ı kaldur eyledi. Cellād-ı bī-amānlar gelüp Siyāvuş mazlümü ¹⁵ ğirībānından tutup çekdiler. Siyāvuş eger murād eylemese cellādlara degül, bütün Tūrānīlere bile teslīm olmazdı. ¹⁶ Ammā każaya rızā ve kadere teslīm olup, aşlā muğālefet eylemedi. Kerşeyüz-i la’īn gelüp Siyāvuş’uñ ellerin bağladı ¹⁷ ve divān-ı Efrāsiyāb’dan taşra çıkardı. Cellādlara boynın urmağā fermān eyledi. Kimse cesāret idüp kılıç ¹⁸ çekemedi. Kerşeyüz-i la’īn murād eyledi kim boğazlaya. Ammā Efrāsiyāb dānālarından bir iğtiyār dānā Kerşeyüz’e ¹⁹ eyitdi.

²⁰ Tūrān-zemīnden yetmiş biñ ādem katl olınsa gerekdür. Ancağ ‘ilācı budur kim, iki cerm-i

kāvī bir yire diküp ²¹ tekne gibi idersin ve içine bir büyük taş koyup, Siyāvuş'ı ol taş içinde boğazlarsın. Soñra ol ²² kanı bir yire defn idersin” diyü ta‘līm eyledi. Kerşeyüz dañı ol dānānuñ ta‘līmī üzere iki cerm-i kāvī getirüp ²³ birbirine dikdi. Bir taş getirüp cermüñ içine kodı. Siyāvuş'uñ ellerin Kerşeyüz'uñ veled-i zināsı Kerrūh-ı Zerrīh ²⁴ didükleri mel‘ün-ı ebedī, muhkem bend idüp koyun gibi ol taş üzere yaturdı. Kerşeyüz-i la‘īn, eline bir keskin ²⁵ sikkīn alup Siyāvuş'ı şaķālından tutdı. Aşlā merħamet eylemeyüp ol la‘īn-i bī-dīn, Siyāvuş mazlūmuñ boğazına sikkīni çeküp çaldı. [521/b] Ol bī-günāh, mazlūm-ı pākı kulaķdan kulaģa boğazlayup şehīd eyledi. Siyāvuş bir kaç kerre ol ayak şalup cān-ı şīrīn, ² ħallāķ-ı ezeliyye teslīm eyledi. Ammā ħikmet-i Ĥudā üç kaķre kan şıçrayup zemīne düşdi. Öyle rivāyet olunur kim, işte ³ ħūn-ı Siyāvuş içün hemān yalıñuz Ferāmerz-i ser-āmed, Tūrān’dan yetmiş biñ nefer ādem katl eylese, gerekdür ve ol kaķre-i ħūn kim ⁴ zemīne şıçradı. Bi-emr-illāh-i te‘ālā ol ħūndan bir çiçek bitdi. Ol çiçek adına ħūn-ı Siyāvuş dirler. Rūm diyārında aña ⁵ baħūr-ı Meryem dirler. Kerşeyüz ol taş içre olan kanı bir seng-i siyāha döküp ol seng kanı cümle cezb eyledi ⁶ ve Firengīs Bānū’yı dañı getirüp, kollarından dār ağacına aşup ħamlin düşürsün diyü karnına dögmeye başladı. ⁷ Nā-gāh bir ‘azīm furtına kopup, bir şedīd rüzgār çıkdı ve bir siyāh bulut gibi nesne peydā olup, içinden iki el zāhir ⁸ oldı ve Siyāvuş'uñ küştesin meydāndan kapup āsmāna ‘urüc eyledi ve rüzgār bütün serā-perdeleri yıķup āsmāna itdi ⁹ ve dār ağacın yıkdı. Kerşeyüz fermān eyledi. Dār ağacın yine tekrār diküp Firengīs’i koltuķlarından yine aşdırup dögmeye ¹⁰ başladı. Ammā rāvī eydür: Meger Belīsem bu maħal Kelāt ħareme gitmiş-idi. Bu vaķ’ayı ħaber alup, at boynına düşdi. ‘Acele ¹¹ ile sürüp, Şār-gān’a geldi. Ne gördi. Ğayrı iş bitmiş. Siyāvuş gitmiş. “Eyvāh! Ne yaman! Bunda bulunmayup, ħaķā eyledüm” diyü ¹² döginmege başladı. Ĥikmet-i İlāhī bu maħaller Pīrān ibni Veyse dañı Sind’e varup, gelen düşmeni def eyledi ve ħarācı cem’ idüp, ¹³ döndi. Yakın gelince, ilerü ādem gönderdi. Gelen ādem Behiştkenđ’e gelüp, Efrāsiyāb’ı ħaber aldı. Şār-gān’a gitmiş. Dönüp, geldi. ¹⁴ Pīrān’a bu ħaberi virdi. Pīrān, bundan nem kapup, yanında

olanlara, siz yāb yāb gelüñ, diyü ışmarlayup, kendi ilğar-ıla o maħal [522/a] řār-gān'a irişdi kim ortalık ħařr ü neşrden niřāne virür. řār-gān öñinde bütün 'asker ayākda bir vā-veylā ve feryād ² vardur kim olmaz. Pīrān'uñ cān başına şıçrayup ilerü yüridi. Bir yire gelüp gördi, Belīsem tırmiş āħ vāh idüp ³ döginür. Pīrān yanına gelüp, "Yā Belīsem bu ne ħaldür?" didükde Belīsem baқdı, Pīrān gelmiş. Ħayf idüp olan aħvāli naқl ⁴ eyledi. Pīrān dirēğ idüp, gördi ilerüde Kerřeyüz dār ağacı dikdürüp, Firengīs Bānū'yı қarnından döger. Ħāy mel'ün-ı ⁵ ebedī, diyüp dāl-ı tēğ oldı ki Kerřeyüz'i қatl eyleye. Kerřeyüz'uñ gözi Pīrān'a düř olup hemān Firengīs'i birağup, ⁶ oğlı Kerrüh-ı Zerrīħ ile қаçdılar. Pīrān dār ağacı dibine gelüp dārı yıkdı, Firengīs Bānū'yı ħalāř eyledi, yanına düşüp ⁷ sarāy-ı Siyāvuř'a getürdi ve yanına ādemler ta'yīn idüp oradan döndi, Efrāsiyāb'a geldi. Efrāsiyāb daħı itdügi ⁸ kāra nādīm olup fikr eyler iken Pīrān geldi, pūr-ğazab hemān ne selām ve ne temennā. "Bire zālīm ve ħaddār, ħūnı nā-bekār! Nedür bu senüñ ⁹ eyledüğüñ zūlm-i řarīħ? Tü yüzine, bire bī-'ār u nāmūs!" diyüp Efrāsiyāb'uñ yüzine tükürdi. Efrāsiyāb şaşup bir қarřulıқ ¹⁰ cevāb bulımadı. Ağlayup, "Āmān yā Pīrān! Beni incitme. Kerřeyüz didükleri mel'ün mekrine uğradum. Beni kendi ħālime қomayup, ¹¹ izlāl eyledi" didi. Pīrān dönüp, "Yā Efrāsiyāb! Mıızrāk çuvala şığmaz. Yarın bu vaқ'a duyılup deli Kāvus Rüstem'e, ¹² "Yā Rüstem! Tūrānilerden oğlum Siyāvuř'uñ қanın isterüm" didükde dīnüm ħaққı-çün Rüstem, oğulları ile Tūrān'da tař tař ¹³ üstine қomaz, қanda қaldı kim ādem қoya. Bunuñ çāresi budur kim, Kerřeyüz'i baña virirsin. Birāz ta'zīr idüp ħaқa ¹⁴ münteşir ola. Meger Efrāsiyāb'uñ irāde-i řun'ı yoğ-ımiş, iden Kerřeyüz imiř. řoñra duyup Kerřeyüz'i şöyle eyledi, ¹⁵ böyle eyledi diyeler irādesinde ħalāř olasın. Yoħsa böyle olmaz ise cān ve başundan çıkarsın" didükde ¹⁶ Efrāsiyāb, "Var yā Pīrān! Nice dilerseñ öyle eyle" diyüp Kerřeyüz'i oğlı ile ol dārda çārmīħa çekdürdi ve ¹⁷ beř yüz kırbaç Kerřeyüz'e, beř yüz kırbaç oğlına urdı. Efrāsiyāb řār-gān'ı Pīrān'a viridi ve " Yā Pīrān! Her қаçan Firengīs Bānū ¹⁸ vaз'-ı ħaml eylerse baña ħaber eyle" diyü tenbīh ve te'kīd eyledi. Pīrān, n'ola diyüp Firengīs'i řār-gān'da gözetmege muқayyed oldı. ¹⁹ Andan Efrāsiyāb

kaıkup Behiřtkend'e gitdi. PİRİR, Siyāvūř'uñ boğazlandıđı yirde bir niřān-gāh yapdırdı. Hūn-ı Siyāvūř'da ²⁰ Ferāmerz de gelüp üzerine 'ālī türbe yapdırsa, gerekdür. İñřā'allāh 'an-řarıb naııl olunur.

Üstād-ı sūhān-sāz, öyle keřf-i rāz ²¹ eyler kim, bunuñ üzerine bir iki ay miıkdarı mürür eyledi. Bir gün Firengīs Bānū'nuñ ayı günü bitüp, vaz'-ı ĥaml maĥali ²² geldi. PİRİR, üstād ebeler getirüp Firengīs Bānū bir es'ad sā'atde ve eřref evķātde vaz'-ı ĥaml idüp, bir erkek ²³ veled vücūda getürdi. PİRİR'a ĥaber olup, PİRİR dānālara řālī'in yoılatdı. Dānālar, engüřt-ber-dehān idüp mülük-i ²⁴ a'cāmda řabaķa-yı Keyāniyān'da bir pādiřāh-ı yegāne olup, eslāf ve aĥlāfı mālīk olmaduđı devlete nā'ıl olsa, gerekdür ve mażanne-i ²⁵ kirāmdan olup, 'ākıbet kırıķlara řarıřsa gerekdür, dirler. PİRİR řād olup pederi Siyāvūř-ı mażlūm vařıyyeti üzere adını [522/b] Keyĥūsrev-i Kāmırān ĥodılar. Dāyeler ta'yīn olup terbiye eylemege bařladılar. Tamām üç yařına girdükde PİRİR Keyĥūsrev'i alup ² bir bāğ-bāna virdi ve bir ĥoca ta'yīn eyledi. Yedi yařına varınca ol bāğ-bān terbiye idüp, oııtdı. Yedi yařında iken ³ PİRİR, ol bāğ-bāndan daıı alup řağda bir řobāna virdi. On iki yařına varınca řobān Keyĥūsrev'e terbiye idüp tamām Keyĥūsrev-i ⁴ Kāmırān on iki yařına ĥadem bařdı. PİRİR ibni Veyse bir gün varup Keyĥūsrev'i řobāndan aldı, řār-gān'a getürüp PİRİR ⁵ kendi sarāyına iletđi ve Keyĥūsrev'i řobān-řüret yanında bir řandalī üzerine oturdup Firengīs Bānū'ya ādem gönderüp, ⁶ da'vet eyledi. Firengīs Bānū da kaıkup PİRİR sarāyına geldi. PİRİR'uñ yanına girdi. Ne görđi. PİRİR'uñ yanında bir deliķanlı řobān ⁷ oturur. "Hāy ne bu řobān?" diyü Firengīs Bānū ĥaçdı. PİRİR gülüp, "İy Bānū-yı 'ālem-ārā! Ne ĥaçarsın? Kendi ciđerüñ pāresi olan ⁸ Keyĥūsrev-i Kāmırān'dur" diyüp ařlı eyle bildürdi daıı ol āna gelince Firengīs Bānū Keyĥūsrev'i ve Keyĥūsrev daıı Firengīs Bānū'yı ⁹ görmemiř-idi. Firengīs Bānū bunu iřidince, "Hāy ciđer-küřem, gözüm nūrı Keyĥūsrev-i Kāmırānum!" diyü ĥucaılayup řarıldı. ¹⁰ Keyĥūsrev daıı vālidesine řarılıp ikisi bir yire geldi. Öpüřüp ĥuııřdıılar iki ĥasret birbirine ĥavuřdıılar. PİRİR ¹¹ döndi, Firengīs Bānū'ya, "İy Bānū-yı cihān! Göñülden ĥıķarma ve du'ādan unutma. Ođluñ

Keyhüsrev'i Efrāsiyāb'a iletsem gerekdür. ¹² Selāmet bolay kim elinden ḥalāṣ ide-bileydüm” didi. Firengīs Bānū ağlayup derūndan du‘ā eyledi. Firengīs Bānū’nuñ Keyhüsrev, elin ¹³ öpüp oradan Pīrān-ıla çıķup ‘azm-i Behiṣtkend eyledi. Yolda Pīrān Keyhüsrev’e ba‘zı naṣīhatlar idüp, “Efrāsiyāb’a vardukda ¹⁴ göreyüm seni ṣehzādem. Nice ḥareket eylersin” didi. Rāwī ḳavlince, çünkim Pīrān Keyhüsrev ile Behiṣtkend’e gelüp, dīvān-ı ¹⁵ Efrāsiyāb’a gelince içeri girüp, Keyhüsrev de yanınca Pīrān yir öpdi. Keyhüsrev daḫı Efrāsiyāb’a ardın dönüp öyle ṭapu ¹⁶ ḳıldı. Pīrān bildi kim Keyhüsrev veliyydür. Büyük ādem olsa gerekdür. Efrāsiyāb dönüp Pīrān’a, “Bu çobān beççe nedür dīvāne? ¹⁷ Ancaḳ aṣlā ādāb ve erkān bilmez” didi. Pīrān gülüp, “Pādiṣāhum! İṣte duḫter-i ferḫunde-i aḫteriñüz olan Firengīs Bānū’dan ḥāṣıl ¹⁸ olan Siyāvūṣ-ı mazlūmuñ oḫlıdur. Adına Keyhüsrev dirler” didi. Efrāsiyāb dönüp Keyhüsrev’e, “Bire oḫlan! Sen kimüñ ¹⁹ oḫlusın? Aduñ nedür?” didi. Hemān Keyhüsrev gülüp, “Bizüm ḳarabaṣ köpek bir büyük ḳurdı ḫāy ḳovdı, ḫāy!” diyüp ḳahḳahā ²⁰ ile gülmege baṣladı. Efrāsiyāb ṣaṣup, “Bire ḳaltabān! Saña dirüm. Söyle kimüñ oḫlusın?” didükde Keyhüsrev yine yabana baḳup ²¹ bir geyik boynuzı ile iki ḳoca ağacı yıḳamadı. Hahha diyüp ṣavt-ı a‘lā ile gülmege gülmege baṣladı. Andan varup ²² zıkrin çıḳardı. Bir ḫālīce evcine biraḫup, ṣaçāḳların ṣarmaḫa baṣladı. Efrāsiyāb Pīrān’a baḳup, “Bire yā Pīrān! Ne ṭarafa ²³ dīvāne olur bu oḫlan? Ṣimdi orada ne işler?” didi. Pīrān baḳup, “Pādiṣāhum! Ne işlese gerek. İṣte oturmıṣ zıkrı ²⁴ ile ḫālīceye Ṣīrāz’a urayor” didi. Efrāsiyāb, “Yā Pīrān! Bu dīvāne bir işe el virmez. Hemān var, bunuñ kesüp baña getür” ²⁵ didi. Pīrān yir öpüp “Yā pādiṣāhum! Hem vālīdesi Firengīs Bānū’ya ḫilāf-ı inhā çok cevri eziyyet oldı. Bārī bunu vālīdesine [523/a] baḫıṣla. Bir dāḫ-ı taze daḫı urma. İṣte gördüñüz. Delü aṣlā bir işe yaramaz” didi. Efrāsiyāb, “Yā Pīrān! Īrānīlerüñ eline ² girerse bu oḫlanı uṣladırlar. Senden ve benden ‘āḳil olur” didükde Pīrān du‘ā idüp, “Yok pādiṣāhum. Tenbīḫ eylerüm ba‘deḫü ³ ṭaṣra çıḳmasun ve çıḳarmasunlar” didi. Efrāsiyāb’a da bir merḫamet gelüp, “Ḥoṣ imdi bunu öldürmekden ne ḫāṣıl? Böyle ⁴ dīvāne varup Īrān’a pādiṣāḫ olacak degül ḫā. Bir dīvāne gezsün, yürisün” diyüp

‘afv eyledi. Bilmedi kim kendinüñ kätolidür. Pîrân ⁵ şād olup, Keyhüsrev’i aldı ve yir öpüp dîvândan taşra çıkardı alup Şār-gān’a geldiler. Yolda Pîrân Keyhüsrev’e, “Āferîn ⁶ şehzādem. Eyü şan‘atlar gösterüp, kendüñi hūn-ı Efrāsiyāb’uñ elinden kırtarduñ” didi. Hele Şār-gān’a gelüp, Firengīs Bānū’ya ⁷ bulışdılar. Firengīs Bānū oğlunuñ halāş olduğundan mesrūr olup Pîrân’a du‘ālar eyledi. Pîrân tenbīh eyledi. İşte ⁸ bu kadarca kendüsin kırtardı; ammā ol şart-ıla kim: Taşra çıkmaya öyle olunca heftede iki gün pederi Siyāvūş’uñ ⁹ yapdurduğı çeşme-i Siyāvūş öñinde köşke çıkup, iki birāderler egleneler. Sā’ir günler sarāyda olalar diyü naşīhat eyledi. ¹⁰ Vākı‘ā anlar da öyle eylediler. Bunlar bu hālde Pîrân bir iki gün tırup Kelāt hareme gitdi.

Qışsa-i hūn-ı Siyāvūş rāvī-i ¹¹ şīrīn-keām öyle naql eyler kim; bir gün Tūrān’dan Īrān’a kāfile gidip Belh’e vardukda Siyāvūş’ın başına gelen ¹² ser-encāmı naql eylediler. Bütün kāfile halkı çok Belh içre ve memālik-i Īrān’a bu haber münteşir olup, hatta Kāvus-ı Kāmrān’uñ ¹³ kulağına bu haber gidüp Kāvus’uñ kemāl-i mertebe gücine gelüp, ol sā‘atde Zābil’de Rüstem’e bir mü ‘ekked haṭ yazup gönderdi. ¹⁴ Mefhūm-ı nāme bu idi kim: “Yā Rüstem! Oğlum Siyāvūş’ı katl itmişler. Tūrānilerden oğlum ғанın isterüm. Eger fermānuma itā‘atüñ ¹⁵ var ise gelesin diyü nāmeyi Gūderzīler ile Rüstem’e gönderdi çünkü, haṭ Zābil’de Rüstem’e varup Rüstemdür haṭṭ-ı Kāvus’ı ¹⁶ alup oқıdı. Mefhūmına muṭṭali‘ olduğda bir kerre āh idüp, üzerinde olan libāsını yakasından tutup çāk eyledi ¹⁷ ve Ebreş-i gül-endāmuñ çuluñ delüp, ol çulu boğazına geçürdi. Ferāmerz-i ser-āmed daḥı Qıṭb-ı āteş-demüñ çuluñ delüp, ¹⁸ boğazına geçürdi. Bānūlar daḥı, çul geydiler ve Zāl-ı zamān ve cümle pehlevānlar ve cümle Zābil halkı ve Rüstem’i sevenler. El-ḥāşıl; ¹⁹ Rüstem’e teba‘iyyeten çul-pūş oldılar. Hemān Rüstem beglerine emir eyledi: “Āskerüm alup ardımca gelesiz” diyüp andan kaḫup, ²⁰ ‘azm-i Belh eyledi. Ammā şöyle sür‘at-le gitdi kim görenler Rüstem’den vehm alurdi. Ol gün Belh’e gelüp irişdi. Belh şehrinde ²¹ Rüstem’i görenler heybet alup, kimse öñine gelmege cesāret idemedi. Şöyle kim Kāvus-ı Kāmrān’a haber eylediler. “Pādişāhum! ²² Rüstem geliyor. Lakin

şöyle celâli vardır ki yüzine nerre diyüler bakamaz” didiler. Kāvus hemān yirinden kalkup Rüstem’e karşı ²³ çıktdı. Rüstem’de bir celâl gördi ki vehm aldı. Biñ havf-ıla, “Hoş geldün yā Rüstem!” didi. Ammā Rüstem Kāvus şāha aşlā ²⁴ iltifāt eylemeyüp, doğru sarāy-ı Kāvūs’a yüridi. Meger Kāvūs-ı Kāmran’uñ Sūdāve’den bir oğlu dağı olmuş-ıdı. Adına ²⁵ Muẓaffer dirler idi. Rüstemdür Sūdāve Bānū’nuñ sarāyına yürüyince Muẓaffer şehzādenüñ şabra kararı kalmadı. Hemān [523/b] Rüstem’üñ öñin alup eyitdi: “Yā Rüstem! Harem-i pādişāhiye girme ādāb degüldür” diyü māni’ oldı. Rüstem Muẓaffer’e hışm-ıla ² bakup, “Girü dur yā Muẓaffer! Ğāzabum vardır saña ziyānum tokınur” didi. Ammā Muẓaffer diñlemeyüp eyitdi: “Bu ne dimekdür eyü Çerkez’i ³ hüküm” diyüp Rüstem’üñ yakasına yapışmak murād eyledükde Rüstem, dibelik ğāzaba gelüp eyitdi: “Behey mel’ün! Girü dur dimez miyem?” ⁴ diyü başına bir muşt-ı şāhib-kırānı öyle çarpdı kim, sīnesine varınca hürde-hām oldı. Muẓaffer yıkılıp, hemān cān ⁵ teslim itdi. Andan Rüstem hareme yürüyüp Sūdāve’ye haber olup, Sūdāve karşı gelüp Rüstem hemān el şunup Sūdāve’nüñ ⁶ saçından yapışdı. Çeküp bir kerre kolından kapdı ve zemīne öyle çarpdı kim, Sūdāve de hürde-hām olup, helāk ⁷ oldı. Rüstem ol aradan dönüp gitdi. Hemān kendi sarāyına gelüp ve yıkılıp ol dem bī-hüş oldı. Kāvūs’a ⁸ haber virdiler kim: “Pādişāhum! Rüstem hareme girmege teveccüh eyledükde, Muẓaffer şehzāde öñin alup māni’ olayum şandı. ⁹ Rüstem Muẓaffer’i öldürüp, andan hareme girip Sūdāve’yi tutup, yire urup vücūdın hürd eyledi” didiler. Kāvūs ¹⁰ Sūdāve’ye ğāyet acıdı. Ammā n’eylesün? Muqaddem Rüstem’üñ yemīni var idi. Eger Siyāvüş’a bir zarar işābet eylerse Kāvūs’ı ¹¹ öldürürüm diyü. Bu kerre Kāvūs kendi cānı havfına düşüp, nuṭqa kādır olmayup bir nesne dimedi. Hemān emir eyledi. ¹² Tiz Muẓaffer ile Sūdāve’nüñ cenāzesin kaldırup defn eylediler. Andan Kāvūs-ı Kāmran Selāmūn’ı da’vet idüp ¹³ eyitdi: “İy dānā! Rüstem’üñ kemāl-i mertebe ğāzabı var. Gelüp hareme teveccühde oğlum Muẓaffer, māni’ olayum didükde Muẓaffer’i ¹⁴ öldürüp, andan çıkup kendi sarāyına gitdi. Aşinālık itdüm. Aşlā benüm sözime kulak tutmayup, iltifāt itmedi. ¹⁵ İmdi iy dānā! N’eylerseñ eyle. Kerem idüp, var Rüstem’üñ ğāzabuñ teskīn eyle”

didi. Selāmūn daḥı; n'ola pādīşāhum ¹⁶ diyüp hemān atırına binüp 'azm-i Rüstem eyledi. Çünkü Rüstem'üñ sarāyına geldi ve içeri girdi ne gördi Rüstem bī-hüş ¹⁷ olmuş yatur. Hemān başı ucına gelüp 'ilāc eyledi. Rüstem'üñ 'aklı başına gelüp, göz açdı. alkıp oturdu. ¹⁸ Başı ucında Selāmūn ḥakīmi görüp eyitdi: "Nedür yā ḥakīm! Niye geldün" didükde Selāmūn eyitdi: "Devletlü şāhib-ırān! ¹⁹ Niçün kendüñe bu mertebe ālūde idersin? Çünkü Siyāvüş'a öyle bir azadur oldu. Tadīr-i ezeli de öyle olaca ²⁰ idi, oldu. Şimden girü Siyāvüş bir daḥı vücūda gelmez. Lakin anuñ çaresin görüp, andan varup Siyāvüş'ın ²¹ anın Efrāsiyāb'dan taleb idüp, almaa sa'y idersüñüz" diyüp ne didi ise didi; Rüstem'üñ gönlin idüp, ²² çulı egininden ıartdı ve aldırup dīvān-ı Kāvus'a getürdi. Rüstem geçüp yirinde ārar eyledi. Meger Kāvūs-ı ²³ şāh, Siyāvüş va'asın işidüp, Rüstem'e ḥaber gönderdükde eṭrāfa ādemler ta'yīn idüp 'asker cem'ine ²⁴ mübāşeret eyledi idi. Eger Rüstem Siyāvüş anın taleb idüp gider ḥāzır 'asker bulınsun diyü çünkim ²⁵ Rüstem dīvān-ı Kāvus'a gelüp, arār eyledi. Biraz oturup, andan Kāvus'üñ yüzine baup, "Yā pādīşāhum! Elbetde [524/a] giderüm, Siyāvüş'üñ anın taleb iderüm. Ol ḥün-rīz Efrāsiyāb'dan almaduça rāḥat olmam" didi. Kāvus eyitdi: "Asker ² tedārük olsun da, var olum Siyāvüş'üñ anın Tūrānilerden al" didi. Rüstem başı üzerine pādīşāhum diyüp, ³ leşker tedārükiñe başladılar. Üç günden sonra yetmiş altı biñ Zābil 'askeri-le, Zāl-ı zamān ve Zevāde ve Ferāmerz ve Bānūlar ⁴ gelüp Belḥ'üñ öñine ondılar. Rüstem'e bulışup Rüstem'i gördiler. At çulın ıarup sefer tedārükünde bunlar daḥı ⁵ Kāvus'a başın sa olsun, diyüp geçüp yirlerinde arār idüp ve anlar daḥı çulları ıarup abālar geydiler ⁶ ve sefer tedārükünde oldılar. İşte az zamānda yedi kerre yüz biñ 'asker cem' oldu. Rüstem bu 'askere baş ve hem ⁷ şāhib-ırān olup, kır biñ 'asker ile Ferāmerz'i ceys-i muaddem ta'yīn idüp ilerüye gönderdi. Kendüsü ⁸ afasınca yedi kerre biñ 'asker-le 'azm-i Tūrān ve aşd-ı Efrāsiyāb idüp, revāne oldu.

Ez-īn-cānib rāvī eydür: ⁹ Ol zamān ki Efrāsiyāb Kerşeyüz'üñ sözi-le Siyāvüş'ı atı eyledi; ammā kendüsine gelüp itdügi işe nādīm ve ¹⁰ peşīmān oldu. Ammā ne çāre. Soñ

peşimānlık fā'ide itmez. Hemān fikr idüp kendü kendüye eyitdi: “Elbetde bu vak'a ¹¹ İrān'a münteşir olup, Kāvus-ı Kāmrān oğlu Siyāvüş'un kanın taleb eylese, gerekdür. Rüstem dağı ibrām-ı tām ile cenge ¹² mübāşeret eylese, gerekdür. İmdi ğaflet gerekmez. Ben dağı ihtimām üzere 'azīm tedārükde bulınayım” diyüp memālik-i Türkistān; ¹³ Hind'e ve Sind'e ve Hıta ve tahtına ve deşt-i Kıpçak ve Rüm'a ve Hāver zemīne ve Çin, Māçin'e hāşılı; Mağrib zemīne varınca ¹⁴ nāmeler gönderüp ol kadar 'asker cem' eyledi kim, dağı Efrāsiyāb bu kadar 'asker tedārük eylememiş-idi. Şöyle kim kırk sekiz ¹⁵ kerre yüz biñ 'asker olmuş-ıdı ve 'asker-i İrān'un gelicek yolları üzere bir kaç der-bend var idi. Be-her-hāl 'asker ol ¹⁶ der-bendlerün birinden geçerdı. Ol der-bendün biri Kelāt harem idi. Belsem ibni Bilsem olurdu. Pīrān'un sarāyı ve harem ¹⁷ anda idi. İki der-bend dağı var idi. Efrāsiyāb ol iki der-bende Kāra Hān ve Serāha nām iki oğlın ta'yin eyledi. ¹⁸ Kırk biñ ceng-āver dil-āver ile der-bendün birin Kāra Hān, birin Serāha zabt eyledi ve ol der-bendlerden ilerü Ceyhūn ¹⁹ yakın ulu yol üzerinde bir der-bend dağı var idi. Der-bendün başına Kal'a-yı Sencān dirlerdı. Bir kal'ası var-ıdı. ²⁰ Be-her-hāl 'asker andan geçmelü idi. Efrāsiyāb'un bir dāmādı var idi. Adına Derāzād-ı dīv-çehre dirlerdı. Ziyāde baṭṭāl ²¹ bir Türk idi. Ceng güninde Rüstem'i gözine şalıdurmaz idi. Efrāsiyāb yüz biñ 'asker ile Derāzād'ı Sencāb'a ²² ta'yin eyledi ve muhkem tenbīh eyledi kim: “Şaķın İrānīleri berü cānibe geçürme. Ben bundan tedārükümü bir hoşça meymene meysere ²³ göreyüm” didi. Der-āzād-ı dīv-çehre; n'ola şāhum, diyüp varup yol tedārükün görüp, yüz biñ er ile bir gün, “Kandasın ²⁴ kal'a-yı Sencāb?” diyüp revāne oldu. İşte gelüp Sencāb'a dāhil oldu. Dizdār'a haber itdiler. Efrāsiyāb dāmādı Derāzād-ı dīv-çehre, geliyor yüz biñ er ile, didiler. Dizdār dağı a'yān ile karşulayup sarāyına kondurdu ve yüz biñ [524/b] 'askeri der-bend ağızına kondurup kendüsi bār-gāhın kurup karar eyledi. Ammā bu taraftan Efrāsiyāb Hān ² dağı küh-istān meliki Behmen-i küh-istānīye nāme gönderüp, beş kerre yüz biñ [...] nemed-püş ile deste-çüb-ı ³ kühī ile gelmiş-idi. Dīvānında metin, kuvvet-i kähire şāhibi pehlevānları var idi. Yüz kırk arış kaddi var idi ⁴ ve oğlları, Hitāl-i kühī ve Helūn-ı kühī, hākān, Büzürg

Hākān, Kūçek Hākān, Süyüm, Şengül-i Hīndī, Çengüş-ı Habeşi, ⁵ Tahmāsb-ı Sindī, Eltān-ı Hıṭāyī, Belvāş-ı Hotenī ḥulāşa-i kelām; kendinüñ müteaddid dilāverlerinden mā-‘adā dört yüz kadar ⁶ be-nām pehlevānlar gelüp cem‘ oldılar. Efrāsiyāb’uñ dīvānı nār içi gibi pür oldı. Şahrā-yı Kāserūd’dan ḳal‘a-yı Behiştkenđ’e ⁷ varınca ‘asker ile māl-ā-māl olup, ‘asker ḳonđı ve Īrānīler ne zamān gelür, diyü gelmesine muntazır olup durdılar.

Biz ⁸ geletüm bu ṭarafđan Īrān ‘askerine. Īşte rāvī böyle naḳl eyledi kim: Rüstem ibni Zāl, Ferāmerz-i ser-āmedi kırık biñ ⁹ sipāh ile muḳaddem ceyš idüp gönderdi. Kendüsi yedi kerre yüz biñ ‘asker ile Ferāmerz’den şonra leşker-şiken gelüp, ¹⁰ Ceyhün’ı ‘ubūr idüp öte ṭarafa ḳonđı. Andan Sīmāb-ı şabā-refṭārı ilerü gönderüp ḥaber aldı kim; der-bende Derāzād-ı dīv-çehre ¹¹ ta‘yīn olmış. Andan öte iki der-bend daḫı var imiş. Efrāsiyāb’uñ iki oḒlı kırık biñ ‘asker ile sedd-i rāh olmaḳ ¹² olmaḳ ḳaşdı-la beklerler imiş. Ferāmerz ol sā‘at Sīmāb-ı şabā-refṭārı girüye Rüstem’e gönderüp, aḫvāli ifāde ¹³ eyledi. “Īşte devletüm ata, öñümüzde der-bend-i Sencān’ı Efrāsiyāb, dāmādı Derāzād-ı dīv-çehreyi ta‘yīn eylemiş, yüz biñ ¹⁴ er ile Īrān ‘askerin geçürmemek için. Andan öte iki der-bend daḫı var. Kırık biñ er ile Efrāsiyāb’uñ iki oḒlıñ ¹⁵ ta‘yīn eylemiş. Fermāniñuz nedür?” didi. Sīmāb çün bu ḥaber-le Rüstem’e gelüp bulışdı. Rüstem bu aḫvāli işidince Sīmāb’a ¹⁶ eyitdi: “Var ciger-ḳuşem Ferāmerz’e söyle. Ben ‘asker ile varınca, ol varsun der-bend-i Sencān’ı feth idüp ‘askeri ¹⁷ beklesün” didi. Sīmāb-ı ‘ayyār, be-ser-i çeşm diyüp, ṭaban ḳaldırıp Ferāmerz’e geldi. Zemīn-pūs idüp, du‘ā eyledi. ¹⁸ Ferāmerz, “Hoş geldüñ yā Sīmāb! Pederüm Rüstem bize ne fermān eyledi?” didükde Sīmāb tekrār du‘ā idüp Rüstem’uñ emrin ¹⁹ bildürdi. Ferāmerz, n’ola baş üstine, diyüp hemān fermān eyledi. Kırık biñ ‘asker ile ol menzilden ḳalkıp ‘azm-i ²⁰ der-bend-i Sencāb eyledi. Ammā der-bend-i Sencāb’da Derāzād’a tīz cāsūslar, ḥaber getürdiler kim; Īrān cānibinden kırık biñ ‘asker-le ²¹ Ferāmerz geliyor diyüp Derāzād bu ḥaberi işidince yüz biñ ‘askere emir eyledi. Gömgök pülād cebelere Ḓarḳ olup ²² süvār oldılar. ‘Askere muḫkem tenbīh eyledi ki: “Göreym sizi Īrān ‘askerin der-bendüñ beri ṭarafına geçürmeysesiz

ve ²³ dilâverâne ceng idesiz” diyü cevâb idince pehlevânlar, “N’ola eger Sîmurğ-ı ‘Ankâ dahı olursa geçürmeyelüm kanda kaldı ki ²⁴ Ferâmerz” diyüp her biri lâf-ı güzâfa başlayup, işte Derâzâd-ı dīv-çehre yüz biñ ‘asker ile sürüp der-bend-i Sencâb ²⁵ ağzın alup, tırdı. Ammâ bu taraftan Ferâmerz-i ser-âmed, kırk biñ ‘askerüñ kafasına alup gelürken gördi ki Derâzâd-ı dīv- [525/a] çehre der-bendüñ ağzın almış hemân Ferâmerz ‘askerin ‘Arab alayı kafasına alup, kendüsi cümlesinüñ öñince yetmiş ² iki päre alât-ı şâhib-kırânîye vücūdın ârâste idüp Kuṭb-ı âteş-demüñ üzerinde Qahramân var. Kerrümer Dârât ve Azâmet ³ ile gelüp, tâ ki der-bend-i Sencâb görindi. Hemân Ferâmerz ‘askerine eyitdi: “Siz benüm kafamca yürüñ” diyüp hemân aşlâ kınmak ⁴ şadedinde olmayup, der-bende yürüdi. Derâzâd-ı dīv-çehre, gördi kim Ferâmerz kınmak şadedinde olmayup yürüdi. “Bire bu ⁵ nâ-bekâr ne dimek ister?” diyüp hemân yüz biñ ‘asker ile öñin kesdirüp, kendüsi ilerüye at depüp, “Nereye iy nâ-bekâr ⁶ İrânî? Yoḥsa ilerüde pilâv yimege mi gelürsin?” diyüp elinde olan nîze-yi cân-sitâni başı üzere fir fir çevirüp ⁷ dâmen bağladı zâbt [u] rabṭ idüp ve yalman-ı nîzeyi rahşuñ binâgüşından dırâz idüp, irişüp Ferâmerz’e nîze havâle eyledi. ⁸ Ferâmerz, gördi Derâzâd-ı dīv-çehre nîzesi cân almak kaşdına yalmanup gelür. Bu kerre dilâver-i ‘âlem-i sîne görüp, durdı. ⁹ Tamâm nîze ḥaṭâ yirine geldükde, el şunup Derâzâd-ı dīv-çehrenüñ nîzesin top dibinden, yalman girüsinden tutup, ¹⁰ zâbt [u] rabṭ idüp ve lenger virüp, Derâzâd-ı dīv-çehre yil gibi gelürken âhen-i mîl gibi dura-varı. Nîzeye zür ide-gördi, ¹¹ olmadı, ilerüye işlemedi. Bârî girüye çeküp nâ-bekâr elinüñ derisini kınparaydum, diyüp iki eli-le tutup zür eyledi. ¹² Aşlâ nîzeyi bir sehl harekete bile kâdir olmadı. Āḥir Derâzâd-ı dīv-çehre, ğazabından hemân nîzeyi bir tarafâ büküp, küttedek ¹³ orta yirinden kırdı. Nişfi Ferâmerz’üñ elinde ve nişfi Dīv-çehrenüñ elinde kaldı. Derâzâd ğazabından nîze pâresin ¹⁴ Ferâmerz’üñ şuratına fırlatdı. Ferâmerz kılçağı-la çarpup men’ eyledi. Derâzâd eyitdi: “İy nâ-bekâr! Sen misin benüm nîzemi ¹⁵ tutup, böyle şikest olmağa bā’iş olan. Ben de saña bir gürz urayum ki, senüñ başıñı hürd u şikest idüp, menzilüñ ¹⁶ ḥâk ideyüm” diyüp tarafeynden gürz-i küh-peykerin çeküp eline aldı ve on ikinci bahşından

tutup var kuvvetin ¹⁷ bāzūya getürüp irüp Ferāmerz'e bir arb-ı Őedid havāle eyledi. Ferāmerz gördi Derāzād'uñ gürzi hevā-yı fenādan ¹⁸ kara tağ gibi gürleyüp inerken, dilāver-i 'ālem aŐlā gürze yapınmadı. Derāzād-ı dīv-çehrenüñ gürzi tamām inüp, haṭā ¹⁹ yirine geldükde el Őunup Őarı olup zür idüp çekdi. Derāzād'uñ gürzin çayır çayır elinden alup, der-bende toğrı ²⁰ fırlatdı. Derāzād 'askerinüñ içine düşüp, vāfir ādem hürd eyledi. Derāzād-ı dīv-çehre, bildi ki Ferāmerz'e harif ²¹ olamaz. Hemān ğayrı ölüm eri olup bir kerre miyānından tīg-ı āteŐ-tābın 'uryān idüp, "İy nā-bekār! Bārī vücūdın ²² Őahife-i 'ālemden hakk ideyüm" diyüp, iriŐüp Ferāmerz'e bir kılıç havāle eyledi. Ferāmerz tīgı dağı elinden çeküp aldı ²³ ve yabana atdı. Eyitdi: "Yā Derāzād! Sen baña üç hamle eyledüñ gürz ile kılıç Őaña cabā. Ancağ er iseñ sen dağı benüm bir ²⁴ nīzemi men' eyle dağı nevbet senüñ olsun" diyüp el nīze ye urup, nīze-i Süleymān ibni Devvāre'nüñ dümmün bağalda ²⁵ zābt idüp, yalmanun Kuṭb-ı āteŐ-demüñ bināğūŐından dırāz eyledi ve toṛtoṛ olup Derāzād-ı dīv-çehreye [525/b] bir geliŐ geldi kim, Derāzād Ferāmerz'den vehm idüp, Ferāmerz'üñ öñinden firār eylemek göñline geldi; ammā yine Tūrān 'askerinden ² 'ār idüp, ğayret ile diŐin Őıkup ṭurdı. Tamām nīze haṭā yirine geldükde siperin kapup berāber virdi. Yalman-ı ³ nīze, āyīne-i siperi pūs eyledükde parmak hamīrden süzen atlasdan ne resme güzer eylerse dağı āsān güzer idüp, ⁴ hāy diyince yalman-ı nīze sīneye uğrayup anda dağı karar itmeyüp zāhrından çikdi. Andan Ferāmerz zür idüp, Derāz-ı ⁵ dīv-çehreyi nīze ile kaldırup, zemīne urdı. Vücūdı hürd ve kendi mürd oldu. Cānı hōd nīzeden evvel ṭaban ⁶ aldı. Ferāmerz inüp, Derāzād-ı-dīv çehrenüñ baŐın kesüp [...] aŐdı ve yine raᥫŐına bindi, der-bendde olan ⁷ 'asker üzerine yürüdü. Tūrānīleri hemān bölük bölük itmege baŐladı. Balığ Őaplar gibi nīze ye Őançup, silkince üçer ⁸ beŐer ādem birden dōkilürdü. Bu kerre 'asker-i Efrāsiyāb gördiler. BaŐları olan deyyūs dayanamadı. Anlar da eyitdiler: "Biz ⁹ nice cevāb virelüm?" diyüp ol dem cümlesi birden kal'a-yı Sencāniyye'ye toğrı firār eylediler. Ferāmerz dağı bunlaruñ ¹⁰ ardınca ol der-bendi öte cānibe geçüp 'askeri ardınca geçdiler; ammā Ferāmerz raᥫŐından inmeyüp bunlaruñ eñsesinden ¹¹ at sürüp kal'aya toğrı

yüridi. İşte ‘askerdür al‘a-yı Sencāb‘a gire-bilen girdi, giremeyen ahrāya ađıldı. ¹² Dīz-dārı olan tīziyye al‘a apusın mukem apayup bend eyledi. Burc u bārū üzerine ıdılar. Ferāmerz ol dem al‘a apusına ¹³ geldi gōrdi apu bend olmu. Hemān arafeynden gūrz-i kūh-peykerin eline aldı ve andakı ıradı ve apuya irdi. Bir ¹⁴ arb-ı gūrz urdı. Bir dađı urup al‘a apusu i arafa gūldür gūldür yııldı. Andan Ferāmerz, al‘adan ieri ¹⁵ olup, bunlara badı tīđı. İşte Ferāmerz dōđie dōđie tā ki Dīz-dār‘uñ olduđı sarāya geldi. Sarāya olan ¹⁶ cümle alkı tīđ-ı uđırma alup gūrūhen ara sūrüp, sarāyı zabt eyledi ammā Ferāmerz sarāy oaların bir bir gezdükde ¹⁷ bir oaya geldi. Naar idüp, gōrdi bir ız oturmı heyā-hey ađlar. Ferāmerz bu ızdan su‘āl eyledi: “Kimin duđterisin? ¹⁸ Niun ađlarsın?” didi. Ol eyitdi: “Ben Derāzād‘uñ ızıyım. İitdüm pederüm öldürmiler. Aña ađlarım” didi. Ferāmerz bu ızı ¹⁹ zabt eyledi ve bütün al‘ayı zabt eyledi ve miftāhların alup, abz eyledi ve pederi āhib-ırān-ı ‘ālem Rūstem ibni ²⁰ Zāl‘uñ gelmesine muntazır oldu. Ez-īn-cānib bu arafdan Rūstem, yedi kerre yüz biñ ‘asker ile gelürken Ferāmerz’e, “Gözüm ²¹ nurı! Biz varınca sen var, al‘a-yı Sencāb‘ı feth eyle” diyü aber gönderüp, der-‘aqab kendüsi dađı ‘asker ile yürümü ²² idi. İşte Ferāmerz gelüp Derāzād-ı dīv-ehreyi öldürdi ve hem al‘a-yı Sencāb‘ı feth eyledi. İkinci gün nā-gāh āhib-ırān-ı ²³ ‘ālem Rūstem ibni Zāl dađı yedi kerre yüz biñ er ile ıa-gelüp, al‘a-yı Sencāb öñinde Ferāmerz arulayup elin ²⁴ öpüp ve feth aberin virdi. Rūstem Ferāmerz’e āferīn idüp, iki gözlerin pūs eyledi ve du‘ālar eyledi. Andan sonra ²⁵ ‘asker-i Īrān gelüp, der-bendi geüp, Sencāb öñinde bār-gāh ve ayme ve argāh urup, onup arār eylediler. Rūstem, [526/a] dīvān idüp ehl-i dīvān cem‘ olup a‘ām yendükden sonra besā-ı ‘ay dūinüp el cāma urdılar. ² Bir sehl ‘iretten sonra Ferāmerz, Derāzād-ı dīv-ehre kellesi-le ızı Gülsütün Bānū‘yı ‘arz eyledi. Rūstem Derāzād ³ kellesin zabt idüp, Gülsütün Bānū‘yı Gūderz’e emānet virdi ve baından Sīmurđ-ı ‘Anā oađaların birin ⁴ ıarup Ferāmerz‘uñ baına okdı. İşte Ferāmerz, Rūstem‘den, Sīmurđ-ı ‘Anā‘nuñ yedi oađasın her birinde ⁵ bir hūner gōsterüp, alsa gerekdür.

Ez-în-cānib rāvī-i şīrīn-zebān öyle naql ü beyān eyler kim: Qal'a-yı Sencāb'a yakın⁶ bir köyde iki 'ayyār tarrār hañcer-güzār birāderler var idi. Nesl-i gerden-keşāndan idi. Birine Çuyende ve birine Puyende dirler⁷ idi ve bir kız qarındaşları dağı var idi. Adına Celīde Bānū dirlerdi ammā ol Celīde Bānū'nuñ dağı bir oğı var idi.⁸ Adına Tehemten-i zinde-rū dirler. İşte bunlar köyde olurlardı. Çünkü Ferāmerz gelüp, qal'a-yı Sencāb'ı bir günde alup zabt⁹ eyledi ve Derāzād'uñ başın kesdüğün cümle haber alup, taḥsīn eyledi. Dünyāda erlik olursa ancak olur. Lakin 'ayyārлық¹⁰ dağı ol fedāide ḥatm olur kim varup ol Ferāmerz didükleri mümtāz-ı cihānuñ alāt-ı ceng şandüğün çalup götüre.¹¹ Her kim bu hüneri eylemege qādir olursa, dünyāda andan ilerü 'ayyār olamaz dirler. Hemān Çuyende ile Puyende bu sözden¹² ğayrete düşüp, bu kārūñ 'uhdesinden gelmege bel bağladılar. Tebdīl-i şüret olup bu iki rind qallāş fedāiler köyden¹³ qalkup, ṭaban aldılar, qal'a-yı Sencāb öñine geldiler, gördiler bir 'azīm leşker qonup qarār eylemişler. Meger ol gün Rüstem¹⁴ gelmiş-idi. Bu iki birāderler orduyı görüp Rüstem bār-gāhına geldiler. Dīvān-ı Rüstem'i ve anda olan dilāverleri temāşa¹⁵ eylediler ve Rüstem yanında Ferāmerz'i gördiler ve serā-perdesin gördiler. Ḥazīne bār-gāhın nişānladılar ve giceye müterakķib oldılar.¹⁶ Tā kim Rüstem de ol gün gelmiş-idi. Yorgun 'asker yatup, uyudılar. Ferāmerz dağı yatup uyudu. Bu iki piyāde¹⁷ qallāşlar 'ālem-i ağıyārdan ḥālī olduğı maḥaller biñ cedd ü sa'y ile ḥazīne bār-gāhına yol bulup, ne ḥāl ise girdiler¹⁸ ve arayup Ferāmerz'uñ cebe şandüğün alup, hezār ihtiyāt ile bār-gāhdan ṭaşra çıkardılar. Ammā Ferāmerz gibi mümtāzuñ¹⁹ yetmiş iki pāre ceng alātı zāhir ne qadar ağır ve sengīn olmak gerekdür, bunlar güc-ile ṭaşraya çıkardılar. Çünkü qarşularında²⁰ düşmen 'askeri olmaduğundan, qaravul ta'yīn olunmamış-ıdı. Bunlar nevbet-le şandüğü götürüp, ḥāh nā ḥāh ordudan²¹ çıkardılar ve olduğı köye vardılar. Andan ikisi bir yire gelüp müşāvere eylediler: “Şimdi bizler bu şandüğü ne yapalum, qanda²² şaklayalum lā-büdd? Bunı yarınki gün arayup, teftīş ve tefahḥuş iderler. Bārī bizden su'al iderlerse biz de yoқdur, diyüp²³ yemīn itmek āsān olsun” didiler ve Tehemten'i çağırup, getürdiler şandüğü Tehemten'e virdiler. Tehemten dağı

vālidesi Celīde ²⁴ Bānū'ya viridi. Celīde Bānū alup şandūğı şakladı; ammā hazz eylemedi. Göñlinden, “Korkaram bu şandūk için oğluma bir zarar ²⁵ işābet ider” didi. Bunlar bu hāl üzere dursunlar. Ammā bu tarafından biz gelem ‘asker-i İrān aḥvāline. Çünkü ol gece geçüp [526/b] şabāh oldu, herkes yirlerinden tırup kendi şuğluna meşgūl oldu. Ferāmerz daḥı kalkup ‘ibādetin eyledükden sonra ² alāt-ı ceng şandūğın istedi. Ol dem varup hazzine bār-gāhında şandūğı getürmege gitdiler, gördiler şandūk yirinde ³ yokdur, çalmışlar. Hazzine bār-gāhında müvekkel olanlar, bekçiler şıket itdiler. Bekçiler feryād idüp, bu gece biz uyumaduk, diyü yemīn ⁴ itdiler. Hūlāşa-i kelām; gelüp Ferāmerz’e haber virdiler. Ferāmerz’ün cān başına sıçrayup, “Bire! Bu ne dimekdür kim benüm alāt-ı harb ⁵ şandūğum hazzineden zāyi’ ola?” diyüp ol daḥı hazzine bār-gāhına ol gece bekçi olan ādemleri getürüp ‘azīm ‘itāb ⁶ ve teftişler idüp, olmadı görmüş ve tutmuş yok. Aşlā bir haber bile alımadılar. Hattā bu aḥvāl duyulup, Rüstem daḥı ⁷ haber-dār oldu. Ol kadar gāzaba geldi kim, olmaz tiz Ferāmerz’e haber gönderüp eyitdi: “Oğlan! Eger merd iseñ, bu gün ⁸ silāh şandūğın yirde gökde bulursın. Eger bulamazsañ gayrı seni erenler defterinden silerüm” didi. Çünkü Ferāmerz ⁹ atası Rüstem’den bu sözleri işitdi, hemān bu sözden gayret ve ‘ār gelüp şöyle kim gayret-i derūnı yakdı. Tiz yirinden ¹⁰ peleñg-vār atilup, ol yirün ādemleri çağırup, bunlara hışm idüp su’āl eyledi. Birkaç söz añlar ādemün da’vet ¹¹ idüp, bunlar geldiler, Ferāmerz bunlardan su’āl idüp, “Hiç bu taraflarda fedālık ider yolına heves eyler kimler vardur? ¹² Toğrı söyleñ. Yoḥsa Yezdān-ı Pāk ḥaqqı-çün sizleri katl iderüm” didi. Ol kimesneler du’ā idüp, “Sultānum! Bu aralarda ¹³ filān köyde Gerden-keşān neslinden iki fedāi vardur. Ziyāde ḥarām-zāde ‘ayyārlar ve qallāşlardur. Eger var ise anlar ide- ¹⁴ bilürler. Yoḥsa gayrı kim kādirdür bu ma’küle iş eyleye?” didiler. Ferāmerz bunlardan bu haberi aldı, hemān tebdīl ¹⁵ bir şehzāde şüretine girüp, lālāsı Sāfil-i şaf-şikenı yanına aldı. Alāt-ı meclisi alup ol köye toğrı gitdi. ¹⁶ Ol köy kenārında bir laṭif şu aḥardı. Ol şü kenārına gelüp bir yire indiler. Andan önlerine meclis kurup, ‘işrete ¹⁷ başladılar. Ferāmerz ol kadar bāde içdi kim, gayrı mest olup dünyāyı gözi görmez oldu. Meger ki

Çuyende ve Puyende ¹⁸ bunları ırakdan görüp bir yirde temâşâ iderlerdi kim, bilür eger ziyâde mest olup yıkılıp kalursa bunlar dağı ¹⁹ varup şoyalar, üzerinde olan eşyâları alalar. Ammâ râvî eydür; bu Ferâmerz-i ser-âmedüñ içdüğü bâdeyi ‘aşırında içer ²⁰ yoğ-ıdı. Meger ki pederi Rüstem ola şimdi Ferâmerz kaçden öylesine mestlige urdı. Ğayrı hücum-ı keyfiyyet-i bâdeden ²¹ güyâ ki âlûde olup kaldı. Andan kaldı kim rahşına binüp gide; yine yıkıldı, yine kalkdı. Hele ne hâl ise Ferâmerz ²² güc-ile rahşına yanaşup, süvâr olayum dirken miyânından dağı hançeri yire düşürdi. Bir kerre hançerin alayum dirken ²³ elinden şeş-perüñ dağı düşürdi. Çuyende, Buyende ise bir kaya üzerinden Ferâmerz temâşâ iderlerdi. Gördiler pek keyfdür, hâ ²⁴ işte şikâr diyüp segirdüp geldiler kim hançer ile şeş-peri alalar. Tehemten yanlarında bile idi. Ol girüde kaldı. ²⁵ Ammâ Ferâmerzdür, bir şedîd na‘ra urup, ikisi dağı bu na‘radan şaşdılar ve uzanup düvâllerinden kavradı. Kõlına alup, [527/a] birbirine Çuyende ile Puyende’yi öyle çarpdı kim, ikisi de hürd olup eşkâl-i tılısmâta döndi. Andan ² Ferâmerz, gördi bunlaruñ geldüğü tarafda bir herîf dağı bakardı. Hemân bunlar helâk olunca, ol herîf ki Tehemten ³ idi köye toğrı kaçdı. Ferâmerz, bir na‘ra dağı öyle urdı kim, ol vâdiler egildi ve Tehemten na‘ra-yı Ferâmerz’den ⁴ şaşup dura-vardı. Bir adım dağı atamadı. Öylece mebhüt kaldı. Ferâmerz, üzerine yürüdi kim anı da ⁵ kapup, zemîne urup, hürd eyleye. Nâ-gâh köyden berü bir çapük ‘avrat saçların yolup, bād-ı şarşar gibi geldi. ⁶ “Āmân! İy dilâver-i ‘âlem! Kıyma bu nev-cüvâna. Bunuñ arada cürmi yokdur. Cürm issi cezâsın buldı. Ol pülâd diller kim, ⁷ benüm qarındaşum idiler, şandüğü çalup getürdiler, oğlum Tehemten’e virdiler. İşte şandük bendedür, varayım getüreyüm” ⁸ diyüp gitdi. Celîde Bânûdur varup şandüğü getürdi. Ferâmerz şandüğü Tehemten’uñ arkasına yükledüp ve ⁹ oradan doğrı leşkere geldi. Hemân ol kıyâfet-le, arkasında şandük Tehemten’i Rüstem bār-gâhına getürdi. Ferâmerz ¹⁰ ahvâli Rüstem’e naql eyledi. Rüstemdür ziyâdesi-le gücenmiş idi. Tehemten’uñ arkasından şandüğü aldırup, cellâd ¹¹ eyledi. Tehemten gördi helâk oluyor, Ferâmerz’e bakup, “Āmân!” didi ve ağlamağa başladı. Ferâmerz ilerü gelüp cellâdı ¹² kağı-virdi. Girü dur, diyüp cellâd girü durdı.

Ferāmerz ilerü varup, Rüstem'e temennā idüp, eyitdi: "Devletüm ata! ¹³ Tehemten'ün cürmini baña bağışla" didi. Rüstem gülüp bağışladı. Ferāmerz bunuñ bendin alup, āzād eyledi. "Var imdi, yā ¹⁴ Tehemten pederüm şāhib-kırān-ı 'ālemün dest-i dāmenin pūs idüp, du'ā eyle" didi. Tehemten varup, Rüstem'ün dāmenin ¹⁵ pūs idüp ve gitmeyüp ağladı. Ferāmerz eyitdi: "Ne ağlarsın yā Tehemten?" didi. Tehemten eyitdi: "Derāzād-ı dīv-çehrenün kızına ¹⁶ 'āşıkum. El-ihsān bi-t-tamām maẓmūnınca, eger anı dağı virürseñüz, merdlik ve dilāverlik resmī yirine gelür" didükde Ferāmerz ¹⁷ Rüstem'e yine eyitdi: "Devletüm ata! İmdi keremiñüze havāle eyledi. Luḫ idüp, Derāzād'ün kızını Tehemten'e virüp, bir murād ¹⁸ eylemeñüzi ricā eylerüm" didükde Rüstem ol sā'at, kızını Güderz'den getürdüp Tehemten'e 'aḫd ü nikāḫ eyledi ve ḫal'a-yı Sencāb'ün ¹⁹ menşürin yazup, eline viridi. Tehemten'i ḫal'a-yı Sencāb'a pādişāḫ eyledi. Bundan şonra ilerüde olan iki der-bendin ²⁰ birine Serāḫa ibni Efrāsiyāb olur idi ve birine dağı Kara Ḥān ibni Efrāsiyāb olurdu. İşte bunlar kırkar biñ er ile ²¹ ol der-bendlere Ferāmerz'i ta'yin eylemiş-idi. Bu kerre Rüstem baş ḫaldırup, Ferāmerz'ün yüzine baḫup eyitdi: "İy ciger-küşem! ²² Serāḫa ibni Efrāsiyāb üzerine seni kırkar biñ er ile ta'yin eyledüm ve Kara Ḥān üzerine bütün Güderziyān ile Gīv'i ²³ ta'yin eyledüm" Ferāmerz'e dönüp eyitdi: "Gözüm nurı! Var imdi sen, evvel der-bend-i Serāḫa'yı feth eyle. Ol aradan iḫtizā ²⁴ iderse Gīv'e dağı imdād eyle" didi. Ferāmerz n'ola diyüp, kırk biñ 'askerin āgāḫ idüp, levāzımların görüp, andan ²⁵ ḫalkdı 'azm-i der-bend-i Serāḫa idüp gitdi. Gīv dağı bütün Güderziyān ile kırk biñ 'asker ile tedārükiñ görüp, ol dağı [527/b] 'azm-i der-bend-i Kara Ḥān eyledi.

Biz gelelüm bu ḫarafdān Ferāmerz'e. Rāvī eydür: İşte Ferāmerz kırk biñ sipāḫ-le der-bend-i Serāḫa'ya ² geldi; ammā der-bend-i Serāḫa'da gözciler ta'yin eylemişlerdi. Ferāmerz'ün geldüğinden ḫaberi var olup, hemān varup Serāḫa'ya bildürdiler. ³ Serāḫa dağı kırk biñ sipāḫ ile der-bend ağzın alup sedd-i İskender gibi ḫarār eyledi. Ammā Ferāmerz-i şir-dil, kırk biñ sipāḫ ile ⁴ der-bende gelüp ḫonmadı. Hemān bütün 'askerün öñine düşüp der-bende yürüdi. Serāḫa, Ferāmerz'ün bu mu'āmelesin görüp, ⁵ 'asker içinden at sürüp öñin

kesdirüp, “Nereye, iy nā-bekār Īrānī peççe? İlerüde pilāv yimege mi gelürsin?” diyüp el nīze⁶ urup, irişdi Ferāmerz’e bir nīze havāle eyledi. Ferāmerz dağı Serāha’nuñ nīzesine nazār idüp, cān almak qaşdına yalmanup gelür.⁷ Feramerz eyitdi.

Beyt:

Nā-merd olayum döner isem tīr-i müjekden

Ten gibi zırhum, sīne gibi çün siperüm var

mazmūnınca Ferāmerz, Serāha’nuñ⁸ nīze-i hār-güzārına sīne gerüp, bī-pervā durdı. Tamām nīzedür haṭā yirine geldükde bir kerre dilāver-i ‘ālem, el uzadup kol şunup⁹ Serāha’nuñ nīze-i cān-sitānuñ top dibinden ve yalman girüsinden muhkem kavrayup ve lenger viridi. Serāha yil gibi gelürken, hemān¹⁰ mil gibi dura-vardı. Gördi kim Ferāmerz nīzeyi tutup, zabṭ eylemiş. Serāha Ferāmerz’e eyitdi: “Qoyu-vir nīzeyi, nā-bekār Īrānī. Yoḥsa¹¹ şimdi nīzeyi çeküp, elünden alurken elinüñ derilerin koparırım” didi. Ferāmerz gülüp eyitdi: “Behey nā-bekār! Ne durursun, gün aḥşamladı.¹² Hemān iş gör elinden gelürse” didükde Serāha eyitdi: “Bağ imdi elümden gelür mi?” diyü nīzeyi zūr eyledi Ferāmerz’ün elinden almağa.¹³ Ammā nice kabil anı hōd Qāf diyüleri bir yire gelüp zūr eyleseler almak muḥālātandur. Hāşılı; Serāha zūr ide-gördi, olmadı.¹⁴ Nīzeyi yirinden hareket itdüremedi. Bir kerre Serāha dönüp eyitdi: “Bire şalı-vir şol nīzeyi hey nā-bekār Īrānī! Yoḥsa şimdi¹⁵ kaçup sīneñi çāk iderüm” didi. Ferāmerz kaḥkahā ile gülüp eyitdi: “Bire hey qaltabān! Bildüğinden qalma, hemān elinden geleni icrā¹⁶ eyle. Zīrā ben seni öldürsem, gerekdür. Sen dağı kendüñe göre tedārük gör” didi. Serāha eyitdi: “İy Īrānī! Yā idemez miyem şanursın?¹⁷ Gör imdi” diyüp şöyle zūr ide-gördi. Aşlā zerre kadar nīzeyi yirinden bile hareket itdüremedi. ‘Āciz qaldı. Ferāmerz eyitdi:¹⁸ “Yā Serāha! Bu refṭarda piyāde imişsin. İşte nīze ādemden böyle alınur” diyüp nice ki zūr eyledi ise; çayır çayır çeküp¹⁹ nīzeyi Serāha’nuñ elinden söküp aldı. Ammā Serāha virmeyem şandı, mümkün midür? Elinüñ derileri bile bütün nīze ile şıyrılıp²⁰ bile gitdi. Ferāmerz nīzeyi alup

atı-virdi. Serāḥa ğazabından dünyāyı görmez oldu. Hemān gürz-i kūh-peykerin tarafeynden çeküp ²¹ on ikinci bahşından kavrayup, eline aldı. Andan maḳdūrını şarf idüp, var kuvvetin bāzūya getürüp, irişdi Ferāmerz'e bir ²² gürz havāle eyledi. Ferāmerzdür Serāḥa'nuñ gürzine nazar idüp, tağ gibi gürleyüp, gelür hemān dilāver-i 'ālem, gürz-i Şerāḥa inince, pençe ²³ açup, iki elinüñ ayasında zabt eyledi ve çeküp gürzi de aldı ve bir tarafa atı-virdi. Serāḥa, bildi kim bundan sonra ²⁴ kendüsine Ferāmerz'ün elinden necāt yokdur. Hemān bir kerre miyānından tīg-ı āteş-tābın 'uryān idüp, eline aldı. "İmdi al benden ²⁵ bu yādigārı nā-bekār! Sen daḥı er iseñ başın kırtar" diyüp Ferāmerz'e bir kılıç havāle eyledi. Ferāmerz daḥı kolçağı-la çarpup, [528/a] āsān tīgı men' eyledi. Dönüp Serāḥa'ya, "Daḥı ḥamleñ var mıdır?" didi. Serāḥa; yokdur, didi. Ferāmerz, "Diñle imdi yā Serāḥa! ² Sen baña üç ḥamle eyledüñ. Ben saña ancak bir nīze ḥamlesi ideyim. Eger er iseñ men' idersin ḥamlenüñ ikisi senüñ olsun" ³ didi. Yine nevbet-i ḥamle senüñdür, diyüp bir kerre el nīze-yi Süleymān ibni Devvār'a urdı ve Kıtḫb-ı āteş-deme meydān virüp, öteden Serāḥa ⁴ üzerine bir geliş geldi kim, Serāḥa Ferāmerz'ün gelişinden ḥazer idüp, öninde durmağa cür'et idemedi. Hemān at başın çevirüp ⁵ toli dizgin 'askerine doğrı kaçdı ve 'askere kuma eyledi. Ferāmerz, Kıtḫb-ı āteş-demi sürüp, "Nereye, iy muḥanneş, ḳaltabān pelid? ⁶ Yā ḳor mıyam seni kim elümden rehā bulasın diyüp, ardına düşdi; ammā kırk biñ 'asker Ferāmerz'i birden ḳarşulayup hücum eylediler. ⁷ İşte Ferāmerz'ün kellesi kızip, nīze ile 'askerüñ ilerü gelenlerüñ şīşe-i kebāb şaḳar gibi şaḳup allak bullak eyledi ve önüne ⁸ gelenleri iklīm-i 'ademe gönderdi. Ferāmerz'e kimler tura-bilür? Hemān gözin Serāḥa'dan ayırmayup yürüdü. Bu taraftan Ferāmerz'ün daḥı kırk ⁹ biñ 'askeri düşmen 'askerine yürüyüp, ḳarış murış oldılar. Şöyle kim birbirine başdılar tīg, teberi; birbirin kişver gibi doğramağa ¹⁰ başladılar. Öyle kılıç semā'ına girdiler kim olmaz; ammā Ferāmerz'ün 'askeri hem ceng-āver ve hem içlerinde daḥı pehlevānlar çok olmağ-ıla ¹¹ 'asker-i Serāḥa'yı girüye sürdiler. Ammā bu taraftan Ferāmerz-i ser-āmed Serāḥa'nuñ ḳafasına düşüp Serāḥadur 'askerde duramayup, ¹² orduya cān itdi. Yā' nī cānın kırtara; ammā

Ferāmerz şaflar söküp geçüp, orduya irişdi. Meger kim Efrāsiyāb, Ekvās Terk’i ¹³ Serāha yanına şāhib-kırān diyü ta’yīn eylemiş-idi. Bu kerre Serāha’nuñ hālin görüp, imdād için orduya cān itdi. İşte ¹⁴ Serāha çadırına yakın varduğda Ekvās Terk, Ferāmerz’uñ öñin kesdirüp sedd-i rāh olmak diledi ve eyitdi: “Nereye iy nā-bekār?” ¹⁵ diyü elinde gürz-i girānın Ferāmerz hamle eyledi. Ammā Ferāmerz ašlā bunuñ hamlesine i’tibār itmeyüp, hemān ẖutb-ı āteş-dem ile Ekvās ¹⁶ Terk’i gögüsledüp geçüp gitdi, Serāha’nuñ kafasına düşdi. Ekvās Terk rahşı-la bile teker meker olup yıkıldı. Rahşınuñ ¹⁷ yayları şikest oldı. Kendi ne hāl ise Ekvās ayağa durdı. Bu maħal Serāha çadırına irdi ammā Ferāmerz daħı kafasından ¹⁸ irişdi Serāha çadırı dolaşdı. Ferāmerz bile dolaşup, bu maħal Ekvās Terk piyāde irüp Ferāmerz’uñ licāmına şarılmak ¹⁹ murād eyledi. Ferāmerz bu hāli görüp şöyle ğazaba geldi kim, olmaz eyitdi: “Behey mel’ün! Nedür bu senüñ ikdāmın? Haşmumdan intikām ²⁰ almağa kıomazsın” diyüp ğazab ile sağ ayağın rikābdan çıkarup Terk’in tā kellesine bir peşt pā öyle urdı kim, Ekvās Terk ²¹ tā sīnesine varınca ħurd olup, kendüsi ol dem mürd oldı. İşte Serāha bu arada biraz fırsat bulup Ferāmerz’i ayırdı; ammā ²² Ferāmerz yine kafasına düşdi. Serāha, bakup gördi, kendüye necāt yokdur. Lakin cān ‘azīz, nice idecegüñ bilmez. Hāşılı Serāha, ²³ çadırı birkaç def’a dolaşdı, mümkün olmadı ‘ākıbet-ül-emr Ferāmerz, bir kerre ardından irişüp, el şundı düvālinden kapup, ²⁴ kaldıra ve zemīne urup, bende çeke. Ammā rāvī eydür: Dilāver-i ‘ālem ğazab ile el şunınca, meger parmakları şırtından geçüp düvāl ²⁵ ile bile tā ki cigerinden kıavrayup tıtmış. Nice silküp kıolma aldı, ne gördi Serāha’nuñ cānı çokdan ğitmiş. Rahşından [528/b] yire inüp andan başın kesdi ve tīğ çeküp çadırda olanları dendān-ı tīğden geçürüp, çadırı zabt eyledi. Kıırk ² biñ ‘asker Serāha’dan üç biñ ancak baş aldı. Andan mā-adāsı perīşān oldı. ‘Asker-i Ferāmerz daħı manşūr ve muzaffer ³ ‘asker-i Tūrān’ı perākende ve perīşān eyledükden şonra Ferāmerz emir eyledi. Māl ğanāimi bir yire cem’ idüp, ‘aşrımı atası Rüstem için ⁴ ve nişfiñ kendi için alup, mā-adāsın ‘askerine taksīm eyledi. Andan yine ol ğün yalıñuz binüp, kıal’anuñ kıapusına vardı, ⁵ gürz ile bir urup, bir daħı urup, kıal’a kıapusu yıkıldı. İçeri

girüp ehl-i al'aya başdı tığı. al'a halkı gördiler, ⁶ Ferāmerz'e karşu durılmaz. Hemān amān el-amān dimege başladılar. Ferāmerz de cengden el ekp, bunlara amān virdi. İşte al'ayı ⁷ dağı feth idüp ve mālın zabt idüp, 'askerine bařř eyledi ve ol sā'at bir 'arz-ı deşt yazup ve Serāha'nuñ başın ⁸ bir torba iine koyup mhrleyp Sīmāb-ı řabā-reftāra virüp, eyitdi: "Var imdi, bu 'arz-ı deşt ile bu kelleyi pederüm Rüstem'e götür. ⁹ Ben Gv'ñ imdādına giderüm. İşte al'a dağı feth oldı. Müjde eyle ve bizi pederüm du'ādan ferāmř itmesnler. İşte grdiğiğn ¹⁰ minvāl üzere ceng ađvālin bildür" didi. Sīmāb-ı 'ayyār, el baş üzerine koyup 'azm-i Rüstem eyledi. Bu taraftan Ferāmerz, Sīmāb-ı ¹¹ 'ayyār gitdikden Őnra kendüsi 'askere tenbh eyledi: "Siz bunda turup ben yalıñuz Gv zerine imdādına giderüm" didi. ¹² uđb-ı āteř-dem üzerine gelüp, yalıñuz der-bend-i ara Hān diyüp, Gv'ñ imdādına gitdi. İşte Sīmāb-ı 'ayyār sür'at-ile gidüp ¹³ der-bend-i Derāzād'a irdi. Yol tozu-la ile bār-gāh-ı Rüstem'e girüp, baş koyup, 'arz-ı deşt-i Ferāmerz ile kelle-i Serāha'yı virdi. Rüstem ¹⁴ 'arz-ı deşti okıyup, mefhmına muğtali' olduğda Ferāmerz'e tağsn ve āfern idüp řabā-reftārı dağı syledp, Ferāmerz'ñ ¹⁵ ne güne ceng eylediğin nađl eyledi. Rüstem ve begler işidüp, Ferāmerz'ñ kuvvet-i āhiresine ve iđdāmına hayrān oldılar. Rüstem ¹⁶ torba ile kelleyi şağlatdı. nkim Ferāmerz Gv'ñ imdādına der-bend-i ara Hān üzere gitmiş. Göreyüm andan ne haber zhr ider, diyü ¹⁷ eřm-gşda oldılar.

Ez-n-cānib Gv ibni Gderz, cümle Güderziyān ile der-bend-i ara Hān'a ta'yn olunmiş-ıdı. ırđ biñ ¹⁸ sipāh-le bir gün Gv gelüp, der-bend-i ara Hāna irdi. ara Hān dağı 'asker geldiğin görüp, ırđ biñ er-ile der-bend ağzın alup, ¹⁹ durdı. Gv fermān eyledi. Āsker-i Īrān ara Hān 'askerinüñ muđābelesine onup arār eyledi. Andan Gv dvān idüp, ²⁰ cümle Güderziyān şem'ine cem' oldılar. Gv, bunlar ile müřāvere idüp, sözi bunuñ üzerine koyup bir nāme yazup ²¹ gndereler. Evvel der-bendi isteyelm, görelüm ne cevāb ider. Aña göre hareket eyleyelüm, diyüp bu minvāl üzerine bir nāme inřā idüp, ²² üzerine mühür urup, bir piyāde eline virdi ve ara Hān ibni Efrāsiyāb'a gönderdi. Piyāde nāmeyi alup, revāne oldı.

Ḳara Ḥān'ıñ ²³ bār-gāhı öfine gelüp, elçi olduğın bildürdi. Bevvāblar dağı Ḳara Ḥān'a bildirüp, Ḳara Ḥān izīn virüp, ol piyāde içeri ²⁴ girdi, yir öpüp, Gīv'üñ nāmesin virdi. Ḳara Ḥān, nāmeyi alup okıdı. Mefhūm-ı nāme: “Der-bendi teslīm idesin. ²⁵ Eger yok diyüp, muhālefet iderseñ vaqtine hāzır olasın dimiş. Ḳara Ḥān nāmeyi yırtup, gelen kāşidüñ üzerine atı [529/a] virdi. Eyitdi: “Var, ol egri gözlü demürce peççe-i nā-bekāra söyle. Dişine taş bile virmem, kanda kaldı der-bend. ² Bildüğinden kalmasun. Ḳal'amuz muhakkem, der-bend-i şarp u düşvār alınmağ emr-i muhāldür, bir nesne kār eylemez” didi. Ol piyāde dönüp, ³ gelüp bu haberi Gīv'e bir bir naql eyledi. Her ne cevāb didilerse didi; Gīv günāhı boynuna, diyüp ceng nidā itirdi. İrtesi ⁴ gün bütün kırkar biñ er-ile birbirine mukābil ve mukārin olup, şafkeşide oldılar. Ḳara Ḥān 'askeri der-bend içinde; bunlar ⁵ ise açukda meydān olup, “Eyā! Meydāna kim gire?” dirken Ḳara Ḥān meydāna girüp, lu'b u hüner gösterdi. El-şaşıl; Gūderziyān ⁶ pehlevānlarından her girene Ḳara Ḥān, bir lu'b-ıla galebe gösterdi. Zīrā nefsinde Ḳara Ḥān, metīn şehzāde idi. 'Āķıbet meydāna ⁷ Gīv girdi. Ḥulāşā-i kelām; Gīv, nīze ile Ḳara Ḥān'ıñ raşşın öldirüp, 'asker-i Tātār gūlüvv idüp, Ḳara Ḥān'ı kapup, ⁸ süvār eylediler. Ḳara Ḥān dağı ikdāmı-la Gīv'üñ raşşın ok ile urup, helāk eyledi. İrānilerden hücum idüp; ⁹ ammā der-bend ziyāde şarp idi. Tūrāniler çok İrāniler harca sürdiler. Olmadı, bir iş göremediler; dönüp ¹⁰ kondılar. Ol gün İrānilerden Vāferādem telef oldu. İrtesi gün yine yürüyiş itdiler. Kırk biñ ādemden, ¹¹ üç biñ ādem ancak kaldı, mā-'adāsın helāk eylediler. Gīv olmadı; bir fetḥ ve zafer bulımadı. Dördüncü gün, ¹² “Ġayrı yā alurum, yāḥud virirüm” diyüp Ġayret-ile yine bindi, yürüyiş eylediler. İrāniler, zebūn olup girü dönmege ¹³ başladılar. Nā-gāh Ferāmerz-i ser-āmed ol maḥal der-bend üzerine çıka-geldi. Bu cengi gördi; hemān bir şedīd na'ra ¹⁴ urup, Ḳutb-ı āteş-demi sürdi ve cenge girdi çün; Ferāmerz'üñ na'rası zāhir olunca, Ġayrı İrānilerüñ her ¹⁵ biri ejderhā-yı heft-ser olup, yüridiler. Ḳara Ḥān, Ferāmerz'üñ na'rasın işidüp, cān başına şıçradı, ¹⁶ eyitdi: “Bu nā-bekār, każā-yı āsmānī gibi kandan zuhūr eyledi? Şimden girü taşrada durmağ ḥaḫādur” diyüp, hemān ¹⁷ Ḳara Ḥān, yāb yāb Ḳal'a tarafına

çekilüp gitdiler al‘adan içeri girdi ve ‘askeri içerüye alup, al‘a apuların ¹⁸ muakkem bend eyledi. ‘Asker-i İrān gördiler, Tūrāniler al‘aya apandı. Bunlar daı girüye çekilüp, tabl-ı ārām alındı. ¹⁹ Andan sonra dönüp ondılar. Pehlevānlar Ferāmerz’i görüp ād oldılar ve arşulayup Gīv bār-gāhına indürdiler. ²⁰ Ferāmerz cengüñ alın ordı. Olduı gibi nal eylediler. Andan sonra Ferāmerz daı; kır biñ ‘asker ile Serāa ²¹ üzerine varup, Serāa’nuñ Ferāmerz, düvālinden apup, cigerin bile avraduın, Serāa mürd olduın ve Serāa’nuñ ²² kellesin ‘arz-ı det Rüstem’e, Simāb ile gönderdüin ve kendüsi bu ‘askere yalıñuz geldüin bir bir nal eyledi ²³ ve eyitdi: “o, imdi bir de biz yarın görelüm” diyüp, ol gice ārām eylediler; ünkü ol gice geüp, abā oldu, ²⁴ Ferāmerz emir eyledi. ‘Asker binüp, kendi öñce der-bend azına geldiler. Ferāmerz ilerü at sürüp, der-bendi gedi. ²⁵ Yuaru al‘adan üstine seng, dirāt ve adeng atdılar, olmadı. Ferāmerz, siper ile avup, kendü raına azarar [529/b] getürmedi. Tā ki al‘a öñine vardı; ammā Ferāmerz’üñ ardınca ‘asker, yürüyeyüm andılar. Yukarudan ‘asker urdılar; ² tır ve sengi, o kimesne telef oldu. ‘Asker girüye çekildi. Ferāmerz ise, yalıñuz tā al‘a dibine vardı; ammā al‘a, ³ fı-l-aıa ziyāde arp ve muakkem idi, apusına yanaılmazdı. Ferāmerz, irādan ceng eyledi; ammā ne fā‘ide, bir ey idemedi. ⁴ ‘Aıbet dönüp, der-bendüñ beri cānibine gedi, ‘askeri ondurup, Gīv’e eyitdi: “Yā Gīv! Ben bu gice der-bendi öte ⁵ geüp, göreyüm. Eger bir arı ile al‘aya gire-bilürsem, açan na‘ra iidürseñ sen daı ‘asker ile binüp, al‘aya yürüyi ⁶ eyle. Ola kim bir āl ile al‘ayı ala-bile idük” didi. Bu söz üzere ol gice ārām eylediler. Ferāmerz, abāa yaın ⁷ alkup, üzerine bir at ālāt alup, andan başına bir sāde mifer geydi, oaaların akındı ve yüzine niāb ⁸ aup, bir gergedāna bindi ve der-bendi yalıñuz yürüyüp, öte cānibe gedi. Biraz gidüp, ‘aceb ne arı-ile al‘aya girsem, ⁹ diyüp bu fikr ile gezerek abā oldu, anı gördi, bir arafdan biraz atlular peydā oldu. Ferāmerz, bunları görince, ¹⁰ “Hā, ite ol gelenler eyle eger al‘a iine giderlerse, bolaykim ma‘an gire-bile idüm” diyüp yol üzere güyā bunlara ¹¹ selāma durdı.

Ammā rāvī eydür: Meger ki Qara Hān, muqaddemā Giv ile bir maşāffa ceng idüp, vāfir ‘asker kırduqdan ¹² sonra Qara Hān, pederi Efrāsiyāb’a; aḥvāl şu yüzden oldı, diyüp haber gönderdi. Efrāsiyāb’a bu haber varup, ¹³ aḥvāle muṭṭali‘ olduğda, şol veziri Hāriş vezire kılıç kaftan virüp, iki yüz kadar ādem ile Qara Hān’a gönderdi. ¹⁴ “Göreyüm seni, er gibi olup, İrānilere şaḫın der-benden yol virme. Der-bend şarpdur, degme ḥāl ile geçilmez. Sen daḫı ¹⁵ ihtimām ve taḫayyüd tām eyle” diyüp, gelen atlular meger Hāriş vezir idi. Bunlardur tamām gelüp, Hāriş vezir; gördi, bir yek- ¹⁶ süvār-ı naḫḫāb-dār kimse, kendülere selāma durdı. Hāriş vezir, selām virüp, eyitdi: “Şehzādem, qandan gelüp, qanda ¹⁷ gidersin ve kimsin ve bu aralarda ne gezersin?” didi. Ol dem Ferāmerz eyitdi: “Hind tarafından gelürem. Bir merd-i ğarībem. Adıma ¹⁸ Sehrāb-ı naḫḫābdār dirler. Āhen-i siyāhdan bir kimesneyüm. Bir qapu isterüm, yanaşup, ḫizmet ideyüm. Lakin qadr-şinās olsa” ¹⁹ didi. Hāriş, Ferāmerz’ün tarz-ı etvārına baqdı. Üzerinde erlik nişānesi var. “Şol dilāveri alup, Qara Hān’a ileteyüm, ²⁰ aña yanaşdurayum. Belki elinden bir hüner gelür, Qara Hān’ün imdādında bulna” didi ve dönüp Ferāmerz’e, “Yā Sehrāb! Çünki qapu ²¹ arasın gel, imdi seni şol görinen -qal’a şāhı, Tūrān pādişāhı Efrāsiyāb oğlıdur, Adına Qara Hān şehzāde ²² dirler- aña yanaşdurayum, yanaşur mısın?” didi. Ferāmerz eyitdi: “Cānıma minnet. Ben daḫı öyle bir kimesne isterem ki, cān-ıla ²³ ḫizmetinde olup, elümden gelen hüneri qarşusunda icrā ideyüm” didi. Hāriş eyitdi: “Gel, imdi seni alup, bile götüreyüm” ²⁴ diyüp, Ferāmerz’i alup, qal’aya geldiler, kendülerin bildirüp, Qara Hān’a haber virdiler. Qara Hān, emir eyledi. Qal’anuñ ²⁵ qapusın açdırup, bunlar iĉerüye girdi tā kim, Hāriş vezir, Qara Hān sarāyına irüp, Qara Hān’a bulışdı. Hāriş [530/a] vezire yir gösterüp, geĉüp oturdı. Andan Hāriş vezir, Qara Hān’ün pederi Efrāsiyāb’ün gönderdiği kılıç, qaftanı ² virdi ve Efrāsiyāb’ün söyledügi sözleri ve tenbīhleri Qara Hān’a söyledi ve eyitdi: “İy şehzāde-yi Tūrān-zemīn! Bu ³ gün gelürken, şöyle bir merd-i ğarīb dilāvere rāst geldüm. Diyār-ı Hind’den gelürmiş. Yarar dilāvere beñzer. Bir pādişāh arar, yanaşup ⁴ ḫizmet eylemege. Ammā bir kerre görseñüz, naşıl merd-i güzīndür. Ben daḫı alup,

getürdüm. Pehlevānlık ve ceng-āverlik üzerinden aķup,  turur”⁵ diyüp, ol  adar medħ eyledi kim,  ara H n g rmege  r z  eyledi. Eyitdi: “ anı y  iy vez r! H ş did g n dil ver  andadır?”⁶ Gelsün, biz de görelüm” didi. H riş vez r, taşra  ıķup, Fer merz’e eyitdi: “Gel, imdi y  Sehr b! İşte seni Őehz deye v fir⁷ medħ itdüm. Göreyüm seni, bir hoşça h zmet eyle” diyüp, v fir naşihat idüp, andan Fer merz’ n  nline düşüp, içerüye girdi.⁸  ara H n’ n  nline geldükde, Fer merz yüzinden niķ bı ref’ eyledi.  ara H n baķınca Fer merz’i bildi. H riş vez r n haberi yok.⁹  ara H n dönüp, H riş’e eyitdi: “Boyn n altunda  alsun iy vez r! Getirdiğ n pehlev n bu midur? Meger ki sen bize d şm n¹⁰ imişsin” didi. H riş, “Bel  Őehz dem budur; amm  ve cel sın yigitd r” didi.  ara H n eyitdi: “Behey, boynı altında  alası n -bek r!¹¹ Getirdiğ n pehlev n n yüzine hele bir dönüp, baķ bir kerre iy Őaşķun! Getirdiğ n met ’in yüzine baķ dimez miyem saňa?”¹² didi. Ol dem H riş vez r eyitdi: “İy Őehz dem! Y  ne var imiş y zinde? Yoħsa  irkin midür?” diyüp, dönüp bir kerre baķınca, H riş¹³ vez r daħı Fer merz’i bilüp, Őaşdı. Ğayrı söylemege nuķkı t tulup, ditremege başladı.  ara H n, bir kerre d v nda olanlara,¹⁴ Őağ a şola baķup, ‘it b idüp, “Bire! Ne t rup baķarsız? H yv n gibi uru n” eyledi. İki c nibden mur d eylediler kim,¹⁵ yirlerinden atılıp, Fer merz’ n üzerine hücüm eyleyeler. Fer merz eyitdi: “ ımıldanma n, iy erb b-ı d v n! Dönüm haķķı-  n, c mle n zi¹⁶ t ’me-yi dend n-ı t ğ-ı b rr n eylerüm” diyüp, öyle bir Őed d na’ra urdı kim; Őanasın gökler yıķılıp, Őad lar virdi. Bütün erb b-ı¹⁷ d v n, na’ra-yı Fer merz’ n heybetinden mebh t olup, aşl  harekete mec lleri  almayup, Őöyle kim; berg-i hüzün gibi titremege başladılar.¹⁸ Bir zam ndan Őonra  ara H n, kendüsine gelüp, hem n başı ucından ğadd resin  apup, hamle eyledi. Fer merz  ol uzadup, el¹⁹ Őunup,  ara H n’ı bileginden  avrayup,  yle Őıkdı kim,  ara H n’ n parmaķları toħumluk h y ra döndi ve t rnaķları, dibinden²⁰  an fevv re gibi atılıp, eli açıldı. Ğadd re elinden yire düşerken, Fer merz ğadd reyi  apup, eline aldı ve  ara H n’ı Őalı-virdi.²¹ Kendi ğadd resi ile üzerine hamle idince;  ara H n, h vfından cür’et idemeyüp,  a dı. Fer merz, bunu n  afasına²²

düşdi. K̄ara H̄ān kaçarak, sarāy havlısından t̄ac-h̄āne nerdübānına doğrı uğradı; ammā Ferāmerz dahı ašlā kafāsından ²³ ayrılmayup, bedene çıkdılar. Rāvī-i šīrīn-zebān öyle beyān eyler kim; Ferāmerz’uñ na‘rasın işidine, Gīv ile bulunan ²⁴ ‘asker binüp, qal’a altına gelüp, şokılmış idi. K̄ara H̄ān, Gīv’uñ olduğı maħalūñ ya‘nī ol burcuñ üzerine geldi, ²⁵ ol burc altında Gīv olurdu. Ferāmerz de K̄ara H̄ān’a irüp, miyānından bir ğaddāre gösterdi, kendi ğaddāresi-le K̄ara H̄ān’ı [530/b] nişfindan iki pāre eyledi. Yuġaru tarafı bedenden taşraya uçup düşmedi, illā Gīv’uñ öñine düşdi. Gīv bakdı, ² K̄ara H̄ān’uñ küştesinūñ nişfidur. Tīz rahşından inüp, K̄ara H̄ān’uñ başın kesdi. Ferāmerz ol aradan dönüp, geldi sarāyına ³ toğrı, elinde tīg, öñine geleni ikişer pāre iderek çün K̄ara H̄ān sarāyına gelüp içerüye girdi. Sarāyda olan halkı cümle ⁴ tīgden geçürüp ve eşyayı zabt eyledi. H̄āriş vezīre eyitdi: “Yā H̄āriş! Bu qal’anuñ fethine sebep sen olduñ. Anuñ muqābelesinde ⁵ ben dahı seni öldürmeyüp, āzād ideyüm. Var imdi begendüğüñ cānibe git” didi. Andan qal’ada olan kırk biñ ‘askere kılıç ⁶ koydı, şöyle kim kişver doğrar gibi bunları dođramaġa başladı. Ehl-i qal’anuñ dād-gīri āsmāna peyveste oldu. ⁷ H̄ulāşa-i kelām; Ferāmerz altı biñ kelle kesüp ve qa‘ayı darben ve qahren feth eyledi. Tūrān ‘askerinūñ baqıyye-yi seyf olanları ⁸ H̄āriş vezīr ile Efrāsiyāb H̄ān’a toğrı kaçdılar. Ferāmerz qal’ayı zabt idince, Gīv dahı ‘asker ile qal’aya girüp, Ferāmerz’e ⁹ ġazāyı qutlulayup ve K̄ara H̄ān’uñ kellesin öñine koyup, Ferāmerz dahı kelle-yi K̄ara H̄ān’ı bir torba içine koyup, Gīv’e viridi ve ¹⁰ eyitdi: “Var, bu torbayı pederüm şāhib-kırān-ı ‘āleme ilet ve qal’a fethiñ müjde eyle” didi. Andan Gīv dahı tedārükün görüp, andan ¹¹ kelle-yi K̄ara H̄ān’ı alup, ‘azm-i der-bend-i Sencāb ve Rüstem-i Dāstān diyüp, gitdi.

Ez-īn-cānib rāvī eydür. Sīmāb-ı şabā-reftār-ı ‘ayyār, ¹² Serāħa bin Efrāsiyāb başın torba ile alup, Rüstem’e iletüp, müjdesin aldı. Andan sonra ol aradan dönüp der-bend-i ¹³ Serāħa geldi. ‘Asker Ferāmerz’i kaldırup, der-bend-i K̄ara H̄ān’a geldi. Zīrā Ferāmerz öyle tenbīh eylemiş-idi. İşte ‘askerdür, ¹⁴ Ferāmerz’e gelüp, der-bend-i K̄ara H̄ān öñinde konup,

karar eyledi. Feramerz iki kal'adan hâşıl olan māl ganâimi bir yire götürüp,¹⁵ hazîne eyledi ve Rüstem'den habere muntazır oldu.

Gelelüm biz bu taraftan Giv'e: Çünkü Giv ılgar ile 'azm-i Rüstem eyledi. İşte¹⁶ bir mahalde gelüp, der-bend-i Sencâb önünde 'asker, İrân ordusına irdi. Andan sonra bâr-gâh-ı Rüstem'e gelüp, içerüye girdi.¹⁷ Âdâb-ı erkânı icrâ idüp, andan sonra torba ile kelle-yi Kara Hân'ı Rüstem'e virdi. Rüstem dağı cengüñ ne güne olduğundan¹⁸ Giv'e su'al eyledi. Giv dağı vukü'ı üzere naql ü beyân eyledi. Rüstem Giv'e bir hil'at virüp, Giv dağı Rüstem'e du'â eyledi.¹⁹ Rüstem dağı oğlu Feramerz'e du'â eyledi ve erligine tahsinler eyledi. Ol sâ'at emir eyledi: “'Asker-i İrân hâzır olsun.²⁰ Oğlum Feramerz'e giderüm” dedi. 'Asker-i İrândur cümle levâzımın görüp yol tedârikiñ görüp, Rüstem'e haber virdiler. Rüstemdür²¹ emir eyledi. İrtesi gün ol konağdan göçdiler, 'azm-i der-bend-i Kara Hân ve Feramerz eylediler. İşte Giv yine ilerü gelüp Feramerz'e²² eyitdi; pederüñ Rüstem 'askeri-le geldüğinden haber virdi. Feramerz tiz yirinden turup, kendüsi kalkup, ordu yiri hâzır²³ eyleyüp, istikbâle aleste oldu oldu çün irtesi gün der-bend-i Sencâb tarafından toz kopup kırk biñ Tüs leşkeri-le²⁴ Süheyl, birâderi Güstehem ile gelüp, Rüstem'ün bâr-gâhın ta'yîn olınan yire kurdu. Ardınca beglerü, şehzâdeler bâr-gâhuñ²⁵ kurdu. Her birin tamâm yollu yolınca gelüp kondılar, cümleden sonra Rüstem geldi. Feramerz, Güderziyân ile istikbâl idüp, [531/a] Rüstem'i bâr-gâhına indürdiler. Andan sonra Rüstem, birâz ârâm eyleyüp, dīvân eyledi. Cümle begler gelüp, yirlü yirinde karar² eylediler. Feramerz, Serâha ile Kara Hân'dan hâşıl olan hazîneyi pederi Rüstem'e 'arz eyledi. Rüstem, bir habbesin kabul³ eylemeyüp, yine cümlesin Feramerz'e hibe eyledi. Eyitdi: “Ciger-küşem, senüñ olsun. Kılıcuñ mâlıdur, n'eylerseñ eyle” dedi. Andan⁴ fermân eyledi; meclis gelüp, besât-ı 'ayş döşenüp, ele câm alup, biraz 'ayş nûşa meşgûl oldılar. Tamâm keyifler kemâlin⁵ bulduğda, Rüstem emir eyledi. Serâha ile Kara Hân'ın ve Derâzâd-ı dīv-çehrenüñ kellelerin getürdüp, torba içine kodı ve⁶ şöyle meydâna bıraktı. Andan Rüstemdür, câm-ı sefidî tıdırup, kendi eli-le Feramerz'e sundı. Feramerz dağı

alup, bilā-cür‘a ⁷ ve bilā-tereddüd nüş idüp, cāmı yirine koyup, yine Rüstem’e viridi. Rüstem Ferāmerz’e bu kerre tekrār bir dahı taldırup, yine şundi. ⁸ Ferāmerz anı da alup, nüş eyledi. Hülāşa-i kelām; Rüstem Ferāmerz’e kendi eli-le üç cām virüp, nüş eyledi. Andan Rüstem ⁹ kendi başından bir Sīmurğ-ı ‘Ankā otağasın çıkarup, Ferāmerz’üñ başına kendi eli-le şokdı ve dönüp, Ferāmerz’e eyitdi: ¹⁰ “Gözüm nürı ciger-küşem. Seni elçi naşb eyledüm. Al bu torbayı ile kelleleri, var dīvān-ı Efrāsiyāb’a, andan içerüye girüp, torbayı ¹¹ Efrāsiyāb öñine silki-vir. Başlar nedür, diyü su’āl eyledükde aşlñ haber vir, bilsün” didi. Ferāmerz, n’ola be-ser ü çeşm devletüm ¹² ata, diyüp ayağ üzere kalkdı, pederi Rüstem’üñ elin ve ayağın öpüp, du‘ā ve himmet taleb eyledi ve torbayı alup, yalnız dīvāndan ¹³ taşra oldı. Kıtub-ı āteş-demiñ üzerine gelüp, torbayı eyer kaşına āmīhte eyledi ve sür‘at-i tām ile ‘azm-i ordu-yı ¹⁴ Efrāsiyāb eyledi. Az zamānda ordu-yı Tūrān’a irdi. Rāvī kavlince; muqaddemā bozılan Kāra Hān ‘askeri-le Hāriş vezīr ¹⁵ çıka-gelüp, Ferāmerz der-bend-i Kāra Hān’ı alup, ‘asker-i Kāra Hān’ı münhezim eyledüğün haber virdükde, Efrāsiyāb’uñ cān başına ¹⁶ sıçradı, eyitdi: “Bire öyle diyeceğine, Kāra Hān’ı Ferāmerz öldürdi disene” didi. Hāriş vezīr eyitdi: “Pādişāhum! Şihhat-ıla ¹⁷ öldürdüğün bir hoş bilmem. Ancağ şu kadar bilürem ki, kal‘ayı zabt eyledi ve beni şalı-virdi, eyitdi: “Var git Efrāsiyāb’a, ¹⁸ kal‘anuñ alındüğün haber vir” didi. İşte sonra nice olduğun bilmem” didi. Efrāsiyāb, ziyāde ğam-gīn oldı. Zīrā ¹⁹ muqaddem Serāha’nuñ haberi dahı gelmiş idi. Efrāsiyāb bu ğamda iken, nā-gāh Ferāmerz dahı zuhūr idüp, hemān bār-gāh-ı ²⁰ Efrāsiyāb öñine geldi. Raşşımuñ eyer kaşından tabl-bāzına bir tırta urdı. Efrāsiyāb, içerüden tabl-bāz şadāsın ²¹ işidüp, “Bire bu kimdür, bu küstāhlığı eyleyen?” didi. Zīrā ki ol ‘aşırda ise öyle gelüp tabl-bāz urmağ, anda mevcüd ²² olanlaruñ, ya’nī cümlesin meydāna okıyup, şalā eylemek idi. Efrāsiyāb, anuñ-çün bundan ziyāde ğazaba geldi. Ol dem ²³ bevībān taşra çıqup, kimdür bu tabl-bāz çalan, diyüp taşra çıqup bakınca gördiler, bir dilāverdür kim, yüzine nerre ²⁴ diyüler bakmağā havf ider. Ol mağalde Ferāmerz dahı kıtbından aşāğā indi. Raşşın licāmın eyer kaşına geçürüp, nīzesin ²⁵ zemīne zerk eyledi ve

bilā-izīn ve bilā-tevaḳḳuf dīvān-ı Efrāsiyāb’dan içerüye oldu. Bevvābān ve serhengāndan bir açı öñin [531/b] kesdirüp, eyitdiler: “Nere pehlevān? İzinsiz dīvān-ı pādişāha girilmez. Ādāb gözet, bī-edeblik eyleme” didiler. Ferāmerz kellelerine ² bir müşt urup, tağıtdı. Bir elinde torba ile kelleler; ammā torbanuñ içinde ne var kimse bilmez. Ferāmerzdür, dīvān-ı Efrāsiyāb’a ³ apul apul toğrı taht-ı Efrāsiyāb öñine geldi. Efrāsiyāb baş çaldırup ne gördi, gelen Ferāmerzdür. Torbada ilan ⁴ görmişe döndi, gönünden eyitdi: “Bu nā-bekār böyle bī-pervā gelmekden maḳşüd eyā ne ola?” diyüp ‘azīm fikre vardı. ⁵ Ammā Ferāmerz, ‘aşk idüp, torbayı Efrāsiyāb öñine odı. Efrāsiyāb eyitdi: “Nedür yā Ferāmerz! Bu torba içinde ne vardur?” ⁶ didükde, Ferāmerz, “N’olsa gerek, yā Efrāsiyāb! Zāhir işte. Oğullaruñ ve Serāḩa ve ara ḩān ile dāmāduñ olan Derāzād-ı ⁷ dīv-çehre kellesidür. Üini daḩı ben öldürüp, başlarını kesdüm ve yine ben getürdüm ki, ayrıya iftirā eylemeyesin” didi. ⁸ Andan sonra torbadan kelleleri dīvān ortasında silki-virdi. Kelleler meydāna yuvarlanup, tā ki Efrāsiyāb’uñ ⁹ öñine vardı. Bu kerre Efrāsiyāb kellelere bakup, bildi kim oğılları ile dāmādı kellesidür. Ol dem bağrı ḩūn olup ¹⁰ burñından an gitdi. Bir kerre sađ cānibe bakup, eyitdi: “Bire komañ, iy dilāverān-ı Türkistān! Ne urur bakarsıñuz, ¹¹ yoḩsa ayretiñüz yođ mıdur?” didükde sađ olında olan dilāverler eyitdiler: “Pādişāhum! Kendi ayağı-la bunda gelene zevāl ¹² yoğdur daḩı olmaz ānūn degüldür” didiler. Çünkü Efrāsiyāb, sađ ol pehlevānlarından bu cevabı istimā’ eyledi, hemān ¹³ āteş olup şol ola bakup, şol ol pehlevānlarına, “omañ, şol Īrānī peççe-yi nā-bekārı” diyince şol ol dilāverleri ¹⁴ eyitdi: “Yā pādişāhum! Biz sađ ola tābī’yiz. İptidā sağdan ḩareket olmayınca, biz de idemezüz” didiler. Ferāmerz eyitdi: “Yā Efrāsiyāb! ¹⁵ Ne zaḩmet çeküp, pehlevānlara ibrām eylersin. Meşḩūr meşeldür: “Tađ yürimezse, abdāl yürür” diyüp, Efrāsiyāb üstine ¹⁶ yüridi. Efrāsiyāb, hemān seccādesi altında addāresin apup, “Behey nā-bekār! Nedür bu sizüñ eliñüzden benüm ekdüđüm ¹⁷ cevri ü sitem?” diyüp, addāreyi Ferāmerz’e ḩavāle eyledi. Ferāmerz daḩı tīđ-i āteş-tābın ‘uryān idüp, Efrāsiyāb’uñ addāresin ¹⁸ nice çaldı ise, addāre elinde Efrāsiyāb’uñ iki pāre oldu. Efrāsiyāb, şaşup çaldı.

Ferāmerz, Efrāsiyāb'a ¹⁹ tekrār tīg-ı āteş-tāb-ıla hamle idince, Efrāsiyāb cesāret idemeyüp, taht altına kaçdı. Ammā Ferāmerz, çābükklik idüp, ²⁰ tīgı götine indürüp, muharref hāc-vārī çaldı. Efrāsiyāb'ıñ göti dört şakķ oldu. Andan sonra Ferāmerz bir na'ra urup ²¹ dağı Efrāsiyāb'a ğayrı muķayyed olmadı. Hemān dīvānda olanlara başdı tīgı şöyle kim sağı şola katup, allāk ²² bullāk idüp, dīvān-hāne içi leş-ile başdan geçilmez oldu. 'Āķıbet dīvānda olanları öñine katup, taşra sürüp, ²³ çıkardı. Ammā dīvān-ı bār-gāhuñ içi leş ve baş-ile doldı. Kendi dağı bār-gāhdan taşra çıkup, Kūtub-ı āteş- ²⁴ demüñ üzerine süvār olup, gene el tīgā urdı. Ammā bu maħalle dek Efrāsiyāb'ıñ kırķ sekiz kerre yüz biñ 'askeri gerek ²⁵ Türk ve gerek Tātār ve Hind u Sind ve Kıpçak ve Kūhestān 'askeri at arķasına gelüp, Ferāmerz'i kat-ender-kat deryā-yı [532/a] cihānı kemer miyānı hātem parmağı ihāta eyler gibi ihāta eylediler. Ferāmerz, bir kerre sağ elin sol gürz-gāhına ve sol ² elin sağ gürz-gāhına koyup, yönin haķķ der-gāhına tutdı ve cigerinden öyle bir na'ra-yı Allahü ekber çekdi kim, şahrā-yı ³ Behiştkenđ şadā-y-ıla māl-ā-māl olup, tağlar top çatlar gibi çatladı, çok rahş-ı ādemlerüñ ürküp, yire urdı ⁴ ve çok ādemlerüñ ödi şınup yarıldı ve çok ādemler şaşup kaldı.

Ammā üstād eydür: Der-bend-i Kāra Hān'da Rüstem, ⁵ bār-gāhında oturup, 'işret eylerdi. Rüstem'üñ elinde billür cām var idi. Nā-gāh cām çıñlayup, şadā virdi. Der-'aķab ⁶ Ferāmerz'üñ dađı na'rası zāhir oldu, bildiler ki Ferāmerz 'asker-i Tūrān-ıla cenge mübāşeret eyledi. Bānūlar, hem-ān-dem ayađa ⁷ kaķup, pederleri Rüstem'den destūr istediler. Varalum, birāderimüz Ferāmerz'e imdād idelüm, didiler. Rüstem izīn virmedi. ⁸ "Ferāmerz, imdād istemez. Eger dürüst benüm evlādum ise, ol 'askerden sağ ve sālīm çıkup, gelür" didi ve ol sā'at fermān ⁹ eyledi. 'Asker-i Īrān bütün binüp, göçdiler ve gelüp Efrāsiyab 'askerine muķābil konup, karar eylediler ve gördiler Tūrān ¹⁰ 'askerinde bir hāy-hüy-ı dād-gİR vardur kim, dil ile vaşf olunmaz. Rüstemdür, bār-gāhuñ tınābların kaldırup, öñine tekrār ¹¹ meclis ķurdurup, eline cām alup, hem 'işret eyler ve hem Tūrān 'askerin temāşā eylerdi. Birazdan yine Rüstem'üñ elinde cām ¹² çıñladı. Bildiler ki, Ferāmerz Tūrān 'askerine başdı. Şāturı

Tūrān ‘askerinüñ pehlevānlarından her kime rāst geldi ¹³ ise, kimin öldürüp ve kimin zaḥm-dār eyledi; ammā ekşerine kıymayup, zaḥm-dār iderdi. Efrāsiyab, taht altından çıkup, ¹⁴ zaḥmıñ şardurdi. Andan sonra zaḥmına daḥı bakmayup, raḥşın çekdirüp, binüp, Ferāmerz’i uzakdan uzağa ¹⁵ kollamağa başladı. Ammā Ferāmerz, ol gün aḥşam olunca tamām ceng eyledi, ašlā uşanmadı. Belki gitdükçe ¹⁶ kızup, başdı sāturı. Efrāsiyāb gördi, Ferāmerz’üñ cengden dönmege göñli yoḳ. Hemān emir eyledi. Şu‘le ¹⁷ ve fānūs yaḳdırup, giceyi gündüze döndürdiler. Ferāmerz ise, gitdükçe cüş ü ḥurūşa gelüp, Tūrān ve Tātār ¹⁸ ‘askerüñ [...] gibi doğrardı, şāflar söküüp, ālāylar bozup, kelleler ḳan içinde ḥabāb mişāl üzmege başladı. ¹⁹ Çukur yirler ḳan-ıla ṭoldı. El ayak dülgere yongası gibi dökilüp, ḳaldı. Şöylekim; küştelerden püşteler ²⁰ yığıldı. Ferāmerz, tā ki şabāḥ olunca, bu minvāl üzere ceng idüp, başdı tıḡı. Dembe-dem cüşa gelüp, ceng meyinden ²¹ esirüp, na‘ralar ururdi. Ferāmerz’üñ na‘rasından saḡ idügin bilürlerdi. Ḥāşılı; ol gün daḥı aḥşam olunca ²² ceng eyledi. Çünkim aḥşam oldu Efrāsiyab yine emir eyledi. Meş‘al ve fānūs-ı fūrüzān eylediler. Yine cengi ibḳā ²³ idüp, tā ki aḥşamdan şabāḥ olunca Ferāmerz urdı ḳılıcı. Efrāsiyāb ise ḥayḳırup, “Bire ḳomañ Īrānī peççeyi. ²⁴ Şimdi yorilup, düşer” dirdi. Ḳıyās iderdi ki, Ferāmerz cengden bī-tāb olup, anlar da fırsat bulup, helāk ideler. ²⁵ Maḥza Rüstem’den intikām alınur zu‘m-ıla, bilmezler ki Ferāmerz ne mertebe-i ḳuvvet-i ḳāhireye mālīkdir. Ḥulāşa-i kelām; Ferāmerz tamām [532/b] üç gün üç gice Tūrān ‘askerine ḳılıç urup, ḳan gövdeyi götürmege başladı. Şöyle kim; çukur yirler ḳan ile ² ṭoldı. At eşelemekden ḳaldı. Leşden ve başdan şahrā-yı Behiştkenđ görünmez oldu. Tūrānilerüñ feryād ve fiḡānı ³ āsmāna peyveste oldu. Dördüncü gün, Ferāmerz ḡayrı inşāf idüp, yönin Īrān tarafına döndürdi ve murād eyledi kim ⁴ cengden çıka. Efrāsiyāb gördi, Ferāmerz bu ḳadar leşker helāk, yine saḡ ve sālīm dönüp gideyor. Ḡayrete gelüp, “Bire! ⁵ Bu ne dimekdür kim? Yalñuz bir Īrānī, kırık sekiz kerre yüz biñ Tūrān ‘askerinüñ içinde üç gün üç gice bī-pervā ceng ⁶ idüp, yine öyle selamet-le çıka-gide” diyüp hemān Ferāmerz’üñ öñin kesdirüp, elinde nīze, “İy siñzī nā-bekārı ⁷ peççe, yā ḳor miyam seni ki, selāmet-le çıkup

gidesin?” diyüp bir nîze şandı. Ol dem Ferāmerz’uñ elinde tîğ bulındı. ⁸ Hemān tîğ-ı âteş-tāb ile bir kılıç urup, Efrāsiyāb’uñ nîzesin iki böldi. Efrāsiyāb ğāzaba gelüp, tarafeynden ⁹ gürz-i girānın çeküp, andan kol kaldırup, iqdām-ı tām-ıla bir darb-ı şedīd havāle eyledi. Ferāmerz, aña dahı bir tîğ ¹⁰ urup, gürzin günbedek zemīne bırağdı. Efrāsiyāb, ol hāli görince, elinde kalan nīm deste gürzi ğāzabından ¹¹ Ferāmerz’uñ çehresine toğrı fırlatdı. Ferāmerz şol eli-le gürzi kapup, tutup zabt eyledi. Ğayrı ¹² Efrāsiyāb’uñ kanı kurıyup, nice idecegin bilmeyüp, kemāl-i ğāzabından bir kerre yan hıştı çeküp, Ferāmerz’e bir hıştı atdı. ¹³ Ferāmerz, aslā aldurmayup, hışt ğıjlayup gelürken, elinde olan tîğ-ı âteş-tāb-ıla çalup, hıştı iki pāre eyledi. ¹⁴ Andan Efrāsiyāb’uñ üzerine at sürüp, eyitdi: “Behey nā-bekār! Nedür bu sende olan iqdām? Bārī vücūduñ şahīfe-i ¹⁵ rüzgārdan hakk ideyüm” diyüp Ferāmerz, Efrāsiyāb’a bir tîğ havāle idince, Efrāsiyāb cür’et idemeyüp, at başın [533/a] çevirüp firār eyledi. Ferāmerz de ardından at sürüp, irüp, bārī bir hüner olsun, diyüp Efrāsiyāb’uñ kafasından ² bir tîğ urdı. Efrāsiyāb’uñ zırhıñ ve kaftānıñ ve pīrāheniñ kesdirüp, atına varınca derisin bile çizdürmeyüp, tîği ³ bindügi atın şuğrāsına yardı. Andan Efrāsiyāb, rahşı-la bile yıkılup tācı başından fırladı. Ferāmerz egilüp, tîğ ⁴ ile Efrāsiyāb’uñ tācın zemīnden alup, eyer kaşına geçürdi. Bu maħalleden Tātār ‘askeri, ğulüvv idüp Efrāsiyāb’ı Ferāmerz’uñ ⁵ öñinden kapdılar ve ‘alem sāyesine vardılar. Efrāsiyāb, fermān eyledi. ‘Āsker-i Tūrān, tabl-ı ārāma turralar urdılar. Ferāmerz ⁶ dahı dönüp, manşūr ve muzaffer, sağ ve sālīm Kūtub-ı âteş-demüñ başın Īrān ‘askerine döndürdi. Rüstem Ferāmerz’i ⁷ gelürken görüp, eyitdi: “Beni dileyen oğlum Ferāmerz’i istikbāl eylesün” didükde Allahü ekber bütün Īrān’uñ serverleri ve Belğ ⁸ ve Zābil erenleri bir uğurdan segirdişüp, Ferāmerz’i istikbāl eylediler. Kimi rikābın öpüp ve kimi ırāqdan merħabā eyledi. ⁹ Ferāmerz gelüp, rahşından inüp, pederi Rüstem öñinde temennā eyledi. Rüstem, Ferāmerz’e ayağa tırup, der-āğuş eyledi ¹⁰ ve gözlerinden öpdı ve du‘ālar eyledi. “Ber-ħudār ol ciger-küşem. Kılıcı ‘arşa aşup, sikkeyi mermerde kazdın. Var imdi oğlum ¹¹ yorgunsun, çadırda yat. Tamāmistirāhāt eyle” didi. Ferāmerzdür kalkup, serā-perdesine gelüp, tāzekārılık idüp, ¹²

andan pāk libāslar geyinüp, bir sehl ārām idüp, ba‘dehū emir eyledi cāme-ḥābı birağalar. Andan cāme-ḥābı bıraḳdılar. ¹³ Ferāmerzdür, girüp yatdı. Ol ḳadar uyudı kim, tamām ol gün ol gice yatup, diñlendi. Çünki şabāḥ oldı, gün, ¹⁴ ḳubbe-yi felekden baş gösterüp, nurı-la ‘ālemi münevver eyledi. Ferāmerz, cāme-ḥābdan ḳalkup, ‘ibādetden şonra, def-i ḥumār eyledi. ¹⁵ Ammā bu ḫarafdan çünki Rüstem, Ferāmerz’e yorgunsun, var yat, diyüp izīn virdi. Ferāmerz gıtdikden şonra Rüstem daḫı ¹⁶ aḫşam olınca begler-ile ‘işret idüp, Ferāmerz’ün erligin yād idüp, vāfir medḫ eyledi. Vaḳt-i ḥāba dek şoḫbetde ¹⁷ oldılar. Andan herkese izīn olup, beglerdür cümle ḳalkup, gidüp ‘ālem-i ḥāb ¹⁸ oldı. Ol gice geçüp, çünkim şabāḥ oldı; herkes yirlerinden ḫurup, dīvān-ı Rüstem’e vardılar. Her pehlevān, yirlü yirinde ḳarār eylediler. Rüstem, Zenge-i Şāvrān’a ¹⁹ eyitdi: “Var, ciger-küşem Ferāmerz-i dilberi çağır, gelsün” didi. Zenge-i Şāvrān daḫı be-ser-i çeşm, diyüp ḳalkup, raḫşına binüp, ²⁰ Ferāmerz’ün serā-perde-i Süleymān ibni Devvār’a girüp, Ferāmerz’e bulışup, temennādan şonra eyitdi: “Buyur, server pederün, şāhib-ḳırān-ı ²¹ ‘ālem seni ister” didi. Ferāmerz de n’ola, diyüp tız yirinden durup, Ḳutb-ı āteş-deme süvār olup, Zenge-i Şāvrān ile ²² muşāḫabet iderek, bār-gāh-ı Rüstem’e geldiler. Ferāmerz, Ḳutb’dan zemīne inüp, andan apul apul dīvāndan iḫerüye girüp, Rüstem ²³ berāberine geldükde, temennā idüp, ḳıyām eyledi. Rüstem baş ḳaldırup, Ferāmerz’ün yüzine baḳup, eyitdi: “Gözüm nurı Ferāmerz-i ²⁴ ser-āmedüm! Seni Şār-gān-ı Siyāvuş’a varup, Siyāvuş’ün oḫlı Keyḫüsrev’i bulup getürmege ta’yın eyledüm. ‘Āskerün alup, ²⁵ var Şār-gān’da Keyḫüsrev’i bulup getür” didi. Andan şonra fermān eyledi. İklīm-i ḫarācı diğer bir ḫil‘at-ı girān-bahā getürüp [533/b] Ferāmerz’e geyürdiler. Ferāmerz, be-ser-i çeşm, diyüp dīvāndan döndi. Gelüp yol tedārükin ve ‘askerin āgāh idüp, andan ² lālāsı Elviye’yi alup ve ḳırḳ biñ ‘askerün ḳaldırup, ‘azm-i Şār-gān eyledi.

Ez-ın-cānib üstād eydür. Ferāmerzdür, ³ leşker-i Efrāsiyāb’da çün üç gün üç gice ceng idüp, dördünci gün Efrāsiyāb’ı atından yıḳup, leşker-i Tātār, ḡlüvv ⁴ idüp, Efrāsiyāb’ı Ferāmerz’ün öñinden ḳapdılar ve ḫabl-ı ārām ḳaldırup döndiler. Ferāmerz de dönüp, leşker-i

İrān'a geldi. ⁵ Ammā Efrāsiyāb bār-gāhına gelüp, tahtına cülüs eyledi, begleri şem'ine cem' oldılar. Efrāsiyāb baş kaldırıp, beglerine ⁶ baķup, eyitdi: "Bu nasıl işdür kim, bir yek-süvār-ı İrānī, kırķ sekiz kerre yüz biñ 'askeri bu hāle koyup, yine bir zaķm bile ⁷ görmeyüp, sađ ve sālīm çıķa-gide" diyü eleminden dest-mālin yüzine tutup, ağladı. Dört cānibden Efrāsiyāb'a tesellī ⁸ virüp, "Öyle olur pādişāhum, bir gün olup, biz dağı anlardan intikām aluruz. Şimdilik tālī'leri sa'd olmaķ ile böyle ⁹ oldı. Elem çekmeñ. Bir gün bizüm dağı tālī'müz sa'da döner" diyü hayli naşihat itdiler. Andan dönüp, Efrāsiyāb emir eyledi. ¹⁰ Helāk olanları defn itdirüp, zaķm-dār olanlarıñ zaķmıñ şardılar. Andan Efrāsiyāb Şebrenḡ-i 'ayyārı İrān leşkerine ¹¹ gönderdi. Cāsūsılıđa ne tedbīr üzere hareket iderler, bir haber al gel, diyüp emir eyledi. İşte Şebrenḡ-i 'ayyār dağı, tebdīl-i ¹² şüret ve tađyīr-i cāme idüp, İrān leşkerine toğrı geldi. Bār-gāh-ı Rüstem'den iķerü girüp, bir küşede durdı; ammā ¹³ Şebrenḡ-i 'ayyār, ol maħal gelmiş-idi kim; Rüstem, Zenge-i Şāvran'ı Ferāmerz'e gönderüp gelince, Şār-gān-ı Siyāvus'dan Keyhüsrev'i ¹⁴ getürmege ta'yīn eyledi. Hemān Şebrenḡ bu aħvāli gördükde, taşra olup, tabān kaldırıp, leşker-i Tūrān'a gelüp, ¹⁵ bār-gāh-ı Efrāsiyāb'a varup, iķerü girüp, Efrāsiyāb öninde yir öpüp, du'ā eyledi. Efrāsiyāb eyitdi: "Ne haber alduñ ¹⁶ yā Şebrenḡ?" didükde Şebrenḡ eyitdi: "Ferāmerz'i Rüstem, Keyhüsrev'i getürmek iķün kırķ biñ 'asker ile Şār-gān-ı Siyāvus'a ¹⁷ ta'yīn eyledi. Şimdi kaķup, gideyor" didi. Efrāsiyāb, "Bire meded, nice olur? Şol Ferāmerz gitmezden muķaddem, bir kimse varup, ¹⁸ Keyhüsrev'i Şār-gān'dan kaldırıp, bir yirde pinhān ide kim, Ferāmerz vardukda bulamaya" didi. Kerşeyüz didükleri ķātil-i la'īm ¹⁹ eyitdi: "Aña çare budur ki; Şebrenḡ-i 'ayyār, tebdīl-i Ferāmerz ile bile gidüp, bir hāl ile yoldan azdırıp, hilāf bir āħir yola ²⁰ çeker. Pīrān ibni Veyse dağı bu aradan doğrı Şār-gān'a varup, Keyhüsrev'i alur, bir yirde pinhān eyler" didi. Efrāsiyāb ²¹ bu tedbīri begendi. Hemān Şebrenḡ-i 'ayyārı, Ferāmerz'in üzerine ta'yīn eyledi ve eyitdi: "Göreyüm seni. Ferāmerz'i bir hilāf ²² yola götüre-bileydüñ" diyüp muħakkem tenbīh eyledi. Andan Pīrān Veyse dağı eyitdi: "Sen dağı bir miķdār 'asker al. Göreyüm seni. ²³ 'Acele ile git, Şār-gān-ı Siyāvus'a var,

Keyhüsrev'i al, bir yirde pinhân eyle. Ammâ bolaykim Ferâmerz'den evvel vara-idüñ. İlğar ile ²⁴ git" didi. Ammâ göreyüm nasıl ikdâm ile gidersin ki, Ferâmerz varduğda Keyhüsrev'i Şâr-gân'da bulamasun. Şonra ol dağı ²⁵ başımuza 'azîm belâ olur" didi. Pîrân ibni Veyse, n'ola; diyüp biraz âdem alup, bendi ilğar ile çapup, az zamânda Şâr-gân'a [534/a] irişdi. Firengîs Bânû'ya ve Keyhüsrev'e bulışdı, eyitdi: "Şâr-gân üzere yad 'asker geleyor. Gelüñ sizi bir gayrı yire ² iletüp, şaklayayum. Emîn oluñ" didi ve bunları alup, bir diyâr-ı âhîre gitdi. Tağda bir çiftlikde bunları şaklayup, üzerine ³ âdem ta'yîn eyledi. Her ne gereklü ise ta'yîn ve tahşîl idüp, andan şonra yine Behiştken'd'e gitdi. Bir gün Behiştken'd'e gelüp ⁴ dâhil oldı.

Rāvî eydür: Meger kim Rüstem Ferâmerz'i Şâr-gân'a gönderüp, bir hefte kadar Efrâsiyâb muğâbelesinde oturdu. ⁵ Sekizinci gün, ceng-i harbîler çaldırup, yedi kerre yüz biñ 'asker-i İrân-ıla süvâr olup, öte tarafından kırk sekiz kerre ⁶ yüz biñ er-ile dağı koca Efrâsiyâb binüp, ol dem birbirlerine muğâbil ve muğârîn oldılar. Meymene meysere, kalb-i ⁷ cenâh, ârâste ve pîrâste olup, şaflar düzilüp, alaylar bağlandı. 'Alemleri ve sancaqları açıldı. Meydân ⁸ düzildi. El-hâşıl; iki cânibden meydân erenleri ve pehlevânları girüp, birbirlerine aқdarup, kimiñ zağm-dâr ⁹ ve kimiñ helâk idüp, ceng eylediler. Aşşama qarîb iki cânibden tabî-ı ârâm çalınup, dönüp kondılar. Herkes, ¹⁰ rezm libâsların çıkarup, bezm libâsın geyüp, andan Rüstem bâr-gâhına gelüp, 'ayş idüp ba'de, herkes ¹¹ bâr-gâhlarına tağılup, qarāvul ta'yîn idüp, birbirlerin şabâh olunca beklediler. Çün ol gice şabâh ¹² oldı, yine iki 'asker at arkasına gelüp, şaflar düzilüp, meydân açıldı. Erenler, pehlevânlar yine meydâna ¹³ girüp, birbirlerin aқdarup, alup virdiler, tâ ki aşşam olunca. Çün aşşama qarîb olduğda, hemân iki ¹⁴ tarafından çarb-ı ârâm çalınup, iki 'asker dönüp kondılar. Begler, dîvân-ı Rüstem'e gelüp, Rüstem şem'ine cem' oldılar. ¹⁵ Ba'de-l-'işret herkes yine çadırına gidüp, râhat oldılar. İşte ol gice düşmen 'ömri gibi tîz geçüp, ale-ş-şabâh ¹⁶ yine süvâr olup, ceng itdiler. İşte bu minvâl üzere üç gün ceng idüp ammâ üçüncü gün qarışma ceng ¹⁷ oldı. İki 'asker birbirlerine girüp, 'azîm harb-i kıtâl oldı. Efrâsiyâb, kırk sekiz kerre yüz biñ 'asker içine ¹⁸ girüp, küşe bî-küşe taqvît virüp, bire

ķomañ İrānīleri, “Hā Őimdi bozar, siz ğayret eyleñ. Ğoreyüm sizi.¹⁹ Anlar az ‘askerdür, erlik demidür” diyüp ibrām eylerdi. Bu tarafda ise Rüstem bin Zāl, elinde tığ Őaflar söküp,²⁰ alaylar bozarak, Tūrān ‘askerine dalup, ğāh tığ ile öñine geleni ‘ademe gönderüp, depere çalduğın raĥşlıya²¹ dört pāre idüp, muĥarref çalduğın mānend-i ĥıyār iki bölerdi; ğāh ğürz-i ğirān-ıla, ğāh nize-yi cān-sitān-ıla ceng²² idüp ‘asker-i Tūrān’a fenā virdi. ‘Āķıbet, İrānīlerde bahādur çok olmağın, Tūrānīleri ğirüye sürdiler. Efrāsiyāb²³ ğördi, olmaz hemān emir eyledi. Őabl-ı ārām çaldırup, İrānīlerde daĥı Őabl-ı ārām çalındı. İki leŐkerdür birbirinden²⁴ ayrılıp, dönüp ķondılar. Andan Őonra birķaç ğün ceng olmayup, arada helāk olanları defn eylediler ve zaĥm-dār²⁵ olanlaruñ zaĥmların bağladılar. İŐte bunlar bunda ğāh ceng ve ğāh ārām idüp, bu ĥāl üzere. Biz geledüm Ferāmerz’uñ [534/b] aĥvāline.

Ez-İN-cānib rāvī-i ŐırİN-zebān eydür: Ferāmerz-i dilİR, kırķ biñ sipāh-ıla Őār-ğān’a ‘azm eylemiş-idi.² Efrāsiyāb daĥı Őebrenğ’i gönderüp, Őebrenğ-i ‘ayyār ilerü cān itdi. Hemān Ferāmerz’uñ öñin aldı. Ferāmerz³ bir der-bend var idi, ol der-bendi ğeçüp ğitse gerek idi.⁴ Őebrenğ ol tarafda bir Deĥķānī çift sürerdi, Őebrenğ ol Deĥķānī’yi öldürüp, ol Deĥķānī Şekline ğirdi. Ğelüp der-bend ağzında oturdı. Birazdan⁵ Ferāmerz ğeldi. ‘Askeruñ öñince ğelürdi. Der-bend ağzına ğelüp, Deĥķānī Őuretinde Őebrenğ-i ‘ayyārı ğördi⁶ ve eyitdi: “İy Deĥķānī! Bunda ne oturursın, bu yirlü misin?” didi. Őebrenğ eyitdi: “Belī ağacuğum, bu yirlüyüm.⁷ İŞte çiftüm ğöriniyor. Ancak Şimdi biraz atlu kimse ğelüp, ilğar ile Őār-ğān’a ğiderler imiş, Efrāsiyāb Ĥān⁸ ādemleri imiş. Beni ķulağuz aldılar. Anları bir iki sā’atlik yire iletüp, yollarına ķoyup ğeldüm. Zirā ki⁹ ilerüde Őār-ğān yolu belürsüzdür. Birķaç yollar daĥı vardur, ĥilāf ğider. Cümlesi birbirine beñzer. EkŐerī¹⁰ yolcılar yañılurlar. Beni anuñ-çün alup, ķulağuz iderler. Ben ise ol yolları ĥüb bilürem. Nice kesdürme¹¹ yolları vardur. Hep nişan almıŐumdur” didi. Ferāmerz, ğöñlinden eyitdi: “Hele Şol Deĥķānīye rāst ğeldüğümüz¹² pek eyü oldı. Belki biz de yañlıŐ yola ğide-idük” didi ve dönüp eyitdi: “İy Deĥķānī! Şimdi baña daĥı¹³ ķulağuz olur mısın? İŞte ben daĥı Őār-ğān’a ğiderüm; ammā ol muķaddem ķulağuz

olduğın âdemlerden ¹⁴ evvel beni Şār-gān'a düşüre-bilür misin?" dedi. Şebreng-i 'ayyār eyitdi: "Ağacuşum, düşüre-bilürem; ammā çift ¹⁵ cügezüm qalur, sürilmez. Evde kızancuqlarum yimek isterler" dedi. Ferāmerz eyitdi: "Ādem, ben saña beş yılda qazanacağın ¹⁶ kadar nesne ihsān ideyüm. Tek beni Şār-gān'a bir gün evvel ilet" diyüp çıkarup, bir avuç altun virdi. ¹⁷ Bir dahı bir dahı avuç avuç altun bağışladı. Şebreng, altunı alup, "Hoş-imdi bārī senüñ dahı işüñ bitüreyüm" diyüp ¹⁸ Ferāmerz'ün öñine düşdi. Hılāf semte çeküp, toquz gün Ferāmerz'i ilgar ile alup gitdi. Zūlmāta yakın ¹⁹ vardılar; ammā Ferāmerz ise, her gün dirdi ki, "Behey nā-bekār! Bu naşıl yoldur? Şimdiye dek Şār-gān'a çoqdan varmaq ²⁰ gerek idük. Biz ise muhālif yollarda qalduk" diyüp ve Şebreng-i 'ayyārı qatl itmek murād eyledi. Ammā yine fikir idüp, ²¹ kendü kendüne eyitdi: "Dibelik hılāf yola giderüz" diyüp öldürmedi. Ancak 'ayyāra zūr idüp, āzārladı. Şebreng-i ²² 'ayyār eyitdi: "Sultānum! Ğayrı yakın geldük. Ba'zı nişānlarum vardur, varayum şol püşteden baqayum" dedi. İlerüde ²³ bir püşte görünürdi. Ol püşteye doğrı gidüp, o yaña bu yaña baqdı ve püştenüñ öte cānibine indi ve tabān ²⁴ aldı. "Qandasın, Behiştken ve Efrāsiyāb?" diyüp, revāne oldı. Ferāmerz, berüde biraz 'asker-ile at kuşandırup, ²⁵ durdılar, gördiler qulağuz Ğayrı gelmedi. Bildiler kim 'ayyār-ı rengidür Efrāsiyāb tarafından. Ferāmerz Şebreng'i öldür [535/a] medigine çoq peşimān oldı; ammā çi-fā' ide. Hele 'askerüñ içinde ba'zı yol bilenleri ilerüye çeküp, tahmīn ile bir ² tarafı tutup, gitdiler. Semt ile giderek Şār-gān yolın buldılar. İşte bir gün Şār-gān'a gelüp, yetişdiler. Keyhüsrev'i ³ arayup, bulamadılar. Ferāmerz, Şār-gān halkından Keyhüsrev'i su Āl eyledi. Eyitdiler: "Sultānum! Bu gün on yedi gündür. ⁴ Pīrān İbni Veyse gelüp, Keyhüsrev'i vālidesi-le alup gitdi. Qanda götürdi, bilmezüz" diyüp cevāb virdiler. Ferāmerz, çün ⁵ bu cevābları işitdi, dil-teng olup, hayf eyledi. N'eylesün taqdir-i İlāhī'ye zāhir qarşu durılmaz. Siyāvuş'ın şehīd ⁶ olduğı yiri haber alup, gönünden eyitdi: "Bārī Siyāvuş'a bir türbe yapdırayum, hem pederüm Rüstem'e bir haber göndereyüm. ⁷ Keyhüsrev aqvālin andan haber gelince türbe tamām olur" diyüp Siyāvuş'a bir türbe binā itdürmege şürü' eyledi ve Rüstem'e ⁸ bir kâğıd yazup, gönderdi. "Aqvāl şu yüzden

oldı, fermāniñuz nedür?” diyüp bir kâğıd inşâ kılıp ve bir ādeme virüp ⁹ gönderdi. Ol ādem ‘azm-i Rüstem idüp, sür‘at ile gidüp, bir gün gelüp kendüyi ‘arz idüp Rüstem’den izīn ¹⁰ alup, içerüye girüp, Rüstem oñinde temennā idüp, andan çıkarup, Ferāmerz’ün nāmesin virdi ammā Rüstem ol zamāna ¹¹ gelince, Efrāsiyāb ile on bir maşāff ceng eylemiş-idi. Ferāmerz’ün nāmesin eline alup, mühürin giderüp ¹² okıyup ahvāle muṭṭali‘ oldı. Hemān Rüstem dahı Ferāmerz’e muḥabbet-nāme yazup ve eyitdi: “Benüm nūr-ı dīdem, ciger-küşem, oğlum, ¹³ Ferāmerzüm. Nāme vuşūlında bu tarafā gelesin” diyüp nāmeyi ḥatm eyledi. Ferāmerz’ün nāmesin getüren ādeme virdi. ¹⁴ Andan ol ādeme vāfir altun bağısladı ve yine Ferāmerz’e gönderdi. Kāşid nāmeyi alup, döndi ve kandasın Şār-gān ve ¹⁵ Ferāmerz, diyüp at sürüsü ile yine Şār-gān’a gelüp, Ferāmerz’e bulısup, şāhib-kırān-ı ‘ālemüñ cevābın ve nāmesin ¹⁶ Ferāmerz’e virdi. İşte bu maḥale dek türbe dahı tamām olmuş-ıdı. Ferāmerz türbe-dār diküp, kālīçesin döşetdi ¹⁷ ve kändilin aşdırup, rūḥımı du‘ā-yı ḥayr-du‘ā ile yād idüp, ol aradan döndi, ‘azm-i Behiştkenđ eyledi. ¹⁸ İşte Ferāmerz, ṭayy-i merāḥil ve kaṭ‘-ı menāzil idüp, yāb yāb Behiştkenđ’e ṭoğrı gelmekde.

Ammā Ez-īn-cānib ¹⁹ rāvī eydür: Bu tarafdan şāhib-kırān-ı ‘ālem olan Rüstem’e Ferāmerz-i ser-āmedüñ kâğıdı gelüp, Rüstem dahı ²⁰ gelsün diyüp, gelen kâşid ile haber gönderdüken sonra, kendüsi yine Efrāsiyāb ile cenge mübāşeret ²¹ idüp, işte saflar düzilüp, ālāylar bağlanup, tūğlar mātem için saçların çözüp ‘alem-i şukḳaların ²² açup, meymene meysere kalb-i cenāḥ ārāste ve pīrāste olup, meydān açılıp, şakḳālar meydānı solıyup, ferrāşlar ²³ süpürüp, “Āyā bu gün meydāna kim gire, erlik ve dilāverlik nāmın kim kazana?” diyüp naẓar-ı ber-meydān olup, ol dem ḳoca ²⁴ Rüstem ‘azm-i meydān eyledi. Her ne kadar dilāver pehlevān var ise, atıñ der-miyān idüp, ta‘zīm ile meydāna getirüp ²⁵ andan selāmlayup, girü çekilüp, raḥşlarına binüp, seyre durdılar. Berüden Tūrān dilāverleri, Rüstemle ceng [535/b] eylemedük diyen pehlevānlar birer birer Rüstem’ün meydānına girüp, mağlūb oldılar. Hem-ān-dem Efrāsiyāb kendi girdi. ² Rüstem eyitdi: “Baḳ a yā Efrāsiyāb! Bizüm-le

devlet şınaşduñ. Ne hayır itdüñ? Şimdi n'eylesek gerek? Niçün ıslāh ³ olmazsın? Cümle işin ve gücüñ hilekārlıkdur. Gāh bī-günāh şehzādeleri katl idersin, gāh olur ki memleketlere ⁴ aqın idüp, halkuñ mālın yağmā idersin. Bundan mā-'adā re'āyālara zulm idersin. Lā-cerem sen dağı bulursın. ⁵ Gel imdi bu kārlara tevbe ve istiğfār eyle. Ne var bu günlük yarınlık 'ömrüñ kaldı. Seni ve beni hulk iden Allahü te'ālā ⁶ bu senüñ zulmüñ cezāsın hem dünyāda hem āhiretde virmez mi?" didükde Efrāsiyāb eyitdi: "Nā-bekār Īrānī peççe! Bu meydān ⁷ kār-zār meydānidur. Var imdi naşihatüñ kendüne bildür" didi. Rüstem, ğazaba gelüp, eyitdi: "Behey mel'ün! Ben saña naşihat ⁸ itmekden murādum, ıslāh olursın kıyāsı-ladur. Bizüm-le birkaç kerre güreşdüñ. Öñümden ve elümden güc-ile kırtardılar. ⁹ 'Askerüñ içinde bed-nām olmağa mı bilürsün? Benüm bir hamleme tākāt getüremezsın. İmdi günāhuñ boynuñadı. ¹⁰ İmdi hamle eyle" didükde ol dem Efrāsiyāb, el nīze ye urup, rahşına meydān virüp, yetişüp, Rüstem'e ikdām ¹¹ ile bir nīze havāle eyledi. Rüstemdür nīzeyi siper ile çarpup, men' eyledi ammā Efrāsiyāb da haylī zür gördi. Bu ¹² kerre Efrāsiyāb, meydān başına varınca, dönüp Rüstem'i selāmet gördi. Başın şalup hemān el gürze urup, ¹³ tarafeynden gürz-i küh-peykerin çeküp, on ikinci kıratından tutup, andan at sürüp meydān yirine geldükde, ¹⁴ üzengüye kalkup, var kuvvetin bāzūya getürüp, Rüstem'e bir gürz-i şedīd hamle eyledi. Rüstem, Efrāsiyāb'üñ gelişinden añladı, ¹⁵ maqdürüñ şarf eylese gerekdür. Rüstem de tīz el gürze urup, Efrāsiyāb'üñ gürzi hevā-yı fenādan görilüp gelürken, [536/a] Rüstem kendi gürzi-le aşığadan çarpup, andan siper yetiştirüp, gerçi alup şavdı; ammā Efrāsiyāb'da bu kadar ² kuvvet ummazdı. Rüstemdür men' idüp, başın şaldı. Göñlinden eyitdi: "Hāy nā-bekār Efrāsiyāb!" diyüp āferīn eyledi. ³ Efrāsiyāb, rahş-ıla meydān başına varup, döndi. Rüstem'i sağ ve selāmet sedd-i İskender gibi durur görince, göñlinden ⁴ Rüstem'e taşınler idüp, yine at sürüp, yetişüp bir gürz dağı urdı. Rüstem anı dağı men' idüp, andan Rüstem dağı ⁵ el nīze-yi cān-sitāna urup, "Ġāfil [...] yā Efrāsiyāb!" diyüp at sürüp, mīzān yirine gelüp, Efrāsiyāb'a bir nīze şandı. ⁶ Efrāsiyāb, Rüstem'i hūb bilür, gözlerin dört açup, siper ile çarpayum şandı; ammā olmadı.

Nîze-yi Rüstem, siper-i Efrâsiyâb ⁷ dâmeninden yol bulup, koltuk altına uğrayup, cebe ve cevşeni söküp, zırh halkaların zemîne kevâkib mişâl dökülüp, ⁸ cebe balık ağzı gibi açıldı. Efrâsiyâb âh idüp, şanki bir haṭâ oldu. Tîz eli-le yoklayup, gördi ki zarar yokdur. ⁹ Ammâ cebesi balık ağzı gibi açılmış. Başın şalup, “Hây nâ-bekâr! Beni ala-yazdı” diyüp ihtirâz üzere oldu. Rüstemdür ¹⁰ meydân başına varup, andan tarafeynden gürzin çeküp, at sürüp, Efrâsiyâb’a urdı. Efrâsiyâb kendi gürzin ¹¹ berâber virüp, andan sipere alup gerçi men’ itdi, ammâ başı rahş başına berâber olup, biñ belâ ile men’ itdi. Rüstem ¹² tekrâr gelüp, bir gürz daḥı urdı. Efrâsiyâb anı daḥı ne hâl ise, men’ idüp, andan yaña yek-ceng itmege başladılar. ¹³ Birbirine yedişer hamle itdiler. Rüstem, Efrâsiyâb’a çok naşîhat itdi, olmadı. Efrâsiyâb, Rüstem’e düşnâm itmege başladı. ¹⁴ Rüstem ğazaba gelüp, günâhuñ boynuña, diyüp yedinci gürzde Rüstem, gürzin toközuncı kırâtından tutup, “Al imdi yâ Efrâsiyâb!” ¹⁵ diyüp at sürüp, mîzân yirine geldükde bir gürz-i şedîd urdı. Efrâsiyâb, gürz berâber virüp, sipere alduḡda, siper târumâr ¹⁶ olup, Efrâsiyâb’uñ bindügi rahş, gürz darbına taḥammül idemeyüp, beli kırılıp, at helâk oldu. Efrâsiyâb, zemîne yıkılıp, ¹⁷ ser-nigün olup, bî-hüş oldu. Ol dem ‘asker-i Tâtâr, Türkistân bahâdurları, ğulüvv idüp üşdiler, biñ belâ ile Efrâsiyâb’ı ¹⁸ Rüstem’uñ öñinden kapdılar, alargaya çıkardılar ve atlandurdılar. Ammâ ceng qarışma olup, ‘asker birden yüridi. Cümle ĩrânîler ¹⁹ daḥı yürüyüp, birbirlerine başdılar tîĝ, teberi. Gerçi Tūrân ‘askeri yedi kat ĩrân ‘askeri kadar var idi. Ammâ ĩrân ²⁰ ‘askerinde bahâdurlar çok idi. Cümleden biri Rüstem ve Bânûlar ve Sâm gibi âdem ejderhâları var idi. Tūrânîleri hemân ²¹ bölük bölük, demet demet itmege başladılar. Şöyle kim, leşden ve başdan geçilmez oldu. Çukur yirler kan-ıla tıldı. Küştelerden ²² püşteler oldu. El ayak dülger yongasına dönüp, meydâna dökülüp, kaldı. Kelleler şahn-ı meydânda çaḡıl taşı gibi ²³ yuvarlanup, erenleruñ hây-hüyı, miñnetleruñ dâd-gîri ‘âlem yanḡulandı. At ayaĝından kopan toz ve kan neccârı felek yüzün ²⁴ bakır tasa döndürüp kaldı. Bu eşnâda Efrâsiyâb daḥı atlanup, yine ceng içine dalup, elinde hışt-ı ‘acâib, Rüstem’i ²⁵ kollamaĝa başladı. Rüstem ceng idüp giderken, ittifâkı

Efrāsiyāb'a muḳābil olup, hemān Efrāsiyāb ol elinde olan [536/b] hıştı Rüstem'e endāhte eyledi. Rüstem gördi, Efrāsiyāb'ın hıştı birinci ḳat gökden ḳaraḳuş gibi süzilüp, ² gelür evvelden hūd bilür didi kim men'i müşkildür, yedek siper eyle, men' olur; ammā Rüstem nīzeeye bir şan'at idüp, hemān ³ eger boşaldup, hışt-ı Efrāsiyāb ğijlayup geḳüp gitdi. Andan sonra Rüstem, toğrılıp iriştı. Efrāsiyāb üzerine ⁴ ḳamle itdükde, Efrāsiyāb, Rüstem'ün ğazab-ı hıştına tāḳat getüremeyüp, döndi. 'Alem sāyesine iriştı, firār eyledi. ⁵ Efrāsiyāb'ın ardınca Rüstem at sürüp, 'alem sāyesine iriştı. Efrāsiyāb'ın 'alem-i 'alem-dārın dört pāre eyledi. 'Alem-i ⁶ Efrāsiyāb ser-nigün olinca, 'asker-i Tātār hezīmet bulup, orduya doğrı yüz döndürdiler. Rüstem, bütün dilāverān-ı ⁷ Īrān ile ordu-yı Efrāsiyāb'a yürüdü. Efrāsiyāb gördi, olmaz ğayrı ḳal'aya cān itdi. 'Askeri dağı ḳafasınca ⁸ ḳal'aya dökildiler. Hemān bir cānibden ḳal'aya dökilüp, girmege başladılar.

Ez-īn-cānib rāvī eydür: Ferāmerz-i ser-āmed, Şār-ġān-ı ⁹ Siyāvuş'dan dönüp, ol maḳal Behiştken'dün sekiz ḳapusu var idi. Sekizinden dağı 'asker, ğürüh ğürüh firār idüp, ḳal'aya ¹⁰ girdiler idi. Ammā ḳi-fā 'ide. 'Asker ḳoḳ. Ḳırḳ sekiz kerre yüz biñ 'asker, Behiştken'dün ḳal'asına şığmazdı. Ferāmerz, 'askerindün ¹¹ önince gelüp, gördi Tūrān 'askeri şikest olmış ve 'alemleri hāke püşte olmış. Efrāsiyāb ḳal'aya doğrı firār ¹² eylerdi. Ferāmerz, hemān Ḳutb-ı āteş-demi ıldırım gibi sürüp, evvel ḳapuya geldi kim, Efrāsiyāb girse gerek, Ferāmerz andan ¹³ evvel girüp, ḳapu ardında tırdı. İşte Efrāsiyābdur, tolu dizġin gelüp, Ferāmerz'den ḳaberi yoḳ ḳal'anun ḳapusından ¹⁴ iḳerü girdükde, Ferāmerz na'ra urup, "Dur, yā Efrāsiyāb! İlerü nereye ġidersin?" diyüp ḳol uzadup, düvāl-i zencīr-i kemerinden ¹⁵ ḳavrayup ve silküp ḳolına alınca, Efrāsiyāb añsuzın neye uğraduġın bilmeyüp, feryādlar idüp, Tātār 'askerine, ¹⁶ "Bire ḳomañ! Meded beni ḳurtaruñ" didi. Leşker-i Tātār ol ḳālī ğörüp, ğülüvv idüp, Efrāsiyāb'ı Ferāmerz'ün penḳesinden ¹⁷ ḳalāş eylemege ḳoḳ ḳalıştılar; ammā mümkün olmadı. Ferāmerz, Efrāsiyāb ḳolında hemān ḳal'a ḳapusından taşra ḳıḳardı ¹⁸ ve pederi Rüstem'e ḳarşu getürdü. Ammā Īrān pehlevānlarından ğördiler kim, Efrāsiyāb'ı

Ferāmerz kōlna almış getürür. Segirdiřüp ¹⁹ Rüstem’e gelüp, eyitdiler: “Devletlü şahib-kırān! Ciger-kūřeñüz Ferāmerz, Efrāsiyāb’ı düvālınden şapup, kōlna almış geleyor” diyüp ²⁰ müjde eylediler. Rüstem, taşsın idüp, ilerüye yürüdi. Yakın gelince Ferāmerz’i gördi, Efrāsiyāb kōlna gelür, řāhın ²¹ řikārın almış gibi. Efrāsiyāb dağı Rüstem’i gördükde, ğayret-i müstevli olup, ğayretinden öyle bir lenger virdi kim, ħāh nā ħāh ²² Efrāsiyāb’uñ düvāli kütür kütür kırılıp, zemīne düşince, Türkler ğulüvv idüp, şapdılar ve řal’aya doğrı şaçup, řal’adan ²³ içeri girdiler ve řal’anuñ şapuların muĥakkem bend idüp, oturdılar. Ammā Efrāsiyāb’ı Ferāmerz’uñ öñinden şapınca çoķ ²⁴ kelleler zemīne ğaltān oldu. Ne ħāl ise, Efrāsiyāb’ı Ferāmerz elinden kırtardılar. Bu kerre Ferāmerz gördi ki, atası Rüstem ²⁵ kendüye şarşu gelür, řād olup, tebessüm iderek. Ferāmerz, kendüsin Ķuťb’dan aşağa atup, segirdüp pederi Rüstem’uñ [537/a] rikābına şarılıp, öpdü. Rüstem dağı Ferāmerz’i egilüp, at üzerinden der-āğuř idüp, ğözlerinden öpdü ² ve “Ber-ĥudār ol ciger-kūřem, ħaķķā, dürüst evlādum ve āl-i Ķahramān’uñ ve nesl-i Keyūmerř’uñ āb-ı rüyısın” diyüp ‘aźim medĥ ³ ü řenā eyledi. Bundan şonra gördi kim, Efrāsiyāb Behiřtkend’e ğirüp, řal’a şapuların bend eylediler. Rüstem, Behiřtkend’uñ ⁴ sekiz şapusına dağı emir eyledi. Birer metin pehlevān ta’yin eyledi. Andan şonra başından bir oğağa çıkarup, şöyle ⁵ şodı ve bař kıldırup, eyitdi: “Her kim řal’a şapusın evvel yıķup, içeri ğirerse añna virirüm” didi. Hem-ān-dem řal’a ⁶ řapusınuñ birine Ferāmerz ğitdi ve birine Bānū-yı Ğuşasb ğitdi ve birine dağı Āzra Bānū ğitdi ve birine Sām ğitdi ve birine ⁷ Zenge-i řāvrān ğitdi ve birine Ğürgin-i Mīlād ğitdi ve birine Tenge ğitdi. Başladılar bunlar řal’a şapuların ğürz ile ⁸ döğmege. Nā-ğāh cümleden evvel iķdām ile Ferāmerz, ol řapunuñ dervāzesin kıparup, iç yüzine baķdı ve řal’a ⁹ içine yürüdi ammā Efrāsiyāb’a eyitdiler: “Bire ne şurursun, iy řāh-ı Tūrān! Ferāmerz, şapuyı yıķup, içeri ğirdi” ¹⁰ didüklerinde Efrāsiyāb’uñ cān başına řıĥradı. Bire bī-neng idüp, ħaremin ‘acele ile alup ve ne ala-bildi ise ¹¹ aldı, tiz elden aldı ve raşşlara yükledüp, Ķin cānibine olan şapuya ğitdiler. Meger ki ol şapuya Ğürgin ta’yin ¹² olınmış-ıdı. Hemān Efrāsiyāb, ol şapuyı açdırup, taşra

oldı ve Gürgīn-i Mīlād'ıñ üzerine yürüdi. Gürgīn ¹³ gördi, ƙal'a ƙapısı iƙerüden açıldı ve Efrāsiyāb ƙıƙdı üzerine geliyor. Gürgīn, öñin alup, ƙamle ¹⁴ eyledi. Efrāsiyāb, Gürgīn'ıñ ƙamlesin men' idüp, gürz ile raĥşın öldürdi. Gürgīn, raĥşı-la ser-nigün ¹⁵ olup, tekrār ƙalkınca, Efrāsiyāb geƙüp gitdi. Ehl-i 'ayāl-ıla bile 'azm-i Çīn eylediler. Sā'ir Türkistān 'askeri, ¹⁶ perākende olup, herkes vilāyetine firār eylediler. Ferāmerz'den sonra Deli Bānū daĥı, dögdigi ƙapuyı yıƙdı, iƙerüye ¹⁷ yürüdi. Anuñ ardınca Āzra Bānū yıƙdı. Hūlāşa-i kelām; ol ta'yīn olınan pehlevānlar daĥı her biri, ƙapuları ¹⁸ yıƙup, 'asker-i Īrān iƙerüye ƙoyuldılar. Rüstem daĥı binüp, ƙal'aya girüp, ¹⁹ ehl-i ƙal'aya başdılar, tīg ve teberi. Ehl-i ƙal'a gördiler, Efrāsiyāb baş ƙurtarup, firār eyledi. Bunlar birbirlerine eyitdiler: “Bizler niçün böyle ²⁰ beyhüde yire ƙırılıp, ceng iderüz? Hemān olası budur ki; amān dileyelüm. Rüstem, şāhib-i mürüvvedür. ²¹ Bizi ƙırmaz” diyüp cümlesi bir ağızdan, “Amān, el-amān, iy devletlü şāhib-ƙırān!” diyüp ƙarıştılar. ²² Rüstem ve Ferāmerz, bunlara merĥamet idüp, amān virüp, cengden el ƙekdiler. Andan şāhib-ƙırān-ı 'ālem, ²³ doğrı sarāy-ı Efrāsiyāb'a irüp, taĥtın ƙılıçlayup ve bütün Behiştƙend'i zabt idüp, ƙal'ada ²⁴ olanlar cümlesi cengden el ƙeküp, Rüstem'ıñ ƙademinde baş ƙodılar. Şāhib-ƙırān-ı 'ālem emir eyledi. ²⁵ Īrān 'askeri daĥı cengden fāriğ oldılar. Rüstem manşür ve muzaffer, taĥt-ı Efrāsiyāb'a cülüs idüp, [537/b] ehāl-i şehir, Rüstem'den gelüp bī'at itdiler ve cümle Tūrān memleketlerinde olan zābiĥler ve şāhlar gelüp, Rüstem ² öñinde yir öpüp, bī'at eylediler. Andan menşür aldılar. Rüstem gelüp, bī'at idenlere yedi yüz ƙaftān geydürdi; ³ ĥattā iki ƙaftān irişmeyüp, Tūs'dan ödünç alup, geyürdi. İşte Rüstem, istiklāli pādişāh-ı Tūrān-zemīn ⁴ olup, yedi sene Behiştƙend'de, taĥt-ı Efrāsiyāb'da ĥükm ü ĥükümet eyledi.

Üstād öyle rivāyet ider kim; ⁵ bir gün Rüstem'ıñ birāderi Zevāde ibni Zāl, şikāra ƙıƙup, gezerek bāğ-ı Siyāvuş'a varup, girüp ƙaşr-ı ⁶ Siyāvuş'da oturdu. Āhū ve ĥargūşları kebāb itdirüp, 'işret eyledi. Şāhrāya toğrı baƙup, temāşā iderken ⁷ ittifaƙ-ı dīdelerine ĥāb gelüp, biraz uydu. Hemān Siyāvuş-ı mazlüm, ƙarşusına zāhir oldu. Zevāde'ye eyitdi: ⁸ “Yā

‘ammī! Pederüm Rüstem benüm kanımı ne tîz unudup, hevâ-yı salţanat-dîde oldı? Aşl-ı kanum benüm re‘āya üzerindedür. ⁹ Anlardan benüm kanum alsun” diyüp geçüp, gitdi. Zevâdedür, ol dehşet ile hâbdan bîdâr oldı. Vücûdı ¹⁰ hâbuñ dehşetinden ra‘şe-nâk olmış. Kalkup oradan doğrı Rüstem’e geldi ve olan hâli naql idüp, ¹¹ gördiği rü ‘yayı beyân eyledi. Rüstem işidüp, hoş imdi diyüp bu vâkı‘anuñ vuķū‘ı sebebine ‘asker-i ¹² Īrân‘ı üç bölđi. Şağ kola Ferâmerz‘i ta‘yîn eyledi. Bir bölük ‘asker ile şol kola Zevâde‘yi ta‘yîn ve bir ¹³ bölük ‘asker ile orta kola kendüsi yürüdi. Hülâşa-i kelâm; üç bölük ‘asker, üç koldan yürüyüp, [538/a] öyle kırdılar ki, dört bölükde bir bölüği ancak kaldı. Re‘âyānuñ üç bölüği, tu‘me-i dendân-ı tîĝ-ı bürrân oldı. ² Bundan sonra yedi sene tamāmında bir gün Rüstem bir ğalebe-i dīvān idüp, cümle begler ve pehlevānlar gelüp cem‘ oldılar. ³ Erbāb-ı dīvān, herkes yirli yirinde karar eylediler. Rüstem kalkup getürdi, Tūs‘ı taht-ı Efrāsiyāb‘a iclās eyledi ⁴ ve cümle bile anda kalacak erbāb-ı dīvāna tenbih ve te‘kîd eyledi. “İşte bundan böyle ğayrı pâdişāhiñuz Tūs-ı ⁵ şeh-bāzdur. Her kim emrine muhālefet eylerse, sonra zararun görür” didi. İşte Tūs‘ı pâdişāh-ı Tūrān idüp, Tūs‘a ⁶ dağı tenbih eyledi. “İşte bundan böyle her ne zamān müzāyaka-i maħallî gelüp, şıķılursañ baña haber uçur” didi. ⁷ Kendi tedārikin görüp, oğlı Ferâmerz‘i ve kızları Bānūları ve birāderi Zevâde‘yi alup, kalkup, ‘azm-i Īrān eyledi. ⁸ Tūs ibni Nūzer şāh Rüstem‘i bir iki konağ bile gönderdi. Andan dönüp tahtına gelüp, karar eyledi, çok da kal‘adan ⁹ ayrılmadı. Zîrā kim bilür, re‘āyā kısmına i‘timād olunmaz, belki bir mel‘anet ideler diyü. Hülâşa; Rüstem gidüp, Tūs kaldı. ¹⁰ Rüstem bir gün Ceyhūn‘ı ‘ubür idüp, Īrān yağasına geçdi ve ‘azm-i Belĥ eyledi çün Belĥ‘e irdi. Bütün ehāl-i Belĥ, ¹¹ Rüstem‘i istikbāl eyledi. Ta‘zîm ve tekrîm ile öñine düşüp götürdiler; hattā Kāvus-ı Kāmran kendüsi istikbāl eyledi. ¹² Dīvānhāneye varınca Rüstem, Kāvus şāha buluşup, öñinde yir öpüp, ardınca Ferâmerz öpdü, ardınca Bānūlar. Andan ¹³ Kāvus tahtına oturup, Bîjen ve Gîl şāhib-kırān kalmış idi. Kalkup yine şandalîsine geçüp, Rüstem Gürşāsb-ı ¹⁴ āhen-dest şandalîsine geçüp, karar eyledi. Ferâmerz dağı alt yanında Ķahramān-ı Ķātil şandalîsinde karar eyledi ¹⁵ dağı altında Bānūlar

oturup, Kāvūs şāha fermān eyledi. Rüstem'e ve Ferāmerz'e ve Bānūlara ve sā'ir dilāverlere miqdārlarına ¹⁶ göre hil'atlar virdi ve ikrām eyledi ve yedi senede olan vaqāyi'-i rüzgārdan suāl eyleyüp, cümle Rüstem ¹⁷ naql ü beyān eyledi. Bundan sonra 'askere izīn virilüp, herkes yirlü yirine gitdi. Rüstem ve Ferāmerz, Kāvus-ı Kāmrān ¹⁸ ile Belh şehrinde kalup, ağırlıkların Zābil kal'asına gönderdiler. Kendüler ise, Kāvus şāh yanında 'ayş ü 'işretde ¹⁹ oldılar.

Ammā tevārīh-i Şāh-nāme kavlince; Efrāsiyāb, Behiştken'de bozılıp, begleri ve ta'alluqātı ile Çīn ²⁰ tarafına firār eyledi. Hākān-ı Çīn ve Hākān-ı Göçek ve Hākān-ı Seyvem ile bir gün Çīn'e dāhil oldılar. Hākān-ı ²¹ Büzürg, Efrāsiyāb için bir sarāy-ı 'ālī döşedüp ve taht-ı Çīn'e iclās idüp, kendi hizmet maqāmında ²² kāmim oldı. Efrāsiyāb, Behiştken tarafına cāsuslar ta'yīn idüp, yedi sene içinde her ne vaq'a olurdı, ²³ cāsuslar cümle Efrāsiyāb'a bir bir haber virürlerdi. Bir gün cāsuslar gelüp, haber getürdiler. "Rüstem, yirine Tūs ²⁴ ibni Nūzer'i taht-ı Tūrān'a pādişāh naşb idüp, kendi İrān'a gitdi" diyü haber virince, Efrāsiyāb Hān, bu haberden ²⁵ şād oldı. Tiziyye el altından re'āyāya ve Behiştken şehrinüñ ā'yān ve eşrafına haber gönderdi: "İşitdüm, Rüstem [538/b] Tūs'ı yirine koyup, kendi İrān'a gitmiş. Ben dahı yanımda mevcūd bulınan 'asker ile ol cānibe teveccüh eylemişümdür. ² Ancak göreyüm sizi, Tūs didükleri kaltabānı kaçurmayasız. Ben varınca hele şakınup, kal'adan taşra bir yire ³ şalıvirmeyesinüz" diyüp kendi dahı yanında bulınan pehlevānlar ile ve 'asker ile sāhil-i Çīn'den kalkup, karadan 'azm-i ⁴ Behiştken eyledi. Ammā bu taraftan Efrāsiyāb'ın gönderdiği haber, bir gün ā'yān ve re'āyāya gelüp, muṭṭali' olunca, bildiler ⁵ kim, Efrāsiyāb geliyormiş. Ğayrı Tūrānilerün her biri şan kim bir 'ifrīt oldı, başladılar İrānilere, Gürgān'a nazar ⁶ idüp, karşı komağa ve Behiştken halkı, zahire kısmın birden kesüp, şehirde et, etmek, pirinç ve yağ bulunmaz oldı. ⁷ İrāniler varup, bu ahvāli Tūs'a bildürdiler. "Pādişāhum! Tūrāniler, şimdi, evvelki siyāk üzere degüldür. Başka mu'āmele ⁸ peydā eylediler. Hāliyā, çarşularda ve pazarda mekūlāt ve meşrübāta müte'allik nesne bulunmaz oldı. Şehir kısmı, İrānileri ⁹ döğüp,

söğmege başladılar” didiler. Tūs fikir idüp, bunda bir temāşā vardur, didi ve ā’yān-ı memleketden ve eşnāf ya’nī ¹⁰ zahīre-fürūşlar kethudāların da’vet idüp, bunlara hiṭāb idüp, eyitdi: “Niçün zahīre kesildi, yoḥsa şehirde ¹¹ kalmadı mı?” didi. Bunlar daḥı eyitdiler: “Ḥayır pādişāhum, kalmadı. Taşradan re’āyālar getürmez oldı” didiler. Tūs, ol dem ¹² ādem gönderüp, getürtseñüz olmaz mı, didükde bunlar daḥı eyitdiler: “Ḥayır pādişāhum. Sermāyemüz kalmadı, gitdi. Bize bir miqdār ¹³ ḥazīne vir, varalum, taşradan zahīre alup getürelüm, şatalum” didiler. Tūs, eyitdi: “Nā-bekārlar! Zahīre akçasın ben virdükden ¹⁴ sonra, sizi n’eylerüm. Kendi ādemlerüm ta’yīn eylerüm” diyüp, bunları taşra kōdı. Andan beş kañtār ḥazīne ile beş biñ ¹⁵ ādem ta’yīn idüp, gönderdi. “Varuñ, taşra köylerden zahīre tedārük idüñ” diyü; ammā re’āyā şehirlü ile birlik el ¹⁶ altından ḥaberleşüp, bu beş biñ ādemi köylere otuzar, kırkar, ellişer tevzī’ idüp, tağıtdılar ve konak virip, gice ¹⁷ herkes konağında olan İrānīleri öldürüp, köy içinde birer çāh kazup, küştelerin tōldurdılar. Tūs’uñ ḥaberi ¹⁸ yoḥ. Bir iki gün baḫdı, gönderdiği beş biñ ādem gelmedi. ‘Acebā nice oldı, diyüp çok aratdı. Aşlā bir nām-nişān ¹⁹ bulamadılar. Tūs, ḥayretde ḫaldı. Ez-īn-cānīb rāvī eydür: Bir gün bir Tātār ḫocası, Tūs’a kendin ‘arz eyledi. Pādişāh’a ²⁰ gizlü bulıssam gerekdür, didi. Ol dem bu ādemi Tūs’a bildirdiler. Tūs: “Gelsün, görelüm ne söyler, murādı nedür?” didi ²¹ ve destūr virdi. Bevvāblar varup, ol ḫocayı içeri aldılar, tā ki Tūs’uñ öñine getürdiler. Tūs gördi, bir Tātār ²² ḫocasıdur ammā Tātār ḫocası gelüp, Tūs öñinde yir öpdı. Andan Tūs’a eyitdi: “Pādişāhum! Ortalığı ḫalvet ²³ eyle. Saña bir sözüüm vardur” didi. Tūs daḥı işāret eyledi. Anda olan ḫizmetkārlar daḥı taşra oldı. Hemān ikisi ²⁴ yalıñuz ḫaldı. Tūs, eyitdi: “İmdi ihtiyār, görelüm nedür sözüñ, bizi tenhāladuñ?” didükde ol dem ol ḫoca nuṭka ²⁵ gelüp, “Pādişāhum! Siz birkaç gün içinde zahīre için beş kañtār ḥazīne ile beş biñ ādem gönderdiñüz idi. Anlardan [539/a] ḫiç ḫaberiñüz var mıdur, anlar nice oldı?” didi. Tūs, beliñleyüp yoḥ nice oldı, didükde ḫoca eyitdi. ² Anları helāk idüp ve gönderdigüñ beş kañtār ḥazīneyi yağma itdiler vü küştelerin birer çāha ḫoduḫların naḫl eyledi ³ ve eyitdi: “Evvelā aşlı oldur ki; evvel el altından Efrāsiyāb,

ā'yān-ı şehr ile re'āyānuñ ulularına haber gönderdi. İşte ⁴ ben dahı vardum. Ancak ben varınca zahıreleri çeküp, İrānıleri taşra şalı-virmeyesiz, diyüp tenbıh olındı ve her ⁵ kapuda beş yüz müsellāh ādem bekleyüp, durur. Aşlā İrānılerden kimseyi taşraya şalı-virmezler” didi. Tūs, bu cevābları ⁶ işidince melül oldu. Nice idelüm, diyüp telāşa düşdi. Ammā ol Tātār kocası dönüp, eyitdi: “Diñle imdi ⁷ pādışāhum! Bir tedbır ögredeyüm. Hem cümleden intikām almış olursuñuz ve hem cān kırtarursuñuz” didi. Tūs, eyitdi: “Söyle ⁸ ihtiyār, ol tedbır nicedür? ‘Aqla uyar mı?’” didükde koca eyitdi: “Anuñ kolayı budur kim; bu gice burcdan iki ādem ⁹ indirirsin. Ellerine Rüstem ağzından bir nāme yazup, virürsin. Yarın kuşlık vaķtı, İrān yolından ılgar idüp ¹⁰ gelürler, saña bulışurlar ve nāmeyi virürler. Nāmede selāmdan soñra, yā Tūs, işitdüm, bir miķdār re'āyā, ‘isyān üzere olup, ¹¹ şehirlü ile yek-dil ve yek-cihet, zahıre bulunmaz imiş. Biraz ‘asker ile geldüm, filān yire irdükde, bu nāme inşā ¹² idüp, gönderdüm. ‘Asker için ordu yiri hāzır idesin ve nāme vuşulında gerekdür kim, sen dahı bütün ‘askerüñ-le ¹³ süvār olup, istikbāle çıkasın, diyü nāmeyi āşikāre okıyup, andan cümle hāzıneñ ve kaķār-bahārın alup, Rüstem’i ¹⁴ istikbāl ideyüm, diyüp kal‘adan taşra çıkarsın; ammā giderken şehirde zahıre bulduğın dükkān şahıbin boğazından ¹⁵ aşasın. Andan filān maħalde olan köye gelürsin. Beni görüp, tutarsın ve baña dirsın ki, ben bunda iki yüz ādem-le, ¹⁶ bir miķdār zahıre-i bahā gönderdüm, n’eylediñüz, diyüp su ħāl idersin. Ben dahı bilmezüz, diyü inkār iderüm. Siz dahı baña iki tāziyāne ¹⁷ urasın ve şalı-virürsin. Ben dahı bir yire varup, dururum ve size dirüm ki; beni niye dögersin, suçum nedür? Bu yirüñ üsti ¹⁸ var ise, altı da vardur, diyüp ol yiri ayağum-la ururum. Siz dahı gelüp, ol yiri kızasın. Ādemleriñüzi ol yirde küştesin ¹⁹ bulursız. Andan köylünüñ hāķķından gelüp, İrān’a gitmege ben size kulāguz olurum; velākinne bu sırrı kimse duymasun” diyüp ²⁰ muħakkem ışmarladı. Tūs, bu re ‘y-i tedbırı begenüp, ol Tātār kocasına vāfir altun ihsān idüp, mesrūr itdi. Ol ²¹ Tātār kocası, Tūs’a vedā‘ idüp, çıkup gitdi. Tūs, ol gün kol idüp, gezdi. Kaşşāblarda et yokdur ve etmekcilerde ²² etmek az bulunurdu. Baķķal kezālik hoş her şey yokdur didiler. Tūs, hoş-imdi diyüp, muķayyed

olmadı, dönüp sarāyına geldi. ²³ Aḥşam olduğda, iki dāne söz bilür ādemi, kâşid şüret raḥşları gice karañusunda burcdan aşığa indirüp, ²⁴ bunlar şabāḥ olunca gıtdiler, bir yirde gelüp, durdılar. Çünkü şabāḥ oldu, ol yirden dönüp, ılgar-ıla yürüdiler, ²⁵ gelüp kal‘adan içeri girüp, şehirlüye eyitdiler: “Bire pādişāḥ sarāyı kandanur, gösterüñ? Rüstem’den gelürem. İşte Rüstem [539/b] bu gün yarın gelür, dāḥil olur” diyü şehir ḥalkı bunu işidüp, Rüstem geliyormuş, diyü birbirine girdiler ve birbirine ² eyitdiler: “Zaḥīreyi dükkān yüzine çıkaralum. Yoḥsa Rüstem, bizi cümle dükkānumuzuñ öñine aşar” diyü şakladuḥları zaḥīreyi ³ tiziyye meydāna çıkarup, dükkānları öñine zaḥīreyi yıḡdılar ammā bu iki kimesneler ılgar ile şorarak, doḡrı Ṭūs ⁴ sarāyına gelüp, raḥşlarından yire indiler, bevvāblara başdılar şamāṭayı. “Bire! Tiz oluñ, pādişāhdan izīn aluñ. Biz Rüstem’den ⁵ gelüriz, tiz oluñ. İşte Rüstem geldi, yetiştı. Bugün kal‘aya gelür, girer” diyince bevvāblar segirdişüp, Ṭūs’a bildürdiler. ⁶ Ṭūs, bunlardan bu cevābı işidince, “Bire bire! Tiz oluñ, getürüñ” didi. Bevvāblar çıkup, ol iki kimesneyi alup, içerüye ⁷ dīvāna getürdiler. Bunlardur yir öpüp, Rüstem ağızından düzme ve sāḥte nāmeyi Ṭūs’uñ eline şundılar ve eyitdiler: ⁸ “Pādişāḥum! Bizler şāḥib-kırān-ı ‘ālem Rüstem ibni Zāl’dan gelüriz. Ḥālā Rüstem, filān yire geldi. Bu nāmeyi inşā idüp, bizler ile ⁹ irsāl eyledi ve ağızdan sipāriş eyledi kim, “pādişāḥa söyleñ, ordı yiri ḥāzır idüp daḥı istikbāle çıkısun” ¹⁰ didi. Bākī cevāb nāmededür” diyüp ḥāmūş oldılar. Ṭūs, nāmenüñ mührin giderüp, dānā eline virdi. Ol daḥı ¹¹ açup, oḡıdı. Mefhūm-ı nāme: “Yā Ṭūs! İşıtdüm, ben gıtdükden şonra, saña şehirlü ve gerek re‘āyā ašlā baş indürmeyüp ve ¹² ba‘zı ādemlerüñ daḥı katl idüp ve çarşu pazarda daḥı zaḥīre kısmını ḳaldırup, yoḡdur, dirler imiş. Anuñ-çün işte ¹³ ben de geldüm, anlara her şeyi zūr ve cebr ve ḳahr-ıla buldururum. Ancak nāmem vuşulında sen daḥı, bütün ‘askerüñ-le binüp, doḡrı ¹⁴ filān maḥale gelesin. Andan öñüme düşüp, şehri senüñ-le muḳaddem gezüp, bir ḥoş taşayyūḥ idelüm. Andan şonra köylere ¹⁵ daḥı çıkup, re‘āyā aḥvālın görelüm” dimiş. Ṭūs, şād olup, tiz ordu yiri ḥāzırlansun, diyüp fermān eyledi ¹⁶ ve istikbāle süvār oluñ, didi. Evvel ḥöd eşyāsı ve ḥazīneleri aleste idi. Fi-l-ḥāl yükledüp, ‘asker ile ilerüye ¹⁷ gönderdi.

Andan sonra kendüsi beş yüz kadar âdem-ile girüye alup, andan ol idüp baladı ehri gezmeye. ¹⁸ Ne gördi, ol adar zaıre getürüp, yıgımlar kim taqlar gibi. Tūs, eyitdi: “Bire mel‘ünlar! Dünki gün bir dāne zaıre ¹⁹ ısmından yo-ıdı. İitdiñüz Rüstem geliyor, diyü zaıreyi meydāna ıkardıñuz. Bire, tız oluñ [...]” diyüp aruda, pazarda ²⁰ olan ehl-i sūuñ on bölükde tokuz bölüğüñ alib eyledi. ehrüñ ii güyā âdem donanması oldu. Andan oradan ²¹ sürüp, al‘a apusından tara ıktı. Muaddem Tātār ocası haber virdiği köye geldi. Köylüler cem‘ olup, kendüye ²² selāma durmuşlar; ammā ol itiyār Tātār ocası, öyle durur. Tūs, eyitdi: “Varuñ, ol ocayı bana getürüñ” didi. ²³ Bira kimseler varup, ol ocayı tutup, Tūs öñine getürdiler. Tūs, ol ocaya ıāb idüp, eyitdi: “Ba a, itiyār! ²⁴ Ben bu köye iki yüz nefer âdem ile bir midār hazıne gönderdüm, zaıre alsun diyü. İmdi ol gönderdiğüm âdemler nice oldu, ²⁵ n‘eylediñüz ol âdemleri?” didi. Ol oca eyitdi: “Pādiāhum! Ben bilmem. Öyle kimseler görmedüm” didükde Tūs, eyitdi: “Nā-bekār [540/a] oca! Niün bilmezsin?” diyüp tutdı. Buna ālet-i mülāhaza iki üç tāziyāne urup, apdı; alı-virdi. ² Hemān oca segirdüp, bir maale varup, ura-vardı, eyitdi: “İy devletlü pādiāh! Beni nā-a yire niün urdıñuz? ³ Bu yirüñ üsti var ise, altı daı vardır” diyüp depme ile yire urınca, Tūs eyitdi: “Bire, utuñ ol ocayı!” ⁴ diyüp utdurdı. Andan depdügi yiri fermān eyledi, azdılar, gördiler iki yüz âdemüñ kütesi ıkdı. Tūs, ⁵ eyitdi: “Hāy mel‘ünlar! Siz benüm âdemlerüm atlı idüp, andan hazıne aldıñuz” diyüp emir eyledi. Ol köyde ne adar âdem ⁶ var ise, cümlesin ırdılar ve mālların yamalayup ve ol köyi ātee yaup, āk-la yek-sān eylediler. Ol aradan ⁷ dönüp, ol ocayı ulağuz alup, ‘azm-i İrān zemīn itdiler. İte bunlar ılgar ile ıup, gitmekde.

Ez-īn-cānib ⁸ rāviler öyle hikāyet iderler kim: ünkü Efrāsiyāb īn‘de Rüstem‘üñ İrān‘a gidüp, yirine Tūs‘ı Behitkend‘e ⁹ pādiāh olduğın haber alup, el altından re‘āyāya ve ehir ā‘yānına haber gönderüp, kendüsi daı ‘asker alup, ılgar ¹⁰ ile aradan Behitkend‘e yürüdü. İte bir gün Behitkend‘e gelüp, dāhil oldu. ehirlü ve köylü haber-dār olup, ¹¹ tız Efrāsiyāb‘ı aruladılar. “Ho geldiñ pādiāhum!” didiler. Ammā Efrāsiyāb, sürüp, ünkü

şehre girdi, ne gördi ¹² şehir pazar, çarşular cümle âdem-le zeyn olmuş. “Bire! Bunuñ aşlı nedür?” diyü su ğal eyledi. Şehirlü eyitdi: “Tūs’a iki ¹³ âdem, Rüstem’den nâme ile gelüp, işte ben de vardum, beni istikbâl idesin, dimiş. Tūs dağı, cümle ‘askerin ¹⁴ ve hazînesin alup, karşı giderüm, diyüp dünki gün çıkup, gitdi. Hattâ giderken böyle ehl-i sūkı zahîre ¹⁵ maddesi için çeküp, aşup, çıkup gitdi” diyü vukū’ı üzere Efrāsiyāb’a haber virdiler. Çünkü Efrāsiyāb ¹⁶ bu aḥvāli işitdi, Efrāsiyāb, çok bilür fettāndur, bā-ḥuşuş cihānuñ kara kırdıdur, bildi kim, Tūs düzen ile ¹⁷ ḳal’adan çıkup, firār eylemiş. Hemān şehirlüye ḥiṭāb idüp, “Bire aḥmaḳlar! Tūs, sizi aldamiş. Ḳal’adan çıkup, ¹⁸ kaçmış. Ūlā ben size haber gönderdüm, göreyüm sizi Tūs’ı kaçurmayasız. Niçün ḳal’adan taşra şalı-virdiñüz? ¹⁹ Hāy meded hāy!” diyüp hem-ān-dem Efrāsiyāb, biraz ‘asker ile tekrār binüp, Tūs’uñ kafasına düşdi. Ammā bu taraftan ²⁰ Tūs, işte Tātār ḳocası tedbiri ile Behiştken’den selāmet çıkup gitdi. Bir gün Ceyḥūn’ı ‘ubūr idüp, ²¹ kenārına gelüp, İrān yaḳasına geçmiş idi. Ol maḥalde Efrāsiyāb dağı, çıka-geldi çün, Ceyḥūn kenārına gelüp, ²² gördi ki Tūs henüz Ceyḥūn’ı ‘ubūr idüp, İrān yaḳasına geçmiş. Efrāsiyāb āh idüp, şöyle kim güci üzilüp, ²³ beli kırıldı. N’eylesün, hemān berüden bülend āvāzı-la çağırup, eyitdi: “Yüri nā-bekār, deli, ḳaltabān! Var, bindügin atın ²⁴ na’lının gümüşden eyle. Eger ki bir gün dağı eglene idüñ, işin tamām olurdu. Saña bir iş iderdüm, devr-i kıyāmete degin ²⁵ belki dāstān olurdu. Ammā n’eyleyüm, anañ alkışını başında imiş” didi.

Rāvī ḳavlince; fi-l-ḥaḳıka Tūs ibni Nūzer [540/b] şāh Efrāsiyāb’a birkaç güne raḥnesi vardur ki, bir şey’e beñzemez ve dil ile vaş olınmaz. Evvelā cümleden biri ² budur ki; bir gün Burzī ibni Sührāb’a Efrāsiyāb, ziyāfet idüp, Efrāsiyāb ‘işret-gāhda iken, Tūs gelüp, ³ Efrāsiyāb’uñ çadırın başup, gözinden şaḳıduğı ol nāzenin cāriyelerüñ tutup, meclisde oturdup dağı ⁴ ellerinden bāde içüp, andan pūse-i kenār eyledügi ne ḳadar büyük raḥnedür dağı bu maḳüle ne rengleri vardur ve ⁵ ḥāşılı; Tūs, Efrāsiyāb’uñ düşmen-i cānīdür. Zīrā Tūs’uñ pederi Nūzer şāhi helāk eyledi. Hāliyā Tūs, ol ⁶ intikāmı Efrāsiyāb’dan almak sevdāsındadır. Efrāsiyāb dağı Tūs’ı bulsa, ḳanın içerdı. Ammā n’eylesün bir ⁷ tarıḳ ile eline

girmez ve girdiği taqdırce dađı bir sebep zuhūr idüp, ĥalāş olurdı. Şimdi yine bu kadar ⁸ ĥazīnesin telef idüp, Behiştkenđ diyārında işe yarar ādem kıomadı, cümlesin şalb eyledi. Ĥulāşa-i kelām; ⁹ çünkü Efrāsiyāb, Tūs'a yetişemeyüp, Ceyĥūn'ı 'ubūr itmiş bulındı. İşte Tūs'uñ ardınca ĥaykırdı, düşünām ¹⁰ eyledi. Eleminden, kanāat itmeyüp dađı eyitdi: “Yūri, iy nā-bekār Tūs! Eyü zarāfet-le benüm elümden ĥalāş bulduñ” didi. ¹¹ Tūs bađdı, gördi Efrāsiyāb Ceyĥūn kenārına gelmiş, kendüye düşünām ider. Tūs dađı, Ceyĥūn'uñ öte tarafından ¹² eyitdi: “Yūri, nā-bekār Efrāsiyāb! Ben saña idecegüm itdüm. Sen dađı fırsat bula-bilürseñ, bildüğinden girü kıalma” ¹³ diyüp çekilüp gitdi. Efrāsiyāb, me 'yūs dönüp, Tūs'a düşünām iderek, Behiştkenđ'e vardı. Kendi yine ¹⁴ taĥtım zābt eyleyüp, şehirde ber-dār olanlara acıyup, bađrı ĥūn oldu. Ĥazīnesin yođlayup gördi, Tūs, ¹⁵ bir şey kıomayup, cümle alup gitmiş. Efrāsiyāb āĥ idüp, tās tās zehir nūş itmişe döndi. Kendi kendüye ¹⁶ gümürdenüp dirdi ki: “Nā-bekār Tūs! 'Aceb senüñ yanına kıalır mı? Ĥoş imdi lā-büdd ben de bu intikāmı Ĥrānilerde ¹⁷ kıomam, bir gün alurum ola” diyüp kendi 'ālemine meşğül oldu.

Bu tarafından Tūs-ı şeh-bāz, ilerü ādem gönderüp ¹⁸ ĥaber aldı, Rüstem Zābil'de imiş. Hemān doğrı Zābil'e gitdi. Bir gün gelüp, iriştı. Hikmet-i Ĥudā, ol gün ¹⁹ Rüstem şikāra çıkmış-ıdı. Tūs, sürüp, Rüstem'e şikārda bulışdı. Rüstem, Tūs'ı görüp, şaşdı ve eyitdi: “Yā Tūs! ²⁰ Nedür aşlı, Behiştkenđ'i niçün bırađduñ?” didükde Tūs dağı olduğı gibi bir bir nađl eyledi. Rüstem işidüp, “Āferīn ²¹ yā Tūs! Doğrusı eyü şan'at idüp, ĥalāş olmışsın ve hem intikām almışsın” diyü taĥsīn eyledi ve ĥayrı ²² muĥayyed olmadı. Tūs, birkaç gün Rüstem yanında Zābil'de eglenüp, bir gün kıalkdı, Rüstem'e vedā' idüp, Belĥ'e gitdi. ²³ Tā kim Belĥ'e dāĥil olup, Kāvus-ı Kāmrān'a bulışdı. Öñinde yir öpüp, olan vaĥāyi'i Kāvus'a min evvele ilā āĥire ²⁴ nađl ü beyān eyledi. Andan yiri bellü geĥüp maĥāmında oturdı ve 'ayş nūşa başladı. İşte ĥūn-ı Siyāvūş bunda ²⁵ tamām oldu. Şimden girü seyāĥat-i Ferāmerzdür ki nađl ü beyān olnur inşā'allāĥ te'ālā.

Ez-în-cānib rāvī-i šīrīn-edā [541/a] ve nākīl-i ‘andelīb-nevā bu dāsītān-ı dil-sitānı bu tarz üzere binā ve inşā ider ki: Hūn-ı Siyāvūş tamām olduqdan sonra, ² sene başı gelüp, işte nevrüz oldı. Cümle begler ve pādīşāhlar her tarafından gelüp, şahrā-yı Belh’e cem’ oldılar. Kāvus-ı ³ Kāmran bulışup, hediyelerİN ‘arz idüp, manşıbların muqarrer eylediler. Ba’zıları dağı ‘azl olup, yirine āhīri naşb ⁴ olurdu. Hattā Zābil’den şāhib-kırān-ı ‘ālem dağı, cümle evlād-ı insānī ve pehlevānlar-ıla gelüp, kırk gün ‘ayş nūş ⁵ ve şayd u şikār ider idi. Yine ‘ādet-i kadīm üzere gelüp, Kāvus’a bulışup, yirler bellü geçüp, karar eylediler. Mābeyni ⁶ beş on gün mürür idüp, bir gün ittifāk, cümle begler ve pehlevānlar, taraf taraf süvār olup, şikāra gitdiler. Hattā ⁷ Ferāmerz-i ser-āmed kendi begleri ile şikāra gitdiler. Hikmet-i Hudā, ol gün öñünden bir āhū pür-tāb eyledi. Ferāmerzdür, ⁸ bu āhūyı görünce, qor mıyam seni şayd itmeyince diyüp hemān Qıtb-ı āteş-demi āhūnuñ üzerine sürdü, irüp, ‘ākıbet ⁹ bu āhūyı oğı-laurdu. Āhūdur yıkıldı. Ferāmerzdür, Qıtb-ı āteş-demden yire inüp, boğazladı. Andan fitrākına beste ¹⁰ eyledi ve Qıtb’a süvār olup, diledi ki bir cānibe çıka-gide. Nā-gāh ormandan pür-āhū dağı zuhūr eyledi. Hemān segirdüp ¹¹ geldi, Ferāmerz’uñ üzerine uğradı. Ferāmerzdür görünce, tiz el tır ü kemān urup, bir tır-i ciger-kāvī, bađr-ı kemāne vaz’ eyledi. ¹² Ol āhūyı nişāne alup, iç kabzadan küşād virdi. Hadeng hađā eylemeyüp, āhūyı urup yıkdı ve inüp āhūyı ¹³ boğazlarken gördi, üzerinde bir ođ dağı var. “Bu ođ ne ola? Yođsa bundan evvel birisi dağı oğı-la bu āhūyı ¹⁴ urup yıkamadı. Andan benüm üzerime cān acısı-la kaçup geldi” diyüp ođa bakarken, ormandan berü bir paturdı, ¹⁵ kütürdi qopdı. Ferāmerzdür, ol kütürdi olan yire dönüp baqdı, gördi, ormandan birāderi Cihāngīr ibni Rüstem ¹⁶ çıka-geldi, elinde tır ve kemān ammā Cihāngīr dağı ormandan berü çıkınca, Ferāmerz’i gördi. Kendi urduğı āhūyı, ¹⁷ qarındaşı Ferāmerz urup, atındañ inüp, durma boğazlar. Cihāngīr, fikir eyleyüp, kendi kendüsine eyitdi: “Yā Cihāngīr! ¹⁸ Şimdi āhūyı almayup dağı muqayyed olmazsañ, dilāverān mābeyninde sonra bed-nām olursın. Pehlevān ve mübārizān içinde ¹⁹ güft ü gü olur. Dirler ki; Cihāngīr, ne miñnet, qorqak imiş ki, bir kerre varup, birāderi Ferāmerz’den āhūsın bile

isteyemedi ²⁰ dirler. İmdi elbetde varup, āhūyı isterüm ve alurum” diyüp at sürdi, irüp Ferāmerz’ün beraberine gelüp, ‘aşk eyledi. ²¹ Ferāmerz, merḥabā birāder, didi. Cihāngīr dönüp, eyitdi: “İy birāder! Ol āhūyı ben urdum. Ancak biraz ırakdan olmak ile ²² āhūnuñ ḥadeng, yufka yirine rāst gelüp, yıkılmadı. İşte gelüp, bunda yıkılmış. İmdi āhūyı baña virürsün. Zīrā ²³ benüm şikārumdur” didi. Ferāmerz, Cihāngīr’ün bu vaz’ından ziyāde gücine geldi; ammā yine tāzeligine ḥaml idüp, daḥı tāze ²⁴ delūkanludur, diyüp Cihāngīr’ün sözlerine muḳayyed olmadı. Velākin āhūyı virmek aña da emr-i muḥāldür ki, dirler: “Baḳ, Ferāmerz küçük ²⁵ birāderi Cihāngīr’den elem çeküp, āhūsın virmiş” dirler. Dimezler kim; küçük birāderi olduğundan, ḥātırdan şaydı. Ḥāşılı [541/b] Cihāngīr, āhūyı istedi. Ferāmerz dönüp, eyitdi: “Yok, yā Cihāngīr! Ol senüñ didügin olmaz. Lākin āhūdan murād olınan, ² zevḳdür. İmdi yūri senüñ-le bir laṭif yire inüp, cümlesin kebāb idüp, bāde ile tenāvül eyleyelüm. Ol münāsebet ³ ile cān şoḥbeti idüp, Gürgī gibi dīdār görişelüm” didi. Cihāngīr, eyitdi: “Güzel. Gidelüm, didügin gibi bir yirde şoḥbet ⁴ idelüm; ammā āhūyı getir, baña vir. Ben daḥı fitrākuma beste ideyüm. Andan soñra sen her ne yire ister, dilerseñ anda gidelüm, ⁵ āhūyı kebāb idelüm ve senüñ-le cān şoḥbeti idelüm” didi. İşte Ferāmerz buña kā’ıl olmayup, eyitdi: “Behey birāder! Ne var yā senüñ ⁶ fitrākunda olmuş, yāḥūd benüm fitrākumda olmuş. Bī-gāne degilüz” didi. Bu kez Cihāngīr, ḡazaba gelüp, eyitdi: “Baḳ a birāder! Çünkü ⁷ āhūyı baña virmezsin. İmdi ben senden ašlā elem çekmem. Ol āhūyı senden cebren ve ḍarben daḥı alurum. Ancak ḥalk-ı ⁸ ‘ālemden ‘ār iderüm. Cihāngīr, büyük birāderine karşı ḳomış dirler. Anuñ-çün bu kadar dayandum. İmdi er iseñ, bin raḥşına ⁹ senüñ ile imtiḥān olalum” didi. Cihāngīr’ün ise Ferāmerz ile ceng eyledügi yok idi. Kendüni Ferāmerz ile aḳrān ¹⁰ tutardı. Belki fırsat bulursam, ḡalebe daḥı ide-bilürem mülāḥazasında idi. Bir bahāne olsa daḥı imtiḥān olam, ¹¹ diyü dā’im göñlinden geçürürdi. Bu kerre Ferāmerz, Cihāngīr böyle eyledüğine ziyāde ḡazaba gelüp, eyitdi: “Yā sefih yaban ¹² oḒlanı! Saña müdārā sentin gösterdigümden, kendünden ḳorḳdım mı ḳan eyledüñ?” diyüp Ferāmerz, āhūyı boḒazladı ve

fitrākına ¹³ beste idüp; er iseñ, işte āhū, al imdi, diyüp Kıtıb-ı āteş-demüñ üzerine geldi. Cihāngır, vehle-i ūlādan el ¹⁴ gürz-i girāna urup, irişdi, Ferāmerz'e bir ɗarb urdı. Ferāmerz, gürz berāber virüp, Cihāngır'üñ gürzin arķasında men' ¹⁵ idüp, eyitdi: "Ferāgat eyle, yā Cihāngır! 'Ayıbdur, gel yabana söyleme. İşiden bizi ta'yıb ider. Āhū için birbirine girmiş ¹⁶ iki birāderler, dirler. İmdi yūri, gidelüm bir yirde oturup, āhūları kebāb idüp, yiyelüm" didi. Ammā Cihāngır hıç diñler mi? ¹⁷ Göñlinden geğer ki, Ferāmerz'e ğalebe idüp, ɗarben ve ķahren alurum, diyü çünkü heveslenüp dir ki: "Durma, yā Ferāmerz! Ğamle eyle. ¹⁸ Ben senden ol āhuyı, zūr ile alurum" didi. Ferāmerz, Cihāngır'üñ bu vaz'ından ziyāde gücendi; ammā yine il-ālemden ¹⁹ hicāb eyledi. Bak, Ferāmerz, küçük birāderinüñ bir āhū için 'arzın yıķmış, dirler. Ne 'aceb derde uğradık? Ben añna uymadukça ²⁰ ol, ķorķdı, kıyās idüp çünkü heves eyler. N'eyleyüm bārī birāz şunuñ-la elleseyüm, hātırı hoş olsun hesābı, Ferāmerz ²¹ dağı el gürze urup, raşşına meydān virüp, andan irişüp, Cihāngır'e bir ɗarb-ı gürz urup, Cihāngır'dür, tız kendi ²² gürzin berāber virüp ammā iki gürz bir olup, bu kerre Cihāngır'üñ kolları bükilüp, arķada men' eyledi ammā hayli ıztırāb ²³ çekdi. Cihāngır, ziyāde ğazaba gelüp, ol öyke ile ķapup, gürzin irişdi, ikdāmı-la bir ɗarb-ı gürz urdı. Ferāmerz, ²⁴ Cihāngır'üñ gürzine gürzin berāber virüp, men' eyledi. İşte bunlar yaña yek-gürz cenge başladılar. Ammā Ferāmerz, Cihāngır'e ²⁵ her gürz urdukda naşıhat eylerdi, Cihāngır diñlemezdi. Ferāmerz ise, el ucu-la ceng eyledüğinden, Cihāngır'e ķanā'at [542/a] gelmiyor ķan iderdi ammā Cihāngır göñlinden ķan ider ki; Ferāmerz'üñ ķuvveti ancak bu ķadardur. Nāmı cihānı doldurdu. ² Meger anuñ farkı nedür benüm-le imdi? Ben bundan āhūmı ɗarben almaķ bir şey degüldür, diyüp alurum ümīdi-le var ķuvvetin bāzūya ³ getirüp, ikdām ile ceng iderdi. Ammā Cihāngır, gitdukçe zebün olmağa başladı; ammā durmaz, yine ğayret ile ceng ider ⁴ idi. Bu maħalledeñ, girüden Ferāmerz'üñ olsun ve Cihāngır'üñ tevābi'leri birer birer gelüp, bunlaruñ cengiñ görüp, iki ⁵ cānibden şaf tıutup, temāşaya durdılar ammā birbirlerine eyitdiler: "Bire cānum, bu iki birāderler niçün birbiri-le ğaşm-āne ceng eyler? ⁶ 'Aceb aşı nedür? N'oldı bunlara?"

diyüp sonra gelen evvelden su ʾal eyledi. Ol dağı eyitdi: “Birāder, ben de bilmem. Geldüm, işte ⁷ böyle birbiri-le ceng eyler bulduk. Aşlını bilmezüz” didiler. Bunlar bir yire gelüp, müşāvere idüp, eyitdiler: “Korqarız, böyle giderek ⁸ bunlar birbirine zarar idüp, Allah şaklasun bir haṭā vāki‘ olursa, sonra ataları Rüstem elinden nereye gidelüm. Öküz ⁹ boynuzına girsek, elinden kurtulamazuz. Niçün gelüp baña haber virmediñüz, didükde ne cevāb virelüm. İmdi evlāsı, varup, Rüstem’e ¹⁰ haber virmekdür” didi. Yine eyitdiler: “Korqarız, efendimüz bize ğazab ider. Ne var imdi şu kadar şaklamayup, pederüm Rüstem’e ğammaz itmek ¹¹ neden iktizā itdi, dirse ne cevāb virelüm?” diyü birbirine bakup, nice ideceklerin bilmeyüp, şaşdılar. Ferāmerz ile Cihāngir ¹² ise durmayup, küt-a-küt ceng eyler. Ferāmerz, ğāh ğāh Cihāngir’e eydür; gel ferāğat eyle, dir. Cihāngir, zebün olmağa başladı ammā ¹³ tevābi‘leri bağdılar, Cihāngir zebün oluyor, Cihāngir’ün tevābi‘i bir yire gelüp, müşāvere itdiler: “İmdi bundan sonra durmak ¹⁴ olmaz. Efendimüz Cihāngir, bize ğazab iderse, itsün. Zirā iş işden geçeyor. Bundan soñra durmak hamākatdur. Şimdi haṭā ¹⁵ olur. Soñra pederi şāhib-ķırān-ı ‘ālem dönüp, niçün gelüp baña haber eylemediñüz, diyü bize hiṭāb-ı ‘itāb eyleye” Eyüsi varup, ¹⁶ Rüstem’e gitdiler. Rāvī eydür: Meger Rüstem, ol gün kendüsi şikāra binmeyüp, çadırında ‘işret eylerdi. Cihāngir ādemleri gelüp, ¹⁷ Rüstem’e bulışdılar, eyitdiler: “Ebreş, devletlü şāhib-ķırān! Şimdi Ferāmerz, efendimüz Cihāngir’i helāk eyler” didüklerinde Rüstem’ün ¹⁸ cān başına şıçrayup, “Bire bunuñ aşlı nedür?” diyü su ʾal eyledi. Gelenler eyitdiler: “Biz de aşlın bilmezüz, devletlü şāhib-ķırān; ¹⁹ ammā ğālibā şikār için olmak gerekdür” didiler. Rüstem: “Bire, tiz at görüñ!” didi. Ammā Ebreş-i gül-endām, çul ile durur idi. Rüstem, ²⁰ egrilmege dağı durmayup hemān ‘acele ile Rüstem, ğürz-i ğāv-seri ķapdı. Ebreş-i gül-endām öyle çul üzerinde bindi. Ol ²¹ gelen ādemleri öñine ķatdı, tolı dizgin Ferāmerz ile Cihāngir’ün ceng eyledüği yire yürüdi. Ammā bu taraftan Cihāngir-i ²² zebün Ferāmerz ile ceng iderek, ğayrı zebün oldu. Kendü kendüsine eyitdi: “Şimdi Ferāmerz, beni haṭālarda dibelik ²³ rüsvāy olurum. Bārī rahşına bir ķarb urayum. Ol tarīķ-ile rahşından ire-bileydüm” diyüp ğürzinüñ on ikinci ²⁴ bağşından

muhkem tutup, öteden Ferāmerz'ün üzerine yürüdü. Tamām maḥal yirine gelüp, gürzi ḥavāle eyledükde, Ferāmerz, gürz²⁵ berāber virdi; ammā Cihāngīr, iki adım girü tutup, nice bir gürz urup, gürzdür Ḳuṭb'ün kellesine öyle urdı kim, [542/b] bī-çāre Ḳuṭb'ün kellesi, bakır taş gibi çekildi ve Ḳuṭb-ı āteş-dem, serāsime oldı. Bir kerre hemān dizleri üzere durdı² ve çökdi ve yine kendüyi dirip, ayağ üzere durdı; ammā şakır şakır başı ditremege başladı. Ferāmerz, bu ḥālī görüp, Ḳuṭb'a³ bir zarar işābet eyledi, diyüp 'aqlı gitdi. Licām silküp, hele rahşuñ gerçi bir müyına bir ḥaṭā gelmemiş; ammā az qaldı yıkılıp, Ferāmerz'e⁴ bir 'arz eksikligi vāki' ola-yazdı. Ferāmerz'ün bundan 'inān-ı ihtiyārı ğayrı dest-i irādetinden selb olup, "Hāy, yaban oğlanı!⁵ Hīle ile beni bir rahşdan ıra-yazdı daḥı meşeli dünyāya gelmek muḥālāt dandır" diyüp hemān gürz-i Süleymān ibni Devvār'ı, bir ḳirāt⁶ girüden tutup, irişdi, ğazab-ıla Cihāngīr'e öyle bir ḍarb-ı şedīd urdı kim; gerçi Cihāngīr gürz berāber virdi; ammā gürz⁷ elinden fırlayup, baş kaçurup arkaya alınca, dem-i nefsi sīnesinde bend oldı ve bī-hūd olup, rahş yelesine ḳapandı.⁸ Hemān bu maḥalde Rüstem zāhir olup, Ferāmerz, gürz urup da Cihāngīr rahşınuñ yelesine ḳapanınca, el şunup, düvāl-i kemerinden⁹ ḳapdı ammā Rüstem, Cihāngīr'i ol ḳıyāfete ḳoduğın gördi. "Hāy, yaban oğlanı! Gördüñ mi ḳarındaşına daḥı merḥameti var mıdır?"¹⁰ diyüp ğazaba geldi; ammā Ferāmerz kemāl-i ğazabından Cihāngīr, rahşınuñ yelesine ḳapanınca, el şunup, düvāl-i kemerinden ḳapdı ve bir yol¹¹ silküp Cihāngīr'i rahşından ayırıp, ḳolına aldı. Diledi kim, zemīne ura. Hemān şāḥib-ḳırān-ı 'ālem olan¹² Rüstem, Ferāmerz'ün ḳafasından irüp, añsuzın iki ṭalısınuñ ortasına gürz-i ğāv-ser ile öyle bir ḍarb [543/a] urdı kim, Ferāmerz uḥ diyüp, Cihāngīr'i yine Cihāngīr'i at üzerine ḳodı ve burnından üç ṭamla ḳan geldi.² Dönüp baḳdı, pederi Rüstem gelmiş ve gürz ile uran oldur. Bu arada Rüstem eyitdi: "Bire, yaban oğlanı! Nedür bu senüñ³ itdüğın iş? Yoḥsa Cihāngīr, senüñ ḳarındaşuñ degül midür? Utanup, 'arlanmaz mısın?" diyüp vāfir āzār eyledi. Ferāmerz⁴ dönüp, eyitdi: "Yā, devletüm ata! Evvelā sen bildüñ mi ḳabāḥat kimündür ki baña bu kütügi urduñ? Erenler içinde beni bed-nām eyledüñ.⁵ Bunda benüm cürmüm olmaya. Şuç, ol sefhüñ

olup, arada benüm ta'zîre müstahakk ben olam. Hoş-imdi sen dahı bu gürzi unutma. ⁶ Ben de senden yâ bu intikâmı alurum, yâhüd gurbetde helâk olup, nâm ve nişânum qalmaz” diyüp ağlayarak, Kıtub-ı âteş-demüñ başm ⁷ çevirüp, bir cânibe doğru alup, yürüyü-virdi. Rüstem dönüp, biraz dahı Cihângîr'e ta'zîr eyledi. “İy sefh oğlan! ⁸ Senüñ büyük birâderüñdür. Ne haddüñdür, aña karşı koyup, ceng idesin? Yıkıl, seni gözüm görmesün” diyüp Cihângîr'i ⁹ dahı âzârladı. Cihângîr dahı küsüp, ol aradan leşkere geldi, hemâm emir eyledi. Cümle ağırlığın kaldırup, kandasın ¹⁰ der-bend-i Mesîh-âbâd, diyüp 'azm-i râh eyleyüp, gitdi. Rüstem dahı dönüp, bâr-gâhına geldi. Ferâmerz'e itdügi işe ¹¹ nâdim oldı. Râvîler eydür: Bu ahvâli Kāvus-ı Kāmran duyup tîz Rüstem'i da'vet idüp, getürtdi. Rüstem, dîvân-ı ¹² Kāvus'a gelüp yir öpüp, andan pây-ı taht şandalisinde geçüp, karar eyledi. Kāvus, baş kaldırup, Rüstem'üñ ¹³ yüzine bakup, eyitdi: “Yâ Rüstem! Bu gün şikârda Cihângîr ile Ferâmerz'üñ şöyle bir gavğası olmuş” didi. ¹⁴ Rüstem, eyitdi: “Belî, pâdişâhum. Ben dahı haber alup, varup şöyle eyledüm” diyüp olduğı gibi naql eyledi. Kāvus, ¹⁵ Kāvus, eyitdi: “Yâ Rüstem! Muılak eyü eylememişsin. Ferâmerz gibi evlâdı, âdem ol tarz ta'zîr ider mi? Bâ-huşuş ¹⁶ ben haber alup, işitdüm kabâhat aşlında Cihângîr'üñ imiş. Münâsib olan budur ki; Ferâmerz'üñ ardınca âdem gönderüp, ¹⁷ gönderüp girüye döndürüp, hâtırın ele almağdur” didi. Rüstem, eyitdi: “Yâ pâdişâhum! Şoñradan ben dahı itdügime ¹⁸ peşimân oldum. Ammâ çi-fâ ide. Bârî bir kimse varup, benüm ağızımdan döndürse” didi. Andan dönüp, gözi ¹⁹ Zenge-i Şâvrân'a râst geldi. Zenge-i Şâvrân'a eyitdi: “Var, yâ Zenge-i Şâvrân! Oğlum Ferâmerz'üñ ardından iriş. ²⁰ Bolay ki döndüre-bileydüñ” didi. Zenge-i Şâvrân, n'ola devletlü şahib-kırân, diyüp rahşına 'acele binüp ve ²¹ Ferâmerz'üñ gitdigi tarafa dolı dizgin gitdi. Der-'akab Gîv, dîvâna geldi. Rüstem, Gîv'i görünce 'aqlına bu geldi kim, ²² korqaram Zenge-i Şâvrân sözi ile dönmez. Gîv dahı gitsün. Hem Gîv, yine akrabâsıdur. Ya'nî eniştesidür diyüp ²³ Gîv'üñ yüzine bakup, eyitdi: “Yâ Gîv! Var, oğlum Ferâmerz'üñ ardınca irişüp, n'eylersin eyle. Bolay kim bir tarîk-y-ile ²⁴ döndüre-idüñ” didi. Gîv dahı n'ola diyüp ol dahı rahşına binüp, 'acele ile Zenge-i Şâvrân'üñ

kafasınca²⁵ ol dağı dolu dizgin gitdi ammā Gīv gitdükden Őofira Selāmūn ĥakīm, baŐ kaldırup, dönüp Rüstem’e eyitdi: [543/b] “Devletlü Őahib-kırān! Beyhüde zaĥmet çeküp, niçün Ferāmerz’ün ardınca pehlevān gönderürsin? Eger bütün Īrān dilāverlerin² cümle ardınca gönderseñ, Ferāmerz’i döndürmege kimse ķādir degüldür. Meger kim kendün gidesin. Eger sen giderseñ döndüre-³ bilürsin. Zīrā size muĥālefet idemez” didi. Fi-l-ĥaķıķa; Őahib-kırānlar içinde pederine muķī ve münķād Ferāmerz ķadar gelmemiŐdür,⁴ nite kim pādiŐāhlara muķī Rüstem ķadar gelmedügi gibi. ĤāŐılı; Selāmūn böyle diyicek, Kāvus dağı eyitdi: “Belī yā Rüstem! Öyledür,⁵ elbetde. Var, kendün getir” didükde, Rüstem at kürk eyledi. EbreŐ-i gül-endāma süvār olup, Gīv’ün ardınca ‘azm-i Ferāmerz eyledi⁶ ve ‘acele ile gitmekte dursun. Yārān, biz de bir fincān ķahve ile, bir lüle duĥān tenāvül idelüm.

Ammā rāvīler, öyle rivāyet⁷ iderler kim: İŐte Ferāmerz-i ser-āmed, pederi Rüstem’e küsüp, bir cānibi iĥtiyār idüp, tutup gitdi ammā lālāları Sāfil⁸ ve Kāmil ardına bile düşüp, ardından iriŐdiler. Birbirleri-le bunlar söyleŐüp, “‘Acabā dilāverimiz Ferāmerz, ‘asker ister mi,⁹ ola bir kerre su ‘āl eylesek?’” didiler; ammā efķarı var, diyü cesāret idüp, su ‘āl idemediler. Nā-gāĥ girüden baķdılar¹⁰ Zenge-i Őāvrān, at boynuna düşmiŐ gelür. Hele tīz geldi, iriŐdi, Ferāmerz’ün lālālarına buliŐup, ĥaber Őordı. Anlar da¹¹ omuz Őıķup, “Bilmezüz bir Őey, söylemege cesāret idemedük” didiler. Zenge-i Őāvrān dağı, biraz yir gitdi, söyleyemedi.¹² Ĥikmet-i Ĥudā, Ķuķb-ı āteŐ-demün efŐānı gelüp, Ferāmerzdür, duyup hemān licām çeküp, durdı. Zenge-i Őāvrān, ol maĥalde¹³ fışat bulup, ilerüye geldi. Ferāmerz’ün rikābın öpdı. Ferāmerz, eyitdi: “Merĥabā, yā Zenge-i Őāvrān!” diyüp çok Őöz söylemedi.¹⁴ Ferāmerz, muķayyed olmadı. “Yā Zenge-i Őāvrān! Niye geldün? Eger beni döndürmek içün geldün ise, beyhüde zaĥmet çekme. Benüm¹⁵ arada cürmüm yok, ķabāĥat ol sefīĥ ođlanuñ. Niye benüm ‘ırzum pāy-māl ola. Bārī baŐum alup, ben dağı Burzī gibi ĥurbet¹⁶ iĥtiyār iderüm. Elbetde Ĥudā kerīmdür. Yā bir Őarīķ-ile bu intiķāmı alurum yāĥūd bu yolda cān baŐdan geķerüm” didi. Zenge,¹⁷ çok Őöz söyledi; Ferāmerz muķayyed olmadı. ‘Āķıbet gördi olmaz, ol dağı ferāĥat

idüp, döndü. Ferāmerz'e, "İy dilāver-i ¹⁸ 'ālem! Çünkü söz kabūl itmedüñ ve dönmedüñ. Bir miqdār ārām eyle, git. Elbetde ğurbet elde kişiyeye eğlence lāzımdur. Hoş ¹⁹ imdi varsın Sāfil'e söyle, kırk elli kadar ādem hizmetine lāyık ve şöhbete muṭābık kimseler alup, gelsün" didi ve andan ²⁰ dönüp eyitdi: "Bākī 'askerüm daḡı kāmīl ḡaldırup keyān-ābāda gitsün. Görelüm Ḥudā-yı lem-yezel, ne gösterür" didi. Bunlar ²¹ bu şadedi söyleşürken, girüden Gīv, zuhūr eyledi. At boynuna düşüp, dolı dizgin gelür. Yakın gelince gördiler ²² kim, Gīv ibni Güderzdür. Ferāmerz gülüp, hāy bu daḡı beni döndürmek için gelür, didi. Bu maḡalde Gīv daḡı gelüp, Ferāmerz ²³ öñinde temennā idüp, durdı. Ferāmerz eyitdi: "Merḡabā, yā Gīv! Sen daḡı yoḡsa beni döndürmege mi geldüñ? Şaḡın, yoḡ yire ²⁴ zaḡmete girüp, söz söyleme. Zīrā söz cevherdür. Kişi cevherin yoḡ yire şarf ider mi? Hemān şimden girü beni ḡayr-ı du 'ādan ²⁵ unutmañ. Eger 'ömrümüz var ise, lā-büdd yine bir gün sizüñ-le görüşürüz. Eger 'ömr vefā itmeyüp, ölürsek nān u nemek ḡaḡkın siz de [544/a] baña helāl eyleñ" didi. Gīv, dönüp eyitdi: "İy dilāver-i 'ālem! Niçün böyle dirsiñüz? Kişi pederinden ol ḡadarca sitem ² görmek māni' degüldür. Zāhir öyle olur hā. Rüstem, bilmezlik ile Cihāngīr'e acıyup, belki arada zāyi' olur, diyüp ³ ol ḡadar teḡevvür eyledi. Sen gitdükdün şoñra, Cihāngīr'e daḡı 'azīm ta'zīr idüp, acı cevāblar ile sitem idüp, ḡattā ḡovdı ⁴ ve eyitdi: Var, yıḡıl git. Seni gözüm görmesün, didi ve Cihāngīr, 'askerin alup, vilāyetine doḡrı çıkup gitdi. Cihāngīr'üñ ⁵ her vech-le 'ırzını pāy-māl eyledi. El-ḡamdüli-llāḡ te'ālā senüñ 'ırzıñuza ḡalel virecek ne oldu, ne var" diyüp vāfir söyledi; ammā ⁶ Ferāmerz, eyitdi: "Yā Gīv! ḡayır olmaz. Baḡalum, āyīne-i devrān ne şüret gösterür?" diyüp Ferāmerz, atın depi-virdi. Gīv ile Zenge gördiler, ⁷ olmadı. Anlar da nā-ḡār dönüp, Ferāmerz'e vedā'laşup, döndiler. Ferāmerz, lālaları Sāfil ile Kāmīl bile döndiler. Kāmīl ⁸ gelüp 'askerde ḡalup, Sāfil, kırk elli kadar yarar dilāverler alup, yine döne, Ferāmerz'e irüp, berāberce gide; ammā işte bunlardur ⁹ Ferāmerz'den biraz yir ayrılıp, ḡayrı Ferāmerz, şaḡrāda şöyle kim görünmez oldu. Nā-ḡāḡ ḡarşularından bir toz belürdi. "Āyā bu toz ne ola? ¹⁰ 'Aceb gelen kimdür?" dirken anı gördi, bir yek-süvār zāhir oldu. Tamām yakın

gelince, bir hoş bakdılar; gelen şāhib-kırāndur. Bunlar ¹¹ eyitdiler: “Hā işte, eger Ferāmerz’i döndüre-bilürse yine pederi döndürür.” İşte bu maḥalde Rüstem daḥı yakın irdi. Rüstem, baḫup ¹² gördi, dört nefer kimseler gelürler. Biri Zenge-i Şāvrān, biri daḥı Gīv ve ikisi daḥı Ferāmerz’ün lālālarıdır. Hele bunlardur selāma ¹³ durdılar. Rüstemdür, gelüp, bunlara selām virüp, “Nice oldı Ferāmerz bula-bildiñüz mi?” didükde bunlar eyitdiler: “Belī, ¹⁴ devletlü şāhib-kırān, bulduḫ. Lākin olmayup, hīç bir vech-ile söz geçürüp, döndüremedük. Ğāyet ile gönli ¹⁵ kırılmış” didiler. Rüstem, başın şalup, Ferāmerz’e ğāyet acıdı. Hātırın yıḫduḫına biñ kerre nādım ve peşimān ¹⁶ oldı; ammā ne çāre. Bir işdür, oldı. Kār-ı evvelde kişi ‘ākıbet-endiş gerek. Hemān Rüstem bunlara eyitdi: “İmdi ¹⁷ sizler bu arada biraz duruñ. Ben gelince gitmeñüz. Bir kerre ben daḥı varayum. Ümīdüm oldur ki, inşā’allāh El-Raḫmān ¹⁸ ben döndüre-bilürem” didi. Bunlar daḥı n’ola, diyüp işte şāhib-kırān-ı ‘ālem, Ferāmerz-i serāmeduñ gitdüḫi yola ¹⁹ Ebreş-i gül-endāmı sürdi. Bunlar daḥı ol arada raḫşlarından inüp, öte şalup ve kendüleri daḥı bir dıraḫt ²⁰ sāyesinde oturup, āsāyiş eyleyüp şoḫbete meşḫül oldılar. Ammā ez-în-cānib rāvī kavlince; şāhib-kırān-ı ²¹ ‘ālem Rüstem-i Dāstān, Ebreş-i gül-endāmı sürüp, ḫāh-nā-ḫāh Ferāmerz’ün ḫafasından irişdi, gördi Ḳuṭb-ı ²² āteş-demi sürüp gider. Ammā ne gider! Rüstem daḥı Ebreş-i gül-endāmı ziyādece sürüp, Ferāmerz’e yakın irişdi. ²³ Ferāmerz, fīkr idüp giderken, ḫafasından bir at paturdısı oldı. Ammā bu şāhib-kırānlık iddi’āsında olan ²⁴ dilāverleruñ bir ḫāli vardır. Giderken, eñsesinden ḫiyāmet ḫopsa, dönüp ardlarına baḫmazlardı. Adlarıñ miḫnet, leke ²⁵ ṫaḫmazlardı. Gönlinde, “Besbellü biri daḥı geliyor beni döndürmeḫ. ‘Acabā kim ola?” diyüp bunu taşavvur eylerken, Rüstem gelüp, “Uḫur ola, gözüm nūrı [544/b] Ferāmerz’üm” didükde Ferāmerz, Rüstem’i sesinden bilüp, “Hāy, gördüñ mi ḫoca tımār-ḫāneci kendi gelmiş” diyüp at başın ² çeküp, durdı. Rüstem gelüp, “Ciger-küşem. Böyle yalıñuz ne cānibe gidersin” didi. Ferāmerz, eyitdi: “Yā n’eyleyüm. Zāhir, ‘ırzımız yıḫıldı. ³ Ğayrı erenler içinde ḫayşiyetüm ḫalmadı. Bārī başum alup, ıḫlīm-i āḫire giderüm. Elbetde bu intikāmı almaduḫça ölmem. Yā murādum ḫāşıl ⁴ olur

yāhūd bu yolda cān ve başdan geçüp, ğurbet elde nāmum bī-niṣān olur, giderüm” diyüp ğayretinden Ferāmerz’üñ yine gözleri ⁵ yaş-ıla tıldı. Rüstem, eyitdi: “Öyle olur, ciger-küşem. Ben senüñ pederiñüm. Peder, oğlını āzār ve te ’dīb eylemek ola-gelmişdür. ⁶ Erenler meydānında ‘ayıb degüldür. Eger murāduñ ğürz ise, ve intikām ise, gel sen de benüm ketefüme murāduñ üzere ğürz ur. Hakkını ⁷ al. Eger babalık hakkıñ şayarsañ, dön gidelüm. Eger muhālefet idüp, sözüm diñlemez iseñ, saña şoñra atalık hakkıñ helāl eylemem” ⁸ diyince Ferāmerz’e rahm gelüp, ğazabı gitdi. N’eylesün, zīrā Ferāmerz, pederine ziyādesi-le itā’at üzere idi. Müddet-i ömründe ⁹ bir kerrecik muhālefet eylememişdür. Vālidesi için anda dahı suç yine Rüstem’üñ idi. Rüstem, seyāhatdan geldüğü zamān ¹⁰ vāki’olur. İnşā’allāh vakti geldükde naql olınur. Biz yine şadedimüze geledüm. Rüstem, Ferāmerz’e atalık hakkın anınca, ğayrı ¹¹ muhālefet idemeyüp, göñlinden; hoş-imdi şimdilik döneyüm, yine şoñra giderüm diyüp döndi. Bu kerre Rüstem, Ferāmerz’üñ ¹² hātırın ele alup, nevāziş iderek, döndiler. Pehlevānlara yakın gelince, pehlevānlar gördiler, Rüstem Ferāmerz’i hele döndürmiş ¹³ geliyorlar. Bunlar dahı yirlerinden kalkup, rahşlarıñ hāzır eylediler ve binüp, cümlesi selāma durdılar. Rüstem ile Ferāmerz ¹⁴ gelüp, bunlara selām virüp, gelüp geçdiler. Bunlar da karışup, ‘azm-i Belh eylediler. Çünkü Belh’e geldiler, Ferāmerz doğrı [545/a] hemān sarāyına gitdi. Rüstem, dīvān-ı Kāvus-ı Kāmran’a gelüp, pādişāha baş koyup, geçüp şandalisine karar eyledi. ² Kāvus, baş kaldırup, Rüstem yüzine bakup, “Nice oldı yā Rüstem, oğluñ Ferāmerz’i döndüre-bildüñ mi?” diyü su āl eyledi. ³ Rüstem, eyitdi: “Pādişāhum, döndürdüm. Benüm-le berāber sarāyına gitdi” diyüp olduğı gibi naql eyledi. Ol gün ne hāl ise ⁴ mürür idüp, ahsama karīb, herkes mekānlarına gidüp, ol gice karar eylediler. Gicedür, düşmen ‘ömri gibi tiz geçüp, ⁵ çün şabāhı oldı. Gün, maşrıqdan zühür idüp, ‘ālem münevver oldı. Herkes, dīvān-ı Kāvus-ı Kāmran’a gelüp, yirlü yirlerinde ⁶ karar eylediler; ammā Ferāmerz gelmedi. Kāvus, baş kaldırup, dīvānı göz gezdirdi. Gördi, hep yirlü yirinde; ammā Ferāmerz gelmemiş. ⁷ Eyitdi: “Ferāmerz, dīvāna niçün gelmedi? Besbellü dahı göñlinde huşümet var” diyüp döndi,

Selāmūn ḥakīm'e baķup, ⁸ “Yā Selāmūn! Kalk, sen var, Ferāmerz'i alup, bunda getir” didi. “Pederi Rüstem ile ḥuzūrumda barışdur. Eger ki küdürti ⁹ var ise def eylesün” didi. Selāmūn dānā; n'ola, fermān-ı pādīshāhuñ diyüp yirinden kalkup esterine süvār ¹⁰ olup, 'azm-i sarāy-ı Ferāmerz eyledi. Bu taraftan Ferāmerz dađı kalkup, 'ibādetinden soñra, oñine meclis getirüp, oturmuş, ¹¹ bāde içerdi ve hem kendü kendüye fikr eylerdi kim: “Şimden girü ben dīvān-ı Kāvus-ı Kāmrān'a varmam. 'Irzum pāy-māl oldu ammā ¹² şol aradan bir tarīķ ile, bir tarafa gitsem” diyü düşünürken, nā-gāh Selāmūn dānā çıķa-gelüp, Ferāmerz'e teziyye ḥaber eylediler, ¹³ Selāmūn dānā geldi, diyüp. Ferāmerz, eyitdi: “‘Aceb Selāmūn'uñ bu vaķitde benüm sarāyuma gelmeden ne ola?” diyüp hele kalkup, ¹⁴ karşuladı. Selāmūn dānā gelüp, Ferāmerz dađı ayaĝa durup, ta'zīm eyledi. Selāmūn dānā, temennā idüp, Ferāmerz, “Hoş ¹⁵ geldüñ, iy dānā-yı rüzgār! Bunda gelmeñe mücib; maḥza ziyāret mi, yoḥsa bir maşlahat mı zühür eyledi?” didi ve Selāmūn'ı ¹⁶ yanına alup ve elinde cām var idi. Ol cāmı Selāmūn'a şundi. Selāmūn alup, nüş eyledükden soñra, “Gözüm nūrı. ¹⁷ Gelişüm; hem ziyāret ve hem ḥizmetdür. Pādīshāh-ı Īrān Kāvus-ı Kāmrān, sizüñ bugün dīvāna gelmeñüzden beni gönderüp, seni ¹⁸ da'vet-i dīvān eyledi. Murādı, pederüñ Rüstem ile sīne-şāf eylemekdür. Ancaķ şaķın gözüm nūrı, muḥālefet eyleme. Pederüñ ¹⁹ Rüstem, saña beddu'ā ider. Hem pādīshāhuñ sözi yirine varsun. Hem pādīshāha, hem pedere muḥālefet eyü degüldür dađı göñlinden ²⁰ evvel gitme, fikrin kaldur, yaķın zamānda bir iş zühür eylese gerekdür. Ol iş sebebi ile sen dīyār-ı āḥire gidüp, ²¹ ol işi tamām gördüñ, soñra otuz altı sene bu dīyārlara gelmeyüp, seyr ü seyāḥat eyleseñ gerekdür ve otuz ²² altı sene tamāmında dađı Īrān'a bir 'azīm dārāt ile gelüp, hem aḥz-i intikām alsañ gerekdür ve hem engüşt-nümā-yı ²³ 'ālem olup, tekml-i 'ırz eyleseñ gerekdür” didi. Ferāmerz, çünkü Selāmūn'uñ bu sözlerin güş idince, güyā ki ²⁴ tāze cān bulup, bütün dūnyāya mālīk olmaķdan dađı ziyāde ḥazż idüp, kemāl-i sürūrından hemān ol sā'at ²⁵ ayaĝa kalkup, dīvān-ı Kāvus'a geldi ve gitmege ḥāzır oldu. Andan Selāmūn ḥakīm, buyuruñ, diyüp ol dađı [545/b] kalkup, raḥşlarına süvār olup, at başı berāber muşāḥabet iderek, 'azm-i dīvān-ı

Kāvus eylediler. Çünkü ² dīvān-ı Kāvus'a geldiler ve içerüye girüp, Ferāmerz vardı Kāvus-ı Kāmrān'ın önde zemīn-pūs idüp, andan ³ varup, pederi Rüstem'ün dest-i dāmenin pūs eyledi. Andan geçüp, Qahramān-ı Qātil şandalīsinde kim Rüstem'ün ⁴ oturduğu Gürşāsb-ı āhen-dest sandalīsiniñ alt yanında karar eyledi. Selāmün dānānuñ dağı yiri ⁵ bellü. Baş vezāret şadrında karar eyledi. Kāvus-ı Kāmrān, Ferāmerz'ün yüzine bakup, eyitdi: “Hoş geldün, yā ⁶ Ferāmerz!” didi. Ferāmerzdür, ayağı kalkup, “Hoş bulduk, pādişāhum” didi. Kāvus, eyitdi: “Yā Ferāmerz! Emrüm budur ki; ⁷ kalkup, pederün elin öpüp, sīne-şāf olup barışa. Sen ki, derünundan cümle gīll ü gīşş var ⁸ ise de gideresin” didi. Ferāmerz, eyitdi: “Baş üzerine olsun, pādişāhum” diyüp kalkup, geldi, pederi ⁹ Rüstem'ün tekrār elin öpdi. Rüstem dağı Ferāmerz'i bağına başup, yüzinden ve gözinden öpdi. “Ber-hūdār ¹⁰ ol oğul. Ferāmerzüm, Allāh işin rāst getüre” diyüp du‘ā-yı hayr eyledi. Anuñ-çün Ferāmerz, her kında var ise ¹¹ manşūr ve muzaffer olur. Aslā bir cengde zedelenmemişdür. Hāşılı; barış görüş oldılar. Kāvus, hil‘at diyüp ¹² iki ağır ıqlīm-i hārācı diger hil‘at-ı zībā getürüp, birin Rüstem'e ve birin Ferāmerz'e geyürdiler. Bundan sonra şevk ¹³ alı-virdi, meclis tāzelediler, ‘ayş nūşa bünyād urdılar. Kāvus fermān eyledi. Yarın bāğ-ı İrec'de ziyāfetüm ¹⁴ var. Maţbaħa gitsün didiler ve ‘aşçıbaşıya tenbīh idüp, ālāt-ı maţbaħı alup gitdi. Kāvus, Rüstem'i ve Ferāmerz'i ¹⁵ ve cümle pehlevānları nevrüzda bulunan şāhları alup, ol gün aħşam olunca, dīvān-ı Kāvus'da ‘ayş ¹⁶ ‘işret ve zevk şöhet idüp, ‘azīm şafā el virdi. Aħşam olunca, izn-i pādişāhī ile herkes çadırlarına ¹⁷ tağılup, sarāyına varup, zevkine meşgūl oldı. Çün ol gece mürūr idüp, yine şabāh oldu, ¹⁸ andan Kāvus-ı Kāmrān dīvān halkı ile binüp, bāğ-ı İrec'e varup, karar eylediler. Andan sonra Rüstem ve Ferāmerz ¹⁹ ve Zāl ve sār pehlevān cümle binüp bāğ-ı İrec'e vardılar. Kaşr-ı ālāda oturup, ziyāfetler yidiler ve ‘işret ²⁰ eylediler tā kim aħşam olunca. Çünkim aħşam oldı, herkes kalkup bir bir gelüp, Kāvus-ı Kāmrān önde ²¹ temennā idüp, menzillerine gitdiler. Cāme-hāblarına girüp, āsāyiş eylediler. İşte bu minvāl üzere, bir hefte ²²

mürür idüp, nevrüz günleri de yigirmi güne baliğ oldu. Pehlevānlar ve begler, gündüz gelüp, bāğ-ı İrec'de Kāvus-ı²³ Kāmran-ıla 'işret idüp, gice mekānlarına gidüp, zevk, şöhet itmekde.

Ammā bu dāstān-ı laṭīf, īṣār-ı revnaḳ²⁴ viren rāvī-i ṣīrīn-güftār, öyle naḳl ü beyān eyler kim: Bir gice Ferāmerz, cāme-ḥāb içre yaturken, bir ġarīb rü 'yā²⁵ gördi ve gördiği rü 'yā daḥı bu idi kim: Sābıḳā-i Sehrāb vaḳ'asında Hind'den ūikāyetçi gelüp, Ferāmerz, Hind'e [546/a] gidüp, ūoñra kendüyi bir dīv ḳapup, kūh-ı ceberūta bırağup, tā ki Serendīb'e yaḳın bir cezīrede Süleymān ibni² Dāver merḳad-i Ḥāzret-i Ādem aleyh-is-selām ziyāret idüp, gelürken bāğ-ı münīr ūāha uğrayup, bağıñ ḳapusunda Cābülḳa ūāhı³ Semenzād ūāhuñ ḳızı Ḥurūide Bānū'nuñ taūvīrin görüp, oradan Cābülḳa'ya varup, ḳızıñ ūartların bozup⁴ almıū-ıdı. ūimdi rü 'yāsında Ferāmerz, Cābülḳa'ya varmıū. Cābülḳa'da olan sarāyuñ ḥavlısında bir nihāl-i tāze iriūüp,⁵ neūv ü nemā bulmıū. Ferāmerz, bu fidānı görüp, ūād oldu. Bārek-Allāh ūu fidān ne ḥoūça bitüp, yeūillendi. İnūā'allāh bir laṭīf⁶ meyve fidānı olmaḳ gerek, dirken Ferāmerz, anı görüp, añsuzın bir mār-ı mūnaḳḳaū gelüp, ol fidānı baūından ayağā varınca⁷ ūardı ve baū kökine ūoḳup, ol tāze nihāl-i kökenden ūorup, emmege baūladı. Gitdükçe ol fidān, ūararup⁸ ūolmağā yüz ṫıtdı. Ferāmerz, bu yılanı görince, "Ḥāy, mūzī mel'ün! ūol fidāna ne yaman zarar eyledi" diyüp hemān⁹ yirden bir seng-i ḥārāyı ḳapup, ġāzab-ı tām-ıla fırlatdı-sa, taū gelmedi. İllā ol yılanuñ kelle-yi bī-devletine irüp,¹⁰ ḥurde-ḥām oldu. Yılan, kendüñ ūalı-virüp, ol ağacdān çözildi. Ol fidān, yine baūlayup yeūillenüp, tāzelenmege.¹¹ Ferāmerz, bu dehūet ile ḥābdān bīdār oldu. Gördi, kendüye Belḥ'de ol rü 'yā dehūetinden vücūdı ra'ūe-nāḳ¹² olmıū. Henüz daḥı göğsinüñ ġürüldüsi gitmemiū. Ḳalkup, cāme-ḥāb üzere otırdı. Gördiği rü 'yāyı fikr eylemekden,¹³ ġayrı çeūmine ḥāb gelmedi. El ḳapup, ġulāmlar geldi. Ābdest ūuyı görüñ, didi. ġulāmlar varup, taūt ve ināye(?) getir¹⁴ diler. Ferāmerzdür, abdest alup, ūabāḥa dek āyīn-i Dāvūd üzere 'ibādet eyledi. Çünkim ūabāḥ oldu, andān devāt ve ḳalem¹⁵ getirüp, bir tezkere taḥrīr eyledi. Andān ġulāmın birin çağırup, ġulām geldükde tezkereyi eline virüp, "Var, Selāmün¹⁶ dānānuñ çadırın bekle. Ḳaçān çadırdān Selāmün çıkup, raḫūına binerken, bu

tezkereyi eline vir, okusun ve öfine düşüp, ¹⁷ bunda getir” didi. Ğulām, n’ola, diyüp tezkereyi aldı, oradan kıandasın Selāmūn ĥakīm’uñ çadırı öfine geldi. Biraz ¹⁸ durdı. Nā-gāh at gelüp, binek iskemlesine yanaşdurdılar. Ğulām, gördi ki, çadırdan Selāmūn dānā çıkdı. Binek ¹⁹ iskemlesine başdı kim rahşına yine ol maħal ğulām gelüp, temennā eyleyüp, tezkereyi şandı. Selāmūn, tezkereyi açup, ²⁰ okıdı. Dimiş ki: “İy dānā-yı zū-fünūn! Göñül alçaqlığı idüp, dīvāna gitmezden muqaddem bir miqdār bu araya teşrif ²¹ buyurasız” dimiş. Selāmūn dānā, ğulāma bakup, düş öñüme eyledi daħı rahşına süvār olup, ğulām ²² öfine düşdi. Selāmūn, ol ğulāmuñ ardınca Ferāmerz’uñ serā-perdesine geldiler. Selāmūn dānā, atdan inüp, ²³ içerüye girdi. Ferāmerz, Selāmūn’ı görünce ayağa kalkup, “Hoş geldüñ, iy dānā-yı Büzürg!” diyüp ta’zīm ve tekrīm ile ²⁴ kendü kıoltuğına girüp, şadra geçürdi. Andan ğulāmlara işaret eyledi. Cümle taşra gidüp, ancak Selāmūn ile ²⁵ ikisi kıaldı. Andan Selāmūn dānā, eyitdi: “Gözüm nurı Ferāmerz! Beni niye da’vet eyledüñ? Yoħsa bir rü ’yā-yı ğarībe mi [546/b] gördüñ?” didi. Ferāmerz, “Belī” diyüp ferāsetine Selāmūn’uñ taħsīn eyledi. Andan rü ’yā aħvālin gördiği gibi nakl eyledi. ² Selāmūn işidüp, güldi ve eyitdi: “İşte iy dilāver! Yegāne saña didüğüm seyāhatüñ muqaddimesi evvelā olsa gerekdir. ³ Cābülka tarafına bir kimse gönder. Şaħıħ ĥaber ne ise saña eşaħħ ĥaber getirür” didi. Selāmūn kalkup, yine rahşına binüp, Ferāmerz’e ⁴ vedā’ idüp, hemān dīvān-ı Kāvus’a ’azm eyledi. Ferāmerzdür, kendü kendüsine fikr eyledi. “Şimdi Cābülka’ya kimi göndereyüm? ⁵ Benī Ādem gitse, ne zamān varup, gele-bilür? Bārī ĥātem-i heft-nām mü ’ekkelinüñ birin da’vet idüp, göndereyüm” diyü ⁶ fikr iderken, bir paturdı kıopdı. Ne ola, diyince ol dem kıoksan kıokuz eriş kıaddi-le, on iki biñ baţmān teber uran ⁷ Dehān, düşinde Kırtās-ı merdüm-i ser zāħir ola-düşdi. Ferāmerz öñinde yir öpdı ve dest-i dāmenin pūs itdi. ⁸ Ferāmerz, Kırtās-ı merdüm-i seri görünce şād oldu. “Āferīn yā Kırtās! Ne ’aceb maħalinde eyü vaqtinde geldüñ, yetişdüñ. Bu nice ⁹ zamāndan beri ferāmuş idüp ne hoş yoqlamadüñ” didi. Kırtās, tekrār du’ā idüp, eyitdi: “Sulţānum! Ol zamān kim ¹⁰ Hind semtinden beni Cābülka’ya gönderüp, kendiñüz daħı Çīn’den bu cānibe teveccüh eylemiş

idiñüz. Ben dađı Cábülka'ya varup, ¹¹ ol aradan bir kerre memleketime varup, pederi, māderi ve akrabāyı, ta'allukātdan kim var ise gōriřüp, řalā-yı vařan idüp, ¹² biraz eglenüp, yine geleyüm, diyüp qařr-ı hōda 'azm eyledüm. Giderken nā-gāh qařa'-yı asmānı bir cāzū-yı la'inenüñ dāmenine giriftār ¹³ olup, ol zamāndan bu zamāna dek ĥabsinde idük. Hele řoñra a'vānumdan biri beni bir řarık ile ĥaber alup, gizlüce ¹⁴ gelüp, bir ĥile ile beni ol ĥabsden ĥalāř idüp, ben dađı ol cāzūyı öldürdüm. Ol aradan qařr-ı hōda ¹⁵ varup, pederüm řahmān-ı ādemī Zād ile gōriřdüm. Andan siz efendimüzi 'arzū idüp, peder māderime vedā' idüp, dem çeküp ¹⁶ 'azm itdüm. İřte ĥāk-i pāya yüz süre-geldüm. İmdi buyuruñ. Eger bir ĥizmet-i řerifñüz var ise, cān bař ile edā ideyüm" ¹⁷ didükde Ferāmerz, ziyāde ĥazř idüp, Qırřās-ı merdüm-i seri nevāht eyledi ve eyitdi: "Yā Qırřās! Bu gice řöyle bir ĥarīb ¹⁸ rü 'yā gördüm. Selāmün ĥakīmi getürdüp, rü 'yāyı söyleyüp, ta'bīr itdirdüm. Henüz dānā, řimdi gitdi ve bize didi ki; ¹⁹ Cábülka řarafına ādem gönder. Zīrā ki zūhūr idecek iř vardur didi. Ben dađı anı fikr idüp dururdum ki; řimdi benī Ādem ²⁰ Cábülka'ya varup, ne zamān gelür. Bārī ĥātem-i heft-nām mü 'ekkelinüñ birin göndereyüm, dirken iřte sen geldüñ. Var, imdi yā ²¹ Qırřās! Bir kerre Cábülka řarafına ne ĥavādiř zūhūr eylemiřdür, baña bir ĥaber getür" didi. Qırřās-ı merdüm-i ser be-ser-i çeřm diyüp, hemān ²² Ferāmerz öñinde bir kerre dem çeküp, řöylekim Qara Deĥān gibi, hevāya 'urüc eyledi ve řarfet-ül-'ayn içre, nā-būd-i nā-peydā oldı. ²³ Ferāmerz, eyitdi: "El-ĥamdüli-llāh bu iřimüz de rāř geldi. İmdi biz de bāĥ-ı İrec'e gidelüm. Hem rü 'yā aĥvālin pederüm Rüstem'e ²⁴ naql ideyüm" diyüp geldi, pederi Rüstem'e ifāde idüp, naql eyledi. Andan Qırřās-ı merdüm-i ser, Cábülka řarafına gitmekde ²⁵ ammā bizüm dāřtānımız Cábülka'da vāki' olan ĥavādiře gelsün.

Rāviyān-ı aĥbār ve nāklān-ı āřār, bu ĥikāye-yi ĥarībeyi öyle rivāyet eylemiřler [547/a] dūr kim: Sābıka-i Ferāmerz, naql-i sābık üzere, Cábülka'da Semenzād řāhuñ duĥter-i pākīze-aĥteri Ĥürřide Bānū'yı alup, ² ĥīn-i cimā'da Ĥürřide Bānū, vař'-ı ĥaml idüp, bir oĥlan vücūda getürdi. Tīz Semenzād'a müjde itdiler. Semenzād řāh ³ řād olup, müjde idenlere bī-

hadd en‘ām ve ihsānlar eyledi ve fermān eyledi ki, taşra dīvāna getürsünler. Andan ol ma‘şüm-ı ⁴ pākī-ḥarīr, kundaqlara şarup, andan feylesūf dānā, ṭālī‘in yoqlasun. Tiz Semenzād’a getürdiler. Semenzād şahuñ emrin ḥareme ⁵ bildürdiler. Anlar da ma‘şümü taşra dīvān-ı Semenzād’a getürdiler. Semenzād, ol ma‘şümü görünce, emir eyledi. Kıurbanlar kesilüp, ⁶ taşadduqlar olındı çün fuḡarāya ğinā geldi. Andan Semenzād şāh, feylesūf dānāya bakup, eyitdi: “İy dānā-yı rüzgār! Şol ⁷ ma‘şüm-ı pākin ṭālī‘iñ yoqla. Gev gibi ‘ālī ve ‘ömri uzun mıdur?” didi. Feylesūf, n’ola pādişāhum, diyüp tiz eline divit ⁸ kalem alup on iki burcı yedi yıldızı yigirmi sekiz menāzili yoqlayup şöyle kim cāsus-ı felek olup, ābī āba, ⁹ bādı bāda ḡāki ḡāka zamm idüp, yoqladı. Andan soñra muḡtezā-yı ‘alem-ıla ḡaber virüp, eyitdi: “Pādişāhum! Müjdeler olsun. ¹⁰ Ma‘şümüñ ṭālī‘i ziyāde kuvvetdedür. Gev gibi ‘ālī, doğduğı sā‘at vaḡtı daḡı sa‘d, ‘ömri uzun, cihānda çok erlikler ¹¹ idüp lüle-i ārā-yı cihān olsa gerekdür ve pādişāhum, ma‘ḡul ise, bu ma‘şümüñ adın Cihān-baḡş-ı cihān-ārā ḡoyalum” ¹² didi. Semenzād şāh, eyitdi: “Ġāyet ma‘ḡul” diyüp ma‘şümüñ adın işte Cihān-baḡş-ı cihān-ārā ḡodılar. Ḥareme gönderüp, ¹³ andan tayeler ta‘yīn idüp, beslemege başladılar. İşte mürür-ı eyyām-ıla, dört yaşına girdükde, on yaşında var kıyās ¹⁴ iderlerdi. Ḥüsn ü ḡulḡ şāḡibi olup, güzellendi. Görenler cānı gibi severlerdi. Ḥattā Semenzād şāh, biraz görmese ¹⁵ dīvānesi olurdu. Ġāḡ ḡāḡ dīvāna getürüp, anuñ-la ḡöñlin eylerdi. İşte Cihān-baḡş-ı cihān-ārā, dört yaşına girince ¹⁶ Semenzād, ‘alem ta‘līmi için Cihān-baḡş’ı feylesūf dānāya virüp, ‘alem ve ādāb ögrede. Feylesūf dānā daḡı Cihān-baḡş’a, ¹⁷ maḡdūruñ şarf idüp, ta‘līm itdi, okıtdı, çünki yedi yaşına varınca Cihān-baḡş’ı okıtdı. Andan Cihān-baḡş-ı ¹⁸ cihān-ārānuñ her tarafı ma‘mūr bir civān oldu. Andan Cihān-baḡş, yedi yaşından soñra ata binmege ve o şikār eylemege ve ba‘zı ¹⁹ ālāt ḡullanmağa heves eyledi. İşte on iki yaşına varınca, fāris oldu. Andan Semenzād şāh, Cihān-baḡş’ı ‘alem-i silah-şörluğa ²⁰ virüp, işte fenn-i sipāḡilīği daḡı ta‘līm iderdi ve ḡāḡ ḡāḡ dīvān-ı Semenzād’a gelüp, pāy-ı taḡt şandalīsinde geḡüp ²¹ otururdu. Semenzād şāh, taḡta teklīf eylerdi; ammā Cihān-baḡş oturmaz idi. Dirdi ki: “Devletüm dede!

Taht şāhlaruñdur, ²² pehlevānlar yiri şandalıdır” dir idi. Erbāb-ı dīvān, Semenzād şāha iderlerdi: “Pādişāhum! Zāhir arslan enügi yine ²³ arslan olur dirlerdi. Hāşılı; Cihān-bağş-ı cihān-ārānuñ on iki yaşında iken, Cābülka diyārında pençesin burar ²⁴ ve qolına yapışur bulunmaz idi. İşte böyle mümtāz oldu.

Ammā rāvī eydür: Meger bu Cābülka şınurına yakın bir der-bend ²⁵ var idi. Ol der-bende yakın bir vīrān qal’a-yı metīn var idi. Zamān-ıla hārab olup, ahālisi perīşān olmuşlar idi. [547/b] Ammā birkaç seneden berü Şa’lūk Zengī nām bir Zengī mekān tutdı. Şöyle kim; yüz yigirmi eriş qadd çekerdı. Bir zehre-zen ² pehlevān idi. Gelüp, qarār eyledi. Hattā yanına on iki biñ kattāl Zengī peydā idüp, ol vīrān qal’adan mekān tutdılar ³ ve ol qal’ayı ma’mūr eylediler; ammā yakın olan der-bende nıgeh-bān ta’yīn idüp, qaçan bir qāfile gelse haber iderdı. Şa’lūk ⁴ Zengī, biraz Zengī ile süvār olup, çıqup, ol qāfileyi urup, cümle mälların alup ve bāzergānları esīr idüp, ba’de ⁵ ol ādemleri kebāb idüp, yirlerdi. İşte böyle dā’im merdüm-hārılıq idüp, qāfile ururlardı. Rāvī eydür: Bu Semenzād ⁶ şāhuñ bir bāzergān başısı var idi. Nāmına Hoca Ferruc dirler idi. ittifāk-ı hāver-zemīne ticārete gitmiş idi. ⁷ Gelürken, ol Zengīleruñ der-bendinde nıgeh-bān qodukları yire geldiler. Nıgeh-bānlar görüp, segirdüp, Şa’lūk Zengī’ye haber ⁸ eylediler. Şa’lūk Zengī, biraz Zengī ile süvār olup, geldi. Kārbān hālkın mälların yağma idüp, Hoca ⁹ Ferruc’ı tutup, mālın aldılar ve Hoca Ferruc’ı öldürmeyüp, esīr eylediler; ammā Hoca Ferruc’uñ tevābī’lerinden iki gūlām, ¹⁰ arada bir taqrīb ile fırşat bulup, qaçdı. Hemān cān atup, Cābülka’ya düşdiler ve doğrı sürüp, Semenzād şāha ¹¹ bulışup ahvāli bildürdiler. Hoca Ferruc’uñ esīr olduğın ve Şa’lūk Zengī’den çok şikāyet eylediler. Semenzād ¹² şāh, Cābülka gūlāmlardan Hoca Ferruc’uñ Zengīler elinde esīr olduğın işitdi. Hoca Ferruc’a gāyet eyle acıdı ¹³ ve Hoca Ferruc’uñ ehl-i ‘ayālı işidüp, yaqaların çāk idüp, feryād figān eylediler. Semenzād şāh, eyitdi: “N’eyleyüm, şāhib-kırān- ¹⁴ zāde Ferāmerz bunda olaydı, anuñ haqqından gelürdi; ammā şimdi uzaq memleket ne zamān ādem varup, gelse gerekdür” ¹⁵ diyüp ‘azīm te’essüf eyledi. Rāvī eydür: Meger Cihān-bağş, ol

gün Semenzād şāh dīvānında idi. Hemān yirinden ¹⁶ tırup, “Devletüm ata! Pederüm Ferāmerz, bunda degül ise, yā ben anuñ oğlu degül miyem? Varup, ol Zengī’nüñ elbetde haqqından ¹⁷ gelüp, Hoca Ferruc sağ ise, halās eylerüm” didi. Semenzād şāh, Cihān-baḥş’dan bu cevābı işidince, ‘aklı gitdi. ¹⁸ Bilür ki, Şa’lük Zengī ne mertebe-i kattāl ve battāl Zengīdür. Cihān-baḥş ise, daḥı şīr-i māderi henüz damağında қоқар. ¹⁹ Bir haṭā olursa Ferāmerz’e ne cevāb vireyüm, dir. Çünkü Cihān-baḥş, Şa’lük Zengī üzerine varmağa t̄alib ve ²⁰ rāğib oldı. Semenzād şāh, “Olmaz, ciger-kūšem. Şoñra bir haṭā olur da, pederüñden ‘itāb çekerüz. Ol Zengī, bir yaramaz Zengī ²¹ imiş. Vāfir ‘askeri de var imiş. Neden iktizā’eyler ki, sen anuñ üzerine varasın? Daḥı sen ma’sūmsın. Ol ²² yüz yigirmi eriş kadd ü kāmēt çeker, bir қара Zengīdür” diyü men’ eylemek қайдına düşdi; ammā Cihān-baḥş, “Devletüm niyā! ²³ Elbetde varup, Hoca Ferruc’ı halās eylerüm” diyü ayak başdı. Semenzād şāh gördi, olmaz. Eyitdi: “İy ciger-kūšem! Hele ²⁴ bu gün şabr eyle. Biz de müşāvere idüp, re’y-i tedbīr ile bir tedārük görelüm. Baқalum, çoқ ‘asker lāzım mı? Zīrā Şa’lük ²⁵ Zengī’nüñ yigirmi biñ ‘askeri var imiş ve hem қal’ası ziyāde şarp қal’adur. Eger Şa’lük Zengī, zebün olup, қal’aya [548/a] қapanırsa, қal’a fetḥi ne taraḑdan yürimelidür. Bilenlerden su’āl itmeli ve müşāvere itmeli. Haṭtā қal’anuñ fetḥi āsān ² ola. Andan қal’anuñ öñinde bir teng der-bend var imiş. Ol der-bendi ne yüzden geçilür, su’āl ideyüm. İmdi benüm ciger- ³ kūšem, böyle müşkil işleri ve қal’aları fetḥ itmege pederüñ Ferāmerz bile müşāvere ider” didükde Cihān-baḥş eyitdi: ⁴ “Devletüm niyā! Baña ‘asker lāzım degüldür. Altmış yetmiş ādem kifāyet ider” didükde Semenzād şāh, eyitdi: “Benüm ḥātırım için, hele ⁵ bu gün şabr eyle” didi. Cihān-baḥş, “N’ola, devletüm niyā! Bu gün şabr ideyüm. Lākin Şa’lük Zengī üzerine gitme dirseñ, ⁶ olmaz, giderüm ve baña ‘asker daḥı lāzım degüldür. Bu ḥuşūşda söziñüz geçmez” didi ve “Şa’lük gitmeyince olmaz” didi. Semenzād ⁷ şāh, Cihān-baḥş’a bu қadar muğālaṭa itmekden maқsudı; Şa’lük Zengī’den қоқup, gitmeye idi. Gördi, olmaz, yañılmaz, bārī ⁸ bugün benüm ḥātırım için şabr eyle, dimekten murādı bu idi kim; feylesūf dānā ile tenhāda müşāvere idüp, Cihān- ⁹ baḥş’uñ

ṭālī‘in yokladup, göre Şa‘lūk Zengī‘ye Cihān-baḥş gālib midür, mağlūb midür, diyü. İşte çünkü Cihān-baḥş, ¹⁰ ol gün şabr idecek oldu, bir taqrīb ile fırsat bulup, Semenzād şāh, feylesūf dānāyı tenhāya çeküp, eyitdi: “İy ¹¹ feylesūf-ı ekber! Nice idelüm? İşte gördüñ, Cihān-baḥş, Şa‘lūk Zengī cenginden fāriğ olmadı. Bu kadar korku virdüm” didi ¹² “olmadı. Ḥavfum budur ki; arada bir ḥaṭā vāki‘ olursa, arada siz de biz de sitem çekerüz. Atası Ferāmerz’e ne cevāb virelüm. Cihān- ¹³ baḥş ise, daḥı şīr-i māderi ağızında koḡar. Kendüye cihānda gālib yokdur, kıyās ider. Bilmez ki, dest-ber-bālā-yı destdür. ¹⁴ Ya‘nī el elden üstündür, ‘arşa çıkınca dimişler. Görür misin, baña ‘asker filān lāzım degüldür; altmış yetmiş ādem ile giderüm ¹⁵ dir. Şa‘lūk Zengīnün ise, on iki biñ ‘askeri vardır. Kendüsi ḥod yüz yigirmi eriş ḡadd çeker, bir baṭṭāl Zengīdür dirler. ¹⁶ İmdi iy feylesūf dānā! Cihān-baḥş’uñ bir ṭālī‘iñ yokla görelüm, Cihān-baḥş, Şa‘lūk Zengī‘ye gālib midür? Eger mağlūb ise ¹⁷ daḥı, ‘asker tedārük idelüm, Cihān-baḥş ardınca gidelüm” didi. Feylesūf dānā, n’ola pādişāhum, diyüp tiz eline divit ḡalem ¹⁸ alup, Cihān-baḥş ile Şa‘lūk Zengī‘nün ṭālī‘ne baḡup, gördi Cihān-baḥş’uñ ḡuvveti her vech-ile Şa‘lūk Zengī‘ye ¹⁹ gālibdür. Şād olup, gülererek feylesūf dānā, Semenzād şāha baḡup, eyitdi: “Pādişāhum! Yokladum, gördüm. Müjde size. Elem çekmeyüñ. ²⁰ Hemān izīn vir, gitsün. Zengī‘nün ḡaḡkından gelür. Zīrā ṭālī‘i şimdiki ḡalde ḡuvvetdedür. Zengī‘den aña zarar görünmez” didi. Semenzād ²¹ şāh, şād olup; lākin gene izīn virmege istemezdi. Çün ol gice geḡup, şabāḡ oldu, Cihān-baḥş, dīvān-ı Semenzād’a ²² gelüp, eyitdi: “Devletüm niyā! İşte emriñüz üzere bir gün şabr eyledüm. İmdi bu gün Şa‘lūk Zengī‘ye giderüm daḥı Ḥoca ²³ Ferruc’ı ḡalāş idüp, ol Zengī‘nün ḡaḡkından gelürüm, Allahü te‘ālā fırsat virür ise” didi. Semenzād şāh daḥı, nā-ḡār izīn virüp, ²⁴ ‘asker tedārük olsun. Ben de bile giderüm didi. Cihān-baḥş, eyitdi: “Ḥayır, devletüm niyā! Sen taḡtıñda oturup, ‘ālemünñde ol. ²⁵ Baña ‘asker lāzım degüldür. Hemān beni du‘ādan unıtma” diyüp yetmiş nefer-i dilāver alup, ve ol Ḥoca Ferruc’uñ iki ḡulāmın ḡulaḡuz [548/b] alup, ‘azm-i Şa‘lūk eyledi. İşte gelüp tamām der-bend ağızına Şa‘lūk Zengī nigeḡ-bānlar ḡomış-ıdı. Tamām varup, der-bend ağızına ḡondı. Ol nigeḡ-

bānlar gördiler, yetmiş kadar ādem der-bend ² ağzına kondılar. Hemān segirdüp, vardılar, Şa'lük Zengī'ye ³ haber eylediler. “Şöyle bir kerre ādemler gelüp, der-bend ağzına kondılar; ammā bāzergān kıyāfeti yok. Bilmezüz ašlā nasıl ādemlerdür?” ⁴ didiler. Şa'lük, imdi nasıl olursa olsun, şikārdur, diyüp biraz Zengī ile binüp, der-bend ağzına geldi. Cihān-baḥş'ı ⁵ gördi, yetmiş nefer kimse ile konmuş; ammā kıyāfeti bāzergān degül, ceng-āverler tarzındadır. Şa'lük Zengī, birden üzerine yürimek ⁶ murād eyledi; ammā yine fikr eyledi. “Hele görelüm, ne hareket iderler. Belki gayrı iş ola. Benüm nāmum işidüp, yanaşmağa gelmiş ⁷ olalar. Zīrā böyle lā'ubālī gelüp, der-bend ağzına konmaḡ, anı gösterür” didi. Berüde Cihān-baḥş daḡı gördi, Şa'lük Zengī ⁸ kırk elli kadar Zengī ile der-bend ağzına gelüp, atlarından indiler. Şöyle bir dıraḡt sāyesine Şa'lük Zengī oturdu. Zengīler, ⁹ öñine meclis kūrup, işrete başladılar, eger bunlar binüp, der-bend ağzına yürürlerse öñlerin alup ura. Cihān-baḥş, hemān ¹⁰ yanında olan yetmiş nefer pehlevāna eyitdi: “Siz bunda ḡāzır duruñ. Ben şimdi yalıñuz binüp, Şa'lük Zengī'ye varayum. Kačan ben ¹¹ tūtop, yire urduḡda, siz de binüp, gelüñ” didi. Bunlar da, n'ola, diyüp durdılar ve atlarına binüp, ḡāzır oldılar ammā Cihān- ¹² baḥş ayaḡa kaḡkup, raḡşına süvār olup, Şa'lük Zengī'ye doḡrı yürüdi. Zengīler görüp, Şa'lük Zengī'ye itdiler: ¹³ “İy şāḡib-kırān-ı Zengbār! İşte içlerinden bir tāze oḡlan ayrılıp, bu tarafa doḡrı geliyor. Emriñüz nedür?” didiler. Şa'lük, ¹⁴ şād oldı. Göñlinden eyitdi: “Didigüm gibidür. Bunlar, baña yanaşmağa geldiler. Ancaḡ şol gelen oḡlanı kendüme sākī ¹⁵ idüp, elinden şarāb içeyüm” diyüp taşavvur-ı bāḡıla düşdi ammā birden Cihān-baḥş, çünki der-bende girüp, Şa'lük ¹⁶ Zengī'nüñ olduḡı yire geldi. Tamām Şa'lük Zengī'nüñ öñine gelüp, aşḡ eyledi. Şa'lük, gördi, bir tāze, maḡbūb oḡlan; ¹⁷ ammā ašlā terbiyet görmemiş, ādāb ve erkān bilmeyüp, gūyā bu nā-bekār öyle isterdi kim, Cihān-baḥş raḡşından inüp gele, ¹⁸ öñinde temennā idüp, dāmenin pūs eyleye ve sözi her ne ise söyle; ammā Cihān-baḥş, böyle eylemedi. Şa'lük, Cihān- ¹⁹ baḥş'uñ böyle mu'āmelesinden ḡāzaba geldi. Siyāḡ iken mosmor oldı. Dönüp, eyitdi: “Nedür oḡlan, niye geldüñ? ²⁰ Ol der-bend ağzında konup, oturan ādemler

kimlerdür” didi. Cihān-baḥş, eyitdi: “Anları şofira bilürsin ammā evvelā Şa‘lük ²¹ Zengī didükleri pehlevān sen misin?” didi. Şa‘lük, eyitdi: “Belī, benüm. N’eylersin?” didi. Andan Cihān-baḥş, eyitdi: “İmdi ²² yā Şa‘lük Zengī! Biz Cābülka pādişāhı Semenzād şāh ādemleriyüz. Hāliyā bāzergān başısı Hoca Ferruc, buralardan geçer iken ²³ urup, mālın alup, bāzergānlar ile esīr eylemişsin. Hoca Ferruc’uñ iki gulāmı kaçup, gelüp, haber eyledi. Semenzād ²⁴ şāh, ğazaba gelüp, işte beni ta’yīn eyledi, yetmiş nefer ādem ile var, ol Zengī’den bāzergānları ve Hoca Ferruc’ı ḥalāş ²⁵ eyle, hem mälların alı-vir, diyüp. Ben daḥı gelüp, der-bend aĝzına kondum. Fikr eyledüm; bir ādem elçi göndersem gerek, belki bir hoşça [549/a] añladamaz ve hem muḥālefet eylerseñ tekrār gelmek iktizā eyler. Bārī kendüm varayum, söyleyeyüm ve virürse hoş, virmezse ² zūr ile alayum diyüp, geldüm. Ne dirsün? Bize virür misin? Yoḥsa darben alayum mı?” didükde Şa‘lük Zengī, şaşduĝından ³ kaḥkaḥā ile güldi. “Bire, bu oĝlan dīvāne. Ancak yazuk! Hayli hüsni ve kaḥkaḥā ve gösterişi var; amma ⁴ n’eyleyüm, dīvāne idi” ve dönüp eyitdi: “Oĝlan! Senüñ ‘aqlında besbellü ḥiffet var. Semenzād şāh daḥı dīvāne imiş. ⁵ Kim senüñ gibi dīvāneyi gönderürmiş. Gele, yabana söyleme. Gel baña ḥizmet eyle. Kendüme seni sākī ideyüm, uşladayum” ⁶ daḥı Cihān-baḥş, eyitdi: “Yabana sen söyleme, nā-bekār-ı rüy-ı siyāh! Sen kim olasan kim, ben saña ḥizmet ideyüm. ⁷ Kişi ḥizmet eyledüĝi zamānda ğalibine ider” didükde Şa‘lük Zengī gülüp, “İy oĝlan! Anuñ kolayı var. Gel, ⁸ senüñ-le imtiḥān olalum. Eger sen baña ğalebe iderseñ, ben saña ḥizmet ideyüm. Eger ben saña ğalebe idersem, sen ⁹ baña ḥizmet eyle” didi. Şa‘lük Zengī, bunı anuñ-çün söyledi ki; dīvāne meşreb oĝlandur, sözün bilmez. Bir de ¹⁰ baña ğalebe itmek ihtimāli yoĝa kaldırup, bir elma gibi kolıma alurum, ümīdi-le didi. Cihān-baḥş, Şa‘lük’üñ ¹¹ kaḥkaḥā rāzī oldı. “Kaḥkaḥā imdi yā Şa‘lük! Senüñ-le imtiḥān olalum. Eger fi-l-ḥaḥkaḥā ğalib gelür iseñ, ¹² söz yok. Nice dilerseñ, öyle eylersün. Ammā sen daḥı sözünden dönme” didi. Cihān-baḥş, Şa‘lük böyle ¹³ mülāyemet üzere söyleyüp, şabr eyledi kim gördi, bir metīn dilāverdür. Bolay ki sühulet ile kendüme bende ¹⁴ ide-bileydüm” didi. Şa‘lük Zengī

ayağa durup, “Gel, imdi senüñ-le düvāl tutuşalum” didi. Cihān-baḥş, n’ola, ¹⁵ diyüp birbirlerinüñ düvāllerine yapışdılar. Cihān-baḥş-ı cihān-ārā, eyitdi: “Yā Şa’lük! Tut imdi. İşte ¹⁶ düvālüm. Göreyüm, düvālümnden kaldırabilür misin, görelüm? Şoñra ben daḥı ḥamle eylerüm” didi. Şa’lük, eyitdi: “Bire ¹⁷ hey, dīvāne oğlan! Hele sen bir kerre ḥamle eyleyüp, şübheni def eyle. Ben seni kaldırınca, şoñra sen dirsüñ ki ¹⁸ ben daḥı seni kaldırabilürdüm, diyü benüm-le lecc eylersün” didi. Cihān-baḥş, eyitdi: “Ḥayır, lecc eylemem. Hemān göreyüm ¹⁹ seni, iş gör” diyince Şa’lük, gönünden eyitdi: “Ben bu dīvāne ile nice bir mücādele iderüm. Eyüsi kaldırıp, ²⁰ yire urmaḥdur” diyüp bir kerre Cihān-baḥş’uñ düvāl-i kemerinden kapup, elma gibi kaldırıp, kolıma alurum ümīdi-le ²¹ öyle bir zūr eyledi kim; olmaz. Cihān-baḥş daḥı lenger virip, durdı. Şa’lük Zengī gördi, göze şalındurmadığı ²² oğlan sedd-i İskender gibi durur. Aşlā pervāsı yoḥdur. Bire bu oğlan hırlu oğlana beñzemez, diyüp evvelki ²³ ḥamlesinden ziyāde kuvvet şarf idüp, bir daḥı zūr eyledi; olmadı. Cihān-baḥş’ı yirinden kaldıramadı. Eyitdi: ²⁴ “Bire nā-bekār oğlan! Seni yire miḥladılar mı? Nedür bu sende olan lenger?” diyüp bir daḥı zūr eyledi; ammā öyle zūr ²⁵ eyledi kim, dimāğımuñ perdesi çāk olup burnından kan boşandı. Yine idemedi. Cihān-baḥş eyitdi: “Yā Şa’lük [549/b] şaḥın ḳavlinden dönme” diyüp bir kerre Şa’lük Zengī’nüñ düvālinden ḳavradı, niçe zūr eyledi-se zūr-ı evvelde Şa’lük’i ² gönli ağaç ḳoparur gibi, çayır çayır ḳoparup, zemīnden kaldırıp, kolına aldı ve silküp, andan çevirüp, zemīne ³ urdı ve gögsine çıḳdı ve el ḥaççere urdı, tırdı. Ammā berüden Zengīler, bu ḥālī görince, Cihān-baḥş’uñ üzerine ⁴ yüridiler. Bu taraḫdan Cihān-baḥş’uñ ādemleri daḥı bu ḥālī görüp, at sürüp, yüridiler ammā Şa’lük Zengī göz açup, ⁵ ne gördi, ol begenmedigi oğlan, gögsine ḳarakuş gibi ḳonup, el ḥaççere urup, durur. Şa’lük, inşāf idüp, “Amān, ⁶ iy nev-cüvān! Baña ḳıyma. Ol nice ḳuluñ olayum” didi. Cihān-baḥş, eyitdi: “İmdi söyle Zengīlere, girü dursunlar. Yoḥsa ⁷ dīnüm ḥaḳḳı-çün cümlesin ḳırarum” diyince Şa’lük, ol dem Zengīlere ḥayḳırup, girü duruñ, çeküñ eliñüzi, didi. Zengīler ⁸ daḥı girü çekildiler. Andan Cihān-baḥş, Şa’lük Zengī’nüñ üzerinden ḳalkup, Şa’lük daḥı ḳalkup,

Chān-baḥş'ıñ ⁹ öninde temennā eyledi ve dönüp eyitdi: “Doğrı söyle. Kimsin ve Semenzād şāhuñ nesisin?” didi. Cihān-baḥş kimüñ ¹⁰ nesi olduğın bildürdi. Şa'lük Zengī cān ve gönünden Cihān-baḥş'a bende oldu. Andan Cihān-baḥş-ı cihān-ārānuñ ¹¹ ādemleri daḥı gelüp, gördiler, Şa'lük Zengī cihān-ārāya bende olmuş. Ne disünler, şād oldılar ammā Şa'lük Zengī Cihān- ¹² baḥş'a temennā idüp, eyitdi: “İy nev-cüvān! Luṭf eyle. Bizüm ḳal'aya ādemleriñüz ile teşrīf buyuruñ. Birḳaç gün sizüñ-le 'ayş ¹³ 'işret ve bezm-i şoḥbet idelüm ve hem bāzergānları ve mälların bī-ḳuşūr vireyüm. Bu sözimüz sizlere geçsün” didi. Cihān ¹⁴ daḥı, “N'ola, iy pehlevān! Baş üstüne” diyüp, buyuruñ eyledi. Cihān-baḥş, ol yetmiş nefer ādemi-le Şa'lük Zengī'nüñ ¹⁵ ḳal'asına gelüp ḳarār eyledi. Şa'lük Cihān-baḥş'ı kendi yirine geçürüp, 'azīm ziyāfetler ve ikrāmlar ve ri'āyetler eyledi ¹⁶ ve Ḥoca Ferruc'ı ve bāzergānları da ḥabsden çıkarup, ri'āyetler eylediler ve ne ḳadar māl aldı-sa bī-ḳuşūr hep virdi ve ¹⁷ iki gün ḳal'ada eglendiler. Üçüncü gün Şa'lük Zengī, kırḳ nefer pehlevān alup ve Semenzād içün ve feylesüf dānā içün ¹⁸ hedāyālar düzdi ve Cihān-baḥş ḳalkup, Şa'lük Zengī yirine Pülād Zengī nām birāder-zādesi var idi, anı yirine vekīl ¹⁹ naşb idüp, 'azm-i Cābülḳa eylediler ammā Cihān-baḥş muḳaddem ilerü ādem gönder gönderdi idi. Ötede Semenzād şāh, “Eyā nice ²⁰ oldu nebīre-i cihān-dārum, Şa'lük Zengī ile” diyüp gözleri yollarda iken, nā-gāh Cihān-baḥş'ıñ gönderdiği ²¹ ādem gelüp, müjde eyledi. Şehzāde, Şa'lük Zengī'yi başup, kendüsine tābī' eyledi ve Ḥoca Ferruc'ı ḥalāş eyledi ²² didi. Semenzād şāh, bu ḥaberden şād oldu. Ḳurbānlar kesüp ve Cihān-baḥş'a istikbāl olsun, diyüp bütün ²³ ā'yān-ı şehir ve erbāb-ı dīvān istikbāle ḳıḳdılar. Öteden Cihān-baḥş, Şa'lük Zengī ile ve Ḥoca Ferruc ile gelüp, ²⁴ irişdi ammā istikbāle gelenler önünde yir öpüp, şehre getürdiler. Cihān-baḥş, Şa'lük Zengī'yi alup, dīvān-ı Semenzād ²⁵ şāha geldiler. Şa'lük Zengī, Semenzād şāh önünde yir öpüp, getürdiği hedāyāları 'arz eyledi. Semenzād şāh Şa'lük'i [550/a] görüp, taḥsīn eyledi. Cihān-baḥş-ı cihān-ārā, Şa'lük Zengī'yi kendüye ser-ḳaplan eyledi. Şa'ük daḥı ² Cihān-baḥş'a bir mertebe-i muḥabbet eyledi kim, olmaz, bundan soñra Cihān-baḥş daḥı Şa'lük Zengī'den silāḥ-şorluḳ ³

ta'lim idüp, kâmil oldu. Cihân-bahş her gün Şa'lük Zengî ile şikâra gidüp, şayd u şikâr eylerdi.

⁴ Günden güne Cihân-bahş'ün nâm ve nişâmı ol diyârlarda münteşir olup, söylenmeğe başladı.

Rāvî-i şîrîn-⁵ zebân öyle nakl ve beyân eyler kim: Deryâyı muhîtt cezîrelerinden Zûlmât semtine qarîb bir cezîre var idi. Adına ⁶ Gülistân-ı baĝ-ı İrem dirlerdi. Sâbıka İskender-i kübrâ, Zûlmât'a giderken, ol cezîreye uğrayup, ziyâde begendi ve bu ⁷ cezîrede ekşerî tã'ife-i [...] olurdu. İskender-i kübrâ, hükemâsına reml itdirüp, benden soñra bu dîyâra kim ⁸ gelür, didi. Hükemâ, cevâb virdiler kim: "Bir zamân bu ħal'a-yı Āhen-rübâyı, bir Sâhîre gelüp, zabt eylese gerekdür ve bir ⁹ şâhib-ķırân-zâde ħapup, bunda getürüp, ħabs eylese gerekdür. Pederi olan kimse, bunda gelüp, ol câzûyı ħatlı ¹⁰ idüp, bu dîyârı bütün cezîresi ile fetħ idüp, şeref-i İslâm ile müşerref eylese gerekdür. Adı Neyrem-i Luĝbî-i ¹¹ Ferâmerz diyüp vaşf eyledi. Bu minvâl üzere İskender-i kübrâ da, bu ħal'ayı üç ħat binâ itdürüp, taşra ħatın ¹² mıħnaţis-ı Āhen-rübâdan yapdurdı, müştebıħ ve muţalsam eyledi. Zîrâ mıħnaţis, yedi nev' üzerine olup, kimi ¹³ merdüm-rübâ ve kimi dîv-rübâ ve kimi mürĝ-rübâ ve kimi ħüb-rübâ ba'zı erbâb-ı tevârîĥ taħrîr ve taşrîħ eylemişlerdür. El-ħaşıl; ¹⁴ İskender-i kübrâ, ol ħal'ayı tekmiil idüp, bir ħatına benî Adem ve bir ħatına perî ve bir ħatına dîv 'askeri ħoyup, ¹⁵ her cinse bir pâdişâh naşb eyledi ve yine cümleñüñ ħükmî benî Adem pâdişâhıñuñ eline virdi ve daħme-i tılısm ¹⁶ binâ itdirüp, teberrüken niçe nâdîde ve nâ-şinîde tuħfe ve tefârîħ vaz' idüp, gitdi, mâbeyni bir zamân mürür ¹⁷ eyledükde Şemâme Sâhîre nâm, bir câzû-yı mekkâre gelüp, bu ħal'ayı zabt eyledi ve içinde olan maħlûķı kendüsine ¹⁸ siħir ħuvveti-le tâbi' eyledi. Nice müddet ol diyârda ħükümet sürdi. Dâ'imâ bu la'inenüñ, mu'tâdî bu idi kim; ¹⁹ rub'-i meskûnı, siħir ile ber-hevâ dolaşup, ħanda bir maħbûb görse, ħapup, ħal'a-yı Āhen-rübâya getürüp, kendin ²⁰ şişledirdi. Soñra ħuyusına tulumba ħodrup, zevħ iderdî. Tamâm ol kimseden uşanup, ħuvveti sâķıĥ ²¹ olınca, ol kimseyi biraĝup, bir ĝayrısın daħı peydâ iderdî. İşte bu la'inüñ dâ'imâ kârı bu idi ve Şemâme ²² Bânü ħadd-i zatında maħbûbe idi. Sâ'ire câzular gibi

hüsni sihir-ile sâhte, efsün-ıla perdâhte degül idi; ammâ ²³ cāzū olmak ile nefesi gâyet bed
koğardı. Yanına varan âdemi buñaldup, helâk eylerdi.

Ammâ râvî eydür: ²⁴ Cābülka'da Cihân-bağş-ı cihân-ārā, bir gün Şa'lük Zengī ile
şikāra çıkup, bir miqdār şayd u şikār idüp, ²⁵ dönüp, Semenzād şahuñ bir bağı var idi, Cihân-
bağş ol bağa geldi. “Şa'lük bugün, iy dilāver, senüñ-le [550/b] bu bağda tenhāca 'işret-i
şoğbet idüp, felekden bir gün uğurlayalum” didi. Şa'lük, n'ola, diyüp ol ² bağa girüp, tiz
Şa'lük rahşından inüp, Cihân-bağş'uñ rikābın tutdı. Cihân-bağş da inüp rahşlaruñ ³ giyāha
şaldılar. Cihân-bağş, kaşruñ birine çıkup oturdı. Şa'lük, tiz āteş peydā idüp, ol şayd
eyledükleri ⁴ āhū ve ħargūş her ne ise kebāb eyledi ve bir sürāhi bāde getürmiş-idi. Meydāna
koyup, biraz yiyüp içüp, Cihân- ⁵ bağş, mest oldı. Bir miqdār şoğbet-i ħāş idüp, bu arada
Cihân-bağş'a nevm ğalebe eyledi. Siperin zīr bağla bālīn ⁶ idüp, şoğbet diñler iken ħāba vardı.
Şa'lük, gördi şehzāde ħāba vardı. Uşul ile ol aradan kalkup, ⁷ kaşrdan aşığa indi, varup bir
dıraht sāyesinde oturup, etrāfi seyr ü temāşā eylerken olacağ var, ⁸ Şa'lük'e de ziyāde nevm
ğalebe eyledi. Hemān ol dırahta dayanup, uyuya-ğaldı. İşte muğaddem naql eyledigümüz ⁹
minvāl üzere, Şemāme Sāhire, mu'tād-ı kadīmesi üzere, sihir-ile ber-hevā, rub'-i meskūna
pervāz urup gezerken, yolu ¹⁰ Cābülka'ya uğrayup, zemīne nazār eyledi. Ne gördi, aşığada bir
bāğ-ı behişt-āşāruñ kaşrında bir nev-cüvān pehlevān ¹¹ nişān-nefir ħāba varmış ammā leţāfet-i
hevādan ruhsār-ı āteşi ğarğ-nāk olup, gūyā gül sürh üzere şebnem düşüp beyāz ¹² işlenmiş
ğadd-i bālā hüsni ā'lā bir mağbūb müsteşnā dir ki Şemāme dağı atmaca olalı böyle bir
bildurcın şikār eylemek ¹³ vāki' olmamış-ıdı. Cihân-bağş'ı ol heybet ve şalābetde ve ol
kıyāfet-le gördiği gibi mürğ dilin Cihân-bağş'uñ ¹⁴ şeh-bāz 'aşkına rübūde itdirüp, “Bire
meded! Şöyle bir nāzenīn nev-cüvānı şayd idüp, şafāsın sürem. Ğālibā ¹⁵ bu vecāhet-i
cesāmete göre bunda zāt el-'amūd gönlüme göre olmak ihtimāli var” diyüp la'īnūñ kemāl
iştiḥāsı kıvāma ¹⁶ gelüp, beli açarca ayazmasına dönüp, bir kerre sihrin tazeleyüp, hevādan
'uğāb gibi süzildi ve sihiri-le bir pençe ¹⁷ urup, Cihân-bağş'ı kapdı ve sihirden geçürüp, ħam-

küşte alup, kandasın Gülistān-ı bāğ-ı ārām ve ƙal‘a-yı mıƙnaŧıs-ı¹⁸ Āhen-rübā, diyüp gitdi. Az zamānda sihir ƙuvveti-le mekānına geldi. Cihān-baĥş‘uñ nīm-siĥrin alup, kendin ziyāde tezyīn¹⁹ idüp, meclis ƙurdı ve Cihān-baĥş‘ı yanına alup, kendin ‘arz eyledi. Cihān-baĥş, bu maĥallerde bülūğa iriŧmiş-idi.²⁰ Öyle şey bilmezdi. Ġazaba gelüp, düŧnāma baŧladı. Meshūr olmaĥ ile güci yetmez ki; bendin ƙırup, ŧemāme’nün²¹ başına bir müŧt urup, helāk eyleye. ŧemāme Bānū da gördi, daĥı iŧte el virmez kendi murādınca maŧlaĥat²² görmez. Nā-çār olup, ŧoĥbet ve rü‘yetine ƙanā‘at idüp, getürdi Cihān-baĥş‘uñ eline ve ayağına zerrīn bend urup²³ nīm-meshūr öylece ‘iŧret eyler. Cihān-baĥş, ƙal‘a-yı Āhen-rübā’da ŧemāme Sāĥire ile ‘iŧret eylemekte. Ammā ez-īn-cānib²⁴ bu taraŧdan; ŧa‘lūk Zengī, dıraĥt sāyesinde uyurken añsuzın bir tırāƙa ƙopdı. ŧa‘lūk Zengī, ol tırāƙadan beliñleyüp²⁵ ĥabdan bīdār oldı. Bu tırāƙa ne ola, diyüp cān atup ƙaşra geldi, gördi esbāb-ı ‘iŧret dökilüp yatur ammā [551/a] ŧehzāde yok ŧa‘lūk‘uñ ‘aĥlı gitdi. ‘Acebā niçe-oldı diyüp eŧrāfı arayup, aŧlā nām-niŧān bulamayup, “Eyvāh!² Taĥķīķ ŧehzādem, bir ƙazāya uğradı. Bildüm, tırāƙanuñ aŧlı bu imiŧ. Varup Semenzād ŧāha ne cevāb virem? ŧāyed³ benden bilür, baña ‘itāb eyler” diyüp ġam-ġīn oldı. N’eylesün? Nā-çār olup, Cihān-baĥş‘ın gergedānın alup, ol aradan⁴ dönüp, ağlayoraĥ ŧehre geldi. Toġrı Semenzād ŧāha geldi. Görenler cān atup, Semenzād ŧāha gelüp, “İy ŧāh! ŧa‘lūk⁵ Zengī, ağlayu ağlayu gelür. Bilmezüz aŧlı nedür? ŧehzādenüñ gergedānın almıŧ, ŧehzāde yok” didüklerinde Semenzād ŧāhuñ cān⁶ başına ŧıçradı. “Bire! Nedür aŧlı? Yoĥsa Cihān-baĥş’a bir ĥāl mi oldı? Tīz getürüñ ŧa‘lūk‘i” didi. ŧa‘lūk de⁷ dīvān-ı Semenzād’dan içeri girdi. Ağlayoraĥ zemīn-pūs idüp, geçüp yirinde ƙarār eyledi. Semenzād ŧāh, ŧa‘lūk’e⁸ eyitdi: “İy ŧa‘lūk! Bu ĥāl ne ĥaldür? Ƙanı ŧehzāde, nice oldı? “ didükde ŧa‘lūk Zengī daĥı bālāda geçen minvāl⁹ üzere naĥl eyledi. Semenzād, āh idüp, “Dirīġā! Ne yaman iŧ oldı. Yarın pederi gelüp, ŧorarsa veyāĥūd bir ĥaber¹⁰ gönderürse ne cevāb virelüm? Bā-ĥuŧuŧ ŧimdi māderi iŧidür ise, kendü kendin helāk eyler” diyüp ‘azīm¹¹ ġama düŧdi. Ĥalkuñ kimi, dīv ƙapdı ve kimi de ŧa‘lūk‘uñ evvelden ġarāzı var idi, fırsat bulup, helāk eyledi,¹² diyüp herkes bir ġüne cevāb

virdiler. İşte ‘azīm güft ü gū oldu. Haremde Hürşide Bānū duyup, feryād figān ¹³ eyledi ve kāküllerin perīşān eyledi. Şa‘lūk Zengī’ye elbetde, sen oğlum helāk eyledüñ. Senden isterüm, diyüp ¹⁴ hücüm eyledi. Ol dem Şa‘lūk Zengī ağlayup, eyitdi: “İy sultān-ı Bānūvān! Benüm ne günāhum var? Olduğı minvāl ¹⁵ üzere cenābıñuza naql eyledüm. Benüm şun‘um yok” diyüp yemīn eyledi. Ammā Hürşide Bānū inanur mı? Bu iş senüñ başın ¹⁶ altındadır, diyüp evvel sözinden dönmedi. ‘Ākıbet Semenzād şāh, feylesūf dānāya bakup, eyitdi: “İy dānā-yı rüzgār! ¹⁷ Lūtf eyle, bir reml et. Görelüm, Cihān-bağş-ı cihān-ārānuñ hāli nice oldu” didi. Feylesūf dānā, n’ola, diyüp ¹⁸ tahta-i remli öñine aldı, yazup, bozdi. Eşkāl-i sa‘dın ve eşkāl-i nağsın arayup buldı ve istihrāc idüp, ¹⁹ baş kaldırup, eyitdi: “İy pādīşāh-ı ‘ālem-penāh! Hāliyā şehzāde, bir cāzū-yı mekkāre şerrine uğramış. Anuñ bend-i sihrinde ²⁰ esīrdür. Yakın zamānda pederi hālāş eyler. Ancağ şimdi bir kimse olsa varup, olduğı mekānı tecessüs idüp, ²¹ pederi şāhib-ķırān-zādeye haber eylese, pek münāsib olur” didi. Semenzād şāh, feylesūf dānādan bu cevābı işidince, ²² bir miqdār yüregine şu serpilüp şād oldu. Zīrā şihhat haberin aldı; ammā cāzū elinde esīr olduğına ğam-gīn ²³ oldu. Vālīdesi Hürşide Bānū’ya haber virdiler. Biraz vālīdesinüñ feryādı teskīn oldu. Bunlar, ‘acabā şāhib-ķırān ²⁴ tarafına kimi göndersek, ne zamān varup, haber virür, diyüp bunlar bu fikirde iken, bir güriildi oldu. “Bire! Nedür bu ²⁵ güriildi?” dirken, anı gördiler, Ķırtās-ı merdüm-ser nerre ‘acebe şüret ile, toğsan toğuz eriş kıaddı-la dūşında

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİ

[521/a] (Çünkü bunun yüzünden) çok fesat ortaya çıkar, diyerek o kadar söyleyince Efrâsiyâb'ın bir miktar öfkesi diner. Fakat daha sonra yine öfkelenip Kerşeyüz'e: "Git, şu akılsız oğlanı kaleden buraya getir" der. Kerşeyüz kalkıp kaleye girer ve Siyâvuş sarayına ulaşır Siyâvuş'a: "Yürü, seni kardeşim Efrâsiyâb ister. Gelsin, kendisine soru soracağım, der ve beni gönderir. Fakat çok öfkesi var. Bilmem sebebi nedir? Hiç olmazsa böyle pek boş da gitme" diyerek üzerine bir zırh giydirebilir ve ortasına bir kılıç kuşatır. Siyâvuş, tamam diyerek ne olacağını bildiği için üzerine düşmez. Firengîs Bânû ile helalleşip veda eder. Kerşeyüz ile kalkıp Efrâsiyâb tarafına gider. Saray kapısından çıkarken tacı bir şeye takılıp başından yere düşer. Nihayet tacını yerden alırlar, Siyâvuş tekrar başına koyar. Oradan gelirler, Efrâsiyâb'ın divanından içeri girerler. Efrâsiyâb önünde yer öpüp dururlar. Kerşeyüz, Efrâsiyâb'a işaret eder. "Gördün mü? Arkasında zırh ve belinde kılıç. Sakın gaflete düşme. Belki ansızın vurur" der. Siyâvuş, Efrâsiyâb önüne geldiği zaman Efrâsiyâb dönüp "Hey yaban oğlanı! Harp aletleriyle niçin karşıma gelirsin?" diyince Siyâvuş bu defa şaşırıp çabuk cevap veremez. Dönüp Kerşeyüz'e: "Sen, padişahlar huzuruna öyle varılmaz ayıptır, dedin ve ayrıca fazlasıyla öfkesi vardır, diyerek zırhı sen giydirdin ve kılıcı kuşandırdın" der. Efrâsiyâb biraz düşünüp, ondan sonra başından atar ve dönerek Kerşeyüz'e, "Kardeş, söz senindir. Bu hayırsız oğlanı al. Götürüp ne istersen öyle yap" diyerek Siyâvuş'u ortadan kaldırır. Amansız cellâtlar gelip Siyâvuş mazlumu yakasından tutup çekerler. Siyâvuş eğer istese cellâtlara değil, bütün Turanlılara bile teslim olmazdı. Fakat kazaya razı ve kadere teslim olup asla aykırılık göstermez. Lanetli Kerşeyüz gelip Siyâvuş'un ellerini bağlar ve Efrâsiyâb divanından dışarıya çıkarır. Cellâtlara boynunu vurmaya ferman eder. Kimse cesaret edip kılıç çekemez. Lanetli Kerşeyüz onu boğazlamayı ister. Fakat Efrâsiyâb bilgilerinden bir ihtiyar bilgiç Kerşeyüz'e şöyle söyler: "Sen bunu böyle yok etmeye çalışırsın. Fakat eğer bunun kanı yere düşerse her bir damla kanından dolayı Turan memleketinden yetmiş bin insan yok yolsa yeridir. Sadece çaresi şudur ki, iki yakıcı kayığı bir yere dikip tekne gibi edersin ve içine bir büyük leğen koyup Siyâvuş'u o leğen içinde boğazlarsın. Sonra o kanı bir yere gömersin." Kerşeyüz de o bilgicinin bu sözü üzerine iki yakıcı kayığı getirip birbirine diker. Bir leğen getirip kayığın içine koyar. Siyâvuş'un ellerini Kerşeyüz'ün nikâhsız beraberliğinden dünyaya gelen çocuğu Kerrûh-ı Zerrîh dedikleri sonsuz lanetli, sağlam bağlayıp koyun gibi o leğen üzerine yatırır. Lanetli Kerşeyüz, eline keskin bir bıçak alıp Siyâvuş'ı sakalından tutar. Asla merhamet etmeyip o dinsiz lanetli, Siyâvuş mazlumun boğazına bıçağı çekip onu öldürür.

[521/b] O günahsız, temiz mazlumu kulaktan kulağa boğazlayıp şehit eder. Siyâvuş birkaç kere o itibarını kaybedip tatlı canını sonsuz yaratıcıya teslim eder. Fakat Allah'ın hikmeti üç damla kan sıçrayarak yere düşer. Öyle rivayet olunur ki, işte Siyâvuş'un kanı için hemen

sadece Ferâmerz-i ser-âmed, Turan'dan yetmiş bin nefer insan öldürse, yeridir. O kandamlası yere sıçrayınca Allah'ın emriyle o kandan yerden bir çiçek çıkar. O çiçek adına “Siyâvuş kanı” derler. Rum memleketinde de ona “Meryemana bitkisi” derler. Kerşeyüz o leğen içinde olan kanı siyah bir taşa döküp o taştaki kanı tamamen kendine çeker ve Firengîs Bânû'yı dahi getirip kollarından darağacına asıp karnındaki çocuğu düşürsün diyerek karnını dövmeye başlar. Ansızın büyük bir fırtına koparak şiddetli rüzgârla birlikte siyah bir bulut gibi bir şey ortaya çıkıp içinden iki el görünür ve Siyâvuş'un ölüsünü meydandan kaparak gökyüzüne yükselir ve rüzgâr bütün saray perdelerini yıkarak gökyüzüne ulaştırır ve darağacını yerle bir eder. Kerşeyüz ferman eder. Darağacını tekrar dikip Firengîs'ı yine koltuklarından astırarak dövmeye başlar. Ancak anlatan çevirir: Meğer Belîsem Kelât hareme gider. Bu olayı haber alarak ata biner. Acele ile atı sürerek Şâr-gân'a gelir. Artık işin bittiğini görür. Siyâvuş ölmüştür. “Eyvah! Ne fena! Burada bulunmayarak hata ettim” diyerek dövünmeye başlar. Allah'ın hikmeti bu olayların üzerine Pîrân ibni Veyse de Sind'e ulaşarak gelen düşmanı ortadan kaldırır ve haracı toplayıp döner. Yakın gelince ileri adam gönderir. Gelen adam Behiştken'de gelerek Efrâsiyâb'ı haber alır. Efrâsiyâb Şâr-gân'a gitmiş. Dönüp gelerek Pîrân'a bu haberi verir. Pîrân bundan nem kaparak yanında olanlara siz yavaş yavaş gelin diyerek, uyarıp, kendisi atıyla [522/a] Şâr-gân'a ulaştığı zaman, ortalık kıyametten bir iz verir. Şâr-gân önünde bütün asker ayakta bir çığlık ve feryat ulaştırdığı zaman, Pîrân öfkelenip ileriye yürür. Bir yere geldiğinde Belîsem'in durmuş ah vah edip dövündüğünü görür. Pîrân yanına gelip “Ey Belîsem bu ne haldir?” dediğinde Belîsem bakar, Pîrân gelmiş. Vah edip, olan durumu anlatır. Pîrân eyvah edip, ileride Kerşeyüz'ün darağacı diktirip Firengîs Bânû'yu karnından dövdüğünü görür. Hey sonsuz lanetli diyip, kılıcı iki büklüm olur ki, Kerşeyüz'ü öldüre. Kerşeyüz Pîrân'ı görünce hemen Firengîs'i bırakıp oğlu Kerrûh-ı Zerrîh ile kaçır. Pîrân darağacı dibine gelip darı yıkar, Firengîs Bânû'yu kurtarır, yanına alıp Siyâvuş sarayına getirir ve etrafına adamlar koyup oradan döner, Efrâsiyâb'a gelir. Efrâsiyâb da ettiği işe pişman olup düşünürken Pîrân'nın geldiğini görür. Pîrân öfkeyle doludur. Ne selam ne de arzu eder. “Hey zalim ve merhametsiz, kanı hayırsız! Senin bu ettiğin açık eziyetin nedir? Hey arsız ve namussuz! Tü yüzüne” diyerek Efrâsiyâb'ın yüzüne tükürür. Efrâsiyâb şaşırıp buna karşılık cevap verecek bir şey bulamaz. Ağlayıp “Aman ey Pîrân! Beni incitme. Kerşeyüz dedikleri lanetlinin hilesine uğradım. Beni kendi halime koymayıp dalaletle düşürdü” der. Pîrân dönüp “Ey Efrâsiyâb! Mızrak çuvala sığmaz. Yarın bu olay duyulup deli Kâvus Rüstem'e: “Ey Rüstem! Turanîlerden oğlum Siyâvuş'un kanını isterim” dediği zaman dinim hakkı için Rüstem, oğulları ile Turan'da taş taş üstüne koymaz, nerede kaldı ki insan koysun. Bunun çaresi şudur ki, Kerşeyüz'ü bana verirsin. Biraz özür bildirip halka yayılsın.

Meğer Efrâsiyâb'ın böyle yapma isteği yokmuş, bunu eden Kerşeyüzmüş. Sonra dönüp Kerşeyüz'i şöyle yaptı, böyle yaptı desinler ve bundan kurtulasın. Bu şekilde olmaz ise ölürsün” dediği zaman Efrâsiyâb: “Git, ey Pîrân! Nasıl istersen öyle yap” diyerek Kerşeyüz'i oğlu ile o darağacında çarmlıha çektirir ve beş yüz kırbaç Kerşeyüz'e, beş yüz kırbaç oğluna vurur. Efrâsiyâb Şar-gân'ı Pîrân'a verir ve “Ey Pîrân! Her nerede Firengîs Bânû çocuğunu doğurursa bana haber et” diyip tembih ve tekrar eder. Pîrân, olur diyip Firengîs'i Şar-gân'da gözetmeye önem verir. Oradan Efrâsiyâb kalkar Behiştken'de gider. Pîrân Siyâvuş'un öldürüldüğü yerde bir hedef yeri yaptırır. Siyâvuş'un kanının olduğu yerde Ferâmerz de gelip üzerine yüksek türbe yaptırır, yeridir. İnşallah çok geçmeden anlatılır.

Söz ustası, sırrı öyle ortaya çıkarır ki; bunun üzerine bir iki ay bir süre geçer. Bir gün Firengîs Bânû'nun hamileliğinin süresi dolarak çocuğunu doğurma zamanı gelir. Pîrân, usta ebeler getirip, Firengîs Bânû çok hayırlı bir saatte ve şerefli zamanlarda çocuğunu doğurup, bir erkek çocuk dünyaya getirir. Pîrân'a haber verilince Pîrân, bilgiçlere talihini baktırır. Bilgiçler, şaşakalıp İran hükümdarlarında Keyâniyân tabakasında tek bir padişah olup bir hizmette birinden önce bulunmuş olanlar ve birinin yerine geçenlerin sahip olmadığı devleti ele geçirse yeridir ve ermiş sayılanlardan olup sonu kırklara karışsa yeridir, derler. Pîrân mutlu olup pederi mazlum Siyâvuş'un vasiyeti üzere adını [522/b] Keyhüsrev-i Kâmrân koyarlar. Dadılar atanıp eğitmeye başlarlar. Tam üç yaşına geldiği zaman Pîrân Keshüsrev'i alıp bir bahçivana verir ve bir hoca belirler. Yedi yaşına varıncaya kadar o bahçivan eğitip okutur. Yedi yaşında iken Pîrân, o bahçivandan da alıp dağda bir çobana verir. On iki yaşına varıncaya kadar çoban Keyhüsrev'i eğitir ve Keyhüsrev-i Kâmrân tam on iki yaşına ayak basar. Pîrân ibni Veyse bir gün gidip Keyhüsrev'i çobandan alır, Şâr-gân'a getirip kendi sarayına iletir ve Keyhüsrev'i çoban kılığına sokup yanındaki bir sandalye üzerine oturarak Firengîs Bânû'ya adam göndererek onu buraya davet eder. Firengîs Bânû da kalkıp Pîrân sarayına gelir. Pîrân'ın bulunduğu yere girdiğinde Pîrân'ın yanında bir delikanlı çobanın oturduğunu görür. “Hey bu çoban kim?” diyerek Firengîs Bânû kaçır. Pîrân gülüp “Ey dünyayı süsleyen Bânû! Ne kaçarsın? Kendi ciğerinin parçası olan Keyhüsrev-i Kâmrândır” diyerek gerçeği öylece açıklar ve o ana gelinceye kadar Firengîs Bânû Keyhüsrev'i ve Keyhüsrev de Firengîs Bânû'yu görmemişti. Firengîs Bânû bunu işitince “Hey evladım, gözümün nuru Keyhüsrev-i Kâmrânım!” diyerek kucaklayıp sarılır. Keyhüsrev de annesine sarılarak ikisi bir yere gelir, öpüşüp kucaklaşırlar ve iki hasret birbirine kavuşur. Pîrân Firengîs Bânû'ya döner, “Ey dünya Bânûsu! Gönülden çıkarma ve dualarında unutma. Artık oğlun Keyhüsrev'i Efrâsiyâb'a yollamam gerekir. Selametle elinden kurtarabileyim” der.

Firengîs Bânû ağlayıp içinden dua eder. Keyhüsrev, Firengîs Bânû'nun elini öperek oradan Pîrân ile çıkıp Behişt kent'e gider. Yolda Pîrân Keyhüsrev'e bazı nasihatler edip "Şehzadem! Efrâsiyâb'a vardığımız zaman seni çok hareket ederken göreyim" der. Anlatanın sözüne göre, Pîrân, Keyhüsrev ile Behişt kent'e gelerek Efrâsiyâb'ın divanına ulaşınca içeri girip onunla birlikte yer öper. Keyhüsrev de Efrâsiyâb'a arkasını dönerek öyle hürmet eder. Pîrân Keyhüsrev'in ermiş olduğunu bilir. Büyük adam olması lazım. Efrâsiyâb dönüp Pîrân'a, "Bu deli çoban yavrusu kimdir? Fakat asla kural ve usul bilmez" der. Pîrân gülüp, "Padişahım! İşte bahtlı uğurlu kızımız olan Firengîs Bânû'dan çıkan mazlum Siyâvuş'un oğludur. Adına Keyhüsrev derler" der. Efrâsiyâb dönüp Keyhüsrev'e, "Hey oğlan! Sen kimin oğlusun? Adın nedir?" der. Hemen Keyhüsrev gülererek "Bizim karabaş köpek büyük bir kurdu eyvah kovdu, eyvah!" diyip kahkaha ile gülmeye başlar. Efrâsiyâb şaşırıp, "Hey namussuz! Sana derim. Söyle kimin oğlusun?" dediği zaman Keyhüsrev yine yabancıya bakıp bir geyik boynuzu ile iki koca ağacı yıkamaz. Ha ha diyerek yüksek sesle gülmeye gülmeye başlar. Oradan gidip zikrini çıkarır. Efrâsiyâb Pîrân'a bakıp "Ey Pîrân! Bu oğlan ne tarafa gider? Şimdi orada ne yapar?" der. Pîrân bakıp "Padişahım! Ne yapsa gerek. İşte oturmuş zikir çıkarıyor" der. Efrâsiyâb: "Ey Pîrân! Bu deli bir işe yaramaz. Hemen git, bunun başını kesip bana getir" der. Pîrân yer öpüp "Ey padişahım! Annesi Firengîs Bânû'ya karşı çok zulüm ve eziyet olur. Hiç olmazsa bunu annesine [523/a] bağışla. Bir taze dağı daha vurma. İşte gördünüz. Deli asla bir işe yaramaz" der. Efrâsiyâb: "Ey Pîrân! İranlıların eline girerse bu oğlanı akıllandırır. Senden ve benden akıllı olur" dediği zaman, Pîrân dua edip "Yok padişahım. Daha sonra dışarı çıkmasın ve çıkarmasınlar diye uyarırım" der. Efrâsiyâb'a da bir acıma gelip "Sanki bunu öldürmekten ne çıkar? Böyle deli gelip İran'a padişah olacak değil ya. Bir deli gezsün, yürüsün" diyip affeder. Kendisinin katili olacağını bilmez. Pîrân mutlu olup Keyhüsrev'i alır ve yer öperek divandan dışarı çıkarır, alıp Şâr-gân'a gelir. Yolda Pîrân Keyhüsrev'e: "Aferin şehzadem. İyi hünerler gösterip kendini Efrâsiyâb'ın öcünden kurtardım" der. Nihayet Şâr-gân'a gelip Firengîs Bânû'ya kavuşurlar. Firengîs Bânû oğlunun kurtulduğundan mutlu olup Pîrân'a dualar eder. Pîrân uyarır. İşte kendisini bu denli kurtardı; fakat bazı şartlarla: Dışarı çıkmayacak. Öyle olunca haftada iki gün pederi Siyâvuş'un yaptırdığı Siyâvuş çeşmesi önünde köşke çıkıp iki kardeşler eğlensinler. Diğer günler sarayla olsunlar. Gerçi onlar da öyle yaparlar. Bunlar bu haldeyken Pîrân bir iki gün durup Kelât hareme gider.

Siyâvuş'un öldürülme hikâyesi: Tatlı sözle rivayet eden öyle anlatır ki; bir gün Turan'dan İran'a kabile gidip Belh'e vardığı zaman Siyâvuş'un başına gelen büyük olayı anlatırlar. Bütün kabile halkı Belh içine ve İran memleketlerine bu haberi yayıp hatta Kâvus-ı Kâmrân'ın kulağına bu haber haber gidince Kâvus'un merteye olgunluğu gücüne gelip o saatte Zâbil'de Rüstem'e sağlam bir yazı yazıp gönderir. Mektubun iç yüzü şudur: “Ey Rüstem! Oğlum Siyâvuş'u öldürmüşler. Turanlılardan oğlumun kanını isterim. Eğer emrime bağlılığın varsa gelirsin” diyerek mektubu Gûzerzîler ile Rüstem'e gönderdiğinde yazı Zâbil'de Rüstem'e gidince Rüstem de Kâvus'un yazısını alıp okur. İç yüzünü haber aldığı zaman bir kere ah edip üzerinde olan elbisesini yakasından tutup yırtar ve güzel endamlı atın örtüsünü delip o örtüyü boğazına geçirir. Ferâmerz-i ser-âmed de Kutb-ı âteş-dem'in çulunu delip boğazına geçirir. Bânûlar da ve Zâl-ı zaman ve bütün pehlivanlar ve bütün Zâbil halkı ve Rüstem'i sevenler çul giyerler. Sözü kısası; Rüstem'e uyararak zırhlanırlar. Hemen Rüstem beylerine emreder: “Askerimi alıp ardım sıra geliniz” diyerek oradan kalkıp Belh'e gider ve öyle hızla gider ki görenler Rüstem'den korkardı. O gün Belh'e gelip ulaşır. Belh şehrinde Rüstem'i görenler korkar, kimse gelmeye cesaret edemez. Bu şekilde Kâvus-ı Kâmrân'a haber verirler. “Padişahım! Rüstem geliyor. Fakat yüzüne erkek diye bakılamayacak kadar öyle büyüklüğü vardır” derler. Kâvus hemen yerinden kalkıp Rüstem'i karşılar. Rüstem'de öyle bir büyüklük görür ki, o da korkar. Bin korku ile, “Ey Rüstem! Hoş geldin” der. Fakat Rüstem Kâvus padişaha asla iltifat etmeyip doğru Kâvus'un sarayına yürür. Meğer Kâvus-ı Kâmrân'ın Sûdâve'den bir oğlu daha olmuştur; adı Muzaffer'dir. Rüstem de Sûdâve Bânû'nun sarayına yürüyünce Muzaffer şehzadenin sabra gücü kalmaz. Hemen [523/b] Rüstem'in önünü kesip söyler: “Ey Rüstem! Padişaha ait hareme girmek uygun değildir.” Rüstem Muzaffer'e öfkeyle bakıp “Ey Muzaffer! Geri dur. Öfkem vardır, sana zararım dokunur” der. Fakat Muzaffer dinlemeyip “Bu ne demektir” diyerek Rüstem'in yakasına yapışmak isteyince Rüstem, büsbütün öfkeye gelip “Hey lanetlenmiş! Geri dur demez miyim?” diyerek başına bir hükümdar avucunu öyle çarpar ki, göğsüne varınca parçalanır. Muzaffer yıkılıp hemen can verir. Oradan Rüstem hareme yürüyüp Sûdâve'ye de haber verilip Sûdâve ona karşı çıkınca Rüstem hemen el uzatıp Sûdâve'nin saçından yapışır. Çekip bir kere kolundan kapar ve yere öyle vurur ki, Sûdâve de parçalanıp helak olur. Rüstem o aradan dönüp gider. Hemen kendi sarayına gelir ve yıkılarak o an sersem olur. Kâvus'a haber verirler. “Padişahım! Rüstem hareme girmeye yöneldiği zaman Muzaffer şehzade önünü kesip engel olacağını zannetti. Rüstem Muzafferi öldürüp oradan hareme girip Sûdâve'yi tutarak yere vurup vücudunu parçaladı” derler. Kâvus Sûdâve'ye fazlasıyla acır. Fakat ne yapsın? Rüstem'in, eğer Siyâvuş'a bir zarar isabet ederse Kâvus'u öldürürüm diye önceden yemini

vardı. Bu defa Kâvus kendi canı korkusuna düşüp konuşmaya gücü yetmeyip bir şey demez. Hemen emreder. Çabucak Muzaffer ile Sûdâve'nin cenazesini kaldırıp gömerler. Ondan sonra Kâvus-ı Kâmrân Selâmûn'ı çağırıp söyler: “Ey bilgiç! Rüstem'in mertebe olgunluğunda öfkesi var. Gelip hareme yönelmede oğlum Muzaffer, engel olayım dediği zaman Muzaffer'i öldürüp oradan çıkıp kendi sarayına gider. Tanışıklık ettim. Asla benim sözüme kulak vermeyip iltifat etmedi. Şimdi ey bilgiç! Ne yaparsan yap. Lütfedip git Rüstem'in öfkesini yatıştır” Selâmûn da; olur padişahım, diyerek hemen katırına binip Rüstem'e gider. Rüstem'in sarayına geldiği zaman içeri girer ve Rüstem'in sersem olup yattığını görür. Hemen başı ucuna gelip ilaç verir. Rüstem'in aklı başına gelip göz açar. Kalkıp oturur. Başı ucunda Selâmûn bilgini görüp söyler: “Ey bilgin! Ne var? Niçin geldin?” Selâmûn: “Devlet sahibi hükümdar! Kendine niçin bu mertebeyi bulaştırırsın? Çünkü Siyâvuş'a öyle bir kazadır oldu. Allah'ın takdiri de öyle olacaktı, oldu. Artık Siyâvuş bir daha dünyaya gelmez. Fakat onun çaresini görüp oradan gidip Siyâvuş'un kanını Efrâsiyâb'dan isteyip almaya gayret edersiniz” diyerek ne yaptıysa yaptı; Rüstem'in gönlünü ederek örtüyü boynundan çıkartır ve kaldırarak Kâvus'un divanına getirir. Rüstem geçip yerinde oturur. Meger padişah Kâvus, Siyâvuş olayını işitip Rüstem'e haber gönderdiği zaman Rüstem Siyâvuş kanını isterse, hazır asker bulunsun diye etrafa adamlar tayin edip asker toplamaya başlamıştı. Rüstem Kâvus'un divanına gelip oturur. Biraz oturduktan sonra Kâvus'un yüzüne bakarak, “Ey padişahım! Elbette [524/a] giderim, Siyâvuş'un kanını isterim. O kan dökücü Efrâsiyâb'dan almadıkça rahat olmam” der. Kâvus söyler: “Asker hazırlık yapsın da, git oğlum Siyâvuş'un kanını Turanlılardan al.” Rüstem baş üstüne padişahım diyip asker hazırlığına başlarlar. Üç günden sonra yetmiş altı bin Zâbil askeriyle, Zâl-ı zaman ve Zevâde ve Ferâmerz ve Bânûlar gelip Belh'in önüne inerler. Rüstemle karşılaşp Rüstem'i görürler. Bunlar dahi at örtüsünü çıkarıp sefer hazırlığındadırlar. Kâvus'a başın sağ olsun, diyerek geçip yerlerinde otururlar ve onlar da örtüleri çıkarıp elbiseler giyerler ve sefer hazırlığında olurlar. İşte az zamanda yedi yüz bin asker toplanır. Rüstem bu askere hem baş ve hem hükümdar olup kırk bin askerle Ferâmerz'i önce asker ordusu tayin edip ileriye gönderir. Kendisi kafasınca yedi bin askerle Turan'a gider ve Efrâsiyâb'ı öldürmeyi isteyip akıp gider.

Diğer taraftan anlatan çevirir: O zaman Efrâsiyâb Kerşeyüz'ün sözüyle Siyâvuş'u öldürdü; fakat kendisine gelip ettiği işe pişman oldu. Fakat ne çare. Son pişmanlık fayda vermez. Hemen düşünüp kendi kendisine: “Elbette bu olay İran'a yayılıp Kâvus-ı Kâmrân oğlu Siyâvuş'un kanını istese, yeridir. Rüstem de tam bir ısrarla savaşa başlasa, yeridir. Şimdi

gafillik gerekmez. Ben de gayretle çalışarak büyük hazırlıkta bulunayım” diyip Türkistan memleketleri; Hint ve Sind’e ve Hıta ve tahtına ve Kıpçak çölüne ve Rum’a ve Haver yerine ve Çin, Maçin’e sonuç olarak; batı tarafında olan yerlere varıncaya kadar mektuplar gönderip o kadar asker toplar ki, Efrâsiyâb bu kadar asker hazırlamamıştı. Şöyle baktığımızda dört milyon sekiz yüz bin asker olmuştu ve İran askerinin gelecek yolları üzerine birkaç boğaz vardı. Mutlaka asker o boğazların birinden geçirdi. O boğazın biri Kelât haremdi. Belîsem ibni Bilsem olurdu. Pîrân’ın sarayı ve haremi oradaydı. İki boğaz daha vardı. Efrâsiyâb o iki boğaza Kara Han ve Sarâha namıyla iki oğlunu tayin eyler. Kırk bin savaşçı yiğit ile boğazın birini Kara Han, birini Sâraha zapt eyler ve o boğazlardan ileri Ceyhun’a yakın ulu yol üzerinde bir boğaz daha vardı. Boğazın başına Sencan Kalesi derlerdi. Bir kalesi vardı. Mutlaka asker oradan geçmeliydi. Efrâsiyâb’ın bir damadı vardır. Adına Derâzâd-ı dîv-çehre derler. Fazlasıyla işe yaramaz bir Türkdür. Savaş gününde Rüstem’i gözünden koyvermez. Eefrâsiyâb yüz bin askerle Derâzâd’ı Sencâb’a tayin eder ve kuvvetli uyarır: “Sakin İranlıları beri tarafa geçirme. Ben buradan hazırlığımı ordunun sağ ve sol kanadından göreyim.” Derâzâd-ı dîv-çehre; olur padişahım, diyip gidip yol hazırlığını görüp yüz bin asker ile bir gün, “Neredesin Sencâb kalesi?” diyip akıp gider. İşte gelip Sencâb’a katılır. Dizdâr’a haber verirler. Efrâsiyâb damadı Derâzâd-ı dîv-çehre, yüz bin asker ile geliyor, derler. Dizdâr da memleketin büyükleri ile karşılayıp sarayına misafir eder ve yüz bin [524/b] askeri boğaz ağzına yerleştirip kendisi yüksek divanını kurup oturur. Fakat bu taraftan Efrâsiyâb Han da dağlık hükümdarı, dağ ile ilgili Behmene mektup gönderip beş yüz bin keçe giyen derviş kervanı ile dağ gibi sopayla gelmişti. Divanında yüz kırk arşın boyu olan sağlam, üstünlük sahibi kuvvetli pehlivanlar vardır ve oğulları Hitâl-ı kûhî ve Helûn-ı kûhî, hakan, Büzürg hakan, küçük hakan, Süyüm, Şengül-i Hindî, Çengûş-ı Habeşi, Tahmâsb-ı Sindî, Eltân-ı Hıtâyî, Belvâş-ı Hotenî kısacası; kendinin çoğalan yiğitlerinden başka dört yüz kadar ünlü pehlivanlar gelip toplanırlar. Efrâsiyâb’ın divanı cehennem gibi dolu olur. Kâserûd çölünden Behiştkenk kalesine varınca askerle dopdolu olup asker yerleşir ve İranlılar ne zaman gelir, diye gelmesini gözleyip dururlar.

Biz gelelim bu taraftan İran askerine. İşte rivayet eden böyle anlatır: Rüstem ibni Zâl, Ferâmerz-i ser-âmedi kırk bin asker ile ilk olarak ordu edip gönderir. Kendisi yedi yüz bin askerle Ferâmerz’den sonra düşman askerini kırıp Ceyhun’u geçip öte tarafa iner. Oradan rüzgâr gibi hafif ve çabuk giden Sîmâb’ı ileri gönderip haber alır ki; boğaza Derâzâd-ı dîv-çehre tayin olmuş. Ondaki başka iki boğaz daha varmış. Efrâsiyâb’ın iki oğlu kırkar bin asker ile yolu kapama kastıyla beklerlermiş. Ferâmerz o vakit rüzgâr gibi hafif ve çabuk giden

Sîmâb'ı geriye Rüstem'e gönderip durumu ifade eder: "İşte devletim ata, önümüzde Sencâb'a ait boğaza Efrâsiyâb, İran askerini geçirmemek için yüz bin asker ile damadı Derâzâd-ı dîv-çehreyi tayin eylemiş. Ondan başka iki boğaz daha var. Oraya da Kırkar bin asker ile iki oğlunu tayin eylemiş. Emriniz nedi?" Sîmâb bu haberle Rüstem'e gelip onunla karşılaşır. Rüstem bu durumu işitince Sîmâb'a söyler: "Git evladım Ferâmerz'e söyle. Ben asker ile ulaştığımda o gitsin Sencâb kalesini fethedip askeri beklesin." Hilekâr Sîmâb, başüstüne diyip hızlıca giderek Ferâmerz'e gelir. Ayağına kapanarak dua eder. Ferâmerz, "Hoş geldin ey Sîmâb! Pederim Rüstem bize ne emir verdi" deyince Sîmâb tekrar dua edip Rüstem'in emrini bildirir. Ferâmerz, olur başüstüne, diyip hemen emir verir. Kırk bin asker ile o yerden kalkıp Sencâb boğazına gider. Fakat Sencâb boğazında casuslar Derâzâd'a, İran tarafından kırk bin askerle Ferâmerz geliyor, diye haber getirirler. Derâzâd bu haberi işitince yüz bin askere emreder. Yemyeşil çelik zırhlara boğulup ata binerler. Askere, "Göreyim sizi İran askerini boğazın öte tarafına geçirmeyesiniz ve yiğitçe savaşasınız" diye sıkıca tembih edince pehlivanlar, "Tabi anka kuşunu dahi geçirmeyelim. Nerede kaldı ki Ferâmerz geçecek" diyip her biri boş söze başlayınca işte Derâzâd-ı dîv-çehre, yüz bin asker ile atını sürüp Sencâb boğazının ağzını alıp durur. Fakat bu taraftan Ferâmerz-i ser-âmed kırk bin askerini kendine bağlı tutup gelirken Derâzâd-ı dîv-çehrenin [525/a] boğazın ağzını almış olduğunu görür. Hemen Ferâmerz askerinin Arap ordusunu kendine bağlı tutup kendisi hepsinin önü sıra yetmiş iki parça hükümdara ait aletlere bedenini hazırlayıp Kutb-ı âteş-demin üzerinde Kahraman vardır. Kerrûmer Dârât ve Azamet ile gelip Sencâb boğazı görününce hemen Ferâmerz askerine, "Siz benim peşim sıra yürüyün" diyerek asla konaklamak niyetinde olmayıp boğaza yürür. Derâzâd-ı dîv-çehre, Ferâmerz'in konaklamak niyetinde olmayıp yürüdüğünü görür. "Hey bu hayırsız ne demek ister?" diyip hemen yüz bin askerle önünü kestirip kendisi ileriye at sürüp "Nereye ey hayırsız İranlı? Yoksa ileride pilav yemeğe mi gelirsin?" diyip elinde olan can alıcı mızrağı başı üzerinde çevirip düzeni ele geçirerek her yeri kaplar ve mızrağın ağzını atının kulaktozundan uzatıp yetişerek Ferâmerz'e mızrak fırlatır. Ferâmerz, Derâzâd-ı dîv-çehrenin mızrağının can almak niyetine ağızlanıp geldiğini görür. Bu sefer kalp dünyasının yiğidi görüp durur. Mızrak tamamen kendisine yaklaşınca el uzatıp Derâzâd-ı dîv-çehrenin mızrağını top dibinden, ağız gerisinden tutup düzenleyip ve demir verince Derâzâd-ı dîv-çehre, yel gibi gelirken çelik demir gibi duruverir. Mızrağa kuvvet verir; fakat olmaz, ileriye tesir etmez. Hiç olmazsa geriye çekip hayırsızın elinin derisini koparayım, diyip iki eliyle kuvvet verir. Asla mızrağı kolay bir harekete bile gücü yetmez. Nihayet Derâzâd-ı dîv-çehre, öfkesinden hemen mızrağı bir tarafa büküp orta yerinden kırar. Yarısı Ferâmerz'in elinde ve yarısı dîv-çehrenin elinde kalır. Derâzâd

öfkesinden mızrak parçalarını Ferâmerz'in suratına fırlatır. Ferâmerz koluna geçirdiği kılıfıyla vurup engeller. Derâzâd, "Ey hayırsız! Sen misin, benim mızrağımı tutup böyle kırmaya sebep olan. Ben sana demir bir topuz vurayım ki, senin başını parçalayıp ve kırıp rütbeni yerle bir edeyim" diyip iki taraftan dağ gibi demir topuzun yüzünü çekip eline alır ve on ikinci kısmından tutup bütün kuvvetini güçlendirip Ferâmerz'e şiddetli vurur. Ferâmerz, Derâzâd'ın demir topuzunun kötü isteklerden kara dağ gibi gürleyip indiğini görür. Fakat dünya yiğidi asla kendine bir nesneyi siper etmez. Derâzâd-ı dîv-çehrenin demir topuzu tamamen inip kendisine ulaşacağı zaman el uzatıp sarılıp kuvvetlice çeker. Derâzâd'ın demir topuzunu söke söke elinden alıp boğaza doğru fırlatır. Derâzâd'ın askerinin içine düşüp çok adam parçalar. Derâzâd-ı dîv-çehre, Ferâmerz'e rakip olamayacağını anlar. Gözü hiçbir şey görmeyip bu defa belindeki ateş yakıcı kılıcı kınından çekip "Ey hayırsız! Hiç olmazsa bedenini dünya sayfasından toprak edeyim" diyip Ferâmerz'e ulaşip bir kılıç fırlatır. Ferâmerz kılıcı da elinden çekip alır ve yok eder. "Ey Derâzâd! Sen bana demir topuz ve kılıçla üç defa saldırdın. Fakat boşuna. Ancak yiğitsen sen de benim bir mızrağımı engelle de sıra senin olsun" diyip mızrağını alarak vurup Süleyman ibni Devvâre'nin kılıcını tamamen ele geçirip kılıcın ağzını Kutb-ı âteş-demin kulak memesinden uzatır ve toparlanıp Derâzâd-ı dîv-çehreye [525/b] bir geliş gelir ki, Derâzâd Ferâmerz'den korkup gönlünden Ferâmerz'in önünden kaçmak geçer; fakat Turan askerinden utanıp gayretle dişini sıkıp durur. Mızrak kendisine doğru geldiği zaman siperini alıp birlikte karşılık verir. Mızrak ağzı, siper aynasını bulandırdığı zaman parmak mayasından süzen atlastan hangi alamete geçse de kolay geçip bir anda mızrağın ucu göğsüne girip orada da durmayıp arkasından çıkar. Ondandır Ferâmerz güçlenip Derâzâd-ı dîv-çehreyi mızrakla yok edip yere vurur. Vücudu parçalanır ve kendi ölür. Canı bizzat mızraktan evvel gider. Ferâmerz atından inerek Derâzâd-ı dîv-çehrenin başını kesip atının arkasına asar ve tekrar atına biner, boğazda olan asker üzerine yürür. Turanlıları hemen parça parça etmeye başlar. Balık saplar gibi mızrağı saplayınca adamlar üçer beşer sıçrayarak dökülür. Bu sefer Efrâsiyâb askerini görürler. Başları olan deyyus dayanamaz. Onlar da: "Biz nasıl karşılık verelim?" diyip o an hepsi birden Sencân'a ait kaleye doğru kaçarlar. Ferâmerz de bunların arkasından askeri peşi sıra boğazı öte tarafa geçer; fakat Ferâmerz atından inmeyip bunların ensesinden at sürüp kaleye doğru yürür. İşte askerlerden Sencâb kalesine girebilen girer, giremeyen çöle dağılır. Kale muhafızı çabucak kale kapısını sıkıca kapayıp bağlar. Kale çıkıntısı ve kale duvarına çıkarlar. Ferâmerz o an kale kapısına gelir ve kapının kapandığını görür. Hemen iki taraftan dağ gibi demir topuzunu eline alır ve hendeği sıçrar, kapıya ulaşır. Bir demir topuz vurur. Bir daha vurarak kale kapısı iç tarafa şiddetlice yıkılır. Ondandır Ferâmerz, kaleden içeri girip bunlara kılıcı atar. İşte

Ferâmerz dövüşe dövüşe kale muhafızının olduğu saraya gelir. Sarayda olan bütün halkı uğurlu kılıcından geçirip bölük bölük dışarı çıkarıp sarayı ele geçirir ve Ferâmerz saray odalarını tek tek gezerken bir odaya gelir. Bakıp bir kızın oturmuş hıçkırma hıçkırma ağladığını görür. Ferâmerz bu kıza soru sorar: “Kimin kızıydın? Niçin ağlarsın?” O söyler: “Ben Derâzâd’ın kızıyım. Babamın öldürüldüğünü duydum. Ona ağlarım.” Ferâmerz, bu kızını ve bütün kaleyi ele geçirir ve anahtarlarını alıp babası dünya hükümdarı Rüstem ibni Zâl’in gelmesini gözetler. Diğer taraftan Rüstem, yedi yüz bin askerle gelirken Ferâmerz’e, “Gözümün nuru! Biz gidince sen var, Sencâb kalesini fethet” diye haber gönderip hemen arkasından da askerle yürümüştü. İşte Ferâmerz gelip Derâzâd-ı dîv-çehreyi öldürür ve ayrıca Sencâb kalesini fetheder. İkinci gün ansızın dünya hükümdarı Rüstem ibni Zâl da yedi yüz bin askerle çıkıp Sencân kalesi önüne geldiğinde Ferâmerz onu karşılayıp elini öperek haberi verir. Rüstem Ferâmerz’e aferin deyip iki gözlerini öper ve dualar eder. Ondan sonra İran askeri gelip boğazı geçerek Sencâb önünde yüksek divan, çadır ve otağ kurup konaklayıp otururlar. Rüstem, [526/a] divan edip divan sahiplerini toplayıp yemek yendikten sonra zevk ve safa edecekleri yerleri düşünüp kadehleri vuruştururlar. Bir kolay içki meclisinden sonra Ferâmerz, Derâzâd-ı dîv-çehrenin kellesiyle kızını Gülsütûn Bânû’yu sunar. Rüstem Derâzâd’ın kellesini hükmü altında bulundurup Gülsütûn Bânû’yu Gûderz’e emanet eder ve başından Anka kuşunun otağlarından birini çıkarıp Ferâmerz’in başına sokar. İşte Ferâmerz, gösterdiği her hünerde Rüstem’den Anka kuşunun yedi otağından birini alsın, yeridir.

Diğer taraftan tatlı sözlü anlatıcı şöyle anlatır ve açıklar: Sencâb kalesine yakın bir köyde iki kurnaz ve düzenbaz cengâver kardeşler vardır. Serkeşler neslindedir. Birine Çuyende ve birine Puyende derler ve bir kız kardeşleri de vardır. Adına Celîde Bânû derler ve o Celîde Bânû’nun da bir oğlu vardır. Adına dinç yüzlü Tehemten derler. İşte bunlar köyde bulunurlardı. Ferâmerz’in gelip Sencâb kalesini bir günde ele geçirdiğini ve Derâzâd’ın başını kestiğini herkes haber alıp takdir eder. Dünyada erlik olursa ancak böyle olur. Ancak dolandırıcılık da o fedaide son bulur ve gidip o Ferâmerz dedikleri dünya seçkininin savaş aletleri sandığını çalıp götürürler. Bu hüneri göstermeye kimin gücü yeterse, dünyada ondan ileri dolandırıcı olmaz derler. Çuyende ve Puyende bu söz üzerine hemen harekete geçip bu işin sorumluluğunu yerine getirmeye önem verirler. Şekillerini değiştirerek bu iki aldırıışsız kalles fedailer köyden kalkıp giderler, Sencâb kalesi önüne gelirler ve bir büyük askerin konaklayıp oturduklarını görürler. Meğer o gün Rüstem gelmişti. Bu iki kardeşler orduyu görüp Rüstem’in divanına gelirler. Rüstem’in divanını ve orada olan yiğitleri seyrederek ve Rüstem’in yanında Ferâmerz’i ve otağını görürler. Hazine divanını hedefler ve geceyi

beklerler. Rüstem de o gün geldiği için yorgun asker yatıp uyur. Ferâmerz de yatıp uyur. Bu iki paytak kalleşler, başka dünyalardan habersiz olan yerlerden bin gayretle geçip hazine divanına yol bulup nasıl yaptılarsa girdiler ve arayarak Ferâmerz'in zırh sandığını alıp bin tedbirle divandan dışarıya çıkarırlar. Ferâmerz gibi seçkinin yetmiş iki parça savaş aletleri görüldüğünden o kadar ağır ve sert olmalı ki, bunlar güçlkle dışarıya çıkarırlar. Karşılarında düşman askeri olmadığı için nöbetçi koyulmamıştı. Bunlar sırayla sandığı götürüp ister istemez ordudan çıkarırlar ve yaşadıkları köye giderler. Ondan sonra ikisi bir yere gelip konuşurlar: “Şimdi bizim bu sandığı ne yapmamız ve nerede saklamamız gerekli? Bunu yarınki gün ararlar ve inceden inceye araştırırlar. Hiç olmazsa bizde yoktur, diyip yemin etmek kolay olsun” derler ve Tehemten'i çağırıp sandığı getirip Tehemten'e verirler. Tehemten de annesi Celîde Bânû'ya verir. Celîde Bânû sandığı alıp saklar; fakat hoşlanmaz. Gönlünden, “Korkarım bu sandık için oğluma bir zarar gelir” der. O gece geçip [526/b] sabah olduğunda herkes yerlerinden kalkıp işiyle uğraşır. Ferâmerz de kalkıp ibadetini yaptıktan sonra savaş aletlerini ister. O vakit hazine divanındaki sandığı getirmeye gittiklerinde sandığın yerinde olmayıp çalındığını görürler. Hazine divanında vekil olanlar, bekçiler, sıkıntıya girerler. Bekçiler feryat edip bu gece biz uyumadık, diye yemin ederler. Sözü kısı; gelip Ferâmerz'e haber verirler. Ferâmerz öfkelenip “Hey! Benim savaş aletlerimin olduğu sandığımın hazineden kaybolması ne demektir?” diyip hazine divanına o gece bekçi olan adamları getirip çok azarlar ve aramalar yapar. Fakat gören ve duyan olmaz. Asla bir haber bile alamazlar. Hatta bu olay duyulup Rüstem de haberdar olur. O kadar sinirlenir ki, çabucak Ferâmerz'e haber gönderip söyler: “Oğlan! Eğer mert isen, bu gün silah sandığını yerde gökte bulursun. Eğer bulamazsan artık seni erenler defterinden silerim.” Ferâmerz babası Rüstem'den bu sözleri işittiği zaman hemen bu sözden gayrete gelip ve utanıp şöyle ki içten bir gayret gösterir ve çabucak yerinden panter gibi atılıp o yerin adamlarını çağırarak bunlara kızıp soru sorar. Birkaç söz anlar adamını davet edip bunlar gelirler ve Ferâmerz bunlara soru sorar: “Hiç bu taraflarda fedailik yoluna hevesli kimseler var mıdır? Doğruyu söyleyin. Yoksa Allah hakkı için sizleri öldürürüm.” O kimseler dua edip “Sultanım! Bu aralarda filan köyde serkeşler neslinden iki fedai vardır. Fazlasıyla hileci dolandırıcılar ve kalleşlerdir. Eğer yapsalar onlar yaparlar. Yoksa başka kimin bu akıllıca işi yapmaya gücü yetebilir?” derler. Ferâmerz bunlardan bu haberi alınca hemen bir şehzade kılığına girip lalası Sâfil-i saf-şikenî yanına alır. Meclis aletlerini alıp o köye doğru gider. O köy kenarında hoş bir su akar. O su kenarına gelip bir yere inerler. Oradan önlerine ziyafet kurup zevk u sefaya başlarlar. Ferâmerz o kadar çok içki içer ki, artık sarhoş olup dünyayı gözü görmez olur. Meğerki Çuyende ve Puyende bunları uzaktan görüp bir yerde gözlerlermiş ki, eğer fazlasıyla

sarhoş olup düşüp kalırsa bunlar da gidip soysunlar ve üzerinde olan eşyaları alsınlar. Fakat anlatan söyler; bu Ferâmerz-i ser-âmedin içtiği içkiyi devrinde içen yoktur. Rüstem şimdi burada olsaydı Ferâmerz'in bilerek sarhoş olduğunu zannederdi. Artık içkinin verdiği zevkin yoğunluğundan sanki kendinden geçip öylece kalır. Oradan kalkıp atına binip gitmeyi ister; fakat yine yıkılır, yine kalkar. Ferâmerz ne yapıp edip güçlkle atına yanaşır at süreyim derken belindeki hançeri yere düşürür. Bu defa hançerimi alayım derken elinden topuzunu da düşürür. Çuyende, Buyende ise bir kaya üzerinden Ferâmerz'i gözlerlerdi. Çok sarhoş olduğunu görünce ha işte avlayalım diyip koşup hançerle topuzu almaya gelirler. Yanlarında Tehemten de vardır. O geride kalır. Fakat Ferâmerz, şiddetli bir şekilde haykırınca ikisi de bu haykırışa şaşarlar ve Ferâmerz uzanıp bunların kayışlarından kavrar. Koluna alıp [527/a] Çuyende ve Puyende'yi birbirine öyle çarpar ki, ikisi de parçalanıp esrarlı şekillere döner. Ondan sonra Ferâmerz, bunların geldiği tarafta bir herifin daha baktığını görür. O herif Tehemtendi. Bunlar ölünce köye doğru kaçar. Ferâmerz, öyle bir daha haykırır ki, vadiler eğilir ve Tehemten Ferâmerz'in narasını duyunca şaşırıp durur. Bir adım daha atamaz. Öylece hayrette kalır. Ferâmerz, onu da yakalayıp yere vurup parçalayayım, diye üzerine yürür. Ansızın köyden bu tarafa bir kadın saçlarını yolup şiddetli rüzgâr gibi gelir. "Sakin! Ey dünya kahramanı! Bu yiğide kıyma. Bunun arada suçu yoktur. Suç sahibi cezasını bulur. O çelik diller, benim kardeşimdirler, sandığı çalıp getirdiler, oğlum Tehemten'e verdiler. İşte sandık bendedir, gideyim getireyim" diyip gider. Celîde Bânû gidip sandığı getirir. Ferâmerz sandığı Tehemten'in arkasına yükleterek oradan doğruca askere gelir. Tehemten'i arkasında sandık, o kıyafetle Rüstem'in divanına getirir. Ferâmerz durumu Rüstem'e anlatır. Rüstem de fazlasıyla gücenir. Tehemten'in arkasından sandığı aldırıp cellât çağırır. Tehemten öldürüleceğini anlayınca Ferâmerz'e bakıp "Aman!" der ve ağlamaya başlar. Ferâmerz ileri gelip cellâda öfkelenir. Geri dur, diyince cellât geri durur. Ferâmerz ileri gidip Rüstem'den bir şey dileyip söyler: "Hükümdarım, babam! Tehemten'in suçunu bana bağışla." Rüstem gelip bağışlar. Ferâmerz bunun esaretini kaldırıp serbest bırakır. "Ey Tehemten! Şimdi git, babam dünya hükümdarının eteğini öpüp dua et" der. Tehemten gidip Rüstem'in eteğini öpüp ve gitmeyip ağlar. Ferâmerz söyler: "Ey Tehemten! Niçin ağlarsın?" Tehemten söyler: "Derâzâd-ı dîv-çehrenin kızına aşığım. Bir iyilik edilince tam edilmeli maksadınca eğer onu da verirseniz, mertlik ve yiğitlik resmi olarak yerine gelir." Ferâmerz Rüstem'e tekrar söyler: "Hükümdarım, babam! Şimdi büyüklüğünüze gönderme yapar. İyilik edip Derâzâd'ın kızını Tehemten'e verip niyet etmenizi rica ederim." Rüstem o vakit kızı Gûderz'den getirterek Tehemten ile evlendirir ve Sencâb kalesinin vezirliğini yazıp eline verir. Tehemten'i Sencâb kalesine padişah eder. Bundan sonra ileride olan iki boğazın birine Serâh'a ibni Efrâsiyâb'ı ve

birine de Kara Han ibni Efrâsiyâb'ı koyar. İşte bunlar kırkar bin askerle boğazlara Ferâmerz'i gönderirler. Bu defa Rüstem ortaya çıkıp Ferâmerz'in yüzüne bakıp söyler: "Ey evladım! Serâha ibni Efrâsiyâb üzerine seni kırkar bin askerle görevlendirdim ve Kara Han üzerine bütün Gûderziyân ve Gîv'i görevlendirdim." Ferâmerz'e dönüp söyler: "Gözümün nuru! Sen şimdi git, önce Serâha boğazını fethet. O sırada gerekirse Gîv'e de yardım et." Ferâmerz olur, diyip kırk bin askerini haberdar edip gerekli olan şeyleri görüp oradan kalkar Serâha boğazına gider. Gîv de bütün Gûderziyânla ve kırk bin askerle hazırlığını görüp o da [527/b] Kara Han boğazına gider.

Biz gelelim bu taraftan Ferâmerz'e. Anlatan söyler: İşte Ferâmerz kırk bin askerle Serâha boğazına gelir; fakat Serâha boğazında gözcüler görevlendirmişlerdir. Ferâmerz'in geldiğinden haberdar olup hemen gidip Serâha'ya bildirirler. Serâha da kırk bin askerle boğaz ağzını alıp İskender Seddi gibi oturur. Fakat aslan yürekli Ferâmerz, kırk bin askerle boğaza gelip oturmaz. Hemen bütün askerinin önüne düşüp boğaza yürür. Serâha, Ferâmerz'in bu davranışını görüp asker içinden at sürüp önünü kestirip "Nereye, ey hayırsız İranlı çocuk? İleride pilav yemeğe mi gelirsin?" diyip elini mızrağa vurup yetişip Ferâmerz'e bir mızrak fırlatır. Ferâmerz de Serâha'nın mızrağına bakıp can almak isteğiyle gelir. Ferâmerz söyler:

Beyit:

Kirpik okundan dönersem alçak olayım

Ten gibi zırhum, göğüs gibi siperim var

gizli anlamıyla Ferâmerz, Serâha'nın diken geçirici mızrağına göğüs gerip korkusuz durur. Mızrak kendisine yaklaşınca dünya yiğidi, kolunu uzatıp Serâha'nın can alan mızrağını top dibinden ve kılıç ağzından sıkıca kavrayarak demir verir. Serâha yel gibi gelirken hemen mil gibi duruverir. Ferâmerz'in, mızrağı tutup ele geçirdiğini görür. Serâha Ferâmerz'e söyler: "Hayırsız İranlı! Mızrağı bırak. Yoksa şimdi mızrağı çekip elinden alırken elinin derilerini koparırım." Ferâmerz gelip söyler: "Hey Hayırsız! Ne durursun, akşam olur. Elinden gelirse hemen işini gör." Serâha: "Bak şimdi elimden gelir mi?" diyerek mızrağı bütün gücüyle Ferâmerz'in elinden almaya çalışır. Fakat bu mümkün müdür? Kaf dedikleri bir yere getirip kuvvet verseler bile almak imkânsızdır. Kısacası; Serâha zorlar ama olmaz. Mızrağı yerinden hareket ettiremez. Bu defa Serâha dönüp söyler: "Hey hayırsız İranlı! Şu mızrağı bırak. Yoksa şimdi sinirlenip göğsünü yırtarım." Ferâmerz kahkaha ile gülüp söyler: "Hey namussuz! Bildiğinden geri kalma, hemen elinden geleni yap. Zira ben seni öldürsem, yeridir. Sen de kendine göre hazırlığını gör." Serâha: "Ey İranlı! Yapamaz mıyım sanırsın? Gör şimdi" diyip

şöyle zorlar. Asla zerre kadar mızrağı yerinden hareket ettiremez. Aciz kalır. Ferâmerz: “Ey Serâha! Bu yürüyüşte paytak imişsin. İşte mızrak adamdan böyle alınır” diyip nasıl bir kuvvet eylediyse eyler; mızrağı cayır cayır çekip Serâha’nın elinden söküp alır. Serâha vermeyeceğini sanır; fakat mümkün müdür? Elinin bütün derileri bile mızrakla sıyrılıp gider. Ferâmerz mızrağı alıp atar. Serâha öfkesinden dünyayı görmez olur. Hemen dağ gibi topuzunu iki taraftan çekip on ikinci kısmından kavrayıp eline alır. Ondan sonra gücünü sarf edip bütün kuvvetini pazıya getirip gider Ferâmerz’e bir topuz fırlatır. Ferâmerz de Serâha’nun topuzuna bakıp dağ gibi gürleyerek hemen dünya yiğidi gelir, Serâha’nın topuzu inince kuvvetli elini açıp iki elinin ayasında ele geçirir ve topuzu da çekip alır ve bir tarafa atar. Serâha, bundan sonra kendisinin Ferâmerz’in elinden kurtulamayacağını bilir. Bu defa hemen belinden ateş yakıcı kılıcını çıkarıp eline alır. “Şimdi benden bu hatırayı al, namussuz! Sen de yiğitsen başını kurtar” diyip Ferâmerz’e bir kılıç fırlatır. Ferâmerz de koluna geçirdiği kılıfla vurup [528/a] kolayca kılıcı ortadan kaldırır. Dönüp Serâha’ya, “Daha hamlen var mıdır?” der. Serâha, yoktur, der. Ferâmerz, “Dinle şimdi ey Serâha! Sen bana üç hamle eyledin. Ben sana sadece bir mızrak hamlesi edeyim. Eğer yiğitsen ortadan kaldırırsın ve hamlenin ikisi senin olur” der. Yine hamle sırası senindir, diyip elini Süleyman ibni Devvâr mızrağına vurur ve Kutb-ı âteş-deme meydan verip öteden Serâha üzerine öyle bir geliş gelir ki, Serâha Ferâmerz’in gelişinden korkup önünde durmaya cesaret edemez. Hemen atın başını çevirip doludizgin askerine doğru kaçır ve askere katılır. Ferâmerz, Kutb-ı âteş-demi sürüp “Nereye ey korkak, namussuz alçak? Seni bırakmam. Elimden kurtulamazsın” diyip ardına düşer; fakat kırık bin asker Ferâmerz’i birden karşılayıp hücum ederler. İşte Ferâmerz’in kellesi kızıp mızrağı askerinin ileri gelenlerine kebab şişler gibi saplayarak allak bullak eder ve önüne gelenleri yokluk ülkesine gönderir. Ferâmerz’in karşısında kim durabilir? Hemen gözünü Serâha’dan ayırmayıp yürür. Bu taraftan Ferâmerz’ün de kırık bin askeri düşman askerine yürüyüp karmakarışık olurlar. Birbirlerine kılıç ve baltayla saldırırlar. Birbirlerini memleket gibi doğramaya başlarlar. Büyük bir kılıç dansına girerler. Fakat Ferâmerz’in askeri hem savaşçı hem de içlerinde pehlivanlar çok olduğu için Serâha askerini geriye sürerler. Bu taraftan Ferâmerz-i ser-âmed Serâha’nın peşine düştüğü için Serâha asker içinde duramayıp canını kurtarmak için orduya gider; fakat Ferâmerz, safları parçalayıp geçerek orduya ulaşır. Meğer Efrâsiyâb, Ekvâs Terk’i Serâha yanına hükümdar diye tayin etmiş. Bu defa Serâha’nın halini görüp yardım için orduya gider. İşte Ekvâs Terk, Serâha çadırına yaklaştığında Ferâmerz’in önünü kestirip yolunu kapatmayı diler ve “Nereye hayırsız?” diyerek elindeki ağır demir topuzla Ferâmerz’e saldırır. Fakat Ferâmerz asla bu saldırısını önemsemeyip hemen Kutb-ı âdeş-demle Ekvâs Terk’i göğsüyle ittirip geçip gider, Serâha’nın peşine düşer.

Ekvâs Terk, atıyla birlikte yuvarlanıp düşer. Atının ayakları kırılır. Ekvâs ne yapıp edip ayağa kalkar. Bu durumda Serâha çadırına ulaşır ve Ferâmerz de peşinden gider. Ekvâs, Serâha çadırını dolaştığında Ferâmerz de dolaşır bu sırada Ekvâs Terk Ferâmerz'in ağzına yapışmayı ister. Ferâmerz bu hali görünce o kadar öfkelenir ki, dayanamaz. "Hey lanetli! Senin bu gayretin nedir? Düşmanımdan intikam almaya engel olursun" diyip öfkeyle sağ ayağını üzengiden çıkarıp Terk'in kellesine peş peşe vurunca Ekvâs Terk ta göğsüne varıncaya kadar kırılıp kendisi o an ölür. İşte Serâha bu sırada biraz fırsat bulup Ferâmerz'den uzaklaşır; fakat Ferâmerz yine peşine düşer. Serâha, kendisinin kurtuluşunun olmadığını görür. Lakin can kutsal, ne yapacağını bilmez. Serâha, çadırı birkaç defa dolaşır; fakat fayda etmez. Sonuç olarak Ferâmerz, peşinden gidip elini uzatarak kayışından yakalar ve kaldırarak yere vurup esir etmeyi ister. Fakat anlatan çevirir: Dünya yiğidi öfkeyle elini uzatınca meğer parmakları sırtından geçip ciğerinden kavrayarak tutmuş ve nasıl silkip koluna almış ki, Serâha'nın canının çoktan gittiğini görür. Atından [528/b] yere inip orada başını keser ve kılıç çekip çadırda olanları kılıç dışından geçirip çadırı ele geçirir. Serâha'nın kırk bin askerinden sadece üç bininin başını keser. Ondan başkası perişan olur. Ferâmerz askeri de galip gelmiş ve zafer kazanmış olarak Turan askerini darmadağın ve perişan ettikten sonra Ferâmerz emreder. Mal ganimetlerini bir yere toplayıp onunu atası Rüstem için ve yarısını kendi için alıp geri kalanını askerine böler. Oradan yine o gün tek binip kalenin kapısına gider, demir topuz ile vurup bir daha vurup kale kapısı yıkılır. İçeri girip kale halkına baskın yapar. Kılıcı kale halkı görür ve Ferâmerz'e karşı durulamayacağını anlarlar. Hemen bağışla demeye başladılar. Ferâmerz de savaştan vazgeçip bunları bağışlar. İşte kaleyi de fethedip ve malını ele geçirip askerine paylaştırır ve o saat bir yazı yazıp ve Serâha'nın başını bir torba içine koyup mühürleyip Simâb-ı sabbâr-ı katar'a verip söyler: "Şimdi git, bu yazdığım bildiriyle bu kelleyi babam Rüstem'e götür. Ben Gîv'in yardımına giderim. İşte kale de fethedildi. Müjde ver ve bizi babam duadan eksik etmesin. İşte gördüğün suret üzere savaş durumunu bildir." Simâb-ı ayyâr, baş üstüne diyip Rüstem'e gider. Bu taraftan Ferâmerz, Simâb-ı ayyâr gittikten sonra kendisi askere tembih eder: "Siz burada durun. Ben de tek başıma Gîv'in yardımına giderim." Kutb-ı âteş-dem üzerine gelip tek başına Kara Han boğazına ulaşır Gîv'in yardımına gider. İşte Simâb-ı ayyâr süratle gidip Derâzâd boğazına ulaşır. Ayağının tozuyla Rüstem'in divanına girip baş eğip Ferâmerz'in yazısını sunar, Serâha'nın kellesini verir. Rüstem yazı bildirisini okuyup manasını öğrendiği zaman Ferâmerz'i takdir edip ve ona aferin deyip Sabbâr-ı katârı da söyleyip Ferâmerz'in hangi gün savaştığını öğrenir. Rüstem ve beyler işitip Ferâmerz'in üstün gelen kuvvetine ve çabasına hayran olurlar. Rüstem torbayla kelleyi

saklatır. Ferâmerz Gîv'e yardım etmek için Kara Han boğazına gitmiş. Göreyim ondan ne haber çıkar, diye dikkatle gözlerler.

Bu taraftan Gîv ibni Gûderz, bütün Gûderziyân ile Kara Han boğazına tayin olmuştur. Kırk bin askerle bir gün Gîv gelip Kara Han boğazına ulaşır. Kara Han da asker geldiğini görüp kırk bin askerle boğaz ağzını alıp durur. Gîv ferman eder. İran askeri Kara Han askerinin karşılık vermesinden dolayı atlarından inip oturur. Ondan sonra Gîv, meclis kurarak bütün Gûderziyân, onun ışığında toplanırlar. Gîv, bunlar ile konuşup bu konuyla ilgili bir mektup yazıp göndermek ister. Önce boğazı isteyelim, bakalım ne cevap verecekler. Ona göre hareket edelim, diyip bu suret üzerine bir mektup yazıp üzerine mühür vurup bir asker eline verir ve Kara Han ibni Efrâsiyâb'a gönderir. Asker mektubu alıp akıp gider. Kara Hân'ın divanı önüne gelip elçi olduğunu bildirir. Kapıcılar da Kara Hân'a bildirip Kara Han izin verip o asker içeri girer ve yeri öperek Gîv'in mektubunu verir. Kara Han, mektubu alıp okur. Mektubun içeriği: “Boğazı teslim edesin. Eğer yok deyip karşı gelirsen başına gelecek duruma hazır olasin.” Kara Han mektubu yırtıp gelen habercinin üzerine atı [529/a] verir. Söyler: “Git, o eğri gözlü demirci hayırsız çocuğa söyle. Dişine taş bile vermem, nerede kaldı boğazı vereceğim. Bildiğinden geri durmasın. Kalemiz sağlamdır, güçlülük ve zorlukla boğazın alınması imkânsız bir iştir, bir şey yapamaz.” O asker dönüp gelerek bu haberi Gîv'e bir bir anlatır. Her ne söylerlerse söylerler; Gîv günahı boynuna, diyip savaş olacağını duyurtur. Ertesi gün bütün kırkar bin askerle birbirine karışıp ve yaklaşır sıra sıra dizilirler. Kara Han askeri boğaz içinde; bunlar ise açıktan meydana gelip “Hey! Meydana kim girecek?” derken Kara Han meydana girip oyun ve hüner gösterir. Sözü kısası; Kara Han, Gûderziyân pehlivanlardan her girene bir oyunla üstünlük gösterir. Zaten şahsında Kara Han, güçlü bir şehzadedir. Sonunda meydana Gîv girer. Gîv, mızrakla Kara Han'ın atını öldürüp Tatar askeri haddini aşarak Kara Han'ı kapıp ata bindirirler. Kara Han da bütün gayretiyle Gîv'in atını ok ile vurup öldürür. İranlılar hücum eder; fakat boğaz fazlasıyla kuvvetlidir. Turanlılardan çok İranlılar çaba sarf ederler. Fakat olmaz, bir iş yapamazlar; dönüp bir yere inerler. O gün İranlılardan Vâferâdem ölür. Ertesi gün yine harekete geçerler. Kırk bin insandan, sadece üç bin insan kalır, geri kalanını öldürürler. Gîv, bir türlü fetih ve zafer elde edemez. Dördüncü gün, “Artık ya alırım, ya da veririm” diyip gayretle yine atına biner ve harekete geçerler. İranlılar, güçsüzleşip geri dönmeye başlarlar. Ansızın Ferâmerz-i ser-âmed o an boğaz üzerine çıkagelir. Bu savaşı görür ve hemen şiddetli bir nara atıp Kutb-ı âteş-demi sürer ve savaşa girdiği zaman Ferâmerz'in narası ortaya çıkınca artık İranlıların her biri yedi başlı ejderha olup saldırırlar. Kara Han, Ferâmerz'in narasını işitince öfkelenir, “Bu hayırsız,

gökten gelen bela gibi nereden ortaya çıkar? Bundan sonra dışarıda durmak hatadır” diyip hemen Kara Han, sessizce kale tarafına çekilip gider kaleden içeri girer ve askeri içeriye alıp kale kapılarını sıkıca kapatır. İran askeri, Turanlıların kaleye kapandığını görür. Bunlar da geri çekilip davul çalınır. Ondan sonra dönüp bir yere inerler. Pehlivanlar Ferâmerz’i görünce mutlu olurlar ve karşılayıp Gîv divanına götürürler. Ferâmerz savaşın aslını sorunca bunlar da olduğu gibi anlatırlar. Ferâmerz de; kırk bin askerle Serâha üzerine gidip Serâha’nın kayışından tutup ciğerini bile deldiğini, Serâha’nın öldüğünü ve kellesini bir yazı sunarak Rüstem’e, Simâb ile gönderdiğini ve kendisinin bu asker karşısına tek başına geldiğini bir bir anlatır ve “Hoş, şimdi biz bir de yarın görelim” diyip o gece dinlenirler. O gece geçip sabah olduğu zaman Ferâmerz emreder. Asker ata binip öncelikle boğaz ağzına gelirler. Ferâmerz ileri at sürüp boğazı geçince kalenin yukarisından üstüne taş, ağaç ve ok atarlar, fakat isabet etmez. Ferâmerz, siperiyle uzaklaştırıp kendi atına zarar [529/b] getirmez. Kale önüne varınca asker Ferâmerz’in ardı sıra yürüyeceğini zannedip peşinden gider. Kalenin yukarisından asker, kılıç ve taş atarak onları vururlar ve böylece birçok kişi ölür. Asker geriye çekilir. Ferâmerz ise, tek başına kale dibine gider; fakat kale gerçekten fazlasıyla kuvvetli ve sağlamdır, kapısına yanaşılmazdır. Ferâmerz, uzaktan savaşır; fakat faydasız, bir şey yapamaz. Sonunda dönüp boğazın bu tarafına geçer, askeri yerleştirip Gîv’e söyler: “Ey Gîv! Ben bu gece boğazın öte tarafına geçip bir bakayım. Eğer bir yolla kaleye girebilirim, naramı işittiğin anda sen de askerle ata binip kaleye saldır. Belki bir şekilde kaleyi alabiliriz.” Bu söz üzerine o gece dinlenirler. Ferâmerz, sabaha yakın kalkıp üzerine aletlerini alıp ondan sonra başına bir miğfer giyer, otağlarını takınır ve yüzüne örtü takıp bir gergedana biner ve boğazı tek başına yürüyüp öte tarafına geçer. Biraz gidip acaba ne yolla kaleye girsem, diyip bu düşünceyle gezerek sabah olduğunda bir taraftan atlıların ortaya çıktığını görür. Ferâmerz, bunları görünce “Evet, şu gelenler eğer kale içine giderlerse, inşallah birlikte girebilirim” diyip yol üzerinde sanki bunlara selam durur.

Fakat anlatan çevirir: Meğer Kara Han, önceden Gîv ile savaşıp çok asker öldürdükten sonra Kara Han, babası Efrâsiyâb’a; durumlar şu sebepten oldu, diyip haber gönderir. Efrâsiyâb’a bu haber gidip durumları öğrendiği zaman sol veziri Hâris vezire kılıç kaftan verip iki yüz kadar adamla Kara Han’a gönderir. “Göreyim seni, kahraman gibi olup İranlılara sakın yol verme. Boğaz zorludur, herhangi bir durumla geçilmez. Sen de gayretle ve dikkatle tamamla” der. Gelen atlılar meğer Hâris vezirdir. Bunlar tamamen gelince Hâris vezir; yüzü örtülü, tek bir atlı kişinin kendilerine selam durduğunu görür. Hâris vezir, selam verip söyler: “Şehzadem, nereden gelip nereye gidersen ve kimsin ve buralarda ne gezersin.”

O vakit Ferâmerz söyler: “Hindistan tarafından gelirim. Garip bir yiğidim. Adıma Sehrâb-ı nakkâbdâr derler. Âhen-i siyahtan bir kimseyim. Sığınıp hizmet edeceğim bir kapı isterim. Lakin değerbilir olsun.” Hâris, Ferâmerz’in tavırlarındaki tarza bakar. Üzerinde yiğitlik nişanesi vardır. “Şu yiğidi alıp Kara Han’a ulaştırayım, ona sığındırayım. Belki elinden bir hüner gelir, Kara Han’ın yardımında bulunur” der ve dönüp Ferâmerz’e, “Ey Sehrâb! Kapının yanına gel. Şimdi seni şu görünen –kale padişahı, Turan padişahı Efrâsiyâb’ın oğludur, adına Kara Han derler- kişiye sığındırayım, sığınır mısın?” der. Ferâmerz söyler: “Canıma minnet. Ben de öyle bir kimse isterim ki, canla başla hizmetinde olup elimden gelen hüneri karşısında yerine getireyim.” Hâris: “Gel, şimdi seni alıp beraberimde götürüyüm” diyip Ferâmerz’i alıp kaleye gelirler, kendilerini gösterip Kara Han’a haber verirler. Kara Han, emreder. Kalenin kapısını açtırıp bunlar içeriye girdikleri zaman Hâris vezir, Kara Han sarayına ulaşip Kara Han ile bir araya gelir. Kara Han, Hâris [530/a] vezire yer gösterip geçip oturur. Ondan sonra Hâris vezir, Kara Han’ın babası Efrâsiyâb’ın gönderdiği kılıç ve kaftanı verir ve Efrâsiyâb’ın söylediği sözleri ve tembihleri Kara Han’a söyler ve “Ey Turan ülkesinin şehzadesi! Bu gün gelirken şöyle garip bir mert yiğide rastladım. Hindistan ülkesinden gelirmiş. Faydalı bir yiğide benzer. Sığınıp hizmetinde bulunacak bir padişah arar. Lakin bir kere görerseniz, nasıl üstün bir yiğittir. Ben de alıp getirdim. Pehlivanlık ve savaşçılık üzerinden akıp durur” diyip o kadar över ki, Kara Han görmeyi ister. Söyler: “Hani ey vezir! Has dediğin yiğit nerededir? Gelsin, biz de görelim.” Hâris vezir, dışarı çıkıp Ferâmerz’e: “Gel, şimdi ey Sehrâb! İşte seni şehzadeye çok övdüm. Göreyim seni, güzelce bir hizmet eyle” diyip çok nasihat edip ondan sonra Ferâmerz’in önüne düşüp içeriye girer. Kara Han’ın önüne gelince Ferâmerz yüzünden örtüyü kaldırır. Kara Han bakınca Ferâmerz’i bilir. Hâris vezirin haberi yoktur. Kara Han dönüp Hâris’e söyler: “Boynun altında kalsın ey vezir! Getirdiğin pehlivan bu mudur? Demek ki sen bize düşmanmışsın.” Hâris: “Evet şehzadem budur; fakat gurbete düşmüş yiğittir” der. Kara Han söyler: “Hey, boynu altında kala, seni hayırsız! Ey şaşkın! Getirdiğin pehlivanın yüzüne hele bir kere dönüp bak. Sana getirdiğin varlığın yüzüne bak demez miyim?” O vakit Hâris vezir: “Ey şehzadem! Ya yüzünde ne varmış? Yoksa çirkin midir?” diyip dönüp bir kere bakınca Hâris vezir de Ferâmerz’i tanıyıp şaşır kalır. Artık konuşamayıp titremeye başlar. Kara Han, bu defa divanda olanlara, sağa sola bakıp, azarlayıp “Hey! Ne durup bakarsınız? Hayvan gibi vurun” der. Yerlerinden fırlayarak iki taraftan, Ferâmerz’in üzerine hücum etmeyi isterler. Ferâmerz: “Kımıldamayın, ey divan sahipleri! Dinim hakkı için hepinizi keskin kılıcımın dişlerinin lokması ederim” diyip öyle şiddetli bir nara atar ki; göklerin yıkılıp sesler verdiğini zannedersin. Bütün divan sahipleri, Ferâmerz’in narasının büyüklüğünden hayrete düşüp asla hareket etmeye güçleri kalmayıp şöyle ki; sonbahar yaprağı gibi titremeye

başlarlar. Bir zamandan sonra Kara Han, kendisine gelip hemen başucundan büyük bıçağını kapıp saldırır. Ferâmerz kolunu uzatıp Kara Han'ı bileğinden kavrayıp öyle sıkar ki, Kara Han'ın parmakları tohumluk hıyara döner ve tırnakları, dibinden kan fiskiyesi gibi atılıp eli açılır. Büyük bıçak elinden yere düşerken Ferâmerz büyük bıçağı kapıp eline alır ve Kara Han'ı bırakır. Kendi bıçağı ile üzerine saldırınca Kara Han, korkusundan cesaret edemeyip kaçar. Ferâmerz, bunun peşine düşer. Kara Han kaçarak saray havlusundan hükümdarın evinin merdivenlerine doğru gider; fakat Ferâmerz de asla peşinden ayrılmayıp kaleye çıkarlar. Tatlı dilli anlatıcı öyle açıklar ki; Ferâmerz'in narasını işitince Gîv ile bulunan asker ata binip kalenin altına gelip sokulur. Kara Han, Gîv'in olduğu yerin yani o burcun üzerine geldiğinde o burcun altında Gîv'i görür. Ferâmerz de Kara Han'a ulaşip bıçağını göstererek kendi bıçağıyla Kara Han'ı [530/b] iki parçaya ayırır. Yukarı tarafı bedenden ayrılarak Gîv'in önüne düşer. Gîv bakar, Kara Han'ın ölüsünün yarısıdır. Çabucak atından inerek Kara Han'ın başını keser. Ferâmerz o aradan dönüp sarayına doğru gelir. Elinde kılıç, önüne geleni iki parça ettiği zaman Kara Han'ın sarayına doğru gelip içeri girer. Sarayda olan halkın hepsini kılıçtan geçirerek eşyayı ele geçirir. Hâris vezire söyler: “Ey Hâris! Bu kalenin fethine sebep sen oldun. Bunun karşılığında ben de seni öldürmeyip serbest bırakayım. Şimdi istediğin yere git.” Ondandan sonra kalede olan kırk bin askere kılıç çekerek memleket doğrar gibi bunları doğramaya başlar. Kale sahiplerinin bedenleri gökyüzüne ulaşır. Sözü'n kisası; Ferâmerz altı bin kelle kesip kaleyi vurarak ve zorla fetheder. Turan askerinin kılıç gerisinde kalanları Hâris vezirle Efrâsiyâb'a doğru kaçarlar. Ferâmerz kaleyi ele geçirdiği zaman Gîv de askerle kaleye girip Ferâmerz'e savaşı kutlayıp ve Kara Han'ın kellesini önüne koyunca Ferâmerz de Kara Han'ın kellesini bir torba içine koyarak Gîv'e verir ve söyler: “Git, bu torbayı babam dünya hükümdarına ilet ve kale fethini müjdele.” Gîv de orada hazırlığını görüp ondan sonra Kara Han'ın kellesini alarak Sencab boğazına ve Rüstem-i Dâstân diyerek gider.

Bu taraftan anlatıcı çevirir: Simâb-ı sabbâr-ı fettâr-ı 'ayyâr, Efrâsiyâb'ın oğlu Serâha'nın başını torbayla alarak Rüstem'e iletip müjdesini alır. Ondandan sonra oradan dönüp Serâha boğazına gelir. Asker Ferâmerz'i bulunduğu yerden alıp Kara Han boğazına gelir. Çünkü Ferâmerz öyle tembih eder. İşte asker, Ferâmerz'e gelerek Kara Han boğazının önünde inip oturur. Ferâmerz iki kaleden ortaya çıkan mal ganimetlerini bir yere götürüp hazine eder ve Rüstem'den haber bekler.

Biz bu taraftan Gîv'e gelelim: Gîv at sürüsüyle Rüstem'e giderken bir yerde gelip Sencâb boğazı önünde asker, İran ordusuna ulaşır. Ondandan sonra Rüstem'in divanına gelip

içeriye girer. Gereken kuralları yerine getirip torbayla Kara Han'ın kellesini Rüstem'e verir. Rüstem de savaşın ne gün olduğunu Gîv'e sorar. Gîv de olayları anlatır. Rüstem Gîv'e bir kaftan verince Gîv de Rüstem'e dua eder. Rüstem de oğlu Ferâmerz'e dua eder ve yiğitliğini takdir eder. O an emreder: "İran askeri hazır olsun. Oğlum Ferâmerz'e giderim." İran askeri de bütün hazırlığını görüp Rüstem'e haber verir. Rüstem'in emri üzerine ertesi gün o konaktan göçerler, Kara Han boğazına ve Ferâmerz'e giderler. İşte Gîv yine önce giderek Ferâmerz'e; babası Rüstem'in askeriyle geldiğini haber verir. Ferâmerz çabucak yerinden ayağa kalkıp kendisi giderek ordu yerini hazır edip karşılamaya hazır olur. Ertesi gün Sencab boğazı tarafından toz kopup kırk bin Tus askeriyle Süheyl, biraderi Güstehem ile gelip Rüstem'in divanını istenilen yere kurar. Arkasından beyleri, şehzadeler divanını kurar. Her birini tamamlayınca gelip yerleşirler, hepsinden sonra da Rüstem gelir. Ferâmerz, Gûderzyân ile karşılayıp [531/a] Rüstem'i divanına yerleştirirler. Rüstem, biraz dinlendikten sonra divan eder. Bütün beyler gelip yerlerine otururlar. Ferâmerz, Serâha ve Kara Han'dan elde edilen hazineyi babası Rüstem'e sunar. Rüstem, bir tanesini bile kabul etmeyip yine hepsini Ferâmerz'e bağışlar. Söyler: "Evladım, senin olsun. Kılıcının karşılığıdır, ne yaparsan yap." Ondandan sonra ferman eder; meclis gelip zevk ve safa yeri döşenip ele kadeh alıp biraz yiyip içmekle meşgul olurlar. Keyifler tamamlanınca Rüstem emreder. Serâha ile Kara Han'un ve Derâzâd-ı dîv-çehrenin kellelerini getirtip torba içine koyar ve şöyle meydana bırakır. Ondandan sonra Rüstem, beyaz kadehi doldurup kendi eliyle Ferâmerz'e sunar. Ferâmerz de alıp yudumsuz, tereddüt etmeden içip kadehi yerine koyup yine Rüstem'e verir. Rüstem tekrar doldurup Ferâmerz'e sunar. Ferâmerz onu da alıp içer. Sözü kısası; Rüstem Ferâmerz'e kendi eliyle üç kadeh verip bunları Ferâmerz'e içtirir. Ondandan sonra Rüstem kendi başından bir Anka kuşu otağını çıkarıp Ferâmerz'in başına kendi eliyle yerleştirir ve dönüp Ferâmerz'e söyler: "Gözümün nuru evladım. Seni elçi tayin eylerim. Bu torbayı ve kelleleri al, Efrâsiyâb'ın divanına git, ondan sonra içeriye girip torbayı Efrâsiyâb'ın önüne silkiver. Başlar nedir, diye sorunca gerçeğini anlat, bilsin." Ferâmerz, baş üstüne baba, diyip ayağa kalkar, babası Rüstem'in elini ve ayağını öpüp dua ve iyilik ister ve torbayı alıp tek başına divandan dışarı çıkar. Kutb-ı âteş-demin üzerine gelip torbayı eyerin önünde ve arkasında olan yüksekliklere karıştırır ve tam bir süratle Efrâsiyâb'ın ordusuna gider. Kısa zamanda Turan ordusuna ulaşır. Anlatanın sözüne göre; önceden bozulan Kara Han askeriyle Hâris vezir çıkagelip Ferâmerz'in Kara Han bozağını alıp Kara Han askerini hezimete uğrattığını haber verince Efrâsiyâb öfkelenir, söyler: "Hey öyle diyeceğine, Kara Han'ı Ferâmerz öldürdü desene." Hâris vezir söyler: "Padişahım! Doğrusu nasıl öldürdüğünü bilmem. Ancak şu kadar bilirim ki, kaleyi ele geçirdi ve beni salıverdi, söyledi: "Efrâsiyâb'a git, kalenin alındığını

haber ver.” İşte sonra ne olduğunu bilmem.” Efrâsiyâb, fazlasıyla kederli olur. Zira ilk olarak Serâha’nın haberi de gelmişti. Efrâsiyâb bu kederde iken ansızın Ferâmerz de ortaya çıkıp hemen Efrâsiyâb divanının önüne gelir. Atının eyerin önünde ve arkasında olan yüksekliklerden davuluna vurur. Efrâsiyâb, içeriden davul sesini işitip “Hey, bu küstahlığı eyleyen kimdir?” der. Zira o asırda öyle gelip davul vurmak, orada bulunanlara, yani cümlesine meydan okuyup duyurmaktı. Efrâsiyâb, bundan dolayı fazlasıyla öfkelenir. O an kapıcılar, bu davul çalan kimdir, diyip dışarı çıkınca yüzüne erkek diye bakmaya korkacakları bir yiğit görürler. O yerde Ferâmerz de Kutb’undan aşağıya iner. Atının gemini eyerin önünde ve arkasında olan yüksekliğe geçirip mızrağını yere koyar ve izinsiz ve durmaksızın Efrâsiyâb divanından içeriye gider. Kapıcılar ve çavuşlardan bir kaçı önünü [531/b] kestirip söylediler: “Nereye pehlivan? İzinsiz padişahın divanına girilmez. Kuralları gözet, edepsizlik eyleme.” Ferâmerz kellelerine bir yumruk vurup dağıtır. Bir elinde torba ile kelleler; fakat torbanın içinde ne olduğunu kimse bilmez. Ferâmerz, iki yana sallana sallana doğru Efrâsiyâb’ın tahtının önüne gelir. Efrâsiyâb, başını kaldırıncaya Ferâmerz’in geldiğini görür. Torbada yılan görmüşe döner ve gönlünden: “Bu hayırsızın böyle çekinmeksizin gelmekten maksadı nedir?” diyip büyük düşüncelere dalar. Fakat Ferâmerz, torbayı Efrâsiyâb’ın önüne koyar. Efrâsiyâb söyler: “Ey Ferâmerz! Bu torba içinde ne vardır?” Ferâmerz: “Ey Efrâsiyâb! Ne olsa gerek. İşte ortada. Oğulların Serâha ve Kara Han ile damadın Derâzâd-ı dîv-çehrenin kellesidir. Üçünü de ben öldürüp başlarını kestim ve yine ben getirdim ki, başkasına iftira eylemeyesin” der. Ondan sonra kelleleri divan ortasında silkiverir. Kelleler meydana yuvarlanıp Efrâsiyâb’ın önüne gider. Bu defa Efrâsiyâb kellelere bakınca oğulları ve damadının kelleleri olduğunu anlar. O an bağı acıyla dolup burnundan kan gider. Bir kere sağ tarafa bakıp “Hey bırakmayın, Türkistan yiğitleri! Ne durur bakarsınız, yoksa gayretiniz yok mudur?” diyince sağ kolunda olan yiğitler söylerler: “Padişahım! Kendi ayağıyla buraya gelen ortadan kaldırılmaz, bu doğru değildir.” Efrâsiyâb, sağ kol pehlivanlarından bu cevabı işitince hemen kızgınlıkla sol kola bakıp sol kol pehlivanlarına, “Bırakmayın, şu İranlı hayırsız çocuğu” diyince sol kol yiğitleri söyler: “Ey padişahım! Biz sağ kola bağlıyız. Önce sağdan hareket olmayınca, biz de hareket edemeyiz.” Ferâmerz: “Ey Efrâsiyâb! Ne zahmet çekip pehlivanlara ısrar edersin. Meşhur örnektir: “Dağ yürümezse, abdal yürür” diyip Efrâsiyâb’ın üstüne yürür. Efrâsiyâb, hemen seccadesinin altından bıçağını kapıp “Hey hayırsız! Benim sizin elinizden çektiğim eziyet ve sitem nedir?” diyip bıçağı Ferâmerz’e fırlatır. Ferâmerz de ateş gibi yakıcı kılıcını kınından çekip Efrâsiyâb’ın bıçağına nasıl vurdu ise, bıçak Efrâsiyâb’ın elinde iki parça olur. Efrâsiyâb, şaşırıp kalır. Ferâmerz, Efrâsiyâb’a tekrar ateş gibi yakıcı kılıçla hamle edince Efrâsiyâb cesaret edemeyip tahtın altına kaçar. Fakat Ferâmerz, hızlı hareket edip kılıcı

götüne indirip vurur. Efrâsiyâb'ın götü dört yerinden yarılr. Ondan sonra Ferâmerz bir nara atarak Efrâsiyâb'ın artık üzerine düşmez. Divanda olanlara kılıcı saplar, sağı solu katıp allak bullak edip divanhanenin içi leş ile baştan geçilmez olur. Sonunda divanda olanları önüne katıp dışarıya sürükleyip, çıkarır. Fakat divanın içi leş ve baş ile dolar. Kendi de divandan dışarı çıkıp Kutb-ı âteş demin üzerine at sürüp gene elini kılıca vurur. Fakat bu taraftan Efrâsiyâb'ın dört milyon sekiz yüz bin askeri gerek Türk ve gerek Tâtâr ve Hint ve Sind ve Kıpçak ve Kühestan askeri at arkasına gelip Ferâmerz'i [532/a] kuşatırlar. Ferâmerz, bu defa sağ elini sol topuz yerine ve sol elini sağ topuz yerine koyup yönünü Allah katına tutar ve ciğerinden öyle bir büyük Allah narası çeker ki, Behiştken çölu sesle dopdolu olup dağlar top çatlar gibi çatlar, insanların atları ürküp yere vurur, insanların çoğunun ödü patlar ve birçok insan şaşırıp kalır.

Üstat çevirir: Kara Han boğazında Rüstem, divanında oturup zevk ü sefa ederdi. Rüstem'in elinde parlak bir kadeh vardır. Ansızın kadeh çınlayıp ses verir. Hemen arkasından Ferâmerz'in de narası duyulunca Ferâmerz'in Turan askeriyle savaşa başladığını anlarlar. Bânûlar, hemen ayağa kalkıp babaları Rüstem'den izin isterler. Gidelim, kardeşimiz Ferâmerz'e yardım edelim, derler. Rüstem izin vermez. "Ferâmerz, yardım istemez. Eğer benim evladım sağlam ise, o askerden sağ ve salim çıkıp gelir" der ve o an ferman eder. İran askerinin hepsi atlarına binip göçerler ve gelip Efrâsiyâb askerinin karşısına inip yerleşirler. Turan askerinde de dil ile anlatılamayacak adaletli bir kargaşa olduğunu görürler. Rüstem divanının iplerini kaldırıp önüne tekrar meclis kurdurup eline kadeh alıp hem zevk ve sefa eder, hem de Turan askerini seyreder. Birazdan yine Rüstem'in elinde kadeh çınlayınca Ferâmerz'in Turan askerine bastırıldığını anlarlar. Satırı Turan askerinin pehlivanlarının her kime rast geldiyse saplayıp kimini öldürüp ve kimini yaralı ederdi; fakat geneline kıymayıp yaralardı. Efrâsiyâb, taht altından çıkıp yarasını saldırır. Ondan sonra yarasına dahi bakmayıp atını çektirip binip Ferâmerz'i uzaktan uzağa gözetlemeye başlar. Fakat Ferâmerz, o gün akşam oluncaya kadar savaşıp, asla usanmaz. Hatta gittikçe kızıp satırı saplar. Efrâsiyâb, Ferâmerz'in savaştan dönmeye gönlü olmayacağını görür. Hemen emreder. Işık ve fener yaktırıp geceyi gündüze döndürürler. Ferâmerz ise, gittikçe taşıp coşarak Turan ve Tâtâr askerini keser gibi doğrar, saflar söküp alaylar bozup kelleler kan içinde su üzerinde olan hava kabarcıkları misali yüzmeye başlar. Çukur yerler kanla dolar. El ayak marangoz parçası gibi dökülüp kalır. Şöyle ki; ölülerden yığınlar birikir. Ferâmerz, sabah oluncaya kadar, bu şekilde savaşıp kılıcı saplar. Sürekli coşup savaş yerinde azgınlaşıp naralar atardı. Ferâmerz'in narasından sağ olduğunu bilirdi. Kısacası; o gün akşam oluncaya kadar savaşıp. Akşam

olunca da Efrâsiyâb yine emreder. Işıltılı feneri yakarlar. Ferâmerz, yine savaşa devam edip akşamdan sabah oluncaya kadar kılıcı saplar. Efrâsiyâb ise haykırıp “Hey İranlı çocuğu bırakmayın! Nasıl olsa şimdi yorulup düşer” der. Ferâmerz savaştan yorulduğu zaman fırsat bulup onu yok etmeyi düşünürdü. Ancak Rüstem’den intikam almak zannıyla, Ferâmerz’in ne kadar üstün gelen kuvvet mertebesine sahip olduğunu bilmezler. Sözü kısıması; Ferâmerz **[532/b]** üç gün üç gece Turan askerine kılıç vurup kan gövdeyi götürmeye başlar. Şöyle ki; çukur yerler kanla dolar. At eşelemekten kalır. Leşten ve baştan Behiştken çölu görünmez olur. Turanlıların feryat ve inlemeleri gökyüzüne ulaşır. Dördüncü gün, Ferâmerz artık insaf edip yönünü İran tarafına döndürür ve savaştan çıkmayı ister. Efrâsiyâb, Ferâmerz’in bu kadar asker öldürdükten sonra yine sağ ve salim gittiğini görür. Gayrete gelip “Hey! Bu ne demektir ki? Tek başına bir İranlı, dört milyon sekiz yün bin Turan askerinin içinde üç gün üç gece korkusuz savaşmış yine öyle selametle çıkıp gide” diyip hemen Ferâmerz’in önünü kestirip elinde mızrak, “Ey sinsi hayırsız çocuk! Seni bırakır mıyım ki, selametle çıkıp gidesin?” diyip mızrağı uzatır. O an Ferâmerz’in elinde kılıç vardır. Hemen ateş gibi yakıcı olan kılıcını vurup Efrâsiyâb’ın mızrağını iki parçaya böler. Efrâsiyâb öfkelenip iki taraftan topuzunun ucunu çekip ondan sonra kolunu kaldırıp tam bir gayretle kuvvetli bir şekilde atar. Ferâmerz, ona da bir kılıç vurup topuzunu kubbenin yerine bırakır. Efrâsiyâb, o hali görünce, elinde kalan yarı deste topuzu öfkesinden Ferâmerz’in yüzüne doğru fırlatır. Ferâmerz, sol eliyle topuzu kapıp tutarak ele geçirir. Artık Efrâsiyâb’ın kanı kuruyup ne yapacağını bilmeyip öfkesinin çokluğundan bu defa yanındaki tuğlayı çekip Ferâmerz’e bir tuğla atar. Ferâmerz asla aldırılmayıp tuğla sert ses çıkarıp gelirken elinde olan ateş gibi yakıcı kılıcı vurup tuğlayı iki parça eder. Ondan sonra Efrâsiyâb’ın üzerine at sürüp “Hey, hayırsız! Sende olan bu gayret nedir? Bari vücudunu zamanın sayfalarından kazıyayım” diyip Ferâmerz, Efrâsiyâb’a bir kılıç atınca Efrâsiyâb cesaret edemeyip atın başını **[533/a]** çevirip kaçar. Ferâmerz de ardından at sürüp ulaşmış hiç olmazsa bir hüner olsun, diyip Efrâsiyâb’ın kafasına bir kılıç vurur. Efrâsiyâb’ın zırhını, kaftanını ve gömleğini kestirip atına varınca derisini bile çizdirmeyip kılıcı bindiği atın postuna yarar. Ondan sonra Efrâsiyâb, atıyla yıkılarak tacı başından fırlar. Ferâmerz eğilerek kılıçla Efrâsiyâb’ın tacını yerden alıp eyer kaşına geçirir. Bu olaydan sonra Tâtâr askeri, ileri gidip Efrâsiyâb’ı Ferâmerz’in önünden kaparlar ve nişanın gölgesine gelirler. Efrâsiyâb, ferman eder. Turan askeri, nişan davuluna vururlar. Ferâmerz de dönüp üstün gelmiş ve zafer kazanmış olarak sağ ve salim Kutb-ı âteş demin başını İran askerine döndürür. Rüstem, Ferâmerz’i gelirken görüp “Beni isteyen oğlum Ferâmerz’i karşılayım” diyince Allahü ekber İran’ın bütün serverleri ve Belh ve Zâbil erenleri bir yönden hareket edip Ferâmerz’i karşılarlar. Kimi üzengisini öperek ve kimi de uzaktan selam eder.

Ferâmerz gelip atından inerek babası Rüstem'in önünde dualar diler. Rüstem, ayağa kalkıp Ferâmerz'i kucaklar, gözlerinde öper ve dualar eder. "Mesut ol evladım. Kılıcı gökyüzüne asıp parayı mermerde kazdın. Oğlum yorgunsundur, git şimdi çadırda yat. Tamamen dinlen" der. Ferâmerz kalkarak sarayına gelip dirilik gösterip temiz elbiseler giyinip güzelce dinlendikten sonra yatağı bırakmaları için emreder. Ondan sonra yatağı bırakırlar. Ferâmerz, girip yatar. O kadar uyur ki, tamamen o gece yatıp dinlenir. Sabah olduğu zaman güneş feleğin kubbesinden baş gösterip ışıyla dünyayı aydınlatır. Ferâmerz kalkıp ibadet ettikten sonra sersemliğini atar. Bu taraftan Rüstem, Ferâmerz'e yorgunsun, git yat, dedikten sonra akşam olunca beylerle zevk ve sefa edip Ferâmerz'in kahramanlığını hatırlayıp çok metheder. Uyku vaktine kadar sohbetle olurlar. Ondan sonra herkese izin verilip beylerin hepsi kalkarak gidip uyku âlemine varırlar. O gece geçip sabah olduğu zaman herkes yerlerinde kalkarak Rüstem'in divanına giderler. Her pehlivan, yerli yerinde oturur. Rüstem, Zenge-i Şâvrân'a söyler: "Git, evladım güzel Ferâmerz'i çağır, gelsin." Zenge-i Şâvrân da başüstüne, diyip kalkıp atına binip Ferâmerz'in Süleyman ibni Devvâr'a sarayına girip Ferâmerzle karşılaşip dua diledikten sonra söyler: "Buyur, ulu pederin, dünya hükümdarı seni ister." Ferâmerz de olur, diyip hemen yerinden kalkarak Kutb-ı âteş deme binip Zenge-i Şâvrân ile sohbet ederek Rüstem'in divanına gelirler. Ferâmerz, Kutb'dan yere inip ondan sonra hızlıca divandan içeriye girerek Rüstem'in yanına gelince dua dileyip ayağa kalkar. Rüstem başını kaldırıp Ferâmerz'in yüzüne bakıp söyler: "Gözümün nuru Ferâmerz-i ser-âmedim! Seni Siyâvuş Şâr-gân'ına gidip Siyâvuş'un oğlu Keyhüsrev'i bulup getirmeye tayin eyledim. Askerini alıp git Şâr-gân'da Keyhüsrev'i bulup getir." Ondan sonra ferman eder. Kıymetli kaftanı getirip [533/b] Ferâmerz'e giydirirler. Ferâmerz, başüstüne, diyip divandan döner. Gelip yol hazırlığını yapar ve askerini haberdar edip ondan sonra lalası Elviye'yi alıp ve kırk bin askerini kaldırıp Şâr-gân'a gider.

Bu taraftan üstat çevirir: Ferâmerz, Efrâsiyâb'ın askeriyle üç gün üç gece savaşip dördüncü gün Efrâsiyâb'ı atıyla beraber yıkınca Tâtâr askeri, ileri gidip Efrâsiyâb'ı Ferâmerz'in önünden kaparlar ve nişan davulu çaldırıp dönerler. Ferâmerz de dönüp İran askerinin yanına gelir. Efrâsiyâb ise, divanına gelip tahtına çıkar, beyleri de ışığına toplanırlar. Efrâsiyâb başını kaldırıp beylerine bakarak "Bu nasıl bir iştir ki, tek başına bir İranlı atlı, dört milyon sekiz yün bin askeri bu hale koyup yine darbe bile görmeyip sağ ve salıp çıkıp, gide" diyerek eleminden mendilini yüzüne tutup ağlar. Beyler dört taraftan Efrâsiyâb'a teselli vererek "Padişahım, öyle bir gün gelir ki, biz de onlardan intikam alırız. Şimdilik kismetleri açık olduğu için böyle olur. Üzülmeyin. Bir gün bizim de kismetimiz açık

olur” diyerek epeyce nasihat ederler. Ondan sonra dönüp Efrâsiyâb emreder. Ölenleri defnettirip yaralı olanların yarasını sardırır. Şebreng-i ayyârı da İran askerine gönderir. Casusluk için ne yaparlar, bir haber al gel, diyip emreder. İşte Şebreng-i ayyâr da, suretini ve elbiselerini değiştirerek İran askerine doğru gelir. Rüstem’in divanından içeri girip bir köşede durur; fakat Şebreng-i ayyâr, öyle bir zamanda gelmişti ki; Rüstem, Zenge-i Şâvrân’ı Ferâmerz’e gönderip Siyâvuş Şâr-gân’ından Keyhüsrev’i getirmeye tayin eylemişti. Şebreng bu durumu görünce hemen dışarı çıkıp hızlıca giderek Turan askerine gelir, oradan Efrâsiyâb’ın divanına ulaşıp içeri girip Efrâsiyâb önünde yer öpüp dua eder. Efrâsiyâb: “Ey Şebreng! Ne haber aldın?” diyince Şebreng söyler: “Rüstem, Ferâmerz’i Keyhüsrev’i getirmek için kırk bin asker ile Siyâvuş Şâr-gân’ına tayin eder. Şimdi kalkıp, gidiyor.” Efrâsiyâb: “Eyvah! Bu nasıl olur? Şu Ferâmerz gitmeden önce birisi gidip Keyhüsrev’i Şâr-gân’dan getirip bir yerde gizlice saklamalı ki, Ferâmerz oraya vardığı zaman bulamasın” der. Kerşeyüz dedikleri lanetli katil söyler: “Bu duruma çare şudur ki; Şebreng-i ayyâr, Ferâmerz suretinde gidip bir şekilde yolunu şaşırtıp aykırı bir çıkmaz yola çeker. Pîrân ibni Veyse de bu aradan doğruca Şâr-gân’a varıp Keyhüsrev’i alır, bir yerde gizler.” Efrâsiyâb bu tedbiri beğenir. Hemen Şebreng-i ayyârı, Ferâmerz’in üzerine tayin eder ve “Göreyim seni. Ferâmerz’i yanlış bir yola götürüresin” diyip sıkıca tembih eder. Ondan sonra Pîrân Veyse de söyler: “Sen de bir miktar asker al. Göreyim seni. Acele ile git, Siyâvuş Şâr-gân’ına ulaş, Keyhüsrev’i al, bir yerde gizle. İnşallah Ferâmerz’den önce gidersin. Sonra o da başımıza büyük bela olur.” Pîrân ibni Veyse, olur; diyip biraz adam alıp bendi at sürüsüyle geçip kısa zamanda Şâr-gân’a [534/a] ulaşır. Firengîs Bânû ve Keyhüsrev ile karşılaşır. “Şâr-gân üzerine yabancı asker geliyor. Gelin sizi başka yere götürüp saklayayım. Güvende olun” der ve bunları alıp bilinmeyen bir memlekete gider. Dağda bir çiftlikte bunları saklayıp üzerine adam tayin eder. Her ne gerekli ise elde edip ondan sonra yine Behiştken’d’e gider.

Anlatan çevirir: Meğer Rüstem, Ferâmerz’i Şâr-gân’a gönderip bir hafta kadar Efrâsiyâb karşısında oturur. Sekizinci gün, savaşı başlatıp yedi yüz bin İran askeriyle ata binip öte taraftan dört milyon sekiz yün bin askerle de koca Efrâsiyâb ata binip o an birbirleriyle karşı karşıya gelirler ve birbirlerine yaklaşırlar. Ordunun sağ ve sol kanadı, süslenmiş ve düzenlenmiş olup saflar düzülüp ordular ortaya çıkar. Bayrakları açılır. Meydan düzülür. Kısacası; iki taraftan meydan yiğitleri ve pehlivanlar girip birbirlerini yere yıkıp kimini yaralayıp ve kimini öldürüp savaşırlar. Akşama doğru iki taraftan nişan davulu çalınıp dönüp otururlar. Herkes, savaş elbiselerini çıkarıp meclis elbisesini giyip ondan sonra Rüstem’in divanına gelerek zevk ü sefâ ettikten sonra divanlarına dağılıp nöbetçi tayin edip birbirlerini

sabah oluncaya kadar beklerler. O gece sabah olduğu zaman yine iki asker at arkasına gelip saflar düzülüp meydan açılır. Yiğitler, pehlivanlar yine meydana girip ta ki akşam oluncaya kadar birbirlerini yere yıkıp alıp verirler. Akşam yaklaştığı zaman da hemen iki taraftan davul çalınip iki asker dönüp oturur. Beyler, Rüstem'in divanına gelip Rüstem'in etrafında toplanırlar. Zevk ü sefadan sonra yine çadırına gidip rahat ederler. İşte o gece düşman ömrü gibi çabuk geçip sabah olunca yine ata binip savaşırlar. İşte bu suret üzere üç gün savaşıp ve üçüncü gün karşılıklı bir savaş olur. İki asker birbirlerine girip büyük savaş harbi olur. Efrâsiyâb, dört milyon sekiz yün bin asker içine girip taraflı ve tarafsız besleyip “Hey İranlıları bırakmayın! Ha şimdi bozulurlar, siz gayret edin. Göreyim sizi. Onlar az askerdir, erlik zamanıdır” diyip üstüne düşer. Bu taraftan ise Rüstem bin Zal, elinde kılıçla saflar parçalayıp ordular bozarak Turan askerine dalıp, bazen kılıçla önüne geleni yokluğa gönderip yere çaldığını atlıya dört parça edip hıyar gibi ikiye böler; bazen topuz ucuyla, bazen de can alıcı mızrakla savaşıp Turan askerine kötülük verir. Sonunda İranlılarda yiğit çok olduğu için Turanlıları geriye sürerler. Efrâsiyâb, olmayacağını görünce hemen emreder. Savaşa ara verme davulu çaldırınca İranlılarda da ara verme davulu çalınır. İki asker birbirlerinde ayrılıp dönüp otururlar. Ondan sonra birkaç gün savaş olmayarak arada ölenleri defnederler ve yaralı olanların yaralarını da sararlar. İşte bunlar burada bazen savaş edip bazen de ara vererek bu durum üzere olurlar.

Biz gelelim Ferâmerz'in [534/b] durumuna. Bu taraftan tatlı dilli anlatıcı çevirir: Yiğit Ferâmerz, kırk bin askerle Şâr-gân'a gitmiştir. Efrâsiyâb da Şebreng'i gönderince Şebreng-i ayyâr ileri gider ve hemen Ferâmerz'in önünü alır. Bir boğaz vardır. Ferâmerz'in o boğazı geçip gitmesi gerekir. Şebreng o tarafta çift süren bir Dehkânî'yi öldürüp o Dehkânî şekline girer. Gelip boğaz ağzına oturur. Birazdan askerinin önü sıra Ferâmerz, boğaz ağzına gelip Dehkânî suretinde Şebreng-i ayyârı görür ve söyler: “Ey Dehkânî! Buradan ne oturursun, buralı mısın?” Şebreng söyler: “Evet ağacığım, buralıyım. İşte çiftim görünüyor. Ancak biraz önce atlı birileri gelip at sürüsüyle Şâr-gân'a gidiyorlarmış. Efrâsiyâb Han'ın adamlarıymış. Beni kılavuz olarak aldılar. Onları bir iki saatlik yere götürüp yollarına koyup geldim. Çünkü ileride Şâr-gân yolu belirsizdir. Birkaç yol daha vardır, yanlış gider. Hepsi birbirine benzer. Çoğu zaman yolcular yanılırlar. Beni onun için alıp kılavuz ederler. Ben ise o yolları güzel bilirim. Birçok kestirme yol vardır. Hep işaret koymuşumdur.” Ferâmerz, içinden: “Hele şu Dehkânî'ye rast geldiğimiz çok iyi oldu. Belki biz de yanlış yola gidiyorduk” der ve dönüp söyler: “Ey Dehkânî! Şimdi bana da kılavuz olur musun? İşte ben de Şâr-gân'a giderim; fakat daha önce kılavuz olduğun adamlardan evvel beni Şâr-gân'a

ulaştırabilir misin?” Şebreng-i ayyâr söyler: “Ağacığım, ulaştırabilirim; fakat çiftim kalır, sürülmez. Evde çocuklarım yemek isterler.” Ferâmerz: “Adam, ben sana beş yılda kazanacağın kadar şey veriyorum. Sadece beni Şâr-gân’a bir gün önce ulaştır” diyip çıkarıp bir avuç altın verir. Tekrar tekrar üç üç altın verir. Şebreng, altını alıp “İyi şimdi bari senin de işini bitireyim” diyip Ferâmerz’in önüne düşer. Yanlış semte sokup dokuz gün Ferâmerz’i at sürüsüyle alıp gider. Akşama yakın varırlar; fakat Ferâmerz, her gün: “Hey hayırsız! Bu nasıl yoldur? Şimdiye kadar Şâr-gân’a çoktan gitmek gerekirdi. Biz ise yanlış yollarda kaldık” diyerek Şebreng-i ayyârı öldürmeyi ister. Fakat yine düşünüp kendi kendine: “Tamamıyla yanlış yola gideriz” diyip öldürmez. Ancak ayyâra güç gösterip azarlar. Şebreng-i ayyâr söyler: “Sultanım! Artık yaklaştık. Bazı izlerim vardır, gideyim şu tepeden bakayım.” İleride bir tepe görünür. O tepeye doğru gidip oyana buyana bakar ve tepenin öte tarafına inerek hızlıca gider. “Behiştken ve Efrâsiyâb, neredesin?” diyip akıp gider. Ferâmerz, beride biraz askerle at kuşandırıp dururlar ve kılavuzun artık gelmeyeceğini görürler. Efrâsiyâb tarafından ayyâr-ı rengî olduğunu anlarlar. Ferâmerz Şebreng’i öldür [535/a] mediğine çok pişman olur; ama fayda vermez. Askerin içinde bazı yol bilenleri öne katıp tahminle bir tarafa yönelip giderler ve Şâr-gân yolunu bulurlar. İşte bir gün de Şâr-gân’a ulaşırlar. Keyhüsrev’i ararlar; fakat bulamazlar. Ferâmerz, Şâr-gân halkına Keyhüsrev’i sorar. “Sultanım! Bu gün on yedi gün oldu. Pirân ibni Veyse gelip, Keyhüsrev’i annesiyle alarak gitti. Nereye götürdü, bilmeyiz” diyerek cevap verirler. Ferâmerz, bu cevabı işitince içinden utanıp üzülür. Allah’ın takdirine şüphesiz karşı durulmaz. Siyâvuş’un şehit olduğu yeri haber alıp gönlünden: “Bari Siyâvuş’a bir türbe yaptırayım, babam Rüstem’e de bir haber göndereyim. Ondan Keyhüsrev’in durumu hakkında haber gelinceye kadar türbe tamamlanır” diyip Siyâvuş’a bir türbe yaptırmaya başlar ve olay şu yüzden oldu, fermanınız nedir, diyerek Rüstem’e bir kâğıt yazıp onu bir adamla gönderir. O adam hızlıca Rüstem’e gidip kendisini sunup Rüstem’den izin alarak içeriye girip Rüstem önünde dualar eyledikten sonra Ferâmerz’in mektubunu verir ve o ana gelinceye kadar Rüstem, Efrâsiyâb ile on bir defa savaşmıştır. Ferâmerz’in mektubunu eline alıp mührünü açıp okuyarak durumdan haberdar olur. Hemen Rüstem de Ferâmerz’e bir sevgi mektubu yazıp “Benim gözümün nuru, evladım, oğlum Ferâmerzim. Mektup ulaştığında bu tarafa gelesin” diyip mektubu sonlandırır ve mektubu Ferâmerz’in mektubunu getiren adama verir. Ondan sonra adama çok altın bağışlar ve yine Ferâmerz’e gönderir. Postacı mektubu alıp döner ve at sürüsüyle tekrardan Şâr-gân’a gelip Ferâmerz ile karşılaşip dünya hükümdarının cevabını ve mektubunu Ferâmerz’e verir. İşte bu duruma kadar da türbe biter. Ferâmerz başına türbeci dikip halı döşetir ve kandilini astırıp ruhunu

hayırlı dua ile anıp oradan döner, Behiştken'de gider. İşte Ferâmerz, mesafeleri aşip ve durakları kat ederek hızlıca Behiştken'de doğru gelmektedir.

Anlatıcı çevirir: Bu taraftan dünya hükümdarı olan Rüstem, Ferâmerz-i ser-âmedin kâğıdı gelince buraya gelsin diyip gelen postacı ile haber gönderdikten sonra kendisi yine Efrâsiyâb ile savaşa başlayıp saflar dizilip ordular toplanıp ordunun sağ ve sol kanadı süslenip ve düzenlenip meydan açılarak sakalar meydanı soluyup hizmetçiler süpürüp “Ey bu gün divana kim girecek, erlik ve yiğitlik namını kim kazanacak?” diyip meydana bakarak o koca Rüstem meydana gider. Her ne kadar yiğit pehlivanlar varsa da, atını ortaya getirip saygıyla selamlayıp geri çekilerek atlarına binip dolaştırırlar. Beriden Turan yiğitleri, Rüstem ile savaş [535/b] eylemedik diyen pehlivanlar birer birer Rüstem'in meydanına girip mağlup olurlar. O anda Efrâsiyâb girer. Rüstem: “Ey Efrâsiyâb! Bizimle hükümdarlık sınadın. Ne yararı oldu? Şimdi ne yapmamız gerekir? Neden düzelmiyorsun? Bütün işin gücün hilekârlıktır. Bazen günahsız şehzadeleri öldürürsün, bazen de memleketlere akın edip halkın malını yağmalarsın. Bundan başka halka zulmedersin. Şüphesiz sen de bunların cezasını bulursun. Gel şimdi bu işlere tövbe et. Bugünlük yarınlık ömrün kaldı. Seni ve beni yaratan Allahu teâlâ bu zulmünün cezasını hem dünyada hem de ahrette vermez mi?” dediği zaman Efrâsiyâb söyler: “Hayırsız İranlı! Bu meydan savaş meydanıdır. Şimdi nasihatlerini kendine söyle.” Rüstem, sinirlenip “Hey lanetli! Benin sana nasihat vermekteki amacım, düzelmene içindir. Bizimle birkaç kere güreştin. Önümden ve elimden güçlülükle kurtardılar. Askerin içinde adının kötüye çıkmasını mı istersin? Benim bir hamleme karşılık veremezsin. Şimdi günahın boynuna. Atağa geç” diyince o vakit Efrâsiyâb, elini mızrağa vurup atına meydan verip yetişerek Rüstem'e gayretle bir mızrak fırlatır. Rüstem de mızrağı siperle yakalayıp ortadan kaldırır ve Efrâsiyâb da epeyce zorlanır. Bu defa Efrâsiyâb, meydanın başına geldiğinde Rüstem'i sapasağlam görür. Hemen elini topuza vurup iki taraftan topuzun yüzünü çekip ondan sonra at sürüp meydana geldiği zaman üzenkiye kalkıp bütün gücüyle Rüstem'e şiddetli bir topuz fırlatır. Rüstem, Efrâsiyâb'ın gelişinden gücünü sarf etmesi gerektiğini anlar. Çabucak elini topuza vurup Efrâsiyâb'ın topuzu yokluktan görülüp gelirken [536/a] Rüstem kendi topuzuyla aşağıdan vurup ondan sonra siper yetiştirip her ne kadar uzaklaştırırsa da, Efrâsiyâb'dan bu kadar kuvvet ummazdı. Gönlünden: “Hey hayırsız Efrâsiyâb!” diyip aferin der. Efrâsiyâb, atıyla meydan başına gidip Rüstem'i İskender'in Seddi gibi sağ ve salim durur görünce gönlünden Rüstem'i takdir edip yine at sürerek yetişip bir topuz daha vurur. Rüstem onu da ortadan kaldırıp ondan sonra elini can alıcı mızrağına vurarak “Gafil [...] ey Efrâsiyâb!” diyip at sürüp hesap yerine gelerek Efrâsiyâb'a bir mızrak fırlatır. Efrâsiyâb, Rüstem'i iyi bilir, gözlerini dört açarak

siperle vuracağını zanneder; fakat olmaz. Rüstem'in mızrağı, Efrâsiyâb'ın siperinin eteğinden yol bulup koltuk altına uğrayıp savaş elbisesini söküp zırh halkaları yere yıldızlar gibi dökülerek savaş elbisesi balık ağzı gibi açılır. Efrâsiyâb ah ederek bir şey olduğunu sanır. Çabucak eliyle yoklayıp bir zarar olmadığını görür. Fakat elbisesi balık ağzı gibi açılmıştır. Başını kaldırıp “Hey hayırsız! Beni nerdeyse alacaktı” diyip çekinir gibi olur. Rüstem meydanın başına gidip ondan sonra iki taraftan topuzunu çekerek at sürüp Efrâsiyâb'a vurur. Efrâsiyâb, kendi topuzuyla karşılık vererek ondan sonra siper alır ve Rüstem'in topuzunu bin bela ile ortadan kaldırır. Rüstem tekrar gelip bir topuz daha vurur. Efrâsiyâb, onu da ne yapıp edip ortadan kaldırıp ondan sonra tekrar birlikte savaşmaya başlarlar. Birbirlerine yedişer hamle vururlar. Rüstem, Efrâsiyâb'a çok nasihat eder, fayda vermez. Efrâsiyâb, Rüstem'e sövüp saymaya başlar. Rüstem de sinirlenip günahın boynuna, diyerek yedinci topuzda, topuzunu ağırlığından tutup “Al şimdi ey Efrâsiyâb!” diyerek at sürüp hesap yerine gelince şiddetli bir topuz vurur. Efrâsiyâb, topuzuyla karşılık verip siper alınca siper dağılıp Efrâsiyâb'ın bindiği at, topuz darbesine daha fazla dayanamayıp beli kırılarak ölür. Efrâsiyâb, yere takılarak ters dönüp sersem olur. O an Tâtâr askeri, Türkistan yiğitleri, ileri gidip toplanırlar ve bin güçlkle Efrâsiyâb'ı Rüstem'in önünden kaparlar, açıklığa çıkarırlar ve atlandırırlar. Fakat savaş yeri kırılıp asker birden yürür. Bütün İranlılar da yürüyüp birbirlerine girerler. Turan askerinin kılıç ve baltaları her ne kadar İran askerinden yedi kat daha fazla olmasına rağmen, İran askerinde de yiğitler çoktur. İçlerinde Rüstem, Bânûlar ve Sâm gibi güçlü adamları vardır. Turanlıları hemen bölük bölük, parça parça etmeye başlarlar. Şöyle ki, leşten ve baştan geçilmez olur. Çukur yerler kanla dolar. Ölülerden yığınlar oluşur. El ayak marangoz parçalarına dönüp meydana dökülüp kalır. Kelleler meydan avlusunda çakıl taşı gibi yuvarlanıp yiğitlerin çığlıklarıyla, eziyetlerinin adaletiyle dünya yankılanır. Bu sırada Efrâsiyâb da atlanıp elinde acayip bir tuğlayla, tekrar savaş içine dalarak Rüstem'i gözetlemeye başlar. Rüstem savaşıp giderken Efrâsiyâb ile karşı karşıya gelip Efrâsiyâb hemen o elinde olan [536/b] tuğlayı Rüstem'e atar. Rüstem, Efrâsiyâb'ın tuğlasının birinci kat gökten karkuş gibi süzülüp geldiğini görür; fakat Rüstem mızrağa hüner gösterip hemen eyer boşaltıp Efrâsiyâb'ın tuğlası gijildayarak geçip gider. Ondan sonra Rüstem, doğrulup yetişerek Efrâsiyâb'ın üzerine hamle edince Efrâsiyâb, Rüstem'in şiddetli öfkesiyle başa çıkamayıp döner. Nişanının gölgesine girer ve kaçır. Rüstem, Efrâsiyâb'ın ardı sıra at sürerek nişanının gölgesine ulaşır. Efrâsiyâb'ın bayrak taşıyan nişanını dört parça eder. Efrâsiyâb'ın nişanı baş aşağı olunca Tâtâr askeri hezimete uğrayıp orduya doğru yüzlerini döndürürler. Rüstem, İranlı yiğitler ile Efrâsiyâb ordusuna doğru yürür. Efrâsiyâb, başa çıkamayacağını

görünce canını kaleye atar. Askeri de beraberinde kaleye toplanırlar. Hemen bir taraftan kaleye toplanıp girmeye başlarlar.

Bu taraftan anlatıcı çevirir: Ferâmerz-i ser-âmed, Siyâvuş Şâr-gân'ından dönünce o yerde Behiştken'din sekiz kapısı vardır. Sekizinde de asker, toplu bir şekilde kaçıp kaleye girerlerdi. Fakat faydasız. Asker çoktur. Dört milyon sekiz yüz bin asker, Behiştken kalesine sığmazdır. Ferâmerz, askerinin önü sıra gelerek Turan askerinin yenildiğini ve nişanlarının toprağa düştüğünü görür. Efrâsiyâb da kaleye doğru kaçardı. Ferâmerz, Efrâsiyâb'dan önce kapıya ulaşmak için hemen Kutb-ı âteş-demi yıldırım gibi sürer ve ondan önce girip kapı arkasında durur. İşte Efrâsiyâb, Ferâmerz'den haberi olmayarak kalenin kapısından içeri girdiği zaman Ferâmerz nara atıp “Dur, ey Efrâsiyâb! Nereye gidersin?” diyip kolunu uzatıp kemerinin zincir kayışından kavrayarak ve silkerek koluna alınca Efrâsiyâb ansızın neye uğradığını bilmeyip feryatlar ederek Tâtâr askerine: “Hey bırakmayın! Yardım edin, beni kurtarın!” der. Tâtâr askeri o hali görüp ileri gidip Efrâsiyâb'ı Ferâmerz'in pençesinden kurtarmaya çok gayret gösterirler; fakat bu mümkün olmaz. Ferâmerz, Efrâsiyâb kolunda hemen kale kapısından dışarı çıkarır ve babası Rüstem'in karşısına getirir. İran pehlivanları da, Ferâmerz'in Efrâsiyâb'ı koluna alarak getirdiğini görürler ve koşarak Rüstem'e gelip “Devletli hükümdar! Evladınız Ferâmerz, Efrâsiyâb'ı kayışından kaparak koluna almış geliyor” diyip müjde verirler. Rüstem, takdir edip ileriye yürür. Yaklaştığında Ferâmerz'i şahinin avını alır gibi, Efrâsiyâb'ı kolunda getirdiğini görür. Efrâsiyâb da Rüstem'i görünce ele geçirmek gayretiyle, öyle bir demir vurur ki, ister istemez Efrâsiyâb'ın kayışı kütür kütür kırılıp yere düşür ve Türkler ileri gidip Efrâsiyâb'ı kaparlar ve kaleye doğru kaçıp kaleden içeri girerler ve kalenin kapılarını sıkıca kapatıp otururlar. Fakat Efrâsiyâb'ı Ferâmerz'in önünden kapınca çok kelleler yere yuvarlanır. Nasıl yaptılarsa, Efrâsiyâb'ı Ferâmerz'in elinden kurtarırlar. Bu sırada Ferâmerz, babası Rüstem'in tebessüm ederek mutlu bir şekilde kendisine doğru geldiğini görür. Ferâmerz, kendisini Kutb'dan aşağıya atıp koşarak babası Rüstem'in [537/a] eteğine sarılıp öper. Rüstem de Ferâmerz'i eğilerek at üzerinden kucaklayıp gözlerinden öper ve “Mutlu ol evladım, Allah'a dürüst evladım. Kahraman ve Keyûmers neslinin yüz suyusun” diyip büyük övgü ve dua eder. Bundan sonra Efrâsiyâb'ın Behiştken'e girip kale kapılarını kapattığını görür. Rüstem, Behiştken'in sekiz kapısına da emreder. Birer güçlü pehlivan tayin eder. Ondan sonra başından bir otağa çıkarıp şöyle koyar ve baş kaldırıp söyler: “Hanginiz kale kapısını önce yıkıp içeriye girerse ona veririm.” O anda kale kapısını birine Ferâmerz, birine Âzra Bânû, birine Sâmi, birine Zenge-i Şâvrân, birine Gürgîn-i Mîlâd ve birine de Tenge gider. Bunlar, kale kapılarını topuz ile vurmaya başlarlar.

Ansızın Ferâmerz, gayretle hepsinden önce, kale kapısını koparıp iç yüzüne bakar ve kale içine yürür. Bunu Efrâsiyâb'a söylerler. "Ey ne durursun, Turan Padişahı! Ferâmerz, kapıyı yıkıp içeri girer" dediklerinde Efrâsiyâb öfkelenir. Alçaklık edip gizli şeylerini ve alabildiklerini hızlıca alır ve atlara yükletip Çin tarafında olan kapıya giderler. Meğerki o kapıya Gürgîn tayin olmuştur. Hemen Efrâsiyâb, o kapıyı açtırıp dışarı çıkar ve Gürgîn-i Mîlâd'ın üzerine yürür. Gürgîn, kale kapısının içeriden açıldığını ve Efrâsiyâb'ın üzerine geldiğini görür. Gürgîn, önünü alarak saldırır. Efrâsiyâb, Gürgîn'in saldırısını önleyip topuzla atını öldürür. Gürgîn, atıyla baş aşağı düşüp tekrar kalkıncaya kadar Efrâsiyâb geçip gider. Hükmü altında bulunanlar bile Çin'e gider. Diğer Türkistan askeri, darmadağın olup herkes şehrine kaçar. Ferâmerz'den sonra deli Bânû da, vurduğu kapıyı yıkar, içeriye yürür. Onun peşi sıra Âzra Bânû da yıkar. Sözü'n kisası; o tayin olunan pehlivanların her biri, kapıları yıkarak İran askeri içeriye girer. Rüstem de ata binip kaleye gelerek kale halkına kılıç ve baltayla baskın yaparlar. Kale halkı, Efrâsiyâb'ın başını kurtarmak için, kaçtığını görür. Bunlar birbirlerine: "Bizler niçin böyle boş yere kırılıp savaşıyoruz? Yapılacak tek şey; aman dilemektir. Rüstem, iyilik sahibidir. Bizi kırmaz" diyip hepsi bir ağızdan, "Aman, el aman, ey devletli hükümdar!" diyip bağırırlar. Rüstem ve Ferâmerz, bunlara merhamet edip aman verip savaşmaktan vazgeçerler. Ondan sonra dünya hükümdarı, doğruca Efrâsiyâb'ın sarayına ulaşıp tahtını kılıçlayıp ve bütün Behiştken'di ele geçirerek kalede olanların hepsi savaşmaktan vazgeçip Rüstem'in ayağının önüne saygıyla eğilirler. Dünya hükümdarı emreder. İran askeri de savaştan çekilir. Rüstem üstün gelmiş ve zafer kazanmış bir şekilde, Efrâsiyâb'ın tahtına oturup [537/b] şehir halkı ve bütün Turan memleketlerinde olan zabıtlar, padişahlar gelerek, Rüstem önünde yer öpüp onun hükümdarlığını kabul ederler. Ondan sonra vezirlik alırlar. Rüstem gelip tasdik edenlere yedi yüz kaftan giydirir, hatta iki kaftan eksik gelip Tûs'tan ödünç alıp giydirir. İşte Rüstem, tek başına Turan memleketine padişah olup yedi sene Behiştken'de, Efrâsiyâb tahtında hüküm sürer.

Üstat öyle anlatır ki; bir gün Rüstem'in biraderi Zevâde ibni Zâl, ava çıkıp gezerek Siyâvuş bağına gidip içeri girerek Siyâvuş sarayında oturur. Ceylan ve tavşanları kebab ettirip yiyip içer. Çöle doğru bakıp seyrederken gözlerine uyku gelip biraz uyur. Hemen Siyâvuş-ı mazlûm, karşısında görünür. Zevâde'ye: "Ey amca! Babam Rüstem benim kanımı ne çabuk unutup saltanat heveslisi oldu? Benim kanımın aslı halk üzerindedir. Onlardan benim kanımı alsın" diyip geçip gider. Zevâde, o dehşetle uykudan uyanır. Vücudu rüyanın dehşetinden titrer. Oradan kalkıp doğruca Rüstem'e gelir ve durumunu bildirip gördüğü rüyayı anlatır. Rüstem işitip şimdi ne yapmalı, diyip bu olayın sebep oluşuna İran askerini görür. Sağ kola

Ferâmerz’i, bir bölük askerle sol kola Zevâde’yi tayin eder ve bir bölük askerle orta kola kendisi yürür. Sözüün kısası; üç bölük asker, üç koldan yürüyüp [538/a] öyle kırarlar ki, dört bölükten bir bölüğü ancak kalır. Halkın üç bölüğü keskin kılıçla diş lokması olur. Bundan sonra yedi sene tamamlanınca bir gün Rüstem divana üstünlük kurup bütün beyler ve pehlivanlar gelerek toplanırlar. Divan sahipleri, herkes yerli yerinde otururlar. Rüstem kalkıp Tûs’ı getirerek Efrâsiyâb tahtına oturtur ve orada kalacak bütün divan sahiplerine uyarıda bulunur ve tekrarlar. “İşte bundan böyle artık padişahınız Tûs-ı şeh-bâzdır. Her kim emrine aykırılık gösterirse, sonra zararını görür” der. Tûs’u Turan padişahı ederek Tûs’a da uyarılarda bulunur. Bundan böyle ne zaman para sıkıntısı çekip zorlanırsan bana haber ver” der. Kendi hazırlığını görüp oğlu Ferâmerz’i ve kızları Bânûları ve biraderi Zevâde’yi alarak kalkıp İran’a gider. Ondandır Tûs ibni Nûzer şâh, tahtına gelerek oturur. Kaleden de genelde ayrılmaz. Çünkü bir lanete sebep olur diye halk kısmına güven olmayacağını bilir. Kısacası; Rüstem gidip Tûs kalır. Rüstem bir gün Ceyhun’un öbür tarafına geçip İran tarafına ulaşır ve Belh’e gider. Bütün Belh halkı, Rüstem’i karşılar. Saygı gösterip ve hürmet ederek önüne düşüp götürürler; hatta Kâvus-ı Kâmrân kendisi karşılar. Divan yerine varınca Rüstem, Kâvus padişahla karşı karşıya gelip önünde yer öper. Arkasından Ferâmerz ve Bânûlar da öperler. Ondandır Kâvus tahtına oturup Rüstem’e, Ferâmerz’e, Bânûlara ve bütün yiğitlere kaftan verir ve ikramlar eder ve yedi senede olan olayları sorunca Rüstem hepsini anlatır. Sonra askere izin verilip herkes yerli yerine gider. Rüstem ve Ferâmerz, Kâvus-ı Kâmrân ile Belh şehrinde kalıp değerli şeyleri Zâbil kalesine gönderirler. Kendileri ise, Kâvus padişah yanında yiyip içerler.

Şehname kitaplarında anlatıldığına göre; Efrâsiyâb, Behiştkend’te bozguna uğrayıp beyleri ve akrabaları ile Çin tarafına kaçar. Hakan-ı Çin ve Hakan-ı Göçek ve Hakan-ı Seyvem ile bir gün Çin’e ulaşırlar. Hakan-ı büzürg, Efrâsiyâb için yüce bir saray döşetip ve onu Çin tahtına oturtturup kendisi hizmet makamında yer alır. Efrâsiyâb, Behiştkend tarafına casuslar tayin edip yedi sene içinde yaşanan her olayı casuslardan haber alır. Bir gün casuslar gelip “Rüstem yerine Tûs ibni Nûzer’i Turan tahtına koyup kendisi İran’a gitti” diyerek haber verince Efrâsiyâb Han, bu haberden mutlu olur. Hemen el altından halka ve Behiştkent şehrinin ileri gelenlerine haber gönderir: “Rüstem’in [538/b] Tûs’ı yerine koyarak kendisinin İran’a gittiğini işittim. Ben de yanımda olan askerle o tarafa yönelirim. Ancak göreyim sizi, Tûs dedikleri namussuzu kaçırmayasınız. Ben gidince saklayıp kaleden dışarıya salmayasınız” diyerek kendi de yanında bulunan pehlivanlar ile Çin sahilinden kalkarak karadan Behiştkend’e gider. Bu taraftan Efrâsiyâb’ın gönderdiği haber, bir gün memleketin

ileri gelenlerine ve halka gelip haber alınca Efrâsiyâb'ın geldiğini öğrenirler. Artık Turanlıların hepsi sanki şeytan olur ve İranlılara karşı koymaya başlarlar. Behiştken halkı, yiyecek kısmını keserek şehirde et, ekmek, pirinç ve bostan bulunmaz olur. İranlılar gidip bu durumu Tûs'a bildirirler. "Padişahım! Turanlılar, şimdi, eskisi gibi değildirler. Başka şekilde davranırlar. Şimdi çarşılarda ve pazarlarda yiyeceklere ve içeceklere ait bir şey bulunmaz olur. Şehir kısmı, İranlıları dövüp sövmeye başlarlar" derler. Tûs düşünüp, bunda bir şey vardır, der ve memleketin ileri gelenlerini ve esnaf yani yiyecek satanlar kethüdalarını davet ederek bunlara seslenip, söyler: "Niçin yiyecek kesildi, yoksa şehirde kalmadı mı?" Bunlar da söylerler: "Hayır padişahım, kalmadı. Dışarıdan halk getirmez olur." Tûs, o vakit adam gönderip getirtseniz olmaz mı, diyince bunlar da söylerler: "Hayır padişahım. Sermayemiz kalmadı, gitti. Bize bir miktar hazine ver, gidelim, dışarıdan yiyecek alıp getirelim, satalım." Tûs: "Hayırsızlar! Yiyecek parasını ben verdikten sonra, sizi napayım. Kendi adamlarımı tayin ederim" diyip bunları dışarı koyar. Ondan sonra beş kantar hazine ile beş bin adam tayin edip "Gidin, dışarı köylerden yiyecek alın" diye gönderir. Fakat halk şehirli ile birlik olup el altından haberleşerek bu beş bin adamı köylere otuzar, kırkar, ellişer dağıtırlar ve konak vererek gece herkes konağından olan İranlıları öldürerek köy içinde birer çukur kazıp cesetlerini doldururlar. Tûs'un bundan haberi yoktur. Bir iki gün bakar, gönderdiği beş bin adam gelmez. Acaba ne oldu, diyip çok arar. Asla bir iz bulamaz. Tûs, hayretler içinde kalır. Bu taraftan anlatıcı çevirir: Bir gün bir Tâtâr ihtiyarı, Tûs'a kendini sunar. Padişah ile gizli buluşmam lazım, der. O vakit bu adamı Tûs'a bildirirler. Tûs: "Gelsin, bakalım ne söyleyecek, isteği nedir?" der ve izin verir. Kapıcılar gidip o ihtiyarı içeri alırlar ve Tûs'un önüne getirirler. Tûs, bir Tâtâr ihtiyarı olduğunu görür ve Tâtâr ihtiyarı gelip Tûs'un önünde yer öper. Ondan sonra Tûs'a söyler: "Padişahım! Ortalığı boşalt. Sana bir sözüm vardır." Tûs da işaret eder. Orada olan hizmetçiler de dışarı çıkar. İki kişi yalnız kalır. Tûs: "İhtiyar, şimdi yalnız kaldık. Görelim, sözün nedir?" diyince o vakit o ihtiyar söze gelip "Padişahım! Siz birkaç gün içinde yiyecek için beş kantar hazine ile beş bin adam gönderdinizdi. Onlardan [539/a] hiç haberiniz var mıdır, onlar ne oldu?" der. Tûs, uykudan sıçrayıp uyanarak hayır, ne oldu, diyince ihtiyar, söyler: "Onları öldürerek gönderdiğin beş kantar hazineyi yağma ettiler ve öldürdükleri adamlarını birer çukura koydular. Olayın aslı şudur ki; önce el altından Efrâsiyâb, şehrin ileri gelenleriyle halkın büyüklerine haber gönderir. İşte ben de vardım. Efrâsiyâb, ben gidince yiyecekleri çekip İranlıları dışarıya salmayasınız, diyerek tembih eder ve her kapıda beş yüz silahlı adam bekleyip durur. Asla İranlılardan kimseyi dışarıya salıvermezler." Tûs, bu cevabı işitince üzüntü duyar. Ne yapalım, diyip telaşa düşer. Fakat o Tâtâr ihtiyarı dönüp söyler: "Padişahım! Şimdi dinleyin. Bir tedbir öğreteyim. Hem herkesten

intikam almış olursunuz, hem de canınızdan kurtulursunuz.” Tûs: “Söyle ihtiyar, o tedbir nedir? Akla uyar mı?”diyince ihtiyar: “Bu işin kolayı şudur ki; bu gece kaleden iki adam indirirsin. Ellerine Rüstem’in ağzından bir mektup yazıp verirsin. Yarın kuşluk vakti, İran yolundan at sürüp gelirler, seninle karşılaşır ve mektubu verirler. Mektupta selamdan sonra, ey Tûs, bir miktar halkın, isyan üzere, şehirli ile gönülleri ve yönleri bir olup yiyecek bulunmadığını işittim. Biraz askerle geldim, falan yere ulaşınca bu mektubu yazıp gönderdim. Asker için ordu yeri hazır edesin ve mektup ulaştığında sen de bütün askerle atlanıp beni karşılamaya çıkarsın, yazısını oluyunca genç katarını alıp Rüstem’i karşılayayım, diyerek kaleden dışarı çıkarsın; fakat giderken şehirde yiyecek bulduğun dükkân sahibini boğazından asarsın. Onan sonra filan yerde olan köye gelersin. Beni görüp tutarsın ve bana, ben buraya iki yüz adamla, bir miktar kıymetli yiyecek gönderdim, ne yaptınız, diyip soru sorarsın. Ben de bilmeyiz, diyerek inkâr ederim. Siz de bana iki kırbaç vurursunuz ve salıverirsiniz. Ben bu sefer, biri yere gidip dururum ve size, beni niçin döversiniz, suçum nedir? Bu yerin üstü var ise, altı da vardır, diyip o yere ayağımla vururum. Siz de gelip o yeri kazarsınız. Adamlarınızı o yerde ölmüş bulursunuz. Ondan sonra köylünün hakkından gelerek İran’a gitmek için ben size kılavuz olurum; fakat bu sırrı kimse duymasın” diyip sıkıca tembih eder. Tûs, bu tedbiri beğenip o Tâtâr ihtiyarına çok altın verip memnun eder. O Tâtâr ihtiyarı da, Tûs’a veda ederek çıkıp gider. Tûs, o gün her tarafı gözetleyip gezer. Kasaplarda et yoktur ve ekmekçilerde de ekmek az bulunurdu. Bakkalda da aynı şekilde hiçbir şey yoktur, derler. Tûs, peki diyip üzerine düşmez, dönüp sarayına gelir. Akşam olunca iki tane söz bilir adamı, postacı kılığına sokarak atları gece karanlığında kaleden aşağıya indirip bunlar sabah oluncaya kadar bir yerde gelip dururlar. Sabah olunca o yerden dönüp atla yürürler, gelip kaleden içeri girip şehirliye: “Hey, padişah sarayı nerededir, gösterin? Rüstem’den gelirim. İşte Rüstem [539/b] bu gün yarın gelir, dâhil olur” diyince şehir halkı bunu işitip Rüstem geliyormuş, diyerek birbirlerine girerler ve birbirlerine: “Yiyecekleri dükkân yüzüne çıkaralım. Yoksa Rüstem, bizi dükkânlarımızın önüne asar” diyerek sakladıkları yiyecekleri çabucak meydana çıkarıp dükkânları önüne yiyecekleri yığarlar ve bu iki kişi at ile sorarak doğru Tûs sarayına gelip atlarından yere inerler, kapıcılara şamatayı basarlar. “Hey! Çabuk olun, padişahın izin alın. Biz Rüstem’den geliriz, çabuk olun. İşte Rüstem gelir, yetişir. Bugün kaleye girer” diyince kapıcılar koşup Tûs’a bildirirler. Tûs, bunlardan bu cevabı işitince “Hey, hey! Çabuk olun, getirin” der. Kapıcılar çıkıp bu iki kişiyi alarak içeriye divana getirirler. Bunlar yer öpüp Rüstem ağzından düzme ve sahte mektubu Tûs’un eline verirler ve “Padişahım! Bizler dünya hükümdarı Rüstem ibni Zâl’den geliriz. Şuan Rüstem, filan yere geldi. Bu mektubu yazıp bizler ile gönderdi ve ağzından, padişaha söyleyin, ordu yerini hazır

edip beni karşılamaya çıksın, diye ısmarladı. Devamı mektuptadır” diyerek susarlar. Tûs, mektubun mührünü açıp bilgicin eline verir, o da açıp okur. Mektubun içeriği şöyledir: “Ya Tûs! Ben gittikten sonra, sana şehirli ve halkın baş indirmeyip ve bazı adamlarını öldürüp çarşıda, pazarda da yiyecekler kısmını kaldırıp yoktur, dediklerini işittim. Onun için işte ben de, onlara her şeyi zorla, cefayla, eziyetle buldurmaya geldim. Fakat mektubum ulaştığında sen de, bütün askerle ata binip doğru filan yere gelesin. Oradan önüme düşüp şehri seninle önce gezelim. Ondan sonra köylere de çıkıp halkın durumunu görelim.” Tûs, mutlu olup hemen ordu yeri hazırlansın, diyip ferman eder ve karşılamak için atlanın, der. Önce kendi eşyası ve hazineleri hazırlanır. Hemen yükletip askerle ileriye gönderir. Ondan sonra kendisi beş yüz kadar adamla geriye kalıp oradan şehri gezmeye başlar ve o kadar yiyeceğin getirilip dağlar gibi yığıldığını görür. Tûs: “Hey lanetliler! Dünkü gün bir tane yiyecek kısmından yoktu. Rüstem’in geleceğini işittiniz, yiyeceği meydana çıkardınız. Hey, çabuk olun [...]” diyip çarşıda, pazarda olan çarşı esnafın on bölükten dokuz bölüğünü asar. Şehrin içi güya adam donanması olur. Ondan sonra oradan at sürüp kale kapısından dışarı çıkar. Önce Tâtar ihtiyarının haber verdiği köye gelir. Köylüler toplanıp kendisine selama dururlar; fakat o ihtiyar Tâtâr, şöyle durur. Tûs, söyler: “Gidin, şu ihtiyarı bana getirin.” Birkaç kişi gidip o ihtiyarı tutarak Tûs’un önüne getirirler. Tûs, o ihtiyara seslenip söyler: “Bak, ey ihtiyar! Ben bu köye, yiyecek alsın diye iki yüz asker ile bir miktar hazine gönderdim. Şimdi o gönderdiğim adamlara ne oldu, ne yaptınız o adamlara?” O ihtiyar: “Padişahım! Ben bilmem. Öyle kimseler görmedim” diyince Tûs: “Hayırsız [540/a] ihtiyar! Niçin bilmezsin?” diyip tutar. Buna dikkatle bakıp iki üç kırbaç vurarak kapar; salıverir. Hemen ihtiyar koşup bir yere gidip durarak: “Ey devletli padişahım! Bana haksız yere niçin vurdunuz? Bu yerin üstü var ise, altı da vardır” diyip tekme ile yere vurunca Tûs: “Hey, tutun şu ihtiyarı!” diyip yakalattırır. Ondan sonra tekmelediği yeri ferman ederek kazdırdığı zaman iki yüz adamın ölüsünün çıktığını görür. Tûs: “Hay lanetliler! Siz benim adamlarımı öldürüp sonra hazinemi aldınız” diyip emrederek o köyde ne kadar adam varsa, hepsini öldürür ve mallarını yağmalayıp o köyü ateşe verip toprakla bir eder. O aradan dönüp o ihtiyarı kılavuz alıp İran’a gider. İşte bunlar atlarla çıkıp gitmektedirler.

Bu taraftan anlatıcılar şöyle hikâye ederler ki: Efrâsiyâb, Çin’de Rüstem’in İran’a gidip yerine Tûs’ın Behiştkend’e padişah olduğunu haber aldığı zaman el altından halka ve şehrin ileri gelenlerine haber gönderip kendisi de asker alarak atlarla karadan Behiştkend’e yürür. İşte bir gün Behiştkend’e gelip dâhil olur. Şehirli ve köylü haberdar olup hemen Efrâsiyâb’ı karşılarlar. “Hoş geldin, padişahım!” derler. Efrâsiyâb, atını sürüp şehre girdiği

zaman şehirdeki bütün pazarların, çarşıların adamları süslendiğini görür. “Hey! Bunun aslı nedir?” diye sorar. Şehirli: “Tûs’a iki adam, Rüstem’den mektup ile gelip işte ben de geldim, beni karşılayasın, demiş. Tûs da, bütün askerini ve hazinesini alıp karşılayayım, diyerek dünkü gün çıkıp gitti. Hatta giderken yiyecek yüzünden adamları astı” diyerek olayları Efrâsiyâb’a haber verirler. Efrâsiyâb, bu durumu işittiği zaman kendisi çok fitneci, hele dünyanın kara kurdu olduğu için Tûs’un hile ile kaleden çıkıp kaçtığını anlar. Hemen şehirliye seslenip “Hey, ahmaklar! Tûs, sizi aldatmış. Kaleden çıkıp kaçmış. Ben size, göreyim sizi, Tûs’u kaçırmayasınız, diye haber gönderdim. Niçin kaleden dışarıya salıverdiniz? Eyvah, eyvah!” diyip hemen Efrâsiyâb, biraz askerle ata binip Tûs’un peşine düşer. Bu taraftan Tûs, işte Tâtâr ihtiyarının tedbiri ile Behiştken’den selametle çıkıp gider. Bir gün Ceyhun’ı geçip İran tarafına ulaşır. Efrâsiyâb da, Ceyhun kenarına geldiği zaman Tûs’un Ceyhun’ı henüz geçip İran yakasına ulaştığını görür. Efrâsiyâb, ah edip gücü azalır ve beli kırılır. Ne yapsın, hemen beriden yüksek sesiyle bağırıp söyler: “Yürü, hayırsız, deli, namussuz! Git, bindiğin atın nalını gümüşten yap. Eğer bir gün dahi bekleyeydin, işin tamam olurdu. Sana bir şey yapardım, kıyamet gününe kadar belki destan olurdu. Fakat ne edeyim, ananın duası başındaymış.”

Anlatıcının sözüne göre, gerçekten Tûs ibni Nûzer [540/b] şahın Efrâsiyâb’ın birkaç gününe öyle zararı vardır ki, hiçbir şeye benzemez, dil ile açıklanmaz. Hepsinden öncesi şudur ki; bir gün Burzî ibni Sührâb’ı Efrâsiyâb, ziyafet edip yiyip içtiği zaman Tûs gelip Efrâsiyâb’ın çadırını basıp gözünden sakındığı o narin cariyelerini tutarak mecliste oturtup ellerinden şarap içip kucaklayıp öpmesi ne kadar büyük zarardır. Kısacası; Tûs, Efrâsiyâb’ın canî düşmanıdır. Zira Tûs’un babası Nûzer şahı öldürmüştür. Şimdi de Tûs, o intikamı Efrâsiyâb’dan almak sevdasındadır. Efrâsiyâb da Tûs’u bulsa, kanını içer. Fakat ne yapsın ki, bir yol ile eline geçmez, geçtiği zamanda da bir sebep ortaya çıkıp kurtulur. Şimdi yine bu kadar hazinesini telef edip Behiştken memleketinde işe yarayan adam bırakmayıp herkesi asar. Sözü’nün kısası; Efrâsiyâb, Tûs’a yetişemediği için Ceyhun’ı geçmiş bulunur. İşte Tûs’un ardı sıra haykırır, sövüp sayar. Eleminden, razı olmayıp söyler: “Yürü, ey hayırsız Tûs! İyi incelle benim elimden kurtuldun.” Tûs bakıp Efrâsiyâb’ın Ceyhun kenarına gelip kendisine sövüp saydığını görür. Tûs da, Ceyhun’un öte tarafından: “Yürü, hayırsız Efrâsiyâb! Ben sana edeceğimi ettim. Sen de fırsat bulabilirsen, bildiğinden geri kalma” diyerek çekip gider. Efrâsiyâb, üzgün bir şekilde dönüp Tûs’a sövüp sayarak Behiştken’e varır. Kendi yine tahtını ele geçirip şehirde asılmış olanlara acıyıp bağı kanla dolar. Hazinesine baktığında

Tûs'un bir şey bırakmayarak hepsini alıp gittiğini görür. Efrâsiyâb ah edip tas tas zehir içmiş döner. Kendi kendisine homurdanıp “Hayırsız Tûs! Acaba bu senin yanına kalır mı? Şimdi artık gerekli. Ben de bu intikamımı İranlılarda koymam, bir gün alırım” diyip kendi dünyasına meşgul olur.

Bu taraftan Tûs-ı şeh-bâz, ileri adam göndererek Rüstem'in Zâbil'de olduğunu haber alır. Hemen doğru Zâbil'e gider. Bir gün gelip ulaşır. Allah'ın hikmeti, o gün Rüstem ava çıkmıştır. Tûs, at sürüp Rüstem ile avda karşılaşır. Rüstem, Tûs'ı görüp şaşırır ve “Ey Tûs! Behiştken'di niçin bıraktın, sebebi nedir?” diyince Tûs da olduğu gibi bir anlatır. Rüstem işitip “Aferin, ey Tûs! Doğrusu iyi hüner gösterip kurtulmuşsun ve ayrıca intikam almışsın” diyerek takdir eder. Tûs, birkaç gün Rüstem'in yanında Zâbil'de oyalandıktan sonra bir gün kalkar, Rüstem'e veda edip Belh'e gider. Belh'e ulaştığı zaman Kâvus-ı Kâmrân ile karşılaşır. Önünde yer öpüp olan hadiseleri Kâvus'a baştan sona anlatır. Ondan sonra makamında oturur ve yiyip içmeye başlar. İşte Siyâvuş'un kanı burada tamamlanır. Bundan sonra inşallah Ferâmerz'in yolculuğu anlatılacaktır.

Bu taraftan şirin edalı [541a] ve bülbül sesli anlatıcı gönül kapan destanı, şu şekilde nakleder: Siyâvuş'un kanı alınca sene başı gelip işte yılbaşı olur. Bütün beyler ve padişahlar her taraftan gelip Belh çölüne toplanırlar. Kâvus-ı Kâmrân bunlarla bir araya gelerek hediyelerini verip rütbelerini sabit kılar. Zâbil'den dünya hükümdarı da, bütün insan evladı ve pehlivanlarla gelip kırk gün yiyip içip ve ava çıkar. Yine eski adet üzerine, Kâvus ile bir araya gelip sonra yerlerine geçip otururlar. Beş on geçip bir gün anlaşip bütün beyler ve pehlivanlar, taraf taraf atlara binip ava giderler. Hatta Ferâmerz-i ser-âmed de, kendi beyleriyle ava gider. Allah'ın hikmeti, o gün önünden bir ceylan geçer. Ferâmerz, bu ceylanı görünce seni avlamadan bırakır mıyım, diyip hemen Kutb-ı âteş-demi ceylanın üzerine sürer, yaklaşip sonunda bu ceylanı okuyla vurur. Ceylan yıkılır. Ferâmerz, Kutb-ı âteş-demden yere inerek ahuyu öldürür. Ondan sonra atın kayışlarına bağlar ve Kutb'a binip bir tarafa gider. Ansızın ormandan bir sürü ahular ortaya çıkar. Hemen koşup gelir, Ferâmerz'in üzerine uğrar. Ferâmerz, bunları görünce çabucak eline ok ile yayı alıp ciğeri yakan oku, yaya koyar. O ceylanı nişan alarak karnını yarar. Okunu isabet ettirip ceylanı yıkar ve ahuyu öldürmek için atından indiği zaman ceylanın üzerinde bir ok daha olduğunu görür. “Bu ok kimindir? Yoksa bundan önce birisi de okuyla bu ceylanı vurup yıkamadı mı? Onun için benim üzerime can acısıyla gelir” diyip oka bakarken ormandan bu tarafa bir patırdı kütürdü kopar. Ferâmerz, o

kütürtü olan yere dönüp bakar ve ormandan kardeşi Cihangir ibni Rüstem'in elinde ok ve yayla çıkıp geldiğini görür. Cihangir de ormandan bu tarafa çıkınca Ferâmerz'i görür. Kendi vurduğu ceylanı, kardeşi Ferâmerz de vurup atından inerek öldürmüştü. Cihangir, düşünüp kendi kendisine: "Ey Cihangir! Şimdi ceylanı almayıp da üzerine düşmezsen, yiğitler arasında sonra adın kötüye çıkar. Pehlivan ve güreşçiler içinde dedikodu olur. Derler ki; Cihangir, ne musibet, ne korkak imiş ki, gidip kardeşi Ferâmerz'den ceylanını bile isteyemez. Şimdi elbette gidip ceylanı isterim ve alırım" diyip at sürer, ulaşıp Ferâmerz'in yanına gelip sevgisini gösterir. Ferâmerz, merhaba kardeş, der. Cihangir dönerek söyler: "Ey kardeş! O ceylanı ben vurdum. Ancak biraz uzaktan vurduğum için, ok ceylanın yufka yerine rast gelmeyerek ceylan yıkılmaz. İşte gelip burada yıkılır. Şimdi ceylanı bana verirsin. Çünkü benim avımdır." Cihangir'in bu konuşması, Ferâmerz'in fazlasıyla gücüne gider; fakat yine gençliğine, çocukluğuna verip delikanlıdır, diyip Cihangir'in sözlerinin üzerine düşmez. Ceylanı vermek onun için de zor bir durumdur. Derler ki: "Bak, Ferâmerz küçük kardeşi Cihangir'den eziyet görüp ceylanını vermiş." Küçük kardeşi olduğu için, hatırdan sayıp ceylanı verdi, demezler. Kısacası; [541/b] Cihangir, ceylanı ister. Ferâmerz dönüp söyler: "Yok, ey Cihangir! Senin o dediğin olmaz. Ceyleandan istenilen şey, zevktir. Şimdi yürü seninle güzel bir yere inip hepsini kebab edip içkiyle yiyelim. Bu münasebetle, içten bir sohbet edip Gürgî gibi yüz yüze görüşelim." Cihangir, söyler: "Güzel. Gidelim, dediğin gibi bir yerde sohbet edelim; fakat ceylanı getir, bana ver. Ben de atımın kayışlarına bağlayayım. Ondan sonra sen nereye gitmek istersen, oraya gidelim, ceylanı kebab edelim ve seninle içten bir sohbet yapalım." İşte Ferâmerz, buna razı olmayıp söyler: "Hey kardeş! Ha benim kayışında olmuş, ha senin kayışında olmuş. Yabancı değiliz." Bu defa Cihangir, sinirlenip söyler: "Bak, ey kardeş! Şimdi bana o ahuyu vermezsene, senden zorla ve dövüşerek alırım. Fakat buradaki halktan utanırım. Cihangir, abisine karşı koymuş, derler. Onun için bu kadar dayandım. Şimdi yiğitsen, bin atına seninle tecrübelerimizi konuşuralım." Cihangir'in ise, Ferâmerz ile savaşaacağı yoktur. Kendini Ferâmerz ile bir tutar. Belki fırsat bulursam, galip gelebilirim düşüncesindedir. Bir bahane olsa da kendimi göstereyim, diye sürekli gönlünden geçirir. Bu defa Ferâmerz, Cihangir'in bu yaptığına fazlasıyla öfkelenip "Ey akılsız oğlan! Senin yüzüne karşı güldüğümünden dolayı, kendinden korktuğumu mu zannettin?" diyip Ferâmerz, ceylanı tutar ve atının kayışlarına bağlayıp yiğitsen, işte ahu, al şimdi, diyip Kutb-ı âteş-demin üzerine gelir. Cihangir, birden bire elini ağır topuza vurup yaklaşır Ferâmerz'e saldırır. Ferâmerz de topuzunu beraber verip Cihangir'in topuzunu arkasından yok edip söyler: "Vazgeç, ey Cihangir! Ayıptır, gel başkasına söyleme. Bunu işiten bizi ayıplar. İki kardeş, ceylan için birbirine girmiş, derler. Şimdi yürü, gidelim bir yerde oturup ceylanları

kebab edip yiyelim.” Fakat Cihangir hiç dinler mi? Ferâmerz’e galip gelip ceylanı zorla ve dövüşerek almayı gönlünden geçirdiği için, heveslenip der ki: “Durma, ey Ferâmerz! Saldır. Ben senden o ceylanı, zorla alırım.” Ferâmerz, Cihangir’in bu tavrından fazlasıyla gücenir; fakat yine başkalarından utanır. Bak, Ferâmerz, bir ceylan için küçük kardeşinin dünyasını yıkmış, derler. Nasıl bir derde uğradık? Ben ona uymadıkça o, korktuğumu düşündüğü için heveslenir. Ne yapayım, bari biraz onunla kapışayım, hatırı hoş olsun hesabı, Ferâmerz de elini topuza vurup atına meydan verip ondan sonra yetişip Cihangir’e bir topuz darbesi vurunca Cihangir, hemen kendi topuzuyla karşılık verir ve iki topuz bir olup bu defa Cihangir’in kolları bükülüp arkadan yok edilir ve çok fazla acı çeker. Cihangir, çok öfkelenip o öfkeyle kapıp topuzunu yaklaştırıp bütün gayretiyle topuzu vurur. Ferâmerz, Cihangir’in topuzuna kendi topuzuyla karşılık verip ortadan kaldırır. İşte bunlar tekrar bir topuz savaşına başlarlar. Fakat Ferâmerz, Cihangir’e her vuruşunda nasihat eder, Cihangir ise dinlemez. Ferâmerz ise, elinin ucuyla savaştığı için, Cihangir razı [542/a] olmaz ve gönlünden Ferâmerz’in kuvvetinin bu kadar olduğunu zanneder. Namı cihanı doldurur. Şimdi onun benimle farkı nedir? Benim bundan ceylanımı, zorla almak bir şey değildir, diyip alırım ümidine kapılarak var kuvvetiyle, gayretiyle savaşır. Cihangir, gittikçe zayıflamaya başlar; fakat durmaz, yine gayretle savaşır. Bu yerden, beriden gerek Ferâmerz’in gerekse Cihangir’in olsun hizmetinde bulunanlar birer birer gelip bunların savaşını görüp iki taraftan saf tutup izlemeye başlarlar ve birbirlerine: “Bu iki kardeş niçin birbirleriyle düşmanca savaşır? Acaba aslı nedir? Bunlara ne oldu?” diyip sonra gelen öncekine sorar. O da söyler: “Kardeş, ben de bilmem. Geldik, işte böyle birbirleriyle savaşırken bulduk. Aslını bilmeyiz.” Bunlar bir yere gelip konuşup söylerler: “Korkarız, böyle giderek bunlar birbirlerine zarar verip Allah korusun bir hata olursa, sonra babaları Rüstem’in elinden nereye kaçalım. Öküz boynuzuna girsek, elinden kurtulamayız. Niçin bana haber vermediniz, diyince ne cevap verelim. Şimdi en uygunu, gidip Rüstem’e haber vermektir.” Yine, “Korkarız, efendimiz bize öfkelenir. Şimdi şunu saklamayıp babam Rüstem’e yetiştirmek niçin gerekli olur, derse ne cevap verelim?” diye birbirlerine bakıp ne yapacaklarını bilmeyerek şaşarlar. Ferâmerz ile Cihangir ise durmayıp savaşır. Ferâmerz, Cihangir’e zaman zaman gel vazgeç, der. Cihangir, zayıflamaya başlar ve hizmetinde bulunanlar bu halini görünce bir yere gelip konuşurlar: “Şimdi bundan sonra durmak olmaz. Efendimiz Cihangir, bize öfkelenirse öfkelenir. Çünkü iş işten geçiyor. Artık durmak ahmaklıktır. Hata ederiz. Sonra babası dünya hükümdarı dönüp niçin gelip bana haber vermediniz, diye bizi azarlar. En iyisi Rüstem’e gitmektir.” Anlatıcı çevirir: Meğer Rüstem, o gün ava gitmeyip çadırında zevk ve sefa eder. Cihangir’in adamları gelip Rüstem ile karşılaşırlar. “Ebreş, devletli hükümdar!

Şimdi Ferâmerz, efendimiz Cihangir’i mahveder” dediklerinde Rüstem öfkelenip “Hey, bunun aslı nedir?” diye sorar. Gelenler söylerler: “Biz de aslını bilmeyiz, devletli hükümdar; fakat av için olması gerekir.” Rüstem: “Hey, çabuk atları hazırlayın!” der. Fakat Ebreş-i gül-endâm, çul ile dururdu. Rüstem, toplanmak için bile durmayıp hemen aceleyle öküz başlıklı topuzu kapar. Ebreş-i gül-endâmın üzerinde çul olmasına rağmen biner. O gelen adamları önüne katar, doludizgin Ferâmerz ile Cihangir’in savaştığı yere yürür. Fakat bu taraftan zayıf Cihangir, Ferâmerz ile savaşarak fazlasıyla zayıflar. Kendi kendisine: “Şimdi Ferâmerz, benim hatamı bulursa büsbütün rezil olurum. Bari atına bir zarar vereyim. O yolla atından ulaşabileyim” diyip topuzunun on ikinci kısmından sıkıca tutup öteden Ferâmerz’in üzerine yürür. Olay yerine gelince topuzu atınca Ferâmerz de topuzuyla karşılık verir; fakat Cihangir, iki adım geri tutup Kutb’un kellesine öyle bir topuz vurur ki, [542/b] zavallı Kutb’un kellesi, bakır tas gibi çekilir ve Kutb-ı âteş-dem, sersem olur. Hemen dizlerinin üzerinde durur ve çöker. Yine kendisini diriltip ayağa kalkar; fakat başı titremeye başlar. Ferâmerz, bu hali görünce, Kutb’a bir zarar geldi, diyip aklı gider. Gerçi atının bir kılına zarar gelmez; fakat yıkılarak Ferâmerz’in dünyasında bir şey eksilmesine az kalmıştı. Ferâmerz’in bundan sonra isteğe bağlı idaresi artık iradesinin ellerinden çıkıp “Hey, yaban oğlanı! Beni atımdan uzaklaştıracak insanın dünyada örneği yoktur” diyip hemen Süleyman ibni Devvâr topuzunu, bir adım geriden tutup yetişir, öfkeyle Cihangir’e öyle şiddetli vurur ki; gerçi Cihangir de topuzuyla karşılık verir; fakat topuz elinden fırlayarak başını kaçırıp arkaya alınca nefesinin solukları sinesinde toplanır ve kendinden geçerek at yelesine kapanır. Hemen o yerde Rüstem ortaya çıkar. Ferâmerz, topuz vurup da Cihangir atının yelesine kapanınca elini uzatıp kemerinin kayışından kapar; fakat Rüstem, Cihangir’i o halde görerek “Hey, yaban oğlanı! Görür müsün, kardeşine dahi merhameti var mıdır?” diyip öfkelenir. Ancak Ferâmerz, öfkesinin büyüklüğünden dolayı Cihangir’in atının yelesine kapandığını görünce elini uzatıp kemerinin kayışından kapar ve silkerek Cihangir’i atından ayırıp koluna alır ve yere vurmaya ister. Hemen dünya hükümdarı olan Rüstem, Ferâmerz’in peşinden yetişip ansızın iki kürekkemiğinin ortasına öküz başlıklı topuzla öyle bir [543/a] vurur ki, Ferâmerz, uh diyip Cihangir’i at üzerine koyar ve burnundan üç damla kan gelir. Dönüp bakar, babası Rüstem gelmiş ve topuzla vuran odur. Bu arada Rüstem: “Hey, yaban oğlanı! Senin bu yaptığın iş nedir? Yoksa Cihangir, senin kardeşin değil midir? Utanmaz mısın?” diyip çok azarlar. Ferâmerz dönüp “Ey, devletim ata! Öncelikle bana kütüğü vurdun; ama sen bilir misin ki, kabahat kimindir? Yiğitler içinde adıma kötüye çıkardım. Bunda benim suçum yoktur. Suç, o akılsızın olup, arada azarı yiyen ben olayım. Hem sen de bu topuzu unutma. Ben de senden ya bu intikamımı alırım yahut gurbette ölüp namım ve nişanım kalmaz” diyip ağlayarak Kutb-ı

âteş-demin başını çevirip bir tarafa doğru yürüyüverir. Rüstem dönüp biraz da Cihangir'i azarlar. "Ey akılsız oğlan! O, senin büyük kardeşindir. Ne haddindir, ona karşı koyup savaşırsın. Yıkıl, seni gözüm görmesin" diyip Cihangir'i de azarlar. Cihangir de küsüp o aradan askere gelir, hemen emreder. Bütün ağırlığını yükleyip nerdesin Mesih boğazı, diyip yola çıkıp gider. Rüstem de dönüp divanına gelir. Ferâmerz'e ettiği işe pişman olur. Anlatıcılar söyler: Bu olayı Kâvus-ı Kâmrân duyup çabucak Rüstem'i davet edip getirtir. Rüstem, Kâvus'un divanına gelip yer öpüp ondan sonra tahtına geçip oturur. Kâvus, başını kaldırıp Rüstem'in yüzüne bakarak söyler: "Ey Rüstem! Bu gün avda Cihangir ile Ferâmerz'in şöyle kavgası olmuştur." Rüstem: "Evet, padişahım. Ben de haber alıp giderek şöyle eyledim" diyip olduğu gibi anlatır. Kâvus, söyler: "Ey Rüstem! Kesinlikle iyi yapmamışsın. Ferâmerz gibi evladı, insan o şekilde azarlar mı? Zaten ben haber alıp kabahatin aslında Cihangir'de olduğunu işittim. Münasip olan şudur ki, Ferâmerz'in ardı sıra adam gönderip geri döndürüp hatırını almaktır." Rüstem, söyler: "Ey padişahım! Sonradan ben de ettiğime pişman oldum. Fakat faydasız. Hiç olmazsa birisi gidip benim ağzımdan döndürse." Ondan sonra dönüp gözü Zenge-i Şâvrân'a rast gelir. Zenge-i Şâvrân'a söyler: "Git, ey Zenge-i Şâvrân! Oğlum Ferâmerz'in ardından yetiş. İnşallah döndürürsün." Zenge-i Şâvrân, olur devletli hükümdar, diyip atına aceleyle binip Ferâmerz'in gittiği tarafa doludizgin gider. Hemen arkasından Gîv, divana gelir. Rüstem, Gîv'i görünce korkarım Zenge-i Şâvrân'ın sözü ile dönmez. Gîv de gitsin. Hem Gîv, yine akrabasıdır. Yani eniştesidir, diyip onu göndermek aklına gelir. Gîv'in yüzüne bakıp söyler: "Ey Gîv! Git, oğlum Ferâmerz'in ardı sıra yetişip ne yaparsan yap. İnşallah bir yol ile döndürebilesin." Gîv de olur, diyip o da atına binerek aceleyle Zenge-i Şâvrân'ın peşi sıra doludizgin gider ve Gîv gittikten sonra Selâmûn hakîm, başını kaldırıp dönüp Rüstem'e söyler: **[543/b]** "Devletli hükümdar! Boşuna zahmet çekerek Ferâmerz'in ardı sıra pehlivan gönderirsin? Bütün İran yiğitlerini peşi sıra göndersen, Ferâmerz'i döndürmeye kimsenin gücü yetmez. Kendin git. Eğer sen gidersen döndürebilirsin. Çünkü size karşı koyamaz." Gerçekten de; padişahlara boyun eğme konusunda Rüstem gibi birisi gelmediği gibi, hükümdarlar içerisinde babasına itaat etme, boyun eğmede de Ferâmerz kadar kimse yoktur. Kısacası; Selâmûn böyle diyince Kâvus da: "Evet, ey Rüstem! Elbette öyledir. Git, kendin getir" dediği zaman Rüstem, at postunu getirir. Ebreş-i gül-endâma binip Gîv'in peşi sıra Ferâmerz'e gider ve o aceleyle gitmekte dursun. Dostlar, biz de bir fincan kahveyle, bir tütün içelim.

Anlaticılar, öyle rivayet ederler ki: işte Ferâmerz-i ser-âmed, babası Rüstem'e küsüp bir tarafı seçip tutup gider ve dadıları Sâfil ve Kâmil ardına düşüp peşinden yetişirelr. Bunlar birbirleriyle konuşup “Acaba yiğidimiz Ferâmerz, asker ister mi, bir kere sorsak?” derler; fakat efkârı var, diyip cesaret edip soramazlar. Ansızın geriden bakarlar, Zenge-i Şâvrân, atın boynuna düşmüş gelir. Hemen çabucak gelip bunlara ulaşır. Ferâmerz'in dadılarıyla karşılaşp haber sorar. Onlar da omuz silkip “Bilmeyiz bir şey, söylemeye cesaret edemeyiz” derler. Zenge-i Şâvrân da, biraz yaklaşır; fakat söyleyemez. Allah'ın hikmeti, Kutb-ı âteş-demin sesi gelerek Ferâmerz, bu sesi duyup hemen atın gemini çekerek durur. Zenge-i Şâvrân, o yerde fırsat bulup ileriye gider. Ferâmerz'in eteğini öper. Ferâmerz: “Merhaba, ey Zenge-i Şâvrân!” diyip çok söz söylemez, üzerine düşmez. “Ey Zenge-i Şâvrân! Niçin geldin? Eğer beni döndürmek için geldinse, boşa zahmet çekme. Benim suçum yok, kabahat o akılsız oğlanındır. Niçin benim şan ve şerefim ayaklar altında kalır. Hiç olmazsa başımı alıp ben de Burzî gibi gurbeti seçerim. Elbette Allah büyüktür. Ya bir yolla bu intikamımı alırım yahut bu yolda canımı veririm” der. Zenge, çok söz söyler, Ferâmez, üzerine düşmez. Sonunda olmayacağını görüp o da vazgeçip döner. Ferâmerz'e: “Ey dünya yiğidi! Sözümü kabul etmezsin ve dönmezsin. Birazcık dinlen, git. Elbette gurbette kişiye eğlence lazımdır. Şimdi Sâfil'e söyle gitsin, hizmetine layık ve sohbeta uygun adamlar alıp gelsin” der ve oradan dönüp söyler: “Askerim de bütünüyle kalkıp, hükümdarlara gitsin. Görelim sonsuz Allah, ne gösterir.” Bunlar bu konuyu konuşurken, geriden Gîv, ortaya çıkar. At boynuna düşüp doludizgin gelir. Yaklaşınca Gîv ibni Gûderz olduğunu görürler. Ferâmerz, hay bu da beni döndürmek için gelir, der. Bu yere Gîv de gelip Ferâmerz önünde, dua dileyip durur. Ferâmerz, söyler: “Merhaba, ey Gîv! Yoksa sen de beni döndürmeye mi geldin? Sakın, yok yere zahmete girip söz söyleme. Çünkü söz altındır. Kişi altınını yok yere sarf eder mi? Hemen bundan böyle beni duanda unutma. Eğer ömrümüz varsa, yine bür gün sizinle görüşmemiz gerekir. Eğer ömür yetmeyip ölürsek ekmek tuz hakkını siz de [544/a] bana helal edin.” Gîv, dönüp “Ey dünya yiğidi! Niçin böyle dersiniz? Kişinin babasından sitem görmesi o kadar kötü bir şey değildir. Bu herkesçe bilinir. Rüstem, bilmeyerek Cihangir'e acıyıp belki arada kaybolur, diyip o kadar öfkelenir. Sen gittikten sonra, Cihangir'i de çok azarlayıp acı cevaplarla sitemler edip hatta kovar ve “Yıkıl git. Seni gözüm görmesin” der ve Cihangir, askerini alarak iline doğru çıkıp gider. Cihangir'in her yönden şan ve şerefini ayaklar altına alır. Elhamdülillah, Allah'ın senin namusuna eksiklik getirdiği hiçbir şey yok” diyip çok söyler; fakat Ferâmerz: “Ey Gîv! Yararı olmaz. Bakalım, zaman ne şekilde gösterecek?” diyip atını tepiverir. Gîv ile Zenge bakarlar ki, olmaz. Onlar da çaresiz Ferâmerz ile vedalaşıp dönerler. Ferâmerz, dadıları Sâfil ve Kâmil ile döner. Kâmil, askerle kalıp Sâfil de kırık elli

kadar yarar yiğitler alıp tekrar dönüp Ferâmerz'e ulaşıp beraberce gitmeyi diler; fakat bunlar Ferâmerz'den ayrılınca Ferâmerz, çölde görünmez olur. Ansızın karşılarında bir toz belirir. “Hey, bu toz nedir? Acaba gelen kimdir?” derken tek bir atının ortaya çıktığını görür. Tamamen yaklaşıncı bakarlar, gelen hükümdardır. Bunlar söylerler: “Ha işte, Ferâmerz'i döndürebilirse yine babası döndürür” Rüstem de bu yere yaklaşır ve karşıdan dört askerin geldiğini görür. Biri Zenge-i Şâvrân, biri Gîv, ikisi de Ferâmerz'in dadılarıdır. Bunlar selama dururlar. Rüstem, gelerek bunlara selam verip, “Ne oldu, Ferâmerz'i bulabildiniz mi?” diyince bunlar söylerler: “Evet, devletli hükümdar, bulduk. Fakat hiçbir şekilde söz geçirip döndüremedik. Son derece kalbi kırılmış.” Rüstem, başını sallayıp Ferâmerz'e çok acır. Hatırını kırdığına bin kere pişman olur; fakat ne çare. Bir iştir, oldu. Öncelikle kişinin sonunu düşünmesi gerekir. Hemen Rüstem, bunlara söyler: “Şimdi sizler burada biraz durun. Ben gelinceye kadar gitmeyiniz. Bir kere ben de gideyim. Ümidim şudur ki, inşallah Allah büyük, döndürebileyim.” Bunlar da olur, diyip işte dünya hükümdarı, Ferâmerz-i ser-âmedin gittiği yola Ebreş-i gül-endâmı sürer. Bunlar da orada atlarından inip öteye gidip bir ağaç gölgesinde oturarak güvenliği sağlayıp sohbete dalarlar. Bu taraftan anlatıcının sözüne göre; dünya hükümdarı Rüstem-i Dâstân, Ebreş-i gül-endâmı sürüp ister istemez Ferâmerz'in peşinden yetişir ve Ferâmerz'i Kutb-ı âteş-demi sürüp giderken görür. Fakat ne gitmek! Rüstem de Ebreş-i gül-endâmı hızlıca sürüp Ferâmerz'e iyice yaklaşır. Ferâmerz, düşünüp giderken bir at patırtısı duyar. Fakat bu hükümdarlık iddiasında olan yiğitlerin bir hali vardır. Giderken ensesinden kıyamet kopsa, arkalarına bakmazlardır. Adlarına kötü bir leke takmazlardır. Gönlünden: “Besbelli biri daha beni döndürmeye geliyor. Acaba kimdir?” diyip bunu düşünürken Rüstem gelip “Uğur ola, gözümün nuru [544/b] Ferâmerzim” diyince Ferâmerz, Rüstem'i sesinden bilip “Hay, gördün mü, koca tımarhaneci kendi gelmiş” diyip atın başını çekip durur. Rüstem gelip “Evladım. Böyle tek başına ne tarafa gidersin?” der. Ferâmerz: “Ey, ne yapayım! Şan ve şerefimizin yıkıldığı herkesçe bilinir. Artık yiğitler içinde onurum kalmadı. Hiç olmazsa başımı alıp son memlekete giderim. Elbette bu intikamımı almadıkça da ölmem. Ya isteğim yerine gelir yahut bu yolda canımdan ve başımdan geçip gurbet elde namım nişansız olur, giderim” diyip gayretinden Ferâmerz'in yine gözleri yaşla dolar. Rüstem: “Böyle şeyler olur, evladım. Ben senin babanım. Babanın, oğlunu azarlaması ve terbiye vermesi olan bir şeydir. Yiğitler meydanında ayıp değildir. Eğer isteğin topuz ise, intikam ise, gel sen de benim kürek kemiğime isteğin üzere topuz vur. Hakkını al. Eğer babalık hakkını sayarsan, dön gidelim. Eğer karşı gelip sözümü dinlemezsen, sana sonra atalık hakkını helal etmem” diyince içine acıma duygusu gelip öfkesi gider. Ne yapsın, çünkü Ferâmerz, babasına fazlasıyla itaat ederdi. Ömrü boyunca bir kerecik dahi karşı gelmemiştir.

Annesi için onda dahi suç yine Rüstem'in idi. Rüstem, seyahatten geldiği zaman meydana gelir. İnşallah vakti geldiği zaman anlatılır. Biz yine asıl konumuza gelelim. Rüstem, Ferâmerz'e atalık hakkını anınca artık karşı gelemeyip gönlünden; şimdilik döneyim, sonra tekrar giderim, diyip döner. Bu defa Ferâmerz'in hatırını el üstünde tutup gönlünü hoş ederek dönerler. Pehlivanlara yaklaşınca pehlivanlar, Rüstem'in Ferâmerz'i döndürerek geldiklerini görürler. Bunlar da yerlerinden kalkıp atlarını hazır ederler ve atlarına binip hepsi selama dururlar. Rüstem ile Ferâmerz gelip bunlara selam verip gelip geçerler. Bunlar da bir araya gelip Belh'e giderler. Belh'e ulaştıkları zaman Ferâmerz doğruca [545/a] hemen sarayına gider. Rüstem, Kâvus-ı Kâmrân'ın divanına gelip padişahın saygıyla önünde eğilip geçip sandalyesine oturur. Kâvus, başını kaldırıp Rüstem'in yüzüne bakıp "Ne oldu ey Rüstem, oğlun Ferâmerz'i döndürebildin mi?" diye sorar. Rüstem: "Padişahım, döndürdüm. Benimle beraber sarayına gitti" diyip olduğu gibi anlatır. O gün bir şekilde geçip akşama yakın herkes mekânlarına gidip o gece dururlar. Gece, düşman ömrü gibi çabuk geçip sabah olur. Güneş, doğudan doğup dünyayı aydınlatır. Herkes, Kâvus-ı Kâmrân'ın divanına gelip yerli yerinde otururlar; fakat Ferâmerz gelmez. Kâvus, başını kaldırarak divana göz gezdirir. Herkesin yerli yerinde olduğunu; fakat Ferâmerz'in gelmediğini görür. "Ferâmerz, divana niçin gelmez? Besbelli daha gönlünde düşmanlık var" diyip döner, Selâmûn hakîme bakıp "Ey Selâmûn! Kalk, sen git, Ferâmerz'i alıp buraya getir" der. "Babası Rüstem ile huzurunda barıştır. Eğer ki patırtı varsa ortadan kaldırsın" der. Selâmûn bilgiç; olur, padişahın fermanıdır, diyip yerinden kalkıp atına binip Ferâmerz'in sarayına gider. Bu taraftan Ferâmerz de kalkıp ibadetinden sonra, önüne içki sofrası getirip oturup içki içer ve kendi kendine: "Bundan böyle ben Kâvus-ı Kâmrân'ın divanına gitmem. Şan ve şerefim ayaklar altına alındı. Şu aradan bir şekilde, bir tarafa gitsem" diye düşünürken ansızın Selâmûn bilgiç çıkıp gelerek Ferâmerz'e çabucak Selâmûn bilgiç geldi, diye haber verirler. Ferâmerz: "Selâmûn'un bu saatte benim sarayına gelmesindeki amacı acaba nedir?" diyip kalkıp karşılar. Selâmûn bilgiç gelip Ferâmerz de ayağa kalkarak saygı gösterir. Selâmûn bilgiç, dua dileyip Ferâmerz, "Hoş geldin, ey rüzgâr bilgici! Buraya gelmeni gerektiren şey; sadece ziyaret mi, yoksa bir durum mu ortaya çıktı?" der ve Selâmûn'ı yanına alır, elinde de kadeh vardır. O kadehi Selâmûn'a sunar. Selâmûn alıp içtikten sonra, "Gözümün nuru. Gelişim; hem ziyaret, hem de hizmettir. İran padişahı Kâvus-ı Kâmrân, sizin bugün divan gelmeniz için, beni gönderip seni divana davet eder. İsteği, baban Rüstem ile sarılıp kucaklaşmanızdır. Ancak gözümün nuru, sakın karşı gelme. Baban Rüstem, sana beddua eder. Hem padişahın sözü yerine gelsin. Hem padişaha, hem de babana karşı gelmek iyi değildir. Gönlünden önce hareket etme, fikrini kaldır, yakın zamanda bakarsın bir iş ortaya çıkar. O iş sebebi ile sen en son memlekete gidip

o işi tamamladıktan sonra, otuz altı sene bu diyarlara gelmeyip gezersen ve otuz altı senenin sonunda da İran'a büyük bir şanla gelip hem intikamını alırsın, hem de dünyada parmakla gösterilen bir meşhur olup şan ve şerefini kemale erdirirsin” der. Ferâmerz, Selâmûn'un bu sözlerine kulak verince sanki taze can bulup bütün dünyaya sahip olmaktan da fazlasıyla sevinç duyup sevincinin sonunda hemen o saat ağaya kalkıp Kâvus'un divanına gitmeye hazır olur. Ondan sonra Selâmûn hakîm, buyurun, diyip o da [545/b] kalkıp ikisi birlikte atlarına binip at başında beraber sohbet ederek Kâvus'un divanına giderler. Kâvus'un divanına geldikleri zaman, içeriye girerek Ferâmerz, Kâvus-ı Kâmrân'ın önünde yeri öpüp ondan sonra gidip babası Rüstem'in eteğinin ucunu öper. Oradan geçip Rüstem'in sandalyesinin yanına oturur. Selâmûn bilgicin de yeri bellidir. Baş vezirlik üstünde oturur. Kâvus-ı Kâmrân, Ferâmerz'in yüzüne bakıp, söyler: “Hoş geldin, ey Ferâmerz!” Ferâmerz, ayağa kalkıp “Hoş bulduk, padişahım” der. Kâvus, söyler: “Ey Ferâmerz! Emrim şudur ki; kalkıp, babanın elini öpüp sarılıp kucaklaşarak barışmanızdır. Sen, içinde kin ve hile varsa, hepsini ortadan kaldırasın.” Ferâmerz: “Baş üstüne, padişahım” diyip kalkıp gelir, babası Rüstem'in tekrar elini öper. Rüstem de Ferâmerz'i bağrına basıp yüzünden ve gözünden öper. “Berhudar ol oğul. Feramerzüm, Allah işini rast getire” diyip hayırlı dualar eder. Onun için Ferâmerz, her yerde galip gelmiş ve zafer kazanmıştır. Asla bir savaşta yaralanmamıştır. Kısacası; barıştılar. Kâvus, kaftanları getirip birini Rüstem'e ve birini Ferâmerz'e giydirir. Bundan sonra mutluluk duyarlar, içki sofrasını tazelerler ve yeme içmeye başlarlar. Kâvus, ferman eder. Yarın Îrec bahçesinde ziyafetim var. Aşçı başına tembih edip mutfağa git, der ve aşçı başı mutfak aletlerini alıp gider. Kâvus, Rüstem'i, Ferâmerz'i ve bütün pehlivanları, nevrüzda bulunan padişahları alıp o gün akşam olunca divanında yiyip içip ve zevkli sohbetler edip büyük sefaya başlar. Akşam olunca padişahın izniyle herkes çadırlarına dağılıp sarayına varıp zevkine meşgul olur. O gece geçip sabah olduğu zaman, oradan Kâvus-ı Kâmrân divan halkı ile ata binip Îrec bahçesine gidip yerleşirler. Ondan sonra Rüstem, Ferâmerz, Zâl ve diğer pehlivanların hepsi ata binip Îrec bahçesine giderler. Yüksek divanda oturup akşam oluncaya kadar ziyafetler yerler ve zevk ü safâ ederler. Akşam olduğu zaman da, herkes kalkıp bir bir gelip Kâvus-ı Kâmrân önünde dua edip yerlerine giderler. Yataklarına girip huzura ererler. İşte bu suret üzere, bir hafta geçip ilkbahar günleri de yirmi güne ulaşır. Pehlivanlar ve beyler, gündüz gelerek Îrec bahçesinde Kâvus-ı Kâmrân ile yiyip içip gece mekânlarına gidip zevkli sohbetler ederler.

Bu hoş destan, güzel ikram veren tatlı sözlü anlatıcı, şöyle açıklar ki: Bir gece Ferâmerz, yatağında yatarken garip bir rüya görür ve gördüğü rüya da şudur: Sâbıkâ-i Sehrâb olayında Hindistan'dan şikâyetçi gelip Ferâmerz, Hindistan'a [546/a] gider, sonra kendisini bir dev kaparak Allah'ın dağına bırakır ve Serendîb'e yakın bir adada Süleyman ibni Dâver Hazret-i Âdem aleyhisselamın mezarını ziyaret edip gelirken bağ-ı münir şaha uğrayıp bağın kapısında Câbülka padişahı Semenzâd padişahın kızı Hurşîde Bânû'nun resmini görünce oradan Câbülka'ya gidip kızı alır. Şimdi rüyasında Ferâmerz, Câbülka'ya varır. Câbülka'da olan sarayın havlusunda taze bir fidan yetişip ortaya çıkar. Ferâmerz, bu fidanı görüp mutlu olur. Bereketli olsun, şu fidan yerden ne güzel çıkıp yeşillenir. İnşallah hoş bir meyve fidanı olur, derken Ferâmerz, ansızın nakışlı yılanın gelip o fidanı başından ayağına varıncaya kadar sardığını ve başını köküne sokup o taze fidanı emmeye başladığını görür. Gittikçe o fidan, solmaya yüz tutar. Ferâmerz, bu yılanı görünce “Hay, zararlı lanetli! Şu fidana ne büyük zarar verdin” diyip hemen yerden katı bir taş kaparak tam bir öfkeyle fırlatır ve o taş talihsiz yılanın başına gelip başı parçalanır. Yılan, kendini salıverip o ağaçtan çözülür. O fidan, yine yeşillenip tazelenmeye başlar. Ferâmerz, bu dehşet ile uykusundan uyanır. Kendisinin Belh'te gördüğü o rüyanın dehşetinden dolayı vücudunun titremeye başladığını görür. Daha göğsünün gürültüsü de gitmemiştir. Kalkıp yatağın üzerine oturur. Gördüğü rüyayı düşünmekten, artık gözüne uyku girmez. El çırpıp köleler gelir. Abdest suyunu hazırlayın, der. Köleler gidip leğen ve [...] getirirler. Ferâmerz, abdest alıp sabaha kadar Dâvûd'ın aynası üzerine ibadet eder. Sabah olunca oradan divit ve kalem getirip bir tezkire yazar. Ondan sonra kölenin birini çağırıp köle gelince de tezkireyi eline verip “Git, Selâmûn bilgiçin çadırını bekle. Çadırından çıkıp da atına bindiği zaman, bu tezkireyi eline ver, okusun ve önüne düşüp buraya getir” der. Köle, olur, diyip tezkireyi alır, oradan Selâmûn hakîmin çadırının önüne gelir. Biraz durur. Ansızın at gelip binek iskemlesine yanaştırırlar. Köle, Semâmûn bilgicin çıktığını görür, gelip dua ederek tezkireyi sunar. Selâmûn, tezkireyi açıp okur. Demiş ki: “Ey fenler sahibi bilgiç! Gönül alçaklığı edip divana gitmeden önce biraz bu tarafa buyursanız” Selâmûn bilgiç, köleye bakıp düş önüme, der ve atına binip kölenin önüne düşer. Selâmûn, o kölenin peşi sıra Ferâmerz'in sarayına gelir. Selâmûn bilgiç, attan inip içeriye girer. Ferâmerz, Selâmûn'u görünce, ayağa kalkıp, “Hoş geldin, ey Büzürg bilgiç!” diyip saygı göstererek kendi koltuğuna girip asıl konuya geçer. Oradan kölelere işaret eder. Hepsi dışarı çıkıp sadece Selâmûn ile ikisi kalır. Ondan sonra Selâmûn bilgiç, söyler. “Gözümün nuru Ferâmerz! Beni niçin çağırdın? Yoksa garip bir rüya mı [546/b] gördün?” Ferâmerz, “Evet” diyip, Selâmûn'un sezgisini takdir eder. Ondan sonra rüyasını gördüğü gibi anlatır. Selâmûn iştirip güler ve söyler: “İşte ey yiğit! Tek sana dediğim seyahatin başlangıcı ilk olarak bu olsa gerek.

Câbülka tarafına birisini gönder. Gerçek haber ne ise sana bildirir.” Selâmûn kalkıp yine atına binip Ferâmerz’e veda edip hemen Kâvus’un divanına gider. Ferâmerz, kendi kendisine: “Şimdi Câbülka’ya kimi göndereyim? Benî Âdem gitse, ne zaman ulaşır, gelebilir? Bari yedi ünlü yüzük vekilinin birini çağırıp göndereyim” diyerek düşünürken bir patırdı kopar. Ne oluyor, diyince o vakit toksan dokuz arşın boyuyla, on iki bin ağırlığıyla balta vuran Dehân, düşünde Kırtâs-ı merdüm-i ser ortaya çıkar. Ferâmerz önünde yer öper. Ferâmerz, Kırtâs-ı merdüm-i seri görünce mutlu olur. “Aferin ey Kırtâs! Ne şaşılacak iş, tam yerinde ve iyi vaktinde geldin, yetiştin. Uzun zaman beri bizi unutup hiç arayıp sormadın” der. Kırtâs, tekrar dua edip “O zamandan beri beni Hindistan’dan Câbülka’ya gönderip kendiniz de Çin’den bu tarafa gelmişsiniz. Ben de Câbülka’ya gidip oradan bir kere memleketine gidip babamı, annemi ve akrabayı hısımlardan kim var ise görüp vatana gidip biraz oyalanıp yine geleyim, diyip kendi sarayına gittim. Giderken ansızın lanetli cadıya esir olup o zamandan bu zamana kadar hapsindeydim. Sonra yardımcılarımdan biri beni, bir yolla haber alıp gizlice gelip bir hile ile o hapisten kurtarınca ben de o cadıyı öldürdüm. Oradan saraya gidip babam Sahnân-ı âdemî Zâd ile görüştüm. Ondan sonra sizi efendimizi görmeyi isteyip babama ve anneme veda edip ayrıldım. İşte ayak toprağına yüz sürerim. Şimdi buyurun. Eğer büyük bir hizmetiniz varsa, canımla başımla yerine getireyim” dediği zaman Ferâmerz, fazlasıyla sevinip Kırtâs-ı merdüm-i seri okşar ve söyler: “Ey Kırtâs! Bu gece şöyle garip bir rüya gördüm. Selâmûn hakîmi getirip rüyayı söyleyip yorumlattım. Bilgiç, şimdi gitti ve bize, Câbülka tarafına adam gönder. Çünkü ortaya çıkacak bir iş vardır, der. Ben onu düşünür dururdum ki; şimdi benî Âdem Câbülka’ya gitse, ne zaman geleceği belli olmaz. Hiç olmazsa yedi ünlü yüzük vekilinin birini göndereyim, derken işte sen geldin. Git, şimdi ey Kırtâs! Bir kere Câbülka tarafında hangi havadisler vardır, bana haber getir.” Kırtâs-ı merdüm, baş üstüne, diyip hemen Ferâmerz önünde bir kere nefes çekip Kara Dehân gibi, havaya yükselir ve göz açıp kapayıncaya kadar, belli belirsiz kaybolur. Ferâmerz: “Elhamdülillah bu işimiz de rast gelir. Şimdi biz de İrec behçesine gidelim. Rüyadakileri babam Rüstem’e de anlatayım” diyip gelir ve Rüstem’e anlatır. Kırtâs-ı merdüm-i ser, oradan Câbülka tarafına gitmektedir ve bizim destanımız da Câbülka’da yaşanan olaylara gelsin.

Haberleri anlatanlar ve eserleri nakledenler bu garip hikâyeyi öyle rivayet etmişlerdir ki: [547/a] Sâbika-i Ferâmerz, geçmiş hikâyeler üzere, Câbülka’da Semenzâd padişahın talihi güzel olan kızı Hürşide Bânû’yu alıp çiftleşme zamanında Hürşide Bânû, hamile olup bir oğlan dünyaya getirir. Çabucak Semanzâd’a müjde verirler. Semanzâd

padişah mutlu olup müjde verenlere sınırsız hayvanlar ile iyilikler verir ve divana getirmelerini ferman eder. Oradan o ipek gibi yumuşak masumu kunduklara sarıp ondan sonra filozof bilgiç, bahtını yoklasın, der. Hemen Semenzâd'a getirirler. Semenzâd padişahın emrini hareme bildirirler. Onlar da o masumu Semenzâd'ın divanına getirirler. Semenzâd, o masumu görünce emreder. Kurbanlar kesilip, sadakalar verildiği zaman fukaraya zenginlik gelir. Ondan sonra Semenzâd padişah, filozof bilgice bakıp söyler: “Ey zaman bilgici! Şu temiz masumun talihini yokla. Gev gibi yüce ve ömrü uzun mudur?” Filozof, olur padişahım, diyip çabucak eline divit kalem alıp suyu suya, rüzgârı rüzgâra, toprağı toprağa katıp araştırır. Ondan sonra haber verip söyler: “Padişahım! Müjdeler olsun. Masumun talihi fazlasıyla kuvvetlidir. Gev gibi yüce, doğduğu saat vakti de kutlu, ömrü uzun, dünyada çok yiğitlikler edip dünyayı süsleyen lüle olacaktır ve padişahım, uygun ise bu masumun adını Cihân-bahş-ı cihân-ârâ koyalım.” Semenzâd padişah: “Gayet uygun” diyip masumun adını Cihân-bahş-ı cihân-ârâ koyarlar. Hareme gönderip ondan sonra dadılar tayin edip beslemeye başlarlar. İşte günlerin geçmesiyle, dört yaşına girdiği zaman, on yaşında olduğunu zannederler. Güzel yaratılış sahibi olup güzellenir. Görenler canı gibi severler. Hatta Semenzâd padişah, biraz görmese divanesi olur. Zaman zaman divana getirip onunla gönlünü oyalar. İşte Cihân-bahş-ı cihân-ârâ, dört yaşına girince Semenzâd, nişan eğitimi için Cihân-bahş'ı filozof bilgice vererek nişan ve adap öğretmesini ister. Filozof bilgiç de Cihân-bahş'ı, kuvvetini sarf edip yedi yaşına varıncaya kadar eğitir, okutur. Ondan sonra Cihân-bahş-ı cihân-ârânın her tarafı işlenmiş bir genç olur. Cihân-bahş, ata binmeye, ava çıkmaya ve bazı aletleri kullanmaya heves eder. İşte on iki yaşına varınca atlı olur. Semenzâd padişah, Cihân-bahş'ı silahşorluk eğitimine verip artık askerliğe ait eğitimi de öğrenir ve zaman zaman Semenzâd'ın divanına gelip tahtın yanındaki sandalyesine geçip oturur. Semenzâd padişah, tahta oturmasını teklif eder; fakat Cihân-bâhş oturmaz. “Devletim ata! Taht padişahlarındır, pehlivanların yeri sandalyedir” der. Divan ehlileri, Semenzâd padişaha: “Padişahım! Görünen o ki, aslan yavrusu yine aslan olur” derler. Kısacası; Cihân-bahş-ı cihân-ârânın on iki yaşında iken Câbülka diyarında pençesini büken ve koluna yapışır bulunmazdır. İşte böyle seçkin olur.

Fakat anlatıcı çevirir: Meğer bu Câbülka sınırına yakın bir boğaz vardır. O boğaza yakın da sağlam bir kale vardır. Zamanla harap olarak ahalişi perişan olmuştur. [547/b] Fakat birkaç seneden beri Sa'lük Zengî namıyla bir Zengî mekân tutar. Şöyle ki; yüz yirmi arşın boy çekerdi. Yiğitlik gösteren bir pehlivandır. Gelerek buraya yerleşir. Hatta yanına on iki bin katleden Zengî alıp o yıkık dökük kalede mekân tutarlar, o kaleyi bakımlı hale getirirler ve

yakın olan boğaza bekçi tayin edip ne zaman bir kafil e gelse haber alırlar. Sa'lük Zengî, biraz Zengî ile at sürerek çıkıp o kafil e y i vurup bütün mallarını alıp ve satıcıları esir edip sonra o adamları kebab ederek yerler. İşte böyle daima vahşilik edip kafil e vururlar. Anlatıcı çevirir: bu Semenzâd padişahın bir satıcı başıcı vardır. Namına Hoca Ferruc derler. Doğu memleketiyle anlaşmak için ticarete gelmiştir. Gelirken o Zengîlerin boğazında bekçi koydukları yere gelirler. Bekçiler görüp koşarak, Sa'lük Zengî'ye haber verirler. Sa'lük Zengî, biraz Zengî ile ata binip gelir. Kervan halkının mallarını yağma edip Hoca Ferruc'u tutup malını alırlar ve onu öldürmeyip esir ederler; fakat Hoca Ferruc'un hizmetinde bulunanlardan iki esir, arada bir bahane ile fırsat bulup kaçar. Hemen, can atıp Câbülka'ya düşerler ve doğru at sürüp Semenzâd padişahla yüz yüze gelip durumu bildirirler. Hoca Ferruc'un esir olduğunu ve Sa'lük Zengî'den çok şikâyetçi olduklarını söylerler. Semenzâd padişah, Câbülka esirlerinden Hoca Ferruc'un Zengîler elinde esir olduğunu işitir. Hoca Ferruc'a son derece acır ve Hoca Ferruc'un eşi işitip yakalarını yırtıp feryat eder. Semenzâd padişah: "Ne yapayım, hükümdar oğlu Ferâmerz burada olaydı, onun hakkından gelirdi; fakat şimdi uzak memlekette olduğu için, adam göndersek, ne zaman geleceği belli olmaz" diyip çok eseflenir. Anlatıcı çevirir: Meğer Cihân-bahş, o gün Semenzâd padişahın divanındadır. Hemen yerinden kalkıp "Devletim ata! Babam Ferâmerz, burada değilse, ben onun oğlu değil miyim? Gidip o Zengî'nin elbette hakkından gelip Hoca Ferruc sağ ise kurtarırım" der. Semenzâd padişah, Cihân-bahş'dan bu cevabı işitince aklı gider. Çünkü Sa'lük Zengî'nin ne katledici ve işe yaramaz bir Zengî olduğunu bilir. Cihân-bahş'ın ise daha ana sütü damağında kokar. Bir hata olursa Ferâmerz'e ne cevap vereyim, der. Çünkü Cihân-bahş, Sa'lük Zengî üzerine gitmeye istekli ve meyillidir. Semenzâd padişah: "Olmaz evladım. Sonra bir hata olur da, babandan azar işitiriz. O Zengî, yaramaz bir Zengî imiş. Çok askeri de varmış. Senin onun üzerine gitmenin ne gereği var. Hem sen masumsun. O yüz yirmi arşın boya yetişen, kara bir Zengîdir" diyerek vazgeçirmek derdine düşer; fakat Cihân-bahş: "Devletim dede! Elbette gidip Hoca Ferruc'u kurtarırım" diye inat eder. Semenzâd padişah, olmayacağını görür. "Ey evladım! Hele bugün sabret. Biz de konuşup tedbir alarak bir hazırlık görelim. Bakalım, çok asker lazım mı? Çünkü Sa'lük Zengî'nin yirmi bin askeri vardır ve hem kalesi fazlasıyla gidilmesi güç olan bir kaledir. Eğer Sa'lük Zengî, güçsüzleşip kaleye [548/a] kapanırsa kale fethi ne taraftan yürümelidir. Bilenlere sormalı ve konuşmalı. Üstelik kalenin fethi de kolay olsun. Ondan sonra kalenin önünde bir dar boğaz varmış. O boğaz nasıl geçilir, soralım. Şimdi evladım, böyle zor işleri ve kaleleri feth etmek için baban bile danışır" diyince Cihân-bahş: "Devletim dede! Bana asker lazım değildir. Altmış yetmiş kadar adam yeter" dediği zaman Semenzâd padişah, söyler: "Benim hatırım için, hele bugün sabret." Cihân-bahş:

“Olur, devletim dede. Bugün sabredebeyim. Ancak Sa’lük Zengî üzerine gitme derseni, olmaz, giderim ve bana asker de lazım değildir. Bu hususta sözünüz geçmez” der. Semenzâd padişahın, Cihân-bahş’a bu kadar yanıltıcı söz söylemesinin maksadı; Cihân-bahş’ın Sa’lük Zengî’den korkup, vazgeçmesidir. Olmayacağını gördüğü için; bari bugün benim için sabret, demesindeki amacı; filozof bilgiç ile gizlice konuşup, Cihân-bahş’ın talihine baktırıp, göre Cihân-bahş, Sa’lük Zengî’ye galip midir, mağlup mudur? İşte Cihân-bahş, o gün sabredeceği için, Semenzâd padişah, bir bahane ile fırsat bulup, filozof bilgici boş bir yere çekip, söyler: “Ey büyük filozof! Nasıl edelim? İşte gördün, Cihân-bahş, Sa’lük Zengî savaşımdan vazgeçmez. Bu kadar korku verdim, olmadı. Korkum şudur ki; arada bir hata olursa siz de biz de sitem çekeriz. Babası Ferâmerz’e ne cevap verelim. Cihân-bahş’ın ise, daha ağzında anne sütü kokar. Kendisine dünyada galip gelecek kimsenin olmayacağını düşünür. Fakat bilmez ki, el elden üstündür. Bana asker filan lazım değil; altmış, yetmiş adamla giderim, der. Sa’lük Zengî’nin ise, on iki bin askeri vardır. Kendisi bizzat yüz yirmi arşın boy yetiştirmiş, işe yaramaz bir Zengîdir, derler. Şimdi ey filozof bilgiç! Cihân-bahş’ın talihine bir bak da görelim, Sa’lük Zengî’ye galip midir? Eğer mağlupsa da, asker hazırlayalım, Cihân-bahş’ın peşi sıra gidelim.” Filozof bilgiç, olur padişahım, diyip hemen eline divit kalem alıp, Cihân-bahş ile Sa’lük Zengî’nin talihine bakıp, Cihân-bahş’ın kuvvetinin her yönden Sa’lük Zengî’ye galip geldiğini görür. Filozof bilgiç, mutlu olup, gülerek Semenzâd padişaha bakıp, söyler: “Padişahım! Baktım, gördüm. Müjde size. Elem çekmeyin. Hemen izin ver, gitsin. Zengî’nin hakkından gelir. Çünkü talihi şimdi kuvvetlidir. Zengî’den ona zarar görünmez.” Semenzâd padişah, mutlu olup fakat yine izin vermek istemez. O gece geçip, sabah olduğu zaman, Cihân-bahş, Semenzâd’ın divanına gelip, söyler: “Devletim dede! İşte emriniz üzere bir gün sabrettim. Bu gün Sa’lük Zengî’ye giderim ve Hoca Ferruc’u kurtarıp, Allahü te’âlâ fırsat verirse, o Zengî’nin hakkından gelirim.” Semenzâd padişah da, çaresiz izin verip, asker hazırlansın, ben bile giderim, der. Cihân-bahş: “Hayır, devletim dede! Sen tahtında oturup, kendi âleminde ol. Bana asker lazım değildir. Beni dularından unutma” diyip yetmiş yiğit asker ile Hoca Ferruc’un iki kölesini kılavuz [548/b] alıp, Sa’lük’e gider. İşte boğaza gelirler. Sa’lük Zengî buraya bekçiler koymuştur. Bunlar iyice yaklaşır, boğaz ağzına yerleşirler. O bekçiler, yetmiş kadar adamın boğaz ağzına konduklarını görürler. Hemen koşup, giderler, bunu Sa’lük Zengî’ye haber verirler. “Bazı adamlar gelip, boğaz ağzına konarlar; fakat satıcı kıyafeti yok. Nasıl adamlar olduğunu asla bilmeyiz” derler. Sa’lük, nasıl olursa olsun, avdır, diyip biraz Zengî ile ata binerek, boğaz ağzına gelir. Cihân-bahş’ı yetmiş asker ile konduğunu görür; fakat kıyafeti satıcı değil, savaşçı tarzındadır. Sa’lük Zengî, birden üzerine yürümeyi ister; fakat tekrar düşünür. “Hele görelim, nasıl hareket edecekler. Belki başka bir iş vardır.

Benim ünümü işitip, yanaşmaya gelmiş olabilirler. Çünkü böyle aldırış etmeden gelip, boğaz ağzına konmak, bunu gösterir” der. Beride Cihân-bahş da, Sa’lûk Zengî’nin kırk elli kadar Zengî ile boğaz ağzına gelip, atlarından indiklerini görürler. Şöyle bir ağaç gölgesine Sa’lûk Zengî oturur. Zengîler, önüne içki meclisi kurup, yiyip, içmeye başlarlar. Cihân-bahş, hemen yanında olan yetmiş asker pehlivana söyler: “Siz burada hazır durun. Ben şimdi tek başıma ata binip, Sa’lûk Zengî’ye gideyim. Ben tutup, ne zaman yere vurursam, siz de ata binip, gelin.” Bunlar da, olur, diyip dururlar ve atlarına binip, hazır olurlar. Cihân-bahş, ayağa kalkıp, atına binerek, Sa’lûk Zengî’ye doğru yürür. Zengîler görüp, Sa’lûk Zengî’ye söylerler: “Ey Zengbâr hükümdar! İşte içlerinden bir genç ayrılıp, bu tarafa doğru geliyor. Emriniz nedir?” Sa’lûk, mutlu olur. Gönlünden: “Dediğim gibidir. Bunlar, bana yanaşmaya gelirler. Ancak şu gelen oğlanı kendime garson edip, elinden şarap içeyim” diyip yanlış düşüncelere düşer. Cihân-bahş, boğaza girince, Sa’lûk Zengî’nin olduğu yere gelir. Sa’lûk, genç ve güzel bir oğlan olduğunu görür; fakat adap ve kural bilmez. O hayırsız; Cihân-bahş’ın atından inerek, gelip önünde dua edip, eteğini öpmesini ve sözü ne ise söylemesini isterdi. Fakat Cihân-bahş, böyle yapmaz. Sa’lûk, Cihân-bahş’ın böyle muamelesinden dolayı öfkelenir. Siyah iken mosmor olur. Dönüp, söyler: “Oğlan, niçin geldin? O boğaz ağzında yerleşip, oturan adamlar kimlerdir?” Cihân-bahş, söyler: “Onları sonra bilirsin. Öncelikle Sa’lûk Zengî dedikleri pehlivan sen misin?” Sa’lûk, söyler: “Evet, benim. Ne istersin?” Ondan sonra Cihân-bahş: “Ey Sa’lûk Zengî! Biz Cabülka padişahı Semenzâd padişahın adamlarıyız. Şimdiki zamanlarda satıcı başısı Hoca Ferruc, buralardan geçerken vurup, malını alıp, satıcılarla esir etmişsin. Hoca Ferruc’un iki adamı kaçarak, haber verdiler. Semenzâd padişah, öfkelenip, işte beni, “Yetmiş adamla git, o Zengî’den satıcıları ve Hoca Ferruc’u kurtar, ayrıca mallarını da al” diye tayin etti. Ben de gelip, boğaz ağzına yerleştim. Şimdi bir elçi göndersem, belki güzelce [549/a] anlatamaz ve sen de karşı koyarsan tekrar gelmek gerekir, diye bari kendim gideyim, söyleyeyim ve verirse hoş, vermezse zorlukla alırım, diye düşünüp, geldim. Ne dersin? Bize verir misin? Yoksa savaşıyor muyuz?” diyince Sa’lûk Zengî, şaşkınlığından kahkaha ile güler. “Hey, bu oğlan deli. Ancak yazık! Epeyce güzelliği, uzun boyu ve gösterişi var; fakat ne yapayım, delidir” ve dönüp söyler: “Oğlan! Senin aklında besbelli hafiflik var. Semenzâd padişah da deliymiş. Senin gibi deliyi kim gönderir. Gel, boşa konuşma. Bana hizmet et. Seni kendime garson edeyim, akıllandırırım” Cihân-bahş: “Siyah yüzlü hayırsız! Asıl sen boşa konuşma. Sen kim oluyorsun ki, ben sana hizmet edeyim. Kişi ancak kendisine üstün gelen kişiye hizmet eder” dediği zaman Sa’lûk Zengî gülüp, “Ey oğlan! Onun kolayı var. Gel, seninle tecrübelerimizi konuşuralım. Eğer sen bana üstün gelersen, ben sana hizmet edeyim. Eğer ben sana üstün gelirim, sen bana hizmet et” der. Sa’lûk Zengî, bunu; deli

oğlandır, sözünü bilmez. Bir de bana üstün gelmek ihtimalini ortadan kaldırıp, bir elma gibi elime alırım, ümidiyle der. Cihân-bahş, Sa'lük'ün sözüne razı olur. "Kalk şimdi ey Sa'lük! Seninle tecrübelerimizi konuşuralım. Gerçekten galip gelirsen, söz yok. Ne istesen, öyle yaparsın. Fakat sen de sözünden dönme" der. Sa'lük Zengî ayağa kalkıp, "Gel, şimdi seninle güreşelim" der. Cihân-bahş, olur, diyip birbirlerinin kayışına yapışırlar. Cihân-bahş-ı cihân-ârâ, söyler: "Ey Sa'lük! Tut şimdi. İşte kayışım. Görelim kayışımından kaldırabilir misin? Sonra ben de atağa geçerim." Sa'lük, söyler: "Hey, deli oğlan! Hele sen bir defa harekete geçip, şüpheni ortadan kaldır. Ben seni kandırınca, sonra sen, ben de seni kaldırabilirdim, diye benimle çekişirsin." Cihân-bahş: "Hayır, çekişmem. Hemen göreyim seni, iş gör" diyince Sa'lük, gönlünden: "Ben bu deli ile nasıl mücadele ederim. İyisi kaldırıp, yere vurmaktır" diyip Cihân-bahş'un kemerinin kayışından kapıp, elma gibi kaldırıp, koluna alırım ümidiyle öyle bir kuvvet gösterdi ki; olmaz. Cihân-bahş da gücünü gösterip, durur. Asla korkusu yoktur. Hey, bu oğlan eşek oğlana benzemez, diyip önceki hamlesinden daha fazla kuvvet sarfedip, bir daha gücünü gösterir; fakat olmaz. Cihân-bahş'ı yerinden kaldıramaz. "Hey, hayırsız oğlan! Seni yere mıhladılar mı? Sen de olan bu güç nedir?" diyip bir daha kuvvet gösterir; fakat öyle bir kuvvet gösterir ki, beyninin perdesi yırtılıp, burnundan kan boşalır. Yine yapamaz. Cihân-bahş: "Ey Sa'lük! [549/b] sakın sözünden dönme" diyip Sa'lük Zengî'nin kayışından kavrayıp, öyle bir vurur ki, öncelikle Sa'lük'ün gönlünü ağaç koparır gibi, cayır cayır koparıp, yerden kaldırıp, koluna alır ve silkerek, ondan sonra çevirip, yere vurur ve göğsüne çakıp, elini hançere vurarak, durur. Fakat bu taraftan Zengîler, bu hali görünce, Cihân-bahş'ın üzerine yürürler. Bunun üzerine Cihân-bahş'ın adamları da bu hali görüp, at sürüp, yürürler ve Sa'lük Zengî gözünü açarak, o beğenmediği oğlanın, göğsüne karakuş gibi konup, elini hançere vurup, durduğunu görür. Sa'lük, insaf edip, "Aman, ey yiğit! Bana kıyma. Kulun olayım" der. Cihân-bahş: "Şimdi Zengîlere söyle, geri dursunlar. Yoksa dinim hakkı için hepsini öldürürüm" diyince Sa'lük o zaman Zengîlere haykırıp, geri durun, elinizi çekin, der. Zengîler de geri çekilirler. Ondandır Cihân-bahş, Sa'lük Zengî'nin üzerinden kalkınca, Sa'lük de ayağa kalkıp, Cihân-bahş'ın önünde dua eder ve dönüp, söyler: "Doğru söyle. Kimsin ve Semenzâd padişahın nesisin?" Cihân-bahş, kimin nesi olduğunu bildirir. Sa'lük Zengî, içtenlikle Cihân-bahş'a köle olur. Ondandır Cihân-bahş-ı cihân-ârânın adamları da gelip, Sa'lük Zengî'nin cihân-ârâya köle olduğunu görürler. Ne desinler, mutlu olurlar. Sa'lük Zengî, Cihân-bahş'a dua edip, söyler: "Ey yiğit! İyilik et. Bizim kaleye adamlarımızla teşrif edin. Birkaç gün sizinle yiyip içip, sohbet meclisi kuralım ve satıcılar ile mallarını kusursuz verelim. Bu sözümün sizlere geçsin." Cihân da: "Olur, ey pehlivan! Baş üstüne" diyip buyurun der. Cihân-bahş, o yetmiş askerle, Sa'lük Zengî'nin

kalesine gelip, oturur. Sa'lük, Cihân-bahş'ı kendi yerine geçirip, büyük ziyafetler, ikramlar ve ağırlamalar eyler ve Hoca Ferruc ile satıcıları da hapisten çıkarıp, ağırlar. Ne kadar mal aldıysa hepsini eksiksiz verir ve iki gün kalede eğlenirler. Üçüncü gün, Sa'lük Zengî, kırk asker pehlivan alıp, Semenzad ve filozof bilgiç için hediyeler düzer. Cihân-bahş kalkıp, Sa'lük Zengî yerine, Pûlâd Zengî namıyla kardeşi vardır, onu vekil koyup, Câbülka'ya giderler. Cihân-bahş, ilk olarak ileriye adam gönderir. Ötede Semenzâd padişah: "Hey, hükümdar torunum, Sa'lük Zengî ile ne yaptı?" diyip gözleri yollarda iken, ansızın Cihân-bahş'ın gönderdiği adam gelip, müjde verir. "Şehzâde, Sa'lük Zengî'yi basıp, kendisine bağlı eder ve Hoca Ferruc'u kurtarır" der. Semenzâd padişah, bu haberden mutlu olur. Kurbanlar keserek Cihân-bahş'ı karşılayalım, diyip şehrin bütün büyükleri ve divan ehilleri karşılamaya çıkarlar. Öteden Cihân-bahş, Sa'lük Zengî ve Hoca Ferruc ile gelip, ulaşır ve karşılamaya gelenler önünde yer öpüp, şehre getirirler. Cihân-bahş, Sa'lük Zengî'yi alıp, Semenzâd padişahın divanına gelirler. Sa'lük Zengî, Semenzâd padişahın önünde yer öpüp, getirdiği hediyeleri sunar. Semenzâd padişah, Sa'lük'ü [550/a] görüp, takdir eder. Cihân-bahş-ı cihân-ârâ, Sa'lük Zengî'yi baş kaplan eder. Sa'lük de, Cihân-bahş'a öyle büyük bir sevgi besler ki, bundan sonra Cihân-bahş da Sa'lük Zengî'den silahşörlük eğitimi alıp, olgunlaşır. Cihân-bahş, her gün Sa'lük Zengî ile ava gidip, av yaparlar. Günden güne Cihân-bahş'ın nam ve nişanı o memleketlerde yayılıp, söylenmeye başlar.

Tatlı sözlü anlatıcı şöyle açıklar: Denizi çevreleyen adalardan Karanlık semtine yakın bir ada vardır. Adına Cennet bağının bahçesi derler. Daha önce büyük İskender, Karanlık'a giderken, o adaya uğrayıp, çok beğenir ve bu adada çoğu zaman [...] kafilesi olurdu. Büyük İskender, âlimlerine fal baktırıp, benden sonra bu memlekete kim gelir, der. Âlimler cevap verirler: "Bir gün bu demirden olan kaleyi, bir büyücü gelip, ele geçirecektir ve bir hükümdar oğlunu yakalayarak, buraya getirip, hapsedecektir. Babası olan kişi, buraya gelip, o cadıyı öldürüp, bu memleketi bütün adalarıyla fethedip, İslam şerefiyle onurlandıracaktır. Adı Neyrem-i Lugbî-i Ferâmerz" diyip tarif eder. Bu hal üzere büyük İskender de, bu kaleyi üç kat bina ettirip, dışarı katını demir mıknaştan yaptırır, pencere gibi örülü ve sihirli eder. Çünkü mıknaştı, yedi çeşit olup, kimi insan kapan, kimi dev kapan, kimi kuş kapan ve kimi de sopa kapan bazı geçmişte yaşamış ehil kişileri yazar ve bildirir. Kısacası; büyük İskender, o kaleyi bitirip, bir katına Âdemoğulları'nı, bir katına Perî'yi ve bir katına da Dîv askeri koyup, her cinse bir padişah diker. Yine herkesin hükmünü Âdemoğulları padişahının eline verir ve tılsımlı bir mezar bina ettirip, hediye olarak, görülmemiş ve

duyulmamış hediyeler koyup, gider, mabeyni belli bir süre zarfında geçtikten sonra, Şemâme büyücü namıyla, hileci bir cadı gelip, bu kaleyi ele geçirir ve içinde olan yaratıkları kendisine sihir kuvvetiyle bağlı eder. Epey bir müddet o memlekette hüküm sürer. Bu lanetlinin her zamanki hali şudur ki; dünyanın dörtte bir kısmını, sihirle uçarak dolaşıp, nerede sevilen birini görse, kaparak, demirden yapılan kaleye getirip, kendisine bağlı ederdi. Sonra kuyusuna tulumba bırakıp, zevk ederdi. O kişiden bıkip, kuvveti düşünce, o kişiyi bırakıp, bir başkasını ortaya çıkarırdı. İşte bu lanetlinin daima işi budur ve Şemâme Bânû, kendi sınırlarında sevilen bir kişi idi. Diğer cadılar gibi güzelliği sihirle sahte, büyü ile düzenlenmiş değildir; fakat cadı olduğu için nefesi çok kötü kokar. Yanına giden adamı bunaltıp, öldürür.

Anlatan çevirir: Câbülka'da Cihân-bahş-ı cihân-ârâ, bir gün Sa'lük Zengî ile ava çıkıp, bir miktar av vurup, dönüp, Semenzâd padişahın bir bağı vardır, o bağı gelir. "Sa'lük bugün seninle [550/b] bu bağda tek başımıza sohbet zevkine varıp, felekten bir gün yapalım" der. Sa'lük, olur, diyip o bağı girip, çabucak atından inerek, Cihân-bahş'ın üzengisini tutar. Cihân-bahş da inerek, atlarını ota salarlar. Cihân-bahş, sarayın birine çıkıp oturur. Sa'lük, çabucak ateş yakıp, o avladıkları ceylan ve tavşanı kebab eder ve bir bir sürahi içki getirir. Meydana koyup, biraz yiyip içince Cihân-bahş, sarhoş olur. Bir miktar has sohbet edip, Cihân-bahş'a uyku basar. Siperin altını bağla yastık edip, sohbet dinlerken uykuya varır. Sa'lük, şehzadenin uykuya vardığını görür. Usul ile oradan kalkıp, saraydan aşağıya iner, gidip bir ağaç gölgesinde oturup, etrafı gözlerken, Sa'lük'e de fazlasıyla uyku galip gelir. Hemen o ağaca dayanıp, uyuyakalır. İşte daha önce anlattığımız durum üzere, Şemâmer büyücü, eski âdetini yerine getirip, sihirle uçarak, dünyanın dörtte birine kanat açıp gezerken, yolu Câbülka'ya uğrayıp, yere bakar ve aşağıda cennet izlerinin bağ sarayında yiğit bir pehlivanın uykuya vardığını görür. Cihân-bahş'ın öyle büyük bir güzelliği vardır ki, Şemâme atmaca olalı böyle bir bıldırcın avlamamıştı. Cihân-bahş'ı o heybet, sağlamlılıkla ve kıyafetle görünce Cihân-bahş'ın yiğitliğine kapılıp, "Hey! Şu nazlı yiğidi avlayıp, safasını süreyim. Galiba bu büyük haysiyete göre bu zatın direk gönlüme göre olmak ihtimali var" diyip lanetlinin mükemmel iştahı kıvama gelip, beli akarca ayazmasına dönüp, sihrini tazeleyip, havadan kartal gibi süzülür, sihriyle bir pençe vurarak, Cihân-bahş'ı kapar ve sihirden geçirip, gülbahçesine ve mıknaş kalesine gider. Kısa sürede sihrin tesiriyle mekânına gelir. Cihân-bahş'ın sihrinin yarısını alarak, kendini fazlasıyla süsleyip, meclis kurar ve Cihân-bahş'ı yanına alıp, kendisini sunar. Cihân-bahş, bu yerlerde erkeklik çağına girmiştir. Öyle şey bilmezdir. Öfkelenip, sövmeye başlar. Sihirlendiği için, engellerini aşıp, Şemâme'nin başına bir yumruk vurup, onu öldürmeye gücü yetmez. Şemâme Banû da, işte onun izin verip, kendi

isteğiyle iş görmeyeceğini görür. Çaresiz olup, sohbet ve bakmasına razı olup, Cihân-bahş'ın eline ve ayağını bağlayıp, yarı sihirli öylece yiyip içer. Cihân-bahş, mıknaş kalesinde büyücü Şemâme ile yiyip içmektedir. Fakat bu taraftan; Sa'lük Zengî, ağaç gölgesinde uyurken, ansızın bir gürültü kopar. Sa'lük Zengî, o gürültüden sıçrayarak uykudan uyanır. Bu gürültü nedir, diyip istekle saraya gelir ve yiyeceklerin, içeceklerin döküldüğünü görür. Fakat [551/a] şehzade yoktur. Sa'lük'ün aklı gider. Acaba ne oldu, diyip etrafı arayıp, asla adres izi bulamayıp, "Eyvah! Gerçekten şehzadem, bir kazaya uğramış. Gürültünün sebebinin bu olduğunu anladım. Gidip, Semenzâd padişaha ne cevap vereceğim? Şayet benden bilir, beni azarlar" diyip üzülür. Ne yapsın? Çaresiz olup, Cihân-bahş'ın gergedanını alıp, oradan dönüp, ağlayarak şehre gelir. Doğru Semenzâd padişaha gider. Görenler can atıp, Semenzâd padişaha gelip, "Ey padişah! Sa'lük Zengî, ağlaya ağlaya gelir. Aslının ne olduğunu bilmeyiz. Şehzadenin gergedanını almış, şehzade yok" dediklerinde Semenzâd padişah öfkelenir. "Hey! Aslı nedir? Yoksa Cihân-bahş'a bir hal mi oldu? Sa'lük'ü çabuk getirin" der. Sa'lük de Semenzâd divanından içeriye girer. Ağlayarak yeri öpüp, geçip yerinde durur. Semenzâd padişah, Sa'lük'e: "Ey Sa'lük! Bu ne haldir? Şehzade nerede, ne oldu?" diyince Sa'lük Zengî de başlarından geçen olayları anlatır. Semenzâd, ah edip, "Eyvah! Ne kötü iş olur. Yarın babası gelip, sorarsa veya bir haber gönderirse ne cevap vereceğiz? Hele şimdi annesi işitirse kendi kendini helak eder" diyip büyük kedere düşer. Halkın kimi, dev kaptı ve kimi de Sa'lük'ün önceden kını vardı, fırsat bulup, öldürdü, diyip herkes çeşitli cevaplar verirler. İşte büyük bir dedikodu olur. Haremde Hürşîde Bânû duyup, feryat eder ve kahrküllerini perişan eder. Sa'lük Zengî'ye elbette, sen oğlumu öldürdün. Senden isterim, diyip saldırır. O vakit Sa'lük Zengî ağlayıp, "Ey Bânûlar Sultanı! Benim ne günahım var? Olan durumu büyüğünüze anlattım. Benim tesirim yok" diyip yemin eder. Fakat Hürşîde Bânû inanır mı? Bu iş senin başının altından çıkmıştır, diyip önceki sözünden dönmez. Sonunda Semenzâd padişah, filozof bilgice bakıp, söyler: "Ey zaman bilgici! İyilik et, bir fal bak. Cihân-bahş-ı cihân-ârânın halinin ne olduğunu görelim." Filozof bilgiç, olur, diyip fal tahtasını önüne alır, yazıp, bozar. Uğurlu şekillerini ve uğursuz şekillerini arayıp bulur ve çıkararak, başını kaldırıp, söyler: "Ey âlemin sığınacağı padişah! Şimdiki zamanda şehzade, hileci bir cadının kötülüğüne uğramış. Onun sihrinin bağında esirdir. Çok yakında babası kurtaracaktır. Ancak şimdi birisi gidip, olduğu mekânı araştırıp, babası hükümdar oğluna haber etse, çok uygun olur." Şemanzâd padişah, filozof bilgiçten bu cevabı işitince, bir miktar yüreğine su serpilip, mutlu olur. Çünkü sağlık haberini alır; fakat cadının elinde esir olduğuna üzülür. Annesi Hürşîde Bânû'ya haber verirler. Biraz annesinin feryadı sakinleşir. Bunlar, acaba hükümdar tarafına kimi göndersek, ne zaman gidip, haber verir, diyip düşünürken, bir gürültü olur.

“Hey! Bu gürültü nedir?” derken şaşılacak bir suretle, doksan dokuz arşın boyuyla Kırtâs-ı merdüm-ser’i görürler.

DİZİN

-A-

- a** Bazı fiillerden sonra gelerek, anlamı kuvvetlendirmek ve yapılan işin tabii bir şey olduğunu belirtmek için “ya” sözü gibi kullanılır
a. 535b/02, 539b/23, 541b/06
- āb** (*Far.*) Su
a.+a 547a/08
a.+ı rüy 537a/02
a.+ı 547a/08
- ābād** (*Ar.*) Otu çok olan yerler
a.+(der-bend-i Mesīh-ā.) 543a/10
a.+a(keyān-ā.) 543b/20
- abdāl** (*Ar.*) Dünya ile ilgisini kesip, Tanrı’ya bağlanmış olan derviş
a. 531b/15
- ābdest** (*Far.*) 1. Namaz için el, ağız, burun, yüz; dirseklere kadar kolları ve aşikkemiği üstüne kadar ayakları yıkama, kulaklara, boyuna ve başa mesetme
a.+ al- 546a/14
2. El yıkama suyu
a. 546a/13
- ‘acabā** (*Ar.*) Şüphe ve tereddüt bildiren zarf
a. 538b/18, 543b/08, 544a/25, 551a/01, 551a/23
- ‘acāīb** (*Ar.*) Çok tuhaf
a.+(hışt-ı ‘a.) 536a/24
- a‘cām** (*Ar.*) İranlılar
a.+da(mülük-i a‘.) 522a/24
- ‘aceb** (*Ar.*) Acaba
a. 529b/08, 540b/16, 541b/19, 542a/06, 544a/10, 545a/13, 546b/08
- ‘acebe** (*Ar.*) Acaba
a. 551a/25
- ‘acele** (*Ar.*) Çabukluk, sürat
a. 521b/10, 533b/23, 537a/10, 542a/20, 543a/20, 543a/24, 543b/06
- acı** Ağrı, acı, sızı
a. 544a/03
a.+sı-la 541a/14
- acı-** Merhamet etmek, üzülmek
a.-dı 523b/10, 544a/15, 547b/12

- a.-yup 540b/14, 544a/02
- ‘āciz** (*Ar.*) Gücsüz, çaresiz, bitkin
a.+ çal- 527b/17
- aç-** Açmak; kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak
a.-dı(göz aç-) 523b/17
a.-up 539b/11, 546a/19
a.-up(‘alem-i şukkların aç-) 535a/21
a.-up(göz aç-) 549b/04
a.-up(gözlerin dört aç-) 536a/04
a.-up(pençe aç-) 527b/23
- açdır-** Açtırmak
a.-up 529b/25, 537a/12
- açıl-** Kapalı, örtülü durumdan çıkarılmak, açık hale gelmek
a.-dı 534a/07, 536a/08, 537a/13
a.-dı(eli açıl-) 530a/19
a.-dı(meydān açıl-) 534a/12
a.-miş 536a/09
a.-up(meydān açıl-) 535a/22
- açuk** Açık
a.+da 529a/05
- ad** Ad, isim
a.+ı 550a/10
a.+ıma 529b/17
a.+ın 547a/11, 547a/12
a.+ına 521b/04, 522b/18, 523a/23, 524a/20, 526a/07, 526a/08, 529b/21, 550a/05
a.+ımı 522a/25
a.+larıñ 544a/24
a.+uñ
- ādāb** (*Ar.*) Kurallar, usuller
a. 523b/01, 547a/16
a.+ gözet- 531b/01
a.+ ve erkān bil- 522b/17, 548b/17
a.+ı erkān 530b/16
- ādem** (*Ar.*) İnsan, insanoğlu, adam, kişi
a. 521a/20, 521b/03, 521b/13, 521b/13, 522a/13, 522b/05, 525a/19, 525b/08, 529a/11, 529b/13, 533b/25, 534a/03, 534b/15, 535a/09, 536a/20, 538b/12, 538b/15, 538b/18, 538b/25, 539a/05, 539a/08, 539b/20, 539b/23, 540a/05, 540a/13, 540b/08, 540b/17,

543a/15, 543a/16, 543b/19,
547b/14, 548a/04, 548a/13,
548b/02, 548b/23, 548b/25,
549b/21
a.+(merķad-i ĥazret-i ā.) 546a/02
a.+ gönder- 546b/19, 549b/19
a.+ ol- 522b/16
a.+den 527b/18, 529a/10
a.+e 535a/08, 535a/13, 535a/14
a.+e gönder- 534a/20
a.+ile 539b/17
a.+le 539a/15, 540a/12
a.+i 538b/15, 538b/20, 539a/23,
550a/23
a.+i-le 549b/14
a.+lar 523b/23
a.+ler 522a/07, 532a/04, 539b/23,
548b/03, 548b/20
a.+lerden 534b/13
a.+lerdür 548b/03
a.+leri 526b/04, 526b/10, 534b/08,
539b/25, 542a/16, 542a/21,
547b/05, 549b/04, 549b/11
a.+leriñüz 549b/11
a.+leriñüzi 539a/18
a.+leriyüz 548b/22
a.+lerüm 538b/14, 540a/05
a.+lerüñ 532a/04ve, 539b/12
a.+lerüñ(rahş-ı ā.) 532a/03
a.+üñ 526b/10, 540a/04
‘adem (Ar.) Yokluk
a.+e(iķlīm-i ‘a. gönder-) 528a/08
‘ādet (Ar.) Bir kimsenin yapmaya alışmış
olduğu şey, alışkanlık
a.+i ķadīm 541a/05
adım Adım
a. 527a/04, 542a/25
āferīn (Far.) Övme, beğenme, takdir
a. 523a/05, 540b/20, 546b/07
a.+(taħsīn ve ā. it-) 528b/14
a.+ eyle- 536a/02
a.+ it- 525b/22
‘afv (Ar.) Af, bağışlama
a.+ eyle- 523a/03
aġa Aġabey, aġa
a.+cuġum 534b/06, 534b/14
aġaĉ Aġaĉ

a.+ ķopar- 549b/02
a.+dan(aġacdan) 546a/10
a.+ı(aġacı) 522b/21
a.+ı(aġacı)(dār a.) 522a/06
a.+ı(aġacı)(dār a. dikdür-) 522a/04
a.+ın(aġacın)(dār a.) 521b/09
a.+ın(aġacın)(dār a. yıķ-) 521b/09
a.+ına(aġacına)(dār a. aş-) 521b/06

āġāh (Far.) Bilgili, haberli
a.+ it- 527a/24, 533b/01

aġır 1. Tartıda ĉok ĉeken, aġır
a.+ ol- 526a/19
2. Kıymetli
a. 545b/12

aġırlık Orduda cepbane, yiyecek ve eşya
yükleri
a.+ın(aġırlığın) 543a/09
a.+ların 538a/18

aġız Aġız
a.+dan 537a/20, 539b/08
a.+ı(aġzı) 536a/08, 536a/09
a.+ın(aġzın) 524b/24, 525a/01,
527b/03, 528b/18
a.+ına(aġzına) 524b/01, 529a/24,
534b/04, 548a/25, 548b/02,
548b/02, 548b/03, 548b/03,
548b/07, 548b/08, 548b/09,
548b/25
a.+ında(aġzında) 534b/04, 548a/13,
548b/20
a.+ından(aġzından) 539a/09,
539b/07
a.+umdan(aġzumdan) 543a/18

aġla- Aġlamak, gözyaşı dökme
a.-dı 527a/15, 533b/07
a.-maġa başla- 527a/11
a.-r 525b/17
a.-rsın 525b/18, 527a/15
a.-rum 525b/18
a.-yoraķ 543a/06, 551a/04, 551a/07
a.-yu 551a/05, 551a/05
a.-yup 522a/10, 522b/12, 551a/14

- ağyār** (*Ar.*) Başkaları, yabancılar
a.+dan(‘ālem-i a.) 526a/17
- āh** (*Far.*) Ah, feryat
a.+ it- 523a/16, 536a/08, 540a/22,
540b/15, 551a/09
a.+ vāh it- 522a/02
- ahālī** (*Ar.*) Bir yerleşim yerinde oturanların
tamamı; halk
a.+si 547a/25
- aḥbār** (*Ar.*) 1. Haberler 2. Rivayet
a.+(rāviyān-ı a.) 546b/25
- āhen** (*Far.*) Demir
a.+i mīl 525a/10
a.+i siyāh 529b/18
- Āhen-rübā** Metinde geçen bir kale adı
a.+(ḳal‘a-yı mīḳnaṭīs-ı ā.) 550b/18
a.+da(ḳal‘a-yı ā.) 550b/23
a.+dan(mīḳnaṭīs-ı ā.) 550a/11
a.+ya(ḳal‘a-yı ā.) 550a/19
a.+yı(ḳal‘a-yı ā.) 550a/08
- āḥir** (*Ar.*) Son, sonraki, nihayet
a. 525a/12, 533b/17
a.+e(diyār-ı ā.) 534a/02
a.+e(diyār-ı ā. git-) 545a/21
a.+e(iḳlīm-i ā.) 544b/03
a.+i 541a/03
- aḥlāf** (*Ar.*) Birinin yerine geçenler
a.+ı 522a/24
- āḥiret** (*Ar.*) Öbür dünya, ahiret
a.+de 535b/06
- aḥmaḳ** (*Ar.*) Akılsız, şaşkın
a.+lar 540a/17
- aḥşam** (*Ar.*) Akşam
a.+ ol- 532a/15, 532a/20, 532a/22,
533a/16, 534a/12, 539a/23,
545b/15, 545b/16, 545b/20,
545b/20
a.+a 534a/09, 534a/12, 545a/04
a.+dan 532a/23
- aḥşamla-** Bütün bir günü geçirerek akşam
vaktine kadar meşgul olmak
a.-dı 527b/11
- aḥter** (*Far.*) 1.Yıldız 2. Baht, talih
a.+iñüz(duḥter-i ferḥunde-i a.)
522b/17
- āhū** (*Far.*) Ceylan
a. 537b/06, 541a/06, 541b/13,
541b/15, 541b/19, 550b/04
a.+dan 541b/01
a.+dur 541a/09
a.+ları 541b/16
a.+mı 542a/02
a.+nuñ 541a/08, 541a/22
a.+sın 541a/18, 541a/25
a.+yı 541a/08, 541a/09, 541a/12,
541a/12, 541a/12, 541a/13,
541a/16, 541a/18, 541a/20,
541a/21, 541a/22, 541a/24,
541b/01, 541b/04, 541b/05,
541b/07, 541b/07, 541b/12,
541b/18
- aḥvāl** (*Ar.*) Hâller, durumlar
a. 526b/06, 529b/11, 535a/08
a.+e 529b/13, 535a/12
a.+i 522a/03, 524b/11, 524b/15,
527a/10, 533b/13, 538b/07,
540a/16, 543a/11, 547b/11
a.+in 528b/10, 535a/07, 546b/01,
546b/23
a.+in gör- 539b/14
a.+ine 526a/25, 534b/01
- aḥz** (*Ar.*) Alma, kabul etme
a.+i intikām 545a/22
- aḳ-** Akmak
a.-ardı 526b/16
a.-up 530a/04
- aḳarca** Musluğu olmayan, bir borudan
devamlı su akıtan çeşme, akar
çeşme
a.+ ayazmasına dön- 550b/16
- aḳça** Para, küçük gümüş para
a.+sın 538b/13
- ‘aḳd** (*Ar.*) Düğüm, bağ
a.+ ü nikāḥ eyle- 527a/18
- aḳdar-** Yere yıkmak, devirmek, alt etmek
a.-up 534a/08, 534a/12
- ‘aḳıbet** (*Ar.*) Sonunda, nihayet
a. 522a/25, 529a/06, 529b/04,
531b/22, 534a/22, 541a/08,

- 543b/17, 551a/15
a.+ül-emr 528a/22
- ‘**ākībet-endīš** (*Ar. +Far.*) Sonunu düşünen
a. 544a/16
- ākın** Akın etmek, hücum etmek, baskın
yapmak
a.+ it- 535b/04
- ‘**ākīl** (*Ar.*) Akıllı
a.+ ol- 523a/02
- ‘**ākīl** (*Ar.*) Akıl
a.+a uy- 539a/08
a.+ı başına gel- 523b/17
a.+ı git- 542b/03, 547b/16, 551a/01
a.+ına 543a/21
a.+ında 549a/04
- ākīrābā** (*Ar.*) Aralarında soy yakınlığı
olanlar
a.+sıdur 543a/22
a.+yı 546b/11
- ākīrān** (*Ar.*) Yaşça denk, yaşıt
a.+ tut- 541b/09
- āl** (*Ar.*) Evlat
a.+i Kāhramān 537a/02
- al-** Ele geçirmek, tutmak; yanına almak,
beraber götürmek; kabul etmek
a. 521a/13, 524a/01, 527b/24,
531a/10, 533b/22, 533b/22,
536a/13, 541b/13
a.-(haber al-) 533b/11
a.-(hakķını al-) 544b/05
a.-a-bil- 529b/06, 537a/10
a.-a-yaz- 536a/09
a.-alar 526b/19, 526b/24
a.-ayum 526b/22, 549a/02
a.-ayum(đarben al-) 549a/02
a.-dı 522b/04, 523a/05, 525a/22,
526b/14, 527b/23, 537a/11,
546a/17
a.-dı(baş al-) 528b/02
a.-dı(elden al-) 537a/11
a.-dı(elinden söküp al-) 527b/19
a.-dı(eline al-) 525a/16, 525b/13,
527b/21, 527b/24, 530a/19
a.-dı(haber al-) 521b/13, 524b/10,
540b/18
a.-dı(haberin al-) 551a/21
a.-dı(kolına al-) 528a/25, 542b/11,
549b/02
a.-dı(müjdesin al-) 530b/12
a.-dı(öñin al-) 534b/02
a.-dı(öñine al-) 551a/18
a.-dı(ıaban al-) 525b/06, 534b/24
a.-dı(vehm al-) 523a/23
a.-dı(yanına al-) 526b/15
a.-dı-sa 549b/16
a.-dılar 547b/09
a.-dılar(içeri al-) 538b/21
a.-dılar(kulāğuz al-) 534b/08
a.-dılar(menşūr al-) 537b/02
a.-dılar(ıaban al-) 526a/13
a.-dıñuz 540a/05
a.-duķda 536a/15
a.-duñ(haber al-) 533b/15
a.-ı-vir- 521a/07, 545b/13, 548b/25
a.-ımadılar 526b/06
a.-ınca 542b/07
a.-ınca(kolına al-) 536b/15
a.-maduķça 524a/01, 544b/03
a.-mağa 523b/20
a.-mağa(elinden al-) 527b/12
a.-mağa(intiķām al-) 528a/20
a.-maķ 527b/13, 540b/06
a.-maķ(cān al-) 525a/06, 527b/06
a.-maķ(đarben al-) 542a/02
a.-maķdur(hāıırıñ ele al-) 543a/17
a.-mayup 541a/18
a.-miş 525a/01, 536b/18, 536b/21,
551a/05
a.-miş(intiķām al-) 539a/06
a.-miş(kolına al-) 536b/18
a.-miş-ıdı 546a/04
a.-mişsin(intiķām al-) 540b/21
a.-mişumdur(nişān al-) 534b/11
a.-sa 526a/05
a.-sañ 545a/22
a.-sun 539b/23
a.-sun(kānum al-) 537b/08
a.-uñ(izin al-) 539b/04
a.-up 522b/01, 522b/03, 523a/05,

523a/16, 523a/19, 524b/24,
525b/16, 525b/19, 526a/08,
526a/17, 526a/24, 526b/15,
527b/03, 527b/20, 528b/04,
528b/18, 528b/22, 528b/24,
529a/17, 529b/19, 529b/23,
529b/23, 530a/04, 530b/11,
530b/12, 531a/06, 531a/08,
531a/12, 531a/15, 533a/04,
533a/24, 533b/02, 533b/25,
534a/02, 534a/12, 534b/10,
534b/17, 535a/04, 535a/14,
536a/01, 536a/11, 537a/10,
538a/07, 538b/13, 539a/13,
539b/06, 540a/09, 540a/14,
540b/15, 543a/06, 543b/15,
543b/19, 544a/04, 544a/08,
545a/08, 545a/15, 545a/15,
545b/14, 545b/15, 546b/25,
547a/07, 547b/04, 548a/18,
548a/25, 548b/23, 549b/17,
549b/24, 550b/18, 551a/03
a.-up(ābdest al-) 546a/14
a.-up(ālāt al-) 529b/07
a.-up(başum al-) 544b/03
a.-up(bendin al-) 527a/13
a.-up(ele cām al-) 531a/04
a.-up(elinden al-) 525a/19
a.-up(eline al-) 535a/10
a.-up(eline cām al-) 532a/09
a.-up(haber al-) 521b/10, 526a/09,
535a/05, 540a/09, 543a/14,
543a/16, 546b/13
a.-up(ham-küşte al-) 550b/17
a.-up(hātırın ele al-) 544b/12
a.-up(heybet al-) 523a/21
a.-up(izin al-) 535a/10
a.-up(kafasına al-) 524b/24,
525a/01
a.-up(kolına al-) 526b/25
a.-up(kulāğuz al-) 540a/07,
548a/25
a.-up(nişāne al-) 541a/12
a.-up(ödünç al-) 537b/03
a.-up(öñin al-) 523b/01, 523b/08,
537a/13
a.-up(öñlerin al-) 548b/09
a.-up(sikkın al-) 521a/25

a.-up(yanına al-) 550b/18
a.-ur 533b/20
a.-urdi(vehm al-) 523a/19
a.-urken(elünden al-) 527b/11
a.-urum 529a/12, 540b/17, 541a/20,
541b/07, 541b/18, 542a/02,
543a/06, 543b/16, 549a/09,
549a/20
a.-urum(đarben al-) 541b/17
a.-urum(ķahren al-) 541b/17
a.-uruz(intiķām al-) 533b/08

a' lā (*Ar.*) Yüksek

a. 550b/12

a.+(şavt-ı a' .) 522b/21

a.+da(ķaşr-ı a' .) 545b/19

'alāmet (*Ar.*) İşaret, belirti, nişan

a.+(hayr-ı 'a.) 521a/07

alargā Açık deniz, engin; açıklık

a.+ya çıkar- 536a/18

ālāt (*Ar.*) Aletler

a.+ al- 529b/07

a.+ kullan- 547a/18

a.+ı ceng 526a/10, 526a/25

a.+ı hārb 521a/10, 526b/04

a.+ı maṭbah 545b/14

a.+ı meclis 526b/15

a.+ı şāhib-ķırānī 525a/02

a.+ı 526a/19

alay (*Far. ālāy*) Ordu, asker topluluğu

a.+ı 525a/01

a.+lar bağlan- 534a/07, 535a/21

a.+lar boz- 532a/18, 534a/20

alçaklık Alçak gönüllülük, tevazu

a.+ı(alçaklığı)(göñül a. it-)

546a/20

alda- Aldatmak

a.-miş 540a/17

aldır- *krş.* **aldur-**

a.-up 527a/10

aldur- Önemsemek, kayıtsız kalmamak

a.-mayup 532b/13

ale-ş-şabāh (*Ar.*) Sabahleyin, erkenden

a. 534a/15

'alem (*Ar.*) Sancak

a. 533a/05, 536a/23, 536b/04,

536b/05, 545a/05, 547a/16,
a.+ıla(muḳteżā-yı ‘a.) 547a/09
a.+i ‘alem-dār 536b/05
a.+i Efrāsiyāb 536b/05
a.+i silāh-şorluḳ 547a/19
a.+i şuḳḳaların aç- 535a/21
a.+leri 534a/07, 536b/11
‘**ālem** (*Ar.*) Dünya
a.+(dilāver-i ‘ā.) 525a/18, 527a/06,
527b/08, 527b/22, 528a/24,
543b/18, 544a/01
a.+(engüşt-nümā-yı ‘ā. ol-)
545a/23
a.+(şāhib-ḳırān-ı ‘ā.) 525b/19,
525b/22, 533a/21, 535a/18,
537a/22, 537a/24, 539b/08,
541a/03, 542a/15, 542b/11,
544a/18, 544a/21
a.+den(hāḳ-ı ‘ā) 541b/08
a.+den(şāhife-i ‘ā.) 525a/22
a.+e(şāhib-ḳırān-ı ‘ā.) 530b/10
a.+i(dilāver-i ‘ā.-i sīne) 525a/08
a.+i aḡyār 526a/17
a.+i hāb ol- 533a/17
a.+i 533a/14
a.+ine meşḡul ol- 540b/17
a.+üñ(şāhib-ḳırān-ı ‘ā.) 527a/14,
535a/15
a.+üñde 548a/24
‘**ālem-dār** (*Ar. +Far.*) Bayrak taşıyan
kimse, sancaktar
a.+ın(‘ālem-i ‘a.) 536b/05
‘**ālem-penāh** (*Ar. +Far.*) Ālemin
sıḡınacağı yer
a.+(pādişāh-ı ‘ā.) 551a/19
aleste Hazır olmak
a. 539b/16
a.+ ol- 530b/21
ālet (*Ar.*) Alet, makine
a.+i mülāhāza 540a/01
‘**aleyh-is-selām** (*Ar.*) “Ona selam olsun!”
manasında peygamberin adı
anılırken kullanılan bir söz
a. 546a/02
alın- Alınmak

a.-duḡın 531a/18
a.-maḳ 529a/02
a.-ur 527b/18
a.-ur(intiḳām alın-) 532a/25
‘**ālī** (*Ar.*) Yüksek, yüce
a. 522a/20, 547a/07, 547a/10
a.+(sarāy-ı ‘ā.) 538a/20
alkış Dua
a.+ı 540a/25
Allāh (*Ar.*) Allah
a. 542a/08, 545b/09
a.+ü(na‘ra-yı a. ekber çek-)
532a/02
a.+ü ekber 533a/07
a.+ü te‘āla 535b/05, 548a/23
allaḳ bullaḳ Allak bullak, karmakarışık
a.+ eyle- 528a/07
a.+ it- 531b/21
alt Bir şeyin tabanı, yere bakan yüzü, alt
a. 538a/14, 545b/03
a.+ı 539a/18, 540a/03
a.+ına 530a/24, 531b/19, 536a/07
a.+ında 530a/25, 531b/16, 538a/15
a.+ında(boynı a. ḳal-) 530a/10
a.+ındadır 551a/15
a.+ından 532a/13
a.+ından(el a.) 538a/25, 538b/15,
539a/03, 540a/09
a.+unda(boynun a. ḳal-) 530a/09
altı Altı
a. 524a/03, 530b/07, 545a/22,
altmış Altmış
a. 548a/04, 548a/13
altun Altın
a. 534b/16, 539a/20
a.+ baḡışla- 534b/17, 535a/14
a.+ı 534b/17
ālūde (*Far.*) Bulaşmış, karışmış
a.+ it- 523b/19
a.+ ol- 526b/21
amān (*Ar.*) İmdat, rica, yalvarma
a. 522a/10, 527a/06, 527a/11,
549b/05
a.+ dile- 537a/20
a.+ el-amān 537a/20
a.+ el-amān di- 528b/06
a.+ vir- 528b/06, 537a/22

āmīḥte (*Far.*) Karışmış, karışık olan
a.+ eyle- 531a/13

ammā (*Ar.*) Fakat, ama, lâkin, ancak
a. 521a/04, 521a/16, 521a/18,
521b/02, 521b/10, 523a/08,
523a/19, 523a/23, 523b/02,
523b/10, 524a/08, 524a/10,
524b/01, 524b/20, 524b/24,
525a/25, 525b/10, 525b/16,
526a/07, 526a/17, 526a/24,
526a/25, 526b/19, 526b/25,
527b/02, 527b/03, 527b/13,
527b/19, 528a/06, 528a/10,
528a/11, 528a/12, 528a/15,
528a/17, 528a/21, 528a/24,
529a/07, 529b/01, 529b/02,
529b/03, 529b/11, 530a/04,
530a/10, 530a/21, 531b/02,
531b/05, 531b/19, 531b/23,
531b/24, 532a/04, 532a/13,
532a/15, 533a/14, 533b/04,
533b/12, 533b/22, 533b/24,
534a/16, 534b/13, 534b/14,
534b/19, 534b/20, 535a/01,
535a/10, 535a/18, 535b/11,
536a/01, 536a/04, 536a/09,
536a/11, 536a/18, 536a/19,
536b/02, 536b/10, 536b/17,
536b/18, 536b/22, 537a/09,
538a/19, 538b/03, 538b/15,
538b/21, 539a/06, 539a/14,
539b/03, 539b/21, 540a/11,
540a/19, 540a/25, 540b/06,
541a/16, 541a/23, 541b/04,
541b/16, 541b/18, 541b/22,
541b/22, 541b/24, 542a/01,
542a/03, 542a/03, 542a/05,
542a/12, 542a/19, 542a/19,
542a/21, 542a/25, 542b/02,
542b/03, 542b/06, 542b/09,
542b/10, 543a/18, 543a/25,
543b/06, 543b/07, 543b/09,
544a/05, 544a/08, 544a/16,
544a/20, 544a/22, 544a/23,
545a/06, 545a/06, 545a/11,
545b/23, 546b/25, 547a/21,
547a/24, 547a/24, 547a/24,
547b/09, 547b/14, 547b/22,
548b/03, 548b/05, 548b/06,
548b/11, 548b/15, 548b/17,

548b/18, 548b/20, 549a/03,
549a/12, 549a/24, 549b/03,
549b/11, 549b/19, 549b/24,
550a/22, 550a/23, 550b/11,
550b/23, 550b/25, 551a/15,
551a/21

‘ammi (*Ar.*) Amca
a. 537b/08

‘amūd (*Ar.*) Savaş aleti olarak kullanılan
uzun ve kalın direk
a.+(el-‘a.) 550b/14

ān (*Ar.*) An, lahza, pek az bir zaman
a.+a 522b/08,

an- Anmak, hatırlamak, bahsetmek
a.-ınca 544b/10

ana Anne
a.+ñ 540a/25

aña/ana Ona (“ol” zamirinin yönelme hali)
a. 521b/04, 525b/18, 528b/20,
529b/20, 529b/22, 532b/08,
533b/17, 537a/05, 541a/24,
541b/19, 543a/08, 548a/20

ancaḡ Ancak, yalnız, sadece
a. 521a/18, 522b/17, 525a/23,
526a/09, 528a/02, 528b/02,
529a/11, 531a/17, 534b/07,
534b/20, 538a/01, 538a/25,
539a/04, 539b/13, 541a/21,
541b/07, 542a/01, 545a/18,
546a/24, 548b/14, 549a/03,
551a/20

anda Orada
a. 524a/17, 525b/04, 526a/14,
531a/21, 538a/04, 538b/23,
541b/04, 544b/09

andan 1. Ondan 2. Oradan 3. Ondan sonra
a. 521a/13, 522a/19, 522b/21,
523a/19, 523b/05, 523b/09,
523b/12, 523b/14, 523b/20,
523b/25, 524b/11, 524a/20,
524b/10, 524b/14, 525b/04,
525b/14, 525b/22, 526a/11,
526a/20, 526b/16, 526b/21,
527a/01, 527a/24, 527b/21,
528b/01, 528b/02, 528b/04,
528b/16, 528b/19, 529a/19,
529a/20, 529b/07, 530a/01,
530a/07, 530b/04, 530b/10,
530b/10, 530b/12, 530b/16,
530b/16, 531a/01, 531a/02,

- 531a/06, 531a/08, 531a/10,
531b/08, 531b/20, 532a/14,
532b/08, 532b/14, 533a/03,
533a/12, 533a/17, 533a/22,
533a/25, 533b/01, 533b/08,
533b/10, 533b/22, 534a/03,
534a/10, 534a/24, 535a/07,
535a/10, 535a/14, 535a/25,
535b/13, 536a/01, 536a/04,
536a/10, 536a/11, 536a/12,
536b/03, 536b/12, 537a/04,
537a/22, 537b/02, 538a/08,
538a/12, 538b/14, 538b/21,
539a/13, 539a/15, 539a/19,
539b/14, 539b/14, 539b/17,
539b/17, 539b/20, 540a/04,
540a/05, 540b/04, 540b/24,
541a/09, 541a/14, 541b/04,
541b/21, 543a/12, 543a/18,
543b/19, 545a/25, 545b/02,
545b/03, 545b/16, 545b/18,
546a/14, 546a/15, 546a/24,
546a/25, 546b/01, 546b/15,
546b/23, 547a/03, 547a/04,
547a/06, 547a/09, 547a/13,
547a/17, 547a/18, 547a/18,
548a/02, 548b/21, 549b/02,
549b/08, 549b/10
- ‘andelīb** (*Ar.*) Bülbül
a.+nevā(nāḳil-i ‘a.) 541a/01
- ‘an-ḳarīb** (*Ar.*) Çok geçmeden
a. 522a/20
- anı** Onu (“o” zamirinin yükleme hali)
a. 527a/04, 527a/15, 527b/13,
529b/09, 531a/08, 536a/04,
536a/12, 544a/09, 546a/06,
546b/19, 548b/07, 549b/18,
551a/25
- ‘Anḳā** (*Ar.*) Anka kuşu, Simurg
a.+(Sīmurğ-ı ‘a.) 524b/23,526a/03,
531a/09
a.+nuñ(Sīmurğ-ı ‘a.) 526a/04
- anlar** Onlar (“o” zamirinin çoğul hali)
a. 523a/10, 524a/05, 525b/08,
526b/13, 532a/24, 534a/18,
539a/01, 543b/10, 544a/07,
547a/05
a.+a 539b/13
- a.+dan 533b/08, 537b/08, 538b/25
a.+ı 534b/08, 539a/02, 548b/20
- añla-** Anlamak, bilmek
a.-dı 535b/14
a.-r 526b/10
- anlat-** Anlatmak
a.-amaz(añladamaz)(hoşça añlat-)
549a/01
- añsuz** Birden bire, ansızın
a.+dan 521a/09
- añsuzın** Ansızın
a. 536b/15, 542b/11, 546a/06,
550b/24
- anuñ** Onun (“o” zamirinin ilgi hali)
a. 523b/20, 530b/04, 537a/17,
539a/08, 542a/02, 547b/14,
547b/16, 547b/16, 549a/07,
551a/19
a.+çün 531a/22, 534b/10, 539b/12,
541b/08, 545b/09, 549a/09
a.+la 547a/15
- apul apul** İki yana sallana sallana,
heybetlice, korkutarak
a. 531b/02, 533a/22
- ‘ār** (*Ar.*) Utanma
a.+(ğayret ve ‘ā. gel-) 526b/09
a.+ it- 525b/02, 541b/08
- ara** İki şey arasındaki mesafe, yer
a.+da 527a/06, 528a/21, 534a/24,
543a/02, 543a/04, 543b/15,
544a/02, 544a/17, 544a/18,
547b/10, 548a/12, 548a/12,
550b/05
a.+dan 523b/07, 527a/23, 530b/02,
530b/12, 533b/20, 535a/16,
540a/06, 543a/09, 545a/11,
546b/11, 546b/14, 550b/06,
551a/03
a.+larda 526b/12, 529b/17
a.+ya 546a/20
- ārā** (*Far.*) Süsleyen, bezeyen
a.+yı(lüle-i ā. cihān) 547a/11
- ara-** Bulmaya çalışmak, aramak
a.-r 530a/03
a.-sın 529b/21
a.-yup 526a/17, 526a/22, 535a/03,
551a/01, 551a/18
- ‘Arab** (*Ar.*) Arap halkından olan
a. 525a/01

ārām (*Ar.*) Sahrada, çölde mahsus konulan nişan

- a.+(darb-ı ā. çalın-) 534a/14
- a.+(tabl-ı ā. çaldır-) 533b/04, 534a/23
- a.+(tabl-ı ā. çalın-) 529a/18, 534a/09, 534a/23
- a.+ eyle- 529a/23, 529b/06, 531a/01, 543b/18
- a.+ it- 533a/11, 534a/24
- a.+a(tabl-ı ā.) 533a/04

ārāste (*Far.*) Bezenmiş, süslenmiş

- a.+ it- 525a/02
- a.+ ve pīrāste ol- 534a/07, 535a/22

arat- Bir şeyi bulma işini başkasına yaptırmak

- a.-dı 538b/18

ard Art, arka

- a.+ımca 523a/19
- a.+ın dön- 522b/15
- a.+ına 543b/08
- a.+ına düş- 528a/06
- a.+ınca 525b/10, 525b/10, 529b/01, 530b/24, 536b/05, 537a/17, 538a/12, 538a/12, 540b/08, 543a/16, 543a/23, 543b/01, 543b/02, 543b/05, 546a/22
- a.+ınca git- 548a/17
- a.+ında 536b/13
- a.+ından 533a/01, 543a/19, 543b/08
- a.+ından iriş- 528a/22
- a.+larına 544a/24

arış Arşın

- a. 524b/03

arça Bir şeyin sırt durumunda olan yüzeyi

- a.+da 541b/22
- a.+sına 527a/08, 531b/24, 534a/12
- a.+sında 521a/09, 527a/09, 541b/14
- a.+sından 527a/10
- a.+ya 542b/07

ārīlan- (*Ar.+T.*) Utanmak, sıkılmak

- a.-maz 543a/03

arslan Aslan

- a. 547a/22
- a.+ ol- 547a/23

arş (*Ar.*) Dokuzuncu gök

- a.+a as- 533a/10

- a.+a çık- 548a/13

arż (*Ar.*) Sunma, takdim etme

- a. 542b/04
- a.+ eyle- 526a/02, 531a/02, 538b/19, 549b/25, 550b/18
- a.+ it- 535a/09, 541a/03
- a.+ı deşt 528b/07, 528b/08, 528b/14, 529a/22
- a.+ı deşt-i Ferāmerz eyle- 528b/13

arżīn (*Ar.*) Arzlar

- a.+ yık- 541b/19

arżū (*Far.*) istek

- a.+ eyle- 530a/05
- a.+ it- 546b/15

aş- Bir şeyi yüksek yere iliştirip sarkıtmak, asmak

- a.-ar(öfine aş-) 539b/01
- a.-asın(bogazından aş-) 539a/15
- a.-dı 525b/06
- a.-up 540a/15
- a.-up(arşa aş-) 533a/10
- a.-up(dār ağacına aş-) 521b/06
- a.-up(nikāb aş-) 529b/08

āsān (*Far.*) Kolay

- a. 525b/03, 528a/01
- a.+ ol- 526a/23, 548a/01

āşār (*Ar.*) İzler, nişaneler, alametler

- a.+(nāqlān-ı ā.) 546b/25
- a.+uñ(bāğ-ı behişt-ā.) 550b/10

āsāyiş (*Far.*) Emniyet, güvenlik; rahat, huzur

- a.+ eyle- 544a/20, 545b/21

asdır- Astırmak

- a.-up 521b/09, 535a/16

asker (*Ar.*) Asker

- a. 522a/01, 523b/23, 523b/23, 524a/01, 524a/06, 524a/07, 524a/14, 524a/14, 524a/15, 524a/20, 524a/21, 524b/07, 524b/09, 524b/11, 524b/16, 524b/19, 524b/24, 525a/05, 525b/06, 525b/20, 525b/21, 526a/15, 527a/25, 527b/05, 528a/06, 528b/02, 528b/18,

529a/20, 529a/24, 529b/01,
529b/02, 529b/05, 529b/11,
530a/24, 530b/08, 530b/13,
530b/16, 533b/16, 533b/22,
534a/01, 534a/12, 534a/14,
534a/17, 536a/18, 536b/09,
536b/10, 537b/12, 537b/13,
538a/25, 538b/03, 539a/11,
539a/12, 539b/16, 540a/09,
540a/19, 543b/08, 547b/24,
548a/04, 548a/06, 548a/13,
548a/17, 548a/24, 548a/25
a.+de 528a/11, 544a/08
a.+den 532a/08
a.+dür 525b/11, 530b/13, 534a/18
a.+e 524a/06, 524b/21, 524b/22,
528a/05, 528b/11, 529a/22,
530b/04, 538a/16
a.+i Efrāsiyāb 525b/08
a.+i Ferāmerz 528b/02
a.+i Īrān 524a/15, 525b/25,
526a/25, 528b/19, 529a/18,
530b/19, 530b/20, 532a/09,
534a/05, 537a/18, 537b/11
a.+i Qara Hān 531a/15
a.+i Serāḥa 528a/11
a.+i Tātār 529a/07, 536a/17,
536b/06
a.+i Tūrān 528b/03, 532a/06,
533a/04, 534a/22
a.+ile 534b/24
a.+le 524a/08, 524b/20
a.+i 524b/01, 524b/16, 525b/10,
526a/20, 528a/09, 528a/10,
529a/04, 529a/17, 529b/04,
531b/24, 533a/04, 533b/06,
536a/19, 536b/07, 536b/11,
537a/15, 537a/25, 547b/16,
547b/25, 548a/15, 550a/14
a.+i-le 524a/03, 530b/21, 531a/14
a.+in 524b/14, 524b/22, 525a/01,
527a/24, 532a/09, 533b/01,
540a/13, 544a/04
a.+inde 532a/09, 536a/20
a.+inden 525a/25
a.+ine 524b/08, 525a/02, 528a/05,
528a/09, 528b/04, 528b/07,
532a/09, 532b/01, 533a/06,
534a/20, 536b/15

a.+inüñ 525a/19, 528b/19, 530b/07,
532a/09, 532b/05, 536b/10
a.+üm 523a/19, 543b/20
a.+üñ 524b/24, 527b/04, 528a/07,
532a/18, 533a/24, 533b/02,
534b/04, 535a/01, 535b/08
a.+üñ-le 539b/13, 539a/12

aşl (*Ar.*) Esas, temel

a.+ı kan 537b/08
a.+ı 521a/04, 522b/08, 539a/03,
540a/12, 540b/20, 542a/06,
542a/18, 551a/02, 551a/05, 551a/06
a.+ın 529a/20, 542a/18
a.+ında 543a/16
a.+ını 542a/07
a.+ıñ 531a/11

aşlā (*Ar.*) Hiçbir zaman, asla

a. 521a/16, 521a/25, 522b/17,
523a/01, 523a/23, 523b/14,
525a/02, 525a/12, 525a/17,
526b/06, 527b/17, 528a/15,
530a/17, 530a/21, 532a/15,
532b/13, 538b/18, 539a/05,
539b/11, 541b/07, 545b/11,
548b/03, 548b/17, 549a/21,
551a/01

āsmān (*Far.*) Gök, sema

a.+a 521b/08, 521b/08, 530b/06
532b/02
a.+ı(kaḫā-yı ā.) 546b/12

āsmānī (*Far.*) Göğe, Güneş'e, Ay'a mensup

a.+ı(kaḫā-yı ā.) 529a/16

‘aşr (*Ar.*) Asır, devir

a.+da 531a/21
a.+ında 526b/19

aşağa Aşağı

a. 539a/23
a.+ at- 536b/25
a.+ in- 531a/24, 550b/06
a.+da 550b/10
a.+dan 536a/01

aşçıbaşı Yemek pişirmekle görevli kimselerin başı, baş aşçı

a.+ya 545b/14

‘āşık (*Ar.*) Âşık, tutkun

a.+um 527a/16

āşikāre (*Far.*) Açık olarak, apaçık
a.+ oқи- 539a/13

āşinālik (*Far.+T.*) Tanıma, tanışıklık
a.+ it- 523b/14

‘aşk (*Ar.*) Sevgi
a.+ eyle- 541a/20, 548b/16
a.+ it- 531b/05
a.+ına 550b/14

‘aşr (*Ar.*) On sayıdan birini alma,
dokuzuna bir ilave ile on etme
a.+ını 528b/03

at At
a. 524a/04, 528a/04, 531b/24,
532b/02, 532b/15, 534a/12,
535a/15, 536a/16, 536a/23,
537a/01, 543a/01, 544a/23,
546a/18
a.+ başı 545a/25
a.+ başın çek- 544a/25
a.+ boynına düş- 521b/10
a.+ boynuna düş- 543b/10,
543b/20
a.+ dep- 525a/05
a.+ gör- 542a/19
a.+ kuşandır- 534b/24
a.+ kürk eyle- 543b/05
a.+ sür- 525b/11, 527b/05,
529a/24, 532b/13, 533a/01,
535b/13, 536a/04, 536a/10,
536a/15, 536b/05, 541a/20,
549b/04
a.+a bin- 547a/18
a.+dan 546a/22
a.+ın 533a/03, 540a/23
a.+ın depi-vir- 544a/06
a.+ına 533a/01
a.+ından 533b/03
a.+ındañ 541a/17
a.+ıñ 535a/24
a.+larına 548b/11
a.+larından 548b/08

at- Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak
a.-amadı 527a/04
a.-dı(hışt at-) 532b/12
a.-dı(yabana at-) 525a/23
a.-dılar(dıraht at-) 529a/25
a.-dılar(hadeng at-) 529a/25

a.-dılar(seng at-) 529a/25
a.-ı-vir- 527b/20, 527b/23, 528b/24
a.-up(aşağa at-) 536b/22
a.-up(cân at-) 547b/10, 550b/25,
551a/04

ata Baba
a. 524b/13, 527a/12, 527a/17,
531a/12, 543a/04, 547b/16
a.+ları 542a/08
a.+sı 526b/09, 528b/03, 536b/22,
548a/12

atalık Ata olma durumu, babalık
a.+ haqqın 544b/10
a.+ haqqıñ 544b/07

āteş (*Far.*) Ateş
a.+ ol- 531b/13
a.+ peydā it- 550b/03
a.+e yaq- 540a/06

āteş-tāb (*Far.*) Ateş gibi yakıcı
a.+(tīg-ı ā.) 532b/08
a.+ıla(tīg-ı ā.) 531b/19, 532b/13
a.+ın(tīg-ı ā.) 531b/17
a.+ın(tīg-ı ā.) 525a/21, 527b/24

āteşī (*Far.*) Ateşli, hararetli
a.+(ruhsār-ı ā.) 550b/11

atıl- Bir yere doğru fırlamak
a.-up 526b/10, 530a/15, 530a/19

atlan- Ata binmek
a.-up 536a/24

atlandur- Ata bindirmek
a.-dılar 536a/18

aṭlas (*Ar.*) İpek kumaş, atlas
a.+dan 525b/03

atlu Ata binmiş süvari, atlı
a. 534b/07
a.+lar 529b/09, 529b/15

atmaca Ava alıştırılıp kuşlara saldırtılan,
kendi küçük, gagası büyük ve
kıvrık doğan cinsinden yırtıcı kuş
a. 550b/12

a‘vān (*Ar.*) Yardım edenler, yordakçılar
a.+umdan 546b/13

āvāz (*Far.*) Ses, seda
a.+ı-la 540a/23

‘avrat (*Ar.*) Kadın
a. 527a/05

- avuç** Avuç
a. 534b/16
- ay** Yılım on iki bölümünden her biri
a. 522a/21
a.+1 522a/21
- āyā** (*Far.*) Acaba
a. 535a/23, 544a/09
- aya** Avuç içi
a.+sında 527b/23
- ayağ** Ayak
a. 532a/18, 536a/22
a.+(ayağ) üzere dur- 542b/02
a.+(ayağ) üzere kalk- 531a/12
a.+ baş- 547b/23
a.+ şal- 521b/01
a.+a(ayağa)(başından a. var-) 546a/06
a.+a(ayağa) kalk- 532a/06, 545a/25, 545b/06, 546a/23, 548b/12
a.+a(ayağa) dur- 528a/17, 545a/14, 549a/14
a.+a(ayağa) тұr- 533a/09
a.+da 522a/01
a.+1-la(ayağı-la) 531b/11
a.+ın(ayağın) 528a/20
a.+ın(ayağın)(elin ve a. öp-) 531a/12
a.+ına(ayağına) 550b/21
a.+ından(ayağından) 536a/23
a.+um-la(ayağum-la) 539a/18
- ‘ayāl** (*Ar.*) Çoluk çocuk
a.+1(ehl-i ‘a.) 547b/13
a.+1-la(ehl-i ‘a.) 537a/15
- ā’yān** (*Ar.*) Bir memleketin ileri gelenleri, büyükler
a. 524a/25, 538a/25, 538b/03
a.+1 memleket 538b/08
a.+1 şehir 539a/03, 549b/23
a.+ına 540a/09
- ayazma** (*Yun.*) Rumlarca kutsal sayılan, suyunun şifalı olduğuna inanılıp, ziyaret edilen çeşme veya pınar
a.+sına(akarca a. dön-) 550b/16
- ‘ayıb** (*Ar.*) Kusur, utanılacak şey, ayıp
a. 544b/05
a.+dur 521a/11, 541b/15
- ayır-** Birbirinden uzaklaştırmak
a.-dı 528a/21
a.-mayup 528a/08
a.-up 542b/11
- āyīn** (*Ar.*) Adet, usul
a.+1 Dāvūd 546a/14
- āyīne** (*Far.*) Ayna
a.+1 devrān 544a/06
a.+1 siper 525b/03
- ayrıl-** Ayrılmak, uzaklaşmak
a.-madı 538a/09
a.-mayup(kafasından ayrıl-) 530a/23
a.-up 534a/24, 544a/09, 548b/13
- ‘ays** (*Ar.*) Zevk ü sefa, eğlence
a. 531a/04, 545b/13, 545b/15, 549b/11
a.+(besāt-ı ‘a.) 526a/01, 531a/04
a.+ it- 534a/10
a.+ nūş it- 541a/03
a.+ nūşa başla- 540b/24
a.+ ü ‘işretde ol- 538a/18
- ‘ayyār** (*Ar.*) Hilekâr, düzenbaz
a. 526a/06
a.+ ol- 526a/11
a.+a 534b/20
a.+lar 526b/13
‘a.+1 rengī 534b/24
- ‘ayyārlik** (*Ar. +T.*) Hilekârlık, düzenbazlık
a. 526a/09
- az** Az, çok olmayan
a. 524a/06, 531a/14, 533b/25, 534a/18, 550b/18
a.+ bulın- 539a/22
a.+ kal- 542b/03
- āzād** (*Far.*) Kurtulmuş, serbest
a.+ eyle- 527a/13
a.+ it- 530b/04
- Azamet** (*Ar.*) Kişi adı
a. 525a/02
- āzār** (*Far.*) İncitme, kırma, takdir
a.+ eyle- 543a/03
a.+ ve te’dīb eyle- 544b/05

azarla- Hata ve kusurunu söyleyerek çıkışmak, takdir etmek
a.-dı 534b/20, 543a/09

azdır- Kışkırtıp, zaptedilmez duruma getirmek, tahrik etmek
a.-ıp 533b/17

‘azīm (Ar.) Büyük, çok büyük
a. 521b/06, 524a/12, 526a/13, 526b/04, 531b/04, 533b/25, 534a/17, 537a/02, 544a/03, 545a/22, 545b/16, 547b/15, 549b/15, 551a/09, 551a/12

‘azīz (Ar.) Muhterem, sayın
a. 528a/22

‘azl (Ar.) Yol verme, işinden çıkarma
a.+ ol- 541a/03

‘azm (Ar.) Gitme, gidiş
a.+ eyle- 534b/01, 546b/04, 546b/11
a.+ it- 546b/16
a.+i Behiştken eyle- 522b/13, 535a/16, 538b/03
a.+i Belḥ eyle- 523a/19, 538a/09, 544b/14
a.+i Cābülka eyle- 549b/19
a.+i Çm eyle- 537a/15
a.+i der-bend-i Kāra Hān eyle- 527b/01
a.+i der-bend-i Kāra Hān ve Ferāmerz eyle- 530b/21
a.+i der-bend-i Sencāb 530b/11
a.+i der-bend-i Sencāb eyle- 524b/19
a.+i der-bend-i Serāḥa it- 527a/25
a.+i dīvān-ı Kāvus eyle- 545a/25
a.+i Ferāmerz eyle- 543b/05
a.+i Īrān 540a/07
a.+i Īrān eyle- 538a/07
a.+i meydān eyle- 535a/24
a.+i ordu-yı Efrāsiyāb eyle- 531a/13
a.+i rāh eyle- 543a/10
a.+i Rüstem eyle- 523b/16, 528b/10, 530b/15

a.+i Rüstem it- 535a/09
a.+i Şa‘lūk eyle- 548b/01
a.+i sarāy-ı Ferāmerz eyle- 545a/09
a.+i Şār-gān eyle- 533b/02
a.+i Tūrān it- 524a/08

Āzra Bānū Kişi adı

a. 537a/06, 537a/17

-B-

babalık Baba olma durumu

b.+ ḥaḳḳıñ 544b/05

bād (Far.) Rüzgâr

b.+a 547a/09

b.+i şarşar 527a/05

b.+i 547a/09

bāde (Far.) Şarap, içki

b. 534a/10, 541b/02, 547b/04, 550b/04

b.+ iç- 526b/17, 540b/04, 545a/11

b.+den(hücüm-ı keyfiyyet-i b.)

526b/20

b.+yi 526b/19

ba‘de-l-‘işret (Ar.) İçkiden sonra

b. 534a/15

ba‘dehū (Ar.) Sonra, daha sonra

b. 523a/02, 533a/11

bā-ḥuşūş (Far.+Ar.) Husûsiyle, en çok, hele

b. 540a/16, 543a/15, 551a/09

bāğ (Far.) Bağ, büyük bahçe

b.+a 550a/25, 550b/02

b.+da 550b/01

b.+i behişt-āşār 550b/10

b.+i Īrec 545b/13, 545b/16, 545b/19, 545b/22, 546b/23

b.+i münîr 546a/02

b.+ı Siyāvuş 537b/05
b.+ı 550a/25
b.+uñ 546a/02
bağal (*Far.*) Koltuk
b.+da 525a/24
bāğ-bān (*Far.*) Bahçıvan, bağcı
b. 522b/01
b.+a 522b/01
b.+dan 522b/03
bağır Göğüs, bağır
b.+ı(bağrı) hun ol- 531b/09,
540b/14
b.+ına(bağırına) baş- 545b/09
bağışla- Vermek, ihsan etmek
b. 523a/01, 527a/13
b.-dı 527a/13
b.-dı(altun bağışla-) 534b/17,
535a/14
bağla- Bağlamak, birleştirmek,
dügümleyerek tutturmak; bir araya
gelmek
b. 550b/05
b.-dı(dāmen bağla-) 525a/06
b.-dı(ellerin bağla-) 521a/16
b.-dılar(bel bağ-) 526a/11
b.-dılar(zahımların bağla-) 534a/24
bağlan- Tutulmak
b.-dı(alaylar bağlan-) 534a/07
b.-up(alaylar bağlan-) 535a/21
bahā (*Far.*) Kıymet, bedel, değer
b.+(zahıre-i b.) 539a/16
bahādur (*Far.*) Cesur, yiğit
b. 534a/22
b.+lar 536a/20
b.+ları 536a/17
bahāne (*Far.*) Bahane, sebep
b.+ ol- 541b/10
bahār (*Far.*) Bahar
b.+m(kağār-ı b.) 539a/13
bağr (*Ar.*) Deniz
b.+ı kemāne 541a/11
bağş (*Far.*) Paylaştırma, pay etme, taksim
b.+ eyle- 528b/07
b.+ından 525a/16, 527b/21,

542a/24
bağūr-i Meryem (*Ar.*) Meryemana eli
denilen bir bitki
b. 521b/05
bā' iş (*Ar.*) Sebep
b.+ ol- 525a/15
bağ- Bakışı bir şey üzerine çevirmek,
bakmak
b. 527b/12, 530a/11, 535b/02,
539b/23, 541a/24, 541b/06,
541b/19
b.-alum 544a/06, 547b/24
b.-amaz 523a/22
b.-ardı 527a/02
b.-arken 541a/14
b.-arsıñuz 531b/10
b.-arsız 530a/14
b.-ayum 534b/22
b.-dı 522a/03, 529b/19, 530b/01,
534b/23, 537a/08, 538b/18,
540b/11, 541a/15, 543a/02
b.-dılar 542a/13, 543b/09
b.-dılar(hoş bağ-) 544a/09
b.-ınca 530a/08, 530a/12, 531a/23
b.-mağa 531a/24
b.-mayup 532a/14
b.-mazlardı 544a/24
b.-up 522b/20, 522b/22, 523b/02,
523b/25, 527a/11, 527a/21,
528a/22, 530a/14, 531b/09,
531b/10, 531b/13, 533a/23,
533b/06, 537b/06, 542a/11,
543a/13, 543a/23, 544a/11,
545a/02, 545a/07, 545b/05,
546a/21, 547a/06, 548a/18,
548a/19, 551a/15
bağır Bakır
b. 536a/24, 542a/25
bağıyye (*Ar.*) Artan, geri kalan
b.+ı-ı seyf 530b/07
bāğī (*Ar.*) Geriye kalan, artık
b. 539b/10, 543b/20
bağkal Bakkal
b. 539a/22
bālā (*Far.*) Yüksek, yukarı, üst, yüce
b.+(kağadd-i b.) 550b/12
b.+da 551a/08

b.+sı(ḳadd-i b.) 549a/03
balıḳ Balık
b. 525b/06, 536a/08, 536a/09
bālīg (*Ar.*) Erişmiş, vâsıl olmuş
b.+ ol- 545b/22
bālīn (*Far.*) Yastık, koltuk
b.+ it- 550b/05
bānū (*Far.*) Kadın, hanım
b.+lar 523a/18, 524a/03, 532a/06,
536a/20, 538a/12, 538a/15
b.+lara 538a/15
b.+ları 538a/07
b.+yı 'ālem-ārā 522b/07
b.+yı cihān 522b/11
Bānū-yı Güşasb Kişi adı
b. 537a/06
Bānūvān Kişi adı
b.+(sulṭān-ı b.) 551a/14
baña Bana ("ben" zamirinin yönelme hali)
b. 522a/13, 522a/18, 522b/24,
525a/23, 527a/13, 528a/02,
534b/12, 538a/06, 539a/15,
539a/16, 539b/21, 541a/22,
541b/04, 541b/07, 542a/09,
542a/15, 543a/04, 544a/01,
546b/21, 548a/04, 548a/06,
548a/13, 548a/25, 548b/14,
549a/05, 549a/08, 549a/09,
549b/06, 551a/03
bārek-Allāh (*Ar.*) Maşallah, çok güzel
anlamında söylenen ünlem
b. 546a/05
bār-gāh (*Far.*) Yüksek divan
b. 525b/25
b.+dan 526a/17, 531b/23
b.+ı Efrāsiyāb 521a/08, 531a/18,
533b/15
b.+ı Rüstem 528b/13, 530b/16,
533a/22, 533b/12
b.+ı 528b/23
b.+ın 524b/01, 526a/15, 530b/24
b.+ına 526a/14, 526a/17, 526b/04,
527a/09, 529a/19, 531a/01,
533b/04, 534a/10, 543a/10
b.+ında 526a/25, 526b/03, 532a/05
b.+larına 534a/11
b.+uñ 530b/24, 532a/09

b.+uñ(dīvān-ı b.) 531b/23
barış- Uzlaşmak, anlaşmak
b. 545b/11
b.-a 545b/07
barışdur- Barışmalarını sağlamak, ara
bulmak
b. 545a/08
bārī (*Far.*) Hiç olmazsa, öyleyse, hiç
değilse
b. 522b/25, 525a/11, 525a/21,
526a/22, 532b/13, 533a/01,
534b/17, 535a/05, 541b/20,
542a/21, 543a/18, 543b/15,
544b/03, 546b/05, 546b/20,
548a/07, 549a/01
bārū (*Far.*) Kale duvarı
b.+(burc u b.) 525b/12
baş- Çiğnemek, ezmek, altına almak;
baskın yapmak; kaplamak
b.-dı 525b/15, 531b/21, 532a/09,
532a/15, 532a/20, 546a/19
b.-dı(ayaḳ baş-) 547b/23
b.-dı(ehl-i ḳal'aya baş-) 528b/05
b.-dı(ḳadem baş-) 522b/04
b.-dılar 528a/09, 539b/04
b.-dılar(birbirlerine baş-) 536a/19
b.-dılar(ehl-i ḳal'aya baş-) 537a/19
b.-up 540b/03, 549b/21
b.-up(bağrına baş-) 545b/09
baş Baş, kafa; bir şeyin baş tarafı,
başlangıç evvel
b. 524a/06, 537a/05, 545a/02,
545a/06, 545b/05, 546b/16,
551a/19
b.+(el b. üzerine ḳoy-) 528b/10
b.+ al- 528b/02
b.+ göster- 533a/14
b.+ indür- 539b/11
b.+ ḳaçur- 542b/07
b.+ ḳaldır- 527a/21, 531b/02,
533a/23, 533b/04, 543a/25
b.+ ḳaldur- 543a/12
b.+ ḳo- 537a/24, 545a/01
b.+ ḳoy- 528b/13
b.+ köki 546a/07

b.+ kırtar- 537a/19
b.+ şal- 521a/13
b.+ üstüne 524b/19
b.+ üstüne 549b/14
b.+ üzerine 524a/01
b.+ üzerine ol- 545b/08
b.+dan 532b/02, 536a/21
b.+dan(cān b. geç-) 543b/16
b.+dan(cān ve b. geç-) 544b/04
b.+dan geçilmez ol- 531b/22
b.+ile 531b/23
b.+ı 523b/17, 525a/06, 530a/18,
536a/11, 541a/02, 542b/02
b.+ı(at b.) 545a/25
b.+ı ucına gel- 523b/17
b.+ımuza 533b/25
b.+ın 528a/04, 528b/07, 530b/12,
532b/15, 533a/06, 543a/06,
551a/15
b.+ın(at b. çek-) 544a/25
b.+ın kes- 525b/06, 526a/09,
528b/01, 530b/02
b.+ın kırtar- 527b/25
b.+ın sağ ol- 524a/05
b.+ın şal- 535b/11, 536a/02,
536a/09, 544a/15
b.+ına 521a/08, 523a/11, 523b/04,
524a/19, 526a/04, 529b/07,
531a/09, 535b/11, 536a/03,
536a/10, 536a/11, 550b/21
b.+ına('aklı b. gel-) 523b/17
b.+ına(cān b. şıçra-) 522a/02,
526b/04
529a/15, 531a/15, 537a/10,
542a/18, 551a/06
b.+ında 540a/25
b.+ından 521a/07, 526a/03,
531a/09, 533a/03, 537a/04
b.+ından ayağa var- 546a/06
b.+ını 525a/15
b.+ısı(bāzergān b.) 547b/06,
548b/22
b.+lar 531a/11
b.+ları 525b/08
b.+larını 531b/07
b.+um 543b/15
b.+um al- 544b/03

b.+undan 522a/15

başka Başka

b. 538b/07

başla- Bir işe başlamak

b.-dı 522b/22, 525b/06, 532b/01,
536a/13, 539b/17, 542a/03,
542a/12

b.-dı(ağlamağa başla-) 527a/11

b.-dı('ayş nūşa başla-) 540b/24

b.-dı(ditremeğe başla-) 530a/13,
542b/02

b.-dı(doğramağa başla-) 530b/06

b.-dı(dögmeye başla-) 521b/06,
521b/10

b.-dı(dögünmeğe başla-) 521b/12

b.-dı(düşnāma başla-) 550b/20

b.-dı(emmeğe başla-) 546a/07

b.-dı(gülmeğe başla-) 522b/20,
522b/21

b.-dı(kollamağa başla-) 532a/15,
536a/25

b.-dı(söylenmeğe başla-) 550a/04

b.-dı(üzmeğe başla-) 532a/18

b.-dılar 522b/01, 524a/03, 528b/06,
529a/12, 536a/12, 536a/21,
536b/08, 537a/07, 538b/05

b.-dılar(beslemeğe başla-) 547a/13

b.-dılar(ceğe başla-) 541b/24

b.-dılar(doğramağa başla-) 528a/10

b.-dılar('işrete başla-) 526b/17,
548b/09

b.-dılar(sögmeye başla-) 538b/08

b.-dılar(titreğe başla-) 530a/17

b.-yup 524b/24, 546a/10

bâtil (*Ar.*) Asılsız, boş, yalan

b.+a(taşavvur-ı b. düş-) 548b/15

batman Batman, ağırlık ölçüsü

b. 546b/06

baṭṭāl (*Ar.*) İşe yaramaz, hantal

b. 524a/20, 547b/16, 548a/15

bāzergān (*Far.*) Satıcı, tüccar

b. 548b/03, 548b/05

b.+ başı 547b/06, 548b/22

b.+lar 548b/23

b.+ları 547b/04, 548b/23, 549b/13,
549b/16

ba'zı (*Ar.*) Birazı, bir kısmı; kimi

b. 522b/13, 534b/22, 535a/01,
539b/12, 547a/18, 550a/13
b.+ları 541a/03

bāzū (*Far.*) Kolun omuz ile dirsek
arasındaki kısmı, pazı
b.+ya 525a/17, 527b/21, 535b/14,
542a/02

beççe (*Far.*) Yavru
b. 522b/15

bed (*Far.*) Kötü
b.+ **koç-** 550a/23

beddu`ā (*Far. +Ar.*) İnkisar, ilenç
b.+ it- 545a/19

beden (*Ar.*) Gövde, vücut
b.+den 530b/01
b.+e **çık-** 530a/23

bed-nām (*Far.*) Adı kötüye çıkmış
b.+ eyle- 543a/04
b.+ ol- 535b/08, 541a/18

be-her-ḥāl (*Far. +Ar.*) Herhalde, mutlaka
b. 524a/15, 524a/20

be-nām (*Far.*) Adlı, isimli, ünlü
b. 524b/06

be-ser-i çeşm (*Far.*) “Emredersiniz”
anlamında ünlem
b. 524b/17, 531a/11, 533a/19,
533b/01, 546b/21

beg Bey
b.+ler 528b/15, 531a/01, 534a/14,
538a/02, 541a/02, 541a/06,
545b/22
b.+lerdür 533a/17
b.+ler-ile 533a/16
b.+leri 533b/04, 538a/19, 541a/06
b.+lerine 523a/19, 533b/04
b.+lerü 530b/24

begen- Beğenmek
b.-di 533b/21, 550a/06
b.-dügün 530b/04
b.-medigi 549b/05
b.-üp 539a/20

behey Çıkışma bildirmek için kullanılan
ünlem; ey hey
b. 523b/03, 527b/11, 528a/19,
530a/10, 531b/16, 532b/13,
534b/19, 535b/07, 541b/05

behişt (*Far.*) Cennet
b.+-āşār(bāğ-ı b.) 550b/10

Behişt **kend** Yer adı
b. 534b/24, 536b/10, 538a/22,
538a/25, 538b/06, 540b/08
b.+(`azm-i b. eyle-) 522b/13,
535a/16, 538b/03
b.+(şahrā-yı b.) 532a/02, 532b/02
b.+de 537b/04, 538a/19
b.+den 540a/20
b.+e 521b/13, 522a/19, 522b/14,
534a/03, 535a/18, 537a/03,
540a/08, 540a/10, 540b/13
b.+e(ḳa`la-yı b.) 524b/06
b.+i 537a/23, 540b/20
b.+ün 536b/09, 537a/03

Behmen-i küh-istānī Kişi adı
b.+ye 524b/02

bekçi Bekçi
b. 526b/04
b.+ler 526b/03, 526b/03

bekle- Beklemek
b. 546a/16
b.-diler 534a/11
b.-rler 524b/11
b.-sün 524b/17
b.-yüp 539a/05

bel Bel
b.+ bağ- 526a/11
b.+i 536a/16, 550b/16
b.+i kırıl- 540a/23
b.+inde 521a/09

belā (*Ar.*) Musibet, bela, afet
b. 536a/11, 536a/17
b.+ ol- 533b/25

Belḥ Yer adı
b. 523a/11, 523a/19, 533a/07,
538a/18
b.+(`azm-i b. eyle-) 523a/19,
538a/09, 544b/14
b.+(ehālī-i b.) 538a/10
b.+de 546a/11
b.+e 523a/11, 523a/19, 538a/09,
540b/21, 540b/23, 544b/14
b.+e(şahrā-yı b.) 541a/02
b.+ün 524a/04

belī (*Far.*) Evet, elbette

b. 530a/10, 534b/06, 543a/14,
543b/03, 544a/13, 546b/01,
548b/21

beliñle- Sıçramak, irkilmek
b.-yüp 539a/01, 550b/24

Belisem Kişi adı
b. 521b/10, 522a/02, 522a/03,
522a/03

Belisem ibni Bilsem *krş.* **Belisem**
b. 524a/16

belki (*Ar. +Far. bel ki*) Belki, herhâlde
b. 521a/09, 529b/20, 532a/15,
534b/12, 538a/09, 540a/25,
541b/10, 544a/02, 548b/06,
548b/25

Bellü Belli, açık
b. 540b/24, 541a/05, 545b/05

belür- Ortaya çıkmak, görünmek
b.-di 544a/09

belürsüz Belirli olmayan, açıkça
görünmeyen
b.+dür 534b/09

Belvâş-ı Hotenî Kişi adı
b. 524b/05

ben Ben (birinci teklik kişi zamiri)
b. 524a/12, 524a/22, 524b/16,
525a/15, 525b/18, 527b/16,
528a/02, 528b/09, 528b/11,
529b/04, 529b/22, 530a/04,
530b/04, 531b/07, 534b/10,
534b/13, 534b/15, 535b/07,
538a/25, 538b/13, 539a/04,
539a/15, 539a/16, 539a/17,
539a/19, 539b/11, 539b/13,
539b/23, 539b/25, 540a/13,
540a/18, 540b/12, 540b/16,
541a/21, 541b/04, 541b/07,
541b/18, 541b/19, 542a/02,
542a/06, 543a/04, 543a/06,
543a/14, 543a/16, 543a/17,
543b/15, 544a/17, 544a/18,
544b/05, 545a/11, 546b/10,
546b/14, 546b/19, 547b/16,
548a/24, 548b/10, 548b/25,
549a/06, 549a/08, 549a/08,
549a/16, 549a/17, 549a/18,
549a/19
b.+dedür 527a/07
b.+den 523a/02, 527b/24, 550a/07,
551a/03

b.+i 521a/04, 522a/10, 531a/17,
533a/07, 534b/08, 534b/10,
534b/14, 534b/16, 535b/05,
536a/09, 536b/16, 539a/15,
539a/17, 540a/02, 540a/13,
542a/21, 542b/05, 543a/04,
543b/14, 543b/22, 543b/23,
543b/24, 544a/25, 545a/17,
546a/25, 546b/10, 546b/13,
546b/14, 548a/25, 548b/23
b.+üm 523b/14, 525a/02,
525a/14, 525a/23, 526b/04,
527a/07, 531b/16, 532a/08,
535a/12, 535b/08, 537b/08,
537b/08, 540a/05, 540b/10,
541a/14, 541a/23, 541b/06,
543a/04, 543a/18, 543b/14,
543b/15, 544b/05, 545a/11,
548a/02, 548a/04, 548a/08,
548b/06, 548b/21, 551a/14,
551a/15
b.+üm-le 542a/02, 545a/03,
549a/18

bend (*Far.*) Bağ
b.+ eyle- 525b/12, 529a/18,
537a/03
b.+ it- 521a/24, 536b/22
b.+ ol- 525b/13, 542b/07
b.+ ur- 550b/21
b.+i sihr 551a/19
b.+i 533b/25
b.+in al- 527a/13
b.+in kır- 550b/20

bende (*Far.*) Kul, köle
b.+ çek- 528a/24
b.+ ide-bil- 549a/13
b.+ ol- 549b/10, 549b/11

benî Âdem (*Ar.*) Ademoğulları, insanlar
b. 546b/05, 546b/19, 550a/14,
550a/14

beñze- Benzemek
b.-mez 540b/01, 549a/21
b.-r 530a/03, 534b/09

ber (*Far.*) Üzerine
b.+(nazar-ı b.-meydân ol-)
535a/23

Berâber (*Far.*) Beraber, birlikte
b. 545a/03, 545a/25
b.+ ol- 536a/11

- b.+ vir- 525b/02, 536a/11,
536a/15, 541b/14, 541b/22,
541b/24, 542a/25, 542b/06
b.+ce 544a/08
b.+ine 533a/23, 541a/20
- ber-dār** (*Far.*) Asılmış
b.+ ol- 540b/14
- ber-hevā** (*Far.+Ar.*) Havaya gitmiş,
kaybolmuş, uçurulmuş
b. 550b/09
b.+ dolaş- 550a/19
- ber-ḥudār** (*Far.*) Mesut, mutlu olan
b.+ ol- 533a/10, 537a/02, 545b/09
- berg** (*Far.*) Yaprak
b.+i ḥazān 530a/17
- beri** *krş.* **berü**
b. 524b/22, 529b/04, 546b/09
- berü** Bu tarafa, bu yana
b. 524a/22, 527a/05, 541a/14,
541a/16, 547a/24
b.+de 534b/24, 548b/07
b.+den 535a/25, 540a/23, 549b/03
- besāt** (*Ar.*) Düz yer
b.+ı 'ayş 531a/04
- besbellü** Çok açık, apaçık
b. 544a/25, 545a/07, 549a/04
- besle-** Beslemek
b.-mege başla- 547a/13
- beste** (*Far.*) Bağlanmış, bağlı, kapalı
b.+ eyle- 541a/09
b.+ it- 541b/04, 541b/13
- beş** Beş
b. 522a/17, 524b/02, 534b/15,
538b/14, 538b/15, 538b/18,
538b/25, 539a/02, 539a/05,
539b/17, 541a/06
- beşer** Beşer
b. 525b/08
- bevṵāb** (*Ar.*) Kapıcı
b.+lar 528b/23, 538b/21, 539b/05,
539b/06
b.+lara 539b/04
- bevṵābān** (*Ar.*) Kapıcılar
b. 531a/23, 531a/25
- beyān** (*Ar.*) Açıklama, bildirme
b.+(naql ü b. eyle-) 526a/05,
530b/18, 538a/16, 540b/24,
545b/24, 550a/05
- b.+(naql ü b. olın-) 540b/25
b.+ eyle- 530a/23, 537b/11
- beyāz** (*Ar.*) Beyaz
b. 550b/11
- beyhūde** (*Far.*) Boşuna
b. 537a/20, 543b/01, 543b/14
- beyt** (*Ar.*) Beyit
b. 527b/07
- bezm** (*Far.*) İçkili, eğlenceli yiyip içme ve
sohbet meclisi
b. 534a/10
b.+i şoḥbet it- 549b/13
- bıldurcın** Bildircin
b. 550b/12
- bıraḡ-** Bırakmak, salmak, terk etmek,
atmak
b.-alar(bıraḡalar) 533a/11
b.-dı(meydāna bıraḡ-) 531a/06
b.-dı(zemīne bıraḡ-) 532b/08
b.-dılar 533a/11
b.-duñ 540b/20
b.-up(bıraḡup) 522a/05, 522b/22,
546a/01, 550a/21
- bī-amān** (*Far.*) Acımasız, amansız
b.+lar(cellād-ı b.) 521a/14
- bī-ār** (*Far.+Ar.*) Utanmaz, hayasız
b.+ u nāmūs 522a/09
- bī-at** (*Ar.*) Kabul ve tasdik muāmelesi
b.+ eyle- 537b/02
b.+ it- 537b/01, 537b/02
- bī-çāre** (*Far.*) Çaresiz, zavallı
b. 542a/25
- bīdār** (*Far.*) Uyanık, uyumayan
b.+(ḥābdan b. ol-) 537b/08,
546a/11, 550b/25
- bī-devlet** (*Far.+Ar.*) Zavallı, talihsiz
b.+ine(kelle-yi b.) 546a/09
- bī-dīn** (*Far.+Ar.*) Dinsiz
b.+(lā'īn-i b.) 521a/25
- bī-edeb** (*Far.+Ar.*) Edepsiz
b.+ eyle- 531b/01
- bi-emr-illāh** (*Ar.*) Allah'ın emriyle
b.+i te'ālā 521b/04

- bī-gāne** (*Far.*) Yabancı
b. 541b/06
- bī-günāh** (*Far.*) Günahsız, suçsuz
b. 521b/01, 535b/03
- bī-ḥadd** (*Far. + Ar.*) Hadsiz, sınırsız
b. 547a/03
- bī-hūd** (*Far.*) Kendinden geçmiş
b.+ ol- 542b/07
- bī-hūş** (*Far.*) Sersem, şaşkın
b.+ ol- 523b/07, 523b/16, 536a/17
- bī-kuşūr** (*Far. + Ar.*) Kusursuz, eksiksiz,
tam
b. 549b/16
b.+ vir- 549b/13
- bī-kūşe** (*Far.*) Köşesiz
b. 534a/18
- bī-neng** (*Far.*) Namussuz, rezil
b.+ it- 537a/10
- bī-niṣān** (*Far.*) Nişansız, işaretli
b.+ ol- 544b/04
- bī-pervā** (*Far.*) Çekinmeden, korkmadan
b. 532b/05
b.+ dur- 527b/08
b.+ gel- 531b/04
- bī-tāb** (*Far.*) Bitkin, Yorgun
b.+ ol- 532a/24
- bi-t-tamām** (*Ar.*) Tamamıyla
b. 527a/15
- Bījen** Kişi adı
b. 538a/13
- bil-** Bilmek, tanımak, anlamak, kabul etmek
b.-di 522b/15, 525a/19, 527b/23, 530a/08, 531b/09, 540a/16
b.-di(ala-bil-) 537a/10
b.-digüm 521a/07
b.-diler 532a/06, 532a/09, 534b/24, 538b/03
b.-diñüz(bula-bil-) 544a/13
b.-düginden 527b/15, 529a/02, 540b/12
b.-düm 551a/02
b.-dün 543a/04
b.-dün(döndüre-bil-) 545a/02
b.-dürdiler 547b/11
b.-e(ala-bil-) 529b/06
b.-e(gire-bil-) 529b/10
b.-en(gire-bil-) 525b/11
b.-enlerden 548a/01
b.-enleri(yol bil-) 535a/01
b.-eydüm(bende ide-bil-) 549a/14
b.-eydüm(elinden ḥalāş ide-bil-) 522b/12
b.-eydüm(ire-bil-) 542a/21
b.-eydün(döndüre-bil-) 543a/20
b.-eydün(götüre-bil-) 533b/22
b.-medi 523a/03
b.-mem 521a/04, 531a/17, 531a/18, 539b/25, 542a/06
b.-meyüp 532b/12, 536b/15, 542a/11
b.-meyüp(ādāb ve erkān bil-) 548b/17
b.-mez 528a/22, 531b/02, 548a/13
b.-mez(ādāb ve erkān bil-) 522b/17
b.-mez(sözin bil-) 549a/09
b.-mezdi 550b/20
b.-mezler 532a/25
b.-mezlik 544a/02
b.-mezsın 540a/01
b.-mezüz 535a/04, 539a/16, 542a/07, 542a/18, 543b/11, 548b/03, 551a/05
b.-sün 531a/11
b.-üp 530a/13, 544a/25
b.-ür 526b/18, 538a/09, 540a/16, 547b/16, 551a/03
b.-ür(düşüre-bil-) 534b/14
b.-ür(gele-bil-) 546b/05
b.-ür(ḥöd bil-) 536b/02
b.-ür(ḥüb bil-) 536a/04
b.-ür(ḳaldıra-bil-) 549a/16
b.-ür(söz bil-) 539a/23
b.-ür(ṭura-bil-) 528a/08
b.-ürdi 521a/05
b.-ürdüm(ḳaldıra-bil-) 549a/18
b.-ürem 531a/17
b.-ürem(döndüre-bil-) 544a/18
b.-ürem(düşüre-bil-) 534b/14
b.-ürem(ḥüb bil-) 534b/10
b.-ürem(ide-bil-) 541b/10
b.-ürler(ide-bil-) 526b/14
b.-ürlerdi 532a/20

b.-ürse(döndüre-bil-) 544a/11
b.-ürsem(gire-bil-) 529b/05
b.-ürseñ(fırsat bula-bil-) 540b/12
b.-ürsin 535b/08, 548b/20
b.-ürsin(döndüre-bil-) 543b/03
bilā-cür'a (Ar.) Tek yudum
b. 531a/06
bila-izn (Ar.) İzinsiz
b. 531a/25
bilā-tereddüd (Ar.) Düşünmeksizin,
hemen karar vererek
v. 531a/07
bilā-tevaḳḳuf (Ar.) Durmadan
b. 531a/25
bildir- *krş.* **bildür-**
b.-diler 538b/20
b.-üp 528b/23, 529b/23
bildür- Haber vermek, bildirmek
b. 528b/10, 535b/07
b.-di 522b/08, 524b/19, 528b/23,
549b/10
b.-diler 527b/02, 538b/07, 539b/05,
547a/05
bile Birlikte, beraber
b. 521a/15, 525a/12, 526b/06,
526b/24, 527b/17, 527b/19,
527b/20, 528a/16, 528a/17,
528a/25, 529a/01, 529a/21,
529b/23, 533a/01, 533a/03,
533b/06, 533b/17, 537a/15,
538a/04, 538a/08, 541a/18,
543b/08, 544a/07, 548a/03,
548a/24
bilek Bilek
b.+inden(bileginden) ḳavra-
530a/19
billür (Ar.) Billur
b. 532a/05
bin- (Ata) binmek
b. 541b/08
b.-di 525b/06, 529a/12, 529b/08,
542a/20
b.-dügi 533a/03, 536a/16
b.-dügin 540a/23
b.-erken 546a/16
b.-mege(ata bin-) 547a/18
b.-meyüp(şikāra bin-) 542a/16
b.-üp 523b/16, 526b/21, 528b/04,

529a/24, 529b/05, 530a/24,
532a/09, 532a/14, 533a/19,
534a/06, 535a/25, 537a/18,
539b/13, 540a/19, 543a/20,
543a/24, 544b/13, 545b/16,
545b/19, 546b/03, 548b/03,
548b/09, 548b/10, 548b/11
binā (Ar.) Yapı
b.+ itdir- 550a/16
b.+ itdür- 535a/07, 550a/11
b.+ ve inşā it- 541a/01
bināgūş (Far.) Kulak memesi, kulak tozu
b.+ından 525a/06, 525a/25
binek Binmeye ayrılmış şey, at
b. 546a/18, 546a/18
biñ Bin
b. 521a/18, 521b/03, 523a/23,
524a/03, 524a/06, 524a/07,
524a/08, 524a/15, 524a/18,
524a/21, 524a/23, 524a/24,
524b/02, 524b/08, 524b/09,
524b/11, 524b/13, 524b/14,
524b/19, 524b/20, 524b/21,
524b/24, 525a/05, 525b/20,
525b/22, 526a/17, 527a/20,
527a/22, 527a/24, 527a/25,
527b/01, 527b/03, 528a/06,
528a/09, 528b/02, 528b/17,
528b/18, 529a/04, 529a/10,
529a/11, 529a/20, 530b/04,
530b/07, 530b/21, 531b/24,
532b/05, 533b/02, 533b/06,
533b/16, 534a/05, 534a/06,
534a/17, 534b/01, 536a/11,
536a/17, 536b/10, 538b/14,
538b/15, 538b/18, 538b/25,
544a/15, 546b/06, 547a/24,
547b/25, 548a/15
bir Bir
b. 521a/01, 521a/04, 521a/05,
521a/07, 521a/18, 521a/21,
521a/22, 521a/23, 521a/24,
521b/01, 521b/04, 521b/05,
521b/06, 521b/06, 522a/01,
522a/02, 522a/09, 522a/19,
522a/21, 522a/22, 522a/24,
522b/01, 522b/03, 522b/04,
522b/05, 522b/06, 522b/10,
522b/19, 522b/21, 522b/22,
522b/24, 523a/01, 523a/03,

523a/10, 523a/11, 523a/13,
523a/16, 523a/23, 523b/04,
523b/06, 523b/10, 523b/19,
523b/20, 524a/15, 524a/19,
524a/20, 524a/21, 524a/22,
524a/23, 525a/12, 525a/15,
525a/17, 525a/21, 525a/22,
525a/23, 525a/25, 525b/13,
525b/14, 525b/16, 525b/17,
526a/02, 526a/05, 526a/06,
526a/07, 526a/08, 526a/13,
526a/20, 526a/24, 526b/06,
526b/15, 526b/16, 526b/18,
526b/22, 526b/23, 526b/25,
527a/02, 527a/03, 527a/04,
527a/05, 527a/17, 527b/06,
527b/08, 527b/13, 527b/14,
527b/21, 527b/23, 527b/24,
527b/25, 528a/02, 528a/03,
528a/04, 528a/20, 528a/22,
528b/03, 528b/05, 528b/07,
528b/08, 528b/18, 528b/20,
528b/22, 529a/02, 529a/02,
529a/06, 529a/07, 529a/11,
529a/12, 529a/22, 529a/23,
529b/03, 529b/05, 529b/06,
529b/07, 529b/08, 529b/09,
529b/11, 529b/15, 529b/17,
529b/18, 529b/20, 529b/22,
530a/03, 530a/04, 530a/07,
530a/11, 530a/12, 530a/13,
530a/16, 530a/18, 530a/25,
530b/09, 530b/14, 530b/16,
530b/18, 531a/02, 531a/06,
531a/09, 531a/17, 531a/20,
531a/23, 531a/25, 531b/02,
531b/10, 531b/20, 532a/01,
532a/02, 532a/09, 532b/05,
532b/06, 532b/08, 532b/08,
532b/12, 532b/15, 533a/01,
533a/08, 533a/11, 533a/25,
533b/06, 533b/08, 533b/11,
533b/12, 533b/17, 533b/20,
533b/21, 533b/22, 534a/01,
534a/02, 534a/03, 534a/04,
534a/18, 534b/03, 534b/04,
534b/08, 534b/16, 534b/17,
534b/23, 535a/01, 535a/02,
535a/05, 535a/07, 535a/08,
535a/09, 535a/10, 535b/08,

535b/11, 535b/14, 536a/04,
536a/08, 536a/12, 536a/15,
536b/08, 536b/21, 537a/04,
537a/20, 537b/05, 537b/12,
538a/01, 538a/02, 538a/08,
538a/09, 538a/20, 538a/23,
538a/25, 538b/03, 538b/05,
538b/08, 538b/12, 538b/18,
538b/19, 538b/21, 538b/23,
539a/06, 539a/09, 539a/10,
539a/16, 539a/17, 539a/24,
539b/14, 539b/18, 539b/23,
540a/02, 540a/10, 540a/20,
540a/24, 540b/01, 540b/02,
540b/06, 540b/07, 540b/15,
540b/17, 540b/18, 540b/20,
540b/21, 541a/06, 541a/10,
541a/11, 541a/13, 541a/14,
541a/18, 541b/02, 541b/10,
541b/14, 541b/16, 541b/21,
541b/23, 541b/19, 542a/02,
542a/07, 542a/08, 542a/13,
542a/21, 542a/25, 542b/03,
542b/03, 542b/04, 542b/05,
542b/06, 542b/10, 542b/11,
543a/06, 543a/13, 543a/18,
543a/23, 543b/06, 543b/07,
543b/09, 543b/11, 543b/16,
543b/18, 543b/25, 544a/09,
544a/14, 544a/16, 544a/17,
544a/18, 544a/23, 544a/24,
544b/09, 545a/11, 545a/15,
545a/20, 545a/22, 545b/11,
545b/20, 545b/21, 545b/24,
546a/01, 546a/04, 546a/05,
546a/06, 546a/09, 546a/15,
546a/20, 546a/25, 546b/03,
546b/06, 546b/11, 546b/13,
546b/14, 546b/16, 546b/17,
546b/21, 546b/22, 547a/02,
547a/18, 547a/24, 547b/06,
547b/10, 547b/16, 547b/22,
547b/24, 548a/02, 548a/10,
548a/12, 548a/15, 548a/16,
548a/22, 548b/03, 548b/08,
548b/13, 548b/16, 548b/25,
549a/09, 549a/13, 549a/17,
549a/19, 549a/20, 549a/21,
549a/23, 549a/24, 549b/01,
550a/01, 550a/05, 550a/08,

- 550a/14, 550a/17, 550a/19,
550a/21, 550a/23, 550a/25,
550b/01, 550b/04, 550b/05,
550b/06, 550b/10, 550b/12,
550b/14, 550b/16, 550b/21,
550b/24, 551a/02, 551a/06,
551a/09, 551a/12, 551a/15,
551a/19, 551a/20, 551a/21,
551a/24
b.+ ol- 541b/22
b.+den 525b/08, 525b/09, 528a/06,
536a/18, 538b/06, 548b/05,
548b/15
- birāder** (*Far.*) Erkek kardeş
b. 521a/13, 541a/21, 541a/21,
541b/05, 541b/06, 542a/06
b.+i 530b/24, 537b/05, 538a/07,
541a/15, 541a/18, 541a/25,
b.+imüz 532a/07
b.+ine 541b/08
b.+inüñ 541b19
b.+ler 523a/09, 526a/06, 526a/14,
541b/16, 542a/05
b.+üm 521a/03
b.+üñdür 543a/08
- birāder-zāde** (*Far.*) Kardeş çocuğu, yeğen
b. 549b/18
- biraz** 1. Bazı, birtakım 2. Kısa bir müddet
b. 521a/12, 522a/13, 523b/25,
528a/21, 529b/08, 529b/09,
531a/01, 531a/04, 533b/25,
534b/07, 534b/24, 537b/07,
539a/11, 540a/19, 541a/21,
541b/20, 543a/06, 543b/11,
544a/09, 544a/17, 546a/17,
546b/11, 547a/14, 547b/04,
547b/08, 548b/03, 550b/04,
551a/23
b.+dan 532a/09, 534b/04
- birbiri** Birbiri
b.+le 542a/05, 542a/07
b.+n 528a/09
b.+nden 534a/23
b.+ne 521a/23, 522b/10, 527a/01,
528a/09, 529a/04, 534b/09,
536a/13, 539b/01, 542a/08,
542a/11
b.+ne gir- 539b/01, 541b/15
- birbirleri** Birbirleri
b.+le 543b/08
- b.+n 534a/11, 534a/12
b.+ne 534a/06, 534a/08, 537a/19,
542a/05
b.+ne baş- 536a/19
b.+ne gir- 534a/17
b.+nüñ 549a/15
- bire** (*Yun.*) Ey, hey, be
b. 521a/10, 522a/08, 522a/09,
522b/18, 522b/20, 522b/22,
525a/04, 526b/04, 527b/14,
527b/15, 530a/14, 531a/16,
531a/21, 531b/10, 532a/23,
532b/04, 533b/17, 534a/18,
536b/16, 537a/09, 537a/10,
539a/25, 539b/04, 539b/06,
539b/18, 539b/19, 540a/03,
540a/12, 540a/17, 542a/05,
542a/18, 542a/19, 543a/02,
549a/03, 549a/16, 549a/21,
549a/24, 550b/14, 551a/06,
551a/24
- birer** Birer
b. 535b/01, 537a/04, 538b/17,
539a/02, 542a/04,
- birisi** Birisi, biri
b. 524a/16, 524b/24, 529a/15,
536a/20, 537a/17, 538b/05,
540b/01, 544a/12, 544a/25,
546b/13
b.+n 524a/18, 526a/03, 530b/25,
545b/12, 546a/15, 546b/05,
546b/20
b.+nde 526a/04
b.+nden 524a/16
b.+ne 526a/06, 527a/20, 537a/06,
537a/06, 537a/07, 550b/03
b.+si 541a/13
- birinci** Birinci
b. 536b/01
- birkaç** Çok olmayan, az sayıda
b. 526b/10, 528a/22, 534a/24,
534b/09, 535b/08, 538b/25,
539b/23, 540b/01, 540b/21,
547a/24, 549b/11
- birlik** Bir ve tek olma durumu
b. 538b/15
- bisât** (*Ar.*) Kilim, minder
b.+ı 'ayş 526a/01
- bit-** 1. Sona ermek, tamamlanmak

- b.-miş 521b/11
b.-üp 522a/21
2.Yerden çıkmak, yetişmek
b.-di 521b/04
b.-üp 546a/05
- bitür-** Perişan etmek, harap etmek
b.-eyüm(işüñ bitür-) 534b/17
- biz** Biz (birinci çokluk şahıs zamiri)
b. 524b/07, 525b/08, 525b/21,
526a/22, 526a/25, 526b/03,
527b/01, 529a/23, 530a/05,
530b/15, 531b/14, 533b/08,
534a/24, 534b/12, 534b/20,
539b/04, 542a/18, 543b/06,
544b/10, 546b/23, 547b/24,
548a/12, 548b/22
b.+den 526a/22
b.+e 524b/18, 530a/09, 538b/12,
542a/10, 542a/14, 542a/15,
546b/18, 549a/02
b.+i 528b/09, 537a/20, 538b/23,
539b/01, 541b/15
b.+ler 526a/20, 537a/19, 539b/08,
539b/08
b.+üm 522b/19, 533b/08, 546b/25,
549b/11
b.+üm-le 535b/02, 535b/08
- boğaz** Boynun ön bölümü, boğaz
b.+ına 521a/25, 523a/16, 523a/18
b.+ından aş- 539a/14
- boğazla-** Boğazlamak, öldürmek
b.-dı 541a/09, 541b/12
b.-r 541a/17
b.-rken 541a/13
b.-rsın 521a/21
b.-ya 521a/18
b.-yup 521b/01
- boğazlan-** Boğazlanmak, öldürülmek
b.-duğı 522a/19
- bolay ki** *krş.* **bolay kim**
b. 543a/20, 549a/13
- bolay kim** Ola ki, belki, inşallah
b. 522b/12, 529b/10, 533b/22,
543a/23
- boşalt-** Boşaltmak
b.-up(boşaldup)(eyer boşalt-)
536b/03
- boşan-** Boşanmak, akmak
b.-dı(burnından kan boşan-)
549a/25
- boynuz** Boynuz
b.+ı 522b/21
b.+ına(öküz b. gir-) 542a/09
- boyun** Boyun
b.+ı(boynı) altında *çal-* 530a/10
b.+ın(boynın) *ur-* 521a/17
b.+ına(boynına)(at b. düş-) 521b/10
b.+una(boynuna) 529a/03
b.+una(boynuna)(at b. düş-)
543b/10, 543b/20
b.+uñ(boynuñ) altında *çal-*
530a/09
b.+uña(boynuña) 536a/13
b.+uñadı(boynuñadı) 535b/08
- boz-** Bozmak
b.-ar 534a/18
b.-arağ(alaylar boz-) 534a/20
b.-dı 551a/18
b.-up 546a/03
b.-up(alaylar boz-) 532a/18
- bozıl-** Bozulmak
b.-an 531a/14
b.-up 538a/19
- böl-** Bir bütünü iki veya daha çok parçalara ayırmak
b.-di 532b/08, 537b/12
b.-erdi 534a/21
- bölük** 1.Parça, kısım 2. Askeri birlik
b. 537b/12, 537b/13, 537b/13
b.+ bölük *it-* 525b/06, 536a/21
b.+de 538a/01, 539b/20
b.+i(bölüğü) 538a/01, 538a/01
b.+iñ(bölüğüñ) 539b/20
- böyle** Böyle
b. 521a/04, 521a/18, 522a/15,
523a/03, 524b/08, 525a/15,
527b/18, 531b/04, 533b/08,
537a/19, 538a/04, 538a/06,
540a/14, 541b/11, 542a/07,
543b/03, 544a/01, 544b/02,
547a/24, 547b/05, 548a/03,
548b/07, 548b/18, 548b/19,
549a12, 550b/12
- bu** Bu
b. 521a/11, 521a/13, 521b/10,
521b/10, 521b/12, 521b/13,
522a/03, 522a/08, 522a/11,

522b/07, 522b/15, 522b/22,
522b/24, 523a/02, 523a/08,
523a/10, 523a/11, 523a/13,
523a/14, 523b/02, 523b/10,
523b/19, 524a/06, 524a/10,
524a/14, 524b/01, 524b/08,
524b/15, 524b/21, 524b/24,
525a/04, 525a/06, 525b/08,
525b/17, 525b/18, 525b/20,
526a/11, 526a/14, 526a/15,
526a/20, 526a/24, 526a/25,
526b/03, 526b/04, 526b/06,
526b/07, 526b/09, 526b/10,
526b/12, 526b/14, 526b/19,
526b/25, 527a/06, 527a/21,
527b/01, 527b/04, 527b/18,
527b/25, 528a/08, 528a/11,
528a/13, 528a/17, 528a/19,
528a/21, 528b/08, 528b/10,
528b/20, 529a/02, 529a/12,
529a/16, 529a/22, 529b/04,
529b/06, 529b/09, 529b/11,
529b/17, 530a/02, 530a/09,
530b/04, 530b/10, 530b/15,
531a/06, 531a/10, 531a/18,
531a/21, 531a/23, 531b/04,
531b/05, 531b/09, 531b/12,
531b/16, 531b/24, 532a/20,
532b/04, 532b/05, 532b/13,
533a/04, 533a/14, 533b/06,
533b/13, 533b/20, 533b/21,
534a/16, 534a/18, 534a/24,
534b/06, 534b/19, 534b/23,
535a/03, 535a/05, 535a/13,
535a/16, 535a/18, 535a/23,
535b/05, 535b/05, 535b/06,
535b/11, 536a/01, 536a/24,
536b/22, 537b/11, 538a/23,
538b/03, 538b/07, 538b/15,
538b/20, 539a/05, 539a/08,
539a/11, 539a/17, 539a/19,
539a/20, 539b/01, 539b/03,
539b/06, 539b/08, 539b/23,
540a/03, 540a/16, 540a/19,
540b/04, 540b/07, 540b/16,
540b/17, 541a/01, 541a/08,
541a/09, 541a/13, 541a/23,
541b/06, 541b/08, 541b/11,
541b/18, 541b/22, 542a/01,
542a/04, 542a/05, 542a/21,

542b/02, 542b/08, 543a/02,
543a/04, 543a/06, 543a/11,
543a/13, 543a/21, 543b/16,
543b/20, 543b/22, 544a/09,
544a/11, 544a/17, 544a/23,
544b/03, 544b/04, 544b/11,
545a/09, 545a/11, 545a/22,
545a/23, 545b/21, 545b/23,
545b/25, 546a/05, 546a/08,
546a/11, 546a/16, 546a/20,
546b/07, 546b/10, 546b/13,
546b/17, 546b/23, 546b/25,
547a/11, 547a/24, 547b/05,
547b/16, 547b/24, 548a/05,
548a/06, 548a/07, 548a/08,
548a/10, 548a/22, 548b/13,
548b/17, 549a/03, 549a/19,
549a/21, 549a/24, 549b/03,
549b/04, 549b/13, 549b/21,
550a/06, 550a/07, 550a/08,
550a/10, 550a/11, 550a/17,
550a/18, 550a/21, 550a/21,
550a/25, 550b/01, 550b/05,
550b/14, 550b/18, 550b/24,
550b/25, 551a/02, 551a/08,
551a/15, 551a/21, 551a/24,
b.+dur 521a/18, 522a/13,
530a/10, 533b/17, 537a/20,
539a/08, 540b/02, 543a/16,
545b/06, 548a/12
b.+nda 521b/11
b.+ndan 521b/13, 524a/22,
527a/18, 527b/23, 531a/22,
535b/04, 537a/03, 538a/02,
538a/04, 538a/06, 538a/16,
541a/13, 542a/02, 542a/13,
542a/14, 542b/04, 545b/12,
550a/01
b.+ni 521a/18, 522b/09, 522b/25,
523a/03, 526a/22, 539b/01,
544a/25, 549a/09
b.+nuñ 521a/18, 522a/13, 522a/21,
522b/24, 527a/06, 527a/13,
528a/15, 528b/20, 530a/21,
540a/12, 542a/18
b.+ña 540a/01, 541b/05

bugün Bugün

b. 539b/05, 545a/17, 548a/08

bul- Aramak, arayıp bulmak; ulaşmak, nail olmak; almak, elde etmek; ortaya çıkarmak
b.-a-bil- 544a/13
b.-a-bil-(fırşat bula-bil-) 540b/12
b.-amadılar 535a/03
b.-amadılar(nām-niṣān bul-) 538b/19
b.-amasun 533b/24
b.-amaya 533b/17
b.-amayup(nām-niṣān bul-) 551a/01
b.-amazsañ 526b/08
b.-asın(elümden rehā bul-) 528a/06
b.-dı 551a/18
b.-dı(cezāsın bul-) 527a/06
b.-dılar 535a/02
b.-duğın(zahıre bul-) 539a/14
b.-duğ 542a/07, 544a/14
b.-duğ(hoş bul-) 545b/06
b.-duğda 531a/05
b.-duñ(elümden ḥalāş bul-) 540b/10
b.-ımadı 529a/11
b.-ımadı(cevāb bul-) 522a/10
b.-miş(neşv ü nemā bul-) 546a/05
b.-sa 540b/06
b.-up 526a/17, 533a/24, 533a/25
b.-up(fırşat bul-) 528a/21, 532a/24, 543b/13, 547b/10, 548a/10, 551a/09
b.-up(hezīmet bul-) 536b/06
b.-up(tāze cān bul-) 545a/24
b.-up(yol bul-) 536a/07
b.-ursam(fırşat bul-) 541b/10
b.-ursın 526b/08, 535b/04
b.-ursız 539a/19

buldur-Buldurmak
b.-urum 539b/13

bulın- (Bir yerde) mevcut olmak; ortaya çıkarılmak, bulunmak
b.-a 529b/20
b.-an 530a/23, 538b/03, 545b/15
b.-an(mevcūd bulın-) 538a/25
b.-ayım 524a/12
b.-dı 532b/06, 540b/08
b.-mayup 521b/11
b.-maz 538b/06, 547a/24

b.-maz(nesne bulın-) 538b/08
b.-maz(zahıre bulın-) 539a/11
b.-sun 523b/23
b.-urdu(az bulın-) 539a/22

buluş- Bir araya gelmek, karşılaşmak, buluşmak; kavuşmak
b.-dı 524b/15, 529b/25, 534a/01, 540b/19, 540b/23
b.-dılar 523a/05, 542a/16
b.-sam 538b/20
b.-up 524a/04, 533a/20, 535a/15, 538a/12, 541a/03, 541a/05, 543b/10, 547b/11
b.-urlar 539a/10

bulut Bulut
b. 521b/06

bunalt- Bunalmasına sebep olmak
b.-up(buñaldup) 550a/23

bunda Burada, buraya
b. 521a/02, 528b/11, 531b/11, 534a/24, 534b/06, 538b/08, 539a/15, 540b/24, 541a/22, 543a/04, 545a/08, 545a/15, 546a/17, 547b/14, 547b/16, 548b/10, 550a/09, 550b/14

bunlar Bunlar
b. 523a/10, 524a/04, 526a/08, 526a/19, 526a/20, 526a/25, 526b/10, 526b/18, 527a/02, 527a/20, 528b/20, 529a/04, 529a/18, 529b/25, 534a/24, 537a/07, 537a/19, 538b/11, 538b/12, 539a/24, 540a/07, 541b/24, 542a/07, 542a/08, 543b/08, 543b/20, 544a/09, 544a/13, 544a/18, 544b/13, 544b/14, 548b/09, 548b/11, 548b/14, 551a/23, 551a/24
b.+a 525b/15, 526b/10, 528b/06, 529b/10, 537a/22, 538b/10, 542a/06, 544a/13, 544a/16, 544b/14
b.+dan 526b/10, 526b/14, 539b/06
b.+dur 529b/15, 539b/07, 544a/08, 544a/12
b.+ı 526b/18, 529b/09, 530b/06, 534a/02, 534a/02, 538b/14
b.+uñ 525b/09, 525b/10, 527a/02, 542a/04

bur- Bükmek, burmak

b.-ar 547a/23
bura Bu yer
 b.+lardan 548b/22
burc (*Ar.*) Kale, hisar çıkıntısı
 b. 530a/25
 b.+ u bārū 525b/12
 b.+dan 539a/08, 539a/23
 b.+ı 547a/07
 b.+uñ 530a/24
burun Burun
 b.+ından(burnından) 543a/01
 b.+ından(burnından) kıan boşan-
 549a/25
 b.+ından(burnından) kıan gıt-
 531b/10
Burzī Kişi adı
 b. 543b/15
Burzī ibni Sührāb *krş.* **Burzī**
 b.+a 540b/02
Buyende Kişi adı
 b. 526b/23
buyur- 1. Emir vermek, emretmek 2. (Bir nezaket ifadesi olarak) davet etmek, öncelik tanımak
 b. 533a/20
 b.-asız(teşrif buyur-) 546a/21
 b.-uñ 545a/25, 546b/16, 549b/14
 b.-uñ(teşrif buyur-) 549b/11
bük- Eğmek, bükmek
 b.-üp 525a/12
bükil- Bükülmek, kıvrılmak
 b.-üp 541b/22
bülend (*Far.*) Yüksek, yüce
 b. 540a/23
bülüg (*Ar.*) Erkeklik yaşına girme, erginlik
 b.+a iriş- 550b/18
bünyād (*Far.*) Asıl, esas, temel
 b.+ ur- 545b/13
bürrān (*Far.*) Keskin, kesici
 b.+(tu‘me-i dendān-ı tīg-ı b. ol-)
 538a/01
 b.+(tu‘me-yi dendān-ı tīg-ı b. eyle-)
 530a/16
bütün Eksiksiz, bütün, tam
 b. 521a/15, 521b/08, 522a/01,
 523a/11, 525b/19, 527a/22,
 527a/25, 527b/04, 527b/19,

529a/04, 530a/16, 532a/09,
 533a/07, 536b/06, 537a/23,
 538a/09, 539a/12, 539b/13,
 543b/01, 545a/24, 549b/21,
 550a/10

büyük Büyük
 b. 521a/21, 522b/15, 522b/19,
 540b/04, 541b/08, 543a/08

Büzürg Kişi adı
 b.+(dānā-yı b.) 546a/23

Büzürg ḥākān *krş.* **Büzürg**
 b. 524b/04

-C-

caba (*Kökü kesin olarak belli değil*)
 Parasız, bedâva verilen şey
 c. 525a/23

Cābülka En uzak Doğu’da bin kapısı olan efsānevī bir şehir
 c. 546a/02, 546b/03, 546b/19,
 546b/21, 546b/23, 547a/23,
 547a/24, 547b/12, 548b/22
 c.+(‘azm-i c. eyle-) 549b/19
 c.+da 546a/04, 546b/25, 546b/25,
 550a/23
 c.+ya 546a/03, 546a/04, 546b/04,
 546b/10, 546b/10, 546b/20,
 547b/10, 550b/10

cām (*Far.*) Kadeh
 c. 532a/05, 532a/05, 545a/15
 c.+(ele c. al-) 531a/04
 c.+(elinde c. çınla-) 532a/09
 c.+(eline c. al-) 532a/09
 c.+ vir- 531a/08
 c.+a(el c. ur-) 526a/01

c.+ı sefid 531a/06
 c.+ı 531a/06, 545a/15

cāme (*Far.*) Elbise, çamaşır
 c.+(tağyır-i c. it-) 533b/12

cāme-ḥāb (*Far.*) Yatak

- c. 545b/24, 546a/11
c.+dan 533a/14
c.+ı 533a/11, 533a/11
c.+larına 545b/21
- cān** (*Far.*) Can, ruh
c. 522a/15, 528a/22, 541a/14, 546b/16, 549b/10
c.+(tāze c. bul-) 545a/24
c.+ al- 525a/06, 527b/06
c.+ at- 547b/10, 550b/25, 551a/04
c.+ başdan geç- 543b/16
c.+ başına şıçra- 522a/02, 526b/04, 529a/15, 531a/15, 537a/10, 542a/18, 551a/05
c.+ it- 528a/12, 528a/13, 534b/02, 536b/07
c.+ kırtar- 539a/06
c.+ şöhetit- 541b/03, 541b/05
c.+ teslim it- 523b/04
c.+ ve başdan geç- 544b/04
c.+ı şırın 521b/01
c.+ıla 529b/22
c.+ı 523b/10, 525b/04, 528a/25, 547a/14
c.+ıma 529b/22
c.+ın kırtar- 528a/12
c.+um 542a/05
- cān-sitān** (*Far.*) Can alan
c.+a(el nīze-yi c. ur-) 536a/04
c.+ıla(nīze-yi c.) 534a/21
c.+ı(nīze-yi c.) 525a/06
c.+uñ(nīze-i c.) 527b/09
- cānī** (*Ar.*) Çok gaddar, kan dökücü
c.+dür(düşmen-i c.) 540b/05
- cānib** (*Ar.*) Taraf, yön, cihet
c.+den 530a/14, 533b/07, 534a/08, 534a/09, 536b/08, 542a/05
c.+e 524a/22, 525b/10, 529b/08, 530b/04, 531b/10, 538a/25, 541a/10, 543a/06, 544b/02, 546b/10
c.+i 543b/07
c.+inden 524b/20
c.+ine 529b/04, 534b/23, 537a/11
- cāriye** (*Ar.*) Hizmetçi, halayık, odalık
c.+lerüñ 540b/03
- cāsūs** (*Ar.*) Casus
c.+ı felek ol- 547a/07
c.+lar 524b/20, 538a/22, 538a/23, 538a/23
- cāsūshıķ** (*Ar. +T.*) Casus olma durumu, ajanlık
c.+a(cāsūslıķa) 533b/11
- cāzū** (*Far.*) Cadı, büyücü
c. 551a/22
c.+ ol- 550a/23
c.+yı lā'ine 546b/12
c.+yı mekkāre 550a/17, 551a/19
c.+lar 550a/22
c.+yı 546b/14, 550a/09
- cebe** (*Moğ.*) Zırh
c. 521a/09, 526a/17, 536a/07, 536a/08
c.+ giydür- 521a/04
c.+lere 524b/21
c.+si 536a/09
c.+yi 521a/12
- ceberūt** (*Ar.*) 1.) Aşırı büyüklük
2.) Allah'ın büyüklüğü
c.+a(kūh-ı c.) 546a/01
- cebr** (*Ar.*) Kuvvet, güç
c. 539b/13
- cebren** (*Ar.*) Zorla, cebr ile
c. 541b/07
- ced** (*Ar. cedd*) Dede, büyükbaba; ata
c.+ ü sa'y 526a/17
- celā** (*Ar.*) Gurbete düşme, memleketten ayrılma
c.+sın 530a/10
- celāl** (*Ar.*) Büyüklük, ululuk
c. 523a/23
c.+i 523a/22
- Celīde Bānū** Kişi adı
c. 526a/07, 526a/24
c.+dur 527a/08
c.+nuñ 526a/07
c.+ya 526a/23
- cellād** (*Ar.*) Cellat
c. 527a/10, 527a/12
c.+ı bī-āmān 521a/14
c.+ı 527a/11
c.+lara 521a/15, 521a/17

cem (Ar.) Toplama, toplanma, bir araya gelme
c.+ eyle- 524a/14
c.+ it- 521b/12, 528b/03
c.+ ol- 524a/06, 524b/06, 526a/01, 528b/20, 533b/04, 534a/14, 538a/02, 539b/21, 541a/02
c.+ine 523b/23

cenāb (Ar.) Huzur, nezd, kat
c.+iñuza 551a/15

cenāḥ (Ar.) Kanat, kuş kanadı
c.+(kalb-i c.) 534a/07, 535a/22

cenāze (Ar.) Cenaze, insan ölüsü
c.+sin 523b/12

ceng (Far.) Savaş
c. 524a/21, 526a/19, 528b/10, 529a/02, 532a/20, 534a/24, 536a/18, 536a/24
c.+(ālāt-ı c.) 526a/10, 526a/25
c.+ eyle- 528b/15, 529b/03, 532a/15, 532a/22, 534a/09, 535a/10, 535a/25, 541b/09, 541b/25, 542a/05, 542a/07, 542a/12, 542a/21
c.+ it- 524b/23, 529b/11, 532a/20, 532b/05, 533b/03, 534a/16, 534a/21, 536a/25, 537a/20, 542a/03, 542a/21, 543a/08
c.+ ol- 534a/16, 534a/24
c.+de 545b/11
c.+den 528b/06, 532a/15, 532a/24, 537a/22, 537a/24, 537a/25
c.+den çık- 532b/04
c.+e 524a/11, 529a/14, 532a/06, 535a/20
c.+e başla- 541b/24
c.+i harbîler çaldır- 534a/05
c.+i 529a/12, 532a/22
c.+inden 548a/10
c.+iñ 542a/04
c.+uñ 529a/20, 530b/16

ceng-āver (Far.) Savaşçı
c. 524a/18, 528a/10
c.+ler 548b/05

ceng-āverlik (Ar. +T.) Savaşçılık
c. 530a/04

cerm (Ar.) Bir çeşit Arap kayığı
c.+i kāvī 521a/20, 521a/22

c.+uñ 521a/23

cesāmet (Ar.) Büyüklük, irilik
c.+e(vecāhet-i c.) 550b/15

cesāret (Ar.) Cesaret, yüreklilik
c.+ it- 521a/17, 523a/21, 531b/19, 543b/09, 543b/11

cevāb (Ar.) Cevap
c. 529a/02, 539b/10
c.+ bul- 522a/10
c.+ it- 524b/23, 528b/20
c.+ vir- 521a/11, 525b/09, 535a/04, 542a/09, 542a/11, 547b/16, 548a/12, 550a/08, 551a/02, 551a/09, 551a/12
c.+ı 531b/12, 539b/06, 547b/16, 551a/21
c.+ın 535a/15
c.+lar 544a/03
c.+ları 535a/05, 539a/05

cevher (Ar.) Mücevher, kıymetli taş
c.+dür 543b/24
c.+in 543b/24

cevr (Ar.) Eziyet, zulüm
c.+ ü eziyyet ol- 522b/25
c.+ ü sitem çek- 531b/17

cevşen (Far.) Zırh
c.+i 536a/07

Ceyḥūn Nehir adı
c. 524a/18, 540a/21, 540b/11
c.+ı 524b/10, 538a/09, 540a/20, 540a/22, 540b/09
c.+uñ 540b/11

ceyš (Ar.) Asker, ordu
c.+ it- 524b/09
c.+i muḳaddem 524a/07

cezā (Ar.) Ceza
c.+sın 535b/06
c.+sın bul- 527a/06

cezḥ (Ar.) Kendine çekme, çekilme
c.+ eyle- 521b/05

cezīre (Ar.) Ada
c. 550a/05
c.+de 546a/01, 550a/07
c.+lerinden 550a/05
c.+si 550a/10
c.+ye 550a/06

ciğer (Far.) Ciğer, bağır
c.+in 529a/21
c.+inden 528a/25, 532a/02

c.+ũñ 522b/07
ciger-kavi (*Far.* +*Ar.*) Ciğer yakıcı
c.+(tîr-i c.) 541a/11
ciger-küşe (*Far.*) Evlat
c.+m 522b/09, 524b/16, 527a/21,
531a/02, 531a/10, 533a/10,
533a/19, 535a/12, 537a/02,
544b/02, 544b/05, 547b/16,
547b/23, 548a/02
c.+ñüz 536b/18
cihân (*Far.*) Dünya, âlem
c. 549b/13
c.+(lûle-i ârâ-yı c.) 547a/11
c.+da 547a/10, 548a/13
c.+ı(deryâ-yı c.) 532a/01
c.+ı doldur- 542a/01
c.+ũñ 540a/16
c.+ũñ(mümtâz-ı c.) 526a/10
cihân-ârâ (*Ar.* +*Far.*) Dünyayı süsleyen,
dünyayı güzelleştiren
c.+ya 549b/11
Cihân-bağış Kişi adı
c. 547a/18, 547a/21, 547b/15,
547b/16, 547b/22, 548a/03,
548a/05, 548a/08, 548a/10,
548a/12, 548a/16, 548a/17,
548a/18, 548a/21, 548a/24,
548b/07, 548b/09, 548b/11,
548b/15, 548b/17, 548b/18,
548b/20, 548b/21, 549a/06,
549a/09, 549a/14, 549a/18,
549a/21, 549a/25, 549a/12,
549b/08, 549b/09, 549b/14,
549b/18, 549b/19, 549b/23,
549b/24, 550a/01, 550a/03,
550a/25, 550b/02, 550b/03,
550b/04, 550b/18, 550b/23
c.+a 547a/16, 548a/07, 549b/10,
549b/11, 549b/21, 550a/01,
550b/05, 551a/06
c.+dan 547b/16
c.+ı 547a/16, 547a/17, 547a/18,
548b/03, 549a/23, 549b/15,
550b/13, 550b/17, 550b/18
c.+ın 551a/03
c.+ũñ 548a/08, 548a/16, 548a/18,
548b/18, 549a/20, 549b/03,
549b/04, 549b/08, 549b/20,

550a/04, 550b/02, 550b/13,
550b/18, 550b/21

Cihân-bağış-ı cihân-ârâ *krş.* **Cihân-bağış**

c. 547a/11, 547a/12, 547a/15,
549a/15, 550a/01, 550a/23
c.+nuñ 547a/17, 547a/23, 549b/10,
551a/15

cihân-dâr (*Far.*) Dünyayı tutan, hükümdar
c.+um(nebîre-i c.) 549b/20

Cihângîr Kişi adı

c. 541a/16, 541a/17, 541a/18,
541a/21, 541b/01, 541b/02,
541b/06, 541b/08, 541b/11,
541b/13, 541b/15, 541b/16,
541b/23, 541b/25, 542a/01,
542a/03, 542a/11, 542a/12,
542a/13, 542a/14, 542a/16,
542a/25, 542b/06, 542b/08,
542b/10, 543a/03, 543a/09,
543a/13, 544a/04
c.+den 541a/25
c.+dür 541b/21
c.+e 541b/21, 541b/24, 541b/25,
542a/12, 542b/06, 543a/06,
544a/02, 544a/03
c.+i zebûn 542a/21
c.+i 542a/16, 542b/09, 542b/11,
543a/01, 543a/01, 543a/08
c.+ũñ 541a/23, 541a/24, 541b/09,
541b/14, 541b/18, 541b/22,
541b/24, 542a/04, 542a/13,
542a/21, 543a/16, 544a/04

Cihângîr ibni Rüstem *krş.* **Cihângîr**

c. 541a/15

cimâ (*Ar.*) Çiftleşme

c.+da(hîm-i c.) 547a/02

cins (*Ar.*) Nevi, tür, cins

c.+e 550a/14

civân (*Far.*) Genç, yiğit

c.+ ol- 547a/18

cüş (*Far.*) Çoşma, taşma

c.+ ü hurûşa gel- 532a/17

c.+a gel- 532a/20

cülûs (*Ar.*) Tahta çıkma

c.+ eyle- 533b/04

c.+ it- 537a/25

cümle (*Ar.*) Bütün, hep

c. 521b/05, 523a/18, 525b/16,
526a/09, 528b/17, 528b/20,
530b/03, 530b/20, 531a/01,
533a/17, 535b/03, 536a/18,
537b/01, 538a/02, 538a/04,
538a/16, 538a/23, 539a/13,
539b/01, 540a/12, 540a/13,
540b/15, 541a/02, 541a/03,
541a/06, 543a/09, 543b/02,
545b/07, 545b/15, 545b/19,
546a/24, 547b/04
c.+den 530b/25, 536a/20, 537a/08,
539a/06, 540b/01
c.+nüñ 550a/14
c.+ñüzi 530a/15
c.+si 525b/09, 534b/09, 537a/20,
537a/24, 544b/13
c.+sin 531a/02, 531a/22, 540a/06,
540b/08, 541b/02, 549b/07
c.+sinüñ 525a/01

cür'et (*Ar.*) Cesaret

c.+ it- 528a/04, 530a/21, 532b/15

cürm (*Ar.*) Suç, günah

c. 527a/06

c.+i 527a/06

c.+ini 527a/13

c.+üm 543a/04, 543b/15

-Ç-

çabüklik (*Far.+T.*) Çabukluk, ataklık

ç.+ it- 531b/19

çadır Çadır

ç.+da 528b/01, 533a/11

ç.+dan 546a/16, 546a/18

ç.+ı 528a/17, 528a/22, 528b/01,
546a/17

ç.+ın 540b/03, 546a/16

ç.+ına 528a/14, 528a/17, 534a/15

ç.+ında 542a/16

ç.+larına 545b/16

çağır- Çağırarak, bağırarak, seslenmek

ç. 533a/19

ç.-up 526a/23, 526b/10, 540a/23,
546a/15

çāh (*Far.*) Kuyu, çukur

ç.+ kaz- 538b/17

ç.+a 539a/02

çāk (*Far.*) Parça, yırtık

ç.+(yağaların ç. it-) 547b/13

ç.+ eyle- 523a/16

ç.+ it- 527b/15

ç.+ ol- 549a/25

çakıl Çakıl

ç.+ taşı 536a/22

çal- Bir çalgı ile eseri icra etmek; vurarak,
üfleyerek veya sürterek ses
çıkartmak;vurmak, darbe indirmek;
atmak, çarpmak

ç.-an(tabl-bāz çal-) 531a/23

ç.-dı 521a/25, 531b/18

ç.-dı(hāc-vārī çal-) 531b/20

ç.-duğın 534a/21

ç.-duğın(depere çal-) 534a/20

ç.-mişlar 526b/03

ç.-up 526a/10, 527a/07, 532b/13

çaldır- (Bir müzik aleti) çaldırarak

ç.-up(ceng-i harbiler çaldır-)
534a/05

ç.-up(tabl-ı ārām çaldır-) 533b/04,
534a/23

çalın- Çalınmak, bir çalgı ile icra edilmek

ç.-dı(tabl-ı ārām çalın-) 529a/18,
534a/23

ç.-up(đarb-ı ārām çalın-) 534a/14

ç.-up(tabl-ı ārām çalın-) 534a/09

çalış- Çalışmak, çaba göstermek

ç.-dılar 536b/17

çap- Sürmek, koşturmak

ç.-up 533b/25

çapük Don ağı

ç. 527a/05

çāre (*Far.*) Çare, yol tedbir

ç. 524a/10, 533b/17, 544a/16

ç.+si 522a/13

ç.+sin gör- 523b/20

çarış- Bağırarak

ç.-tılar 537a/21

çārmīh (*Far.*) Çarmık, suçluyu haça
germek için kurulmuş put
şeklindeki darağacı
ç.+a çekdür- 522a/16

çarp- Şiddetle vurmak
ç.-ayum 536a/04
ç.-dı 523b/04, 523b/06, 527a/01
ç.-up 525a/14, 527b/25, 535b/11,
536a/01

çarşu Çarşı
ç. 539b/12
ç.+da 539b/19
ç.+lar 540a/12
ç.+larda 538b/08

çatla- Çatlamak
ç.-dı 532a/02
ç.-r 532a/02

çayır çayır Cayır cayır
ç. 525a/19
ç.+ çek- 527b/18
ç.+ kıpar- 549b/02

çehre (*Far.*) Yüz, çehre
ç.+sine 532b/11

çek- Bir şeyi tutup kendine veya başka bir
yöne doğru yürütmek, çekmek;
uzaklaştırmak, ayırmak; (silaha)
davranmak, (silahını) hazırlamak,
güç durumlara katlanmak;
döşemek, asmak, bağlamak
ç.-di 525a/19
ç.-di(ıztırāb çek-) 541b/23
ç.-di(na'ra-yı Allāhü ekber çek-)
532a/02
ç.-diler 521a/15
ç.-diler(el çek-) 537a/22
ç.-düğim(cevr ü sitem çek-)
531b/16
ç.-e(bende çek-) 528a/24
ç.-emedi(kılıç çek-) 521a/18
ç.-er 533b/20
ç.-er(kadd çek-) 548a/15
ç.-er(kadd ü kâmet çek-) 547b/22
ç.-erdi(kadd çek-) 547a/24
ç.-erüz('itāb çek-) 547b/16
ç.-erüz(sitem çek-) 548a/12
ç.-me(zahmet çek-) 543b/14
ç.-mem(elem çek-) 541b/07

ç.-meñ(elem çek-) 533b/08
ç.-meyüñ(elem çek-) 548a/19
ç.-üñ 549b/07
ç.-üp 521a/25, 523b/06, 527b/11,
527b/20, 527b/23, 532b/12,
534b/17, 535a/01, 536a/10,
539a/04, 540a/15
ç.-üp(at başın çek-) 544b/02
ç.-üp(çayır çayır çek-) 527b/18
ç.-üp(dem çek-) 546b/15, 546b/22
ç.-üp(el çek-) 528b/06, 537a/24
ç.-üp(elem çek-) 541a/25
ç.-üp(elinden çek-) 525a/22
ç.-üp(girüye çek-) 525a/11
ç.-üp(gürz-i girānın çek-) 532b/08
ç.-üp(gürz-i küh-peykerin çek-)
525a/16, 535b/13
ç.-üp(licām çek-) 543b/11
ç.-üp(tenhāya çek-) 548a/10
ç.-üp(tīg çek-) 528b/01
ç.-üp(zahmet çek-) 531b/14,
543b/01

çekdir- *krş.* çekdür-
ç.-üp 532a/14

çekdür- Asdırmak, bağlatmak
ç.-di(çārmīha çekdür-) 522a/16

çekil- Ayrılmak, vazgeçmek, çekilmek
ç.-di 542a/25
ç.-di(girüye çekil-) 529b/02
ç.-diler(girü çekil-) 549b/08
ç.-üp 529a/17, 540b/13
ç.-üp(girü çekil-) 535a/25
ç.-üp(girüye çekil-) 529a/18

Çengüş-ı Habeşi Kişi adı
ç. 524b/04

Çerkez Kafkasya'da bir boy adı
ç.+i 523b/02

çeşm (*Far.*) Göz
ç.+ine hāb gel- 546a/13

çeşme (*Far.*) Çeşme
ç.+i Siyāvüş 523a/09

çeşm-güş (*Far.*) Dikkatli, uyanık
ç.+da ol- 528b/17

çevir- Çevirmek, döndürmek
ç.-üp 528a/04, 533a/01, 543a/06,
549b/02
ç.-üp(firfir çevir-) 525a/06

çık- İçeriden dışarıya varmak, gitmek;
uzaklaşmak, yitirmek, kaybetmek,
karşı gelmek
ç.-a(cengden çık-) 532b/04
ç.-a-gel- 525b/22, 529a/12,
531a/15, 540a/21, 541a/16, 545a/11
ç.-a-git- 532b/06, 541a/10
ç.-a-git-(sağ ve sâlim çık-a-git-)
533b/07
ç.-arken 521a/06
ç.-arsın 522a/15
ç.-asm(istikbâle çık-) 539a/13
ç.-dı 525b/04, 537a/13, 540a/04,
546a/18
ç.-dı(gögsine çık-) 549b/03
ç.-dı(karşı çık-) 523a/23
ç.-dı(rüzgâr çık-) 521b/06
ç.-dılar 525b/12
ç.-dılar(bedene çık-) 530a/23
ç.-dılar(istikbâle çık-) 549b/23
ç.-ınca 541a/16
ç.-ınca('arşa çık-) 548a/13
ç.-masun(taşra çık-) 523a/03
ç.-maya(taşra çık-) 523a/08
ç.-miş-ıdı(şikâra çık-) 540b/19
ç.-sun(istikbâle çık-) 539b/08
ç.-tı(taşra çık-) 539b/21
ç.-up 522b/13, 523b/14, 532a/13,
532b/06, 539a/20, 539b/06,
539b/14, 540a/07, 540a/14,
540a/15, 540a/17, 540a/17,
544a/04, 546a/16, 547b/04,
550b/03
ç.-up(köşke çık-) 523a/09
ç.-up(sağ ve sâlim çık-) 532a/08
ç.-up(selâmet çık-) 540a/20
ç.-up(şikâra çık-) 537b/05, 550a/23
ç.-up(taşra çık-) 530a/05, 531a/23,
531a/23, 531b/23
çıkar- (Dışarı) çıkarmak; (yüksek bir yere)
çıkarmak; yollamak, gönndermek
ç.-alum 539b/01
ç.-dı 531b/23

ç.-dı(taşra çıkar-) 521a/17, 523a/05,
536b/17
ç.-dı(zikrin çıkar-) 522b/22
ç.-dılar 526a/20
ç.-dılar(alarğaya çıkar-) 536a/18
ç.-dılar(taşra çıkar-) 526a/17
ç.-dılar(taşraya çıkar-) 526a/19
ç.-dıñuz(meydâna çıkar-) 539b/19
ç.-ma(göñülde çıkar-) 522b/11
ç.-masunlar 523a/03
ç.-sin(taşra çıkar-) 539a/14
ç.-up 524a/04, 524a/05, 526a/04,
528a/20, 531a/09, 534a/10,
534b/16, 535a/10, 537a/04
ç.-up(hâpisdan çıkar-) 549b/16
ç.-up(meydâna çıkar-) 539b/03

çıkart- Çıkarmak işini başkasına
yaptırmak

ç.-dı 523b/22

çınla- Etrafı kaplayacak kuvvet ve tizlikte
çıkma

ç.-dı(elinde cām çınla-) 532a/09
ç.-yup 532a/05

çiçek Çiçek

ç. 521b/04, 521b/04

çi-fâ'ide (*Far.* + *Ar.*) Ne fayda

ç. 535a/01, 536b/10, 543a/18

çift Birbirini tamamlayan iki tekten oluşan
bütün

ç.+ sür- 534b/04

ç.+cügezüm 534b/14

ç.+üm 534b/07

çiftlik Çiftlik

ç.+de 534a/02

Çin Güneydoğu Asya'da tarihi oldukça

eski dönemlere uzanan bir ülke

ç. 524a/13, 537a/11, 538a/19

ç.+('azm-i ç. eyle-) 537a/15

ç.+(hâkân-ı ç.) 538a/20

ç.+de 540a/08

ç.+den 546b/10

ç.+den(sâhil-i ç.) 538b/03

ç.+e 538a/20

ç.+e(taht-ı ç.) 538a/20

çirkin (*Far.*) Çirkin

ç. 530a/12
çizdür- Çizmek işini başkasına yaptırmak
ç.-meyüp 533a/01
çoban (*Far. çübān*) Çoban
ç. 522b/03, 522b/06, 522b/07,
522b/15
ç.+a 522b/03
ç.+dan 522b/04
çoban-şüret (*Far. çübān+Ar.*) Çoban
yüzlü
ç. 522b/05
çok Çok, fazla
ç. 521a/01, 522b/25, 523a/11,
528a/10, 529a/07, 529b/02,
532a/02, 532a/04, 532a/04,
534a/22, 535a/01, 536a/13,
536a/20, 536b/10, 536b/17,
536b/22, 538a/08, 538b/18,
540a/16, 543b/13, 543b/17,
547a/10, 547b/11, 547b/24
ç.+dan 528a/25, 534b/19
çök- Oturmak, çökmek
ç.-di 542b/02
çöz- Çözmek, serbest bırakmak
ç.-üp(saçların çöze) 535a/21
çözil- Çözülme, serbest bırakılmak
ç.-di 546a/10
çüb-rübā (*Far.*) Ağaç parçası kapan
ç. 550a/13
çuğur Çukur
ç. 532a/19, 532b/01, 536a/21
çul (*Ar. cull*) Hayvan örtüsü
ç. 542a/19, 542a/20
ç.+ gey- 523a/18
ç.+ı 523a/16, 523b/22
ç.+ın 524a/04
ç.+ları 524a/05
ç.+ıñ 523a/17, 523a/17
çul-püş (*Ar. cull+Far.*) Örtünmüş
ç.+ ol- 523a/19
çuval (*Far. cuvāl*) Çuval
ç.+a 522a/11
Çuyende Kişi adı
ç. 526a/06, 526a/11, 526b/17,
526b/23, 527a/01
çün (*Far.*) Zira, nitekim
ç. 524b/15, 527b/07, 529a/14,
530b/03, 530b/21, 533b/03,

534a/11, 534a/12, 535a/04,
538a/09, 540a/21, 545a/05,
545b/16, 547a/06, 548a/21
ç.+(anuñ-ç.) 531a/22, 534b/10,
539b/12, 541b/08, 545b/09,
549a/09
ç.+(hakkı-ç.) 522a/12
526b/12, 530a/15, 549b/07
çünkü (*Far.*) Çünkü, zira, ...dığında,
...dığı zaman
ç. 523a/15, 523b/16, 523b/19,
526a/08, 529a/23, 529b/20,
531b/12, 533a/13, 533a/14,
539a/24, 540a/08, 540a/11,
540a/15, 540b/08, 541b/06,
541b/17, 541b/20, 543b/18,
544b/14, 545a/23, 545a/25,
547a/17, 547b/16, 548a/08,
548b/15
çünküm (*Far.*) Çünkü, zira, ...dığında,
...dığı zaman
ç. 522b/14, 523b/23, 526a/19,
526a/25, 526b/08, 528b/16,
530b/15, 532a/22, 533a/18,
545b/20, 546a/14

-D-

da Dahi, hem, bile, daha, da (*edat*)
d. 522b/06, 523a/03, 523a/10,
524a/01, 525b/08, 527a/04,
531a/08, 532a/24, 535b/11,
538a/08, 539a/18, 541a/24,
542b/08, 543b/10, 544a/07,
544b/14, 547a/05, 547b/16,
548b/11, 549b/16, 550a/11,
550b/02, 550b/21
dād-gīr (*Far.*) Adaletli, doğru
d.+(hāy-hüy-ı d.) 532a/09
d.+i 530b/06, 536a/23
dağ kırş. taş
d.+ı taze 523a/01

dahı Dahi, de; bundan başka, ayrıca;
bundan sonra, artık
d. 521a/22, 521b/06, 521b/12,
522a/07, 522b/03, 522b/08,
522b/08, 522b/10, 522b/15,
523a/01, 523a/16, 523a/18,
523a/23, 523b/15, 523b/20,
524a/04, 524a/05, 524a/11,
524a/12, 524a/14, 524a/17,
524a/19, 524a/24, 524b/02,
524b/11, 524b/14, 524b/23,
525a/22, 525a/23, 525a/24,
525b/03, 525b/04, 525b/09,
525b/14, 525b/21, 525b/22,
526a/07, 526a/07, 526a/10,
526a/15, 526a/23, 526a/25,
526b/04, 526b/06, 526b/18,
526b/22, 526b/23, 526b/25,
527a/02, 527a/03, 527a/04,
527a/15, 527a/20, 527a/24,
527a/25, 527a/25, 527b/03,
527b/06, 527b/16, 527b/25,
527b/25, 528a/01, 528a/08,
528a/10, 528a/17, 528b/02,
528b/05, 528b/07, 528b/09,
528b/14, 528b/18, 528b/23,
529a/07, 529a/18, 529a/20,
529b/05, 529b/14, 529b/22,
530a/04, 530a/13, 530a/21,
530b/04, 530b/08, 530b/09,
530b/10, 530b/16, 530b/18,
530b/18, 530b/19, 531a/06,
531a/06, 531a/18, 531a/18,
531a/24, 531b/07, 531b/12,
531b/17, 531b/21, 531b/23,
532a/06, 532a/14, 532a/20,
532b/08, 533a/06, 533a/14,
533a/19, 533b/08, 533b/08,
533b/11, 533b/20, 533b/22,
533b/22, 533b/24, 534a/06,
534a/23, 534b/02, 534b/09,
534b/12, 534b/13, 534b/17,
534b/17, 534b/17, 535a/12,
535a/16, 535a/18, 535b/04,
536a/04, 536a/04, 536a/04,
536a/12, 536a/12, 536a/19,
536a/24, 536b/07, 536b/09,
536b/21, 537a/01, 537a/04,
537a/06, 537a/16, 537a/17,
537a/18, 537a/25, 538a/06,

538a/14, 538a/15, 538a/25,
538b/03, 538b/11, 538b/12,
538b/23, 538b/23, 539a/04,
539a/12, 539a/16, 539a/16,
539a/17, 539a/18, 539b/08,
539b/10, 539b/12, 539b/12,
539b/13, 539b/14, 540a/03,
540a/09, 540a/13, 540a/21,
540a/24, 540b/03, 540b/04,
540b/06, 540b/07, 540b/10,
540b/11, 540b/12, 540b/20,
541a/03, 541a/03, 541a/10,
541a/13, 541a/13, 541a/16,
541a/18, 541a/23, 541b/04,
541b/07, 541b/10, 541b/10,
541b/21, 542a/06, 542a/20,
542b/05, 542b/09, 543a/04,
543a/06, 543a/09, 543a/09,
543a/10, 543a/14, 543a/17,
543a/22, 543a/24, 543a/24,
543a/25, 543b/03, 543b/11,
543b/15, 543b/17, 543b/20,
543b/22, 543b/22, 543b/23,
544a/03, 544a/11, 544a/12,
544a/12, 544a/17, 544a/18,
544a/18, 544a/18, 544a/22,
544a/25, 544b/09, 544b/13,
545a/07, 545a/09, 545a/14,
545a/19, 545a/22, 545a/24,
545a/25, 545b/03, 545b/09,
545b/25, 546a/11, 546a/21,
546b/10, 546b/10, 546b/14,
546b/19, 547a/10, 547a/16,
547a/20, 547b/16, 547b/16,
548a/06, 548a/13, 548a/17,
548a/22, 548a/23, 548b/07,
548b/25, 549a/04, 549a/06,
549a/16, 549a/18, 549a/21,
549a/23, 549a/24, 549a/12,
549b/08, 549b/08, 549b/11,
549b/14, 550a/01, 550a/01,
550a/21, 550b/12, 550b/21,
551a/08

dāhil (*Ar.*) İç, içinde, dahil

d.+ ol- 524a/24, 534a/04, 538a/20,
539b/01, 540a/10, 540b/23

daḥme (*Far.*) Mezar

d.+ -i ılısım 550a/14

dā'im (*Ar.*) Devamlı, sürekli

d. 541b/11, 547b/05
dā'imā (*Ar.*) Her zaman, sürekli olarak
d. 550a/18, 550a/21
dal Çıplak, düz, sade, yalın
d.+ı tığ 522a/05
dal- Dalmak
d.-up 534a/20, 536a/24
dāmād (*Far.*) Damat
d.+ı 524a/20, 524a/24, 524b/13,
531b/09
d.+uñ 531b/06
damak Damak
d.+ında(damağında) 547b/16
dāmen (*Far.*) Etek
d.+ bağla- 525a/06
d.+in(dest-i d. pūs eyle-) 545b/03
d.+in(dest-i d. pūs it-) 527a/14,
546b/07
d.+in pūs eyle- 548b/18
d.+in pūs it- 527a/14
d.+inden 536a/07
d.+ine 546b/11
dānā (*Far.*) Bilen, bilgin
d. 521a/18, 523b/13, 523b/15,
539b/10, 545a/09, 545a/11,
545a/11, 545a/14, 545a/14,
546a/18, 546a/21, 546a/22,
546a/25, 546b/18, 547a/04,
547a/16, 548a/08, 548a/16,
548a/17, 548a/19, 549b/17,
551a/15
d.+dan 551a/21
d.+yı Büzürg 546a/23
d.+yı rüzgār 545a/15, 547a/06,
551a/15
d.+yı zū-fünün 546a/20
d.+lar 522a/23
d.+lara 522a/23
d.+larından 521a/18
d.+nuñ 521a/22, 545b/03, 546a/15
d.+ya 547a/06, 547a/16, 551a/15
d.+yı 548a/10
dāne (*Far.*) Tane
d. 539a/23, 539b/18
dār (*Far.*) Dar ağacı
d.+ ağacı 521b/09, 522a/06

d.+ ağacı dikdür- 522a/04
d.+ ağacın yık- 521b/09
d.+ ağacına aş- 521b/06
d.+da 522a/16
d.+ı yık- 522a/06
dārāt (*Far.*) Şan, büyük gösteriş
d. 545a/22
darb (*Ar.*) Vurma, vuruş, dövme
d.+ ur- 541b/14, 542a/21, 542b/11
d.+ı ārām çalın- 534a/14
d.+ı gürz ur- 525b/14, 541b/21,
541b/23
d.+ı şedīd 525a/17, 532b/08
d.+ı şedīd ur- 542b/06
d.+ına 536a/16
darben (*Ar.*) Vurarak, döğerek
d. 530b/07, 541b/07
d.+ al- 541b/17, 542a/02, 549a/02
dāsītān (*Far.*) *krş.* **dāstān**
d.+ı dil-sitān 541a/01
dastan (*Far.*) Destan, hikāye
d.+ ol- 540a/25
d.+ı laṭīf 545b/23
d.+ı muz 546b/25
da'vet (*Ar.*) Çağrı, davet
d.+ eyle- 522b/06, 546a/25
d.+ it- 523b/12, 526b/10, 538b/10,
543a/11, 546b/05
d.+ı divān eyle- 545a/18
Dāvud Peygamber adı
d.+(āyīn-i d.) 546a/14
dayan- Kendini dayamak, vücudunu bir
yere yaslamak; güç ve kuvvet
almak, ona güvenmek, istinat etmek
d.-amadı 525b/08
d.-dum 541b/08
d.-up 550b/06
dāye (*Far.*) Sütne, dadı
d.+ler 522b/01
de Dahi, hem, bile, daha, de (*edat*)
d. 521a/04, 522a/20, 522b/15,
523b/06, 523b/19, 525a/15,
526a/15, 526a/22, 527a/01,
527b/23, 528b/06, 529a/23,
530a/05, 530a/25, 531b/14,
533a/01, 533a/21, 533b/04,
534b/12, 535b/14, 539b/13,

- 540a/13, 540b/16, 542a/06,
542a/18, 543a/06, 543b/06,
543b/25, 544b/05, 545b/08,
545b/22, 546b/23, 546b/23,
547b/16, 547b/24, 548a/12,
548a/12, 548a/24, 548b/11,
549a/09, 550b/06, 551a/06,
551a/09
- dede** Dede
d. 547a/21
- def** (Ar.) Ortadan kaldırma, defetme
d.+ eyle- 521b/12, 545a/09,
549a/17
d.+i hümār eyle- 533a/14
- def'a** (Ar.) Kez, kere, sefer
d. 528a/22
- defn** (Ar.) Gömme, gömülme
d.+ eyle- 523b/12, 534a/24
d.+ itdir- 533b/10
d.+ it- 521a/22
- defter** (Ar.) Defter
d.+inden 526b/08
- degil** *krş.* **degül**
d.+üz 541b/06
- degin** Dek, kadar
d.+(devr-i kıyāmete d.) 540a/24
- degme** Olur olmaz, rastgele, sıradan
d. 529b/14
- degül** Değil
d. 521a/15, 523a/03, 543a/03,
547b/16, 547b/16, 548b/05,
550a/22
d.+dür 521a/07, 523b/01, 531b/12,
538b/07, 542a/02, 543b/02,
544a/02, 544b/05, 545a/19,
548a/04, 548a/06, 548a/13, 548a/25
- dehān** (Far.) Ağız
d. 546b/07
- Dehḳānī** Kişi adı
d. 534b/04, 534b/04, 534b/04,
534b/06, 534b/12
d.+ye 534b/11
d.+yi 534b/04
- dehşet** (Ar.) Şaşırtıcı olma, hayrete
düşürme, hayranlık uyandırma
d. 537b/08, 546a/11
d.+inden 537b/08, 546a/11
- dek** Kadar; ancak, şimdi
d. 531b/24, 533a/16, 534b/19,
535a/16, 546a/14, 546b/13
- del-** Delmek
d.-üp 523a/16, 523a/16
- deli** Deli, çılgın
d. 522a/11, 540a/23
- Deli Bānū** Kişi adı
d. 537a/16
- deliḳanlı** Çocukluk çağından çıkmış genç
erkek, delikanlı
d. 522b/06
- delü** *krş.* **deli**
d. 523a/01
- delüḳanlı** *krş.* **deliḳanlı**
d.+dur 541a/24
- dem** (Far.) 1. An, vakit, zaman
d. 523b/06, 525b/09, 525b/12,
526a/25, 528a/21, 529b/17,
530a/12, 531a/22, 531b/09,
532b/06, 534a/06, 535a/23,
535b/08, 536a/17, 538b/11,
538b/20, 538b/23, 546b/06,
549b/07, 551a/14
d.+idür 534a/18
2. Soluk, nefes
d.+ çek- 546b/15, 546b/22
d.+i nefis 542b/07
- dem-be-dem** (Far.) Her zaman, sürekli
d. 532a/20
- demet** (Yun. *demati*) Aynı şeyin bir küme
teşkil edecek tarzda bir araya
gelmiş şekli
d.+ demet it- 536a/21
- demürce** Demirci
d. 529a/01
- dendān** (Far.) Dış
d.+ı(ṭu' me-i d. tīg-ı bürrān ol-)
538a/01
d.+ı(ṭu' me-yi d. tīg-ı bürrān eyle-)
530a/16
d.+ı tīg 528b/01
- dep-** (Atı) ileri sürmek
d.-düği 540a/04
d.-i-vir-(atın depi-vir-) 544a/06
d.-üp(at dep-) 525a/05
- depere** Tepe üstü, tepesi üzerine
d.+ çal- 534a/20
- depme** Tekme

d. 540a/03
der-āguş (*Far.*) Kucaklama
d.+ eyle- 533a/09
d.+ it- 537a/01
der-‘akab (*Far.+Ar.*) Hemen arkasından
d. 525b/21, 532a/05, 543a/21
Derāzād *krş.* **Derāzād-ı dīv-çehre**
d. 524b/21, 525a/13, 525a/14,
525a/19, 525a/23, 525a/25, 526a/02
d.+a 524b/20
d.+a(der-bend-i d.) 528b/13
d.+ı 524a/21
d.+uñ 525a/17, 525a/19, 525b/18,
526a/09, 527a/17
Derāzād-ı dīv-çehre Kişi adı
d. 524a/20, 524a/23, 524a/24,
524b/10, 524b/24, 524b/24,
525a/04, 525a/06, 525a/10,
525a/12, 525a/19, 526a/02,
531b/07
d.+nūñ 525a/09, 525a/17, 525b/06,
527a/15, 531a/05
d.+ye 525a/25
d.+yi 524b/13, 525b/04, 525b/22
der-bend (*Far.*) Boğaz, dar geçit
d. 524a/15, 524a/17, 524a/19,
524b/01, 524b/11, 524b/14,
527b/03, 528b/18, 529a/01,
529a/04, 529a/07, 529a/12,
529a/24, 529b/14, 534b/03,
534b/04, 534b/04, 547a/24,
548a/02, 548a/25, 548a/25,
548b/02, 548b/03, 548b/03,
548b/07, 548b/08, 548b/09,
548b/20, 548b/25
d.+de 525b/06
d.+den 529b/14
d.+e 524a/17, 524b/10, 525a/04,
525a/19, 527b/04, 527b/04,
547a/24, 547a/24, 548b/15
d.+i(‘azm-i d. K̄ara H̄ān eyle-)
527b/01
d.+i(‘azm-i d. K̄ara H̄ān ve
Ferāmerz eyle-) 530b/21
d.+i(‘azm-i d. Sencāb) 530b/11
d.+i(‘azm-i d. Sencāb eyle-)
524b/20
d.+i(‘azm-i d. Serāḥa it-) 527a/25

d.+i Derāzād 528b/13
d.+i K̄ara H̄ān 528b/12, 528b/16,
528b/17, 528b/18, 530b/13,
530b/14, 531a/15, 532a/04
d.+i Mesīḥ-ābād 543a/10
d.+i şarp u düşvār 529a/02
d.+i Sencāb 524b/20, 524b/24,
525a/02, 530b/16, 530b/21
d.+i Sencān 524b/13, 524b/16
d.+i Serāḥa 527a/23, 527b/01,
527b/02, 530b/12
d.+i 525b/10, 525b/25, 528b/20,
528b/24, 529a/24, 529b/04,
529b/08, 534b/03, 548a/02
d.+in 527a/18
d.+inde 547b/07
d.+lerden 524a/18
d.+lere 527a/21
d.+leruñ 524a/16
d.+uñ 524a/16, 524a/18, 524a/19,
524b/22, 525a/01, 529b/04
derd (*Far.*) Kaygı, tasa, üzüntü
d.+e uğra- 541b/19
der-gāh (*Far.*) Kapı yeri, kapı önü
d.+ma 532a/02
deri Deri
d.+leri 527b/19
d.+lerin 527b/11
d.+sin 533a/01
d.+sini 525a/11
der-miyān (*Far.*) Ortada
d.+ it- 535a/24
derūn (*Far.*) İç, kalp, gönül
d.+dan 522b/12
d.+ın(ḡayret-i d. yak-) 526b/09
d.+undan 545b/07
dervāze (*Far.*) Kale kapısı
d.+sin 537a/08
deryā (*Far.*) Deniz, nehir
d.+y-ı cihān 531b/24
d.+yı 550a/05
dest (*Far.*) El, bilek
d.+i(‘arz-ı d.) 529a/22
d.+i dāmenin pūs eyle- 545b/03
d.+i dāmenin pūs it- 527a/14,
546b/07
d.+i irādet 542b/04

dest-ber-bala-yı dest (*Far.*) El elden üstündür

d.+dür 548a/13

deste (*Far.*) Demet, tutam

d. 532b/08

deste-çüb (*Far.*) Değnek, sopa, topuz

d.+ı kühî 524b/02

dest-māl (*Far.*) Mendil; peçe

d.+in 533b/07

destūr (*Far.*) Müsaade, izin

d.+ iste- 532a/07

d.+ vir- 538b/21

deşt (*Far.*) Yazı

d.+('arz-ı d.) 528b/07, 528b/08

d.+i('arz-ı d. Ferāmerz eyle-) 528b/13

d.+i Kıpçāq u Rüm 524a/13

d.+i('arz-ı d.) 528b/14

devāt (*Ar.*) Divit, kalem koymak için uzun madeni sapı ve ucunda bir de hokkası bulunan alet

d. 546a/14

devlet (*Ar.*) Saltanat, hükümdarlık; saadet, mutluluk

d. 535b/02

d.+e 522a/24

d.+üm 524b/13, 527a/12, 527a/17, 531a/11, 543a/04, 547a/21, 547b/16, 547b/22, 548a/04, 548a/05, 548a/22, 548a/24

devletlü (*Ar. + T.*) Şehzadelere ve rütbesi yüksek kişilere verilen unvan

d. 523b/17, 536b/18, 537a/20,

540a/02, 542a/16, 542a/18,

543a/20, 543b/01, 544a/14

devr (*Ar.*) Zaman

d.+i kıyāmete degin 540a/24

devran (*Ar.*) Zaman, çağ

d.+(āyīne-i d.) 544a/06

deyyūs (*Ar.*) Karısının namussuzluğuna göz yuman ve katlanan kimse

d. 525b/08

dıraht (*Far.*) Ağaç

d. 544a/19, 548b/08, 550b/06, 550b/24

d.+a 550b/06

d.+ at- 529a/25

dırāz (*Far. derāz*) Uzun

d.+ eyle- 525a/25

d.+ it- 525a/06

di- Demek, söylemek

d.-di 521a/02, 521a/03, 521a/10,

521a/12, 522a/11, 522b/12,

522b/14, 522b/17, 522b/18,

522b/19, 522b/22, 522b/24,

522b/25, 523a/01, 523a/03,

523a/05, 523a/23, 523b/02,

523b/15, 523b/20, 523b/20,

524a/01, 524a/01, 524a/23,

524b/15, 524b/17, 525b/18,

525b/18, 526a/25, 526b/08,

526b/12, 527a/11, 527a/13,

527a/14, 527a/15, 527a/24,

527b/11, 527b/15, 527b/16,

528a/01, 528a/01, 528a/03,

528b/10, 528b/11, 529a/02,

529a/02, 529b/06, 529b/17,

529b/19, 529b/20, 529b/22,

529b/23, 530a/05, 530a/10,

530a/10, 530a/12, 530b/04,

530b/10, 530b/20, 531a/02,

531a/11, 531a/16, 531a/18,

531a/18, 531a/21, 531b/07,

532a/08, 533a/11, 533a/19,

533a/21, 533a/25, 533b/17,

533b/17, 533b/20, 533b/24,

533b/25, 534a/02, 534b/06,

534b/11, 534b/12, 534b/14,

534b/15, 534b/22, 535a/07

535b/07, 536b/02, 536b/16,

537a/05, 538a/05, 538a/06,

538b/08, 538b/11, 538b/20,

538b/20, 538b/23, 539a/01,

539a/05, 539a/06, 539b/06,

539b/10, 539b/16, 539b/21,

539b/25, 540a/25, 540b/10,

541a/21, 541a/23, 541b/02,

541b/05, 541b/06, 541b/09,

541b/16, 541b/18, 542a/10,

542a/19, 543a/13, 543a/17,

543a/18, 543a/20, 543a/24,

543b/03, 543b/16, 543b/19,

543b/20, 543b/22, 544a/01,

544a/04, 544a/18, 544b/02,

545a/08, 545a/09, 545a/15,

545a/23, 545b/06, 545b/06,

545b/08, 546a/13, 546a/17,
546b/01, 546b/03, 546b/09,
546b/18, 546b/19, 546b/21,
547a/07, 547a/12, 547b/16,
548a/05, 548a/06, 548a/06,
548a/10, 548a/17, 548a/20,
548a/23, 548a/24, 548b/07,
548b/11, 548b/20, 548b/21,
548b/21, 549a/09, 549a/09,
549a/12, 549a/14, 549a/14,
549a/16, 549a/18, 549b/06,
549b/07, 549b/09, 549b/13,
549b/21, 550a/08, 550b/01,
551a/06, 551a/15, 551a/21
d.-digüm 548b/14
d.-diler 523a/22, 523b/09,
524a/24, 526a/23, 526b/14,
531b/01, 531b/12, 531b/14,
532a/07, 538b/08, 538b/11,
538b/13, 539a/22, 540a/11,
542a/07, 542a/19, 543b/09,
543b/11, 544a/15, 545b/14,
548b/03, 548b/13
d.-dilerse 529a/02
d.-dügin 541b/01, 541b/02
d.-dügüm 546b/02
d.-dügün 530a/05
d.-dükde 522a/03, 522a/12,
522a/15, 522b/20, 523a/02,
523b/13, 523b/17, 524b/18,
527a/15, 527a/18, 527b/12,
531b/06, 531b/11, 533a/07,
533b/16, 535b/06, 535b/08,
538b/12, 538b/23, 539a/01,
539a/08, 539b/25, 540b/20,
542a/09, 543b/05, 544a/13,
544a/25, 546b/17, 548a/03,
548a/04, 549a/02, 549a/07,
551a/08
d.-dükleri 521a/24, 522a/10,
526a/10, 533b/17, 538a/25,
548b/21
d.-düklerinde 537a/10, 542a/16,
551a/05
d.-dün 521a/11
d.-medi 523b/10
d.-mege(amān el-amān di-)
528b/06
d.-mek 525a/05
d.-mekden 548a/08

d.-mekdür 523b/02, 526b/04,
532b/05
d.-mez 523b/03, 530a/11
d.-mezler 541a/25
d.-miş 528b/24, 539b/14, 540a/13,
546a/20, 546a/21
d.-mişler 548a/13
d.-r 541b/17, 542a/12, 547a/22,
547b/16, 548a/15, 550b/12
d.-rdi 532a/24, 534b/19, 540b/16,
547a/21
d.-rken 526b/22, 526b/22, 529a/05,
544a/09, 546a/06, 546b/20,
551a/25
d.-rler 521b/04, 521b/05, 522a/25,
522b/18, 523a/25, 526a/06,
526a/08, 526a/11, 529b/18,
529b/22, 539b/12, 541a/18,
541a/20, 541a/24, 541a/25,
541b/08, 541b/16, 541b/19,
547b/06, 548a/15
d.-rlerdi 524a/19, 524a/20, 526a/07,
547a/23, 550a/06
d.-rse 542a/11
d.-rseñ 548a/05
d.-rsin 539a/15
d.-rsiñüz 544a/01
d.-rsün 549a/02
d.-rsün 549a/17
d.-rüm 522b/20, 539a/17
d.-sene 531a/16
d.-sünler 549b/11
d.-yeceğine 531a/16
d.-yeler 522a/15
d.-yen 535b/01
d.-yicek 543b/03
d.-yince 521a/10, 525b/04,
531b/13, 539b/05, 544b/08,
546b/06, 549a/19, 549b/07
d.-yü 521a/12, 521a/22, 521b/06,
521b/11, 521b/13, 522a/18,
522b/07, 522b/09, 523a/09,
523a/15, 523b/01, 523b/04,
523b/10, 523b/23, 524b/07,
524b/23, 525b/21, 526b/03,
527b/12, 528a/13, 528a/15,
528b/16, 531a/11, 533b/07,
533b/08, 538a/09, 538a/23,
538b/15, 539a/13, 539a/16,
539b/01, 539b/01, 539b/01,

539b/19, 539b/23, 540a/12,
540a/15, 540b/21, 541b/11,
541b/17, 542a/11, 542a/15,
542a/18, 543b/09, 545a/02,
545a/11, 546b/05, 547b/22,
547b/23, 548a/08, 549a/18
d.-yüleri 523a/22, 531a/24
d.-yüleri 527b/13
d.-yüp 521a/01, 521a/04,
521a/05, 521a/14, 522a/05,
522a/09, 522a/16, 522a/18,
522b/08, 522b/19, 522b/21,
523a/03, 523a/19, 523b/03,
523b/16, 523b/20, 524a/01,
524a/05, 524a/12, 524a/23,
524a/24, 524b/17, 524b/19,
524b/21, 524b/24, 525a/02,
525a/05, 525a/06, 525a/11,
525a/16, 525a/22, 525a/24,
525b/09, 526a/22, 526b/04,
526b/24, 527a/08, 527a/12,
527a/24, 527b/05, 527b/17,
527b/18, 527b/25, 528a/03,
528a/06, 528a/20, 528b/12,
528b/20, 528b/24, 529a/02,
529a/12, 529a/16, 529a/23,
529b/09, 529b/10, 529b/11,
529b/15, 529b/23, 530a/05,
530a/07, 530a/12, 530a/16,
530b/11, 531a/12, 531a/23,
531b/04, 531b/14, 531b/17,
532b/06, 532b/06, 532b/15,
533a/01, 533a/14, 533a/19,
533a/21, 533b/01, 533b/11,
533b/22, 533b/25, 534a/18,
534b/16, 534b/17, 534b/20,
534b/20, 534b/24, 535a/04,
535a/08, 535a/13, 535a/15,
535a/20, 535a/23, 536a/02,
536a/04, 536a/09, 536a/13,
536a/15, 536b/14, 536b/18,
537a/02, 537a/20, 537a/20,
537b/08, 537b/11, 538b/03,
538b/14, 538b/18, 539a/04,
539a/06, 539a/14, 539a/16,
539a/18, 539a/19, 539a/22,
539b/10, 539b/14, 539b/19,
540a/01, 540a/03, 540a/04,
540a/05, 540a/14, 540a/19,
540b/13, 540b/17, 541a/08,

541a/14, 541a/20, 541a/24,
541b/12, 541b/13, 542a/02,
542a/06, 542a/21, 542b/03,
542b/05, 542b/10, 543a/03,
543a/06, 543a/08, 543a/10,
543a/14, 543a/20, 543a/22,
543a/24, 543b/13, 544a/02,
544a/05, 544a/06, 544a/18,
544a/25, 544a/25, 544b/04,
544b/11, 545a/03, 545a/07,
545a/09, 545a/11, 545a/11,
545a/25, 545b/08, 545b/09,
545b/11, 546a/08, 546a/17,
546a/23, 546b/01, 546b/11,
546b/21, 546b/23, 547a/07,
547a/12, 547b/15, 548a/17,
548a/25, 548b/03, 548b/11,
548b/15, 548b/25, 549a/02,
549a/15, 549a/20, 549a/21,
549a/24, 549b/01, 549b/14,
549b/20, 549b/21, 550a/11,
550b/01, 550b/14, 550b/18,
550b/25, 551a/01, 551a/03,
551a/09, 551a/12, 551a/12,
551a/15, 551a/15, 551a/15,
551a/24

d.-yüp(uḥ di-) 543a/01

dibelik Son derece, çok fazla, büsbütün,
tamamıyla

d. 523b/03, 534b/20, 542a/21

dīdār (*Far.*) Yüz, çehre

d.+ görüş- 541b/02

dīde (*Far.*) Göz

d.+(hevā-yı salṭanat-d. ol-) 537b/08

d.+lerine(ittifāk-ı d.) 537b/07

d.+m(nūr-ı d.) 535a/12

diger (*Far.*) Diğer, başka, öteki

d. 533a/25, 545b/12

dik- Bir cismi dik olarak durdurmak

d.-di 521a/23

d.-üp 521a/18, 521b/09

d.-üp(türbe-dār dik-) 535a/16

dikdür- Dikine yere yerleştirmek

d.-üp(dār ağacı dikdür-) 522a/04

dil (I) Konuşmaya yardımcı olan tat alma
organı

d. 532a/10, 540b/01

d.+in 550b/13

- d.+ler 527a/06
- dil (II)** (*Far.*) Gönül
d.+teng ol- 535a/05
- dilâver** (*Far.*) Yiğit, dilaver
d. 524a/18, 530a/05, 535a/24,
546b/02, 550a/25
d.+(nefer-i d.) 548a/25
d.+dür 531a/23, 549a/13
d.+e 530a/03, 530a/03
d.+i 'âlem 525a/18, 527a/06,
527b/08, 527b/22, 528a/24,
543b/17, 544a/01
d.+i 'âlem-i sîne 525a/06
d.+i 529b/19
d.+imüz 543b/08
d.+ler 531b/11, 544a/08
d.+lere 538a/15
d.+leri 526a/14, 531b/13, 535a/25
d.+lerin 543b/01
d.+lerinden 524b/05
d.+lerüñ 544a/24
- dilâverân** (*Far.*) Yiğitler, dilaverler
d. 541a/18
d.+ı İrân 536b/06
d.+ı Türkistân 531b/10
- dilâverâne** (*Far.*) Yiğitlere, dilaverlere
yakışır şekilde
d. 524b/23
- dilâverlik** (*Far. +T.*) Yiğitlik, kahramanlık
d. 527a/15, 535a/23
- dile-** İstemek
d.-di 528a/14, 541a/10, 542b/11
d.-rseñ 521a/14, 522a/16, 541b/04,
549a/12
d.-yelüm(amân dile-) 537a/20
d.-yen 533a/07
- dil-sitân** (*Far.*) Gönül alan ve zapt eden
güzel
d.+ı(dâsitân-ı d.) 541a/01
- dilîr** (*F.*) Yürekli, cesur, yiğit
d.+(Ferâmerz-i d.) 534b/01
- dimâğ** (*Ar.*) Akıl, beyin, şuur
d.+muñ 549a/25
- dîn** (*Ar.*) Din
d.+üm 522a/12, 530a/15, 549b/07
- diñle-** Dinlemek
d. 528a/01, 539a/06
d.-meyüp 523b/02
- d.-mez 544b/05
d.-mezdi 541b/25
d.-r 541b/16
d.-r(şohbet diñle-) 550b/06
- diñlen-** Dinlenmek
d.-di 533a/13
- dip** Dip, alt, alt kısım
d.+inden(dibinden) 525a/09,
527b/09, 530a/19
d.+ine(dibine) 522a/06, 529b/02
- dir-** Toplamak, kendine gelmek
d.-ip 542b/02
- dirîğ** (*Far.*) Esirgeme
d.+ it- 522a/04
- dirîgâ** (*Far.*) Yazık, eyvahlar olsun
anlamında bir ünlem
d. 551a/09
- diş** Diş
d.+in 525b/02
d.+ine 529a/01
- ditre-** Titremek
d.-mege başla- 530a/13, 542b/02
- dīv** (*Far.*) Dev
d. 546a/01, 550a/14
d.+ kap- 551a/09
- dīvân** (*Far.*) Büyük meclis
d. 531b/08, 545b/16
d.+(da'vet-i d. eyle-) 545a/18
d.+(ehl-i d.) 526a/01
d.+(erbâb-ı d.) 530a/15, 530a/17,
538a/03, 547a/22, 549b/23
d.+(galebe-i d. it-) 538a/02
d.+ eyle- 531a/01
d.+ it- 526a/01, 528b/19
d.+a 543a/21, 545a/07, 545a/17,
546a/20
d.+a(erbâb-ı d.) 538a/04
d.+a getir- 539b/07, 547a/03,
547a/15
d.+da 530a/13, 531b/21, 531b/22
d.+dan 523a/05, 531a/12, 533a/22,
533b/01
d.+ı('azm-i d. Kāvus eyle-)
545a/25
d.+ı bār-gāh 531b/23
d.+ı Efrâsiyâb 521a/17, 522b/14,
531a/10, 531a/25, 531b/02

- d.+1 Kāvus 523b/22, 523b/25,
543a/11, 545a/25, 545b/02,
545b/15, 546b/04
d.+1 Kāvus-ı Kāmrān 545a/01,
545a/05, 545a/11
d.+1 pādīšāh 531b/01
d.+1 Rüstem 526a/14, 533a/18,
534a/14
d.+1 Semenzād 547a/05, 547a/20,
548a/21, 549b/24, 551a/07
d.+1 524b/06, 545a/06
d.+ında 524b/03, 547b/15
- dīvāne** (*Far.*) Deli, kaçık
d. 522b/15, 522b/24, 523a/03,
549a/03, 549a/04, 549a/04,
549a/09, 549a/17, 549a/19
d.+ gez- 523a/03
d.+ ol- 522b/22
d.+si ol- 547a/15
d.+yi 549a/05
- dīvān-hāne** (*Far.*) Geniş sofa, salon
d. 531b/22
d.+ye 538a/12
- Dīv-çehre** *krş.* **Derāzād-ı dīv-çehre**
d.+nün 525a/13
- dīv-rübā** (*Far.*) Dev kapan
d. 550a/13
- divit** (*Ar. devāt*) Divit
d. 547a/07, 548a/17
- diyār** (*Ar.*) Memleket, ülke
d.+a 550a/07
d.+da 550a/18
d.+1 āhīr 534a/02
d.+1 āhīre git- 545a/20
d.+1 Hind 530a/03
d.+1 550a/10
d.+ında 521b/04, 540b/08, 547a/23
d.+lara 545a/22
d.+larda 550a/04
- diz** Diz
d.+leri üzere dur- 542a/25
- dīz-dār** (*Far.*) Kale muhafızı
d. 524a/25
d.+a 524a/24
d.+1 525b/12
d.+uñ 525b/15
- doğ-** Doğmak
d.-duğı 547a/10
- doğra-** Parça parça kesmek
d.-mağa başla- 528a/09, 530b/06
d.-r 530b/06
d.-rdı 532a/18
- doğrı** Yalan olmayan, gerçek; hiçbir yere
sapmadan, doğruca; ...tarafına
d. 523a/23, 527a/09, 528a/05,
530a/21, 533b/20, 534b/23,
536b/06, 536b/11, 536b/22,
537a/23, 537b/08, 539b/03,
539b/13, 540b/18, 543a/06,
544a/04, 544b/14, 547b/10,
548b/12, 548b/13
d.+ söyle- 549b/09
- doğru** *krş.* **doğrı**
d.+sı 540b/21
- dol-** Dolmak
d.-dı 531b/23
- dolaş-** Gezinmek, dolaşmak
d.-dı 528a/18, 528a/22
d.-up 528a/17
d.-up(ber-hevā dolaş-) 550a/19
- doldur-** Doldurmak, dolu hale getirmek
d.-dı(cihānı doldur-) 542a/01
- dolu dizgin** *krş.* **tolh dizgin**
d.+ gel- 543b/21
d.+ git- 543a/21
- dolu dizgin** *krş.* **tolh dizgin**
d.+ git- 543a/25
- donanma** Bir devletin deniz kuvvetleri
d.+sı 539b/20
- dög-** Dövmek, vurmak, dayak atmak
d.-digi 537a/16
d.-er 522a/04
d.-ersin 539a/17
d.-mege 537a/08
d.-meye başla- 521b/06, 521b/09
d.-üp 538b/08
- dögin-** Çok fazla üzülme, esef etmek
d.-mege başla- 521b/12
d.-ür 522a/03
- dögiş-** Dövüşmek
d.-e 525b/15, 525b/15
- dök-** Dökmek, akıtmak, saçmak
d.-üp 521b/05
- dökil-** Bir yere gitmek, yığılıp toplanmak
d.-diler(çal'aya dökil-) 536b/08

d.-üp 532a/18, 536a/07, 550b/25
d.-üp(kał'aya dökil-) 536b/08
d.-üp(meydāna dökil-) 536a/22
d.-ürdi 525b/08
dön- Geri gelmek, geri gitmek
d. 544b/05
d.-di 521b/13, 522a/07, 522b/11,
527a/01, 533b/01, 535a/14,
535a/16, 536a/03, 536b/04,
540b/15, 543b/17, 544b/11,
545a/07
d.-di(ılan görmişe dön-) 531b/04
d.-di(tohumluk hıyāra dön-)
530a/19
d.-diler 533b/04, 544a/07, 544a/07,
544b/12
d.-e 544a/08
d.-er 527b/07, 533b/08
d.-eyüm 544b/11
d.-me(kaıvından dön-) 549b/01
d.-me(sözinden dön-) 549a/12
d.-medi(sözinden dön-) 551a/15
d.-medüñ 543b/18
d.-mege 532a/15
d.-mege(girü dön-) 529a/12
d.-mez 543a/22
d.-üp 521a/10, 521a/11, 521a/13,
521b/13, 522a/11, 522b/15,
522b/18, 523b/06, 527a/23,
527b/14, 528a/01, 529a/02,
529a/07, 529a/19, 529b/04,
529b/20, 530a/09, 530a/11,
530a/12, 530b/02, 530b/12,
531a/09, 532b/04, 533a/06,
533b/04, 533b/08, 534a/09,
534a/14, 534a/24, 534b/12,
535b/11, 536b/09, 538a/08,
539a/06, 539a/22, 539a/24,
540a/07, 540b/13, 541a/15,
541a/21, 541b/01, 542a/15,
543a/02, 543a/04, 543a/06,
543a/10, 543a/18, 543a/25,
543b/20, 544a/01, 544a/07,
544a/24, 548b/19, 549a/04,
549b/09, 550a/25, 551a/04
d.-üp(aıarca ayazmasına dön-)
550b/16
d.-üp(ardıñ dön-) 522b/15

d.-üp(dülger yongasına dön-)
536a/22
döndür- Döndürmek, geri çevirmek,
değıştirmek
d.-di 532b/02, 533a/06
d.-diler(giceyi gündüze döndür-)
532a/17
d.-diler(yüz döndür-) 536b/06
d.-düm 545a/03
d.-e-bil- 543a/20, 543b/02,
544a/11, 544a/18, 545a/02
d.-e-it- 543a/24
d.-emedük 544a/14
d.-mege 543b/02, 543b/23, 544a/25
d.-mek 543b/14, 543b/22
d.-miş 544b/12
d.-se 543a/18
d.-üp 536a/24
d.-üp(girüye döndür-) 543a/17
d.-ür 544a/11
dördünci Dördüncü
d. 529a/11, 532b/02, 533b/03
dört Dört
d. 524b/05, 531b/20, 533b/07,
538a/01, 544a/12, 547a/13, 547a/15
d.+(gözlerin d. aç-) 536a/04
d.+ päre eyle- 536b/05
d.+ päre it- 534a/21
döşen- Yere yayılmak, döşenmek
d.-üp 531a/04
döşet- Döşetmek
d.-di 535a/16
d.-üp(döşedüp) 538a/20
du' ā (*Ar.*) Dua
d. 531a/12
d.+ eyle- 522b/12, 524b/17,
527a/14, 530b/18, 530b/19,
533b/15
d.+ it- 523a/02, 524b/18, 526b/12,
546b/09
d.+dan 522b/11, 548a/25
d.+dan(hayr-ı d.) 543b/24
d.+dan ferāmuş it- 528b/09
d.+y-ı hayr eyle- 545b/09
d.+y-ı hayr-du' ā 535a/16
d.+lar eyle- 523a/05, 525b/22,
533a/10
duhān (*Ar.*) Duman

d. 543b/06
duḡter (*Far.*) Kız çocuğu
d.+i ferḡunde-i aḡter 522b/17
d.+i pākize-aḡter 546b/25
d.+isin 525b/17
dur- Durmak, beklemek, kalmak; varlığını sürdürmek; olmak, bulunmak
d. 536b/14
d.-(girü dur-) 523b/02, 523b/03, 527a/12
d.-a-var- 525a/10, 527a/04, 527b/10
d.-amayup 528a/11
d.-dı 525a/06, 528b/19, 533b/12, 543b/11, 543b/23, 544b/02, 546a/18, 549a/21
d.-dı(ayağ üzere dur-) 542b/02
d.-dı(ayağa dur-) 528a/17
d.-dı(bī-pervā dur-) 527b/08
d.-dı(dizleri üzere dur-) 542a/25
d.-dı(girü dur-) 527a/12
d.-dı(selāma dur-) 529b/11, 529b/16
d.-dılar 524b/07, 534b/24, 539a/24, 548b/11
d.-dılar(selāma dur-) 544a/13, 544b/13
d.-dılar(seyre dur-) 535a/25
d.-dılar(temāşaya dur-) 542a/05
d.-irum 539a/17
d.-ma 541a/17, 541b/17
d.-mağa 528a/04
d.-mağ 529a/16, 542a/13, 542a/14
d.-mayup 542a/12, 542a/20
d.-maz 542a/03
d.-mışlar(selāma dur-) 539b/21
d.-sun 543b/06
d.-sunlar 526a/25
d.-sunlar(girü dur-) 549b/06
d.-uñ 544a/17
d.-uñ(girü dur-) 549b/07
d.-uñ(ḡazır dur-) 548b/10
d.-up(ayağa dur-) 545a/14, 549a/14
d.-up(yirinden dur-) 533a/21
d.-ur 536a/03, 539a/05, 539b/21, 542a/19, 549a/21, 549b/05
d.-urdum 546b/19
d.-ursun 527b/11

durıl- Bir yerde hareket etmeden kalınmak
d.-maz(ḡarřu durıl-) 528b/06
535a/05
düş (*Far.*) Omuz
d.+ ol- 522a/05
d.+ında 551a/25
duy- Duymak, işitmek
d.-masun 539a/19
d.-up 522a/14, 543a/11, 543b/11, 551a/12
duyıl- Duyulmak
d.-up 522a/11, 526b/06
dükkān (*Ar.*) Dükkān
d. 539a/14, 539b/01
d.+ları 539b/03
d.+umuzuñ 539b/01
dülger (*Far. durger < durüger*) Yapıların kapı, pencere dışındaki kaba tahta ve ağaç işlerini yapan usta
d. 532a/19
d.+ yongasına dön- 536a/22
düm Bütün, tam
d.+mün 525a/24
dünki Dünkü, bir önceki güne ait
d. 539b/18, 540a/14
dünyā (*Ar.*) Bütün yeryüzü, dünya
d.+da 526a/09, 526a/11, 535b/06
d.+ya 542b/05, 545a/24
d.+yı görmez ol- 527b/20
d.+yı gözi görmez ol- 526b/17
dürüst (*Far.*) Doğru, düzgün, dürüst
d. 532a/08, 537a/02
düş Hayal, rüya
d.+inde 546b/07
düş- Gelmek; yürümek; girmek, sığınmak; hücum etmek; yıkılmak, devrilmek
d. 546a/21
d.-di(ardına düş-) 528a/06
d.-di(at boynına düş-) 521b/10
d.-di(ğama düş-) 551a/09
d.-di(kafasına düş-) 528a/16, 528a/22, 530a/21, 540a/19
d.-di(kaydına düş-) 547b/22
d.-di(öñine düş-) 530b/01, 534b/17, 546a/22
d.-di(taşavvur-ı bāḡıla düş-) 548b/15

d.-di(telāşa düş-) 539a/06
d.-di(zāhir ola-düş-) 546b/07
d.-di(zemīne düş-) 521a/07,
521b/02
d.-diler 547b/10
d.-er 532a/24
d.-erken(yire düş-) 530a/19
d.-erse(kanı yire düş-) 521a/18
d.-ince(zemīne düş-) 536b/22
d.-medi 530b/01
d.-miş(at boynuna düş-) 543b/10
d.-üp 522a/06, 523b/10, 525a/19,
543b/08, 550b/11
d.-üp(at boynuna düş-) 543b/20
d.-üp(ğayrete düş-) 526a/11
d.-üp(kafasına düş-) 528a/11
d.-üp(öñine düş-) 527b/04, 530a/07,
538a/11, 546a/16
d.-üp(öñüme düş-) 539b/14
düşin- Düşünmek
d.-üp 521a/13, 526a/01
d.-ürken 545a/11
düşmān (*Far.*) *krş.* **düşmen**
d. 530a/09
düşmen (*Far.*) Düşman
d. 526a/20, 528a/09, 530a/09,
534a/15, 545a/04
d.+i cānī 540b/05
d.+i 521b/12
düşnām (*Far.*) Sövme, sövüp sayma
d.+ eyle- 540b/09
d.+ it- 536a/13, 540b/11, 540b/13
d.+a başla- 550b/20
düşür- Düşmesine, devrilmesine sebep
olmak; denk getirmek, uydurmak
d.-di 526b/22, 526b/23
d.-e-bil- 534b/14, 534b/14
d.-sün(hamlin düşür-) 521b/06
düşvār (*Far.*) Güç, zor
d.+(der-bend-i şarp u d.) 529a/02
düvāl (*Far.*) Kayış, tasma
d. 528a/24
d.+ tutuş- 549a/14
d.+i kemer 542b/08, 542b/10
d.+i kemerinden kap- 549a/20
d.+i zencīr-i kemer 536b/14

d.+i 536b/22
d.+inden kap- 528a/23, 529a/21,
536b/19
d.+inden kavra- 549b/01
d.+lerinden 526b/25
d.+lerine 549a/15
d.+üm 549a/16
d.+ümden 549a/16
düz- Tanzim etmek, tertip etmek
d.-di(hedāyālar düz-) 549b/18
düzen Düzen
d. 540a/16
düzil- Tanzim edilmek
d.-di(meydān düzil-) 534a/08
d.-üp(şafklar düzil-) 534a/07,
534a/12, 535a/21
düzme Gerçek olmayıp uydurulan veya
aslına benzetilerek taklit edilen,
uydurma, düzmece, sahte
d. 539b/07

-E-

ebe Doğum işini yaptıran kadın
e.+ler 522a/22
ebedī (*Ar.*) Sonu olmayan, ebedî
e.+(mel'ün-ı e.) 521a/24, 522a/05
Ebreş *krş.* **Ebreş-i gül-endām**
e. 542a/16
Ebreş-i gül-endām Alaca benekli bir at
ismi
e. 523a/17, 542a/19, 542a/20
e.+a 543b/05
e.+ı 544a/19, 544a/21, 544a/22
edā (*Ar.*) Tarz, ifade, üslûp
e.+(rāvī-i şīrīn-e.) 540b/25
e.+ it- 546b/16
efendi (*Yun. afēndis*) Buyruğu yürüyen,
sözü geçen kimse
e.+müz 542a/10, 542a/14, 542a/16
e.+müzi 546b/15

efkār (*Ar.*) Düşünceler, fikirler

e.+1 543b/09

Efrāsiyāb Kişi adı

e. 521a/03, 521a/06, 521a/08,
521a/10, 521a/10, 521a/12,
521a/18, 522a/07, 522a/09,
522a/11, 522a/16, 522a/17,
522a/19, 522b/15, 522b/18,
522b/20, 522b/22, 522b/24,
523a/01, 524a/08, 524a/14,
524a/17, 524a/21, 524a/24,
524b/01, 524b/13, 528a/12,
529b/21, 530b/08, 531a/11,
531a/18, 531a/18, 531a/20,
531a/22, 531b/02, 531b/05,
531b/05, 531b/06, 531b/09,
531b/12, 531b/14, 531b/14,
531b/16, 531b/18, 531b/19,
532a/09, 532a/13, 532a/15,
532a/22, 532a/23, 532b/04,
532b/08, 532b/08, 532b/15,
533a/03, 533a/04, 533b/04,
533b/04, 533b/08, 533b/10,
533b/15, 533b/15, 533b/17,
533b/20, 534a/04, 534a/06,
534a/17, 534a/22, 534b/02,
534b/07, 534b/24, 534b/24,
535a/10, 535a/20, 535b/01,
535b/02, 535b/06, 535b/08,
535b/11, 535b/11, 536a/02,
536a/03, 536a/04, 536a/04,
536a/08, 536a/10, 536a/12,
536a/13, 536a/13, 536a/15,
536a/16, 536a/24, 536a/25,
536b/03, 536b/04, 536b/07,
536b/11, 536b/12, 536b/14,
536b/15, 536b/17, 536b/20,
536b/21, 537a/03, 537a/12,
537a/13, 537a/14, 537a/15,
537a/19, 538a/19, 538a/20,
538a/22, 538a/23, 538b/05,
539a/03, 540a/08, 540a/11,
540a/15, 540a/16, 540a/19,
540a/21, 540a/22, 540b/02,
540b/02, 540b/06, 540b/08,
540b/11, 540b/12, 540b/13,
540b/15
e.+('alem-i e.) 536b/06
e.+('asker-i e.) 525b/08
e.+('azm-i ordu-yı e. eyle-) 531a/14

e.+(bār-gāh-ı e.) 531a/20

e.+(hışt-ı e.) 536b/03

e.+(kaşd-ı e. it-) 524a/08

e.+(siper-i e.) 536a/06

e.+(taht-ı e.) 531b/03

e.+a 521a/09, 522a/07, 522b/11,

522b/13, 522b/15, 523a/03,

529b/11, 529b/11, 531a/17,

531b/18, 531b/21, 532b/15,

533b/07, 536a/04, 536a/10,

536a/13, 536a/25, 537a/09,

538a/23, 540a/15, 540b/01

e.+a(bār-gāh-ı e.) 533b/15

e.+a(dīvān-ı e.) 522b/15, 531a/10,

531b/02

e.+a(ordu-yı e.) 536b/07

e.+a(sarāy-ı e.) 537a/23

e.+a(taht-ı e.) 537a/25, 538a/03

e.+da 536a/01

e.+da(leşker-i e.) 533b/03

e.+da(taht-ı e.) 537b/04

e.+dan 523b/20, 524a/01, 540b/06

e.+dan(bār-gāh-ı e.) 521a/08

e.+dan(dīvān-ı e.) 521a/17, 531a/25

e.+dur 536b/13

e.+1 521b/13, 533a/04, 533b/03,

533b/04, 536a/17, 536b/16,

536b/18, 536b/18, 536b/22,

536b/22, 540a/11

e.+uñ 521a/01, 522a/09, 522a/14,

524a/20, 524b/06, 524b/11,

524b/14, 530a/01, 530a/02,

531a/15, 531b/08, 531b/17,

531b/18, 531b/20, 531b/24,

532b/08, 532b/12, 532b/13,

533a/01, 533a/01, 533a/04,

535b/14, 535b/14, 536a/16,

536b/01, 536b/05, 536b/05,

536b/22, 537a/10, 538b/03,

540b/03, 540b/05

e.+uñ(hün-ı e.) 523a/06

efsün (*Far.*) Sihir, büyü

e.+ıla 550a/22

-efşān (*Far.*) Saçan, serpen, dağıtan

e.+1 543b/12

eger (*Far.*) Eğer, şayet

- e. 521a/15, 521a/18, 523a/14,
523b/10, 523b/23, 524b/23,
526b/07, 526b/08, 526b/13,
526b/18, 527a/15, 528a/02,
528b/24, 529b/05, 529b/10,
532a/08, 540a/24, 543b/01,
543b/02, 543b/14, 543b/25,
543b/25, 544a/11, 544b/05,
544b/05, 544b/05, 545a/08,
546b/16, 547b/25, 548a/16,
548b/09, 549a/08, 549a/08,
549a/11
- egil-** Eğilmek
e.-di 527a/03
e.-üp 533a/03, 537a/01
- egin** [eyin] Sırt, arka
e.+inden 523b/22
- eglen-** Vakit geçirmek, oyalanmak,
avunmak
e.-diler 549b/17
e.-e 540a/24
e.-eler 523a/09
e.-üp 540b/21, 546b/11
- eglence** Eğlence
e. 543b/18
- egri** Doğru olmayan, eğri
e. 529a/01
- egril-** Eğri bir durum almak, kıvrılmak,
bükülmek
e.-mege 542a/20
- ehālī** (*Ar.*) Halk; ahālī
e.+i Belh 538a/10
e.+i şehir 537b/01
- ehl** (*Ar.*) Sahip, malik, ehil
e.+i ‘ayāl 537a/15, 547b/13
e.+i dīvān 526a/01
e.+i qal’a 530b/06, 537a/19
e.+i qal’aya baş- 528b/05, 537a/19
e.+i sūq 539b/20, 540a/14
- ejderhā** (*Far.*) Ejderha
e.+yı heft-ser ol- 529a/15
e.+ları 536a/20
- ekber** (*Ar.*) Daha (en, pek) büyük
e.+(Allāhü e.) 533a/07
e.+(feylesüf-ı e.) 548a/11
e.+(na‘ra-yı Allāhü e. çek-) 532a/02
- ekşerī** (*Ar. +Far.*) Genellikle, çoğu zaman
e. 534b/09, 550a/07
e.+ne 532a/13
- eksiklik** Eksiklik
e.+i(eksikliği) 542b/04
- Ekvās** *krş.* Ekvās Terk
e. 528a/17
- Ekvās Terk** Kişi adı
e. 528a/14, 528a/16, 528a/17,
528a/20
e.+i 528a/12, 528a/15
- el El**
e. 521b/06, 532a/18, 536a/22
e.+ altından 538a/25, 538b/15,
539a/03, 540a/09
e.+ baş üzerine koy- 528b/10
e.+ cāma ur- 526a/01
e.+ çek- 528b/06, 537a/22, 537a/24
e.+ elden üstündür 548a/13
e.+ gürze ur- 535b/11, 535b/14,
541b/21
e.+ gürzi girāna ur- 541b/13
e.+ hāçere ur- 549b/03, 549b/05
e.+ kaq- 546a/13
e.+ nīze-yi cān-sitāna ur- 536a/04
e.+ nīze-yi Süleymān ibni Devvār’a
ur- 528a/03
e.+ nīze-yi ur- 525a/24, 527b/05,
535b/08
e.+ şun- 523b/05, 525a/09, 525a/19,
528a/22, 528a/24, 530a/18,
542b/08, 542b/10
e.+ tığa ur- 531b/24
e.+ tır ü kemān ur- 541a/11
e.+ ucı 541b/25
e.+ uzat- 527b/08
e.+ vir- 522b/24, 545b/16, 550b/21
e.+de 543b/18, 544b/04
e.+den al- 537a/11
e.+e(hātırın e. al-) 544b/12
e.+e(hātırın e. al-) 543a/17
e.+e cām al- 531a/04
e.+ ‘amūd 550b/15
e.+rāhmān 544a/17
e.+i açıl- 530a/19
e.+i-le 525a/11, 531a/06, 531a/08,
531a/09, 532b/11, 536a/08

e.+in 532a/01, 532a/02
e.+in öp- 522b/12, 525b/22,
545b/07, 545b/09
e.+in ve ayağın öp- 531a/12
e.+inde 525a/06, 525a/13, 528a/15,
530b/03, 531b/02, 531b/18,
532a/05, 532b/06, 532b/06,
532b/08, 532b/13, 534a/18,
536a/24, 536a/25, 541a/16,
545a/15, 547b/12, 551a/21
e.+inde cām çınla- 532a/09
e.+inde kal- 525a/13
e.+inden 526b/23, 527b/24,
529b/20, 530a/19, 542a/08,
542b/07, 548b/15
e.+inden al- 525a/19, 527b/12
e.+inden çek- 525a/22
e.+inden gel- 527b/12, 527b/15
e.+inden halāş ide-bil- 522b/12
e.+inden kırtar- 523a/06, 536b/22
e.+inden kırtul- 542a/09
e.+inden söküp al- 527b/19
e.+ine 521a/24, 523a/01, 547a/07,
548a/17, 550b/21
e.+ine al- 525a/16, 525b/13,
527b/21, 527b/24, 530a/19,
535a/10
e.+ine cām al- 532a/09
e.+ine gir- 540b/07
e.+ine şun- 539b/07
e.+ine vir- 527a/18, 528b/22,
539b/10, 546a/15, 546a/16, 550a/14
e.+inüñ 525a/11, 527b/11, 527b/19,
527b/23
e.+inüzden 531b/16
e.+inüzi 549b/07
e.+lerin 521a/23
e.+lerin bağla- 521a/16
e.+lerinden 540b/04
e.+lerine 539a/09
e.+ümden 529b/23, 535b/08
e.+ümden gel- 527b/12
e.+ümden halāş bul- 540b/10
e.+ümden rehā bul- 528a/06
e.+ünden al- 527b/11
el-amān (Ar.) Yardım ve şikâyet edatı
olarak “aman, medet” manasındadır
e.+(amān e.) 537a/21

e.+(amān e. di-) 528b/06
elbet (Ar.) krş. **elbetde**
e.+de 543b/16, 551a/12
elbetde (Ar.) Mutlaka, eninde sonunda
e. 523b/25, 524a/10, 541a/20,
543b/05, 543b/18, 544b/03,
547b/16, 547b/23
elçi Elçi
e. 528b/23, 531a/10
e.+ gönder- 548b/25
elem (Ar.) Keder
e.+ çek- 533b/08, 541a/25,
541b/07, 548a/19
e.+inden 533b/07, 540b/10
el-ḥamdüli-llāh (Ar.) Allah’a hamd olsun
e. 544a/05, 546b/23
el-ḥāşıl (Ar.) Sözüñ kısası, kısacası
e. 523a/18, 529a/05, 534a/08,
550a/13
el-iḥsān bi-t- temām (Ar.) Bir şey
verilince tam verilmeli; bir iyilik
edilince tam edilmeli
e. 527a/16
elleş- Savaşa girişmek, tutuşmak, karşı
koymak
e.-eyüm 541b/20
elli Elli
e. 543b/19, 544a/08, 548b/08
ellişer Ellişer
e. 538b/15
elma Elma
e. 549a/10, 549a/20
Eltān-ı Hıṭayī Kişi adı
e. 524b/05
em- Emmek
e.-mege başla- 546a/07
emānet (Ar.) Emanet
e.+ vir- 526a/03
emīn (Ar.) Emin, güvenilir, itimat edilir
e.+ ol- 534a/02
emr (Ar.) Buyruk, emir
e.+(‘ākıbet-ül-e.) 528a/23
e.+ eyle- 523a/19, 523b/10,
524b/21, 528b/03, 529a/24,
529b/23, 530b/19, 530b/21,
531a/05, 532a/15, 532a/22,
533a/11, 533b/08, 533b/11,

- 534a/23, 537a/04, 537a/24,
540a/05, 543a/09, 547a/05
e.+i muḥāl 529a/02, 541a/24
e.+in 524b/18, 547a/04
e.+ine 538a/05
e.+iñüz 548a/22, 548b/13
e.+üm 545b/06
- en'ām** (*Ar.*) At, deve, sığır ve koyun gibi hayvanlar
e.+ eyle- 547a/03
- endāḥte** (*Far.*) Atılmış
e.+ eyle- 536b/01
- engüşt-ber-dehān** (*Far.*) Parmağı ağzında, şaşakalan
e.+ it- 522a/23
- engüşt-nümā** (*Far.*) Parmakla gösterilen
e.+y-ı 'ālem ol- 545a/22
- enişte** Enişte
e.+sidür 543a/22
- enük** Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu
e.+i(enügi) 547a/22
- eñse** Arka
e.+sinden 525b/10, 544a/24
- er** 1. Asker, nefer 2. Yiğit, kahraman
e. 524a/23, 524a/24, 524b/14,
524b/14, 525a/23, 525b/22,
527a/20, 527a/22, 527b/25,
528a/02, 529b/14, 541b/08,
541b/13
e.+ile 528b/18, 529a/04, 534a/06
e.+i(ölüm e. ol-) 525a/21
- erbāb** (*Ar.*) Ehil, muktedir; sahipler, malikler
e.+ı dīvān 530a/15, 530a/16,
538a/03, 538a/04, 547a/22, 549b/23
e.+ı tevārīḥ 550a/13
- eren** Yiğit, kahraman kimse; ermiş kimse, veli
e.+ler 526b/08, 534a/12, 543a/04,
544b/03, 544b/05
e.+leri 533a/08, 534a/08
e.+lerüñ 536a/23
- eriş** (*Far.*) Endāze, arşın
e. 546b/06, 547a/24, 547b/22,
548a/15, 551a/25
- erkān** (*Ar.*) Kural, kaide, usul
e.+(adab ve e. bil-) 522b/17,
548b/17
- e.+ı(ādāb-ı e.) 530b/16
- erkek** Erkek
e. 522a/22
- erlik** Erkeklik, yiğitlik
e. 526a/09, 529b/19, 534a/18,
535a/23
e.+in(erligin) 533a/16
e.+ine(erligine) 530b/19
e.+ler it- 547a/10
- es'ad** (*Ar.*) Çok hayırlı, en mutlu
e. 522a/22
- eşahḥ** (*Ar.*) Gerçek, asıl
e. 546b/03
- esbāb** (*Ar.*) Sebepler, alet edevat
e.+ı 'işret 550b/25
- esīr** (*Ar.*) Tutsak; kul, köle
e.+ eyle- 547b/09, 548b/23
e.+ it- 547b/04
e.+ ol- 547b/11, 547b/12, 551a/21
e.+dür 551a/20
- esir-** Azgınlaşmak, sertleşmek, çok kızmak
e.-üp 532a/20
- eslāf** (*Ar.*) Bir hizmette birinden önce bulunmuş olanlar
e. 522a/24
- eşnā** (*Ar. eşnā*) Ara, aralık, vakit, sıra
e.+da 536a/24
- eşnāf** (*Ar.*) Bir sanatla veya dikkāncılıkla geçinen kimse
e. 538b/09
- ester** (*Far.*) Katır
e.+ine 545a/09
- eşele-** Hafifçe kazıp karıştırmak
e.-mekden 532b/02
- eşkāl** (*Ar.*) Biçimler, şekiller, suretler
e.+i naḥs 551a/18
e.+i sa'd 551a/18
e.+i tılsımāt 527a/01
- eşrāf** (*Ar.*) Şeref ve itibar sahibi kimseler
e.+ına 538a/25
- eşref** (*Ar.*) Şerefli, onurlu
e. 522a/22
- eşyā** (*Ar. eşyā*) Eşya
e.+ları 526b/19
e.+sı 539b/16
e.+yı 530b/04
- et** Et
e. 538b/06, 539a/20

etmek Ekmek	525a/23, 525b/18, 526b/07,
e. 538b/06, 539a/22	527a/12, 527a/15, 527a/15,
etmekci Ekmekçi	527a/17, 527a/21, 527a/23,
e.+lerde 539a/20	527b/07, 527b/10, 527b/11,
eṭrāf (Ar.) Civar, yöre, etraf	527b/12, 527b/14, 527b/15,
e.+a 523b/23	527b/16, 527b/17, 528a/14,
e.+ı 550b/06, 551a/01	528a/19, 528b/08, 529a/01,
eṭvār (Ar.) Tavırlar, hareketler	529a/16, 529a/23, 529b/04,
e.+ına(ṭarz-ı e.) 529b/19	529b/16, 529b/17, 529b/22,
ev Mesken, ev	529b/23, 530a/02, 530a/05,
e.+de 534b/15	530a/05, 530a/09, 530a/10,
evc (Ar.) Tepe, zirve	530a/12, 530a/15, 530b/04,
e.+ine 522b/22	530b/10, 530b/21, 531a/02,
evḳāt (Ar.) Zamanlar, çağlar	531a/09, 531a/16, 531a/16,
e.+de 522a/22	531a/17, 531b/04, 531b/05,
evlā (Ar.) Daha uygun, daha lāyık	531b/10, 531b/14, 531b/14,
e.+sı 542a/09	532b/13, 533a/07, 533a/19,
evlād (Ar.) Çocuklar	533a/20, 533a/23, 533b/06,
e.+ı insānī 541a/04	533b/15, 533b/16, 533b/17,
e.+ı 543a/15	533b/21, 533b/22, 534a/01,
e.+um 532a/08, 537a/02	534b/06, 534b/06, 534b/11,
Evliye Kişi adı	534b/12, 534b/14, 534b/15,
e.+yi 533b/02	534b/20, 534b/22, 535a/05,
evvel (Ar.) Önce, ilk, başlangıç	535a/12, 535b/02, 535b/06,
e. 525b/04, 527a/23, 528b/20,	535b/07, 536a/02, 537a/05,
533b/22, 534b/14, 534b/16,	537b/07, 538b/10, 538b/13,
536b/12, 536b/13, 537a/05,	538b/21, 538b/23, 539a/01,
537a/08, 539a/03, 539b/16,	539a/03, 539a/06, 539a/06,
541a/13, 545a/20, 551a/15	539a/08, 539b/18, 539b/21,
e.+de(kār-ı e.) 544a/16	539b/23, 539b/25, 539b/25,
e.+de(zūr-ı e.) 549b/01	540a/02, 540a/03, 540a/05,
e.+den 536b/02, 542a/06, 551a/09	540a/12, 540a/23, 540b/10,
evvelā (Ar.) Öncelikle, ilk olarak	540b/12, 540b/19, 541a/17,
e. 539a/03, 540b/01, 543a/04,	541a/21, 541b/01, 541b/02,
546b/02, 548b/20	541b/05, 541b/06, 541b/11,
evvelki (Ar. +T.) Önceki	541b/15, 542a/06, 542a/21,
e. 538b/07, 549a/21	543a/02, 543a/04, 543a/13,
eyā Ey (seslenme ünlemi)	543a/14, 543a/15, 543a/17,
e. 529a/05, 531b/04, 549b/19	543a/19, 543a/23, 543a/25,
eyer Eyer	543b/03, 543b/13, 543b/20,
e.+ boşalt- 536b/03	543b/23, 544a/01, 544a/04,
e.+ kaşı 531a/13, 531a/20, 531a/24,	544a/06, 544a/16, 544b/02,
533a/04	544b/05, 545a/03, 545a/07,
eyit- Söylemek, demek	545a/11, 545b/05, 545b/06,
e.-di 521a/18, 523b/01, 523b/02,	545b/08, 546a/25, 546b/02,
523b/03, 523b/13, 523b/17,	546b/09, 546b/17, 546b/23,
523b/17, 524a/01, 524a/10,	547a/06, 547a/09, 547a/12,
524b/16, 525a/02, 525a/14,	547b/13, 547b/23, 548a/03,
	548a/04, 548a/10, 548a/19,
	548a/22, 548a/24, 548b/10,

548b/14, 548b/19, 548b/20,
548b/21, 548b/21, 549a/04,
549a/06, 549a/15, 549a/16,
549a/18, 549a/19, 549a/23,
549a/25, 549b/06, 549b/09,
549b/11, 551a/08, 551a/14,
551a/15, 551a/19
e.-diler 525b/08, 531b/01,
531b/11, 535a/03, 536b/18,
537a/09, 537a/19, 538b/11,
538b/12, 539a/25, 539b/01,
539b/07, 542a/05, 542a/07,
542a/10, 542a/16, 542a/18,
544a/11, 544a/13
e.-ür(eydür) 521b/10, 524a/08,
526b/19, 527b/01, 528a/24,
529b/11, 530b/11, 532a/04ve,
533b/02, 534a/04, 534b/01,
535a/18, 536b/08, 538b/19,
542a/12, 542a/16, 543a/11,
547a/24, 547b/05, 547b/15,
550a/23

eyle Öyle

e. 522b/08, 529b/10, 547b/12

eyle- Yapmak, işlemek, yerine getirmek

e. 521a/14, 522a/16, 523b/15,
531a/02, 540a/24, 543a/23
e.-(ārām eyle-) 543b/18
e.-(def' eyle-) 549a/17
e.-(du'ā eyle-) 527a/14
e.-(ferāgat eyle-) 541b/15, 542a/12
e.-(feth eyle-) 525b/21, 527a/23
e.-(haber eyle-) 522a/18
e.-(halāş eyle-) 548b/25
e.-(halvet eyle-) 538b/23
e.-(hamle eyle-) 535b/08, 541b/17
e.-(hizmet eyle-) 530a/07, 549a/05,
549a/09
e.-(icrā eyle-) 527b/16
e.-(imdad eyle-) 527a/24
e.-(istirahat eyle-) 533a/11
e.-(luţf eyle-) 549b/11, 551a/15
e.-(men' eyle-) 525a/24
e.-(müjde eyle-) 528b/09, 530b/10
e.-(pinhān eyle-) 533b/22
e.-(şabr eyle-) 547b/24, 548a/05,
548a/08

e.-(siper eyle-) 536b/02
e.-(tām eyle-) 529b/15
e.-(teskīn eyle-) 523b/15
e.-(tövbe ve istiğfār eyle-) 535b/05
e.-(yürümiş eyle-) 529b/06
e.-di 521a/14, 522a/14, 522a/15,
525b/12, 527a/11, 530a/14,
532b/02, 546a/21, 549b/14
e.-di(āferīn eyle-) 536a/02
e.-di('afv eyle-) 523a/03
e.-di('ağd u nikāh eyle-) 527a/18
e.-di(allak bullak eyle-) 528a/07
e.-di(āmīhte eyle-) 531a/13
e.-di('arz eyle-) 526a/02, 531a/02,
538b/19, 549b/25, 550b/18
e.-di(ārzū eyle-) 530a/05
e.-di('aşk eyle-) 541a/20, 548b/16
e.-di(at kürk eyle-) 543b/05
e.-di(āzād eyle-) 527a/13
e.-di(āzār eyle-) 543a/03
e.-di('azm eyle-) 546b/04
e.-di('azm-i Behiştkend eyle-)
522b/13, 535a/16, 538b/03
e.-di('azm-i Belh eyle-) 523a/19,
538a/09
e.-di('azm-i der-bend-i Kāra Hān
eyle-) 527b/01
e.-di('azm-i der-bend-i Sencāb
eyle-) 524b/20
e.-di('azm-i Ferāmerz eyle-)
543b/05
e.-di('azm-i Īrān eyle-) 538a/07
e.-di('azm-i meydān eyle-) 535a/24
e.-di('azm-i ordu-yı Efrāsiyāb eyle-)
531a/14
e.-di('azm-i Rüstem eyle-) 523b/16,
528b/10, 530b/15
e.-di('azm-i Sa'lük eyle-) 548b/01
e.-di('azm-i sarāy-ı Ferāmerz eyle-)
545a/09
e.-di('azm-i Şār-gān eyle-) 533b/02
e.-di(bahş eyle-) 528b/07
e.-di(bend eyle-) 529a/18
e.-di(beste eyle-) 541a/10
e.-di(beyān eyle-) 537b/11
e.-di(cem' eyle-) 524a/14

e.-di(ceng eyle-) 529b/03, 532a/15,
532a/22
e.-di(cezb eyle-) 521b/05
e.-di(cülüs eyle-) 533b/04
e.-di(çāk eyle-) 523a/16
e.-di(da' vet eyle-) 522b/06
e.-di(da' vet-i dīvān eyle-) 545a/18
e.-di(def' eyle-) 521b/12
e.-di(def' -i humār eyle-) 533a/14
e.-di(der-āguş eyle-) 533a/09
e.-di(dest-i dāmenin pūs eyle-)
545b/03
e.-di(dırāz eyle-) 525a/25
e.-di(dīvān eyle-) 531a/01
e.-di(dört pāre eyle-) 536b/05
e.-di(du' ā eyle-) 522b/12, 523a/05,
524b/17, 525b/22, 530b/18,
530b/19, 533b/15
e.-di(du' ā-yı hayr eyle-) 545b/09
e.-di(du' ālar eyle-) 533a/10
e.-di(düşnām eyle-) 540b/10
e.-di(emr eyle-) 523a/19, 523b/10,
524b/21, 528b/03, 529a/24,
529b/23, 530b/19, 530b/21,
531a/05, 532a/15, 532a/22,
533a/11, 533b/08, 533b/11,
534a/23, 537a/04, 537a/24,
540a/05, 543a/09, 547a/05
e.-di(en' ām eyle-) 547a/03
e.-di(endāhte eyle-) 536b/01
e.-di(fermān eyle-) 521a/17,
521b/09, 524b/18, 524b/19,
528b/19, 531a/04, 532a/09,
533a/04, 533a/25, 538a/15,
539b/14, 540a/04, 545b/13,
547a/03
e.-di(feryād figān eyle-) 551a/12
e.-di(feth eyle-) 525b/22, 530b/07
e.-di(fikr eyle-) 546b/04, 548b/06
e.-di(firār eyle-) 533a/01, 536b/04,
537a/19, 538a/20
e.-di(ğalebe eyle-) 550b/05,
550b/06
e.-di(gözlerin pūs eyle-) 525b/22
e.-di(haber eyle-) 548b/23

e.-di(ħalāş eyle-) 522a/06, 549b/21
e.-di(ħamle eyle-) 528a/15,
530a/18, 535b/14, 537a/14
e.-di(ħatm eyle-) 535a/13
e.-di(ħavāle eyle-) 525a/06,
525a/17, 525a/22, 527a/17,
527b/06, 527b/22, 527b/25,
531b/17, 532b/08, 535b/11
e.-di(ħayf eyle-) 535a/05
e.-di(ħazīne eyle-) 530b/15
e.-di(helāk eyle-) 529a/07, 540b/05,
551a/09
e.-di(heves eyle-) 547a/18
e.-di(hībe eyle-) 531a/03
e.-di(ħicāb eyle-) 541b/19
e.-di(ħurd eyle-) 523b/09, 525a/19
e.-di(hücüm eyle-) 551a/14
e.-di(hüküm ü ħükümet eyle-)
537b/04
e.-di(ızlāl eyle-) 522a/11
e.-di(' ibādet eyle-) 546a/14
e.-di(iclās eyle-) 538a/03
e.-di(ifāde eyle-) 524b/13
e.-di(iĥsānlar eyle-) 547a/03
e.-di(iki pāre eyle-) 530b/01,
532b/13
e.-di(ikrām eyle-) 538a/16
e.-di(' ilāc eyle-) 523b/17
e.-di(irsāl eyle-) 539b/08
e.-di(işābet eyle-) 542b/03
e.-di(istikbāl eyle-) 538a/11,
538a/11
e.-di(istima' eyle-) 531b/12
e.-di(işāret eyle-) 521a/09, 538b/23,
546a/24
e.-di(' işret eyle-) 537b/06
e.-di(kabz eyle-) 525b/19
e.-di(karār eyle-) 523b/22, 523b/25,
524b/01, 527b/03, 528b/19,
530b/14, 538a/08, 538a/14,
538a/14, 543a/12, 545a/01,
545b/03, 545b/05, 547a/24,
549b/15, 551a/07
e.-di(katıl eyle-) 524a/08

e.-di(kebāb eyle-) 550b/04
e.-di(kıyām eyle-) 533a/23
e.-di(kuma eyle-) 528a/05
e.-di(medḥ eyle-) 530a/05, 533a/16
e.-di(medḥ ve ḡenā eyle-) 537a/03
e.-di(men' eyle-) 525a/14, 528a/01,
535b/11, 541b/22, 541b/24
e.-di(merḥabā eyle-) 533a/08
e.-di(mertebe-i muḥabbet eyle-)
550a/01
e.-di(murād eyle-) 521a/18,
528a/19, 534b/20, 548b/06
e.-di(muḥalsam eyle-) 550a/12
e.-di(mübāşeret eyle-) 523b/23,
532a/06
e.-di(müjde eyle-) 549b/21
e.-di(münevver eyle-) 533a/14
e.-di(mürür eyle-) 522a/21
e.-di(müştebik eyle-) 550a/12
e.-di(naql eyle-) 522a/04, 524b/08,
527a/10, 528b/15, 529a/02,
529a/22, 539a/02, 540b/20,
543a/14, 545a/03, 546b/01,
546b/23, 551a/09
e.-di(naql ü beyān eyle-) 530b/18,
538a/16, 540b/24
e.-di(naşb eyle-) 550a/14
e.-di(naşıhat eyle-) 523a/09
e.-di(nazar eyle-) 550b/10
e.-di(nevāht eyle-) 546b/17
e.-di(nüş eyle-) 531a/08, 531a/08
e.-di(pādişāh eyle-) 527a/18
e.-di(pāy-māl eyle-) 544a/05
e.-di(perişān eyle-) 551a/12
e.-di(pür-tāb eyle-) 541a/06
e.-di(ref eyle-) 530a/08
e.-di(ri'āyetler eyle-) 549b/15
e.-di(şabr eyle-) 549a/13
e.-di(şalb eyle-) 539b/20, 540b/08
e.-di(ser-kaşlan eyle-) 550a/01
e.-di(sipāriş eyle-) 539b/08

e.-di(su'āl eyle-) 525b/17, 526b/10,
530b/18, 535a/03, 540a/12,
542a/06, 542a/18, 545a/02
e.-di(şehīd eyle-) 521b/01
e.-di(şürū' eyle-) 535a/07
e.-di(tābi' eyle-) 549b/21, 550a/18
e.-di(taḥrīr eyle-) 546a/15
e.-di(taḥsīn eyle-) 526a/09,
540b/21, 546b/01, 550a/01
e.-di(taḥsīnler eyle-) 530b/19
e.-di(taḥsīm eyle-) 528b/04
e.-di(ṭaleb eyle-) 531a/12
e.-di(ta' līm eyle-) 521a/22
e.-di(ta' yīn eyle-) 522b/01,
524a/17, 524a/22, 533b/13,
533b/17, 533b/21, 534a/03,
537a/04, 537b/12, 548b/23
e.-di(ta' zīm eyle-) 545a/14
e.-di(ta' zīr eyle-) 543a/06
e.-di(te' essüf eyle-) 547b/15
e.-di(tehevür eyle-) 544a/03
e.-di(temennā eyle-) 533a/09,
549b/09
e.-di(tenbīh eyle-) 523a/05,
524a/22, 524b/22, 528b/11,
533b/22, 538a/06
e.-di(tenbīh ve te' kid eyle-)
522a/18, 538a/04
e.-di(teslīm eyle-) 521b/02
e.-di('urūc eyle-) 521b/08, 546b/22
e.-di(vaşf eyle-) 550a/11
e.-di(vaz' eyle-) 541a/11
e.-di(vedā' eyle-) 521a/06
e.-di(yemīn eyle-) 551a/15
e.-di(żabṭ eyle-) 524a/18, 525b/16,
525b/19, 525b/19, 526a/09,
527b/23, 528b/01, 530b/04,
531a/17, 532b/11, 550a/17
e.-di(zaḥm-dār eyle-) 532a/13
e.-di(żarar eyle-) 546a/08
e.-di(zerk eyle-) 531a/25
e.-di(żuhūr eyle-) 529a/16, 541a/10,
543b/20, 545a/15

e.-di(zür eyle-) 525a/11, 527b/12,
527b/18, 549a/21, 549a/23,
549a/24, 549a/25
e.-di-se(zür eyle-) 549b/01
e.-digümüz(naql eyle-) 550b/06
e.-diler 523a/10
e.-diler(ārām eyle-) 529a/23,
529b/06
e.-diler(asāyiş eyle-) 545b/21
e.-diler(‘azm-i Belğ eyle-) 544b/14
e.-diler(‘azm-i Cābülka eyle-)
549b/19
e.-diler(‘azm-i Çin eyle-) 537a/15
e.-diler(‘azm-i der-bend-i Kara Hān
ve Ferāmerz eyle-) 530b/21
e.-diler(‘azm-i dīvān-ı Kāvus eyle-)
545a/2
e.-diler(bend eyle-) 537a/03
e.-diler(bī‘at eyle-) 537b/02
e.-diler(ceng eyle-) 534a/09
e.-diler(defn eyle-) 523b/12,
534a/24
e.-diler(esir eyle-) 547b/09
e.-diler(fānūs-ı fūrūzān eyle-)
532a/22
e.-diler(feryād figān eyle-) 547b/13
e.-diler(firār eyle-) 525b/09,
537a/16
e.-diler(haber eyle-) 523a/21,
545a/11, 547b/08, 548b/03
e.-diler(hāzır eyle-) 544b/13
e.-diler(helāk eyle-) 529a/11
e.-diler(hücüm eyle-) 528a/06
e.-diler(ihāta eyle-) 532a/01
e.-diler(‘işret eyle-) 545b/20
e.-diler(karār eyle-) 525b/25,
531a/02, 532a/09, 533a/18,
538a/03, 541a/05, 545a/04,
545a/06, 545b/16
e.-diler(ma‘mūr eyle-) 547b/03
e.-diler(meş‘al eyle-) 532a/22
e.-diler(muḳarrir eyle-) 541a/03
e.-diler(murād eyle-) 530a/14
e.-diler(müjde eyle-) 536b/20

e.-diler(müşāvere eyle-) 526a/20
e.-diler(naql eyle-) 523a/11,
529a/20
e.-diler(peydā eyle-) 538b/08
e.-diler(ri‘āyetler eyle-) 549b/16
e.-diler(süvār eyle-) 529a/07
e.-diler(şikāyet eyle-) 547b/11
e.-diler(temāşā eyle-) 526a/15
e.-diler(yek-sān eyle-) 540a/06
e.-diler(yüriyiş eyle-) 529a/12
e.-diñüz(n’eyle-) 539a/16, 539b/25
e.-dügi(ceng eyle-) 541b/09,
542a/21
e.-dügi(hizmet eyle-) 549a/07
e.-dügi(püse-i kenār eyle-) 540b/04
e.-dügin(ceng eyle-) 528b/15
e.-dügin(münhezim eyle-) 531a/15
e.-düginden(ceng eyle-) 541b/25
e.-dügine 541b/11
e.-dügün 522a/09
e.-dükde(havāle eyle-) 542a/24
e.-dükde(murād eyle-) 523b/03
e.-dükde(mürür eyle-) 550a/17
e.-dükde(pūs eyle-) 525b/03
e.-dükde(su‘āl eyle-) 531a/11
e.-dükde(teveccüh eyle-) 523b/08
e.-dükden 526a/25
e.-dükden(nüş eyle-) 545a/15
e.-dükden(perākende ve perişān
eyle-) 528b/03
e.-dükleri(şayd eyle-) 550b/03
e.-düm 543a/14
e.-düm(‘azm eyle-) 546b/11
e.-düm(fikr eyle-) 548b/25
e.-düm(haḩā eyle-) 521b/11
e.-düm(naql eyle-) 551a/15
e.-düm(naşb eyle-) 531a/10
e.-düm(şabr eyle-) 548a/22
e.-düm(ta‘yīn eyle-) 527a/22,
527a/23, 533a/24
e.-düñ(bed-nām eyle-) 543a/04
e.-düñ(da‘vet eyle-) 546a/25
e.-düñ(hamle eyle-) 525a/23,
528a/02
e.-düñ(helāk eyle-) 551a/12

e.-düñ(zān eyle-) 541b/12
e.-iler(istikbāl eyle-) 533a/08
e.-me(bī-edeblik eyle-) 531b/01
e.-me(muḥālefet eyle-) 545a/18
e.-medi 548b/18
e.-medi(ḥazz eyle-) 526a/24
e.-medi(muḥālefet eyle-) 521a/16
e.-mediñüz(ḥaber eyle-) 542a/15
e.-medük(ceng eyle-) 535b/01
e.-mege 526a/11
e.-mege(ḥalāş eyle-) 536b/17
e.-mege(ḥizmet eyle-) 530a/04
e.-mege(şikār eyle-) 547a/18
e.-mege(terbiye eyle-) 522b/01
e.-mek(āzār ve te'dīb eyle-) 544b/05
e.-mek(firār eyle-) 525a/25
e.-mek(men' eyle-) 547b/22
e.-mek(şalā eyle-) 531a/22
e.-mek(şikār eyle-) 550b/12
e.-mekde('işret eyle-) 550b/23
e.-mekden(fikr eyle-) 546a/11
e.-mekdür(sīne-şāf eyle-) 545a/18
e.-mem(helāl eyle-) 544b/05
e.-mem(lecc eyle-) 549a/18
e.-memişdür(muḥālefet eyle-) 544b/09
e.-memiş-idi(tedārük eyle-) 524a/14
e.-memişsin(eyü eyle-) 543a/15
e.-meñüzi(murād eyle-) 527a/18
e.-mese(murād eyle-) 521a/15
e.-meyesin(iftirā eyle-) 531b/07
e.-meyüp(ḥaḫā eyle-) 541a/12
e.-meyüp(iltifāt eyle-) 523a/23
e.-meyüp(ḳabül eyle-) 531a/02
e.-meyüp(merḥamet eyle-) 521a/25
e.-mez(kār eyle-) 529a/02
e.-miş(firār eyle-) 540a/17
e.-miş(ta'yīn eyle-) 524b/13, 524b/15
e.-miş(teveccüh eyle-) 546b/10
e.-miş(żabṭ eyle-) 527b/10
e.-mişdür(zuḥūr eyle-) 546b/21
e.-miş-idi('azm eyle-) 534b/01

e.-miş-idi(ceng eyle-) 535a/10
e.-miş-idi(ta'yīn eyle-) 527a/21, 528a/13
e.-miş-idi(tenbīh eyle-) 530b/13
e.-mişler(ḳarār eyle-) 526a/13
e.-mişlerdi(ta'yīn eyle-) 527b/02
e.-mişlerdür(rivāyet eyle-) 546b/25
e.-mişlerdür(taḫrīr eyle-) 550a/13
e.-mişlerdür(taşrīh eyle-) 550a/13
e.-mişsin(esīr eyle-) 548b/23
e.-mişümdür(teveccüh eyle-) 538a/25
e.-ñ(ğayret eyle-) 534a/18
e.-ñ(helāl eyle-) 544a/01
e.-r(beyān eyle-) 530a/23
e.-r(ceng eyle-) 542a/05, 542a/07, 542a/12
e.-r(fikr eyle-) 522a/08
e.-r(ḥalāş eyle-) 551a/20
e.-r(helāk eyle-) 542a/16, 551a/09
e.-r(heves eyle-) 526b/10, 541b/20
e.-r(iḥāḫa eyle-) 532a/01
e.-r(iḫtizā eyle-) 547b/16, 549a/01
e.-r('işret eyle-) 532a/09, 550b/23
e.-r('itāb eyle-) 551a/03
e.-r(keşf-i rāz eyle-) 522a/21
e.-r(naḳl eyle-) 523a/11
e.-r(naḳl ü beyān eyle-) 526a/05, 545b/24, 550a/05
e.-r(pinhān eyle-) 533b/20
e.-rdi(fikr eyle-) 545a/11
e.-rdi(firār eyle-) 536b/12
e.-rdi(gönlin eyle-) 547a/15
e.-rdi(helāk eyle-) 550a/23
e.-rdi(ibrām eyle-) 534a/18
e.-rdi('işret eyle-) 532a/05, 542a/16
e.-rdi(naşıḫat eyle-) 541b/25
e.-rdi(şayd u şikār eyle-) 550a/03
e.-rdi(tekliḫ eyle-) 547a/21
e.-rdi(temāşā eyle-) 532a/09
e.-rken(seyr ü temāşā eyle-) 550b/06
e.-rken(taşavvur eyle-) 544a/25
e.-rse(güzzer eyle-) 525b/03

e.-rse(işābet eyle-) 523b/10
e.-rse(muḥālefet eyle-) 538a/05
e.-rse(vaż'-ı ḥaml eyle-) 522a/18
e.-rseñ(muḥālefet eyle-) 549a/01
e.-rseñ(n'eyle-) 523b/15, 531a/02
e.-rsin(ḥareket eyle-) 522b/14
e.-rsin(ibrām eyle-) 531b/14
e.-rsin(ḳatlı eyle-) 521a/18
e.-rsin(n'eyle-) 543a/23, 548b/21
e.-rsün 549a/12
e.-rsün(lecc eyle-) 549a/18
e.-rüm(ḥalāş eyle-) 547b/16, 547b/23
e.-rüm(ḥamle eyle-) 549a/16
e.-rüm(n'eyle-) 538b/14
e.-rüm(ricā eyle-) 527a/18
e.-rüm(ta'yīn eyle-) 538b/14
e.-rüm(tenbīh eyle-) 523a/02
e.-rüm(ṭu'me-yi dendān-ı tīg-ı bürrān eyle-) 530a/16
e.-se(ḥaber eyle-) 551a/21
e.-se(ḥabs eyle-) 550a/09
e.-se(ḳatlı eyle-) 521b/03
e.-se(mübāşeret eyle-) 524a/12
e.-se(müşerref eyle-) 550a/10
e.-se(şarf eyle-) 535b/15
e.-se(ṭaleb eyle-) 524a/11
e.-se(żabṭ eyle-) 550a/08
e.-se(zuḥūr eyle-) 545a/20
e.-sek(n'eyle-) 535b/02
e.-sek(su'āl eyle-) 543b/09
e.-seler(zūr eyle-) 527b/13
e.-señ(seyr ü seyāḥat eyle-) 545a/22
e.-señ(tekmīl-i 'ırz eyle-) 545a/23
e.-sün(def' eyle-) 545a/09
e.-sün(istikbāl eyle-) 533a/07
e.-sün(n'eyle-) 523b/10, 535a/05, 540a/23, 540b/06, 544b/08, 551a/03
e.-ye(dāmenin pūs eyle-) 548b/18
e.-ye(helāk eyle-) 550b/21

e.-ye(ḥiṭāb-ı 'itāb eyle-) 542a/15
e.-ye(ḥurd eyle-) 527a/05
e.-ye(iş eyle-) 526b/14
e.-ye(ḳatlı eyle-) 522a/05
e.-yeler(hücüm eyle-) 530a/15
e.-yelüm(ḥareket eyle-) 528b/20
e.-yelüm(tenāvül eyle-) 541b/02
e.-yen 531a/21
e.-yü(ārām eyle-) 531a/01
e.-yüm(n'eyle-) 540a/25, 541b/20, 544b/02, 547b/13, 549a/04
e.-yüp(asāyiş eyle-) 544a/20
e.-yüp('azm-i rāh eyle-) 543a/10
e.-yüp(fikr eyle-) 541a/17
e.-yüp(ḥamle eyle-) 549a/17
e.-yüp(ḥāzır eyle-) 530b/21
e.-yüp(su'āl eyle-) 538a/16
e.-yüp(temennā eyle-) 546a/19
e.-yüp(żabṭ eyle-) 540b/14

eyü İyi

e. 523a/05, 523b/02, 540b/10, 540b/21, 545a/19, 546b/07
e.+ eyle- 543a/15
e.+ ol- 534b/12
e.+si 542a/15, 549a/19

eyvāh (Far.) Eyvah

e. 521b/11, 551a/01

eyyām (Ar.) Günler

e.+ -ıla(mürür-ı e.) 547a/13

ezelī (Ar.) Öncesiz, başlangıçsız

e.+(taḳdīr-i e.) 523b/19

ezeliyye (Ar.) Ezele mensup, ezel ile ilgili

e.+(ḥallāḳ-ı e.) 521b/02

ez-īn-cānib (Far.) Bu taraftan

e. 524a/08, 525b/20, 526a/05, 528b/17, 530b/11, 533b/02, 534b/01, 535a/18, 536b/08, 538b/19, 540a/07, 540b/25, 544a/20, 550b/23

eziyet (Ar.) Eziyet

e.+(cevr ü e. ol-) 522b/25

-F-

- fā`ide** (*Ar.*) Fayda, yarar
f. 529b/03
f.+ it- 524a/10
- fānūs** (*Ar.*) İçinde mum yakılan büyük fener, camlı muhafaza
f.+(şu`le ve f. yaqdır-) 532a/17
f.+ı fūrūzān eyle- 532a/22
- fāriğ** (*Ar.*) Vazgeçmiş, çekilmiş
f.+ ol- 537a/25, 548a/10
- fāris** (*Ar.*) Ata binmekte maharetli
f.+ ol- 547a/19
- farq** (*Ar.*) Ayrılık, başkalık
f.+ı 542a/02
- fedāī** (*Ar.*) Canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan
f. 526b/13
f.+de 526a/10
f.+ler 526a/12
- fedāīlık** (*Ar.+T.*) Fedāī olan kimsenin durumu
f.+ it- 526b/11
- felek** (*Ar.*) 1. Gökyüzü, sema 2. Ālem, dünya
f. 536a/23
f.+(cāsūs-ı f. ol-) 547a/07
f.+den 550b/01
f.+den(ķubbe-yi f.) 533a/14
- fen** (*Ar. fenn*) Fen
f.+ı sipāhīlık 547a/20
- fenā** (*Ar.*) Yokluk, yok olma
f.+ vir- 534a/22
f.+dan(hevā-yı f.) 525a/17, 535b/14
- ferāğat** (*Ar.*) Rahatlık, huzur
f.+ eyle- 541b/15, 542a/12
f.+ it- 543b/17
- Ferāmerz** Kişi adı
f. 522a/20, 524a/03, 524b/11, 524b/18, 524b/19, 524b/21, 524b/24, 525a/01, 525a/02, 525a/04, 525a/06, 525a/14, 525a/17, 525a/22, 525b/04, 525b/06, 525b/09, 525b/10,

525b/12, 525b/14, 525b/15, 525b/16, 525b/17, 525b/18, 525b/22, 525b/22, 526a/02, 526a/04, 526a/08, 526a/10, 526a/15, 526a/17, 526a/25, 526b/08, 526b/10, 526b/14, 526b/17, 526b/20, 526b/21, 526b/23, 527a/02, 527a/03, 527a/04, 527a/08, 527a/09, 527a/11, 527a/12, 527a/13, 527a/15, 527a/15, 527a/24, 527b/01, 527b/06, 527b/07, 527b/07, 527b/10, 527b/11, 527b/15, 527b/17, 527b/20, 527b/25, 528a/01, 528a/05, 528a/12, 528a/15, 528a/15, 528a/17, 528a/17, 528a/19, 528a/22, 528a/22, 528b/03, 528b/06, 528b/10, 528b/16, 529a/20, 529a/20, 529a/21, 529a/24, 529a/24, 529a/25, 529b/02, 529b/03, 529b/06, 529b/09, 529b/17, 529b/22, 530a/08, 530a/15, 530a/18, 530a/19, 530a/21, 530a/21, 530a/25, 530b/02, 530b/07, 530b/08, 530b/09, 530b/13, 530b/14, 530b/21, 530b/25, 531a/02, 531a/06, 531a/08, 531a/11, 531a/15, 531a/16, 531a/18, 531a/24, 531b/01, 531b/05, 531b/05, 531b/06, 531b/14, 531b/17, 531b/18, 531b/19, 531b/20, 532a/01, 532a/06, 532a/08, 532a/09, 532a/15, 532a/17, 532a/20, 532a/23, 532a/24, 532a/25, 532a/25, 532b/02, 532b/04, 532b/08, 532b/11, 532b/15, 533a/01, 533a/03, 533a/04, 533a/09, 533a/14, 533a/14, 533a/21, 533a/22, 533b/01, 533b/04, 533b/17, 533b/17, 533b/24, 534b/02, 534b/04, 534b/11, 534b/15, 534b/19, 534b/24, 534b/24, 535a/03, 535a/04, 535a/15, 535a/16, 535a/18, 536b/10, 536b/12, 536b/12, 536b/14, 536b/17, 536b/18, 536b/18, 536b/22,

536b/22, 536b/22, 537a/06,
537a/08, 537a/09, 537a/22,
538a/12, 538a/14, 538a/16,
541a/17, 541a/21, 541a/23,
541a/24, 541b/01, 541b/05,
541b/09, 541b/09, 541b/11,
541b/12, 541b/14, 541b/17,
541b/18, 541b/20, 541b/23,
541b/24, 541b/25, 541b19,
542a/11, 542a/12, 542a/16,
542a/21, 542a/21, 542a/21,
542a/24, 542b/02, 542b/08,
542b/10, 543a/01, 543a/03,
543a/15, 543b/03, 543b/08,
543b/13, 543b/14, 543b/17,
543b/22, 543b/22, 543b/23,
544a/06, 544a/06, 544a/07,
544a/09, 544a/13, 544a/23,
544a/25, 544b/02, 544b/08,
544b/13, 544b/14, 545a/06,
545a/06, 545a/07, 545a/09,
545a/11, 545a/14, 545a/14,
545a/23, 545b/02, 545b/06,
545b/06, 545b/08, 545b/09,
545b/16, 545b/24, 545b/25,
546a/04, 546a/05, 546a/06,
546a/08, 546a/11, 546a/23,
546a/25, 546b/01, 546b/07,
546b/07, 546b/17, 546b/22,
546b/23, 547b/14, 547b/16,
548a/03, 550a/11
f.+(‘arz-ı deşt-i f. eyle-) 528b/13
f.+(‘asker-i f.) 528b/02
f.+(‘azm-i der-bend-i Kara Hân ve
f. eyle-) 530b/21
f.+(‘azm-i f. eyle-) 543b/05
f.+(‘azm-i sarây-ı f. eyle-) 545a/09
f.+(sâbıka-i f.) 546b/25
f.+(tebdîl-i f.) 533b/17
f.+den 524b/09, 525a/25, 527a/03,
533b/22, 536b/13, 537a/16,
541a/18, 544a/09
f.+den(na‘ra-yı f.) 527a/03
f.+dür 526b/25, 527b/22, 531b/02,
531b/02, 533a/11, 533a/13,
533b/02, 541a/06, 541a/09,
541a/11, 541a/15, 543b/11,
545b/06, 546a/14, 546b/04
f.+dür(seyâhat-i f.) 540b/25

f.+e 524b/16, 524b/17, 525a/06,
525a/17, 525a/19, 525a/22,
525b/20, 525b/22, 526b/04,
526b/07, 527a/11, 527a/23,
527b/01, 527b/06, 527b/10,
527b/21, 527b/25, 528a/08,
528b/06, 528b/14, 529b/20,
530a/05, 530b/08, 530b/14,
530b/19, 530b/20, 530b/21,
531a/02, 531a/06, 531a/06,
531a/08, 531a/09, 531b/17,
532a/07, 532b/12, 532b/13,
533a/09, 533a/14, 533a/20,
533b/01, 533b/13, 535a/12,
535a/14, 535a/15, 535a/16,
538a/15, 541b/14, 541b/17,
542b/03, 543a/10, 543b/17,
544a/07, 544a/08, 544a/15,
544a/22, 544b/08, 544b/10,
545a/11, 545b/12, 546b/03,
547b/16, 548a/12

f.+i dilîr 534b/01

f.+i 524a/07, 526a/15, 527a/21,
528a/06, 528a/21, 529a/19,
529b/23, 530a/08, 530a/13,
530b/13, 531b/24, 532a/14,
533a/06, 533a/07, 533a/08,
533b/16, 533b/21, 534a/04,
534b/17, 536b/20, 537a/01,
537b/12, 538a/07, 541a/16,
543b/02, 544a/11, 544b/12,
545a/02, 545a/08, 545b/09,
545b/14

f.+in 533b/21

f.+üm 535a/13, 544a/25, 545b/09

f.+ün 535a/10

f.+ün 525a/13, 525a/14,
525a/25, 526a/04, 526a/17,
526b/04, 527a/21, 527b/02,
527b/04, 527b/12, 527b/24,
528a/04, 528a/07, 528a/08,
528a/10, 528a/14, 528a/17,
528b/14, 528b/15, 529a/14,
529a/15, 529b/01, 529b/19,
530a/07, 530a/15, 530a/23,
531a/09, 532a/06, 532a/15,
532a/20, 532b/06, 532b/06,
532b/11, 533a/04, 533a/16,
533a/20, 533a/23, 533b/04,
534a/24, 534b/02, 534b/17,

- 535a/10, 535a/13, 536b/16,
536b/22, 541a/11, 541a/20,
542a/01, 542a/04, 542a/24,
542b/04, 542b/11, 543a/13,
543a/16, 543a/19, 543a/21,
543a/23, 543b/01, 543b/10,
543b/13, 544a/12, 544a/21,
544b/04, 544b/11, 545b/05,
546a/22
f.+ũñ(na'ra-yı f.) 530a/17
- Ferāmerz-i dilber** *krş.* **Ferāmerz**
f.+i 533a/19
- Feramerz-i ser-āmed** *krş.* **Ferāmerz**
f. 521b/03, 523a/16, 524b/08,
524b/24, 528a/11, 529a/12,
536b/08, 541a/06, 543b/07
f.+üm 533a/24
f.+ũñ 526b/19, 535a/18, 544a/18
- Ferāmerz-i şîr-dil** *krş.* **Ferāmerz**
f. 527b/03
- ferāmūş** (*Far.*) Unutma, unutulma
f.+(du'ādan f. it-) 528b/09
f.+ it- 546b/09
- ferāset** (*Ar.*) Anlayışlılık, çabuk seziş
f.+ine 546b/01
- ferhunde** (*Far.*) Mesut, mutlu, uğurlu,
kutlu
f.+i-(duhter-i f. ahter) 522b/17
- fermān** (*Far.*) Emir, buyruk, ferman
f.+ eyle- 521a/17, 521b/09,
524b/18, 524b/19, 528b/19,
531a/04, 532a/08, 533a/04,
533a/25, 538a/15, 539b/14,
540a/04, 545b/13, 547a/03
f.+ı pādīshāh 545a/09
f.+iñuz 524b/15, 535a/08
f.+uma 523a/14
- ferrāş** (*Ar.*) Hizmetçi
f.+lar 535a/22
- feryād** (*Far.*) Haykırış, inleyip sızlanma
f. 522a/01, 532b/02
f.+ fiğān eyle- 547b/13, 551a/12
f.+ it- 526b/03
f.+ı 551a/23
f.+lar it- 536b/15
- fesād** (*Ar.*) Bozgunculuk, fesat
f. 521a/01
- feth** (*Ar.*) Ele geçirme
f. 525b/22, 529a/11
f.+ eyle- 525b/21, 525b/22,
527a/23, 530b/07
f.+ it- 524b/16, 528b/07, 548a/03,
550a/10
f.+ ol- 528b/09
f.+i 548a/01, 548a/01
f.+ine 530b/04
f.+iñ 530b/10
- fettān** (*Ar.*) Fitne ve fesada teşvik eden,
fenalık yapan, ayartan
f.+dur 540a/16
- fevvāre** (*Ar.*) İçinden su fişkıran şey,
fiskiye
f. 530a/19
- feylesūf** (*Ar.*) Filozof, hakim
f. 547a/04, 547a/06, 547a/07,
547a/16, 547a/16, 548a/08,
548a/10, 548a/16, 548a/17,
548a/19, 549b/17, 551a/15,
551a/15, 551a/21
f.+ı ekber 548a/10
- fır fır** Ses taklidi ikileme
f.+ çevir- 525a/06
- fırila-** Fırlamak
f.-dı 533a/03
f.-yup 542b/07
- fırlat-** Hızla atmak, kaldırıp atmak
f.-dı 525a/14, 525a/19, 532b/11
f.-dı-sa 546a/09
- fırşat** (*Ar.*) Uygun zaman, elverişli durum,
fırsat
f.+ bula-bil- 540b/12
f.+ bul- 528a/21, 532a/24, 541b/10,
543b/13, 547b/10, 548a/10,
551a/09
f.+ vir- 548a/23
- fi-l-ḥakīka** (*Ar.*) Gerçekten, hakikatte
f. 529b/03, 540a/25, 543b/03,
549a/11
- fi-l-ḥāl** (*Ar.*) Bu anda, hemen, şimdi
f. 539b/16
- fidān** (*Yun. phytane*) Ağaçların yeni
yetişmekte olan taze hali
f. 546a/05, 546a/07, 546a/10
f.+a 546a/08
f.+ı 546a/05, 546a/06, 546a/06

fiġān (*Far.*) İztırap ile baġırıp çağırma,
inleme
f.+(feryād f. eyle-) 547b/13,
551a/12
f.+ı 532b/02

fıkr (*Ar.*) Düşünce, fikir
f. 529b/09
f.+ eyle- 522a/08, 541a/17,
545a/11, 546a/11, 546b/04,
548b/06, 548b/25
f.+ it- 524a/10, 534b/20, 538b/08,
544a/23, 546b/06, 546b/19
f.+de 551a/24
f.+e var- 531b/04
f.+in kaldur- 545a/20

filān (*Ar. fülān*) Belirtilmesi gereksiz
görülen kişi ve yer gibi ifadelerde
kullanılır; filan, filanca
f. 526b/13, f. 539a/11, 539a/15,
539b/08, 539b/14, 548a/13

fincān (*Ar.*) Fincan
f. 543b/06

fırār (*Ar.*) Kaçma
f.+ eyle- 525a/25, 525b/09,
533a/01, 536b/04, 536b/11,
537a/16, 537a/19, 538a/20, 540a/17
f.+ it- 536b/09

Firengīs *krş.* **Firengīs Bānū**
f.+i 521b/09, 522a/05, 522a/18

Firengīs Bānū Kiři adı
f. 521a/05, 522a/17, 522a/22,
522b/06, 522b/07, 522b/08,
522b/09, 522b/12, 523a/05
f.+dan 522b/17
f.+nuñ 522a/21, 522b/12
f.+ya 522b/05, 522b/11, 522b/25,
523a/05, 534a/01
f.+yı 521b/06, 522a/04, 522a/06,
522b/08

fitrāk (*Far.*) Atın terkisi, eyer, atın
arkasında bulunan ve eşya
baġlamaya yarayan kayışlar
f.+ına 541a/09, 541b/12
f.+uma 541b/04
f.+umda 541b/06
f.+unda 541b/06

fuġarā (*Ar.*) Fakirler, yoksullar
f.+ya 547a/06

furtına (*İt. fortuna*) Fırtına
f.+ ħop- 521b/07

-fūruř (*Far.*) Satan, satıcı
f.+lar(zahīre-f.) 538b/10

fūrūzān (*Far.*) Parlayıcı, parlayan, parlak
f.+(fānūs-ı f. eyle-) 532a/22

-G-

ġaddār (*Ar.*) Merhametsiz, zalim
g. 522a/08

ġaddāre (*Ar.*) Büyük bıçak
g. 530a/19, 531b/18
g.+ göster- 530a/25
g.+si 530a/21
g.+si-le 530a/25
g.+sin 530a/18, 531b/17
g.+sin ħap- 531b/16
g.+yi 530a/19, 531b/17

ġāfil (*Ar.*) Gaflete düşmüş, habersiz kimse;
habersizce
g. 536a/04
g.+ ol- 521a/09

ġaflet (*Ar.*) Gafillik, habersiz olma
g. 524a/12

ġāh (*Far.*) Ara sıra, bazen
g. 534a/20, 534a/21, 534a/21,
534a/24, 534a/24, 535b/03,
535b/03, 542a/12, 542a/12,
547a/15, 547a/15, 547a/20, 547a/20
g.+ma(gürz-g.) 532a/01, 532a/02

ġalebe (*Ar.*) Galip gelme, üstünlük
g. 541b/10
g.+ eyle- 550b/05, 550b/06
g.+ göster- 529a/06
g.+ it- 541b/17, 549a/08, 549a/08,
549a/09
g.+i dīvān it- 538a/02

ġālib (*Ar.*) Üstün gelen, yenen

g. 548a/08, 548a/13, 548a/16
g.+dür 548a/19
g.+ gel- 549a/11
g.+ine 549a/07
ġalibā (*Ar.*) Görünüşe göre, belki
g. 542a/19, 550b/14
ġalţān (*Far.*) Yuvarlanan
g.+ ol- 536b/22
ġam (*Ar. ġamm*) Keder, tasa, kaygı
g.+a düş- 551a/09
g.+da 531a/18
ġam-gīn (*Ar. +F.*) Kederli, dertli
g.+ ol- 531a/18, 551a/03, 551a/21
ġammāz (*Ar.*) Birine iftira ederek zarar
veren, fitneci
g.+ it- 542a/10
ġanāim (*Ar.*) Düşmandan alınan mallar,
ganimet
g.+i 528b/03, 530b/14
ġaraż (*Ar.*) Gizli düşmanlık, kin, kötü
niyet
g.+ı 551a/09
ġarīb (*Ar.*) Garip, tuhaf
g. 545b/24, 546b/17
g.+(merd-i ġ.) 530a/03
g.+em(merd-i ġ.) 529b/17
ġarībe (*Ar.*) *krş.* **ġarīb**
g.+(rü`yā-yı ġ.) 546a/25
g.+yi(hikāye-yi ġ.) 546b/25
ġark (*Ar.*) Boġulma, batma
g.+ ol- 524b/21
ġark-nāk (*Ar. + Far.*) Boġulmuş, batmış
g.+ ol- 550b/11
ġāv-ser (*Far.*) Öküz kafalı
g.+(gürz-i g.) 542b/12
g.+i(gürz-i g.) 542a/20
ġavġa (*Ar.*) Kavga, dövüşme
g.+sı 543a/13
ġāyet (*Ar.*) Son derece, çok fazla, iyi
g. 523b/10, 544a/14, 544a/15,
547a/12, 547b/12, 550a/23
ġayret (*Ar.*) Çalışma, çabalama, gayret
g. 525b/02, 542a/03
g.+ eyle- 534a/18

g.+ ve `ār gel- 526b/09
g.+e düş- 526a/11
g.+e gel- 532b/04
g.+i derūnın yaġ- 526b/09
g.+i müstevlī ol- 536b/21
g.+ile 529a/12
g.+inden 536b/21, 544b/04
g.+iñüz 531b/11
ġayrı (*Ar.*) 1. Başka, özge 2. Bundan
sonra, artık
g. 521a/07, 521b/11, 525a/21,
526b/08, 526b/14, 526b/17,
526b/20, 529a/12, 529a/14,
530a/13, 531b/07, 531b/21,
532b/02, 532b/11, 534a/01,
534b/22, 534b/24, 536b/07,
538a/04, 538b/05, 540b/21,
542a/21, 542b/04, 544a/09,
544b/03, 544b/10, 546a/13,
548b/06
g.+sın 550a/21
ġazā (*Ar.*) Din uğruna yapılan savaş
g.+yı 530b/09
ġazab (*Ar.*) Hiddet, öfke, gazap
g. 528a/20, 528a/24
g.+ it- 542a/10, 542a/14
g.+a gel- 523b/03, 526b/07,
528a/19, 531a/22, 532b/08,
535b/07, 536a/13, 541b/06,
541b/11, 541b/23, 542b/10,
548b/19, 548b/23, 550b/20
g.+ı hışm 536b/04
g.+ı tām 546a/09
g.+ıla 542b/06
g.+ı 521a/01, 521a/04, 521a/12,
523b/13, 544b/08
g.+ından 525a/12, 525a/13,
527b/20, 532b/08
g.+ından(kemāl-i ġ.) 532b/12,
542b/10
g.+um 523b/02
g.+uñ 523b/15
geç- (Zaman) geçip gitmek; vuku bulmak,
olmak; (bir yerden) geçmek, aşmak;
vazgeçmek, bırakmak, ayrılmak;
yerini bırakıp başka yer almak;
gelip geçmek

g.-di 529a/24, 529b/04, 529b/08, 538a/09
g.-diler 525b/10, 544b/14
g.-en 551a/08
g.-er 548b/22
g.-er(gönlinden geç-) 541b/17
g.-erdi 524a/16
g.-erüm(cân ve başdan geç-) 543b/16
g.-eyor(iş işden geç-) 542a/14
g.-melü 524a/20
g.-mez 548a/06
g.-miş 540a/21, 540a/22
g.-sün 549b/13
g.-üp 523b/22, 524a/05, 525b/10, 525b/25, 526a/25, 528a/12, 528a/16, 528a/24, 529a/23, 529b/05, 530a/01, 533a/18, 534b/03, 536b/03, 537a/15, 537b/08, 538a/13, 538a/14, 540b/24, 541a/05, 543a/12, 545a/01, 545b/03, 547a/20, 548a/21, 551a/07
g.-üp(cân ve başdan geç-) 544b/04
g.-üp(tîz geç-) 534a/15, 545a/04
geçil- Yapılmak, edilmek, geçilmek
g.-mez 529b/14, 536a/21
g.-mez(başdan geçilmez ol-) 531b/22
g.-ür 548a/02
geçür- Geçirmek, takmak; (kılıç, vb.) öldürmek, kesmek; yerleştirmek, koymak
g.-di 523a/16, 523a/18, 533a/04
g.-di(şadra geçür-) 546a/24
g.-me 524a/22
g.-memek 524b/14
g.-meyelüm 524b/23
g.-meyesiz 524b/22
g.-üp 528b/01, 531a/24
g.-üp(sihirden geçür-) 550b/17
g.-üp(söz geçür-) 544a/14
g.-üp(tîgden geçür-) 530b/04
g.-üp(yirine geçür-) 549b/15
g.-ürdi(gönlinden geçür-) 541b/11
gel- Gelmek, ulaşmak, rast gelmek; katılmak, girmek; uğramak, ele

almak, üzerinde gelmek; *birleşik filler yapar*
g. 529b/21, 529b/23, 530a/05, 533b/11, 535b/05, 541b/15, 542a/12, 544b/05, 549a/05, 549a/07, 549a/14
g.-di 521b/11, 521b/13, 522a/07, 522a/08, 522a/22, 522b/06, 522b/10, 523b/16, 524b/17, 525a/25, 525b/13, 525b/15, 525b/17, 527a/05, 527a/09, 527b/02, 528a/04, 530a/24, 530b/02, 530b/13, 530b/13, 530b/25, 531a/20, 531b/02, 533b/04, 533b/12, 534b/04, 536b/12, 537b/08, 539a/22, 539b/05, 539b/08, 539b/21, 541a/11, 541a/14, 541b/13, 543a/01, 543a/09, 543a/10, 543a/21, 543a/21, 543b/13, 545a/11, 545a/25, 545b/08, 546a/13, 546a/17, 546b/23, 547b/08, 548b/03, 548b/16, 550a/25, 550b/18, 550b/25, 551a/04, 551a/04
g.-di(çıkça-gel-) 529a/12, 540a/21, 541a/16
g.-di(ğazaba gel-) 526b/07, 528a/19, 531a/22, 542b/10, 548b/19
g.-di(ğınā gel-) 547a/06
g.-di(göñline gel-) 525a/25
g.-di(gücine gel-) 541a/23
g.-di(rāst gel-) 532a/09, 543a/19, 546b/23
g.-di(tîz gel-) 543b/10
g.-diler 521a/08, 523a/05, 526a/13, 526a/14, 526b/10, 526b/24, 529a/24, 529b/23, 533a/22, 544b/14, 545b/02, 546a/22, 547b/07, 548b/14, 549b/25
g.-dügi 527a/02, 544b/09
g.-dügimüz(rāst gel-) 534b/11
g.-dügin 528b/18, 529a/22
g.-düginden 527b/02, 530b/21
g.-dük(yağın gel-) 534b/22
g.-dükde 521a/10, 525a/09, 525a/19, 525b/02, 527b/08,

530a/08, 533a/23, 535b/13,
536a/15, 544b/10, 546a/15
g.-düm 534b/08, 539a/11, 539b/13,
542a/06, 549a/02
g.-düm(ḥāk-i pāya yüz süre-gel-)
546b/16
g.-düm(rāst gel-) 530a/03
g.-dūñ 521a/10, 523b/17, 543b/14,
543b/14, 543b/23, 546b/20,
548b/19
g.-dūñ(ḥoş gel-) 523a/23, 524b/18,
540a/11, 545a/15, 545b/05, 546a/23
g.-dūñ(vaḳtinde gel-) 546b/07
g.-e 548b/17, 549a/05
g.-e-bil- 546b/05
g.-elüm 524b/08, 526a/25, 527b/01,
530b/15, 534a/24, 544b/10
g.-en 521b/12, 521b/13, 523a/11,
528b/24, 529b/15, 529b/23,
531b/02, 535a/20, 542a/06,
542a/21, 544a/09, 544a/09, 548b/14
g.-ene 531b/11
g.-eni 530b/03, 534a/20
g.-eni(elinden gel-) 527b/15
g.-enler 529b/10, 542a/18
g.-enler(istikbāle gel-) 549b/24
g.-enleri 528a/08
g.-enlerüñ 528a/07
g.-esin 523a/15, 535a/13, 539b/14
g.-esiz 523a/19
g.-eyor 534a/01, 536b/18
g.-eyüm 546b/11
g.-icek 524a/15
g.-ince 522b/08, 522b/15, 533b/13,
535a/10, 544a/17
g.-ince(ḥaber gel-) 535a/07
g.-ince(yaḳın gel-) 521b/13,
536b/20, 543b/20, 544a/09,
544b/12
g.-iş 525a/25, 528a/04
g.-işinden 528a/04, 535b/14
g.-işüm 545a/17
g.-iyor 523a/22, 524a/24, 524b/21,
537a/13, 539b/19, 544a/25,
548b/13
g.-iyorlar 544b/13
g.-iyormiş 538b/05, 539b/01
g.-meden 545a/11

g.-medi 534b/24, 538b/18, 545a/06,
545a/07, 546a/09
g.-medi(çeşmine ḥāb gel-) 546a/13
g.-medügi 543b/03
g.-mege 523a/21, 526a/11
g.-mek 542b/05, 549a/01
g.-mekde 535a/18
g.-mekden(bī-pervā gel-) 531b/04
g.-memiş 545a/06
g.-memiş(ḥaṭā gel-) 542b/03
g.-memişdür 543b/03
g.-meñe 545a/15
g.-meñüzden 545a/17
g.-mesine 524b/07, 525b/20
g.-meyüp 545a/22
g.-mez(vücūda gel-) 523b/20
g.-miş 522a/03, 531a/18, 540b/11,
543a/02, 544a/25, 548b/06
g.-mişdür(ola-gel-) 544b/05
g.-miş-idi 524b/03, 526a/14,
526a/15, 533b/13
g.-miyor(ḳanā'at gel-) 542a/01
g.-se 547a/24, 547b/14
g.-sün 521a/03, 530a/05, 533a/19,
535a/20, 538b/20, 543b/19,
546b/25
g.-üñ 521b/13, 534a/01, 548b/11
g.-üp 521a/14, 521a/16,
521b/13, 522a/02, 522a/03,
522a/06, 522a/20, 522b/14,
523a/05, 523a/19, 523b/06,
523b/13, 523b/25, 524a/04,
524a/08, 524a/24, 524b/06,
524b/09, 524b/15, 525a/02,
525b/22, 525b/25, 526a/08,
526a/20, 526b/04, 526b/16,
527a/11, 527b/04, 527b/13,
528b/12, 528b/18, 528b/23,
529a/02, 529b/15, 529b/16,
530a/24, 530b/03, 530b/14,
530b/16, 530b/16, 530b/21,
530b/24, 531a/01, 531a/04,
531a/13, 531a/21, 531b/24,
532a/09, 533a/09, 533a/11,
533b/01, 533b/04, 533b/13,
534a/03, 534a/10, 534a/12,
534a/14, 534b/04, 534b/04,
534b/07, 535a/02, 535a/04,

535a/09, 535a/15, 535a/18,
536a/04, 536a/12, 536b/11,
536b/18, 537b/01, 537b/01,
537b/02, 538a/02, 538a/06,
538a/08, 538a/23, 538b/03,
538b/21, 539a/18, 539a/24,
539a/25, 539b/04, 540a/10,
540a/13, 540a/21, 540a/21,
540b/02, 540b/18, 541a/02,
541a/02, 541a/03, 541a/05,
541a/20, 541a/22, 542a/04,
542a/07, 542a/09, 542a/13,
542a/15, 542a/16, 542a/24,
543a/12, 543b/11, 543b/22,
543b/22, 544a/08, 544a/13,
544a/25, 544b/02, 544b/14,
544b/14, 545a/01, 545a/05,
545a/14, 545a/22, 545b/20,
545b/22, 545b/25, 546a/06,
546a/18, 546a/19, 546b/14,
547a/20, 547a/24, 548a/22,
548a/25, 548b/03, 548b/08,
548b/23, 548b/25, 549b/11,
549b/15, 549b/21, 549b/23,
550a/08, 550a/09, 550a/17,
551a/04, 551a/09
g.-üp(‘aqlı başına gel-) 523b/17
g.-üp(başı ucına gel-) 523b/17
g.-üp(cüş ü hurûşa gel-) 532a/17
g.-üp(cüşa gel-) 532a/20
g.-üp(çıkça-gel-) 525b/22, 531a/15,
545a/11
g.-üp(ğayret ve ‘âr gel-) 526b/09
g.-üp(ğayrete gel-) 532b/04
g.-üp(ğazaba gel-) 523b/03,
532b/08, 535b/07, 536a/13,
541b/06, 541b/11, 541b/23,
548b/23, 550b/20
g.-üp(gücine gel-) 523a/13
g.-üp(hâb gel-) 537b/07
g.-üp(haqqından gel-) 539a/19,
547b/16
g.-üp(karşu gel-) 523b/05
g.-üp(kendüsine gel-) 530a/18
g.-üp(kıvâma gel-) 550b/16
g.-üp(lâ’ubâlî gel-) 548b/07

g.-üp(merhamet gel-) 523a/03
g.-üp(nutqa gel-) 538b/25
g.-üp(öñine gel-) 548b/16
g.-üp(rahm gel-) 544b/08
g.-üp(râst gel-) 541a/22
g.-üp(ıtolı dizgin gel-) 536b/13
g.-üp(yollu yolınca gel-) 530b/25
g.-ür 524b/07, 525a/06, 527b/06,
527b/22, 529b/20, 532a/08,
523b/13, 536b/20, 539b/01,
539b/05, 543b/10, 543b/22,
546b/20, 550a/08, 551a/05
g.-ür(dolı dizgin gel-) 543b/20
g.-ür(elümden gel-) 527b/12
g.-ür(ğâlib gel-) 549a/11
g.-ür(haqqından gel-) 548a/20
g.-ür(karşu gel-) 536b/22
g.-ür(yirine gel-) 527a/15
g.-ürdi 534b/04
g.-ürdi(haqqından gel-) 547b/14
g.-ürem 529b/17, 539a/25
g.-üriz 539b/05, 539b/08
g.-ürken 524b/24, 525a/10,
525b/20, 527b/09, 530a/03,
532b/13, 533a/07, 535b/14,
546a/02, 547b/07
g.-ürler 539a/10, 544a/12
g.-ürmiş 530a/03
g.-ürse(elinden gel-) 527b/12
g.-ürsin 525a/06, 527b/05, 539a/15
g.-ürüm(haqqından gel-) 548a/23
gene Tekrar, yine
g. 531b/24, 548a/21
ger- Germek, gergin duruma getirmek
g.-üp(sîne ger-) 527b/08
gerçi (*Far.*) Her ne kadar, ise de
g. 536a/01, 536a/11, 536a/19,
542b/03, 542b/06
gerden-keşân (*Far.*) Serkeşler
g. 526b/13
g.+dan(nesl-i g.) 526a/06
gerek Lazım, gerek
g. 522b/22, 531b/06, 531b/24,
531b/24, 534b/03, 534b/20,
535b/02, 536b/12, 539b/11,
544a/16, 546a/06, 548b/25

- g.+dür 521a/18, 521b/03,
522a/20, 522a/24, 522a/25,
522b/11, 522b/15, 524a/11,
524a/12, 526a/19, 527b/16,
535b/14, 538b/20, 539a/12,
542a/19, 545a/20, 545a/22,
545a/22, 545a/23, 546b/02,
547a/11, 547b/14, 550a/08,
550a/09, 550a/10
- gerek-** Gerek olmak, lazım olmak, icap etmek
g.-dür 526a/05
g.-mez 524a/12
- gerekli** Lazım, lüzumlu
g. 534a/03
- gergedān** (*Far.*) Canavar, gergedan
g.+a 529b/08
g.+ın 551a/03, 551a/05
- getür-** Alıp gelmek, getirmek; eriştirmek, ulaştırmak, nakletmek; iletmek, bildirmek, vermek, sunmak, toplamak, bir araya getirmek
g. 521a/02, 522b/24, 533a/25, 541b/04, 543b/05, 545a/08, 546a/17
g.-(haber getir-) 546b/21
g.-di 522a/07, 523b/22, 527a/08, 527a/09, 538a/03, 550b/21
g.-di(karşı getir-) 536b/18
g.-di(vücūda getir-) 522a/23, 547a/02
g.-digi 549b/25
g.-digüñ 530a/09, 530a/11, 530a/11
g.-diler 526a/23, 527a/07, 546a/13, 547a/04, 547a/05, 549b/24
g.-diler(dīvāna getir-) 539b/07
g.-diler(haber getir-) 524b/20, 538a/23
g.-diler(öñine getir-) 538b/21, 539b/23
g.-düm 530a/04, 531b/07
g.-e(işin rāst getir-) 545b/09
g.-elüm 538b/13
g.-emeyüp(ṭākat getir-) 536b/04
g.-emezsın(ṭākat getir-) 535b/08
g.-en 535a/13
g.-eyüm 527a/07
- g.-medi(zarar getir-) 529b/01
g.-mege 526a/25, 533a/24, 533b/13
g.-mek 533b/16
g.-mez 538b/11
g.-miş-idi 550b/04
g.-sünler(dīvāna getir-) 547a/03
g.-üñ 539b/06, 539b/21
g.-üñ(tiz getir-) 551a/06
g.-üp 521a/02, 521a/22, 521a/23, 521b/06, 522a/22, 522b/04, 525a/17, 526b/04, 527b/21, 533a/25, 535b/14, 539b/18, 542a/03, 545b/12, 546a/15, 550a/09, 550a/19
g.-üp(dīvāna getir-) 547a/15
g.-üp(meclis getir-) 545a/10
g.-üp(meydāna getir-) 535a/24
g.-ür 536b/18
g.-ür(haber getir-) 546b/03
- getürt-** Getirtmek
g.-di 543a/11
g.-señüz 538b/12
g.-üp(getürdüp) 527a/18, 531a/05, 546b/18
- Gev** Kişi adı
g. 547a/07, 547a/10
- gey-** Giymek
g.-di(miğfer gey-) 529b/07
g.-diler(çul gey-) 523a/18
g.-diler(kaḃālar gey-) 524a/05
g.-üp 534a/10
- geydür-** Giydirmek
g.-di(cebe geydür-) 521a/04
g.-di(kaftān geydür-) 537b/02
g.-dün 521a/12
- geyik** Geyik
g. 522b/21
- geyin-** Giyinmek
g.-üp(libāslar geyin-) 533a/12
- geyür-** Giyirmek
g.-di 537b/03
g.-diler 533b/01, 545b/12
- gez-** Dolaşmak, gezmek
g.-di 539a/20
g.-dükde 525b/16
g.-erek 529b/09, 537b/05
g.-erken 550b/09

g.-ersin 529b/17
g.-mege 539b/17
g.-sün(dīvāne gez-) 523a/03
g.-üp 539b/14
gezdır- Gezdirmek
g.-di(göz gezdır-) 545a/06
gıjla- Keskin, sert sesler çıkartarak saldırmak
g.-yup 532b/13, 536b/03
ğıll (*Ar.*) Gizli kin ve garez, düşmanlık
g.+ ü ğışş 545b/07
ğmā (*Ar.*) Zenginlik
g.+ gel- 547a/06
ğışş (*Ar.*) Hile, karışıklık
g.+(ğıll ü ğ.) 545b/07
gibi Gibi
g. 521a/21, 521a/24, 521b/06, 524b/06, 525a/10, 525a/10, 525a/17, 525b/06, 526a/17, 527a/05, 527b/03, 527b/07, 527b/07, 527b/09, 527b/10, 527b/22, 528a/07, 528a/09, 529a/16, 529a/20, 529b/14, 530a/14, 530a/17, 530a/19, 530b/06, 532a/01, 532a/02, 532a/18, 532a/18, 534a/15, 536a/03, 536a/08, 536a/09, 536a/20, 536a/22, 536b/01, 536b/12, 536b/21, 539b/18, 540b/20, 541b/02, 541b/02, 542a/25, 543a/14, 543a/15, 543b/03, 543b/15, 545a/03, 545a/04, 546b/01, 546b/22, 547a/07, 547a/10, 547a/14, 549a/05, 549a/09, 549a/20, 549a/21, 549b/02, 549b/05, 550a/22, 550b/13, 550b/16
g.+dür 548b/14
gıce Gece
g. 526a/25, 526b/03, 526b/04, 529a/23, 529a/23, 529b/04, 529b/06, 532b/01, 532b/05, 533a/13, 533a/18, 533b/03, 534a/11, 534a/15, 538b/15, 539a/08, 539a/23, 545a/04, 545b/16, 545b/23, 545b/24, 546b/17, 548a/21
g.+dür 545a/04

g.+ye 526a/15
g.+yi gündüze döndür- 532a/17
gıder- Kaldırmak, açmak
g.-esin 545b/08
g.-üp 539b/10
Gıl Kişi adı
g. 538a/13
gır- Girmek, dışarıdan içeriye girmek; ulaşmak, erişmek; yeni bir duruma geçmek, dönüşmek, bürünmek; (bir yeri) almak, zapt etmek, (huzura) çıkmak
g.-di 521a/02, 522b/06, 523b/16, 525b/11, 528b/24, 529a/07, 529a/14, 529a/17, 529b/25, 530a/07, 530b/03, 530b/16, 534b/04, 535b/01, 537a/09, 540a/11, 546a/23, 551a/07
g.-digi 540b/07
g.-diler 521a/08, 526a/17, 528a/10, 536b/10, 536b/22
g.-diler(birbirine gır-) 539b/01
g.-dükde 522b/01, 536b/14, 547a/13
g.-e 529a/05, 535a/23
g.-e-bil- 525b/11, 529b/05, 529b/10
g.-emeyen 525b/11
g.-ene 529a/06
g.-er 539b/05
g.-erse 523a/02, 537a/05
g.-ince 547a/15
g.-ip 523b/09
g.-me 523b/01
g.-mege 523b/08, 536b/08
g.-mez(eline gır-) 540b/07
g.-miş(birbirine gır-) 541b/15
g.-se 536b/12
g.-sek(öküz boynuzına gır-) 542a/09
g.-sem 529b/08
g.-üp 521a/05, 522b/15, 526b/15, 528b/05, 528b/13, 530b/08, 531a/10, 533a/13, 533a/20, 533a/22, 533b/12, 533b/15, 534a/08, 534a/12, 534a/18, 535a/10, 535b/01, 536b/13, 537a/03, 537a/18, 537b/05, 539a/25, 545b/02, 545b/21, 546a/24, 548b/15, 550b/02
g.-üp(birbirlerine gır-) 534a/17

- g.-üp(meydāna gir-) 529a/05
g.-üp(zahmete gir-) 543b/24
- girān** (*Far.*) Ağır
g.+a(el gürz-i g. ur-) 541b/14
g.+ıla(gürz-i g.) 534a/21
g.+ın(gürz-i g. çek-) 528a/15
532b/08
- girān-bahā** (*Far.*) Pahası ağır, kıymetli
g.+(hilat-ı g.) 533a/25
- girībān** (*Far.*) Yaka
g.+ından 521a/15
- giriftār** (*Far.*) Düşmüş, yakalanmış, tutsak kimse
g.+ ol- 546b/11
- giril-** Girilmek
g.-mez 531b/01
- girü** Arka, geri taraf
g.+(şimden g.) 523b/20, 529a/16,
540b/25, 543b/24, 545a/11
g.+ çekil- 535a/25, 549b/08
g.+ dön- 529a/12
g.+ dur- 523b/02, 523b/03,
527a/12, 527a/12, 549b/06,
549b/07
g.+ kal- 540b/12
g.+ tut- 542a/25
g.+de kal- 526b/24
g.+den 542a/04, 543b/09, 543b/20
g.+den tut- 542b/06
g.+sinden 525a/09, 527b/09
g.+ye 524b/11, 539b/17
g.+ye çek- 525a/11
g.+ye çekil- 529a/18, 529b/02
g.+ye döndür- 543a/17
g.+ye sür- 528a/11, 534a/22
- git-** Bir yere doğru yönelmek, gitmek; yok olmak, eser kalmamak; uzaklaşmak, ayrılmak; yol almak
g. 530b/04, 531a/17, 533b/22,
533b/24, 543b/18, 544a/04
g.-di 522a/19, 523a/10, 523a/19,
523b/06, 523b/14, 526b/15,
527a/08, 527a/25, 527b/20,
528a/16, 530b/11, 534a/02,
534a/03, 534b/17, 535a/04,
536b/03, 537a/06, 537a/06,
537a/06, 537a/07, 537a/07,
537a/07, 537a/15, 537b/08,
538a/16, 538a/23, 538b/12,
539a/20, 540a/14, 540a/15,
540a/20, 540b/13, 540b/18,
540b/21, 543a/10, 543b/07,
543b/11, 544a/04, 544b/08,
545a/01, 545a/03, 545b/14,
546b/18, 550a/14, 550b/18
g.-di(‘aklı git-) 542b/03, 547b/16,
551a/01
g.-di(burnından kan git-) 531b/10
g.-di(dolu dizgin git-) 543a/21
g.-di(dolu dizgin git-) 543a/25
g.-di(imdādına git-) 528b/12
g.-digi 543a/21
g.-dikden 528b/11, 533a/14
g.-diler 526a/25, 529a/17, 535a/02,
537a/11, 539a/24, 542a/16, 545b/21
g.-diler(şikāra git-) 541a/06,
541a/06
g.-dügi 544a/18
g.-dükçe 532a/15, 532a/17,
542a/03, 546a/07
g.-dükden 539b/11, 543a/25,
544a/03
g.-e(gide) 526b/21, 544a/08
g.-e(gide)(çıkā-git-) 532b/06,
541a/10
g.-e(gide)(sağ ve sālīm çıkā-git-)
533b/07
g.-e(gide)-idük(yañlış yola git-)
534b/12
g.-elüm(gidelüm) 541b/02,
541b/04, 541b/16, 542a/08,
544b/05, 546b/23
g.-elüm(gidelüm)(ardınca git-)
548a/17
g.-er(gider) 544a/22, 544a/22
g.-er(gider)(hīlāf git-) 534b/09
g.-erek(giderek) 535a/02, 542a/07
g.-erken(giderken) 536a/25,
539a/14, 540a/14, 544a/23,
544a/24, 546b/11, 550a/06
g.-erler(giderler) 534b/07
g.-erlerse(giderlerse) 529b/10
g.-erseñ(giderseñ) 543b/02
g.-ersin(gidersin) 529b/17, 533b/24,
536b/14, 544b/02

g.-erüm(giderüm) 524a/01,
530b/20, 534b/13, 544b/03,
544b/04, 544b/11, 548a/06,
548a/13, 548a/22, 548a/24
g.-erüm(giderüm)(imdādına git-)
528b/09, 528b/11
g.-erüm(giderüm)(karşu git-)
540a/14
g.-erüp(giderüp) 535a/10
g.-erüz(giderüz)(hilâf yola git-)
534b/20
g.-esin(gidesin) 532b/06, 543b/02
g.-eyor(gideyor) 532b/04, 533b/17
g.-ip(gidip) 523a/11
g.-me 521a/04, 545a/20, 548a/05
g.-mege 539a/19, 545a/25
g.-mekde 540a/07, 543b/06,
546b/23
g.-memiş 546a/11
g.-meñüz 544a/17
g.-meye 548a/07
g.-meyince 548a/06
g.-meyüp 527a/15
g.-mezden 533b/17, 546a/20
g.-miş 521b/11, 521b/13, 528a/25,
528b/16, 538a/25, 540b/15,
547b/06
g.-miş-idi 521b/10
g.-se 534b/03, 546b/05
g.-sem 545a/11
g.-sün 543a/22, 543b/20, 545b/14,
548a/20
g.-üp(gider) 523b/23
g.-üp(gidüp) 528b/12, 529b/08,
533a/17, 533b/17, 534a/15,
534b/23, 535a/09, 538a/09,
540a/08, 545a/04, 545b/23, 546a/01
g.-üp(gidüp)(diyâr-ı âhire git-)
545a/21
g.-üp(gidüp)(haber git-) 523a/13
g.-üp(gidüp)(şikâra git-) 550a/03
g.-üp(gidüp)(taşra git-) 546a/24

Gîv Kişi adı

g. 527a/25, 528b/11, 528b/18,
528b/19, 528b/19, 528b/20,
529a/02, 529a/07, 529a/07,
529a/11, 529a/19, 529b/04,
529b/11, 530a/23, 530a/25,

530b/01, 530b/08, 530b/10,
530b/15, 530b/18, 530b/18,
530b/21, 543a/21, 543a/22,
543a/22, 543a/23, 543a/24,
543a/25, 543b/20, 543b/22,
543b/23, 544a/01, 544a/06,
544a/06, 544a/12
g.+e 527a/24, 529a/02, 529b/04,
530b/09, 530b/15, 530b/18,
530b/18
g.+i 527a/22, 543a/21
g.+üñ 528b/09, 528b/12, 528b/16,
528b/24, 529a/07, 530a/24,
530b/01, 543a/23, 543b/05

Gîv ibni Gûderz krş. **Gîv**

g. 528b/17
g.+dür 543b/22

giyâh (*Far.*) Taze ot

g.+a şal- 550b/03

gizlü Gizli

g. 538b/20
g.+ce 546b/13

göç- Göç etmek

g.-diler 530b/21, 532a/09

gögüs Göğüs

g.+ine(gögsine) 549b/05
g.+ine(gögsine) çık- 549b/03
g.+inüñ(gögsinüñ) 546a/11

gögüslet- Göğsüyle ittirmek

g.-üp(gögüsledüp) 528a/16

gök Gökyüzü, gök

g.+de 526b/08
g.+den 536b/01
g.+ler 530a/16

gömgök Aşırı derecede

g. 524b/21

gönder- Göndermek, ulaştırmak

g. 546b/03
g.-(âdem gönder-) 546b/19,
549b/19
g.-di 521a/04, 521b/13, 523a/13,
523a/15, 524a/07, 524b/09,
528b/22, 529b/13, 533b/11,
535a/08, 535a/09, 535a/14,
538a/08, 538b/15, 539b/17,
549b/19
g.-di(haber gönder-) 529b/11,
538a/25, 539a/03

g.-di(iklīm-i 'ademe gönder-)
528a/08
g.-digi 530a/01, 538b/03, 538b/18,
549b/20
g.-digüm 539b/23
g.-digüñ 539a/02
g.-diler 538a/18
g.-diñüz 538b/25
g.-dügin 529a/22
g.-dükde(haber gönder-) 523b/23
g.-dükden(haber gönder-) 535a/20
g.-düm 539a/12, 539a/16, 539b/23
g.-düm(haber gönder-) 540a/18
g.-eler 528b/20
g.-eyüm 546b/04, 546b/05, 546b/20
g.-eyüm(haber gönder-) 535a/05
g.-sek 551a/24
g.-sem(elçi gönder-) 548b/25
g.-señ 543b/02
g.-üp 522b/05, 524a/14, 524b/10,
524b/11, 533b/13, 534a/04,
534b/02, 538b/12, 540b/17,
543a/16, 543a/17, 545a/17,
546b/10, 547a/12
g.-üp('ademe gönder-) 534a/20
g.-üp(haber gönder-) 525b/21,
526b/07, 540a/09
g.-üp(nāme gönder-) 524b/02
g.-ürmiş 549a/05
g.-ürse(haber gönder-) 551a/09
g.-ürsin 543b/01

göñül Gönül, yürek, iç

g.+ alçaklığı it- 546a/20
g.+den çıkar- 522b/11
g.+i(göñli) 532a/16, 549b/02
g.+i(göñli) kırıl- 544a/14
g.+in(göñlin) eyle- 547a/15
g.+in(göñlin) it- 523b/20
g.+inde(göñlinde) 545a/07
g.+inden(göñlinden) 526a/24,
531b/04, 534b/11, 535a/05,
536a/02, 536a/03, 542a/01,
544a/25, 544b/11, 545a/19,
548b/14, 549a/19, 549b/10
g.+inden(göñlinden) geç- 541b/17

g.+inden(göñlinden) geçür-
541b/11
g.+ine(göñline) gel- 525a/25
g.+üme(göñlüme) 550b/14
gör- Görmek; karşılaşmak; anlamak,
kavramak; yapmak, etmek;
hazırlamak
g. 527b/17
g.-(iş gör-) 527b/12, 549a/19
g.-(tedārük gör-) 527b/16
g.-di 521b/11, 522a/02, 522a/04,
522b/06, 523a/23, 523b/16,
524b/24, 525a/04, 525a/06,
525a/17, 525b/13, 525b/17,
527a/02, 527a/11, 527b/10,
528a/22, 528a/25, 529a/12,
529b/09, 529b/15, 531b/02,
532a/15, 532b/04, 534a/23,
534b/04, 536a/08, 536b/01,
536b/07, 536b/11, 536b/20,
536b/22, 537a/03, 537a/13,
538b/21, 539b/18, 540a/11,
540a/22, 540b/11, 540b/14,
541a/13, 541a/15, 541a/16,
542b/09, 543b/17, 544a/09,
544a/12, 544a/21, 545a/06,
546a/11, 546a/18, 547b/23,
548a/07, 548a/18, 548b/05,
548b/07, 548b/16, 549a/13,
549a/21, 549b/05, 550b/06,
550b/10, 550b/21, 550b/25
g.-di(rü'yā gör-) 545b/25
g.-di(selāmet gör-) 535b/11
g.-di(zūr gör-) 535b/11
g.-di(zūr ide-gör-) 525a/10,
527b/13, 527b/17
g.-digi 537b/11, 545b/25,
546a/11, 546b/01, 550b/13
g.-digüñ 528b/09
g.-diler 524a/04, 525b/08,
526a/13, 526a/15, 526a/15,
526a/25, 526b/23, 528b/05,
529a/18, 531a/23, 532a/09,
534b/24, 536b/18, 537a/19,
540a/04, 543b/20, 544a/06,
544b/12, 548b/02, 549b/11,
551a/25
g.-dükde 533b/13, 536b/21
g.-düm 548a/19
g.-düm(rü'yā gör-) 546b/18

g.-dün 521a/09, 542b/09, 545a/21
544a/25, 546b/01, 548a/10
g.-dünüz 523a/01
g.-elüm 528b/20, 529a/23, 530a/05,
538b/20, 538b/23, 543b/20,
548a/16, 548b/06, 549a/16, 551a/15
g.-elüm(aḥvālin gör-) 539b/14
g.-elüm(tedārük gör-) 547b/24
g.-emediler(iş gör-) 529a/07
g.-enler 523a/19, 523a/21,
547a/14, 551a/04
g.-eyüm 522b/14, 524a/23,
524b/22, 528b/16, 529b/05,
529b/14, 530a/07, 533b/21,
533b/22, 533b/24, 534a/18,
538a/25, 540a/18, 549a/16, 549a/18
g.-ince 529b/09, 532b/08, 536a/03,
541a/08, 541a/11, 543a/21,
546a/08, 546a/23, 546b/07,
547a/05, 549b/03
g.-medüm 539b/25
g.-mege 530a/05
g.-mek(sitem gör-) 544a/02
g.-memiş(terbiyet gör-) 548b/17
g.-memiş-idi 522b/09
g.-mese 547a/14
g.-mesün 543a/08, 544a/04
g.-meyüp 533b/07
g.-mez(dünyâyı görmez ol-)
527b/20
g.-mez(dünyâyı gözi görmez ol-)
526b/17
g.-mez(maşlaḥat gör-) 550b/21
g.-miş 526b/06
g.-mişe(ılan görmişe dön-) 531b/04
g.-se 550a/19
g.-señüz 530a/04
g.-ün 546a/13
g.-ün(at gör-) 542a/19
g.-üp 523b/17, 524a/23, 525a/06,
526a/14, 526b/18, 527a/24,
527a/25, 527b/04, 528a/13,
528a/19, 528b/18, 529a/19,
530b/20, 533a/07, 536b/16,
539a/15, 540b/19, 542a/04,
542b/02, 546a/03, 546a/05,
546a/06, 547b/07, 548b/12,
549b/04, 550a/01
g.-üp(çâresin gör-) 523b/20
g.-üp(tedārükün gör-) 538a/07

g.-üp(tedarikiñ gör-) 530b/20
g.-üp(tedarükün gör-) 530b/10
g.-ür 548a/13
g.-ür(zararun gör-) 538a/05

göre Göre

g. 527b/16, 528b/20, 538a/16,
548a/08, 550b/14, 550b/14

göri- Görülmek

g.-üp 535b/14

göri- Görünmek

g.-di 525a/02
g.-en 529b/21
g.-iyor 534b/07

g.-mez(zarar görin-) 548a/20

g.-mez ol- 532b/02, 544a/09

g.-ürdi 534b/23

göri- Görüşmek

g. 545b/11
g.-düm 546b/15

g.-elüm(dīdār görü-) 541b/02

g.-üp 546b/11

g.-ürüz 543b/25

göster- Göstermek

g.-di(ğaddäre göster-) 530a/25

g.-di(ğalebe göster-) 529a/06

g.-di(lu' b u hüner göster-) 529a/05

g.-digümden 541b/12

g.-ün 539a/25

g.-üp 523a/05

g.-üp(baş göster-) 533a/14

g.-üp(hüner göster-) 526a/05

g.-üp(yir göster-) 530a/01

g.-ür 543b/20, 548b/07

g.-ür(şüret göster-) 544a/06

gösteri- Gösteriş

g.+i 549a/03

göt Kaba et, kılıç

g.+i 531b/20

g.+ine indir- 531b/20

götür- Götürmek

g. 521a/14, 528b/08

g.-di 535a/04

g.-diler 538a/11

g.-e 526a/10

g.-e-bil- 533b/22

g.-eyüm 529b/23

g.-mege(қан gövdeyi götür-)
532b/01

g.-üp 526a/20, 530b/14
gövde Gövde
g.+yi(kan g. götür-) 532b/01
göz Göz
g.+ aç- 523b/17, 549b/04
g.+ gezdir- 545a/06
g.+e şalındur- 549a/21
g.+i 522a/05, 543a/18
g.+i(dünyâyı g. görmez ol-)
526b/17
g.+in 528a/08
g.+inden(yüzinden ve g.öp-)
545b/09
g.+inden şakım- 540b/03
g.+ine şalındur- 524a/21
g.+leri 549b/20
g.+leri yaş-ıla tol- 544b/05
g.+lerin dört aç- 536a/04
g.+lerin püs eyle- 525b/22
g.+lerinden öp- 533a/10, 537a/01
g.+üm 543a/08, 544a/04
g.+üm nürü 522b/09, 525b/20,
527a/23, 531a/10, 533a/23,
544a/25, 545a/15, 545a/18, 546a/25
gözcü Gözcü
g.+ler 527b/02
gözet- Gözetlemek, beklemek, bakmak
g.-(ādāb gözet-) 531b/01
g.-mege 522a/18
gözlü Gözü olan, gözlü
g. 529a/01
Güderz Kişi adı
g.+den 527a/18
g.+e 526a/03
Güderzī krş. **Güderziyān**
g.+ler 523a/15
Güderziyān Kişi adı
g. 527a/22, 527a/25, 528b/17,
528b/20, 529a/05, 530b/25
gulām (Ar.) Köle, esir
g. 546a/15, 546a/17, 546a/18,
546a/19, 546a/21, 547b/09
g.+a 546a/21
g.+ı 548b/23
g.+ın 546a/15, 548a/25
g.+lar 546a/13, 546a/13

g.+lara 546a/24
g.+lardan 547b/12
g.+uñ 546a/22
gülüvv (Ar.) Haddini aşma, ileri gitme
g.+ it- 529a/07, 533a/04, 533b/03,
536a/17, 536b/16, 536b/22
güne (Far.) Türlü, gidiş, tarz, yol
g. 551a/12
gurbet (Ar.) Yabancı yer, gurbet
g. 543b/15, 543b/18, 544b/04
g.+de 543a/06
güş (Far.) Kulak
g.+ it- 545a/23
güyā (Far.) Sözde, sanki, güyâ
g. 526b/21, 529b/10, 539b/20,
545a/23, 548b/17, 550b/11
gücen- Üzölmek, darılmak
g.-di 541b/18
g.-miş 527a/10
güç Güç, kuvvet, takat
g.+ile(güc-ile) 526a/19, 526b/22,
535b/08
g.+i(güci) 540a/22
g.+i(güci) yet- 550b/20
g.+ine(gücine) gel- 523a/13,
541a/23
g.+uñ(gücüñ) 535b/03
güftār (Far.) Söz, kelim
g.+(rāvī-i şīrīn-g.) 545b/24
güft ü gü (Far.) Dedikodu
g.+ ol- 541a/18, 551a/12
gül (Far.) Gül
g. 550b/11
gül- Gülmek, tebessüm etmek
g.-di 546b/02, 549a/03
g.-erek 548a/19
g.-mege başla- 522b/20, 522b/21,
522b/21
g.-üp 522b/07, 522b/17, 522b/19,
527a/13, 527b/11, 527b/15,
543b/22, 549a/07
güldür güldür (ses taklidi söz) Yıkarak,
akmak, yanmak ve okumak
fiillerinde önce geldiğinde fiile güç
katar
g. 525b/14
Gülistān-ı bağ-ı arām Yer adı

g. 550b/17
Gülistān-ı bağ-ı İrem Yer adı
g. 550a/06
Gülsütūn Bānū Kişi adı
g.+yı 526a/02, 526a/03
gümürden- Homurdanmak
g.-üp 540b/16
gümüş Gümüş
g.+den 540a/24
gün 1. Gün, gündüz 2. Güneş
g. 522a/21, 522b/04, 523a/08,
523a/10, 523a/11, 523a/19,
524a/23, 525b/22, 526a/13,
526a/15, 526a/22, 526b/07,
527b/11, 528b/04, 528b/18,
529a/04, 529a/10, 529a/10,
529a/11, 530a/03, 530b/21,
530b/21, 532a/15, 532a/20,
532b/01, 532b/02, 532b/05,
533a/13, 533a/13, 533b/03,
533b/03, 533b/08, 533b/08,
534a/03, 534a/05, 534a/16,
534a/16, 534a/24, 534b/16,
534b/17, 534b/19, 535a/02,
535a/03, 535a/09, 535a/23,
537b/05, 538a/02, 538a/09,
538a/20, 538a/23, 538b/03,
538b/18, 538b/19, 538b/25,
539a/20, 539b/01, 539b/18,
540a/10, 540a/14, 540a/20,
540a/24, 540b/02, 540b/17,
540b/18, 540b/18, 540b/21,
540b/21, 541a/03, 541a/06,
541a/06, 541a/06, 542a/16,
543a/13, 543b/25, 545a/03,
545a/05, 545b/15, 547b/15,
547b/24, 548a/05, 548a/05,
548a/10, 548a/22, 548a/22,
549b/11, 549b/17, 549b/17,
550a/03, 550a/23, 550a/25,
550b/01
g.+de 526a/08
g.+den 524a/03, 550a/04
g.+dür 535a/03
g.+e 528b/15, 530b/16, 540b/01,
545b/22, 550a/04
g.+i 522a/21
g.+inde 524a/21
g.+ler 523a/09
g.+leri 545b/22

günāh (*Far.*) Günah
g.+ı 529a/02
g.+um 551a/14
g.+uñ 535b/08, 536a/13
günbedek Güm diye ses çıkararak,
gümbedek
g.+iñ 532b/10
gündüz Gündüz
g. 545b/22
g.+e(giceyi g. döndür-) 532a/17
günlük Günlük, üzerinden gün geçmiş veya
gececek
g. 535b/05
güreş- Güreşmek
g.-dūñ 535b/08
Gürgān Kişi adı
g.+a 538b/05
Gürgī Kişi adı
g. 541b/03
Gürgīn Kişi adı
g. 537a/11, 537a/12, 537a/13,
537a/14
g.+uñ 537a/14
Gürgīn-i Mīlād *krş.* **Gürgīn**
g. 537a/07
g.+uñ 537a/12
gürildi Gürültü
g. 551a/25
g.+ ol- 551a/24
gürle- Kalın ve gür bir ses çıkarmak,
gürlemek
g.-yüp 525a/17, 527b/22
Gürşasb-ı āhen-dest Kişi adı
g. 538a/13, 545b/03
gürūh (*Far.*) Cemaat, topluluk
g. 536b/09, 536b/09
g.+en 525b/16
gürildü *krş.* **gürildi**
g.+si 546a/12
gürz (*Far.*) Silah olarak kullanılan uzun
saplı, büyük demir topuz
g. 525a/23, 527b/22, 528b/05,
536a/04, 536a/12, 536a/15,
536a/16, 537a/07, 537a/14,
541b/14, 541b/22, 542a/24,
542b/06, 542b/06, 543a/02,
544b/05

g.+(darb-ı g. ur-) 525b/14, 541b/21,
541b/23
g.+ ur- 525a/15, 541b/25, 542a/25,
542b/08, 544b/05
g.+de 536a/13
g.+dür 542a/25
g.+e 525a/17
g.+e(el g. ur-) 535b/11, 535b/14,
541b/21
g.+gah 532a/01, 532a/02
g.+i(el g. girāna ur-) 541b/14
g.+i gav-ser 542a/20, 542b/11
g.+i girān 534a/21
g.+i girānın 528a/15
g.+i girānın çek- 532b/08
g.+i küh-peyker 525b/13, 527b/20
g.+i küh-peykerin çek- 525a/16,
535b/13
g.+i Serāḥa 527b/22
g.+i Süleymān ibni Devvār
542b/05
g.+i şedīd 535b/14
g.+i şedīd ur- 536a/15
g.+i 525a/17, 525a/17, 527b/23,
532b/08, 532b/11, 535b/14,
542a/24, 543a/04
g.+i-le 536a/01
g.+in 525a/19, 532b/08, 536a/10,
536a/10, 536a/13, 541b/14,
541b/22, 541b/23, 541b/24
g.+ine 527b/22, 541b/24
g.+inüñ 542a/21

Güstehem Kişi adı
g. 530b/24

güzāf (*Far.*) Boş, gereksiz
g.+a(lāf-ı g.) 524b/24

güzel Güzel, iyi, hoş
g. 541b/02

güzellen- Güzelleşmek
g.-di 547a/14

güzer (*Far.*) Geçme, geçiş
g.+ eyle- 525b/03
g.+ it- 525b/03

güzīn (*Far.*) Seçkin, üstün
g.+dür(merd-i g.) 530a/04

-H-

ha İşte, evet anlamlarında bir söz
h. 523a/03, 526b/23, 529b/10,
534a/18, 544a/02, 544a/11

ḥāb (*Far.*) Uyku
h.+(‘ālem-i ḥ. ol-) 533a/17
h.+(çeşmine ḥ. gel-) 546a/13
h.+ gel- 537b/07
h.+a(vaḫt-i ḥ.) 533a/16
h.+a var- 550b/06, 550b/06,
550b/11
h.+dan bīdār ol- 537b/08, 546a/11,
550b/25
h.+uñ 537b/10

ḥabāb (*Ar.*) Su üzerinde olan hava
kabarcıkları
h. 532a/18

ḥabbe (*Ar.*) Tane
h.+sin 531a/02

ḥaber (*Ar.*) Havadis, bilgi, haber
h. 523a/11, 526b/06, 528b/16,
538b/03, 546b/03
h.+ al- 521b/10, 521b/13, 524b/10,
526a/09, 533b/11, 533b/15,
535a/05, 540a/09, 540b/18,
543a/14, 543a/16, 546b/13
h.+ eyle- 522a/18, 523a/21,
542a/15, 545a/11, 547b/07,
548b/03, 548b/23, 551a/21
h.+ gel- 535a/07
h.+ getür- 524b/20, 538a/23,
546b/03, 546b/21
h.+ git- 523a/13
h.+ gönder- 523b/23, 525b/21,
526b/07, 529b/11, 535a/05,
535a/20, 538a/25, 539a/03,
540a/09, 540a/18, 551a/09
h.+ it- 524a/24, 547a/24
h.+ ol- 522a/23, 523b/05
h.+ şor- 543b/10
h.+ uçur- 538a/06
h.+ var- 529b/11
h.+ vir- 523b/08, 526b/04, 529b/23,
530b/20, 530b/21, 531a/11,
531a/15, 531a/18, 538a/23,

- 538a/23, 539b/21, 540a/15,
542a/09, 542a/10, 547a/09,
551a/23, 551a/24
h.+den 538a/23, 549b/21
h.+e 530b/15
h.+le 524b/15
h.+i 521b/13, 524b/21, 526b/14,
527b/02, 529a/02, 530a/08,
531a/18, 536b/13, 538b/17
h.+in 525b/22
h.+in al- 551a/21
h.+iñüz 539a/01
- haber-dār** (*Ar.*) Haberli, haberdar
h.+ ol- 526b/07, 540a/10
- haberleş-** (*Ar. +T.*) Karşılıklı haber alıp
vermek
h.-üp 538b/15
- habs** (*Ar.*) Bir yere kapatıp salıvermeme,
hapis
h.+ eyle- 550a/09
h.+den 546b/14
h.+den çıkar- 549b/16
h.+inde 546b/13
- hac-vārī** (*Far.*) Haç biçiminde yapılan
h.+ çal- 531b/20
- had** (*Ar. hadd*) (İnsan için) yetki, sınır,
çizgi, derece
h.+i zāt 550a/22
h.+üñdür(haddüñdür) 543a/08
- hadeng** (*Far.*) Kayın ağacından yapılmış
ok
h. 541a/12, 541a/22
h.+ at- 529a/25
- hāh-nā-hāh** (*Far.*) İster istemez
h. 526a/20, 536b/21, 544a/21
- hahha** (*ses taklidi k.*) Alaylı gülüş halini
ifade eder
h. 522b/21
- hağ** (*Ar. hağğ*) 1. Allah
h. 532a/02
2. Doğru, gerçek
h.+ı(hağğı)-çün 522a/12, 526b/12,
530a/15, 549b/07
3. Geçmiş hak, harcanmış emek
h.+m(hağğın) 543b/25
- h.+m(hağğın)(atalık h.) 544b/10
h.+mı(hağğını) al- 544b/06
h.+uñ(hağğıñ)(atalık h.) 544b/07
h.+i 547a/09.
h.+uñ(hağğıñ)(babalık. h.) 544b/07
4. Adaletin gerektirdiği veya birine
ayırıldığı hisse, kazanç
h.+ından(hağğından) gel- 539a/19,
547b/14, 547b/16, 548a/20,
548a/23
- hāk** (*Far.*) Toprak
h.+ it- 525a/16
h.+a 547a/09
h.+e 536b/11
h.+i pāya yüz süre-gel- 546b/16
h.+la 540a/06
- hākān** (*Far.*) Türkler'de ve Moğollar'da
hükümdara verilen unvan
h. 524b/04
h.+ı çin 538a/20
- Hākān-ı Büzürg** Kişi adı
h. 538a/20
- Hākān-ı Göçek** Kişi adı
h. 538a/20
- Hākān-ı Seyvem** Kişi adı
h. 538a/20
- hakīm** (*Ar.*) Alim, bilgin
h. 523b/17, 543a/25, 545a/25
h.+e 545a/07
h.+i 523b/17, 546b/18
h.+uñ 546a/17
- hakk** (*Ar.*) Kazıma, kazanma
h.+ it- 525a/22, 532b/15
- hağğā** (*Ar.*) Doğrusu
h.+a(hağğā) 537a/02
- hāl** (*Ar.*) Durum, vaziyet, hâl
h. 526a/17, 526a/25, 526b/21,
528a/17, 529b/06, 529b/14,
533b/17, 534a/24, 536a/12,
536b/22, 545a/03, 551a/06, 551a/08
h.+de 523a/10, 548a/20
h.+dür 522a/03, 551a/08
h.+e 533b/06

- h.+i 528a/19, 532b/08, 536b/16,
537b/08, 542b/02, 544a/24,
549b/03, 549b/04, 551a/15
h.+ime 522a/10
h.+in 528a/13
- hālā** (Ar.) Şimdi, henüz
h. 539b/08
- hālāş** (Ar.) Kurtulma, kurtuluş
h.+(elinden h. ide-bil-) 522b/12
h.+(elümden h. bul-) 540b/10
h.+ eyle- 522a/06, 536b/17,
547b/16, 547b/23, 548b/23,
549b/21, 551a/20
h.+ it- 546b/14, 548a/23
h.+ ol- 522a/15, 523a/05, 540b/07,
540b/21
- halel** (Ar.) Bozukluk, eksiklik
h.+ vir- 544a/05
- hālī** (Ar.) Boş, sahipsiz
h. 521a/04
h.+ ol- 526a/17
- hālice** (Ar.) Pamuk eğiren
h. 522b/22
h.+ye 522b/24
- hāliyā** (Ar.) Şimdiki zamanda, şimdiki
halde
h. 538b/08, 540b/05, 548b/22,
551a/19
- halk** (Ar.) İnsan topluluğu, halk
h.+a 522a/13
h.+ı 'ālem 541b/07
h.+ı 523a/11, 523a/18, 525b/16,
528b/05, 530b/03, 538b/06,
539b/01, 545b/16
h.+ın 547b/08
h.+ından 535a/03
h.+uñ 535b/04, 551a/09
- halkā** (Ar.) Halka
h.+ların 536a/07
- Hallāk** (Ar.) Hâlık, yaratan, Allah
h.+ı ezeliyye 521b/02
- halvet** (Ar.) Boş, تنها
h.+ eyle- 538b/21
- hām** (Ar.) 1. İşlenmemiş, saf 2. Boş, hayal
h.+(hurd-ı h. ol-) 546a/10
- h.+küşte al- 550b/17
- hamākāt** (Ar.) Ahmaklık
h.+dur 542a/14
- hamīr** (Ar.) Hamur
h.+den 525b/03
- haml** (Ar.) 1.) Ana karnındaki çocuk
2.) Gebelik, gebe olma
h.+(vaż'-ı h.) 522a/21
h.+(vaż'-ı h. eyle-) 522a/18
h.+(vaż'-ı h. it-) 522a/22, 547a/02
h.+ it- 541a/23
h.+in düşür- 521b/06
- hamle** (Ar.) Atılma, saldırma, hücum etme
h.+(nevbet-i h.) 528a/03
h.+ eyle- 525a/23, 528a/02,
528a/15, 530a/18, 535b/08,
535b/14, 537a/13, 541b/17,
549a/16, 549a/17
h.+ it- 530a/21, 531b/19, 536a/13,
536b/04
h.+me 535b/08
h.+nüñ 528a/02
h.+ñ 528a/01
h.+si 528a/02
h.+sin 537a/14
h.+sinden 549a/23
h.+sine 528a/15
- hāmūş** (Far.) Susmuş, sessiz
h.+ ol- 539b/10
- hān** (Far.) Hükümdar, hakan
h. 524b/01, 534b/07, 538a/23
h.+a 530b/08
- hançer** (Ar.) Hançer
h. 526b/24
h.+e(el h. ur-) 549b/03, 549b/05
h.+i 526b/22,
h.+in 526b/22
- hançer-güzār** (Ar. +Far.) Hançer kullanan,
cengâver
h. 526a/06
- handak** (Ar.) Kale etrafına açılan uzun
çukur, hendek
h.+ı 525b/13
- hārā** (Far.) Pek katı taş
h.+yı(seng-i h.) 546a/09

- ḥarāb** (*Ar.*) Yıkıntı, virane
h.+ ol- 547a/24
- ḥarāc** (*Ar.*) Haraç, vergi
h.+ı 521b/12
h.+ı(ıklīm-i ḥ.) 533a/25, 545b/12
- ḥarām-zāde** (*Ar. +Far.*) Hileci, namussuz
h. 526b/13
- ḥarb** (*Ar.*) Savaş, cenk
h.+(ālāt-ı ḥ.) 526b/04
h.+ıla(ālāt-ı ḥ.) 521a/10
h.+i kıtāl ol- 534a/17
- ḥarbī** (*Ar.*) Savaşla ilgili
h.+ler(ceng-i ḥ. çaldır-) 534a/05
- ḥarc** (*Ar.*) Vergi
h.+a sür- 529a/07
- ḥareket** (*Ar.*) Hareket
h.+ eyle- 522b/14, 528b/20
h.+ itdür- 527b/14, 527b/17
h.+ it- 533b/11, 548b/06
h.+ ol- 531b/14
h.+e 525a/12, 530a/17
- ḥarem** (*Ar.*) (Sarayda) kadınlara ait yer
h. 524a/16
h.+de 551a/12
h.+e 521b/10, 523a/10, 523b/05,
523b/08, 523b/09, 523b/13,
547a/04, 547a/12
h.+i pādişāhī 523b/01
h.+i 524a/16
h.+in 537a/10
- ḥargāh** (*Far.*) Çadır, otağ
h. 525b/25
- ḥargūş** (*Far.*) Tavşan
h. 550b/04
h.+ları 537b/06
- ḥār-güzār** (*Far.*) Diken geçirici
h.+ına(nīze-i ḥ.) 527b/08
- ḥarīf** (*Ar.*) 1. Güven vermeyen, bayağı
kimse, adam, herif
h. 527a/02, 527a/02
2. Rakip; denk
h.+ ol- 525a/20
- ḥarīr** (*Ar.*) İpek
h.+(ma'şūm-ı pākī-ḥ.) 547a/04
- Ḥārīş** Kişi adı
h. 529b/13, 529b/15, 529b/15,
529b/16, 529b/19, 529b/23,
529b/25, 529b/25, 530a/01,
530a/05, 530a/08, 530a/10,
530a/12, 530a/12, 530b/04,
530b/04, 530b/08, 531a/14,
531a/16
h.+e 530a/09
- ḥāş** (*Ar.*) Saf, hâlis
h. 530a/05
h.+(şoḥbet-i ḥ. it-) 550b/05
- ḥāşıl** (*Ar.*) Meydana gelen, ortaya çıkan
h. 523a/03
h.+ ol- 521a/01, 522b/17, 530b/14,
531a/02, 544b/03
- ḥāşılı** (*Ar.*) Netice itibariyle, sonuçta
h. 524a/13, 527b/13, 528a/22,
532a/20, 540b/05, 541a/25,
543b/03, 545b/11, 547a/23
- ḥaşm** (*Ar.*) Düşman
h.+umdan 528a/19
- ḥaşm-āne** (*Ar.*) Düşmanca
h. 542a/05
- ḥasret** (*Ar.*) Özleyiş, hasret
h. 522b/10
- ḥaşr** (*Ar.*) Toplama
h.+ ü neşr 522a/01
- ḥaṭ** (*Ar. ḥatt*) Yazı, mektup
h. 523a/15
h.+ yaz- 523a/13
h.+ı Kāvus 523a/15
- ḥaṭā** (*Ar. ḥaṭā'*) 1. Yanlış, hata 2. Zarar
gelmek
h. 525a/09, 525a/18, 525b/02,
527b/08, 542a/08, 548a/12
h.+ eyle- 521b/11, 541a/12
h.+ gel- 542b/03
h.+ ol- 536a/08, 542a/14, 547b/16,
547b/16
h.+dur 529a/16
h.+larda 542a/21
- ḥātem** (*Ar.*) 1. Mühür 2. Yüzük
h.+ parmağı 532a/01

- h.+i heft-nām 546b/05, 546b/20
- ḥāṭır** (*Ar.*) Gönül, kalp; birine karşı duyulan sevgi, saygı
h.+dan şay- 541a/25
h.+ı hoş ol- 541b/20
h.+ın ele al- 544b/12
h.+ın yıķ- 544a/15
h.+ıñ ele al- 543a/17
h.+um 548a/04, 548a/08
- ḥatm** (*Ar.*) Sona erdirme, bitirme
h.+ eyle 535a/13
h.+ ol- 526a/10
- ḥattā** (*Ar.*) Dahi, bile, hem de, üstelik de, bundan başka
h. 523a/11, 526b/06, 537b/03, 538a/11, 540a/14, 541a/03, 541a/06, 544a/03, 547a/14, 547a/24, 548a/01
- ḥavādiş** (*Ar.*) Hadiseler, olaylar
h. 546b/21
h.+e 546b/25
- ḥavāle** (*Ar.*) Gönderme, atma, fırlatma
h.+ eyle- 525a/06, 525a/17, 525a/22, 527a/17, 527b/06, 527b/22, 527b/25, 531b/17, 532b/08, 535b/11, 542a/24
h.+ it- 532b/15
- ḥāver** (*Ar.*) Şark, doğu yönü
h. 524a/13
- ḥāver-zemīn** (*Ar. +Far.*) Doğu memleketi
h.+e(ittifāk-ı ḥ.) 547b/06
- ḥavf** (*Ar.*) Korku, korkma
h.+ it- 531a/24
h.+ -ıla 523a/23
h.+ma 523b/10
h.+ından 530a/21
h.+um 548a/12
- ḥavlı** (*hkk.*) Avlu
h.+sında 546a/04
h.+sından 530a/21
- ḥāy** (*Far.*) Hey, ey
h. 522a/04, 522b/07, 522b/09, 522b/19, 522b/19, 525b/04, 536a/02, 536a/09, 540a/05, 540a/19, 540a/19, 542b/04, 542b/09, 543b/22, 544a/25, 546a/08
- ḥāy-hūy** (*Far.*) Kargaşa, hay huy
h.+ -ı dād-gīr 532a/09
h.+ı 536a/23
- ḥayf** (*Ar.*) Yazık ki, heyhat, vah
h.+ eyle- 535a/05
h.+ it- 522a/03
- ḥayır** (*Ar.*) Hayır, değil, olmaz
h. 538b/11, 538b/12, 544a/06, 548a/24, 549a/18
- ḥayķır-** Bağırmak, feryat etmek
h.-dı 540b/08
h.-up 532a/23, 549b/07
- ḥayli** (*Ar.*) Çok, oldukça
h. 533b/08, 535b/11, 541b/22, 549a/03
- ḥayme** (*Ar.*) Çadır, otağ
h. 525b/25
- ḥayr** (*Ar.*) İyi, faydalı
h.+(du 'ā-yı ḥ. eyle-) 545b/09
h.+ it- 535b/02
h.+ -ı 'alāmet 521a/07
h.+ -ı du 'ā 543b/24
- ḥayrān** (*Ar.*) Beğenme; şaşma, şaşılma
h.+ ol- 528b/15
- ḥayret** (*Ar.*) Şaşma, şaşırma, hayret
h.+de ķal- 538b/19
- ḥayr-du 'ā** (*Ar.*) Hayırlı, faydalı dua
h.+(du 'ā-yı ḥ.) 535a/17
- ḥayşiyet** (*Ar.*) Şeref, onur, itibar, değer
h.+üm 544b/03
- ḥayvān** (*Ar.*) Hayvan
h. 530a/14
- ḥaz** (*Ar. ḥazz*) Zevk, sevinç, mutluluk
h.+ eyle- 526a/24
h.+(ḥazz) it- 545a/24, 546b/17
- ḥazān** (*Far.*) Sonbahar
h.+(berg-i ḥ.) 530a/17
- ḥazer** (*Ar.*) Korkma, çekinme
h.+ it- 528a/04
- ḥāzır** (*Ar.*) Bizzat bulunan, mevcut
h. 523b/24

h.+ dur- 548b/10
h.+ eyle- 530b/21, 544b/13
h.+ it- 539a/12, 539b/08
h.+ ol- 528b/24, 530b/19, 545a/25,
548b/11

h azırlan- Hazırlanmak
h.-sun 539b/14

h az ne (*Ar.*) Hazine
h. 526a/15, 526a/17, 526a/25,
526b/03, 526b/04, 538b/14,
538b/25, 539b/23
h.+ eyle- 530b/15
h.+ vir- 538b/13
h.+den 526b/04
h.+leri 539b/16
h.+mi 540a/05
h.+n  539a/13
h.+sin 540a/14, 540b/08, 540b/14
h.+yi 531a/02, 539a/02

h azret (*Ar.*) Şahıs veya kutsal sayılan
varlık isimlerine getirilir. Saygı
ifade eder
h.+i(merk ad-i h.  dem) 546a/02

hed y  (*Ar.*) Armaĝanlar, hediyeler
h.+lar düz- 549b/18
h.+ları 549b/25

hediyeye (*Ar.*) Hediye
h.+leri n 541a/03

hefte (*Far.*) Hafta, yedi gün
h. 534a/04, 545b/21
h.+de 523a/08

heft-nam (*Far.*) Yedi  nl  (yüzük, vs.)
h.+(h tem-i h.) 546b/05, 546b/20

heft-ser (*Far.*) Yedi baş
h.+(ejderh -yı h. ol-) 529a/15

hel k (*Ar.*) Mahvolma, yok olma
h. 532b/04
h.+ eyle- 529a/07, 529a/11,
540b/05, 542a/16, 550a/23,
550b/21, 551a/09, 551a/09, 551a/12
h.+ it- 532a/24, 534a/09, 539a/02
h.+ ol- 523b/06, 527a/02, 527a/11,
533b/10, 534a/24, 536a/16, 543a/06

hel l (*Ar.*) Dinen yasak olmayan Şey, helal
h.+ eyle- 544a/01, 544b/05

helalles- Ayrılma sırasında hakkını
birbirine baĝıŐlamak
h.- p 521a/06

hele (*Far.*) Evvela, her Şeyden  nce;
sonunda, nihayet; bari, hi  olmazsa
h. 521a/04, 521a/07, 521a/09,
523a/05, 526b/21, 530a/11,
534b/11, 535a/01, 538a/25,
542b/03, 543b/10, 544a/12,
544b/12, 545a/11, 546b/13,
547b/23, 548a/04, 548b/06,
549a/17

Hel n-ı k h  Kişi adı
h. 524b/04

hem (*Far.*)  stelik, zaten,  zellikle, hem
h. 521a/12, 522b/25, 524a/06,
525b/22, 528a/10, 528a/10,
532a/09, 532a/09, 535a/05,
535b/06, 535b/06, 539a/06,
539a/06, 540b/21, 543a/22,
545a/11, 545a/17, 545a/17,
545a/19, 545a/19, 545a/19,
545a/22, 545a/22, 546b/23,
547b/25, 548b/25, 549a/01,
549b/13

hem n (*Far.*) Hemen, derhal, o anda,
 ar abuk
h. 521b/03, 522a/05, 522a/08,
522b/19, 522b/24, 523a/19,
523a/22, 523a/25, 523b/04,
523b/05, 523b/06, 523b/10,
523b/16, 523b/17, 524a/10,
524b/19, 525a/01, 525a/02,
525a/02, 525a/05, 525a/12,
525a/21, 525b/06, 525b/13,
526a/11, 526b/09, 526b/14,
527a/02, 527a/09, 527b/02,
527b/04, 527b/09, 527b/12,
527b/15, 527b/20, 527b/22,
527b/24, 528a/04, 528a/08,
528a/15, 528b/06, 529a/12,
529a/16, 530a/18, 531a/18,
531b/12, 531b/16, 531b/21,
532a/15, 532b/06, 532b/08,
533b/13, 533b/21, 534a/12,
534a/23, 534b/02, 535a/12,
535b/11, 536a/20, 536a/25,
536b/02, 536b/08, 536b/12,
536b/17, 537a/12, 537a/20,
537b/07, 538b/23, 540a/02,
540a/17, 540a/23, 540b/18,
541a/08, 541a/10, 542a/20,
542a/25, 542b/05, 542b/08,

- 542b/11, 543a/09, 543b/11,
543b/24, 544a/16, 545a/01,
545a/24, 546a/08, 546b/04,
546b/21, 547b/10, 547b/15,
548a/20, 548a/25, 548b/02,
548b/09, 549a/18, 550b/06
- hem-ān-dem** (*Far.*) Hemen, çabucak, o
anda
h. 532a/06, 535b/01, 537a/05,
540a/19
- henüz** (*Far. henüz*) Daha, şimdi, yeni,
henüz
h. 540a/22, 546a/11, 546b/18,
547b/16
- hep** Tamamıyla, tamamen
h. 534b/11, 545a/06, 549b/16
- her** (*Far.*) Her, her bir
h. 521a/18, 522a/17, 524b/24,
526a/04, 526a/11, 529a/02,
529a/06, 529a/14, 530b/25,
532a/09, 533a/18, 534a/03,
534b/19, 535a/24, 537a/05,
537a/17, 538a/05, 538a/06,
538a/22, 538b/05, 539a/04,
539a/22, 539b/13, 541a/02,
541b/04, 541b/25, 544a/05,
545b/09, 547a/18, 548a/18,
548b/18, 550a/03, 550a/14,
550b/04
- herif** *krş.* **harif**
h. 527a/02, 527a/02
- herkes** (*F. her-kes*) Herkes
h. 526a/25, 533a/18, 534a/09,
534a/10, 534a/15, 537a/16,
538a/03, 538a/16, 538b/17,
545a/04, 545a/05, 545b/16,
545b/20, 551a/12
h.+e 533a/17
- hesāb** (*Ar.*) Hesap
h.+ı 541b/20
- hevā** (*Ar.*) Heves, istek, arzu
h.+dan 550b/16
h.+dan(letāfet- h.) 550b/11
h.+yı fenā 525a/17, 535b/14
h.+yı salṭanat-dīde ol- 537b/08
h.+ya 546b/22
- heves** (*Ar.*) İstek, arzu, heves
h.+ eyle- 526b/10, 541b/20,
547a/18
- heveslen-** Heveslenmek
h.-üp 541b/17
- hey** *krş.* **hāy**
h. 527b/14, 527b/15, 549a/17
- heyā-hey** (*Ar.*) Çok acı çeken kimsenin
bağirtısı
h. 525b/17
- heybet** (*Ar.*) Korku ve saygı uyandıran
görünüş
h. 550b/13
h.+ al- 523a/21
h.+inden 530a/17
- hezār** (*Far.*) Bin, binlerce, defalarca
h. 526a/17
- hezīmet** (*Ar.*) Bozgun, bozgunluk, savaşta
bir taraf askerinin bozulması
h.+ bul- 536b/06
- hırlu** (*Ar. +T.*) İyi, hayırlı
h. 549a/22
- hışm** (*A.*) Kızgınlık, öfke
h.+ it- 526b/10
h.+ıla 523b/01
h.+ına(ğazab-ı h.) 536b/04
- hışt** (*Far.*) Kerpiç, tuğla
h. 532b/13
h.+ at- 532b/12
h.+ı 'acāib 536a/24
h.+ı Efrāsiyāb 536b/03
h.+ı 532b/12, 532b/13, 536b/01,
536b/01
- Hıṭā** Çin
h. 524a/13
- hıyār** (*Far.*) Hıyar, salatalık
h.+(mānend-i h.) 534a/21
h.+a(tohumluk h. dön-) 530a/19
- hibe** (*Ar.*) Bağışlama, bağış
h.+ eyle- 531a/02
- hicāb** (*Ar.*) Utanma, utanç
h.+ eyle- 541b/19
- hiç** (*Far.*) Asla, hiç
h. 526b/11, 539a/01, 541b/16,
544a/14
- hiffet** (*Ar.*) Hafiflik
h. 549a/04

- ḥikāye** (*Ar.*) Hikāye
h.+yi ġarībe 546b/25
- ḥikāyet** (*Ar.*) Hikāye
h.+ it- 540a/08
- ḥikmet** (*Ar.*) Hikmet, bilgelik
h.+i Ḥudā 521b/02, 540b/18,
541a/06, 543b/11
h.+i İlähī 521b/12
- ḥilāf** (*Ar.*) Yalan, yanlış
h. 522b/25, 533b/17, 533b/21,
534b/17
h.+ ġit- 534b/09
h.+ yola ġit- 534b/20
h.+i inhā 522b/25
- ḥil'at** (*Ar.*) Padişah tarafından mükâfat için
verilen kaftan
h. 545b/11
h.+ vir- 530b/18
h.+i girān-bahā 533a/25
h.+i zībā 545b/12
h.+lar 538a/16
- ḥīle** (*Ar.*) Aldatma, oyun, hile
h. 542b/05, 546b/14
- ḥīlekārlik** (*Ar.+Far.+T.*) Hilekār olma
durumu, hilebazlık, düzenbazlık
h.+dur 535b/03
- himmet** (*Ar.*) Bir kimseye yapılan manevi
yardım, iyilik
h. 531a/12
- ḥīn** (*Ar.*) Az, zaman, vakit, sıra
h.+i cimā' 547a/02
- Hind** Hindistan, Hint
h. 529b/17, 531b/24, 546b/10
h.+den 545b/25
h.+den(diyār-ı h.) 530a/03
h.+e 524a/13, 545b/25
- ḥitāb** (*Ar.*) Hitap, seslenmek
h.+ it- 538b/10, 539b/23, 540a/17
h.+i 'itāb eyle- 542a/15
- Hitāl-i kūhī** Kişi adı
h. 524b/04
- ḥizmet** (*Ar.*) Hizmet, iş
h. 538a/20
h.+ eyle- 530a/04, 530a/07,
549a/05, 549a/07, 549a/09
- h.+ it- 529b/18, 549a/06, 549a/08
h.+dür 545a/17
h.+i şerīf 546b/16
h.+inde ol- 529b/23
h.+ine 543b/19
- ḥizmetkār** (*Ar.+F.*) Hizmet eden, hizmetçi
h.+lar 538b/23
- ḥoca** (*Far. ḥāce*) Hoca, öğretmen
h. 522b/02
- Ḥoca Ferruc** Kişi adı
h. 547b/06, 547b/16, 548b/22,
549b/23
h.+a 547b/12
h.+i 547b/08, 547b/09, 547b/23,
548a/22, 548b/23, 549b/16,
549b/21
h.+uñ 547b/09, 547b/11, 547b/12,
547b/13, 548a/25, 548b/23
- ḥöd** (*Far.*) Kendi, kendisi, bizzat
h. 539b/16, 548a/15
h.+ bil- 536b/02
h.+a(kaşr-ı ḥ.) 546b/11, 546b/14
- ḥoş** (*Far.*) Güzel, hoş
h. 521a/05, 523a/03, 529a/23,
531a/17, 537b/11, 539a/22,
539b/14, 540b/16, 543b/18,
546b/09, 549a/01
h.+(ḥāṭırı ḥ. ol-) 541b/20
h.+ baḡ- 544a/09
h.+ bul- 545b/06
h.+ gel- 523a/23, 524b/18, 540a/11,
545a/14, 545b/05, 546a/23
h.+imdi 534b/17, 539a/22,
543a/04, 544b/11
- hoşça** (*Far.+T.*) İyi, sağlıklı
h. 524a/22, 530a/07, 546a/05
h.+ añlat- 548b/25
- ḥüb** (*Far.*) Güzel, hoş
h.+ bil- 534b/10, 536a/04
- Ḥudā** (*Far.*) Allah
h. 543b/16
h.+(ḥikmet-i ḥ.) 521b/02, 540b/18,
541a/06, 543b/11
h.+y-ı lem-yezel 543b/20
- ḥulāşa** (*Ar.*) Sözüün kısası, özü
h. 538a/09

- h.+ -i kelām 526b/04, 529a/07,
531a/08, 532a/25, 537a/17,
537b/13, 540b/08
h.+ -yi kelām 524b/05, 530b/07
- hulq** (*Ar.*) Huy, tabiat
h.+(hüsn ü h. şāhibi ol-) 547a/14
h.+ it- 535b/05
- humār** (*Ar.*) İçki ve uykudan kaynaklanan
mahmurluk
h.+(def^ç -i h. eyle-) 533a/14
- hūn** (*Far.*) Kan
h.+(bağrı h. ol-) 531b/09, 540b/14
h.+(kaṭre-i h.) 521b/03
h.+dan 521b/04
h.+ -ı(kışşa-i h. Siyāvuş) 523a/10
h.+ -ı Efrāsiyāb 523a/05
h.+ -ı Siyāvuş 521b/03, 521b/04,
522a/19, 540b/24, 541a/01
h.+ı 522a/08
- hūn-rīz** (*Far.*) Kan döken, kan dökücü
h. 524a/01
- hurđ** (*Far.*) Küçük, ufak; kırılmış,
parçalanmış
h. 525b/04
h.+ eyle- 523b/09, 525a/20,
527a/05
h.+ ol- 527a/01, 528a/21
h.+ u şikest it- 525a/15
- hurde-hām** (*Far.*) Dağılmış, paramparça
h.+ ol- 523b/04, 523b/06, 546a/10
- Hūrşide Bānū** Kişi adı
h. 547a/02, 551a/12, 551a/15
h.+nuñ 546a/03
h.+ya 551a/23
h.+yı 546b/25
- hurūş** (*Far.*) Coşma, gürültü
h.+a(cūş ü h. gel-) 532a/17
- huşūmet** (*Ar.*) Düşmanlık, hasımlık
h. 545a/07
- huşūş** (*Ar.*) Konu; bakım, şekil
h.+da 548a/06
- huzur** (*Ar.*) Ön, kat, huzur
h.+ına 521a/11
h.+umda 545a/08
- hücūm** (*Ar.*) Saldırı, saldırma, hücum
h.+ eyle- 528a/06, 530a/15,
551a/14
h.+ it- 529a/07
h.+ -ı keyfīyyet-i bāde 526b/20
- hükemā** (*Ar.*) Âlimler, bilginler, hakimler
h. 550a/08
h.+sına 550a/07
- hük̄m** (*Ar.*) Hâkimiyet, emir
h. 523b/03
h.+ ü hükūmet eyle- 537b/04
- hük̄mī** (*Ar.*) Hükme ait, hükümle ilgili
h. 550a/14
- hükūmet** (*Ar.*) Güç, kuvvet
h.+(hük̄m ü h. eyle-) 537b/04
h.+ sür- 550a/18
- hüner** (*Far.*) Marifet, hüner
h. 529b/20
h.+(lu`b u h. göster-) 529a/05
h.+ göster- 526a/05
h.+ ol- 533a/01
h.+ı 526a/11, 529b/23
- hüsn** (*Ar.*) Güzellik
h.+ ü hulq şāhibi ol- 547a/14
h.+ı 549a/03, 550a/22, 550b/12

-I-

- ıķlīm** (*Ar.*) Memleket, ũlke
1.+ -i ‘ademe gōnder- 528a/08
1.+ -i āħir 544b/03
1.+ -i ħarāc 533a/25, 545b/12
- ılan** Yılan
1.+ gōrmiŝe dōn- 531b/02
- ıldırım** Yıldırım
1. 536b/12
- ılgar** At sũrũsũ
1. 530b/15, 533b/22, 533b/25,
534b/07, 534b/17, 539b/03,
540a/07, 540a/09
1.+ it- 539a/09
1.+ -ıla 521b/13, 539a/24
- ır-** Uzaklaştırmak, ayırmak
1.-a-yaz- 542b/05
- ıraq** Uzak
1.+dan 526b/18, 529b/03, 533a/08,
541a/21
- ‘ırz** (*Ar.*) Ŗeref, itibar, namus
1.+ (tekmil-i ‘1. eyle-) 545a/23
1.+ımuuz 544b/02
1.+ımı 544a/05
1.+ıñuza 544a/05
1.+um 543b/15, 545a/11
- ıŝlāħ** (*Ar.*) İyileŝtirme, dũzeltme
1.+ ol- 535b/02, 535b/08
- ısmarla-** Emanet etmek, tenbih etmek
1.-dı 539a/20
1.-yup 521b/13
- ızlāl** (*Ar.*) Dalalete dũŝũrme, doğru yoldan
saptırma
1.+ eyle- 522a/11
- ıztırāb** (*Ar.*) Acı, elem
1.+ çek- 541b/22

-İ-

- i-** İmek yardımcı fiili
i.-di 521a/01, 523a/14, 523a/25,
523b/10, 523b/20, 523b/23,
524a/15, 524a/16, 524a/17,
524a/17, 524a/19, 524a/20,
524a/20, 524a/21, 524a/21,
524b/03, 524b/03, 525b/22,
526a/06, 526a/06, 526a/07,
526a/07, 526a/07, 526b/24,
527a/03, 527a/10, 527a/20,
529a/06, 529a/07, 529b/03,
529b/15, 530a/24, 531a/18,
531a/22, 532a/05, 534b/03,
534b/03, 536a/19, 536a/20,
536a/20, 536b/09, 536b/10,
538a/13, 538b/25, 539b/16,
540a/21, 541a/05, 541b/09,
541b/10, 542a/04, 542a/19,
544b/08, 544b/09, 545a/15,
545b/25, 547a/21, 547a/22,
547a/24, 547a/24, 547a/24,
547a/24, 547a/24, 547b/06,
547b/06, 547b/06, 547b/15,
548a/07, 548a/08, 549a/04,
549b/18, 549b/19, 550a/05,
550a/18, 550a/21, 550a/22,
550a/22, 550a/25, 551a/09
i.-di (almış-ıdı) 546a/04
i.-di (‘azm eylemiş-ıdı) 534b/01
i.-di (bũlũga iriŝmiŝ-ıdı) 550b/18
i.-di (ceng eylemiş-ıdı) 535a/10
i.-di (çıkmış-ıdı) 540b/19
i.-di (gelmiş-ıdı) 524b/03, 526a/14,
526a/15, 533b/13
i.-di (getũrmiŝ-ıdı) 550b/04
i.-di (gitmiş-ıdı) 521b/10
i.-di (gōrmemiŝ-ıdı) 522b/09
i.-di (ķomiŝ-ıdı) 548a/25
i.-di (olmış-ıdı) 523a/23, 524a/15
i.-di (tamām olmış-ıdı) 535a/16
i.-di (ta ‘yın eylemiş-ıdı) 527a/21,
528a/13
i.-di (ta ‘yın olinmamiŝ-ıdı) 526a/20
i.-di (ta ‘yın olinmiŝ-ıdı) 528b/17,
537a/12

i.-di(tedārük eylememiş-idi) 524a/14
i.-di(tenbīh eylemiş-idi) 530b/13
i.-di(vāḳī‘ olmamış-ıdı) 550b/13
i.-di(var-ıdı) 524a/19
i.-di(yoğ-ıdı) 526b/20, 539b/19
i.-diler 527a/07
i.-diñüz 546b/10
i.-dük 529b/06, 534b/20, 546b/13
i.-dük(yañlış yola gide-idük) 534b/12
i.-düm 529b/10
i.-düñ 540a/24
i.-ken 522a/08, 522b/01, 531a/18, 540b/02, 547a/23, 548b/19, 548b/22, 549b/20, 550b/06, 551a/24
i.-miş 522a/14, 524b/11, 524b/11, 530a/12, 534b/07, 534b/08, 539a/11, 539b/12, 540a/25, 540b/18, 541a/18, 543a/16, 547b/16, 547b/16, 547b/25, 548a/02, 549a/04, 551a/02
i.-miş(yoğ-ıdı) 522a/14
i.-mişsin 527b/18, 530a/10
i.-se 522a/15, 523a/15, 523b/20, 526a/17, 526b/13, 526b/21, 526b/23, 527b/18, 528a/17, 529a/05, 529b/02, 531a/21, 531b/18, 532a/08, 532a/13, 532a/17, 532a/23, 534a/03, 534a/18, 534b/10, 534b/19, 534b/20, 535a/24, 536a/12, 536b/22, 537a/10, 538a/18, 539a/18, 540a/03, 540a/06, 541b/09, 541b/25, 542a/12, 543b/14, 543b/25, 544b/05, 544b/05, 545a/03, 545a/09, 545b/08, 545b/09, 546b/03, 546b/11, 546b/16, 547a/11, 547b/16, 547b/16, 547b/16, 548a/13, 548a/15, 548a/16, 548a/23, 548b/18, 550b/04, 551a/09
i.-se(aldı-sa) 549b/16
i.-se(fırlatdı-sa) 546a/09
i.-se(zür eyledi-se) 549b/01
i.-sem 527b/07

i.-señ 525a/23, 526b/07, 527b/25, 528a/02, 541b/08, 541b/13, 544b/05, 549a/11

‘ibādet (Ar.) İbadet
i.+ eyle- 546a/14
i.+den 533a/14
i.+in 526a/25
i.+inden 545a/09

ibḳā (Ar.) Baki, daim, devamlı, sürekli kılma
i.+ it- 532a/22

ibrām (Ar.) Israr etme, üstüne düşme
i.+ eyle- 531b/14, 534a/18
i.+ı tām 524a/11

iclās (Ar.) Oturma
i.+ eyle- 538a/03
i.+ it- 538a/20

icrā (Ar. icrā‘) Yapma, yerine getirme
i.+ eyle- 527b/15
i.+ it- 529b/23, 530b/16

iç İç, içeri
i. 525b/14, 537a/08, 541a/12
i.+i 524b/06, 531b/22, 531b/23, 539b/20
i.+inde 521a/21, 529a/04, 531b/02, 531b/05, 532a/18, 532b/05, 535a/01, 535b/08, 538a/22, 538b/17, 538b/25, 541a/18, 543a/04, 543b/03, 544b/03, 550a/17
i.+inden 521b/06, 527b/05
i.+ine 521a/21, 521a/23, 525a/19, 528b/08, 529b/10, 530b/09, 531a/05, 534a/17, 536a/24, 537a/09
i.+lerinde 528a/10
i.+lerinden 548b/13

iç- İçmek
i.-di(bāde iç-) 526b/17
i.-dügi 526b/19
i.-er 526b/19
i.-erdi(bāde iç-) 545a/11
i.-erdi(kanın iç-) 540b/06
i.-eyüm(şarāb iç-) 548b/15
i.-üp 550b/04
i.-üp(bāde iç-) 540b/04

içeri krş. içeri
i. 522b/15, 523b/16, 525b/14, 528b/05, 528b/23, 529a/17, 536b/22, 537a/09, 539a/25, 551a/07
i.+ al- 538b/21

İçerü İçeri, içeriye
i. 521a/08, 533b/12, 533b/15,
536b/14, 537a/05
i.+den 531a/20, 537a/13
i.+ye 529a/17, 529b/25, 530a/07,
530b/03, 530b/16, 531a/10,
531a/25, 533a/22, 535a/10,
537a/16, 537a/18, 539b/06,
545b/02, 546a/23

İçre İçinde, sırasında, esnasında
i. 521b/05, 523a/11, 545b/24,
546b/22

İçün İçin, dolayı
i. 521b/03, 524b/14, 526a/24,
528a/13, 528b/03, 528b/04,
533b/16, 535a/21, 538a/20,
538b/25, 539a/12, 540a/15,
541b/15, 541b/19, 542a/19,
543b/14, 543b/22, 544b/09,
547a/16, 548a/04, 548a/08,
549b/17, 549b/17

İddi'ā (Ar.) Bir hükümde ısrar etme
i.+sında 544a/23

İfāde (Ar.) Anlatma, anlatış
i.+ eyle- 524b/11
i.+ it- 546b/23

İfrūt (Ar.) Zararlı ve korkunç mitolojik
mahluk
i.+ ol- 538b/05

İftirā (Ar. *iftirā'*) İftira
i.+ eyle- 531b/07

İhāta (Ar.) Kuşatma, sarma
i.+ eyle- 532a/01, 532a/01

İhsān (Ar.) Bağış, verilen şey
i.+ it- 534b/16, 539a/20
i.+lar. eyle 547a/03

İhtimāl (Ar.) İhtimal
i.+i 549a/09, 550b/14

İhtimām (Ar.) Dikkatle, gayretle çalışma
i. 524a/12, 529b/15

İhtirāz (Ar.) Sakınma, çekinme
i. 536a/09

İhtiyār (Ar.) 1. Yaşlı kimse, koca, pir
i. 521a/18, 538b/23, 539a/08,
539b/21, 539b/23
2. Seçme hakkı, irade
i.+ it- 543b/07, 543b/16
i.+ı('inān-ı i.) 542b/04

İhtiyāt (Ar.) Sakınma, tedbirli, tedarikli
bulunma
i. 526a/18

İkdām (Ar.) Gayretle çalışma
i. 532b/13, 533b/24, 535b/08,
537a/08, 542a/03
i.+ı tām 532b/08
i.+ı-la 529a/07, 541b/23
i.+ma 528b/15
i.+un 528a/19

İki İki
i. 521a/18, 521a/22, 521b/06,
522a/21, 522b/03, 522b/04,
522b/10, 522b/21, 523a/08,
523a/09, 523a/10, 524a/17,
524a/17, 524a/17, 524b/11,
524b/11, 524b/14, 524b/14,
525a/02, 525a/11, 525b/22,
526a/06, 526a/11, 526a/14,
526a/15, 526a/19, 526b/13,
527a/18, 527b/23, 529b/13,
530a/14, 530b/14, 532b/08,
534a/08, 534a/09, 534a/12,
534a/12, 534a/14, 534a/17,
534a/21, 534a/23, 534b/08,
537b/03, 538a/08, 538b/18,
539a/08, 539a/15, 539a/16,
539a/23, 539b/03, 539b/06,
539b/23, 540a/01, 540a/04,
540a/12, 541b/16, 541b/22,
542a/04, 542a/05, 542a/25,
542b/11, 545b/12, 546b/06,
547a/07, 547a/18, 547a/23,
547a/24, 547b/09, 548a/15,
548a/25, 548b/23, 549b/17
i.+ pāre eyle- 530b/01, 532b/13
i.+ pāre ol- 531b/18
i.+si 522b/10, 526a/20, 526b/25,
527a/01, 528a/02, 538b/23,
544a/12, 546a/25

İkinci İkinci
i. 525a/16, 525b/22, 527b/21,
535b/13, 542a/21

İkişer İkişer
i.+ pāre it- 530b/03

İkrām (Ar.) Hürmet, saygı, ağırlama
i.+ eyle- 538a/16
i.+lar 549b/15

İktizā (Ar. *ikṭizā'*) İhtiyaç , gerekme

i.+ eyle- 547b/16, 549a/01
i.+ it- 527a/23, 542a/11
il- Dokunmak, geçmek, takılmak
i.-üp 521a/07
‘ilāc (*Ar.*) İlaç; çare, önlem
i.+ eyle- 523b/17
i.+ı 521a/20
İlāhī (*Ar.*) Allah’a ait, Allah’a mensup
i.+(hikmet-i i.) 521b/12
i.+ye(takdīr-i i.) 535a/05
ile Birlikte, beraber
i. 521a/06, 521a/06, 521b/11,
522a/06, 522a/12, 522a/16,
522b/14, 522b/20, 522b/21,
522b/21, 522b/24, 523a/15,
523b/12, 524a/07, 524a/11,
524a/18, 524a/21, 524a/23,
524a/24, 524a/24, 524b/02,
524b/03, 524b/07, 524b/09,
524b/09, 524b/11, 524b/14,
524b/14, 524b/16, 524b/19,
524b/24, 525a/02, 525a/05,
525a/23, 525b/02, 525b/04,
525b/20, 525b/21, 525b/22,
526a/11, 526a/17, 526a/17,
526b/24, 527a/01, 527a/20,
527a/22, 527a/22, 527a/25,
527a/25, 527b/03, 527b/03,
527b/15, 527b/19, 528a/07,
528a/15, 528a/20, 528a/24,
528a/25, 528b/05, 528b/08,
528b/13, 528b/16, 528b/17,
528b/20, 529a/07, 529a/07,
529a/20, 529a/22, 529a/25,
529b/05, 529b/05, 529b/06,
529b/09, 529b/11, 529b/13,
529b/14, 530a/21, 530a/23,
530b/08, 530b/08, 530b/12,
530b/15, 530b/16, 530b/24,
530b/25, 531a/02, 531a/05,
531a/10, 531a/13, 531b/02,
531b/06, 531b/09, 532a/09,
532b/01, 532b/08, 533a/04,
533a/21, 533b/08, 533b/16,
533b/17, 533b/17, 533b/22,
533b/22, 533b/24, 533b/25,
534a/20, 534b/07, 534b/17,
535a/01, 535a/02, 535a/09,
535a/10, 535a/15, 535a/16,

535a/20, 535a/20, 535a/24,
535b/11, 535b/11, 536a/04,
536a/11, 536a/17, 536b/07,
537a/07, 537a/08, 537a/10,
537a/14, 537b/08, 537b/12,
537b/13, 538a/11, 538a/18,
538a/19, 538a/20, 538a/25,
538b/03, 538b/03, 538b/14,
538b/15, 538b/25, 539a/03,
539a/11, 539a/11, 539b/03,
539b/08, 539b/16, 539b/23,
540a/03, 540a/07, 540a/10,
540a/13, 540a/16, 540a/19,
540a/20, 540b/01, 540b/07,
541a/06, 541a/21, 541b/02,
541b/02, 541b/09, 541b/09,
541b/09, 541b/18, 541b/23,
542a/03, 542a/03, 542a/11,
542a/19, 542a/20, 542a/21,
542a/21, 542b/05, 542b/11,
543a/02, 543a/13, 543a/22,
543a/24, 543b/06, 543b/06,
544a/02, 544a/03, 544a/06,
544a/07, 544a/14, 544b/13,
545a/08, 545a/11, 545a/18,
545a/21, 545a/22, 545b/16,
545b/16, 546a/11, 546a/23,
546a/24, 546b/13, 546b/14,
546b/15, 546b/16, 547b/04,
547b/08, 547b/10, 547b/24,
548a/08, 548a/10, 548a/13,
548a/18, 548b/03, 548b/05,
548b/08, 548b/23, 548b/23,
549a/02, 549a/03, 549a/13,
549a/19, 549b/11, 549b/20,
549b/23, 549b/23, 550a/03,
550a/10, 550a/10, 550a/19,
550a/23, 550a/23, 550b/06,
550b/20, 550b/23, 551a/25

ilerü İleri; önce, evvel

i. 521b/13, 522a/02, 524a/18,
524b/10, 526a/11, 527a/11,
527a/12, 528a/07, 529a/24,
530b/21, 534b/02, 536b/14,
540b/17, 549b/19
i.+de 522a/04, 525a/06, 527a/18,
527b/05, 534b/09, 534b/22
i.+ye 524a/07, 525a/05, 525a/11,
535a/01, 536b/20, 539b/16,
543b/13

- ilet-** Göndermek, yerine ulaştırmak
i. 530b/10, 534b/16
i.-di 522b/05
i.-eyüm 529b/19
i.-sem 522b/11
i.-üp 530b/12, 534a/02, 534b/08
- il-‘ālem** (T.+Ar. *el-‘ālem*) Başkaları,
herkes, el gün
i.+den 541b/18
- illā** (Ar.) Fakat, ancak, sadece
i. 530b/01, 546a/09
- iltifāt** (Ar.) İtibar etme, gönül alma
i.+ eyle- 523a/23
i.+ it- 523b/14
- imdād** (Ar.) Yardım
i. 528a/13
i.+ eyle- 527a/24
i.+ iste- 532a/08
i.+ it- 532a/07
i.+ına 528b/16
i.+ına git- 528b/09, 528b/11,
528b/12
i.+ında 529b/20
- imdi** Artık, şimdi
i. 521a/05, 523a/03, 523b/15,
524a/12, 527a/13, 527a/17,
527a/23, 527b/12, 527b/17,
527b/24, 528a/01, 528b/08,
529a/23, 529b/21, 529b/23,
530a/05, 530b/04, 533a/10,
535b/05, 535b/07, 535b/08,
535b/08, 536a/13, 537b/11,
538b/23, 539a/06, 539b/23,
540b/16, 541a/20, 541a/22,
541b/02, 541b/07, 541b/08,
541b/13, 541b/16, 542a/02,
542a/09, 542a/10, 542a/13,
543b/19, 544a/16, 546b/16,
546b/20, 546b/23, 548a/02,
548a/16, 548a/22, 548b/03,
548b/21, 549a/11, 549a/14,
549a/15, 549b/06
i.+(hoş-i.) 534b/17, 539a/22,
543a/04, 544b/11
- imtiḥān** (Ar.) Deneme, sinama
i.+ ol- 541b/09, 541b/10, 549a/08,
549a/11
- in-** Bir yerden aşağı inmek; gelmek,
ulařmak; konaklamak; dūřmek
i.-di 534b/23
- i.-di(aşağa in-) 531a/24, 550b/06
i.-diler 526b/16, 539b/04, 548b/08
i.-erken 525a/17
i.-ince 527b/22
i.-meyüp 525b/10
i.-üp 525a/17, 525b/06, 528b/01,
530b/02, 533a/09, 533a/22,
541a/09, 541a/12, 541a/17,
541b/02, 544a/18, 546a/22,
548b/17, 550b/02, 550b/02
- ‘inān** (Ar.) Dizgin; idare etme, yürütme
i.+ı iḥtiyār 542b/04
- inan-** İnanmak
i.-ur 551a/15
- incit-** Üzüntü vermek, gücendirmek,
incitmek
i.-me 522a/10
- indir-** *krş.* **indür-**
i.-irsin 539a/09
i.-üp 539a/23
- indür-** İndirmek, (yumruk, tokat, tekme
vb. ile) vurmak
i.-diler 529a/19, 531a/01
i.-meyüp(baş indür-) 539b/11
i.-üp(götine indir-) 531b/20
- inhā** (Ar.) Ulaştırma, yetiştirme
i.+(ḥilāf-ı i.) 522b/25
- inkār** (Ar.) Reddetme, inkār
i.+ it- 539a/16
- inřāf** (Ar.) Merhamete, mantığa, vicdana
dayanan adalet
i.+ it- 532b/02, 549b/05
- insānī** (Ar.) İnsana mensup, insanla ilgili,
insanca
i.+(evlād-ı i.) 541a/03
- inřā** (Ar. *inřā’*) Kaleme alma, yazıya
dökme
i.+(binā ve i. it-) 541a/01
i.+(nāme i. it-) 528b/20
i.+ it- 539a/11, 539b/08
i.+ kııl- 535a/08
- inřā’llāh** (Ar.) “Allah dilerse, Allah izin
verirse” anlamında söz
i. 522a/20, 540b/25, 544a/17,
544b/10, 546a/05
- intikām** (Ar.) Öç alma, intikam
i. 544b/05

i.+(ahz-i i.) 545a/22
i.+ al- 528a/19, 533b/08, 539a/06,
540b/21
i.+ alın- 532a/25
i.+ı 540b/06, 540b/16, 543a/06,
543b/16, 544b/03
iptida (*Ar. ibtidā'*) Başlama, başlangıç
i. 531b/14
ir- Ulaşmak, yetişmek, erişmek
i.-di 525b/13, 528a/17, 528b/13,
528b/18, 530b/16, 538a/09
i.-di(ordu-yı Tūrān'a ir-) 531a/14
i.-di(yağın ir-) 544a/11
i.-dükde 539a/11
i.-e-bil- 542a/21
i.-iş 543a/19
i.-üp 521a/03, 525a/17, 528a/17,
529b/25, 530a/25, 533a/01,
537a/23, 541a/08, 541a/20,
544a/08, 546a/09
i.-üp(kafasından ir-) 542b/11
irāde (*Ar.*) Dileme, isteme, meram etme
i.+i şun' 522a/14
i.+sinde 522a/15
irādet (*Ar.*) Gönül isteği
i.+inden(dest-i i) 542b/04
Īrān Yer adı
i. 524b/08, 524b/14, 524b/20,
524b/22, 530b/16, 532b/02,
533a/06, 533b/10, 533b/12,
536a/19, 536a/19, 536b/18,
537a/25, 538a/09, 539a/09,
540a/21, 540a/22, 543b/01
i.+('asker-i ī.) 525b/25, 526a/25,
528b/19, 529a/18, 530b/19,
532a/09, 537a/18, 537b/12
i.+('azm-i ī.) 540a/07
i.+(azm-i ī. eyle-) 538a/07
i.+(dilāverān-ı ī.) 536b/07
i.+(pādişāh-ı ī.) 545a/17
i.+a 523a/03, 523a/11, 524a/11,
538a/23, 538a/25, 539a/19,
540a/08, 545a/22
i.+a(leşker-i ī.) 533b/04
i.+a(memālik-i ī.) 523a/11

i.+dur('asker-i ī.) 530b/20
i.+ıla('asker-i ī.) 534a/05
i.+uñ 533a/07
i.+uñ(asker-i ī.) 524a/15

Īrānī İran ile ilgili, İran'a mensup
i. 525a/06, 527b/05, 527b/10,
527b/14, 527b/16, 531b/13,
532a/23, 532b/05, 535b/06
i.+(yek-süvār-ı ī.) 533b/06
i.+ler 524b/07, 529a/07, 529a/12,
536a/18, 538b/07
i.+lerde 534a/22, 534a/23, 540b/16
i.+lerden 529a/07, 529a/10,
539a/05
i.+lere 529b/14, 538b/05
i.+leri 524a/22, 534a/18, 538b/08,
538b/17, 539a/04
i.+leruñ 523a/01, 529a/14

Īrec Yer adı

i.+de(bāğ-ı ī.) 545b/13, 545b/22
i.+e(bāğ-ı ī.) 545b/16, 545b/19,
546b/23

iriş- Ulaşmak, erişmek
i.-di 522a/01, 523a/19, 527b/06,
527b/21, 528a/12, 534a/01,
536b/03, 536b/04, 536b/05,
541b/14, 541b/23, 542b/06,
543b/10, 549b/24
i.-di(kafasından iriş-) 528a/17,
544a/21
i.-di(yağın iriş-) 544a/22
i.-diler 543b/08
i.-meyüp 537b/03
i.-miş-idi(bülūğa iriş-) 550b/18
i.-ti 540b/18
i.-üp 525a/06, 525a/22, 541b/21,
543a/23, 546a/04
i.-üp(ardından iriş-) 528a/22

irsāl (*Ar.*) Gönderme, yollama
i.+ eyle- 539b/08

irtesi Bir sonraki gün, ertesi gün
i. 529a/03, 529a/10, 530b/21,
530b/21

işābet (*Ar.*) Rast gelme, yerini bulma
i.+ eyle- 523b/10, 542b/03
i.+ it- 526a/25

İşār (*Ar.*) Dökme, saçma, serpme
i.+ -ı revnak 545b/23
iskemle Arkalıksız sandalye
i.+sine 546a/18, 546a/19
İskender Kişi adı
i.+(sedd-i i.) 527b/03, 536a/03,
549a/21
i.+ -i kübrā 550a/06, 550a/07,
550a/11, 550a/14
İslām (*Ar.*) İslamiyet
i.+(şeref-i i.) 550a/10
issi Sahip, malik
i. 527a/06
iste- Aramak, talep etmek; çağırarak;
sormak
i.-di 526a/25, 541b/01
i.-diler(destür iste-) 532a/07
i.-mez(imdād iste-) 532a/08
i.-mezdi 548a/21
i.-r 521a/03, 525a/05, 533a/21,
541b/04, 543b/08
i.-rdi 548b/17
i.-rem 529b/22
i.-rler(yemek iste-) 534b/15
i.-rüm 522a/12, 523a/14, 529b/18,
541a/20, 551a/12
i.-yelüm 528b/20
i.-yemedi 541a/18
istiğfār (*Ar.*) Günahın bağışlanmasını
isteme
i.+(tevbe ve i. eyle-) 535b/05
istihrāc (*Ar.*) Çıkarma, çıkarılma
i.+ it- 551a/18
istikbāl (*Ar.*) Bir kimseyi karşılama
i.+ eyle- 533a/07, 533a/08,
538a/11, 538a/11
i.+ it- 530b/25, 539a/14, 540a/13
i.+ ol- 549b/21
i.+e 530b/21, 539b/16
i.+e çık- 539a/13, 539b/08, 549b/23
i.+e gel- 549b/24
istiklāl (*Ar.*) Kendi başına olma, kimseye
bağlı bulunmama
i.+i 537b/03
istimā' (*Ar.*) İşitme, işitilme
i.+ eyle- 531b/12
istirāhat (*Ar.*) Dinlenme, rahat etme

i.+ eyle- 533a/11
işyān (*Ar.*) İtaatsizlik, emre boyun
eğmeme
i. 539a/10
iş İş, amel
i. 521b/11, 543a/03, 545a/20,
545a/21, 546b/19, 551a/15
i.+ eyle- 526b/14
i.+ gör- 527b/12, 529a/07, 549a/19
i.+ işden geç- 542a/14
i.+ it- 540a/24
i.+ ol- 548b/06, 551a/09
i.+den(iş i. geç-) 542a/14
i.+dür 533b/06, 544a/16
i.+e 522b/24, 524a/08, 540b/08,
543a/10
i.+e yara- 523a/01
i.+i 545a/21
i.+imüz 546b/23
i.+in 535b/03, 540a/24
i.+in raşt getir- 545b/09
i.+leri 548a/03
i.+ün bitür- 534b/17
işāret (*Ar.*) İşaret
i.+ eyle- 521a/09, 538b/23, 546a/24
işit- Dinlemek, duymak; dikkate almak
i.-di 526b/09, 535a/05, 540a/16,
547b/12
i.-diñüz 539b/19
i.-düm 525b/18, 538a/25, 539a/10,
539b/11, 543a/16
i.-en(işiden) 541b/15
i.-ince(işidince) 522b/09, 524b/15,
524b/21, 530a/23, 539a/06,
539b/06, 547b/16, 551a/21
i.-üp(işidüp) 523b/23, 528b/15,
529a/15, 531a/21, 537b/11,
539b/01, 540b/20, 546b/02,
547b/13, 548b/06
i.-ür(işidür) 551a/09
i.-ürseñ(işidürseñ) 529b/05
işle- Yapmak
i.-medi 525a/11
i.-r 522b/22
i.-se 522b/22
işlen- Yapılmak
i.-miş 550b/12
'işret (*Ar.*) Zevk ü safā, içki meclisi
i. 545b/16, 549b/13
i.+(esbāb-ı 'i.) 550b/25

- i.+ eyle- 532a/05, 532a/09,
537b/06, 542a/16, 545b/19,
550b/23, 550b/23
i.+ it- 533a/16, 545b/23
i.+de(‘ayş ü ‘i. ol-) 538a/18
i.+den 526a/02
i.+e başla- 526b/16, 548b/09
i.+i şöhet it- 550b/01
‘işret-gāh (*Ar.* +*Far.*) İşret, içki içilecek
yer
i.+da 540b/02
işte İşte
i. 521b/02, 522b/17, 522b/22,
523a/01, 523a/05, 524a/06,
524a/24, 524b/08, 524b/13,
524b/24, 525b/11, 525b/15,
525b/22, 526a/04, 526a/08,
526b/24, 527a/07, 527a/20,
527b/01, 527b/18, 528a/07,
528a/13, 528a/21, 528b/06,
528b/09, 528b/09, 528b/12,
529b/10, 530a/05, 530b/13,
530b/15, 530b/21, 531a/18,
531b/06, 533b/11, 534a/15,
534a/16, 534a/24, 534b/07,
534b/13, 535a/02, 535a/16,
535a/18, 535a/21, 536b/13,
537b/03, 538a/04, 538a/05,
538a/06, 539a/03, 539a/25,
539b/05, 539b/12, 540a/07,
540a/10, 540a/13, 540a/20,
540b/08, 540b/24, 541a/02,
541a/22, 541b/05, 541b/13,
541b/24, 542a/06, 543b/07,
544a/08, 544a/11, 544a/11,
544a/18, 545b/21, 546b/02,
546b/16, 546b/20, 547a/12,
547a/13, 547a/15, 547a/18,
547a/20, 547a/24, 547b/05,
548a/08, 548a/10, 548a/22,
548a/25, 548b/13, 548b/23,
549a/15, 550a/21, 550b/06,
550b/21, 551a/12
iştihā (*Ar.*) Meyil, istek; iştah
i.+sı 550b/15
it- Yapmak, etmek
i.-(reml it-) 551a/15
i.-di 521b/08
i.-di(cān it-) 528a/12, 528a/13,
534b/02, 536b/07
i.-di(cān teslīm it-) 523b/05
i.-di(dest-i dāmenin pūs it-)
546b/07
i.-di(iktizā it-) 542a/11
i.-di(men‘ it-) 536a/11, 536a/11
i.-di(mesrūr it-) 539a/20
i.-di(naşıhat it-) 536a/13
i.-di(ta‘līm it-) 547a/17
i.-diler 548b/12
i.-diler(bi‘at it-) 537b/01
i.-diler(ceng it-) 534a/16
i.-diler(haber it-) 524a/24
i.-diler(hamle it-) 536a/13
i.-diler(müjde it-) 547a/02
i.-diler(müşāvere it-) 542a/13
i.-diler(naşıhat it-) 533b/08
i.-diler(şıklet it-) 526b/03
i.-diler(yagma it-) 539a/02
i.-diler(yemīn it-) 526b/04
i.-diler(yürüyiş it-) 529a/10
i.-diler(zemīn it-) 540a/07
i.-dügi 522a/07, 524a/08, 543a/10
i.-dügime 543a/17
i.-dügin 543a/03
i.-dükde(hamle it-) 536b/04
i.-düm 540b/12
i.-düm(āşinālīk it-) 523b/14
i.-düm(‘azm it-) 546b/16
i.-düm(medh it-) 530a/07
i.-düñ(hayr it-) 535b/02
i.-e(ide)(elinden hālāş ide-bil-)
522b/12
i.-e(ide)(pinhān it-) 533b/17
i.-e(ide)(zūr ide-gör-) 525a/10,
527b/13, 527b/17
i.-ecegin(idecegin)(nice it-)
532b/12
i.-ecegüm(idecegüm) 540b/12
i.-ecegüm(idecegüm)(su‘āl it-)
521a/03
i.-ecegüñ(idecegüñ)(nice it-)
528a/22
i.-ecek(idecek)(şabr it-) 548a/10

i.-ecek(idecek)(zühür it-) 546b/19
i.-eceklerin(ideceklerin)(nice it-) 542a/11
i.-eder(ideler)(helāk it-) 532a/24
i.-edersin(idersin)(defn it-) 521a/22
i.-e-bil-(ide-bil-) 526b/13, 541b/10
i.-e-bil-(ide-bil-)(bende ide-bil-) 549a/14
i.-eler(ideler)(mel'anet it-) 538a/09
i.-elüm(idelüm)(bezm-i şoḥbet it-) 549b/13
i.-elüm(idelüm)(cān şoḥbeti it-) 541b/05
i.-elüm(idelüm)(imdād it-) 532a/07
i.-elüm(idelüm)(kebāb it-) 541b/05
i.-elüm(idelüm)(nice it-) 539a/06, 548a/10
i.-elüm(idelüm)(šoḥbet it-) 541b/04
i.-elüm(idelüm)(taşayyüh it-) 539b/14
i.-elüm(idelüm)(tedārük it-) 548a/17
i.-elüm(idelüm)(tenāvül it-) 543b/06
i.-emedi(idemedi) 529b/03, 549a/25
i.-emedi(idemedi)(cesāret it-) 523a/21
i.-emedi(idemedi)(cū' ret it-) 528a/04
i.-emediler(idemediler)(su'āl it-) 543b/09
i.-emedük(idemedük)(cesāret it-) 543b/11
i.-emeyüp(idemeyüp)(cesāret it-) 531b/19
i.-emeyüp(idemeyüp)(cür'et it-) 530a/21, 532b/15
i.-emeyüp(idemeyüp)(muḥālefet it-) 544b/11
i.-emeyüp(idemeyüp)(taḥammül it-) 536a/16
i.-emez(idemez) 527b/16
i.-emez(idemez)(muḥālefet it-) 543b/03
i.-emezüz(idemezüz) 531b/14
i.-en(iden) 522a/14
i.-en(iden)(ḥulḫ it-) 535b/05

i.-enlere(idenlere)(bi'at it-) 537b/02
i.-enlere(idenlere)(müjde it-) 547a/03
i.-er(ayş nüş it-) 541a/03
i.-er(ider) 549a/07
i.-er(ider)(beddu'ā it-) 545a/19
i.-er(ider)(binā ve inşā it-) 541a/01
i.-er(ider)(ceng it-) 542a/03
i.-er(ider)(cevāb it-) 528b/20
i.-er(ider)(düşnām it-) 540b/11
i.-er(ider)(fedālik it-) 526b/10
i.-er(ider)(ğazab it-) 542a/10
i.-er(ider)(ḥavf it-) 531a/24
i.-er(ider)(işābet it-) 526a/25
i.-er(ider)(kıyās it-) 548a/13
i.-er(ider)(kifāyet it-) 548a/04
i.-er(ider)(müšāvere it-) 548a/03
i.-er(ider)(rivāyet it-) 537b/04
i.-er(ider)(şarf it-) 543b/24
i.-er(ider)(şayd-ı şikār it-) 541a/05
i.-er(ider)(ta'yīb it-) 541b/15
i.-er(ider)(ta'zīr it-) 543a/15
i.-er(ider)(zān it-) 542a/01
i.-er(ider)(zühür it-) 528b/16
i.-erdi(iderdi)(ceng it-) 542a/03
i.-erdi(iderdi)(ḥaber it-) 547a/24
i.-erdi(iderdi)(kıyās it-) 532a/24
i.-erdi(iderdi)(peydā it-) 550a/21
i.-erdi(iderdi)(ta'līm it-) 547a/20
i.-erdi(iderdi)(zaḥm-dār it-) 532a/13
i.-erdi(iderdi)(zān it-) 542a/01
i.-erdi(iderdi)(zevḫ it-) 550a/20
i.-erdüm(iderdüm)(iş it-) 540a/24
i.-erek(iderek)(ceng it-) 542a/21
i.-erek(iderek)(düşnām it-) 540b/13
i.-erek(iderek)(ikişer pāre it-) 530b/03
i.-erek(iderek)(muşāḥabet it-) 533a/22, 545b/01
i.-erek(iderek)(nevāziş it-) 544b/12
i.-erek(iderek)(tebessüm it-) 536b/22
i.-erken(iderken)(fıkr it-) 546b/06

i.-erken(iderken)(temāşā it-) 537b/06
i.-erler(iderler)(hareket it-) 533b/11, 548b/06
i.-erler(iderler)(hikāyet it-) 540a/08
i.-erler(iderler)(kulāğuz it-) 534b/10
i.-erler(iderler)(rivāyet it-) 543b/07
i.-erler(iderler)(teftiş ve tefahhuş it) 526a/22
i.-erlerdi(iderlerdi) 547a/22
i.-erlerdi(iderlerdi)(kıyās it-) 547a/14
i.-erlerdi(iderlerdi)(temāşā it-) 526b/18, 526b/23
i.-erlerse(iderlerse)(su'āl it-) 526a/22
i.-ersde(iderse)(ğazab it-) 542a/14
i.-erse(iderse)(iktizā it-) 527a/23
i.-ersem(idersem)(ğalebe it-) 549a/08
i.-erseñ(iderseñ)(ğalebe it-) 549a/08
i.-erseñ(iderseñ)(muḥālefet it-) 528b/24
i.-ersin(idersin) 521a/21
i.-ersin(idersin)(ālūde it-) 523b/19
i.-ersin(idersin)(katl it-) 535b/03
i.-ersin(idersin)(men' it-) 528a/02
i.-ersin(idersin)(su'āl it-) 539a/16
i.-ersin(idersin)(yağma it-) 535b/04
i.-ersin(idersin)(zulm it-) 535b/04
i.-ersin(idesin)(teslīm it-) 528b/24
i.-ersüñüz(idersüñüz)(sa'y it-) 523b/20
i.-erüm(iderüm)('ār it-) 541b/08
i.-erüm(iderüm)(çāk it-) 527b/15
i.-erüm(iderüm)(ihtiyār it-) 543b/16
i.-erüm(iderüm)(inkār it-) 539a/16
i.-erüm(iderüm)(katl it-) 526b/12
i.-erüm(iderüm)(mücādele it-) 549a/19
i.-erüm(iderüm)(taleb it-) 524a/01
i.-erüz(iderüz)(ceng it-) 537a/20
i.-esin(idesin)(ceng it-) 543a/08
i.-esin(idesin)(hāzır it-) 539a/12

i.-esin(idesin)(istikbāl it-) 540a/13
i.-esiz(idesiz)(ceng it-) 524b/23
i.-eyüm(ideyim) 528a/02
i.-eyüm(ideyüm)(āzād it-) 530b/04
i.-eyüm(ideyüm)(beste it-) 541b/04
i.-eyüm(ideyüm)(edā it-) 546b/16
i.-eyüm(ideyüm)(hāk it-) 525a/16
i.-eyüm(ideyüm)(hakk it-) 525a/22, 532b/15
i.-eyüm(ideyüm)(hizmet it-) 529b/18, 549a/06, 549a/08
i.-eyüm(ideyüm)(icrā it-) 529b/23
i.-eyüm(ideyüm)(ihsān it-) 534b/16
i.-eyüm(ideyüm)(istikbāl it-) 539a/14
i.-eyüm(ideyüm)(naql it-) 546b/23
i.-eyüm(ideyüm)(şabr it-) 548a/05
i.-eyüm(ideyüm)(su'āl it-) 548a/02
i.-ince(idince)(cevāb it-) 524b/23
i.-ince(idince)(güş it-) 545a/23
i.-ince(idince)(hamle it-) 530a/21, 531b/19
i.-ince(idince)(havāle it-) 532b/15
i.-ince(idince)(zabt it-) 530b/08
i.-medi(iltifāt it-) 523b/14
i.-medüñ(söz kabül it-) 543b/18
i.-mege(bölük bölük it-) 525b/06, 536a/21
i.-mege(demet demet it-) 536a/21
i.-mege(düşnām it-) 536a/13
i.-mege(feth it-) 548a/03
i.-mege(yek-ceng it-) 536a/12
i.-mek(ğalebe it-) 549a/09
i.-mek(ğammaz it-) 542a/10
i.-mek(katl it-) 534b/20
i.-mek(yemīn it-) 526a/23
i.-mekde 545b/23
i.-mekden(muğālaṭa it-) 548a/07
i.-mekden(naşıhat it-) 535b/08
i.-meli(su'āl it-) 548a/01
i.-melü(müşāvere it-) 548a/01
i.-mesünler(du'ādan ferāmūş it-) 528b/09

i.-meyince(şayd it-) 541a/08
 i.-meyüp(i'tibār it-) 528a/15
 i.-meyüp(ḳanā'at it-) 540b/10
 i.-meyüp(ḳarār it-) 525b/04
 i.-meyüp(ömr vefā it-) 543b/25
 i.-mez(fā'ide it-) 524a/10
 i.-miş('ubūr it-) 540b/09
 i.-mişe(nūş it-) 540b/15
 i.-mişler(ḳatlı it-) 523a/14
 i.-p(idüp)(helāk it-) 539a/02
 i.-sün 542a/14
 i.-ügün(idügin) 532a/20
 i.-ün(idün)(tedārük it-) 538b/15
 i.-ün(idüñ)(vara-it-) 533b/22
 i.-üñ(idüñ)(döndüre-it-) 543a/24
 i.-üp(idüp)(āferīn it-) 525b/22
 i.-üp(idüp)(āgāh it-) 527a/24,
 533b/01
 i.-üp(idüp)(āh it-) 523a/16,
 536a/08, 540a/22, 540b/15, 551a/09
 i.-üp(idüp)(āh vāh it-) 522a/02
 i.-üp(idüp)(aḳm it-) 535b/04
 i.-üp(idüp)(allak bullak it-) 531b/22
 i.-üp(idüp)('ār it-) 525b/02
 i.-üp(idüp)(ārām it-) 533a/11,
 534a/24
 i.-üp(idüp)(ārāste it-) 525a/02
 i.-üp(idüp)('arz it-) 535a/09,
 541a/03
 i.-üp(idüp)(ārzū it-) 546b/15
 i.-üp(idüp)('aşḳ it-) 531b/05
 i.-üp(idüp)(āteş peydā it-) 550b/03
 i.-üp(idüp)('ayş it-) 534a/10
 i.-üp(idüp)('azm-i der-bend-i
 Serāha it-) 527a/25
 i.-üp(idüp)('azm-i Rüstem it-)
 535a/09
 i.-üp(idüp)('azm-i Tūrān it-)
 524a/08
 i.-üp(idüp)(bālīn it-) 550b/06
 i.-üp(idüp)(bend it-) 521a/24,
 536b/22
 i.-üp(idüp)(beste it-) 541b/13
 i.-üp(idüp)(bī-neng it-) 537a/10

i.-üp(idüp)(cān şoḫbeti it-) 541b/02
 i.-üp(idüp)(cem' it-) 521b/12,
 528b/03
 i.-üp(idüp)(ceng it-) 529b/11,
 532a/20, 532b/06, 533b/03,
 534a/16, 534a/22, 536a/25
 i.-üp(idüp)(cesāret it-) 521a/17,
 543b/09
 i.-üp(idüp)(ceyş it-) 524b/09
 i.-üp(idüp)(cülūs it-) 537a/25
 i.-üp(idüp)(çābüklük it-) 531b/19
 i.-üp(idüp)(dāmenin pūs it-)
 527a/15
 i.-üp(idüp)(da'vet it-) 523b/12,
 526b/10, 538b/10, 543a/11,
 546b/05
 i.-üp(idüp)(der-āguş it-) 537a/01
 i.-üp(idüp)(der-miyān it-) 535a/24
 i.-üp(idüp)(dest-i dāmenin pūs it-)
 527a/14
 i.-üp(idüp)(dīrāz it-) 525a/06
 i.-üp(idüp)(dirīg it-) 522a/04
 i.-üp(idüp)(dīvān it-) 526a/01,
 528b/19
 i.-üp(idüp)(dört pāre it-) 534a/21
 i.-üp(idüp)(du'ā it-) 523a/02,
 524b/18, 526b/12, 546b/09
 i.-üp(idüp)(engüşt-ber-dehān it-)
 522a/23
 i.-üp(idüp)(erlikler it-) 547a/11
 i.-üp(idüp)(esīr it-) 547b/04
 i.-üp(idüp)(ferāgat it-) 543b/17
 i.-üp(idüp)(ferāmūş it-) 546b/09
 i.-üp(idüp)(feryād it-) 526b/03
 i.-üp(idüp)(feryādlar it-) 536b/15
 i.-üp(idüp)(feth it-) 524b/16,
 528b/07, 550a/10
 i.-üp(idüp)(fīkr it-) 524a/10,
 534b/20, 538b/08, 544a/23,
 546b/19
 i.-üp(idüp)(firār it-) 536b/09
 i.-üp(idüp)(gālebe it-) 541b/17
 i.-üp(idüp)(gālebe-i dīvān it-)
 538a/02
 i.-üp(idüp)(gönliñ it-) 523b/20

i.-üp(idüp)(göñül alçaklığı it-) 546a/20
i.-üp(idüp)(gülüvv it-) 529a/07, 533a/04, 533b/04, 536a/17, 536b/16, 536b/22
i.-üp(idüp)(güzer it-) 525b/03
i.-üp(idüp)(hālāş it-) 546b/14, 548a/23
i.-üp(idüp)(haml it-) 541a/23
i.-üp(idüp)(hayf it-) 522a/03
i.-üp(idüp)(hazer it-) 528a/04
i.-üp(idüp)(hāzır it-) 539b/08
i.-üp(idüp)(hazz it-) 545a/24, 546b/17
i.-üp(idüp)(helāk it-) 534a/09
i.-üp(idüp)(hışm it-) 526b/10
i.-üp(idüp)(hiṭāb it-) 538b/10, 539b/23, 540a/17
i.-üp(idüp)(hurd u şikest it-) 525a/15
i.-üp(idüp)(hücüm it-) 529a/07
i.-üp(idüp)(ılğar it-) 539a/09
i.-üp(idüp)(ibkā it-) 532a/22
i.-üp(idüp)(iclās it-) 538a/20
i.-üp(idüp)(icrā it-) 530b/16
i.-üp(idüp)(ifāde it-) 546b/23
i.-üp(idüp)(ihşān it-) 539a/20
i.-üp(idüp)(ihtiyār it-) 543b/07
i.-üp(idüp)(inşāf it-) 532b/02, 549b/05
i.-üp(idüp)(inşā it-) 539a/12, 539b/08
i.-üp(idüp)(istihrāc it-) 551a/18
i.-üp(idüp)(istikbāl it-) 530b/25
i.-üp(idüp)(‘işret it-) 533a/16, 545b/23
i.-üp(idüp)(‘işret-i şohbet it-) 550b/01
i.-üp(idüp)(‘itāb it-) 530a/14
i.-üp(idüp)(‘itāb ve teflīşler it-) 526b/06
i.-üp(idüp)(kanā‘at it-) 550b/21

i.-üp(idüp)(kārār it-) 524a/05
i.-üp(idüp)(kaşd-ı Efrāsiyāb it-) 524a/08
i.-üp(idüp)(kaṭ‘-ı menāzil it-) 535a/18
i.-üp(idüp)(kaṭl it-) 539b/12, 540a/05, 550a/10
i.-üp(idüp)(kebāb it-) 541b/02, 541b/16, 547b/05
i.-üp(idüp)(kerem it-) 523b/15
i.-üp(idüp)(kıyās it-) 541b/20
i.-üp(idüp)(kol it-) 539a/20, 539b/17
i.-üp(idüp)(kuvvet şarf it-) 549a/23
i.-üp(idüp)(luṭf it-) 527a/17
i.-üp(idüp)(men‘ it-) 536a/02, 536a/04, 536a/12, 537a/14, 541b/15
i.-üp(idüp)(merdüm-hārılık it-) 547b/05
i.-üp(idüp)(merḥamet it-) 537a/22
i.-üp(idüp)(muḥālefet it-) 544b/05
i.-üp(idüp)(mübāşeret it-) 535a/21
i.-üp(idüp)(mürür it-) 541a/06, 545a/04, 545b/16, 545b/22
i.-üp(idüp)(müşāvere it-) 528b/20, 542a/07, 547b/24, 548a/08
i.-üp(idüp)(naql it-) 537b/08
i.-üp(idüp)(nāme inşā it-) 528b/20
i.-üp(idüp)(naşb it-) 538a/23, 549b/19
i.-üp(idüp)(naşihat it-) 530a/07
i.-üp(idüp)(naşihatlar it-) 522b/13
i.-üp(idüp)(nazar it-) 525b/17, 527b/06, 527b/22, 538b/06
i.-üp(idüp)(nüş it-) 531a/06
i.-üp(idüp)(pādişāh-ı t Tūrān it-) 538a/05
i.-üp(idüp)(peydā it-) 547a/24
i.-üp(idüp)(sākī it-) 548b/14
i.-üp(idüp)(şalā-yı vaṭan it-) 546b/11
i.-üp(idüp)(şan‘at it-) 536b/02, 540b/21

i.-üp(idüp)(şarf it-) 527b/21,
547a/17
i.-üp(idüp)(şayd it-) 550b/14
i.-üp(idüp)(şayd u şikār it-) 550a/23
i.-üp(idüp)(sitem it-) 544a/03
i.-üp(idüp)(şoḥbet it-) 545b/16
i.-üp(idüp)(şoḥbet-i ḥāş it-) 550b/05
i.-üp(idüp)(su'āl it-) 526b/10
i.-üp(idüp)(tağyīr-i cāme it-)
533b/12
i.-üp(idüp)(taḥsīn it-) 536b/20
i.-üp(idüp)(taḥsīn ve āferīn it-)
528b/14
i.-üp(idüp)(taḥsīnler it-) 536a/04
i.-üp(idüp)(ṭaleb it-) 523b/20,
523b/23
i.-üp(idüp)(ta'lim it-) 550a/03
i.-üp(idüp)(ta'yīn it-) 522a/07,
523b/23, 524a/07, 534a/11,
538a/22, 538b/15, 547a/13, 547a/24
i.-üp(idüp)(ta'yīn ve taḥşīl it-)
534a/03
i.-üp(idüp)(ṭayy-i merāḥil it-)
535a/18
i.-üp(idüp)(tāzegārlik it-) 533a/11
i.-üp(idüp)(ta'zīr it-) 522a/13,
544a/03
i.-üp(idüp)(tebdīl-i şūret it-)
533b/12
i.-üp(idüp)(tecessūs it-) 551a/20
i.-üp(idüp)(tekmīl it-) 550a/14
i.-üp(idüp)(telef it-) 540b/08
i.-üp(idüp)(temennā it-) 527a/12,
533a/23, 535a/10, 543b/23,
545a/14, 545b/21, 548b/18,
549b/11
i.-üp(idüp)(tenbīh it-) 545b/14
i.-üp(idüp)(terbiye it-) 522b/01,
522b/03
i.-üp(idüp)(tevzī' it-) 538b/16
i.-üp(idüp)(tezyīn it-) 550b/18
i.-üp(idüp)(ubūr it-) 524b/10,
538a/09, 540a/20, 540a/22

i.-üp(idüp)('uryān it-) 525a/21,
527b/24, 531b/17
i.-üp(idüp)(vaż' it-) 550a/14
i.-üp(idüp)(vaż'-ı ḥaml it-) 522a/22,
547a/02
i.-üp(idüp)(vedā' it-) 539a/21,
540b/21, 546b/04, 546b/15
i.-üp(idüp)(vehm it-) 525a/25
i.-üp(idüp)(yād it-) 533a/16,
535a/16
i.-üp(idüp)(yağma it-) 547b/08
i.-üp(idüp)(yağaların çāk it-)
547b/13
i.-üp(idüp)(żabṭ it-) 525a/25,
526a/03, 528b/07, 537a/23
i.-üp(idüp)(żabṭ u rabṭ it-) 525a/07,
525a/10
i.-üp(idüp)(żamm it-) 547a/09
i.-üp(idüp)(żarar it-) 542a/08
i.-üp(idüp)(zemīn-pūs it-) 524b/17,
545b/02, 551a/07
i.-üp(idüp)(żiyāfet it-) 540b/02
i.-üp(idüp)(żiyāret it-) 546a/02
i.-üp(idüp)(żuhūr it-) 531a/18,
540b/07, 545a/05
i.-üp(idüp)(zūr it-) 525a/19,
525b/04, 534b/20
i.-yüm(ideyüm)(sākī it-) 549a/05

itā' at (Ar.) Boyun eğme, itaat
i. 544b/08

i.+üñ 523a/14

'itāb (Ar.) Azarlama, tersleme

i.+(ḥiṭāb-ı i. eyle-) 542a/15

i.+ çek- 547b/16

i.+ eyle- 551a/03

i.+ it- 530a/14

i.+ ve teftīşler it- 526b/04

itdir- Ettirmek

i.-di(nidā itdir-) 529a/03

i.-düm(ta'bīr itdir-) 546b/18

i.-üp(binā itdir-) 550a/16

i.-üp(defn itdir-) 533b/10

i.-üp(kebāb itdir-) 537b/06

i.-üp(reml itdir-) 550a/07

-K-

- i.-üp(rübūde itdür-) 550b/14
itdür- *krş.* **itdir-**
i.-emedi(hareket itdür-) 527b/14,
527b/17
i.-mege(binā itdür-) 535a/07
i.-üp(binā itdür-) 550a/11
i'tibār (*Ar.*) Ehemmiyet, değer
i.+ it- 528a/15
i'timād (*Ar.*) Emniyet, güven
i.+ olın- 538a/09
ittifāk (*Ar.*) Anlaşma, ittifak
i. 541a/06
i.+ı dīde 537b/07
i.+ı hāver-zemīn 547b/06
i.+ı 536a/25
iy Ey (*seslenme ünlemi*)
i. 522b/07, 522b/11, 523b/13,
523b/15, 525a/05, 525a/14,
525a/21, 527a/06, 527a/21,
527b/05, 527b/16, 528a/05,
528a/14, 530a/02, 530a/05,
530a/09, 530a/11, 530a/12,
530a/15, 531b/10, 532b/06,
534b/06, 534b/12, 537a/09,
537a/20, 540a/02, 540b/10,
541a/21, 543a/06, 543b/17,
544a/01, 545a/15, 546a/20,
546a/23, 546b/02, 547a/06,
547b/23, 548a/10, 548a/16,
548b/13, 549a/07, 549b/06,
549b/11, 549b/14, 550a/25,
551a/04, 551a/08, 551a/14,
551a/15, 551a/19
izn (*Ar.*) İzin
i.+ al- 535a/09, 539b/04
i.+ ol- 533a/17
i.+ vir- 528b/23, 532a/07, 533a/14,
548a/20, 548a/21, 548a/23
i.+ viril- 538a/16
i.+ı pādīshāhī 545b/16
i.+siz 531b/01

- ķabā** (*Ar.*) Elbise, kaftan
k.+lar gey- 524a/05
ķabāhat (*Ar.*) Çirkin hareket, uygunsuz iş,
kabahat; çirkinlik
k. 543a/04, 543a/16, 543b/15
ķābil (*Ar.*) Kabul eden
k. 527b/13
ķābul (*Ar.*) Benimseme, razı olma
k.+(söz ķ. it-) 543b/18
k.+ eyle- 531a/02
ķabz (*Ar.*) Avuç içine alma, kavrama
k.+ eyle 525b/19
ķabza (*Ar.*) Tutacak, tutamak yeri, sap
k.+dan 541a/12
ķaç Soru sıfatı, kaç
k. 521b/01, 524a/15
k.+ı 531a/25
ķaç- Kaçmak
k.-araķ 530a/21
k.-arsın 522b/07
k.-dı 522b/07, 527a/03, 528a/05,
530a/21, 531b/19, 547b/10
k.-dılar 522a/06, 530b/08
k.-mış 540a/18
k.-up 536b/22, 541a/14, 548b/23
ķaçan Ne vakit, ne zaman, ne zaman ki
k. 522a/17, 529b/05, 546a/16,
547a/24, 548b/10
ķaçur- Kaçmasına sebep olmak, kaçırmak
k.-mayasız 538a/25, 540a/18
k.-up(baş ķaçur-) 542b/07
ķadar (*Ar.*) Ölçüsünde, büyüklüğünde;
dek, miktar
k. 521a/01, 524a/14, 524a/14,
524b/05, 526a/19, 526b/07,
526b/17, 527b/17, 529b/13,
530a/05, 531a/17, 532b/04,
533a/13, 534a/04, 534b/16,
535a/24, 536a/01, 536a/19,
539b/17, 539b/18, 540a/05,
540b/04, 540b/07, 541b/08,
542a/10, 543b/03, 543b/03,

- 543b/19, 544a/03, 544a/08,
548a/07, 548a/10, 548b/02,
548b/08, 549b/16
k.+ca 523a/08, 544a/01
k.+dur 542a/01
- ḳadd** (*Ar.*) Boy
k.+ çek- 547a/24, 548a/15
k.+ ü ḳāmet çek- 547b/22
k.+i bālā 549a/03, 550b/12
k.+ı-la 551a/25
k.+i 524b/03
k.+i-le 546b/06
- ḳadem** (*Ar.*) Ayak
k.+ baş- 522b/04
k.+inde 537a/24
- ḳader** (*Ar.*) Kader
k.+e teslīm ol- 521a/16
- ḳadīm** (*Ar.*) Eski
k.+('ādet-i ḳ.) 541a/05
- ḳadīme** (*Ar.*) *krş.* **ḳadīm**
k.+si(mu 'tād-ı ḳ.) 550b/09
- ḳādir** (*Ar.*) Gücü yeten, yapabilen
k. 543b/02
k.+ ol- 523b/10, 525a/12, 526a/11
k.+dür 526b/14
- ḳadr-şinās** (*Ar. +Far.*) Kadirbilen,
değerbilir
k.+ ol- 529b/18
- Ḳāf** Ankâ kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü
çepçevre kuşattığı kabul edilen
efsanevi dağ, Kaf Dağı
k. 527b/13
- ḳafa** (*Ar. ḳafā*) Baş; peş, arka, art
k.+mca 525a/03
k.+sına al- 524b/25, 525a/01
k.+sına düş- 528a/11, 528a/16,
528a/22, 530a/21, 540a/19
k.+sınca 524a/08, 536b/07, 543a/24
k.+sından 533a/01, 544a/23
k.+sından ayrıl- 530a/21
k.+sından ir- 542b/12
k.+sından iriş- 528a/17, 544a/21
- ḳāfile** (*Ar.*) Kafiye
k. 523a/11, 523a/11, 547a/24,
547b/05
- k.+yi 547b/04
- ḳaftan** Kaftan
k. 529b/13, 537b/03
k.+ geydür- 537b/02
k.+ı 530a/01
k.+m̄ 533a/02
- ḳāğıd** (*Far.*) Kağıt
k. 535a/08
k.+ yaz- 535a/08
k.+ı 535a/18
- ḳāhire** (*Ar.*) Kahreden, zorlayan
k. 524b/03
k.+(kuvvet-i ḳ.) 524b/03
k.+sine(kuvvet-i ḳ.) 528b/15
k.+ye(mertebe-i kuvvet-i ḳ.)
532a/25
- ḳahḳaha** (*Ar.*) Kahkaha
k. 522b/19, 527b/15, 549a/03
- ḳahr** (*Ar.*) Helak etme, batırma, ezme
k.+ıla 539b/13
- Ḳahramān** Kişi adı
k. 525a/02
k.+uñ(āl-i ḳ.) 537a/02
- Ḳahramān-ı Ḳātil** *krş.* **Ḳahramān**
k. 538a/14, 545b/03
- ḳahren** (*Ar.*) Zorla, ezerek
k. 530b/07
k.+ al- 541b/17
- ḳahve** (*Ar.*) Kahve
k. 543b/06
- ḳā' il** (*Ar.*) Rız olmuş, boyun eğmiş
k.+ ol- 541b/05
- ḳā' im** (*Ar.*) Ayakta duran, ayakta bulunan
k.+ ol- 538a/22
- ḳaḳ-** (Bir şeyi) batırmak, saplamak;
çalmak, vurmak, itmek
k.-ı-vir- 527a/12
k.-up 527b/15
k.-up(el ḳaḳ-) 546a/13
- ḳākül** (*Far.*) Alnın üzerine sarkıtılan kısa
kesilmiş saç, kâhkül, perçem
k.+lerin 551a/13
- ḳal-** Kalmak, bulunmak; geride bırakılmak;
yerleşmek, konaklamak; geçmek,

intikal etmek; herhangi bir durumu sürdürmek; elde etmek, hâsıl olmak

k.-a(boynı altında **çal-**) 530a/10

k.-acak 538a/04

k.-an 532b/08

kal.-ası 530a/10

k.-dı 522a/13, 524b/23, 526b/21, 526b/21, 529a/01, 529a/11, 532a/18, 532b/02, 535b/05, 536a/22, 536a/24, 538a/01, 538a/09, 546a/25

k.-dı(‘āciz **çal-**) 527b/17

k.-dı(az **çal-**) 542b/03

k.-dı(elinde **çal-**) 525a/13

k.-dı(girüde **çal-**) 526b/24

k.-dı(hayretde **çal-**) 538b/19

k.-dı(mebhüt **çal-**) 527a/04

k.-dı(şaşup **çal-**) 531b/18, 532a/04ve

k.-dı(uyuya-**çal-**) 550b/06

k.-dı(yalıñuz **çal-**) 538b/23

k.-duķ 534b/20

k.-ma 527b/15

k.-ma(girü **çal-**) 540b/12

k.-madı 523a/25, 538b/11, 538b/11, 538b/12, 544b/03

k.-masun 529a/02

k.-mayup 530a/17

k.-maz 543a/06

k.-miş 538a/13

k.-sun(boynuñ altında **çal-**) 530a/09

k.-up 538a/18, 539b/17, 544a/08

k.-ur 534b/15

k.-ur(yanına **çal-**) 540b/16

k.-ursa 526b/18

çal'a (Ar.) Kale

k. 525b/12, 525b/12, 525b/14, 528b/05, 528b/05, 528b/09, 529a/17, 529a/17, 529b/01, 529b/02, 529b/02, 529b/10, 529b/21, 530a/24, 530b/10, 536b/17, 537a/03, 537a/05, 537a/05, 537a/07, 537a/08, 537a/13, 539b/21, 548a/01

k.+(ehl-i **ķ.**) 537a/19

k.+da 530b/04, 537a/23, 549b/17
k.+dan 521a/02, 525b/14, 529a/17,

529a/25, 530b/14, 536b/22, 538a/08, 538a/25, 539a/14, 539a/25, 540a/17, 540a/17, 540a/18, 547a/24

k.+dur 547b/25

k.+ları 548a/03

k.+muz 529a/02

k.+nuñ 528b/04, 529b/24, 530b/04, 531a/18, 536b/13, 536b/22, 548a/01, 548a/02

k.+nuñ(ehl-i **ķ.**) 530b/06

k.+sı 524a/19, 547b/25

k.+sına 536b/10, 538a/18, 549b/15

k.+ya 521a/02, 525b/11, 529a/18,

529b/05, 529b/05, 529b/08, 529b/23, 530b/08, 536b/07, 536b/09, 536b/11, 536b/22, 537a/18, 539b/05, 549b/11

k.+ya(ehl-i **ķ.** baş-) 537a/19

k.+ya(ehl-i **ķ.** baş-) 528b/05

k.+ya dökil- 536b/08, 536b/08

k.+ya kapan- 547b/25

k.+yı 525b/19, 528b/06, 529b/06,

530b/07, 530b/08, 531a/17, 547a/24, 550a/11, 550a/14, 550a/17

k.+yı Āhen-rübā 550a/08, 550a/19, 550b/23

k.+yı Behiştkend 524b/06

k.+yı metin 547a/24

k.+yı mıknaṭīs-ı Āhen-rübā 550b/17

k.+yı Sencāb 524a/24, 525b/11, 525b/21, 525b/22, 525b/23, 526a/05, 526a/08, 526a/13, 527a/18, 527a/19

k.+yı Sencān 524a/19

k.+yı Sencāniyye 525b/09

çalb (Ar.) Gönül, iç, derün

k.+i cenāḥ 534a/06, 535a/22

çaldır- Bulunduğu yerden almak, kaldırmak, yukarı doğru hareket ettirmek, yükseltmek; ortadan kaldırmak, yok etmek

k.-a 528a/24
k.-a-bil- 549a/16, 549a/18
k.-amadı 549a/23
k.-ınca 549a/17
k.-up 523b/12, 523b/22, 525b/04,
530b/13, 532a/09, 533b/02,
533b/17, 537a/05, 539b/12,
543b/20, 545a/02, 545a/06,
549a/09, 549a/19, 549a/20, 551a/19
k.-up(baş kaldır-) 527a/21,
531b/02, 533a/23, 533b/04,
543a/25
k.-up(kol kaldır-) 532b/08
k.-up(taban kaldır-) 524b/17,
533b/13
k.-up(zeminden kaldır-) 549b/02
kaldur- *krş.* **kaldır-**
k. 521a/14
k.-(fikrin kaldır-) 545a/20
k.-up 543a/09
k.-up(baş kaldır-) 543a/12
qalem (*Ar.*) Kalem
k. 546a/14, 547a/07, 548a/17
qalīce (*Far.*) Küçük halı
k.+sin 535a/16
qalk- Ayağa kalkmak; uyanmak; yola
çıkmaq, hareket etmek; sıçramak
k. 545a/08, 549a/11
k.-dı 526b/21, 527a/25, 540b/21
k.-dı(ayak üzere qalk-) 531a/12
k.-ınca 537a/15
k.-up 521a/02, 521a/06, 522a/19,
522b/06, 523a/19, 523a/22,
523b/17, 524b/19, 526a/13,
526a/25, 529b/07, 530b/21,
533a/11, 533a/14, 533a/17,
533a/19, 533b/17, 535b/14,
537b/08, 538a/03, 538a/07,
538a/13, 538b/03, 544b/13,
545a/09, 545a/09, 545a/11,
545a/25, 545b/07, 545b/08,
545b/20, 546a/11, 546b/03,
549b/08, 549b/08, 549b/18,
550b/06

k.-up(ayağa qalk-) 532a/07,
545a/25, 545b/06, 546a/23,
548b/12

qallāş (*Ar.*) Kalleş, hilebaz, döneke
k. 526a/11
k.+lar 526a/17
k.+lardur 526b/13

qaltabān (*Far.*) Namussuz, kaltaban
k. 522b/20, 527b/15, 528a/05,
540a/23
k.+ı 538a/25

qāmet (*Ar.*) Boy

k.+(qadd ü q. çek-) 547b/22

kāmil (*Ar.*) 1. Bütün, tam, noksansız
k. 543b/20
2. Kemāle ermiş, olgun
k.+ ol- 550a/03

Kāmil Kişi adı

k. 543b/08, 544a/07, 544a/07,

qan Kan

k. 521b/02, 530a/19, 532a/18,
532b/01, 536a/23, 543a/01

k.+(burnından q. boşan-) 549a/25

k.+(burnından q. git-) 531b/10

k.+ gövdeyi götür- 532b/01

k.+ıla 532a/18, 536a/21

k.+ı 521a/22, 521b/05, 521b/05

k.+ı qurı- 532b/12

k.+ı yire düş- 521a/18

k.+ımı 537b/08

k.+ın 522a/12, 523a/14, 523b/20,
523b/23, 524a/01, 524a/01, 524a/11

k.+ın iç- 540b/06

k.+ından 521a/18

k.+um(aşl-ı q.) 537b/08

k.+um al- 537b/08

qanā'at (*Ar.*) Yeterli görme, kanaat

k.+ gel- 541b/25

k.+ it- 540b/10, 550b/21

qanda Nerede, nereye

k. 522a/13, 524b/23, 526a/20,
529a/01, 529b/16, 535a/04,
545b/09, 550a/19

k.+dur 530a/05, 539a/25

k.+sın 524a/23, 534b/24, 535a/14,
543a/09, 546a/17, 550b/17

- ḳandan** Nereden
k. 529a/16, 529b/16
- ḳandīl** (*Ar.*) Kandil
k.+in 535a/17
- ḳanı** Hani, nerede
k. 530a/05, 551a/08
- ḳanṭār** (*Ar.*) Kantar
k. 538b/14, 538b/25, 539a/02
- ḳānūn** (*Ar.*) Adet, yol, yordam
k. 531b/12
- ḳap-** Yakalayıp almak, kapmak
k.-dı 540a/01, 542a/20, 542b/09, 542b/10, 550b/17
k.-dı(dīv ḳap-) 551a/09
k.-dı(ḳolından ḳap-) 523b/06
k.-dılar 536b/22
k.-dılar(öñinden ḳap-) 533a/04, 533b/04, 536a/18
k.-ınca(öñinden ḳap-) 536b/22
k.-up 521b/08, 525b/02, 527a/05, 529a/07, 530a/18, 530a/19, 532b/11, 541b/23, 546a/01, 546a/09, 550a/09, 550a/19
k.-up(düvāl-i kemerinden ḳap-) 549a/20
k.-up(düvālinden ḳap-) 528a/23, 529a/21, 536b/19
k.-up(ḡaddāresin ḳap-) 531b/16
k.-up(nem ḳap-) 521b/13
- ḳapa-** Kapamak
k.-yup 525b/12
- ḳapan-** Kapanmak
k.-dı 529a/18, 542b/07
k.-ınca 542b/08, 542b/10
k.-ırsa(ḳal'aya ḳapan-) 548a/01
- ḳaplan** Kaplan
k.+(ser-ḳ. eyle-) 550a/01
- ḳapu** Kapı
k. 525b/13, 529b/18, 529b/20, 536b/13
k.+da 539a/05
k.+ları 537a/17
- k.+ların 529a/17, 536b/22, 537a/03, 537a/07
k.+nuñ 537a/08
k.+sı 525b/14, 528b/05, 536b/09, 537a/13
k.+sın 525b/12, 529b/25, 537a/05
k.+sına 525b/12, 528b/04, 529b/03, 537a/04
k.+sında 546a/02
k.+sından 521a/06, 536b/13, 536b/17, 539b/21
k.+sınuñ 537a/06
k.+ya 525b/13, 536b/12, 537a/11, 537a/11
k.+yı 537a/09, 537a/12, 537a/16
- ḳār** (*Ar.*) Tesir etme
k.+ eyle- 529a/02
k.+a 522a/08
k.+ı evvel 544a/16
k.+ı 550a/21
k.+lara 535b/05
k.+uñ 526a/11
- ḳara** Siyah, kara
k. 525a/17, 540a/16, 547b/22
k.+dan 538b/03, 540a/10
- ḳarabaş** (*hlk.*) Çoban köpeği
k. 522b/19
- Ḳara Deḡān** Kişi adı
k. 546b/22
- Ḳara Ḥān** Kişi adı
k. 524a/17, 524a/18, 527a/22, 528b/18, 528b/19, 528b/23, 528b/24, 528b/24, 529a/04, 529a/05, 529a/06, 529a/06, 529a/07, 529a/15, 529a/17, 529b/11, 529b/11, 529b/21, 529b/23, 529b/25, 530a/05, 530a/08, 530a/09, 530a/10, 530a/13, 530a/18, 530a/21, 530a/21, 530a/24, 530b/03, 531a/14, 531b/06
k.+('azm-i der-bend-i ḳ. eyle-) 527b/01
k.+('azm-i der-bend-i ḳ. ve Ferāmerz eyle-) 530b/21
k.+(der-bend-i ḳ.) 528b/12, 528b/16, 530b/14

k.+a 528b/23, 529b/13, 529b/19,
529b/23, 529b/25, 530a/02,
530a/25
k.+a(der-bend-i k.) 528b/17,
528b/18, 530b/13
k.+da(der-bend-i k.) 532a/04ve
k.+dan 531a/02
k.+ı 529a/07, 530a/19, 530a/19,
530a/25, 531a/16
k.+ı(‘asker.-i k.) 531a/15
k.+ı(der-bend-i k.) 531a/15
k.+ı(kelle-yi k.) 530b/09, 530b/11,
530b/16
k.+uñ 528b/22, 529a/07, 529b/20,
530a/01, 530a/08, 530a/19,
530b/02, 530b/02, 530b/09,
531a/05
Ḳara Ḥān ibni Efrāsiyāb *krş.* **Ḳara Ḥān**
k. 527a/20
k.+a 528b/22
ḳaraḳuş (*hlk.*) Kartal, çaylak cinsinden
kuşlara verilen isim
k. 536b/01, 549b/05
ḳarañu Karanlık
k.+sında 539a/23
ḳarār (*Ar.*) Oturmak, durmak, bulunmak
k.+ eyle- 523b/22, 523b/25,
524b/01, 525b/25, 526a/13,
527b/03, 528b/19, 530b/14,
531a/01, 532a/09, 533a/18,
538a/03, 538a/08, 538a/14,
538a/14, 541a/05, 543a/12,
545a/01, 545a/04, 545a/06,
545b/03, 545b/05, 545b/16,
547a/24, 549b/15, 551a/07
k.+ it- 524a/05, 525b/04
k.+ı 523a/25
ḳaravul Gözcü, nöbetçi
k. 526a/20, 534a/11
ḳarbān (*Far.*) Kervan
k. 547b/08
ḳarın Karın
k.+ına(ḳarına) 521b/06
k.+ından(ḳarından) 522a/04
ḳarındaş Kardeş

k.+ı 541a/17
k.+ına 542b/09
k.+ları 526a/07
k.+um 527a/07
k.+uñ 543a/03
ḳarış- Karışmak, katılmak, dahil olmak
k.-ma 534a/16, 536a/18
k.-sa(ḳırklara ḳarış-) 522a/25
k.-up 544b/14
ḳarış murış Karmakarışık
k.+ ol- 528a/09
ḳarīb (*Ar.*) Yakın
k. 534a/09, 545a/04, 550a/05
k.+ ol- 534a/12
ḳarşu Karşı, karşıtı; -e doğru
k.+ çık- 523a/22
k.+ durıl- 528b/06, 535a/05
k.+ gel- 523b/05, 536b/22
k.+ getir- 536b/18
k.+ git- 540a/14
k.+ ḳo- 538b/06, 541b/08, 543a/08
k.+larında 526a/19
k.+larından 544a/09
k.+ma 521a/10
k.+sına 537b/07
k.+sında 529b/23
ḳarşula- Karşılama
k.-dı 545a/14
k.-dılar 540a/11
k.-yup 524a/24, 525b/22, 528a/06,
529a/19
ḳarşuluk Karşılık
k. 522a/09
ḳār-zār (*Far.*) Ceng, kavga, savaş
k. 535b/07
ḳaşd (*Ar.*) Niyet; kötü niyet, kasıt
k.+en 526b/20
k.+ı Efrāsiyāb it- 524a/08
k.+ı-la 524b/11
k.+ına 525a/06, 527b/06
Kāserūd Yer adı
k.+dan(şahrā-yı k.) 524b/06
ḳāşid (*Ar.*) Elçi
k. 535a/14, 535a/20, 539a/23
k.+uñ 528b/24

- kaşr** (*Ar.*) Köşk, saray
 k.+a 550b/25
 k.+dan 550b/06
 k.+ı ā' lā 545b/19
 k.+ı hōd 546b/11, 546b/14
 k.+ı Siyāvuş 537b/05
 k.+ında 550b/10
 k.+uñ 550b/03
- kaşşāb** (*Ar.*) Kasap
 k.+larda 539a/21
- kaş** Kaş
 k.+ına(eyer k.) 531a/13, 531a/24,
 533a/04
 k.+ından(eyer k.) 531a/20
- kat** Tabaka, kat; huzur, yan, nezd
 k. 529b/07, 536a/19, 536b/01,
 550a/11
 k.+ı menāzil it- 535a/18
 k.+ın 550a/11
 k.+ına 550a/14, 550a/14, 550a/14
- kat-** 1. (Birisini) önünde götürmek, onun
 rehberliğinde gitmek
 k.-dı(öñine kat-) 542a/21
 k.-up(öñine kat-) 531b/22
 2. Karıştırmak
 k.-up(şağı şola kat-) 531b/21
- kaţār** (*Ar.*) Birbiri ardınca sıralanmış
 hayvan sürüsü
 k.+bahā 539a/13
- kat-ender-kat** (*T. +Far.*) Kat içinde kat
 k. 531b/25
- katır** Katır
 k.+ına 523b/16
- kātil** (*Ar.*) Öldüren, katleden, katil
 k.+ı lā' in 533b/18
 k.+idür 523a/03
- katl** (*Ar.*) Öldürme
 k.+ eyle- 521a/18, 521b/03,
 522a/05, 524a/08
 k.+ it- 523a/14, 526b/12, 534b/20,
 535b/03, 539b/12, 540a/05,
 550a/09
 k.+ olın- 521a/18
- kaţre** (*Ar.*) Damla
 k. 521a/18, 521b/02
 k.+ı hūn 521b/03
- kaţtāl** (*Ar.*) Katleden, öldüren
 k. 547a/24
 k.+(mertebe-i k.) 547b/16
- kāvī** (*Ar.*) Dağlayan, yakıcı
 k.+(cerm-i k.) 521a/18, 521a/22
- kaavl** (*Ar.*) Söz
 k.+ince 522b/14, 531a/14, 538a/19,
 540a/25, 544a/20
 k.+inden dön- 549b/01
 k.+ine 549a/11
- kaavra-** El veya kolla sıkıca tutmak,
 yakalamak, kavramak
 k.-dı 526b/25
 k.-dı(düvālınden kaavra-) 549b/01
 k.-dugın 529a/21
 k.-yup 527b/21, 528a/25, 536b/15
 k.-yup(bileginden kaavra-) 530a/19
 k.-yup(muħkem kaavra-) 527b/09
- Kāvus** Kişi adı
 k. 522a/11, 523a/22, 523a/23,
 523b/09, 523b/10, 524a/01,
 538a/12, 538a/13, 538a/15,
 538a/18, 543a/12, 543a/14,
 543a/15, 543b/03, 545a/02,
 545a/06, 545b/06, 545b/11,
 545b/13, 545b/14
 k.+('azm-i dīvān-ı k. eyle-) 545a/25
 k.+a 523b/06, 524a/05, 540b/23,
 541a/05
 k.+a(dīvān-ı k.) 523b/22, 523b/25,
 543a/12, 545a/25, 545b/02,
 546b/04
 k.+a(sarāy-ı k.) 523a/23
 k.+da(dīvān-ı k.) 545b/15
 k.+ı şah 523b/22
 k.+ı 523b/10
 k.+ı(ħaţ-ı k.) 523a/15
 k.+uñ 523a/13, 523b/25
- Kāvus-ı Kārmān** *krş.* **Kāvus**
 k. 523b/12, 524a/11, 538a/11,
 538a/16, 541a/02, 543a/11,
 545a/17, 545b/05, 545b/16,
 545b/20
 k.+a 523a/21, 540b/23

- k.+a(dīvān-ı k.) 545a/01, 545a/05,
545a/11
k.+ıla 545b/23
k.+uñ 523a/11, 523a/23, 545b/02
- ķavuş-** Kavuşmak, buluşmak
k.-dılar 522b/10
- ķaya** Kaya
k. 526b/23
- ķayd** (*Ar.*) Endişe, kaygı tasa
k.+ına düş- 547b/22
- ķaz-** Kazmak
k.-dılar 540a/04
k.-dın 533a/10
k.-ın 539a/18
k.-up(ķāh ķaz-) 538b/17
- ķazā** (*Ar.* *ķazā'*) Allah tarafından takdir edilen şey, kazā
k.+dur 523b/19
k.+yı āsmān 546b/11
k.+yı āsmānī 529a/16
k.+ya 521a/16
k.+ya uğra- 551a/02
- ķazan-** Edinmek, sahip olmak, elde etmek
k.-a 535a/23
k.-acağın 534b/15
- ķebāb** (*Ar.*) Kebap
k.+(şişe-i ķebāb) 528a/07
k.+ eyle- 550b/04
k.+ itdir- 537b/06
k.+ it- 541b/02, 541b/05, 541b/16,
547b/05
- ķelām** (*Ar.*) Söz
k.+(hulāşa-i k.) 524b/05, 526b/04,
529a/07, 530b/07, 531a/08,
532a/25, 537a/17, 537b/13,
540b/08
k.+(rāvī-i şīrīn-k.) 523a/11
- ķelāt** Yer adı
k. 521b/10, 523a/10, 524a/16
- ķelle** (*Far.*) Baş, kafa
k. 530b/07
k.+i Serāħa 528b/13
k.+yī bī-devlet 546a/09
k.+yī Ķara Ħān 530b/09, 530b/11,
530b/16
- k.+ler 531b/02, 531b/08, 532a/18,
536a/22, 536b/22
k.+lere 531b/09
k.+leri 531a/10, 531b/08
k.+lerin 531a/05
k.+lerine 531b/01
k.+si 542a/25
k.+si kız- 528a/07
k.+sidür 531b/07, 531b/09
k.+si-le 526a/02
k.+sin 526a/03, 529a/22, 530b/09
k.+sine 528a/20, 542a/25
k.+yi 528b/08, 528b/16
- ķemāl** (*Ar.*) Olgunluk, mükemmellik, kemāl
k. 550b/14
k.+i ģazab 532b/12, 542b/10
k.+i mertebe 523a/13, 523b/13
k.+i sürür 545a/24
k.+in 531a/04
- ķemān** (*Far.*) Yay
k. 541a/16
k.+(el tīr ü k. ur-) 541a/11
- ķemāne** (*Far.*) Keman veya kemeñçe yayı
k.+(baħr-ı k.) 541a/11
- ķemer** (*Far.*) Kemer
k. 532a/01
k.+inden(düvāl-i k.) 542b/08,
542b/10
k.+inden(düvāl-i k. ķap-) 549a/20
k.+inden(düval-i zencīr-i k.)
536b/14
- ķenār** (*Far.*) Kıyı, kenar; uç
k.+(pūse-i k. eyle-) 540b/04
k.+ma 526b/16, 540a/21, 540a/21,
540b/11
k.+ında 526b/16
- ķendi** *krş.* **ķendü**
k. 521b/13, 522a/10, 522b/05,
522b/07, 523b/06, 523b/10,
523b/14, 525b/04, 526a/25,
528a/17, 528b/04, 529a/24,
530a/21, 530a/25, 531a/06,
531a/08, 531a/09, 531a/09,
531b/11, 531b/23, 535b/01,
536a/01, 536a/10, 538a/07,
538a/20, 538a/23, 538a/25,

538b/03, 538b/14, 540b/13,
 540b/15, 540b/17, 541a/06,
 541a/16, 541a/17, 541b/21,
 544a/25, 549b/15, 550b/21
 k.+n 538b/19, 550a/19, 550b/18,
 550b/18, 551a/09
 k.+nüñ 523a/03, 524b/05
 k.+ñüz 546b/10
kendü Kendi, kendisi
 k. 524a/10, 529a/25, 534b/20,
 542a/21, 545a/11, 546a/24,
 546b/04, 551a/09
 k.+ler 538a/18
 k.+lere 529b/16
 k.+leri 544a/18
 k.+lerin 529b/23
 k.+m 549a/01
 k.+me 548b/14, 549a/05, 549a/13
 k.+nden 541b/12
 k.+ne 534b/20, 535b/07
 k.+ni 541b/09
 k.+ñ 543b/02, 543b/05, 546a/10
 k.+ñe 523b/19, 527b/16
 k.+ñi 523a/05
 k.+si 524a/07, 524b/01, 524b/09,
 525a/01, 525a/05, 525b/21,
 528a/21, 528b/11, 529a/22,
 530b/21, 535a/20, 537b/13,
 538a/11, 539b/17, 540a/09,
 542a/16, 548a/15
 k.+sin 523a/08, 536b/22
 k.+sine 521a/03, 524a/08, 527b/24,
 541a/17, 542a/21, 546b/04,
 549b/21, 550a/17
 k.+sine gel- 530a/18
 k.+ye 524a/10, 528a/22, 536b/22,
 539b/21, 540b/11, 540b/15,
 545a/11, 546a/11, 548a/13, 550a/01
 k.+yi 535a/09, 542b/02, 546a/01
kerem (Ar.) Cömertlik, lütuf
 k.+ it- 523b/15
 k.+iñüze 527a/17
kerim (Ar.) Kerem sahibi, cömert
 k.+dür 543b/16
kerre (Ar.) Defa, kez, kere
 k. 521a/11, 521b/01, 523a/16,
 523b/06, 523b/10, 524a/06,
 524a/08, 524a/15, 524b/02,
 524b/09, 525a/06, 525a/21,
 525b/08, 525b/20, 525b/22,

526b/22, 527a/21, 527b/08,
 527b/14, 527b/24, 528a/03,
 528a/13, 528a/22, 530a/04,
 530a/11, 530a/12, 530a/13,
 531a/06, 531b/09, 531b/10,
 531b/24, 532a/01, 532b/05,
 532b/12, 533b/06, 534a/05,
 534a/05, 534a/17, 535b/08,
 535b/11, 536b/10, 536b/22,
 541a/18, 541b/11, 541b/22,
 542a/25, 543b/09, 544a/15,
 544a/17, 544b/11, 546b/11,
 546b/21, 546b/22, 548b/03,
 549a/17, 549a/20, 549b/01,
 550b/16
 k.+cik 544b/09

Kerrüh-ı Zerrih Kişi adı

k. 521a/23, 522a/06

Kerrümer Dārāt Kişi adı

k. 525a/02

Kerşeyüz Kişi adı

k. 521a/02, 521a/06, 521a/09,
 521a/22, 521b/05, 521b/09,
 522a/04, 522a/10, 522a/14, 533b/18
 k.+e 521a/02, 521a/11, 521a/13,
 521a/18, 522a/17

k.+i la‘in 521a/16, 521a/18,
 521a/24

k.+i 522a/05, 522a/13, 522a/14,
 522a/16

k.+üñ 521a/23, 522a/05, 524a/09

kes- Kesmek, parçalamak, öldürmek;
 bırakmak, son vermek

k.-di(başın kes-) 528b/01, 530b/02

k.-dügin(başın kes-) 526a/09

k.-düm 531b/07

k.-üp 522b/24, 530b/07, 538b/06

k.-üp(başın kes-) 525b/06

k.-üp(ķurbānlar kes-) 549b/22

kesdir- (Birisinin) yoluna çıkmak

k.-üp 533a/01

k.-üp(öñin kesdir-) 525a/05,

527b/05, 528a/14, 531b/01,

532b/06

kesdürme Bir yere en kısa yoldan varılan
 yol

k.+ yol 534b/10

kesil- Kesilmek

k.-di 538b/10

k.-üp(ḳurbānlar kesil-) 547a/05
keskin Keskin
k. 521a/24
keşf (*Ar.*) Açma, meydana çıkarma
k.+i rāz eyle- 522a/20
ketef (*Ar.*) Omuz
k.+üme 544b/05
kethudā (*Far.*) Keyhüda
k.+ların 538b/10
kevākib (*Ar.*) Yıldızlar
k. 536a/07
keyān (*Far.*) Büyük hükümdarlar, şahlar
k.+ābād 543b/20
Keyāniyān (*Far.*) Key'lerin soyundan
olanlar, eski İran şahları
k.+da(ṭabaḳa-yı k.) 522a/24
keyf (*Ar.*) Keyif
k.+dür 526b/23
k.+ler 531a/04
keyfiyyet (*Ar.*) Nitelik, keyfiyet
k.+i(hücüm-ı k. bāde) 526b/20
Keyhüsrev Kişi adı
k. 522b/08, 522b/10, 522b/12,
522b/14, 522b/15, 522b/15,
522b/15, 522b/18, 522b/19,
522b/20, 535a/07
k.+e 522b/03, 522b/13, 522b/18,
523a/05, 534a/01
k.+i 522b/01, 522b/04, 522b/05,
522b/08, 522b/11, 523a/05,
533a/24, 533a/25, 533b/13,
533b/16, 533b/17, 533b/20,
533b/22, 533b/24, 535a/02,
535a/03, 535a/04
Keyhüsrev-i Kāmran *krş.* **Keyhüsrev**
k. 522b/01, 522b/03
k.+dur 522b/08
k.+um 522b/09
Keyümers Kişi adı
k.+üñ(nesl-i k.) 537a/02
kez Kere, defa, kez
k. 541b/06
kezālik (*Ar.*) Keza
k. 539a/22
ḳıl-Yapmak, etmek
k.-dı(ṭapu ḳıl-) 522b/15

k.-up(inşā ḳıl-) 535a/08
ḳılıç Kılıç
k. 521a/09, 525a/22, 525a/23,
527b/25, 528a/10, 529b/13,
530a/01
k.+ çek- 521a/17
k.+ ḳoy- 530b/04
k.+ ḳuşat- 521a/05
k.+ ur- 532b/01, 532b/08
k.+ı(ḳılıcı) 521a/12, 532a/23,
533a/10
k.+uñ(ḳılıcuñ) 531a/02
ḳılıçla- Kılıçlamak
k.-yup 537a/23
ḳımıldan- Hareket etmek
k.-mañ 530a/15
Ḳıpçaḳ Kıpçak
k. 531b/24
k.+(deşt-i ḳ. u Rüm) 524a/13
ḳır- Kırmak, parçalamak; öldürmek
k.-arum 549b/07
k.-dı 525a/13
k.-dılar 538a/01, 540a/06
k.-duḳdan 529b/11
k.-maz 537a/20
k.-up(bendin ḳır-) 550b/20
ḳırāt (*Ar.*) Gürzlerle ilgili bir birim, ölçü
k. 542b/05
k.+ından 535b/13, 536a/13
ḳırbāç Kırbāç
k. 522a/17, 522a/17
ḳırıl- Kırılmak
k.-dı(beli ḳırıl-) 540a/23
k.-mıṣ(göñli ḳırıl-) 544a/15
k.-up 536a/16, 536b/22, 537a/20
ḳırḳ Kırk
k. 524a/07, 524a/14, 524a/18,
524b/03, 524b/08, 524b/19,
524b/20, 524b/24, 527a/24,
527a/25, 527b/01, 527b/03,
527b/03, 528a/06, 528a/08,
528b/01, 528b/17, 528b/18,
529a/10, 529a/20, 530b/04,
530b/21, 531b/24, 532b/05,

533b/02, 533b/06, 533b/16,
534a/05, 534a/17, 534b/01,
536b/10, 541a/03, 543b/19,
544a/08, 548b/08, 549b/17
k.+lara karış- 522a/25

kırkar Kırkar
k. 524b/11, 524b/14, 527a/20,
527a/22, 529a/04, 538b/15

Kırtās *krş.* **Kırtās-ı merdüm-i ser**
k. 546b/08, 546b/09, 546b/17,
546b/21

Kırtās-ı merdüm-i ser Kişi adı
k. 546b/07, 546b/21, 546b/24,
551a/25
k.+i 546b/08, 546b/17

kısım (*Ar.*) Kısım, bölüm
k.+ı 538b/08
k.+ın 538b/06
k.+ma 538a/09
k.+ından 539b/19
k.+ını 539b/12

kıssa (*Ar.*) Kıssa, hikâye
k.+i hun-ı Siyâvuş 523a/10

kıtāl (*Ar.*) Vuruşma, birbirini öldürme;
savaş
k.+(hârb-i k. ol-) 534a/17

kıvām (*Ar.*) Sıvının koyuluk derecesi
k.+a gel- 550b/14

kıy- Canına kastetmek, içi sızlamadan
öldürmek
k.-ma 527a/06, 549b/06
k.-mayup 532a/13

kıyāfet (*Ar.*) Kıyafet
k.+e 542b/09
k.+le 527a/09, 550b/13
k.+i 548b/03, 548b/05

kıyām (*Ar.*) Ayağa kalkma
k.+ eyle- 533a/23

kıyāmet (*Ar.*) Kıyamet
k.+ kop- 544a/24
k.+e(devr-i k. degin) 540a/24

kıyās (*Ar.*) Karşılaştırma, kıyas
k.+ it- 532a/24, 541b/20, 547a/13,
548a/13
k.+ı-ladur 535b/08

kız Kız
k. 525b/17, 526a/07
k.+dan 525b/17
k.+ı 525b/18, 526a/02, 527a/18,
546a/03
k.+ma 527a/15
k.+ını 527a/17
k.+ıyum 525b/18
k.+ları 538a/07
k.+uñ 546a/03

kız- Kızmak, öfkelenmek
k.-up 532a/15
k.-up(kellesi kız-) 528a/07

kızancuğ Çocuk
k.+larum 534b/15

ki Ki (*Bağlama edatı*)
k. 522a/05, 523a/22, 523a/23,
524a/08, 524b/22, 524b/23,
524b/24, 525a/02, 525a/15,
525a/19, 525b/15, 526b/17,
526b/20, 526b/21, 527a/02,
527b/18, 528a/25, 529b/01,
529b/11, 529b/22, 530a/09,
531a/17, 531a/21, 531b/07,
531b/08, 532a/06, 532a/09,
532a/20, 532a/23, 532a/24,
532a/25, 532b/06, 533b/17,
533b/24, 534a/12, 534b/08,
534b/19, 535b/03, 536a/08,
536b/22, 537a/11, 537a/20,
538a/01, 538b/21, 539a/03,
539a/15, 539a/17, 540a/22,
540a/24, 540b/01, 540b/02,
540b/16, 540b/25, 541a/01,
541a/10, 541a/18, 541a/18,
541a/24, 541b/17, 541b/17,
542a/01, 543a/04, 543a/16,
544a/17, 545a/08, 545a/23,
545b/06, 545b/07, 546a/01,
546a/18, 546a/20, 546b/18,
546b/19, 546b/19, 547a/03,
547a/21, 547b/16, 547b/16,
548a/12, 548a/13, 549a/09,
549a/17, 550b/12, 550b/20

kifāyet (*Ar.*) Kafi gelme, yetme
k.+ it- 548a/04

kim 1. Ki (*bağlama edatı*)
k. 521a/01, 521a/18, 521a/18,
521b/02, 521b/03, 522a/01,

522a/02, 522a/13, 522a/13,
522a/21, 522b/15, 523a/03,
523a/08, 523a/11, 523a/14,
523a/19, 523a/21, 523b/04,
523b/06, 523b/08, 524a/14,
524a/14, 524a/22, 524b/08,
524b/10, 524b/20, 525a/04,
525a/25, 526a/05, 526a/10,
526a/11, 526a/15, 526b/04,
526b/07, 526b/14, 526b/17,
526b/18, 526b/21, 526b/24,
527a/01, 527a/03, 527a/04,
527a/06, 527b/10, 527b/23,
528a/04, 528a/06, 528a/09,
528a/10, 528a/12, 528a/19,
528a/20, 529a/05, 529b/06,
529b/25, 530a/05, 530a/14,
530a/16, 530a/17, 530a/19,
530a/23, 531a/23, 531b/09,
532a/02, 532a/09, 532b/04,
532b/05, 533a/13, 533b/06,
533b/13, 533b/17, 534a/04,
534b/24, 535a/23, 535a/23,
536b/02, 536b/12, 536b/18,
536b/21, 537a/03, 537a/05,
537b/04, 538a/05, 538a/09,
538b/05, 539a/08, 539a/12,
539b/08, 539b/18, 540a/08,
540a/16, 540b/23, 541a/25,
542a/25, 542b/06, 542b/11,
543a/01, 543a/21, 543b/02,
543b/07, 543b/22, 545a/11,
545b/03, 545b/20, 545b/24,
545b/25, 546a/19, 546b/09,
546b/11, 546b/25, 548a/08,
548b/17, 549a/05, 549a/06,
549a/06, 549a/13, 549a/21,
549a/25, 550a/01, 550a/05,
550a/07, 550a/08, 550a/18

2. Kim (*zamir*)
k.+ ol- 544a/25
k.+dür 531a/21, 531a/23, 544a/09
k.+e 532a/09
k.+in 525b/17
k.+ler 526b/10, 528a/08
k.+lerdür 548b/20
k.+sin 529b/17, 549b/09
k.+ündür 543a/04
k.+ün 522b/18, 522b/20, 549b/09

kimesne Kimse

k. 529b/02, 529b/22
k.+ler 526b/12, 539b/03
k.+yi 539b/06
k.+yüm 529b/18

kimi Bir takım, kimisi, bazı
k. 533a/08, 533a/08, 546b/04,
550a/11, 550a/13, 550a/13,
550a/13, 551a/09, 551a/09, 551a/24
k.+n 532a/13, 532a/13
k.+ñ 534a/08, 534a/09

kimse Kimse, kişi
k. 521a/17, 523a/21, 529b/16,
531b/02, 533b/17, 534b/07,
539a/19, 543a/18, 543b/02,
546b/03, 548b/05, 550a/09,
551a/20
k.+den 550a/20
k.+ler 539b/23, 539b/25, 543b/19,
544a/12
k.+yi 539a/05, 550a/21

kirām (*Ar.*) Ulular, şerefli
k.+dan(mazanne-i k.) 522a/25

kişi Kişi, kimse
k. 543b/24, 544a/01, 544a/16,
549a/07
k.+ye 543b/18

kişver (*Far.*) Memleket, ülke
k. 528a/09, 530b/06

ko- Yerleştirmek; bırakmak, terk etmek;
müsaade etmek, izin vermek; (isim)
koymak
k.-dı 521a/08, 521a/23, 531a/05,
531b/05, 537a/05, 543a/01
k.-dı(taşra ko-) 538b/14
k.-dılar 522b/01, 547a/12
k.-dılar(baş ko-) 537a/24
k.-duğın 542b/09
k.-dukları 547b/07
k.-dukların 539a/02
k.-madı 540b/08
k.-mağa(karşı ko-) 538b/06
k.-mam 540b/17
k.-mañ 531b/10, 531b/13, 532a/23
534a/18, 536b/16
k.-mayup 522a/10, 540b/15
k.-maz 522a/13
k.-mazsın 528a/20

k.-miş(karşu ço-) 541b/08
k.-miş-ıdı 548a/25
k.-r 528a/06, 532b/06, 541a/08
k.-yup 521a/21, 538a/25, 550a/14
k.-yup(baş ço-) 545a/01
k.-yup(karşu ço-) 543a/08

koça İhtiyar, yaşlı
k. 522b/21, 534a/06, 535a/23,
538b/23, 539a/01, 539a/08,
539b/25, 540a/01, 540a/02, 544a/25
k.+sı 538b/19, 538b/21, 539a/06,
539a/20, 539b/21, 539b/21,
540a/20
k.+sıdur 538b/21
k.+sına 539a/20
k.+ya 539b/23
k.+yı 538b/21, 539b/21, 539b/23,
540a/03, 540a/07

koğır- Koydurmak, bıraktırmak
k.-up(tulumba koğır-) 550a/20

koç- Kokmak
k.-ar 547b/16, 548a/13
k.-ardı 550a/23

kol Kol; el; dizi, sıra; taraf, yan
k. 531b/12, 531b/13, 531b/13
k.+ it- 539a/20, 539b/17
k.+ kaldır- 532b/08
k.+ şun- 527b/08
k.+ uzat- 530a/18, 536b/14
k.+a 531b/13, 531b/14, 537b/12,
537b/12, 537b/13
k.+dan 537b/13
k.+ıma 549a/09, 549a/20
k.+ına 536b/18
k.+ına al- 526b/25, 528a/25,
536b/15, 536b/18, 542b/11,
549b/02
k.+ına yapış- 547a/24
k.+ında 531b/11, 536b/17, 536b/20
k.+ından kap- 523b/06
k.+ları 541b/22
k.+larından 521b/06

kolay Kolay
k.+ı 539a/08, 549a/07

kolçak Kola geçirilen zırh parçası

k.+ı-la(kolçağı-la) 525a/14,
527b/25

koła- Gözlemek, gözetlemek
k.-mağa başla- 532a/15, 536a/25

kołtuđ Omuz altı, koltuk
k. 536a/07
k.+ına(koltuğına) 546a/24
k.+larından 521b/09

kon- Bir yere inip oturmak, konaklamak
k.-dı 524b/07, 524b/10, 548b/02
k.-dılar 524a/04, 529a/10, 529a/19,
530b/25, 534a/09, 534a/14,
534a/24, 548b/02, 548b/03
k.-dum 548b/25
k.-madı 527b/04
k.-mağ 525a/02, 525a/04, 548b/07
k.-miş 548b/05
k.-up 525b/25, 526a/13, 528b/19,
530b/14, 532a/09, 548b/20,
549b/05

konak Kalınan, oturulan yer
k. 538a/08
k.+ vir- 538b/15
k.+dan 530b/21
k.+ında(konağında) 538b/17

koğır- *krş.* koğur-
k.-up 524b/01

koğur- Yerleştirmek; ağırlamak
k.-dı 524a/24
k.-up 529b/04

koç- Meydana gelmek, peyda olmak,
ortaya çıkmak
k.-an 536a/23
k.-dı(paturdı koç-) 546b/06
k.-dı(paturdı kütürdi koç-) 541a/15
k.-dı(tırağa koç-) 550b/24
k.-sa(kıyāmet koç-) 544a/24
k.-up(furtına koç-) 521b/07
k.-up(toz koç-) 530b/21

koğar- Keserek ayırmak, koparmak;
birden ve güçlü bir biçimde
başlatmak
k.-aydum 525a/11
k.-ırum 527b/11

- k.-up 537a/08
k.-up(çayır çayır kıpar-) 549b/02
k.-ur(ağaç kıpar-) 549b/02
- kırk-** Korkmak
k.-aram 526a/24, 543a/22
k.-arız 542a/07, 542a/10
k.-dı 541b/20
k.-dım 541b/12
k.-up 548a/07
- kırkak** Korkak
k. 541a/18
- kırkı** Korku
k.+ vir- 548a/10
- kıv-** Takip etmek, izlemek; kovalamak
k.-dı 522b/19, 544a/03
- kıy-** *krş.* kı-
k.-a 522a/13
k.-alum 547a/11
k.-dı(kılıç kıy-) 530b/06
k.-u-vir- 527b/10
k.-up 528b/08, 528b/20, 530b/09,
530b/09, 531a/06, 532a/02,
533b/06, 534b/08
k.-up(baş kıy-) 528b/13
k.-up(el baş üzerine kıy-) 528b/10
k.-up(meydāna kıy-) 550b/04
- kıyul-** Hücüm etmek
k.-dılar 537a/18
- kıyun** Memeli, evci hayvan, koyun
k. 521a/24
- kök** Kök
k.+inden 546a/07
k.+ine(baş k.) 546a/07
- köpek** Köpek
k. 522b/19
- köşk** Köşk
k.+e çık- 523a/09
- köy** Köy
k. 526b/16, 538b/17
k.+de 526a/06, 526a/08, 526b/13,
540a/05
k.+den 526a/11, 527a/05
k.+e 526a/20, 526b/15, 527a/03,
539a/15, 539b/21, 539b/23
k.+i 540a/06
- k.+lerden 538b/15
k.+lere 538b/15, 539b/14
- köylü** Köylü
k. 540a/10
k.+ler 539b/21
k.+nüñ 539a/19
- kıbbe** (*A.*) Kubbe
k.+yi felek 533a/14
- kıcaqla-** Kucaklamak
k.-yup 522b/09
- Küçek Hākān** Kişi adı
k. 524b/04
- kıçış-** Kucaklaşmak
k.-dılar 522b/10
- küh** (*Far.*) Dağ
k.+ı ceberüt 546a/01
- kühī** (*Far.*) Dağ ile ilgili, dağ gibi
k.+(deste-çüb-ı k.) 524b/03
- küh-peyker** (*Far.*) Dağa benzeyen
k.+in(gürz-i k.) 525b/13, 527b/20
k.+in(gürz-i k. çek-) 525a/16,
535b/13
- kıul** (*Ar.*) Kul
k.+uñ ol- 549b/06
- kıulāğuz** Kılavuz
k. 534b/24
k.+ al- 534b/08, 540a/07, 548a/25
k.+ it- 534b/10
k.+ ol- 534b/13, 534b/13, 539a/19
- kıulağ** Kulak
k.+ tut- 523b/14
k.+a(kıulağa) 521b/01
k.+dan 521b/01
k.+ma(kıulağına) 523a/13
- kıullan-** Kullanmak
k.-mağa(ālāt kıullan-) 547a/18
- kıuma** (*Moğ.*) Ortak
k.+ eyle- 528a/05
- kıundak** Kundak
k.+lara şar- 547a/04
- kıur-** Hazırlamak, düzenlemek
k.-dı 530b/24, 530b/25
k.-dı(meclis kıur-) 550b/19

k.-up 524b/01, 525b/25
k.-up(meclis **ķur-**) 526b/16,
548b/09
ķurbān (*Ar.*) Dinin buyruğunu yerine
getirmek için kesilen hayvan; feda
k.+lar kes- 549b/22
k.+lar kesil- 547a/05
ķurd Kurt
k.+ı 522b/19
k.+ıdur 540a/16
ķurdur- Hazırlatmak, kurdurmak
k.-up(meclis **ķurdur-**) 532a/09
ķurı- Kurumak
k.-yup(ķanı **ķurı-**) 532b/12
ķurtar- Kurtarmak
k.-(başın **ķurtar-**) 527b/25
k.-a(cānın **ķurtar-**) 528a/12
k.-dı 523a/08
k.-dılar 535b/08
k.-dılar(elinden **ķurtar-**) 536b/22
k.-duñ(elinden **ķurtar-**) 523a/05
k.-uñ 536b/16
k.-up(baş **ķurtar-**) 537a/19
k.-ursuñuz(cān **ķurtar-**) 539a/06
ķurtul- Kurtulmak
k.-amazuz(elinden **ķurtul-**) 542a/09
ķuşandır- Sardırmak, kuşandırmak;
yapmaya giriştirmek
k.-up(at **ķuşandır-**) 534b/24
ķuşandır- *krş.* **ķuşandır-**
k.-duñ 521a/12
ķuşat- Çevresini sarmak, kuşatmak
k.-dı(ķılıç **ķuşat-**) 521a/05
ķūşe (*Far.*) Köşe, taraf
k. 534a/18
k.+de 533b/12
ķuşlık Kuşluk vakti
k.+ vaķti 539a/09
ķuţb *krş.* **ķuţb-ı āteş-dem**
k.+a 541a/10, 542b/02
k.+dan 533a/22, 536b/25

k.+ından 531a/24
k.+uñ 542a/25, 542a/25
ķuţb-ı āteş-dem Bir at ismi
k. 528a/15, 528b/12, 542a/25
k.+den 541a/09
k.+e 528a/03, 533a/21
k.+i 528a/05, 529a/14, 536b/12,
541a/08, 544a/22
k.+iñ 531a/13
k.+uñ 523a/16, 525a/02, 525a/25,
531b/23, 533a/06, 541b/13,
543a/06, 543b/11
ķutlula- Kutlamak, tebrik etmek
k.-yup 530b/09
ķuvvet (*Ar.*) Güç, kuvvet
k.+ şarf it- 549a/23
k.+ um- 536a/02
k.+dedür 547a/10, 548a/20
k.+-(mertebe-i **ķ. ķāhire**) 532a/25
k.+i 524b/03
k.+i **ķāhire** 528b/15
k.+i 542a/01, 548a/18, 550a/20
k.+i-le 550a/18, 550b/18
k.+in 525a/16, 527b/21, 535b/14,
542a/02
ķuyu Kuyu
k.+sına 550a/20
ķübā (*Ar.*) Büyük olan
k.+(İskender-i k.) 550a/06,
550a/07, 550a/11, 550a/14
ķüçük Küçük
k. 541a/24, 541a/25, 541b19
ķüdürti *krş.* **ķütürdi**
k. 545a/08
ķühestān Yer adı
k. 531b/24
ķüh-istān (*Far.*) Dağlık, dağı çok olan yer
k. 524b/02
ķürk Kürk
k.+(at k. eyle-) 543b/05
ķüs- Gücenmek, darılmak
k.-üp 543a/09, 543b/07
ķüstāhlık (*Far. +T.*) Saygısızlık, küstahlık
k.+(ķüstāhlığı) 531a/21
ķüşād (*Far.*) Açma, açılma
k.+ vir- 541a/12
ķüşte (*Far.*) Öldürölmüş, ölü

k.+(ham k. al-) 550b/17
k.+lerden 532a/18, 536a/21
k.+lerin 538b/17, 539a/02
k.+si 540a/04
k.+sin 521b/08, 539a/18
k.+sinüñ 530b/02
küt-a-küt Küt küt
k. 542a/12
kütte Kütürdeyerek, gürültüyle
k. 525a/12
kütük Kalın odun, kesilmiş ağaç gövdesi
k.+i(kütügi) 543a/04
kütürdi Kütürtü, gümbürtü
k. 541a/15
k.+(paturdı k. çop-) 541a/15
kütür kütür Kütür sesi çıkararak
k. 536b/22

-L-

lā-büdd (Ar.) Lazım, gerekli
l. 526a/22, 540b/16, 543b/25
lā-cerem (Ar.) Şüphesiz
l. 535b/04
lāf (Far.) Söz, lakırdı
l.+ı güzāf 524b/24
la'īn (Ar.) Lanetlenmiş, istenilmeyen
l.+(kātıl-i l.) 533b/18
l.+(Kerşeyüz-i l.) 521a/16, 521a/18,
521a/24
l.+i bī-dīn 521a/25
l.+üñ 550a/21, 550b/15
la'īne (Ar.) Lanetlenmiş, istenilmeyen
l.+nüñ 550a/18
l.+nüñ(cāzū-yı l.) 546b/12
lākin (Ar.) Ama, ancak, fakat
l. 523a/22, 523b/20, 526a/09,
528a/22, 529b/18, 541b/01,
544a/14, 548a/05, 548a/21
lālā (Far.) Dadı

l.+ları 543b/07, 544a/07
l.+larıdur 544a/12
l.+larına 543b/10
l.+sı 526b/15, 533b/02
laṭīf (Ar.) Yumuşak, hoş, güzel
l. 526b/16, 541b/02, 546a/05
l.+(dāstān-ı l.) 545b/23
lā'ubālī (Ar.) Aldırış etmeden
l.+ gel- 548b/07
lāyık (Ar.) Yakışan, yaraşan
l. 543b/19
lāzım (Ar.) Gerekli, lüzumlu
l. 547b/24, 548a/04, 548a/06,
548a/13, 548a/25
l.+dur 543b/18
lecc (Ar.) İnat etme, ayak direme
l.+ eyle- 549a/18, 549a/18
leke (Far.) Kirliliği gösteren iz
l.+ taç- 544a/24
lem-yezel (Ar.) Bākī, kalıcı (Allah'ın
sıfatlarından)
l.+(ḥudā-yı l.) 543b/20
lenger (Far.) Demir, çapa, lenger
l. 549a/24
l.+ vir- 525a/10, 527b/09, 536b/21,
549a/21
leş (Far.) Leş
l. 531b/23
l.+den 532b/02, 536a/21
l.+ile 531b/22
leşker (Far.) Asker
l. 524a/03, 526a/13, 532b/04
l.+dür 534a/23
l.+e 527a/09, 543a/09
l.+i Efrāsiyāb 533b/03
l.+i İrān 533b/04
l.+i Tātār 533b/03, 536b/16
l.+i Tūrān 533b/13
l.+i-le 530b/21
l.+ine 533b/10, 533b/12
leşker-şiken (Far.) Düşman askerini kıran
l. 524b/09
letāfet (Ar.) Latiflik, hoşluk
l.+ hevä 550b/11
levāzım (Ar.) Gerekli şeyler, çeyiz
l.+ın 530b/20
l.+ların 527a/24
libās (Ar.) Elbise

l.+ın 534a/10
l.+ını 523a/16
l.+lar geyin- 533a/11
l.+ların 534a/10
licām (Ar.) Hayvanın ağzına vurulan gem
l. 542b/03
l.+ çek- 543b/11
l.+ın 531a/24
l.+ına 528a/17
lu‘b (Ar.) Oyun, eğlence
l.+ u hüner göster- 529a/05
l.+ -ıla 529a/06
lūle (Far.) Lüle
l. 543b/06
l.+ -i ārā -yı cihān 547a/11
luṭf (Ar.) Hoşluk, iyilik; kerem
l.+ eyle- 549b/11, 551a/15
l.+ it- 527a/17

-M-

mā-‘adā (Ar.) 1. -den başka 2. Diğerleri, kalanlar
m. 524b/05, 535b/04
m.+sı 528b/02
m.+sın 528b/04, 529a/11
ma‘an (Ar.) Beraber, birlikte
m. 529b/10
mābeyn (Ar.) İki şeyin arası
m.+i 550a/16, 541a/05
m.+inde 541a/18
Māçin (Ar.) Çin ülkesinin güney bölgesine verilen ad
m.+e 524a/13
madde (Ar. *mādde*) Öz, cevher, esas
m.+si 540a/15
māder (Far.) Anne
m.+i 546b/11, 551a/09
m.+i(şīr-i m.) 547b/16, 548a/13
m.+ime 546b/15
mağlūb (Ar.) Yenilgiye uğramış olan, mağlup

m. 548a/08, 548a/16
m.+ ol- 535b/01
Mağrib Batı tarafında olan memleketler
m. 524a/13
maḥal (Ar. *maḥall*) Yer, konum
m. 521b/10, 521b/14, 528a/17,
528a/17, 529a/12, 533b/13,
536b/09, 542a/24, 546a/19
m.+de 530b/16, 531a/24, 539a/15,
540a/21, 542b/08, 543b/11,
543b/22, 544a/11
m.+e 535a/16, 539b/14, 540a/02
m.+i 522a/21
m.+inde 546b/07
m.+ler 521b/12, 526a/17
m.+lerde 550b/18
m.+ün 530a/24
maḥalle (Ar.) Mahalle, semt
m. 531b/24
m.+deñ 533a/04, 542a/04
maḥalli (Ar.) Bir yere mahsus; yerli
m.+(müzāyaka-i m.) 538a/06
maḥbūb (Ar.) Sevilen kimse, sevgili
m. 548b/16, 550a/19, 550b/12
maḥbūbe (Ar.) Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen kadın
m. 550a/22
maḥlūk (Ar.) Canlı, yaratık, mahluk
m.+ı 550a/17
maḥza (Ar.) Ancak, yalnız, tek
m. 532a/25, 545a/15
maḥām (Ar.) Oturulan yer, mevki
m.+ında 538a/20, 540b/24
maḥdūr (Ar.) Güç, kuvvet
m.+ını 527b/21
m.+iñ 535b/14
m.+uñ 547a/17
maḥşūd (Ar.) Dilenilen, umulan şey, emel
m. 531b/04
m.+ı 548a/07
ma‘kūl (Ar.) Mantiğa, akla ters gelmeyen, makul
m. 547a/11, 547a/12
ma‘kūle (Ar.) Çeşit, tür
m. 526b/14, 540b/04

- māl** (*Ar.*) Varlık, servet, mal, mülk
m. 528b/03, 530b/14, 549b/16
m.+ıdır 531a/02
m.+ın 528b/07, 535b/04, 547b/09,
548b/23
m.+ların 540a/06, 547b/04,
547b/08, 548b/25, 549b/13
- māl-ā-māl** (*Ar.*) Çok dolu, dopdolu
m.+ ol- 524b/07, 532a/02
- mālik** (*Ar.*) Sahip
m.+ ol- 522a/24, 545a/24
m.+dir 532a/25
- ma‘mūr** (*Ar.*) Bakımlı, bayındır
m. 547a/18
m.+ eyle- 547a/24
- mānend** (*Far.*) Benzer
m.+i hıyār 534a/21
- māni‘** (*Ar.*) Engel
m. 544a/02
m.+ ol- 523b/01, 523b/08, 523b/13
- mañşib** (*Ar.*) Makam, rütbe
m.+ların 541a/03
- mañşūr** (*Ar.*) Allah’ın yardımıyla galip,
üstün gelmiş
m. 528b/02, 533a/06, 537a/25
m.+ ve muzaffer ol- 545b/11
- mār** (*Far.*) Yılan
m.+ı münakkaş 546a/06
- maşāff** (*Ar.*) Harp, savaş
m. 535a/10
m.+a 529b/11
- maşlahat** (*Ar.*) İş, husus, durum
m. 545a/15
m.+ gör- 550b/21
- ma‘şūm** (*Ar.*) Suçsuz, masum kimse
m.+ı pāk 547a/07
m.+ı pākī-ħarīr 547a/03
m.+ı 547a/05, 547a/05
m.+sın 547b/16
m.+uñ 547a/10, 547a/11, 547a/12
- maşriķ** (*Ar.*) Doğu
m.+dan 545a/05
- maṭbah** (*Ar.*) Mutfak
m.+a 545b/14
m.+ı(ālāt-ı m.) 545b/14
- mātem** (*Ar.*) Yas, matem, üzüntü
m. 535a/21
- mażanne** (*Ar.*) Bir şeyin vücudunun
zannolunduğu yer, zan götüren
m.+i kirām 522a/24
- mażlūm** (*Ar.*) Haksızlıđa uğramış olan
m.+(Siyāvuş-ı m.) 522a/25,
537b/07
m.+ı pāk 521b/01
m.+ı 521a/14
m.+uñ 521a/25
m.+uñ(Siyāvuş-ı m.) 522b/18
- mażmūn** (*Ar.*) Gizli anlam, maksat
m.+ınca 527a/15, 527b/07
- mebhut** (*Ar.*) Hayrette kalmış
m.+ ħal- 527a/04
m.+ ol- 530a/17
- mecāl** (*Ar.*) Güç, kuvvet, takat
m.+leri 530a/17
- meclis** (*Ar.*) Toplantı, toplanma yeri
m. 531a/04
m.+ getir- 545a/09
m.+ ħurdur- 532a/09
m.+ ħur- 526b/16, 548b/09,
550b/18
m.+ tāzele- 545b/13
m.+de 540b/03
m.+i(ālāt-ı m.) 526b/15
- meded** (*Ar.*) Yardım, çare, imdat
m. 533b/17, 536b/16, 540a/19,
550b/14
- medħ** (*Ar.*) Övgü
m.+ eyle- 530a/05, 533a/16
m.+ it- 530a/07
m.+ ve senā eyle- 537a/02
- mefhūm** (*Ar.*) Bir şeyde vurgulanmak
istenen anlam, iç yüz
m.+ı nāme 523a/14, 528b/24,
539b/11
m.+ına 528b/14, 523a/16
- meger** (*Far.*) Ancak, yalnız, meğer, yoksa
m. 521b/10, 522a/14, 523a/23,
523b/22, 526a/13, 526b/17,
526b/20, 528a/12, 528a/24,
529b/11, 529b/15, 530a/09,
534a/04, 537a/11, 542a/02,
542a/16, 543b/02, 547a/24,
547b/15

- mekān** (*Ar.*) Yer, mahal
 m.+ tüt- 547a/24, 547a/24
 m.+ı 551a/20
 m.+ına 550b/18
 m.+larına 545a/04, 545b/23
- mekkāre** (*Ar.*) Düzenbaz, hileci
 m.+(cāzū-yı m.) 550a/17, 551a/19
- mekr** (*Ar.*) Düzen, hile
 m.+ine 522a/10
- me' kŭlāt** (*Ar.*) Yiyecekler
 m. 538b/08
- mel'anet** (*Ar.*) Mel'unluk, lânet edilmeye değer iş, hareket
 m.+ it- 538a/09
- melik** (*Ar.*) Padişah, hükümdar
 m.+i 524b/02
- melŭl** (*Ar.*) Üzüntülü
 m.+ ol- 539a/06
- mel' ūn** (*Ar.*) Lanetlenmiş, melum
 m. 522a/10, 523b/03, 528a/19, 535b/07, 546a/08
 m.+ı ebedī 521a/24, 522a/04
 m.+lar 539b/18, 540a/05
- memālik** (*Ar.*) Memleketler
 m.+ı İrān 523a/11
 m.+ı Türkistān 524a/12
- memleket** (*Ar.*) Ülke, memleket
 m. 547b/14
 m.+den(a' yān-ı m.) 538b/08
 m.+ime 546b/11
 m.+lere 535b/03
 m.+lerinde 537b/01
- men'** (*Ar.*) Yasak etme, durdurma, önleme
 m.+ eyle- 525a/14, 525a/24, 528a/01, 535b/11, 541b/22, 541b/24, 547b/22
 m.+ it- 528a/02, 536a/02, 536a/04, 536a/11, 536a/11, 536a/12, 537a/14, 541b/14
 m.+ ol- 536b/02
 m.+i 536b/02
- menāzil** (*Ar.*) Menziller, duraklar
 m.+(kaṭ' -ı m. it-) 535a/18
 m.+i 547a/07
- menşūr** (*Ar.*) Ferman, berat
 m.+ al- 537b/02
 m.+ın 527a/18
- menzil** (*Ar.*) 1. Oturulan yer, ev, mekan
 2. Makam, rütbe, derece
 m.+den 524b/19
 m.+lerine 545b/21
 m.+ūñ 525a/15
- merāhil** (*Ar.*) Mesafeler, duraklar
 m.+(ṭayy-i m. it-) 535a/18
- merd** (*Far.*) Yiğit, mert
 m. 526b/07
 m.+ı ġarīb 529b/17, 530a/03
 m.+ı ġüzīn 530a/04
- merdlik** (*Far. +T.*) Yiğitlik, mertlik
 m. 527a/15
- merdüm-ḡārlık** (*Far. +T.*) İnsan yiyicilik, vahşilik
 m.+ it- 547b/05
- merdüm-rübā** (*Far.*) İnsan kapan, insan kapıcı
 m. 550a/13
- merḡabā** (*Ar.*) Selam
 m. 541a/21, 543b/13, 543b/23
 m.+ eyle- 533a/08
- merḡamet** (*Ar.*) Şevkat, acıma
 m.+ eyle- 521a/25
 m.+ gel- 523a/03
 m.+ it- 537a/22
 m.+i 542b/09
- merḡad** (*Ar.*) Mezar, kabir
 m.+ı Ḥazret-i Ādem 546a/02
- mermer** (*F. +A.*) Mermer
 m.+de 533a/10
- mertebe** (*Ar.*) Derece, basamak
 m. 523b/19
 m.+(kemāl-i m.) 523a/13, 523b/13
 m.+ı ḡattāl 547b/18
 m.+ı ḡuvvet-i kāhire 532a/25
 m.+ı muḡabbet eyle- 550a/01
- meşel** (*Ar.*) Örnek; ibret alınacak söz
 m.+dür 531b/14
 m.+i 542b/05
- meşhūr** (*Ar.*) Büyülenmiş, büyü
 m.+(nīm-m.) 550b/23
 m.+ ol- 550b/20
- Mesīḡ** (*Ar.*) Hz. İsa
 m.+(der-bend-i m.-ābād) 543a/10

- meskūn** (*Ar.*) Yaşanan, oturlan yer
m.+a(rub'-i m.) 550b/09
m.+ı(rub'-i m.) 550a/19
- mesrūr** (*Ar.*) Memnun, sevinmiş
m.+ it- 539a/20
m.+ ol- 523a/05
- mest** (*Far.*) Sarhoş
m.+ ol- 526b/17, 526b/18, 550b/05
m.+lige ur- 526b/20
- meş'al** (*Ar.*) Aydınlatıcı alet, lamba, kandil
m.+ eyle- 532a/22
- meşgūl** (*Ar.*) Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan, meşgul
m.+('ālemine m. ol-) 540b/17
m.+ ol- 526a/25, 531a/04, 544a/20, 545b/16
- meşhūr** (*Ar.*) Ünlü, şöhretli
m. 531b/14
- meşreb** (*Ar.*) Usul, yöntem
m. 549a/09
- meşrūbāt** (*Ar.*) İçilecek şeyler
m.+a 538b/08
- metā'** (*Ar.*) Satılacak mal, elde bulunan varlık
m.+ın 530a/11
- metīn** (*Ar.*) Sağlam, dayanıklı
m. 524b/03, 529a/06, 537a/04, 549a/13
m.+ (kāl'a-yı m.) 547a/24
- mevcūd** (*Ar.*) Var olan şey, mevcut
m.+ bulın- 538a/25
m.+ ol- 531a/21
- mey** (*Far.*) Şarap, içki
m.+inden 532a/20
- meydān** (*Ar.*) Meydan; savaş meydanı, cephe
m. 534a/08, 535b/06, 535b/11, 535b/13, 536a/03, 536a/10
m.+ ('azm-i m. eyle-) 535a/24
m.+ (naẓar-ı ber-m. ol-) 535a/23
m.+ açıl- 534a/12, 535a/22
m.+ düzil- 534a/07
m.+ ol- 529a/05
m.+ vir- 528a/03, 535b/08, 541b/21
m.+a 529a/05, 529a/06, 531b/08, 534a/12, 535a/23
m.+a bırak- 531a/06
- m.+a çıkar- 539b/03, 539b/19
m.+a dökil- 536a/22
m.+a getir- 535a/24
m.+a gir- 529a/05
m.+a koy- 550b/04
m.+a oқы- 531a/22
m.+da(şahn-ı m.) 536a/22
m.+dan 521b/08
m.+ı 535a/22
m.+ıdur 535b/07
m.+ına 535b/01
m.+ında 544b/05
- meymene** (*Ar.*) Savaş nizamında ordunun sağ kanadı
m. 524a/22, 534a/06, 535a/22
- meysere** (*Ar.*) Savaş nizamında ordunun sol kanadı
m. 524a/22, 534a/06, 535a/22
- me'yūs** (*Ar.*) Ümidi kesilmiş
m. 540b/13
- meyve** (*Far. māve*) Meyve
m. 546a/06
- mı** Soru eki
m. 535b/09, 538b/11, 538b/12, 539a/08, 540b/16, 541b/12, 545a/15, 547b/24, 549a/02, 549a/24, 551a/15
m.+dur 528a/01, 530a/09, 531b/11, 539a/01, 542b/09, 547a/07, 548a/08
m.+sın 529b/22, 534b/13, 543a/03
m.+yam 528a/06, 532b/06, 541a/08
- mıhla-** Çivilemek
m.-dılar(yire mıhla-) 549a/24
- mıknatīs** (*Ar.*) Mıknatıs
m. 550a/12
m.+ı Āhen-rübā 550a/12
m.+ı(kāl'a-yı m. Āhen-rübā) 550b/17
- mızrāk** (*Ar.*) Uzun saplı, ucu sivri, demirli harp aleti, kargı
m. 522a/11
- mi** Soru eki
m. 521a/09, 525a/06, 527b/05, 527b/12, 535b/06, 541b/16, 542b/09, 543a/04, 543a/15, 543b/08, 543b/23, 543b/24,

- 544a/13, 544a/25, 545a/02,
545a/15, 546a/25, 551a/06
m.+dür 527b/19, 530a/12, 543a/03,
548a/08, 548a/16
m.+sin 525a/14, 534b/06, 534b/14,
548a/13, 548b/21, 549a/02, 549a/16
m.+yem 523b/03, 530a/11,
527b/16, 547b/16
- miftāh** (*Ar.*) Anahtar
m.+ların 525b/19
- miğfer** (*Ar.*) Miğfer
m.+ gey- 529b/07
- miḥnet** (*Ar.*) Bela, musibet
m. 541a/18, 544a/24
m.+lerüñ 536a/23
- miḫdār** (*Ar.*) Derece, ölçü, miktar
m. 521a/01, 533b/22, 538b/12,
539a/10, 539a/16, 539b/23,
543b/18, 546a/20, 550a/23,
550b/05, 551a/21
m.+ı 522a/21
m.+larına 538a/15
- mīl** (*Ar.*) Mesafe tayini için yollara dikilen
direk
m. 527b/10
m.+(Āhen-i m.) 525a/10
- min evvele ilā āhire** (*Ar.*) Evvelinden
sonuna kadar
m. 540b/23
- minnet** (*Ar.*) Yapılan iyiliğe karşı kendini
borçlu görme, minnet
m. 529b/22
- minvāl** (*Ar.*) Tarz, suret, biçim
m. 528b/10, 528b/20, 532a/20,
534a/16, 545b/21, 550a/11,
550b/09, 551a/08, 551a/14
- miṣāl** (*Ar.*) Örnek; benzer, eş
m. 532a/18, 536a/07
- miyān** (*Far.*) Orta, ara; bel
m.+ı 532a/01
m.+ına 521a/05
m.+ından 525a/21, 526b/22,
527b/24, 530a/25
- mīzān** (*Ar.*) Ölçü aleti, terazi
m. 536a/04, 536a/15
- mosmor** Her tarafı mor renkte, bütünüyle
mor
m.+ ol- 548b/19
- mu'āmele** (*Ar.*) Davranma, davranış
m. 538b/07
m.+sin 527b/04
m.+sinden 548b/19
- mūcib** (*Ar.*) Lazım gelen, gereken
m. 545a/15
- muḡālaṭa** (*Ar.*) Yanılmak için, yanılacak
yolda söz söyleme
m.+ it- 548a/07
- muḡabbet** (*Ar.*) Sevgi, muhabbet
m.+(mertebe-i m. eyle-) 550a/01
- muḡabbet-nāme** (*Ar. +Far.*) Sevgi
mektubu
m.+ yaz- 535a/12
- muḡakkem** (*Ar.*) Kuvvetli, sağlam
m. 529a/02, 529a/18, 529b/03,
533b/22, 536b/22, 539a/20
- muḡāl** (*Ar.*) Olmayacak, imkansız
m.+dür(emr-i m.) 529a/02, 541a/24
- muḡālāt** (*Ar.*) Mümkün olmayan, olamaz,
olmaz
m.+dandur 527b/13, 542b/05
- muḡālefet** (*Ar.*) Karşı çıkma
m. 545a/19
m.+ eyle- 521a/16, 538a/05,
544b/09, 545a/18, 549a/01
m.+ it- 528b/24, 543b/03, 544b/05,
544b/11
- muḡālif** (*Ar.*) Karşı çıkan
m. 534b/20
- muḡanneṣ** (*Ar.*) Korkak, yüreksiz
m. 528a/05
- muḡarref** (*Ar.*) Değiştirilmiş
m. 531b/20
- muḡarrif** (*Ar.*) Bozan, silen; hilecilik
yapan
m. 534a/21
- muḡiṭ** (*Ar.*) İhata eden, kuşatan
m. 550a/05
- muḡkem** (*Ar.*) Sağlam, sağlamlaştırılmış,
kuvvetli
m. 521a/24, 524a/22, 524b/22,
525b/12
m.+ ḳavra- 527b/09

- m.+ tüt- 542a/24
- muḳābele** (Ar.) Karşı, karşılık
m.+sinde 530b/04, 534a/04
m.+sine 528b/19
- muḳābil** (Ar.) Karşı, karşılık; eş, denk,
benzer
m. 532a/09
m.+ ol- 536a/25
m.+ ve muḳārin ol- 529a/04,
534a/06
- muḳaddem** (Ar.) Önce, önceden
m. 523b/10, 524b/09, 531a/18,
533b/17, 534b/13, 539b/14,
539b/21, 546a/20, 549b/19,
550b/06
m.+(ceyş-i m.) 524a/07
- muḳaddemā** (Ar.) Önceden, evvelden
m. 529b/11, 531a/14
- muḳaddime** (A.) Başlangıç, giriş, önsöz
m.+si 546b/02
- muḳārin** (Ar.) Ulaşmış, yaklaşmış, yakın
m.+(muḳābil ve m. ol-) 529a/04,
534a/06
- muḳarrer** (Ar.) Kararlaştırılmış
m.+ eyle- 541a/03
- muḳayyed** (A.) Dikkat eden, ihtimam
gösteren
m.+ ol- 521a/05, 522a/18, 531b/21,
539a/22, 540b/21, 541a/18,
541a/24, 543b/14, 543b/17
- muḳteżā** (Ar.) İhtiyaç, istek
m.+yı 'ālem 547a/09
- muntazır** (Ar.) Bekleyen, gözleyen
m.+ ol- 524b/07, 525b/20, 530b/15
- murād** (Ar.) Dilek, istek, meram
m.+ eyle- 521a/15, 521a/18,
523b/03, 527a/17, 528a/19,
530a/14, 532b/02, 534b/20,
548b/06
m.+ olın- 541b/01
m.+ı 538b/20, 545a/18, 548a/08
m.+ınca 550b/21
m.+um 535b/08, 544b/03
m.+uñ 544b/05, 544b/05
- muşāḫabet** (Ar.) Sohbet etme, konuşma,
görüşme
m.+ it- 533a/22, 545a/25
- muşt** (Far.) Avuç
m.+ı şāḫib-ḳırān 523b/04
- muṭābık** (Ar.) Uyan, uygun
m. 543b/19
- mu'tād** (Ar.) Adet olunmuş, alışılmış
m.+ı kādime 550b/09
- mu'tādī** (Ar.) Alışılmış, her vakitki
m. 550a/18
- muṭalsam** (Ar.) Büyülü, tılsımlı
m.+ eyle- 550a/11
- muṭī'** (Ar.) İtaat eden, boyun eğen
m. 543b/03, 543b/03
- muṭlaḳ** (Ar.) Kesin olarak, mutlaka,
kayırsız, şartsız
m. 543a/15
- muṭṭali'** (Ar.) Öğrenmiş, haber almış
m.+ ol- 523a/16, 528b/14, 529b/13,
535a/12, 538b/03
- mūy** (Far.) Kıl
m.+ına 542b/03
- muẓaffer** (Ar.) Üstün, galip gelmiş,
muzaffer
m. 523a/25, 523a/25, 523b/02,
523b/02, 523b/04, 523b/08,
523b/12, 523b/13, 528b/02,
533a/06, 537a/25
m.+(manşūr ve m. ol-) 545b/11
m.+e 523b/01
m.+i 523b/09, 523b/13
- mūzī** (Ar.) Eziyet veren, rahat bırakmayan
m. 546a/08
- mübārizān** (Ar.) Güreşe kalkışanlar;
kuvvetli münakaşaya girişenler
m. 541a/18
- mübāşeret** (Ar.) Bir işe başlama
m.+ eyle- 523b/23, 524a/12,
532a/06
m.+ it- 535a/20
- mücādele** (Ar.) Uğraşma, savaşma, savaş
m.+ it- 549a/19
- müdārā** (Far.) Dost gibi görünme, yüze
gülme
m. 541b/12

- müddet** (*Ar.*) Zaman, vakit
m. 550a/18
m.+i ömr 544b/08
- mü'ekked** (*Ar.*) Sağlamlaştırılmış
m. 523a/13
- mü'ekkel** (*Ar.*) Bir şeye vekalet eden, vekil
m.+inüñ 546b/05, 546b/20
- mühr** (*Far.*) Mühür, damga
m.+in 535a/10, 539b/10
m.+ur- 528b/22
- mühürle-** Mühürlemek
m.-yüp 528b/08
- müjde** (*Far.*) Müjde
m. 548a/19
m.+ eyle- 528b/09, 530b/10, 536b/20, 549b/21
m.+ it- 547a/02, 547a/03
m.+ler ol- 547a/09
m.+sin al- 530b/12
- müjek** (*Far.*) Kirpikçik
m.+den(tır-i m.) 527b/07
- mülâhaza** (*Ar.*) Dikkatle bakma, iyice düşünme
m.+(âlet-i m.) 540a/01
m.+sında 541b/10
- mülâyemet** (*Ar.*) Yumuşak huyluluk
m. 549a/13
- mülük** (*Ar.*) Hükümdarlar
m.+i a' cām 522a/23
- mümkün** (*Ar.*) Olabilir, mümkün
m. 527b/19
m.+ ol- 528a/23, 536b/17
- mümtâz** (*Ar.*) Ayrı tutulmuş, üstün tutulmuş; seçkin
m.+ ol- 547a/24
m.+ı cihān 526a/10
m.+uñ 526a/17
- münakkaş** (*Ar.*) Nakşedilmiş, nakışlı, resimli, işlemeli
m.+(mār-ı m.) 546a/06
- münāsebet** (*Ar.*) Vesile, sebep
m. 541b/02
- münāsib** (*Ar.*) Uygun, yerinde, müsasip
m.+ ol- 543a/16, 551a/21
- münevver** (*Ar.*) Işıklı, nurlu, aydınlık
m.+ eyle- 533a/14
m.+ ol- 545a/05
- münhezim** (*Ar.*) Hezimete uğrayan
m.+ eyle- 531a/15
- münîr** (*Ar.*) Parlak, ışıklı
m.+(bāğ-ı m.) 546a/02
- münkād** (*Ar.*) Boyun eğen
m. 543b/03
- münteşir** (*Ar.*) Yayılan, dağılan
m.+ ol- 522a/14, 523a/11, 524a/11, 550a/04
- mürd** (*Far.*) Ölmüş
m.+ ol- 525b/04, 528a/21, 529a/21
- mürg** (*Far.*) Kuş
m. 550b/13
- mürg-rüba** (*F.*) Kuş kapan, kuş kapıcı
m. 550a/13
- mürür** (*Ar.*) Geçme
m.+ eyle- 522a/21, 550a/14
m.+ it- 541a/06, 545a/04, 545b/16, 545b/22
m.+ı eyyām 547a/13
- mürüvvet** (*Ar.*) İnsanlık, mertlik; cömertlik
m.+dür(şāhib-i m.) 537a/20
- müsellāh** (*A.*) Silahlanmış, silahlı
m. 539a/05
- müstahaqq** (*Ar.*) Hak etmiş, hak kazanmış
m. 543a/04
- müsteḡnā** (*Ar.*) Üstün, benzerlerinden baskın
m. 550b/12
- müstevlī** (*Ar.*) İstila eden, ele geçiren
m.+(ğayret-i m. ol-) 536b/21
- müşāvere** (*Ar.*) Danışma bir iş üzerinde konuşma
m.+ eyle- 526a/20
m.+ it- 528b/20, 542a/07, 542a/13, 547b/24, 548a/01, 548a/03, 548a/08
- müşerref** (*Ar.*) Onurlu, şerefli
m.+ eyle- 550a/10
- müşkil** (*Ar.*) Çetin, güç
m. 548a/03
m.+dür 536b/02
- müşt** (*Far.*) Yumruk
m.+ur- 531b/02, 550b/21
- müştebik** (*Ar.*) Pencere gibi örülü
m.+ eyle- 550a/12
- müteaddid** (*Ar.*) Çoğalan, çok
m. 524b/05

müte'allik (*Ar.*) Bağlı
m. 538b/08
müteraqqıb (*Ar.*) Bekleyen, gözleyen
m.+ ol- 526a/15
müvekkel (*Ar.*) Vekil edilen kimse
m.+ ol- 526b/03
müzāyaqa (*Ar.*) Sıkıntı, parasızlık
m.+i maḥallī 538a/06

-N-

nā-bekār (*Far. +Ar.*) Hayırsız, işe yaramaz
n. 522a/08, 525a/05, 525a/05,
525a/11, 525a/14, 525a/21,
527b/05, 527b/10, 527b/11,
527b/14, 527b/25, 528a/14,
529a/16, 530a/10, 531b/04,
531b/16, 532b/13, 534b/19,
535b/06, 536a/02, 536a/09,
539b/25, 540a/23, 540b/10,
540b/12, 540b/16, 548b/17,
549a/24
n.+a(peççe-i n.) 529a/01
n.+ı rüy-ı siyāh 549a/06
n.+ı 532b/06
n.+ı(peççe-i n.) 531b/13
n.+lar 538b/13
nā-būd (*Far.*) Yok olan, bulunmayan
n.+i na-peydā ol- 546b/22
nā-çār (*Far.*) Çaresiz
n. 544a/07, 548a/23
n.+ ol- 550b/21, 551a/03
nādīde (*Far. nā-dīde*) Görülmemiş,
görülmedik
n. 550a/14
nādīm (*Ar.*) Pişman olan
n.+ ol- 522a/09, 543a/11, 544a/15
n.+ ve peşimān ol- 524a/08
nā-gāh (*Far.*) Ansızın, birden bire, hemen

n. 521b/06, 525b/22, 527a/05,
529a/12, 531a/18, 532a/05,
537a/08, 541a/10, 543b/09,
544a/09, 545a/11, 546a/18,
546b/11, 549b/20
nā-ḥakk (*Far. +Ar.*) Haksız
n. 540a/02
nā-ḥalef (*Ar. +Far.*) Hayırsız evlat
n. 521a/13
naḥs (*Ar.*) Uğursuzluk; uğursuz, bahtsız
n.+m(eşkāl-i n.) 551a/18
nā'il (*Ar.*) Ulaşan, ulaşılmış
n.+ ol- 522a/24
nākıl (*Ar.*) Nakleden, ileten
n.+i 'andelīb-nevā 541a/01
naḳḳāb-dār (*Ar. +Far.*) Delik açıcı, delici
n.+(yek-süvār-ı n.) 529b/16
naḳl (*Ar.*) Aktarma, anlatma
n.+ eyle- 522a/03, 523a/11,
523a/11, 524b/08, 527a/10,
528b/15, 529a/02, 529a/20,
529a/22, 539a/02, 540b/20,
543a/14, 545a/03, 546b/01,
546b/23, 550b/06, 551a/09,
551a/15
n.+ it- 537b/08, 546b/23
n.+ olın- 522a/20, 544b/10
n.+ ü beyān eyle- 526a/05, 530b/18,
538a/16, 540b/24, 545b/24,
550a/05
n.+ ü beyān olın- 540b/25
n.+i sâbık 547a/05
naḳlān (*Ar. +Far.*) Anlatılan şeyler,
hikâyeler
n.+ı āṣār 546b/25
na'l (*Ar.*) Nal
n.+nın 540a/24
nām (*Far.*) Ad, isim
n. 524a/17, 543a/06, 547a/24,
549b/18, 550a/04, 550a/17
n.+nişān bul- 538b/18, 551a/01
n.+ı 542a/01
n.+m 535a/23
n.+ına 547b/06
n.+um 544b/04, 548b/06
nāme (*Far.*) Mektup

- n. 535a/13, 539a/11, 539a/12, 540a/13
n.+(mefhüm-ı n.) 523a/14, 528b/24, 539b/11
n.+ gönder- 524b/02
n.+ inşā it- 528b/20
n.+ yaz- 528b/20, 539a/09
n.+de 539a/10
n.+dedür 539b/10
n.+ler 524a/14
n.+m 539b/13
n.+nüñ 539b/10
n.+sin 528b/24, 535a/10, 535a/10, 535a/13, 535a/15
n.+yi 523a/15, 528b/22, 528b/24, 528b/24, 535a/13, 535a/14, 539a/10 539a/13, 539b/07, 539b/08
- nā-merd** (*Far.*) Mert olmayan, alçak
n.+ ol- 527b/07
- nāmūs** (*Ar.*) Ar, edep, haya
n.+(bī-‘ār u n.) 522a/09
- nān** (*Far.*) Ekmek
n.+ u nemek 543b/25
- nā-peydā** (*Far.*) Belli, belirsiz
n.+(na-būd-i n. ol-) 546b/22
- nār** (*Ar.*) Ateş
n. 524b/06
- na‘ra** (*Ar.*) Haykırış, bağırma
n. 527a/03, 529b/05
n.+ ur- 526b/25, 529a/12, 530a/16, 531b/20, 536b/14
n.+dan 526b/25
n.+-yı Allāhü ekber çek- 532a/02
n.+-yı Ferāmerz 527a/03, 530a/17
n.+lar ur- 532a/20
n.+sı 529a/14, 532a/06
n.+sın 529a/15, 530a/23
n.+sından 532a/20
- naşb** (*Ar.*) Bir göreve tayin etme
n.+ eyle- 531a/10, 550a/14
n.+ it- 538a/23, 549b/19
n.+ ol- 541a/03
- naşıl** Nasıl
n. 530a/04, 533b/06, 533b/24, 534b/19, 548b/03, 548b/03
- naşihat** (*Ar.*) Öğüt
n.+ eyle- 523a/09, 541b/25
- n.+ it- 530a/07, 533b/08, 535b/07, 536a/13
n.+lar it- 522b/13
n.+uñ 535b/07
- nā-şinīde** (*Far.*) İşitilmemiş, duyulmamış
n. 550a/14
- nażar** (*Ar.*) Bakma, bakış
n.+ eyle- 550b/10
n.+ it- 525b/17, 527b/06, 527b/22, 538b/05
n.+ -ı ber-meydān ol- 535a/23
- nāzenīn** (*Far.*) Narin, ince yapılı (kimse)
n. 540b/03, 550b/14
- ne Ne** (soru zamiri ve soru sıfatı)
n. 521a/05, 521b/11, 521b/11, 522a/03, 522a/08, 522a/08, 522b/06, 522b/07, 522b/07, 522b/22, 522b/22, 522b/22, 523a/03, 523b/02, 523b/16, 523b/20, 524a/10, 524b/07, 524b/18, 525a/05, 525b/03, 526a/17, 526a/19, 526a/20, 526b/04, 526b/21, 527a/15, 527b/11, 528a/17, 528a/25, 528b/15, 528b/16, 528b/20, 529a/02, 529b/03, 529b/08, 529b/17, 530a/12, 530a/14, 530b/16, 531b/02, 531b/02, 531b/05, 531b/10, 531b/14, 532a/25, 532b/05, 533b/11, 533b/15, 534a/03, 534b/06, 535a/24, 535b/02, 535b/05, 536a/12, 536b/22, 537a/09, 537a/10, 537b/08, 538a/06, 538a/22, 538b/20, 539b/18, 540a/05, 540a/11, 540b/04, 540b/04, 541a/18, 541b/04, 541b/05, 541b/19, 542a/09, 542a/10, 542a/11, 543a/08, 543b/20, 544a/05, 544a/06, 544a/16, 544a/22, 544b/02, 545a/03, 546a/05, 546a/08, 546b/03, 546b/05, 546b/07, 546b/09, 546b/20, 546b/21, 547b/14, 547b/16, 547b/16, 548a/01, 548a/02, 548a/12, 548b/06, 548b/18, 549a/02, 549b/05, 549b/11, 549b/16, 550b/04, 550b/10, 551a/02,

- 551a/08, 551a/09, 551a/09,
551a/14, 551a/24
n.+ eyle-(n'eyle-) 523b/10,
523b/15, 531a/02, 535a/05,
535b/02, 538b/14, 539a/16,
539b/25, 540a/23, 540a/25,
540b/06, 541b/20, 543a/23,
544b/02, 544b/08, 547b/13,
548b/21, 549a/04, 551a/03
n.+ ol- 531b/04, 541a/13, 544a/05,
544a/09, 545a/11, 546b/06,
550b/25
n.+ ol-(n'ol-) 522a/18, 523b/15,
524a/23, 524b/19, 524b/23,
527a/24, 531a/11, 531b/06,
533a/21, 533b/25, 542a/06,
543a/20, 543a/24, 544a/18,
545a/09, 546a/17, 547a/07,
548a/05, 548a/17, 548b/11,
549a/14, 549b/14, 550b/01,
551a/15
n.+dür 521a/04, 522a/08,
522b/15, 522b/19, 523b/17,
524b/15, 528a/19, 531a/11,
531b/05, 531b/16, 532b/13,
535a/08, 538b/20, 538b/23,
539a/17, 540a/12, 540b/20,
542a/02, 542a/06, 542a/18,
543a/02, 548b/13, 548b/19,
549a/24, 551a/05, 551a/06,
551a/24
n.+si 549b/10
n.+sisin 549b/09
n.+ye 536b/15
- nebîre** (*Ar.*) Torun
n.+i cihân-dâr 549b/20
- necât** (*Ar.*) Kurtulma, kurtuluş
n. 527b/24, 528a/22
- neccâr** (*Ar.*) Marangoz
n.+ı 536a/23
- neden** Niçin, ne sebepten
n. 542a/11, 547b/16
- nefer** (*Ar.*) Asker
n. 521b/03, 539b/23, 544a/12,
548b/05, 548b/10, 548b/23,
549b/14, 549b/17
n.+i dilâver 548a/25
- nefes** (*Ar.*) Nefes, soluk
n.+i 550a/23
- nefir** (*Ar.*) Savaşta çalınan boru
n.+(nişân-n.) 550b/11
- nefs** (*Ar.*) İnsanın bedenî arzuları
n.+i(dem-i n.) 542b/07
n.+inde 529a/06
- nem** (*Far.*) Hafif ıslaklık, yaşlık
n.+ kap- 521b/13
- nemâ** (*Ar.*) Büyüme
n.+(neşv ü n. bul-) 546a/05
- nemed-püş** (*Far.*) Keçe giyen derviş
n. 524b/02
- nemek** (*Far.*) Tuz
n.+(nân u n.) 543b/25
- neng** (*Far.*) Zillet, utanç
n.+(dil-n. ol-) 535a/05
- nerdübân** (*Far.*) Merdiven
n.+ına 530a/21
- nere** Nere
n. 531b/01
- nereye** Nereye
n. 525a/05, 527b/05, 528a/05,
528a/14, 536b/14, 542a/08
- nerre** (*Far.*) Erkek
n. 523a/22, 531a/23, 551a/25
- nesl** (*Ar.*) Soy, nesil
n.+i gerden-keşân 526a/06
n.+i Keyümers 537a/02
n.+inden 526b/13
- nesne** Şey, nesne; husus
n. 521b/06, 523b/10, 529a/02,
534b/16
n.+ bulın- 538b/08
- neşr** (*Ar.*) Yayma, dağıtma
n.+den(haşr ü n.) 522a/01
- neşv** (*Ar.*) Canlının büyümesi
n.+ ü nemâ bul- 546a/05
- nev'** (*Ar.*) 1. Çeşit, tür 2. Tarz, yol
n. 550a/11
- nevâ** (*Far.*) Ses, seda, nağma
n.+(nâkil-i 'andelîb-n.) 541a/01
- nevâht** (*F.*) Okşama
n.+ eyle- 546b/17
- nevâziş** (*Far.*) Okşama, gönül alma, iltifat
n.+ it- 544b/12
- nevbet** (*Ar.*) Sıra sıra görülen iş
n.+i hamle 528a/03
- nev-cüvân** (*Far.*) Yiğit, kahraman
n. 549b/06, 549b/11, 550b/10

- n.+a 527a/06
n.+ı 550b/14
nevm (*Ar.*) Uyku
n. 550b/05, 550b/06
- nevrūz** (*Far.*) Yeni gün; ilkbahar başlangıcı
n. 545b/22
n.+ ol- 541a/02
n.+da 545b/15
- Neyrem-i Luġbī-i Ferāmerz** *krş.*
Ferāmerz
n. 550a/10
- nışf** (*Ar.*) Yarım, yarı
n.+ı 525a/13, 525a/13
n.+ıdur 530b/02
n.+ından 530b/01
n.+ın 528b/04
- nice** Nice, nasıl; çok, pek çok, bir çok
n. 522a/16, 522b/14, 525b/09, 527b/13, 527b/18, 528a/25, 531b/18, 532a/23, 534b/10, 542a/25, 546b/07, 549a/19, 549a/12, 549b/06, 550a/18
n.+ it- 528a/22, 532b/12, 539a/06, 542a/11, 548a/10
n.+ ol- 531a/18, 533b/17, 538b/18, 539a/01, 539a/01, 539b/23, 544a/13, 545a/02, 549b/19, 551a/08, 551a/15
n.+dür 539a/08
- niçe** *krş.* **nice**
n. 521a/14, 549b/01, 550a/14
n.+ol- 551a/01
- niçün** Niçin
n. 521a/10, 523b/19, 525b/18, 535b/02, 537a/19, 538b/10, 540a/01, 540a/02, 540a/18, 540b/20, 542a/05, 542a/09, 542a/15, 543b/01, 544a/01, 545a/07
- nidā** (*Ar.*) Seslenme, hitap
n.+ itdir- 529a/02
- nigeh-bān** (*Far.*) Gözcü, bekçi
n. 547a/24, 547b/07
n.+lar 547b/07, 548a/25, 548b/02
- nihāl** (*Far.*) Taze fidan
n.+i tāze 546a/04
n.+i 546a/07
- niķāb** (*Ar.*) Peçe, yüz örtüsü
n.+ aş- 529b/07
- n.+ı 530a/08
nikāh (*Ar.*) Nikāh
n.+('aķd u n. eyle-) 527a/18
- nīm** (*Far.*) Yarım, parça, bölük
n. 532b/08
n.+meshūr 550b/23
n.+sihr 550b/18
- nişān** (*Far.*) Belirti, iz, eser
n.+(nām-n. bul-) 538b/18, 551a/01
n.+ al- 534b/11
n.+nefir 550b/11
n.+ı 550a/04
n.+larum 534b/22
n.+um 543a/06
- nişāne** (*Ar.*) *krş.* **nişān**
n.+ al- 541a/12
n.+ vir- 522a/01
n.+si 529b/19
- nişān-gāh** (*Far.*) Hedef yeri, nişan tahtası
n. 522a/19
- nişānla-** Nişan almak
n.-dılar 526a/15
- nite kim** Nitekim, nasıl ki
n. 543b/04
- niyā** (*Far.*) Dede
n. 547b/22, 548a/04, 548a/05, 548a/22, 548a/24
- niye** Neden, niçin
n. 523b/17, 539a/17, 543b/14, 543b/15, 546a/25, 548b/19
- nīze** (*Far.*) Süngü, mızrak
n. 525a/06, 525a/09, 525a/13, 525b/02, 525b/04, 527b/06, 527b/18, 527b/19, 528a/02, 528a/07, 529a/07, 532b/06, 535b/11
n.+(yalman-ı n.) 525b/03, 525b/04
n.+ şun- 532b/06, 536a/04
n.+den 525b/04
n.+dür 527b/08
n.+i cān-sitān 525a/06, 527b/09, 534a/21
n.+i(el n. cān-sitāna ur-) 536a/04
n.+i(el n. Süleymān ibni Devvār'a ur) 528a/03
n.+i hār-güzār 527b/08
n.+i Rüstem 536a/04

n.+i Süleymān ibni Devvāre
525a/24
n.+mi 525a/14, 525a/24
n.+si 525a/06
n.+sin 525a/09, 531a/24, 532b/08
n.+sine 527b/06
n.+ye 525a/10, 525b/06, 536b/02
n.+ye(el n. ur-) 525a/24, 527b/05,
535b/08
n.+yi 525a/12, 525a/12, 527b/10,
527b/10, 527b/11, 527b/12,
527b/14, 527b/14, 527b/17,
527b/19, 527b/20, 535b/11
n.+yi(yalman-ı n.) 525a/06

nevbet (*Ar.*) Sıra, nöbet
n. 525a/24
n.+le 526a/20

nūr (*Ar.*) Işık, parlaklık, parlama
n.+ı dīde 535a/12
n.+ı(gözüm n.) 522b/09, 525b/21,
527a/23, 531a/10, 533a/23,
544a/25, 545a/15, 545a/18,
546a/25
n.+ı-la 533a/14

nūş (*Far.*) İçki, iştret
n.+('ayş. n. it-) 541a/03
n.+ eyle- 531a/08, 531a/08,
545a/15
n.+ it- 531a/06, 540b/15
n.+a 531a/04, 545b/13
n.+a('ayş n. başla-) 540b/24

nutk (*Ar.*) Konuşma
n.+a 523b/11
n.+a gel- 538b/23
n.+ı tütul- 530a/13

Nüzer Kşi adı
n. 540b/05

-O-

o *krş.* **ol**
o. 521b/13, 534b/23, 547a/18

oğul *krş.* **oğul**
o.+ları 522a/12, 524b/04, 531b/09

oğlan Oğul, erkek çocuk
o. 522b/18, 522b/22, 526b/07,
543a/06, 547a/02, 548b/13,
548b/16, 548b/19, 549a/03,
549a/04, 549a/07, 549a/17,
549a/21, 549a/21, 549a/24, 549b/05
o.+a 549a/21
o.+dur 549a/09
o.+ı 521a/02, 521a/10, 521a/13,
523a/02, 541b/12, 542b/04,
542b/09, 543a/02, 548b/14
o.+uñ 543b/15

oğul Erkek çocuk, oğul
o. 545b/09
o.+ı(oğlı) 522a/06, 522a/16,
523a/23, 524a/11, 524b/11,
526a/07, 530b/19, 533a/24,
538a/07, 547b/16
o.+ıdur(oğlıdur) 522b/18, 529b/21
o.+ına(oğlına) 522a/17
o.+ını(oğlıını) 544b/05
o.+ıñ(oğlıñ) 524a/17, 524b/14,
o.+larıñ 531b/06
o.+um(oğlum) 522a/12, 523a/14,
523a/14, 523b/13, 524a/01,
527a/07, 530b/20, 533a/07,
533a/10, 535a/12, 543a/19,
543a/23, 551a/12
o.+uma(oğluma) 526a/24
o.+unuñ(oğlunuñ) 523a/07
o.+uñ(oğluñ) 522b/11, 545a/02
o.+usın(oğlusın) 522b/19, 522b/20

oķ Ok
o. 529a/07, 541a/13, 541a/13
o.+a 541a/14
o.+ı-la 541a/09, 541a/13

oķı- Okumak, söylemek, demek

o.-dı 523a/16, 528b/24, 539b/11,
546a/20

o.-yup 528b/14, 535a/12

o.-yup(āşikāre okı-) 539a/13

o.-yup(meydāna okı-) 531a/22

okıt- Okutmak

o.-dı 522b/01, 547a/17, 547a/17

oku- kırş. okı-

o.-sın 546a/16

ol 1. Kişi zamiri ve işaret zamiri 2. İşaret
sıfatı

o. 521a/01, 521a/21, 521a/21,
521a/22, 521a/24, 521a/25,
521b/01, 521b/01, 521b/03,
521b/04, 521b/04, 521b/05,
521b/05, 522a/16, 522b/01,
522b/03, 522b/08, 523a/08,
523a/13, 523a/16, 523a/19,
523b/06, 523b/06, 524a/01,
524a/08, 524a/14, 524a/15,
524a/16, 524a/17, 524a/18,
524b/11, 524b/16, 524b/19,
525b/09, 525b/10, 525b/12,
525b/18, 526a/07, 526a/10,
526a/10, 526a/13, 526a/15,
526a/25, 526a/25, 526b/04,
526b/04, 526b/07, 526b/10,
526b/12, 526b/15, 526b/16,
526b/16, 526b/17, 526b/24,
527a/02, 527a/03, 527a/06,
527a/09, 527a/18, 527a/21,
527a/23, 527a/25, 528a/21,
528b/04, 528b/07, 528b/23,
529a/01, 529a/02, 529a/10,
529a/12, 529a/23, 529a/23,
529b/06, 529b/17, 530a/05,
530a/12, 530a/24, 530a/25,
530b/02, 530b/12, 530b/19,
530b/21, 531a/21, 531a/22,
531a/24, 531b/09, 532a/08,
532a/08, 532a/15, 532a/20,
532b/06, 532b/08, 533a/13,
533a/13, 533a/13, 533a/18,
533b/13, 533b/24, 534a/06,
534a/11, 534a/15, 534b/03,
534b/04, 534b/04, 534b/04,
534b/10, 534b/13, 534b/23,
535a/09, 535a/10, 535a/14,
535a/16, 535a/23, 535b/08,

536a/17, 536a/25, 536b/09,
536b/16, 537a/08, 537a/11,
537a/12, 537a/17, 537b/08,
538a/25, 538b/11, 538b/20,
538b/21, 538b/23, 538b/23,
539a/06, 539a/08, 539a/18,
539a/18, 539a/18, 539a/20,
539a/20, 539a/20, 539a/24,
539b/06, 539b/10, 539b/18,
539b/21, 539b/23, 539b/23,
539b/23, 539b/25, 539b/25,
540a/05, 540a/06, 540a/06,
540a/07, 540a/21, 540b/03,
540b/05, 540b/18, 541a/06,
541a/12, 541a/15, 541a/21,
541b/01, 541b/02, 541b/07,
541b/18, 541b/20, 541b/23,
542a/06, 542a/16, 542a/20,
542a/21, 542b/09, 543a/04,
543a/09, 543a/15, 543a/24,
543a/25, 543b/11, 543b/15,
543b/17, 544a/01, 544a/03,
544a/18, 545a/03, 545a/04,
545a/15, 545a/21, 545a/21,
545a/24, 545a/25, 545b/15,
545b/16, 546a/06, 546a/07,
546a/07, 546a/09, 546a/10,
546a/10, 546a/11, 546a/19,
546a/22, 546b/06, 546b/09,
546b/11, 546b/13, 546b/14,
546b/14, 546b/14, 547a/03,
547a/05, 547a/24, 547a/24,
547a/24, 547b/04, 547b/05,
547b/07, 547b/15, 547b/16,
547b/16, 547b/16, 548a/02,
548a/10, 548a/21, 548a/23,
548a/25, 548b/02, 548b/20,
548b/23, 549b/05, 549b/06,
549b/07, 549b/14, 550a/04,
550a/06, 550a/09, 550a/14,
550a/18, 550a/20, 550a/21,
550a/25, 550b/01, 550b/03,
550b/06, 550b/06, 550b/13,
550b/13, 550b/24, 551a/03,
551a/14

o.+dur 539a/03, 543a/02, 544a/17

ol- Olmak; meydana gelmek; mevcut
olmak; bulunmak; geçmek
o. 523b/19, 548a/24

- o.-(ber-hüdār ol-) 533a/10, 537a/02, 545b/09
o.-a 526b/20, 529b/06, 540b/17, 543b/09
o.-a(āsān ol-) 548a/02
o.-a(iş ol-) 548b/06
o.-a(kim ol-) 544a/25
o.-a(münteşir ol-) 522a/14
o.-a(ne ol-) 531b/04, 541a/13, 544a/09, 545a/11, 546b/06, 550b/25
o.-a(n'ol-) 522a/18, 523b/15, 524a/23, 524b/19, 524b/23, 527a/24, 531a/11, 533a/21, 533b/25, 543a/20, 543a/24, 544a/18, 545a/09, 546a/17, 547a/07, 548a/05, 548a/17, 548b/11, 549a/14, 549b/14, 550b/01, 551a/15
o.-a(pāy-māl ol-) 543b/15
o.-a(uğur ol-) 544a/25
o.-a(żayī' ol-) 526b/05
o.-acağın 521a/05
o.-acağ 523a/03, 523b/19, 550b/06
o.-a-düş-(zāhir ola-düş-) 546b/07
o.-a-gel- 544b/05
o.-a-yaz-(vāki' ola-yaz-) 542b/04
o.-alar 523a/09, 548b/07
o.-alı 550b/12
o.-alum(imtiḥān ol-) 541b/09, 549a/08, 549a/11
o.-am 543a/04
o.-am(imtiḥān ol-) 541b/10
o.-amaz('ayyār ol-) 526a/11
o.-an 521b/05, 522a/03, 522b/07, 522b/17, 523a/16, 525a/06, 525b/06, 525b/08, 525b/12, 525b/15, 526a/14, 526b/04, 526b/19, 527a/18, 530b/03, 530b/04, 531b/06, 531b/11, 532b/13, 532b/13, 535a/18, 536a/25, 537a/11, 537b/01, 537b/08, 538a/16, 538b/17, 538b/23, 539a/15, 540b/23, 541a/15, 542b/11, 544a/23, 546a/04, 548b/10, 549a/24, 550a/09, 550a/17
o.-an 539b/20
o.-an(bā' iş ol-) 525a/15
o.-an(ḥāşıl ol-) 522b/18, 530b/14, 531a/02
o.-an(münāsib ol-) 543a/16
o.-an(vāki' ol-) 546b/25
o.-an(yağın ol-) 547a/24
o.-anlar 537a/24
o.-anlar(müvekkel ol-) 526b/03
o.-anlara 521b/13, 530a/13, 531b/21
o.-anlara(ber-dār ol-) 540b/14
o.-anları 528b/01, 530b/07, 531b/22
o.-anları(helāk ol-) 533b/10, 534a/24
o.-anlaruñ(mevcūd ol-) 531a/22
o.-anlaruñ(zahm-dār ol-) 533b/10, 534a/24
o.-ası 537a/20
o.-asın(ḥalāş ol-) 522a/15
o.-asın(ḥāzır ol-) 528b/24
o.-asun 549a/06
o.-aydı 547b/14
o.-ayum(kuluñ ol-) 549b/06
o.-ayum(māni' ol-) 523b/08, 523b/13
o.-ayum(nā-merd ol-) 527b/07
o.-ayum(süvār ol-) 526b/22
o.-d(nice ol-) 551a/15
o.-dı 522a/05, 523b/19, 523b/20, 529b/11, 530b/21, 531a/25, 533b/08, 535a/08, 536a/09, 536a/21, 536a/22, 538b/06, 538b/08, 538b/11, 539b/20, 544a/16, 544a/23, 548a/10, 551a/06
o.-dı(aḥşam ol-) 532a/22, 545b/20
o.-dı('ālem-i ḥāb ol-) 533a/18
o.-dı('ālemine meşğul ol-) 540b/17
o.-dı(aleste ol-) 530b/23
o.-dı(bağrı ḥūn ol-) 540b/14
o.-dı(bāliğ ol-) 545b/22
o.-dı(başdan geçilmez ol-) 531b/22
o.-dı(bend ol-) 542b/07
o.-dı(bende ol-) 549b/10
o.-dı(bī-hūş ol-) 523b/06, 536a/17

o.-dı(cem' ol-) 524a/06
o.-dı(ceng ol-) 534a/17
o.-dı(cevr ü eziyyet ol-) 522b/25
o.-dı(civān ol-) 547a/18
o.-dı(dāḥil ol-) 524a/24, 534a/04,
540a/10
o.-dı(dünyāyı görmez ol-) 527b/20
o.-dı(dünyāyı gözi görmez ol-)
526b/17
o.-dı(eyü ol-) 534b/12
o.-dı(fāris ol-) 547a/19
o.-dı(feth ol-) 528b/09
o.-dı(ğaltān ol-) 536b/22
o.-dı(ğam-gīn ol-) 531a/18,
551a/03, 551a/23
o.-dı(görinmez ol-) 532b/02,
544a/09
o.-dı(güft ü gū ol-) 551a/12
o.-dı(gürildi ol-) 551a/24
o.-dı(hābdan bīdār ol-) 537b/08,
546a/11, 550b/25
o.-dı(hāberdār ol-) 526b/07
o.-dı(hārb-i kıtāl ol-) 534a/17
o.-dı(haṭā ol-) 536a/08
o.-dı(hāzır ol-) 545a/25
o.-dı(helāk ol-) 523b/06, 536a/16
o.-dı(hevā-yı salṭanat-dīde ol-)
537b/08
o.-dı(hurde-hām ol-) 523b/04,
546a/10
o.-dı('ifrīt ol-) 538b/05
o.-dı(iki pāre ol-) 531b/18
o.-dı(iş ol-) 551a/09
o.-dı(kā'im ol-) 538a/22
o.-dı(kāmil ol-) 550a/03
o.-dı(māni' ol-) 523b/01
o.-dı(melül ol-) 539a/06
o.-dı(mest ol-) 550b/05
o.-dı(meşğul ol-) 526a/25, 545b/16
o.-dı(mosmor ol-) 548b/19
o.-dı(muḳayyed ol-) 522a/18
o.-dı(muntazır ol-) 525b/20,
530b/15
o.-dı(muṭṭali' ol-) 535a/12

o.-dı(mümtāz ol-) 547a/24
o.-dı(münevver ol-) 545a/05
o.-dı(mürd ol-) 525b/04, 528a/21
o.-dı(nādīm ol-) 543a/11, 544a/15
o.-dı(nādīm ve peşīmān ol-)
524a/10
o.-dı(nā-būd-i nā-peydā ol-)
546b/22
o.-dı(ne ol-) 544a/05
o.-dı(nevrüz ol-) 541a/02
o.-dı(nice ol-) 538b/18, 539a/01,
539a/01, 539b/23, 544a/13,
545a/02, 549b/20, 551a/08
o.-dı(niçe-ol-) 551a/01
o.-dı(n'ol-) 542a/06
o.-dı(pāy-māl ol-) 545a/11
o.-dı(perīşān ol-) 528b/02
o.-dı(peşīmān ol-) 535a/01, 544a/16
o.-dı(peydā ol-) 529b/09
o.-dı(peyveste ol-) 530b/06,
532b/02
o.-dı(pür ol-) 524b/06
o.-dı(rāğīb ol-) 547b/20
o.-dı(rāzī ol-) 549a/11
o.-dı(revān ol-) 521a/06
o.-dı(revāne ol-) 524a/08, 524a/24,
528b/22, 534b/24
o.-dı(şabāḥ ol-) 526a/25, 529a/23,
529b/09, 533a/13, 533a/18,
534a/12, 539a/24, 545a/05,
546a/14, 548a/21
o.-dı(serāsime ol-) 542b/01
o.-dı(şād ol-) 538a/25, 546a/05,
546b/07, 548b/14, 549b/21,
551a/21
o.-dı(şakḳ ol-) 531b/20
o.-dı(şikest ol-) 528a/17
o.-dı(ṭālib ol-) 547b/19
o.-dı(tamām ol-) 540b/25
o.-dı(taşra ol-) 531a/13, 537a/12,
538b/23
o.-dı(telef ol-) 529a/10, 529b/02
o.-dı(teskīn ol-) 551a/23
o.-dı(ṭu' me-i dendān-ı tīg-ı bürrān
ol-) 538a/01

o.-dı(zāhir ol-) 521b/07, 532a/06,
537b/07, 544a/09
o.-dı(zebūn ol-) 542a/21
o.-dığı 525b/15
o.-dılar 524a/06, 533a/17, 545b/11
o.-dılar('ayş ü 'işretde ol-) 538a/19
o.-dılar(cem' ol-) 524b/06, 528b/20
533b/04, 534a/14, 538a/02,
541a/02
o.-dılar(çeşm-güşde ol-) 528b/17
o.-dılar(çul-püş ol-) 523a/19
o.-dılar(dāhil ol-) 538a/20
o.-dılar(fāriğ ol-) 537a/25
o.-dılar(hāmüş ol-) 539b/10
o.-dılar(hayrān ol-) 528b/15
o.-dılar(hāzır ol-) 548b/11
o.-dılar(karış murış ol-) 528a/09
o.-dılar(mağlūb ol-) 535b/01
o.-dılar(meşgūl ol-) 531a/04,
544a/20
o.-dılar(muķabil ve muķārīn ol-)
534a/06
o.-dılar(müterakķıb ol-) 526a/15
o.-dılar(rahat ol-) 534a/15
o.-dılar(şaf-keşīde ol-) 529a/04
o.-dılar(süvār ol-) 524b/22
o.-dılar(şād ol-) 529a/19, 549b/11
o.-du(şabāh ol-) 545b/16
o.-duğı 526a/20, 529a/20, 530a/24,
540b/20, 543a/14, 545a/03,
548b/16, 551a/14, 551a/20
o.-duğı(hālī ol-) 526a/17
o.-duğı(şehīd ol-) 535a/05
o.-duğın 528b/23, 540a/09, 549b/10
o.-duğın(esīr ol-) 547b/11, 547b/12
o.-duğın(kulāğuz ol-) 534b/13
o.-duğın(mürd ol-) 529a/21
o.-duğın(nice ol-) 531a/18
o.-duğına(esīr ol-) 551a/21
o.-duğından 530b/16, 541a/25

o.-duğundan(halāş ol-) 523a/05
o.-duķda(aķşam ol-) 539a/23
o.-duķda(karīb ol-) 534a/13
o.-duķda(muţţali' ol-) 523a/16,
528b/14, 529b/13
o.-duķdan(tamām ol-) 541a/01
o.-dum(peşīmān ol-) 543a/18
o.-duñ 530b/04
o.-ımaz(harīf ol-) 525a/20
o.-ınca 523a/08
o.-ınca(aķşam ol-) 532a/15,
532a/20, 533a/16, 534a/12,
545b/15, 545b/16, 545b/20
o.-ınca(helāk ol-) 527a/02
o.-ınca(muţţali' ol-) 538b/03
o.-ınca(şabāh ol-) 532a/20,
532a/23, 534a/11, 539a/24
o.-ınca(sāķıţ ol-) 550a/21
o.-ınca(ser-nigūn ol-) 536b/06
o.-ınca(zāhir ol-) 529a/14
o.-ıyor(helāk ol-) 527a/11
o.-ıyor(zebūn ol-) 542a/13
o.-ma(gāfil ol-) 521a/09
o.-madı 525a/11, 526b/06, 527b/13,
529a/07, 529a/11, 529a/25,
536a/04, 536a/13, 544a/07,
548a/12, 549a/23
o.-madı(fāriğ ol-) 548a/10
o.-madı(kādir ol-) 525a/12
o.-madı(muķayyed ol-) 521a/05,
531b/21, 539a/22, 540b/21,
541a/24, 543b/14, 543b/17
o.-madı(mümkin ol-) 528a/22,
536b/17
o.-maduğı(mālik ol-) 522a/24
o.-maduğından 526a/20
o.-mağa(bed-nām ol-) 535b/08
o.-mağa(şikest ol-) 525a/15
o.-mağa(zebūn ol-) 542a/03,
542a/12
o.-mağ-ıla 528a/10
o.-mağın 534a/22

- o.-maḵ 524b/11, 541a/21, 542a/19, 546a/06, 550b/14
o.-maḵ(aḡır ol-) 526a/19
o.-maḵ(cāzū ol-) 550a/23
o.-maḵ(meshūr ol-) 550b/20
o.-maḵ(sa'd ol-) 533b/08
o.-maḵ(sedd-i rāh ol-) 524b/11, 528a/14
o.-maḵ(sengīn ol-) 526a/19
o.-maḵdan(mālik ol-) 545a/24
o.-mam(rahāt ol-) 524a/01
o.-mamış-ıdı(vāḳi' ol-) 550b/13
o.-maya 543a/04
o.-mayınca(hāreket ol-) 531b/14
o.-mayup 525a/04, 544a/14
o.-mayup(ceng ol-) 534a/24
o.-mayup(kādir ol-) 523b/10
o.-mayup(kā' il ol-) 541b/05
o.-maz 522a/02, 522a/15, 526b/07, 528a/10, 528a/19, 531b/12, 534a/23, 536b/07, 538b/12, 541b/01, 542a/14, 543b/17, 544a/06, 547b/16, 547b/23, 548a/06, 548a/06, 548a/07, 549a/21, 550a/01
o.-mazdı(teslīm ol-) 521a/15
o.-mazsañ(muḵayyed ol-) 541a/18
o.-mazsın(iřlāh ol-) 535b/02
o.-miş 541b/06, 541b/06, 543a/13
o.-miş(bend ol-) 525b/13
o.-miş(bende ol-) 549b/11
o.-miř(bī-hūř ol-) 523b/17
o.-miř(pūřte ol-) 536b/11
o.-miş(ra' şe-nāk ol-) 537b/08, 546a/11
o.-miş(şikest ol-) 536b/11
o.-miş(ta'yīn ol-) 524b/11
o.-miş(zeyn ol-) 540a/12
o.-miş-ıdı 523a/23, 524a/15
o.-miş-ıdı(tamām ol-) 535a/16
o.-mişlar(perīřān ol-) 547a/24
o.-mişsın(hālāř ol-) 540b/21
o.-muş(sākin ol-) 521a/01
o.-sa 546b/02, 547a/11, 551a/20
o.-sa(ādem ol-) 522b/16
o.-sa(bahāne ol-) 541b/10
o.-sa(kādr-řinās ol-) 529b/18
o.-sa(nā' il ol-) 522a/24
o.-sa(n' ol-) 531b/06
o.-sun 525a/24, 528a/02, 531a/02, 542a/04, 548b/03
o.-sun(āsān ol-) 526a/23
o.-sun(baş üzerine ol-) 545b/08
o.-sun(başın saḡ ol-) 524a/05
o.-sun(hāṭırı hoş ol-) 541b/20
o.-sun(hāzır ol-) 530b/19
o.-sun(hūner ol-) 533a/01
o.-sun(istiḵbāl ol-) 549b/21
o.-sun(mūjdeler ol-) 547a/09
o.-sun(tedārūk ol-) 524a/01, 548a/24
o.-uñ(emīn ol-) 534a/02
o.-uñ(sūvār ol-) 539b/16
o.-uñ(tīz ol-) 539b/04, 539b/05, 539b/06, 539b/19
o.-up 522a/25, 525b/15, 529b/14, 533b/08, 536a/18, 539a/10, 543a/04, 550a/11
o.-up(ālūde ol-) 526b/21
o.-up(ārāste ve pīrāste ol-) 534a/07, 535a/22
o.-up(āteř ol-) 531b/13
o.-up(azl ol-) 541a/03
o.-up(baḡrı hūn ol-) 531b/09
o.-up(berāber ol-) 536a/11
o.-up(bī-hūd ol-) 542b/07
o.-up(bī-tāb ol-) 532a/24
o.-up(bir ol-) 541b/22
o.-up(cāsus-ı felek ol-) 547a/08
o.-up(cem' ol-) 526a/01, 539b/21
o.-up(çāk ol-) 549a/25
o.-up(dāhil ol-) 540b/23
o.-up(dil-teng ol-) 535a/05
o.-up(dūř ol-) 522a/05
o.-up(ejderhā-yı heft-ser ol-) 529a/15
o.-up(engüşt-nümā-yı 'ālem ol-) 545a/23

o.-up(ġarġ ol-) 524b/21
 o.-up(ġarġ-nāġ ol-) 550b/11
 o.-up(ġayret-i müstevlī ol-) 536b/21
 o.-up(giriftār ol-) 546b/13
 o.-up(haber ol-) 522a/23, 523b/05
 o.-up(haber-dār ol-) 540a/10
 o.-up(harāb ol-) 547a/24
 o.-up(helāk ol-) 543a/06
 o.-up(hizmetinde ol-) 529b/23
 o.-up(hurd ol-) 527a/01, 528a/21
 o.-up(hurde-hām ol-) 523b/06
 o.-up(hüsn ü hulġ şāhibi ol-) 547a/14
 o.-up(izn ol-) 533a/17
 o.-up(kdere teslim ol-) 521a/16
 o.-up(māl-ā-māl ol-) 524b/07, 532a/02
 o.-up(mebhūt ol-) 530a/17
 o.-up(mesrūr ol-) 523a/07
 o.-up(mest ol-) 526b/17, 526b/18
 o.-up(meydān ol-) 529a/05
 o.-up(muġābil ol-) 536a/25
 o.-up(muġābil ve muġārin ol-) 529a/04
 o.-up(muntazır ol-) 524b/07
 o.-up(münteşir ol-) 523a/11, 524a/11, 550a/04
 o.-up(nādım ol-) 522a/08
 o.-up(nā-ĉār ol-) 550b/21, 551a/03
 o.-up(nazar-ı ber-meydān ol-) 535a/23
 o.-up(ölüm eri ol-) 525a/21
 o.-up(pādişāh-ı Tūrān-zemīn ol-) 537b/04
 o.-up(pādişāh-ı yegāne ol-) 522a/24
 o.-up(perākende ol-) 537a/16
 o.-up(peydā ol-) 521b/06
 o.-up(şāhib-ķırān ol-) 524a/07
 o.-up(selb ol-) 542b/04
 o.-up(ser-nigūn ol-) 536a/17, 537a/15
 o.-up(sīne-şaf ol-) 545b/07

o.-up(süvār ol-) 531b/24, 533a/21, 534a/05, 534a/16, 539a/13, 541a/06, 541a/10, 543b/05, 545a/09, 545a/25, 546a/21, 547b/04, 547b/08, 548b/12
 o.-up(şād ol-) 522a/25, 523a/05, 536b/22, 539b/14, 547a/03, 548a/19, 548a/21
 o.-up(tārumār ol-) 536a/15
 o.-up(taşra ol-) 533b/14
 o.-up(tebdīl-i şūret ol-) 526a/12
 o.-up(teker meker ol-) 528a/16
 o.-up(ţortop ol-) 525a/25
 o.-up(var ol-) 527b/02
 o.-up(zāhir ol-) 542b/08
 o.-up(zebūn ol-) 529a/12, 547b/25
 o.-ur 526a/09, 527a/20, 533b/08, 535b/03, 544a/02, 544b/05
 o.-ur('āķil ol-) 523a/02
 o.-ur(arslan ol-) 547a/23
 o.-ur(belā ol-) 533b/25
 o.-ur(bī-nişān ol-) 544b/04
 o.-ur(dāhil ol-) 539b/01
 o.-ur(dīvāne ol-) 522b/22
 o.-ur(güft ü gū ol-) 541a/18
 o.-ur(hāşıl ol-) 521a/01, 544b/04
 o.-ur(haţā ol-) 542a/15, 547b/16
 o.-ur(hatm ol-) 526a/10
 o.-ur(ķulāġuz ol-) 534b/13
 o.-ur(manşūr ve muzaffer ol-) 545b/11
 o.-ur(men' ol-) 536b/02
 o.-ur(münāsib ol-) 551a/21
 o.-ur(nice ol-) 533b/17
 o.-ur(tamām ol-) 535a/07
 o.-ur(vāķi' ol-) 544b/10
 o.-ur(żāyi' ol-) 544a/02
 o.-urdi 524a/16, 527a/20, 530a/25
 o.-urdi(dāstān ol-) 540a/25
 o.-urdi(dīvānesi ol-) 547a/15
 o.-urdi(halāş ol-) 540b/07
 o.-urdi(naşb ol-) 541a/03
 o.-urdi(ţā' ife-i pūryān ol-) 550a/07

- o.-urdi(tamām ol-) 540a/24
o.-urdi(vaḳ' a ol-) 538a/22
o.-urlardı 526a/08
o.-ursa 524b/23, 526a/09, 548b/03
o.-ursa(ḥaṭā ol-) 547b/16
o.-ursa(kādir ol-) 526a/11
o.-ursa(vāki' ol-) 542a/08, 548a/12
o.-ursın(bed-nām ol-) 541a/18
o.-ursın(işlāḥ ol-) 535b/08
o.-ursuñuz 539a/06
o.-urum(kulāğuz ol-) 539a/19
o.-urum(rüsvāy ol-) 542a/23
- olın-** Olunmak
o.-an(murād olın-) 541b/01
o.-an(ta'yīn olın-) 530b/24, 537a/17
o.-dı(taşadduklar olın-) 547a/06
o.-dı(tenbīḥ olın-) 539a/04
o.-mamış-ıdı(ta'yīn olın-) 526a/20
o.-maz(i'timād olın-) 538a/09
o.-maz(vaşf olın-) 532a/09, 540b/01
o.-miş-ıdı(ta'yīn olın-) 528b/17, 537a/12
o.-sa(ḳatlı olın-) 521a/18
o.-up(ta'yīn ol-) 522b/01
o.-ur(naḳl ol-) 522a/20
o.-ur(naḳl olın-) 544b/10
o.-ur(naḳl ü beyān olın-) 540b/25
o.-ur(rivāyet olın-) 521b/02
- omuz** Omuz
o.+ şıḳ- 543b/11
- on** On
o. 522b/03, 522b/04, 525a/16, 527b/21, 535a/03, 535a/10, 535b/13, 539b/20, 541a/06, 542a/21, 546b/06, 547a/07, 547a/13, 547a/18, 547a/23, 547a/24, 548a/15
- ora** Orası, o yer, ora
o.+da 522b/22
o.+dan 521a/08, 522a/07, 522b/13, 527a/09, 537b/08, 539b/20, 546a/03, 546a/17
- ordi** krş. **ordu**
o. 539b/08
- ordu** Karargāh, ordu
o. 530b/21, 539a/12, 539b/14
o.+dan 526a/20
o.+yı('azm-i o. Efrāsiyāb eyle-) 531a/13
o.+yı Efrāsiyāb 536b/07
o.+yı Tūrān'a ir- 531a/14
o.+sına 530b/16
o.+ya 528a/12, 528a/12, 528a/13, 536b/06
o.+yı 526a/14
- orman** Orman
o.+dan 541a/10, 541a/14, 541a/15, 541a/16
- orta** Bir yerin içi, merkezi, orta
o. 525a/13, 537b/13
o.+sına 542b/11
o.+sında 531b/08
- ortalık** Ortalık yer, orta; ara
o. 522a/01
o.+ı(ortalığı) 538b/21
- oṭa** Oda
o.+ların 525b/16
o.+ya 525b/17
- otağa** (*Far.*) Sorguç, tuğ
o. 537a/04
o.+ların 526a/03, 529b/07
o.+sın 526a/04, 531a/09
- otur-** Oturmak; bulunmak, olmak; ikamet etmek
o.-an 548b/20
o.-dı 523b/17, 530a/01, 534a/04, 534b/04, 537b/06, 540b/24, 546a/11, 548b/08, 550b/03
o.-dılar 536b/22
o.-duğı 545b/03
o.-maz 547a/21
o.-miş 522b/22, 525b/17, 545a/09
o.-up 523b/25, 532a/05, 538a/13, 538a/15, 541b/16, 544a/20, 545b/19, 548a/24, 550b/06
o.-ur 522b/07
o.-urdi 547a/21
o.-ursın 534b/06
- oturt-** Oturtmak, oturmasını sağlamak
o.-up(oturdup) 522b/05, 540b/03
- otuz** Otuz
o. 545a/21, 545a/22

otuzar Otuzar
o. 538b/15

-Ö-

öd Öd, safra

ö.+i şın- 532a/04ve

ödünç Ödünç

ö.+ al- 537b/03

öğret- Öğretmek; alıştırmak

ö.-e(örgede) 547a/16

ö.-eyüm(ögredeyüm) 539a/06

öküz Öküz

ö.+ boynuzına gir- 542a/08

öl- Ölmek

ö.-mem 544b/03

ö.-ürsek 543b/25

öldir- *krş.* öldür-

ö.-üp 529a/07, 538b/17

öldür- Öldürmek

ö. 534b/24

ö.-di 525b/22, 531a/16, 537a/14

ö.-dügin 531a/17

ö.-düm 546b/14

ö.-medi 534b/20

ö.-medigine 535a/01

ö.-mekden 523a/03

ö.-meyüp 530b/04, 547b/09

ö.-mişler 525b/18

ö.-sem 527b/16

ö.-üp 523b/09, 523b/14, 531b/07,
532a/13, 534b/04

ö.-ürüm 523b/10

ölüm eri ol- Gözü kararmak, gözü hiçbir
şey görmemek

ö. 525a/21

ömr (*Ar.*) Ömür

ö.+ vefā it- 543b/25

ö.+i 534a/15, 545a/04, 547a/07,
547a/10

ö.+imüz 543b/25

ö.+ünde(müddet-i ö.) 544b/08

ö.+üñ 535b/05

ön Ön, ön taraf; huzur, kat, nezd, yan

ö.+in al- 523b/01, 523b/08,
534b/02, 537a/13

ö.+in kesdir- 525a/05, 527b/05,
528a/14, 531a/25, 532b/06

ö.+ince 525a/01, 534b/04, 536b/11

ö.+inde 521a/08, 521a/10, 522a/01,

523a/09, 525b/22, 525b/25,

528a/04, 530b/14, 530b/16,

533a/09, 533b/15, 535a/10,

537b/02, 538a/12, 538b/21,

540b/23, 543b/23, 545b/02,

545b/20, 546b/07, 546b/22,

548a/02, 548b/18, 549b/09,

549b/24, 549b/25

ö.+inden 525a/25

ö.+inden kap- 533a/04, 533b/04,

536a/18, 536b/22

ö.+ine 524a/04, 526a/13, 528a/07,

528b/23, 529b/01, 530a/08,

530b/03, 530b/09, 531a/11,

531a/20, 531b/02, 531b/05,

532a/09, 534a/20, 539b/03,

545a/09, 546a/17, 548b/09

ö.+ine al- 551a/18

ö.+ine aş- 539b/01

ö.+ine düş- 527b/04, 530a/07,

530b/01, 534b/17, 538a/11,

546a/16, 546a/22

ö.+ine gel- 548b/16

ö.+ine getir- 538b/21, 539b/23

ö.+ine kat- 531b/22, 542a/21

ö.+ine var- 531b/09

ö.+lerin al- 548b/09

ö.+lerine 526b/16

ö.+ümden 535b/08

ö.+üme 546a/21

ö.+üme düş- 539b/14

ö.+ümüzde 524b/13

ö.+ünden 541a/06

ö.+üne 523a/21

önce Önce, evvel

ö. 529a/24

öp- Öpmek

ö.-di 537a/01

ö.-di(elin öp-) 545b/09

ö.-di(gözlerinden öp-) 533a/10,
537a/01

ö.-di(rikābın öp-) 543b/13

ö.-di(yir öp-) 522b/15, 538b/21, 546b/07
 ö.-di(yüzinden ve gözünden öp-) 545b/09
 ö.-dü 538a/12
 ö.-üp(elin öp-) 522b/13, 545b/07
 ö.-üp(elin ve ayağın öp-) 531a/12
 ö.-üp(elin öp-) 525b/22
 ö.-üp(rikabın öp-) 533a/08
 ö.-üp(yir öp-) 521a/08, 522b/25, 523a/05, 528b/24, 533b/15, 537b/02, 538a/12, 539b/07, 540b/23, 543a/12, 549b/24, 549b/25
öpüş- Öpüşmek
 ö.-üp 522b/10
öte Karşı, karşiki; öbür taraf, ileri; sonrası, devamı
 ö. 524b/10, 524b/11, 524b/14, 525b/10, 529b/04, 529b/08, 534a/05, 534b/23, 540b/11, 544a/18
 ö.+de 549b/19
 ö.+den 528a/03, 542a/24, 549b/23
ötüri Dolayı, sebebiyle
 ö. 521a/18
öyke Öfke, hiddet, hışım
 ö. 541b/23
öyle O şekilde, öyle
 ö. 521a/11, 521a/14, 521b/02, 522a/16, 522a/20, 522b/15, 523a/08, 523a/10, 523a/11, 523b/04, 523b/06, 523b/19, 523b/19, 526a/05, 527a/01, 527a/03, 528a/10, 528a/20, 529b/22, 530a/16, 530a/19, 530a/23, 530b/13, 531a/16, 531a/21, 532a/02, 532b/06, 533b/08, 536b/21, 537b/04, 538a/01, 539b/25, 540a/08, 542a/20, 542a/25, 542b/06, 542b/11, 543b/06, 544a/02, 544b/05, 545b/24, 546b/25, 548b/17, 549a/21, 549a/24, 549a/12, 550a/05, 550b/20
 ö.+dür 543b/03
 ö.+sine 526b/20
öylece O şekilde, öylece
 ö. 527a/04, 550b/23

-P-

Padişāh (*Far. pād-şāh*) Padişah, sultna
 p. 523a/03, 530a/03, 538a/23, 539a/25, 540a/02, 540a/09, 550a/14
 p.+ eyle- 527a/18
 p.+a 538b/19, 539b/08, 545a/01, 545a/19
 p.+a(dīvān-ı p.) 531b/01
 p.+dan 539b/04
 p.+ı 'ālem-penāh 551a/19
 p.+ı İrān 545a/17
 p.+ı Tūrān it- 538a/05
 p.+ı Tūrān-zemīn ol- 537b/03
 p.+ı yegāne ol- 522a/24
 p.+ı 529b/21, 548b/22
 p.+muñ 550a/14
 p.+ıñuz 538a/04
 p.+lar 521a/11, 541a/02
 p.+lara 543b/03
 p.+um 522b/17, 522b/22, 522b/25, 523a/02, 523a/21, 523b/08, 523b/15, 523b/25, 524a/01, 531a/16, 531b/11, 531b/14, 533b/08, 538b/07, 538b/11, 538b/12, 538b/21, 538b/25, 539a/06, 539b/08, 539b/25, 540a/11, 543a/14, 543a/17, 545a/03, 545b/06, 545b/08, 547a/07, 547a/09, 547a/11, 547a/22, 548a/17, 548a/19
 p.+uñ 545a/19
 p.+uñ(fermān-ı p.) 545a/09
pādişāhī (*Far.*) Padişaha ait, padişahla ilgili
 p.+(ızn-i p.) 545b/16
 p.+ye(ḥarem-i p.) 523b/01
pāk (*Far.*) Temiz, arı; saf, halis
 p. 533a/11
 p.+(Yezdān.-ı p.) 526b/12
 p.+ı(mazlūm-ı p.) 521b/01
 p.+in(ma'sūm-ı p.) 547a/07
pākī (*Far.*) Temizlik, paklık
 p.+ḥarīr(ma'sūm-ı p.) 547a/04

pākīze-aḥter (*Far.*) Talihi güzel, bahtı açık

p.+i(duḥter-i p.) 546b/25

pāre (*Far.*) Parça

p. 525a/02, 526a/19

p.+(dört p. eyle-) 536b/05

p.+(dört p. it-) 534a/21

p.+(iki p. eyle-) 530b/01, 532b/13

p.+(iki p. ol-) 531b/18

p.+(ikişer p. it-) 530b/03

p.+si 522b/07

p.+sin 525a/13

parmağ Parmak

p. 525b/03

p.+ı(parmağı)(ḥātem. p.) 532a/01

p.+ları 528a/24, 530a/19

paturdı Patırtı, şamata

p.+ ḳop- 546b/06

p.+ kütürdi ḳop- 541a/14

p.+sı 544a/23

pāy (*Far.*) Ayak

p.+a(ḥāk-i p. yüz süre-gel-)

546b/16

pāy-ı taht (*Far. pāyitaht*) Başkent,

başşehir

p. 543a/12, 547a/20

pāy-māl (*Far.*) Ayak altında kalmış,

çığnenmiş

p.+ eyle- 544a/05

p.+ ol- 543b/15, 545a/11

pazar (*Far. bāzār*) Çarşı, pazar

p. 540a/12

p.+da 538b/08, 539b/12, 539b/19

peççe (*Far. beççe*) İnsan veya hayvan

yavrusu; çocuk

p. 527b/05, 532b/07, 535b/06

p.+i nā-bekār 529a/01, 531b/13

peder (*Far.*) Baba

p. 544b/05, 546b/15

p.+e 545a/19

p.+i 522a/25, 523a/08, 525b/19,

526b/20, 529b/11, 530a/01,

531a/02, 531a/12, 533a/09,

536b/18, 536b/22, 540b/05,

542a/15, 543a/02, 543b/07,

544a/11, 545a/08, 545b/03,

545b/08, 546b/11, 546b/23,

550a/09, 551a/09, 551a/20, 551a/21

p.+inden 544a/01

p.+ine 543b/03, 544b/08

p.+iñüm 544b/05

p.+leri 532a/07

p.+üm 524b/18, 525b/18, 527a/14,

528b/08, 528b/09, 530b/10,

535a/05, 537b/08, 542a/10,

546b/15, 546b/23, 547b/16

p.+üñ 530b/22, 533a/20, 545a/18,

545a/18, 545b/07, 548a/03

p.+üñden 547b/16

pehlevān (*Far.*) Yiğit, kahraman

p. 530a/09, 531b/01, 533a/18,

535a/24, 537a/04, 541a/18,

543b/01, 545b/19, 547a/24,

548b/21, 549b/14, 549b/17,

550b/10

p.+a 548b/10

p.+lar 523a/18, 524b/06, 524b/23,

528a/10, 529a/19, 534a/12,

535b/01, 537a/17, 538a/02,

538b/03, 541a/06, 544b/12,

545b/22, 547a/22

p.+lara 531b/14, 544b/12

p.+lar-ıla 541a/03

p.+ları 524b/03, 534a/08, 545b/15

p.+larına 531b/13

p.+larından 529a/06, 531b/12,

532a/09, 536b/18

p.+uñ 530a/11

pehlevānlık (*Far. +T.*) Yiğitlik

p. 530a/04

pek Çok

p. 521a/04, 521a/04, 526b/23,

534b/12, 551a/21

peleñg-vār (*Far.*) Panter gibi, pantere

benzer

p. 526b/10

pelid (*Far.*) Rezil, alçak

p. 528a/05

pençe (*Far.*) Pençe

p.+ aç- 527b/22

p.+ ur- 550b/16

p.+sin 547a/23

p.+sinden 536b/16

perākende (*Far.*) Dağınık, darmadağın

p.+ ol- 537a/16

- p.+ ve perīṣān eyle- 528b/03
- perdāhte** (*Far.*) Tertiplenmiş, düzenlenmiş
p. 550a/22
- perde** (*Far.*) Örtü, engel
p.+si 549a/25
- perī** (*Far.*) Peri
p. 550a/14
- perīṣān** (*Far.*) Kaygılı, kederli, gamlı
p.+(perākende ve p. eyle-) 528b/03
p.+ eyle- 551a/12
p.+ ol- 528b/02, 547a/24
- pervā** (*Far.*) Korku, çekinme
p.+sı 549a/21
- pervāz** (*Far.*) Uçma, uçuş
p.+ ur- 550b/09
- peṣīmān** (*Far.*) Pişman
p.+(nādīm ve p. ol-) 524a/10
p.+ ol- 535a/01, 543a/18, 544a/15
- peṣīmānlıq** (*Far. +T.*) Pişmanlık
p. 524a/10
- peşt pā** (*Far.*) Peşpeşe
p. 528a/20
- peydā** (*Far.*) Ortaya çıkan, var olan, görünen
p.+(āteş p. it-) 550b/03
p.+ eyle- 538b/08
p.+ it- 547a/24, 550a/21
p.+ ol- 521b/06, 529b/09
- peyveste** (*Far.*) Ulaşmış, bitişik
p.+ ol- 530b/06, 532b/02
- pilāv** (*Far.*) Pirinçten yapılan meşhur yemek, pilav
p. 525a/06, 527b/05
- pinhān** (*Far.*) Gizli, saklı
p.+ eyle- 533b/20, 533b/22
p.+ it- 533b/17
- pīrāhen** (*Far.*) Gömlek
p.+iñ 533a/01
- Pīrān** Kişi adı
p. 521b/14, 522a/03, 522a/03, 522a/04, 522a/06, 522a/08, 522a/10, 522a/11, 522a/16, 522a/17, 522a/18, 522a/19, 522a/22, 522a/23, 522a/25, 522b/01, 522b/03, 522b/04, 522b/04, 522b/06, 522b/07, 522b/10, 522b/13, 522b/14, 522b/15, 522b/15, 522b/17, 522b/22, 522b/22, 522b/24, 522b/25, 523a/01, 523a/02, 523a/03, 523a/05, 523a/05, 523a/10
p.+a 521b/13, 522a/05, 522a/17, 522a/23, 522b/15, 522b/22, 523a/05
p.+ıla 522b/13
p.+un 524a/16
p.+uñ 522a/02, 522b/06, 522b/06
- Pīrān ibni Veyse** *krş.* **Pīrān**
p. 521b/12, 522b/04, 533b/20, 533b/25, 535a/04
- Pīrān Veyse** *krş.* **Pīrān**
p. 533b/22
- pīrāste** (*Far.*) Düzenlenmiş, süslü
p.+(ārāste ve p. ol-) 534a/07, 535a/22
- pirinç** (*Far.*) Pirinç
p. 538b/06
- piyāde** (*Far.*) Yaya, yürüyerek
p. 526a/15, 527b/18, 528a/17, 528b/22, 528b/22, 528b/23, 529a/02
- pūlād** (*Far.*) Polat, çelik
p. 524b/21, 527a/06
- Pūlād Zengī** Kişi adı
p. 549b/18
- pūs** (*Far.*) Öpme, öpüş
p.+(dāmenin p. eyle-) 548b/18
p.+(dāmenin p. it-) 527a/15
p.+(dest-i dāmenin p. eyle-) 545b/03
p.+(dest-i dāmenin p. it-) 527a/14, 546b/07
p.+(gözlerin p. eyle-) 525b/22
p.+ eyle- 525b/03
- pūse** (*Far.*) Öpme, öpücük
p.+i kenār eyle- 540b/04
- Puyende** Kişi adı
p. 526a/06, 526a/11, 526b/17
p.+yi 527a/01
- pūr** (*Far.*) Dolu
p.+ ol- 524b/06
- pūr-āhū** (*Far.*) Ceylan dolu
p. 541a/10

pür-gāzab (*Far. +Ar.*) Kızgın, hırslı

p. 522a/08

pür-tāb (*Far.*) Yanık, harareetli

p.+ eyle- 541a/06

püşte (*Far. püşte*) Yığın, tepe

p. 534b/23

p.+ ol- 536b/11

p.+den 534b/22

p.+ler 532a/18, 536a/22

p.+nüñ 534b/23

p.+ye 534b/23

r.+ına 525b/06, 526b/21, 526b/22,

529a/25, 533a/19, 535b/08,

541b/08, 541b/21, 542a/21,

543a/20, 543a/24, 546a/16,

546a/19, 546a/21, 546b/03,

548b/12

r.+ından 525b/10, 528a/25,

530b/02, 533a/09, 542a/21,

542b/11, 548b/17, 550b/02

r.+ınuñ 528a/16, 531a/20, 542b/08,

542b/10

r.+lara 537a/11

r.+ları 539a/23

r.+larıñ 544b/13, 550b/02

r.+larına 535a/25, 545a/25

r.+larıñ 544b/13, 550b/02

r.+larından 539b/04, 544a/18

r.+uñ 525a/06, 542b/03

raḥşlı (*Ar. +T.*) Atlı

r.+ya 534a/20

rāst (*Far.*) Doğru, düzgün, doğru

r.+(işin r. getir-) 545b/09

r.+ gel- 530a/03, 532a/09, 534b/11,

541a/22, 543a/19, 546b/23

raʿşe-nāk (*Ar. +Far.*) Titreyen, ürken

r.+ ol- 537b/08, 546a/11

rāvī (*Ar.*) Anlatan, rivayet eden

r. 521b/10, 522b/14, 524a/08,

524b/08, 526b/19, 527b/01,

528a/24, 529b/11, 530b/11,

531a/14, 534a/04, 535a/18,

536b/08, 538b/19, 540a/25,

542a/16, 544a/20, 547a/24,

547b/05, 547b/15, 550a/23

r.+i şīrīn-edā 540b/25

r.+i şīrīn-güftār 545b/24

r.+i şīrīn-keḷām 523a/10

r.+i şīrīn-zebān 526a/05, 530a/23,

534b/01, 550a/04

r.+ler 540a/08, 543a/11, 543b/06

rāviyān (*Ar.*) Anlatanlar, rivayet edenler

r.+ı aḥbār 546b/25

rāz (*Ar.*) Sır, gizlenen şey

r.+(keşf-i r. eyle-) 522a/20

rāzī (*Ar.*) Rıza gösteren, kabul eden, razı

r.+ ol- 549a/11

-R-

rabṭ (*Ar.*) Bağlama, bağlanma

r.+(zabṭ u r. it-) 525a/06, 525a/10

rāḡīb (*Ar.*) Rağbet eden, meyil eden

r.+ ol- 547b/16

rāh (*Far.*) yol

r.+(ʿazm-i r. eyle-) 543a/10

r.+(sedd-i r. ol-) 524b/11, 528a/14

raḥat (*Ar.*) Rahatlık, sükûn, huzur

r.+ ol- 524a/01, 534a/15

raḥm (*Ar.*) Acıma, merhamet

r.+ gel- 544b/08

Raḥmān (*Ar.*) Merhamet eden; Allāh

r.+(el-r.) 544a/17

raḥne (*Far.*) Zarar, ziyan

r.+dür 540b/04

r.+si 540b/01

raḥş (*Ar.*) At

r. 536a/11, 536a/16, 542b/07

r.+dan 542b/05

r.+ı âdem 532a/03

r.+ıla 536a/03

r.+ı-la 528a/16, 533a/03, 537a/14

r.+ın 529a/07, 529a/07, 531a/24,

532a/14, 537a/14

re'āyā (*Ar.*) Bir hükümdar idaresinde bulunan ve vergi veren halk
 r. 537b/08, 538a/09, 538b/15, 539a/10, 539b/11, 539b/14
 r.+lar 538b/11
 r.+lara 535b/04
 r.+nuñ 538a/01, 539a/03
 r.+ya 538a/25, 538b/03, 540a/09

ref^c (*Ar.*) Ortadan kaldırma
 r.+ eyle- 530a/08

reftār (*Far.*) Yürüyüş, gidiş, hareket
 r.+da 527b/18

rehā (*Ar.*) Kurtulma, kurtuluş
 r.+(elümden r. bul-) 528a/06

reml (*Ar.*) Falcılık
 r.+ itdir- 550a/07
 r.+ it- 551a/15
 r.+i(tahte-i r.) 551a/18

reng (*Far.*) Renk
 r.+leri 540b/04

resm (*Ar.*) Biçim, sûret
 r. 525b/03

resmī (*Ar.*) Devlet tarafından veya devlet adına olan
 r. 527a/15

revān *krş.* **revāne**
 r.+ ol- 521a/06

revāne (*Far.*) Yürüyen, giden, akan
 r.+ ol- 524a/08, 524a/24, 528b/22, 534b/24

revnaḳ (*Ar.*) Parlaklık, güzellik, tazelik
 r.+(iṣār-ı r.) 545b/23

re'y (*Ar.*) Görüş, düşünce
 r.+i tedbūr 539a/20, 547b/24

rezm (*Far.*) Kavga, savaş
 r. 534a/10

rızā (*Ar.* *rızā'*) İzin, müsaade, razı olma; hoşnutluk, memnunluk
 r. 521a/16

ri'āyet (*Ar.*) Ağırlama, ikram
 r.+ler eyle- 549b/15, 549b/16

ricā (*Ar.* *recā'*) Dileme, isteme
 r.+ eyle- 527a/18

rikāb (*Ar.*) Üzengi
 r.+dan 528a/20
 r.+m öp- 533a/08, 543b/13
 r.+m tut- 550b/02
 r.+ına 537a/01

rind (*Far.*) Aldırışsız, dünya işlerini hoş gören kimse
 r. 526a/11

rivāyet (*Ar.*) Söylenti, rivayet
 r.+ eyle- 546b/25
 r.+ it- 537b/04, 543b/06
 r.+ oln- 521b/02

rub^c (*Ar.*) Dörtte bir, çeyrek
 r.+i meskūn 550a/19, 550b/09

rūḥ (*Ar.*) Ruh, can
 r.+ını 535a/16

ruḥsār (*Far.*) Yanak, yüz
 r.+ı āteṣī 550b/11

Rūm (*Ar.*) Bölge, ülke adı
 r. 521b/04
 r.+a(deṣt-i Kıpçāḳ u r.) 524a/13

rūy (*Far.*) Yüz, çehre
 r.+ı(nā-bekār-ı r. siyāh) 549a/06
 r.+ısın(āb-ı r.) 537a/02

rübūde (*Far.*) Kapılmış, kapılan
 r.+ itdür- 550b/14

Rüstem Kişi adı
 r. 522a/12, 522a/12, 523a/14, 523a/19, 523a/22, 523a/23, 523a/23, 523b/01, 523b/01, 523b/03, 523b/05, 523b/05, 523b/06, 523b/08, 523b/09, 523b/16, 523b/22, 523b/23, 523b/25, 524a/01, 524a/06, 524a/11, 524b/15, 524b/18, 525b/20, 525b/22, 525b/25, 526a/02, 526a/13, 526a/14, 526a/15, 526a/15, 526b/06, 526b/20, 527a/09, 527a/13, 527a/18, 527a/21, 528b/03, 528b/13, 528b/15, 528b/15, 530b/16, 530b/18, 530b/19, 530b/21, 530b/25, 531a/01, 531a/02, 531a/05, 531a/06, 531a/08, 531a/08, 532a/04, 532a/07, 533a/06, 533a/09, 533a/09, 533a/14, 533a/14, 533a/18, 533a/22, 533a/23, 533b/13, 533b/16, 534a/04, 534a/10, 534a/14, 535a/10, 535a/10, 535a/12, 535a/18, 535a/24, 535b/02, 535b/07,

535b/14, 535b/14, 536a/01,
536a/04, 536a/04, 536a/11,
536a/13, 536a/13, 536a/13,
536a/20, 536a/25, 536b/01,
536b/02, 536b/03, 536b/05,
536b/06, 536b/20, 536b/22,
537a/01, 537a/03, 537a/18,
537a/20, 537a/22, 537a/25,
537b/01, 537b/02, 537b/03,
537b/08, 537b/11, 538a/02,
538a/03, 538a/09, 538a/09,
538a/12, 538a/13, 538a/16,
538a/16, 538a/23, 538a/25,
539a/09, 539a/25, 539b/01,
539b/01, 539b/05, 539b/07,
539b/08, 539b/19, 540b/18,
540b/19, 540b/19, 540b/20,
540b/21, 542a/08, 542a/16,
542a/19, 542a/19, 542a/20,
542b/08, 542b/09, 542b/11,
543a/02, 543a/02, 543a/06,
543a/10, 543a/11, 543a/13,
543a/14, 543a/15, 543a/17,
543a/21, 543b/03, 543b/03,
543b/05, 544a/02, 544a/11,
544a/11, 544a/15, 544a/16,
544a/22, 544a/25, 544b/02,
544b/05, 544b/09, 544b/10,
544b/11, 544b/12, 544b/13,
545a/01, 545a/02, 545a/02,
545a/03, 545a/08, 545a/18,
545a/19, 545b/09, 545b/16
r.+(‘azm-i r. eyle-) 523b/16,
528b/10
r.+(‘azm-i r. it-) 535a/09
r.+(‘azm-i r. eyle-) 530b/15
r.+(nīze-i r.) 536a/04
r.+de 523a/23
r.+den 523a/19, 526a/04, 526b/09,
530b/15, 532a/07, 532a/25,
535a/09, 537b/01, 539a/25,
539b/04, 540a/13
r.+den(bār-gāh-ı r.) 533b/12
r.+dür 523a/15, 523a/25, 527a/10,
530b/20, 531a/06, 532a/09,
535b/11, 536a/02, 536a/09,
544a/13
r.+e 522a/11, 523a/13, 523a/15,
523a/15, 523a/19, 523a/22,
523b/23, 524a/04, 524b/11,

524b/15, 527a/10, 527a/12,
527a/17, 528b/08, 529a/22,
530b/12, 530b/16, 530b/18,
530b/20, 531a/02, 531a/06,
535a/05, 535a/07, 535a/18,
535b/08, 535b/14, 536a/04,
536a/13, 536b/01, 536b/18,
536b/18, 537b/08, 538a/15,
540b/19, 540b/21, 542a/09,
542a/10, 542a/16, 542a/16,
543a/25, 543b/07, 545b/12,
546b/23, 546b/23
r.+e(bār-gāh-ı r.) 528b/13, 530b/16,
533a/22
r.+e(dīvān-ı r.) 533a/18, 534a/14
r.+le 535a/25
r.+i 523a/18, 523a/21, 524a/04,
524a/21, 531a/01, 535b/11,
536a/03, 536a/04, 536a/24,
536b/21, 538a/08, 538a/11,
539a/13, 543a/11, 544a/25, 545b/14
r.+i(dīvān-ı r.) 526a/14
r.+ün 523b/01, 523b/03, 523b/10,
523b/13, 523b/15, 523b/16,
523b/17, 523b/20, 524b/18,
527a/14, 530b/24, 531a/12,
532a/05, 532a/09, 535b/01,
536a/18, 536b/04, 536b/22,
537a/24, 537b/05, 540a/08,
542a/16, 543a/12, 544b/09,
545b/03, 545b/03, 545b/09

Rüstem bin Zāl *krş.* **Rüstem**

r. 534a/19

Rüstem-i Dāstān *krş.* **Rüstem**

r. 530b/11, 544a/21

Rüstem ibni Zāl *krş.* **Rüstem**

r. 524b/08, 525b/19, 525b/22

r.+den 539b/08

rüsvāy (*Far.*) Rezil

r.+ ol- 542a/21

rü'yā (*Ar.*) Düş, rüya

r. 545b/25, 546a/11, 546b/01,
546b/23

r.+ gör- 545b/24, 546b/18

r.+yı ğarība 546a/25

r.+sında 546a/04

r.+yı 537b/11, 546a/11, 546b/18

rü'yet (*Ar.*) Görme, bakma, görülme

r.+ine 550b/22

rüzgār (*Far.*) Yel, rüzgār

r. 521b/08
r.+(dānā-yı r.) 545a/15, 547a/06,
551a/15
r.+ çık- 521b/06
r.+dan(şahife-i r.) 532b/15
r.+dan(vaḳāyi'-i r.) 538a/16

-S-

sā'at (*Ar.*) Zaman, vakit
s. 524b/11, 527a/18, 528b/07,
530b/19, 532a/08, 545a/24, 547a/10
s.+de 522a/22, 523a/13
s.+lik 534b/08

Şabā-reftār *krş.* **Sīmāb**
s.+ı 528b/14

şabāḥ (*Ar.*) Sabah
s.+ ol- 526a/25, 529a/23, 529b/09,
532a/20, 532a/23, 533a/13,
533a/18, 534a/11, 534a/11,
539a/24, 539a/24, 545a/05,
545b/16, 546a/14, 548a/21
s.+a 529b/06, 546a/14

sābık (*Ar.*) Geçen, geçici, geçmiş
s.+(naḳl-i s.) 547a/01

sābıka (*Ar.*) Daha önce adı geçmiş olan
şey
s. 550a/06
s.+i Ferāmerz 547a/01
s.+i Sehrāb 545b/25

şabr (*Ar.*) Sabır
s.+ eyle- 547b/24, 548a/05,
548a/08, 548a/22, 549a/13
s.+ it- 548a/05, 548a/10
s.+a 523a/25

şaç Saç
s.+ından 523b/06
s.+ların çöz- 535a/21
s.+ların yol- 527a/05

şaçak Bazı giyim eşyalarında veya
döşemeliklerde kumaş kenarlarına
dikilen süslü iplikten püskül
s.+ların 522b/22

sa'd (*Ar.*) Kutluluk, izzet
s. 547a/10
s.+ ol- 533b/08
s.+a 533b/08
s.+ın(eşkāl-i s.) 551a/18

şadā (*Ar.*) Ses
s.+ vir- 532a/05
s.+y-ıla 532a/02
s.+lar 530a/16
s.+sın 531a/20

sāde (*Far.*) Düz, sade, yalın, gösterişsiz;
süссüz
s. 529b/07

şaded (*Ar.*) Fikir, niyet
s.+i 543b/20
s.+imüze 544b/10
s.+inde 525a/04, 525a/04

şadr (*Ar.*) Oturulacak baş yer, en iyi yer
s.+a geçür- 546a/24
s.+ında 545b/05

şaf (*Ar. şaff*) Sıra, kat, saf
s.+ tut- 542a/05
s.+lar düzil- 534a/07, 534a/12,
535a/21
s.+lar sök- 528a/12, 532a/18,
534a/18

şafā (*Ar.*) Ferahlık, kedersizlik, huzur
s. 545b/16
s.+sın sür- 550b/14

şaf-keşide (*Ar.+Far.*) Sıra sıra dizilmek
s.+ ol- 529a/04

Sāfil Kişi adı
s. 543b/07, 544a/07, 544a/08
s.+e 543b/19

Sāfil-i şaf-şiken *krş.* **Sāfil**
s.+i 526b/15

şag (I) Solun karşıtı, sağ taraf
s. 528a/20, 531b/10, 531b/11,
531b/12, 531b/14, 532a/01,
532a/02, 537b/12
s.+a 530a/14
s.+dan 531b/14

- s.+ı şola kat- 531b/21
- şağ (II)** Yaşamakta olan, diri, canlı;
sağlıklı, esen
s. 532a/21, 532b/04, 533a/06,
536a/03, 547b/16
s.+(başın ş. ol-) 524a/05
s.+ ve sâlim çıka-git- 533b/07
s.+ ve sâlim çık- 532a/08
- şâhib** (*Ar.*) Malik, sahip
s.+i mürüvvet 537a/20
s.+i 524b/03
s.+i(hüsn ü hulq ş. ol-) 547a/14
s.+in 539a/14
- şâhib-kırân** (*Ar. +Far.*) Önde gelen, yiğit;
hükümdar
s. 523b/17, 528a/13, 536b/18,
537a/20, 538a/13, 542a/16,
542a/18, 543a/20, 543b/01,
544a/14, 551a/23
s.+ ol- 524a/07
s.+dur 544a/09
s.+ı 'âlem 525b/19, 525b/22,
527a/14, 530b/10, 533a/20,
535a/15, 535a/18, 537a/22,
537a/24, 539b/08, 541a/03,
542a/15, 542b/11, 544a/18, 544a/20
s.+ı Zengbâr 548b/13
s.+ı(muşt-ı ş.) 523b/04
s.+lar 543b/03
- şâhib-kırân-zâde** (*Ar. +Far.*) Hükümdar
oğlu
s. 547b/13, 550a/09
s.+ye 551a/21
- şâhib-kırânî** (*Ar. +Far.*) Sahipkıranlara
has, sahipkıranlara ait
s.+ye(âlât-ı ş.) 525a/02
- şâhib-kırânlık** (*Ar. +Far. +T.*)
Hükümdarlık, yiğitlik
s. 544a/23
- şahîfe** (*Ar.*) Kâğıt yaprağı, sayfa
s.+i 'âlem 525a/22
s.+i rüzgâr 532b/13
- şahîh** (*Ar.*) Gerçek, doğru
s. 546b/03
- sâhil** (*Ar.*) Kıyı, sahil
- s.+i Çîn 538b/03
- Sâhire** Kişi adı
s. 550a/08, 550a/17, 550b/09,
550b/23
- Şahmân-ı âdemî Zâd** Kişi adı
s. 546b/15
- şahn** (*Ar.*) Meydan, avlu
s.+ı meydân 536a/22
- şahrâ** (*Ar.*) Çöl, kır
s.+da 544a/09
s.+yı Behiştken 532a/02, 532b/02
s.+yı Belh 541a/02
s.+yı Kâserüd 524b/06
s.+ya 525b/11, 537b/06
- sahte** (*Far.*) Düzmece, yapmacık, sahte
s. 539b/07, 550a/22
- sâ'ir** (*Ar.*) Diğer, başka
s. 523a/09, 537a/15, 538a/15,
545b/19
- sâ'ire** (*Ar.*) "sâ'ir" in müennesi
s. 550a/22
- şakâ** (*Ar.*) Su dağıtan; saka
s.+lar 535a/22
- şakal** Sakal
s.+ından 521a/25
- şakın** Zinhar, sakın
s. 524a/22, 529b/14, 543b/23,
545a/18, 549b/01
- şakın-** Korunmak, sakınmak, çekinmek
s.-duğı(gözinden şakın-) 540b/03
s.-up 538a/25
- şakır şakır** (*hfk.*) Aralıksız, sürekli
s. 542b/02
- sâkıf** (*Ar.*) Düşen, düşücü, düşmüş
s.+ ol- 550a/20
- sâkî** (*Ar.*) İçki sunan, dağıtan
s.+ it- 548b/14, 549a/05
- sâkin** (*Ar.*) Uslu, kendi halinde olan, yavaşı
s.+ ol- 521a/01
- şakla-** Gizlemek, saklamak
s.-dı 526a/24
s.-dukları 539b/01
s.-mayup 542a/10
s.-sun 542a/08

s.-yalum 526a/22
s.-yayum 534a/02
s.-yup 534a/02
şaklat- Saklamak işini başkasına yaptırmak
s.-dı 528b/16
şal- Göndermek, salmak; serbest bırakmak;
(başını önüne) eğmek; uzatmak
s.-dı(baş şal-) 521a/13
s.-dı(başın şal-) 536a/02
s.-dılar(giyāha şal-) 550b/03
s.-ı-vir- 527b/14, 530a/19, 531a/17,
538b/03, 539a/17, 540a/01, 546a/10
s.-ı-vir-(taşra şalı-vir-) 539a/04,
540a/18
s.-ı-vir-(taşraya şalı-vir-) 539a/05
s.-up 544a/18
s.-up(ayak şal-) 521b/01
s.-up(başın şal-) 535b/11, 536a/09,
544a/15
şalā (*Ar. şalā*) Çağrı, duyuru
s.+ eyle- 531a/22
s.+yı vaṭan it- 546b/11
şalābet (*Ar.*) Katılık, sağlamlık
s.+de 550b/13
şalb (*Ar.*) Asma, darağacına çekme
s.+ eyle- 539b/20, 540b/08
şalındur- Uzatmak, koyvermek
s.-madığı(göze şalındur-) 549a/21
s.-maz(gözine şalındur-) 524a/21
sālim (*Ar.*) Sağlam, sağlıklı, sıhhatli
s. 532b/04, 533a/06
s.+(sağ. ve s. çıka-git-) 533b/07
s.+(sağ ve s. çık-) 532a/08
salṭanat (*Ar.*) Hükümdarlık, sultanlık
s.+dīde(hevā-yı s. ol-) 537b/08
Şa'lük *krş.* **Şa'lük Zengī**
s. 548a/06, 548b/03, 548b/13,
548b/16, 548b/18, 548b/21,
549a/11, 549a/15, 549a/16,
549a/19, 549a/25, 549a/12, 549b/05,
549b/07, 549b/08, 549b/15,
550a/01, 550a/25, 550b/01,

550b/02, 550b/03, 550b/06,
551a/06, 551a/08
s.+(‘azm-i s. eyle-) 548a/25
s.+e 550b/06, 551a/07
s.+i 549b/01, 549b/25, 551a/06
s.+ün 549a/09, 551a/01, 551a/09

Şa'lük Zengī Kişi adı

s. 547a/24, 547a/24, 547b/08,
547b/16, 547b/16, 547b/25,
548a/05, 548a/10, 548a/25,
548b/05, 548b/07, 548b/08,
548b/20, 548b/22, 549a/02,
549a/07, 549a/09, 549a/14,
549a/21, 549b/04, 549b/10,
549b/11, 549b/11, 549b/17,
549b/18, 549b/20, 549b/23,
549b/25, 550a/03, 550a/23,
550b/24, 550b/24, 551a/04,
551a/08, 551a/14
s.+den 547b/11, 548a/07, 550a/01
s.+nün 547b/24, 548a/15, 548a/18,
548b/15, 548b/16, 549b/01,
549b/08, 549b/14
s.+ye 547b/07, 548a/08, 548a/16,
548a/18, 548a/22, 548b/02,
548b/10, 548b/12, 548b/12,
551a/12
s.+yi 549b/21, 549b/24, 550a/01

Sām Kişi adı

s. 536a/20, 537a/06

şan- Zannetmek, sanmak

s.-asın 530a/16
s.-dı 523b/08, 527b/19, 536a/04
s.-dılar 529b/01
s.-ursın 527b/16

şan'at (*Ar.*) Hüner, marifet

s.+ it- 536b/02, 540b/21
s.+lar 523a/05

şancağ Sancak

s.+ları 534a/07

şanç- (Sivri bir şeyi) saptamak, batırmak

s.-ar 528a/07
s.-up 525b/07, 528a/07

şandalī (*Ar.*) Yönetim merkezinde yüksek

dereceli insanların oturması için
gösterilen makam, mevki; taht
s. 522b/05
s.+dür 547a/22

- s.+sinde 538a/14, 543a/12,
545b/03, 547a/20
s.+sine 538a/13, 538a/14, 545a/01
s.+sinüñ 545b/04
- şandūk** (*Ar.*) Sandık
s. 526a/24, 526a/25, 527a/07,
527a/09
s.+ı(şandüği) 526a/20, 526a/20,
526a/23, 526a/24, 526a/25,
527a/07, 527a/08, 527a/08, 527a/10
s.+ın(şandüğm) 526a/10, 526a/17,
526a/25, 526b/08
s.+um(şandüğum) 526b/04
- şanki** Sanki, gûyâ
s. 536a/08
- şan kim** *krş.* şanki
s. 538b/05
- saña** Sana (sen zamirinin yönelme hâli)
s. 522b/20, 523b/02, 525a/15,
525a/23, 528a/02, 530a/11,
534b/15, 535b/07, 538b/23,
539a/10, 539b/11, 540a/24,
540b/12, 541b/12, 544b/05,
545a/19, 546b/02, 546b/03,
549a/06, 549a/08, 549a/08
- şapla-** Saplamak
s.-r 525b/06
- şar-** Dolamak, dolayarak kaplamak,
sarmak
s.-a(şarmağa) 522b/22
s.-dı 546a/07
s.-dılar(zahmîñ şar-) 533b/10
s.-up(kundâklara şar-) 547a/04
- şarar-** Sararmak
s.-up 546a/07
- sarây** (*Far. serây*) Saray
s. 521a/06, 525b/16, 530a/21
s.+a 525b/15
s.+da 523a/09, 525b/15, 530b/03
s.+ı(‘azm-i s. Ferâmerz eyle-)
545a/09
s.+ı ‘ālî 538a/21
s.+ı Efrâsiyâb 537a/23
s.+ı Kāvus 523a/23
s.+ı Siyâvuş 522a/07
s.+ı 524a/16, 525b/16, 539a/25
- s.+ına 521a/03, 522b/05, 522b/06,
523a/25, 523b/06, 523b/14,
523b/16, 524a/24, 529b/25,
530b/02, 530b/03, 539a/22,
539b/04, 545a/01, 545a/03,
545b/16
s.+uma 545a/13
s.+uñ 546a/04
- şardur-** Sardırmak
s.-dı(zahmuñ şardur-) 532a/14
- şarf** (*Ar.*) Sarf etme, harcama
s.+(kuvvet ş. it-) 549a/23
s.+ eyle- 535b/14
s.+ it- 527b/21, 543b/24, 547a/17
- şarıl-** Kucaklaşmak, sarılmak
s.-dı 522b/09
s.-mağ 528a/17
s.-up 522b/10, 525a/19, 537a/01
- şarîh** (*Ar.*) Açık, meydanda, belli
s.+(zûlm-i ş.) 522a/09
- şarp** Çok dik, çıkılması, geçilmesi zor,
sarp
s. 529a/07, 529b/03, 547b/25
s.+(der-bend-i ş. u düşvâr) 529a/02
s.+dur 529b/14
- şarşar** (*Ar.*) Şiddetli, gürültülü
s.+(bād-ı ş.) 527a/05
- şat-** Para karşılığında vermek, satmak
s.-alum 538b/13
- şātur** (*Ar. şātur*) Kalın ve enli bıçak, satır
s.+ı 532a/12, 532a/16
- şav-** Atlamak, yanından uzaklaştırmak
s.-dı 536a/01
s.-up 529a/25
- şavt** (*Ar.*) Ses, seda
s.+ı a‘lā 522b/21
- sa’y** (*Ar.*) Çabalama, gayret etmek
s.+(cedd ü s.) 526a/17
s.+ it- 523b/20
- şay-** Hesap edip saymak; kabul etmek
s.-arsañ 544b/05
s.-dı(hātırdan şay-) 541a/25
- şayd** (*Ar.*) Avlanma, av
s.+ eyle- 550b/03

s.+ it- 541a/08, 550b/14
s.+ u şikār eyle- 550a/03
s.+ u şikār it- 541a/05, 550a/24
sāye (Ar.) Gölge
s.+sinde 544a/20, 550b/06, 550b/24
s.+sine 533a/04, 536b/04, 536b/05,
548b/08
sebeb (Ar.) Sebep
s. 530b/04, 540b/07
s.+i 545a/21
s.+ine 537b/11
seccāde (Ar.) Üzerinde namaz kılınan
küçük kilim, halı
s.+si 531b/16
sedd (Ar.) Sur, set
s.+i İskender 527b/03, 536a/03,
549a/21
s.+i rāh ol- 524b/11, 528a/14
sefer (Ar.) Yolculuk, sefer
s. 524a/04, 524a/06
sefid (Far.) Beyaz
s.+i(cām-ı s.) 531a/06
sefih (Ar.) Düşkün, akılsız kimse
s. 521a/02, 541b/11, 543a/06,
543b/15
s.+üñ 543a/04
segirdiş- Koşuşmak
s.-üp 533a/08, 536b/18, 539b/05
segirt- Koşmak
s.-üp(segirdüp) 526b/24, 536b/22,
540a/02, 541a/10, 547b/07,
548b/02
sehl (Ar.) Kolay
s. 525a/12, 526a/02, 533a/11
Sehrāb Kişi adı
s. 529b/20, 530a/05
s.+(sābıķā-i s.) 545b/25
Sehrāb-ı naķķābdār krş. **Sehrāb**
s. 529b/18
sekiz Sekiz
s. 524a/14, 531b/24, 532b/05,
533b/06, 534a/05, 534a/17,
536b/09, 536b/10, 537a/04,
547a/07
s.+inden 536b/09
sekizinci Sekizinci
s. 534a/05
selām (Ar.) Selam
s. 522a/08

s.+ vir- 529b/16, 544a/13, 544b/14
s.+a dur- 529b/11, 529b/16,
539b/21, 544a/12, 544b/13
s.+dan 539a/10
selāmet (Ar.) Eminlik, korku ve endişeden
uzak olma
s. 522b/12, 536a/03
s.+ çık- 540a/20
s.+ gör- 535b/11
s.+le 532b/06, 532b/06
selāmla- (Ar. +T.) Selamlamak
s.-yup 535a/25
Selāmūn Kişi adı
s. 523b/15, 523b/18, 523b/18
543a/25, 543b/04, 545a/08,
545a/08, 545a/09, 545a/11,
545a/11, 545a/14, 545a/14,
545a/15, 545a/25, 545b/03,
546a/15, 546a/16, 546a/17,
546a/18, 546a/19, 546a/21,
546a/22, 546a/22, 546a/24,
546a/25, 546b/02, 546b/03,
546b/18
s.+a 545a/15
s.+ı 523b/12, 545a/15, 546a/23
s.+uñ 545a/11, 545a/23, 546b/01
selb (Ar.) Kapma, zorla alma
s.+ ol- 542b/04
semā (Ar.) Raks, dönme
s.+ına 528a/10
Semenzād Kişi adı
s. 546a/03, 546b/25, 547a/02,
547a/04, 547a/05, 547a/06,
547a/12, 547a/14, 547a/16,
547a/18, 547a/21, 547a/22,
547b/05, 547b/10, 547b/11,
547b/13, 547b/15, 547b/16,
547b/16, 547b/23, 548a/04,
548a/06, 548a/10, 548a/19,
548a/20, 548a/23, 548b/22,
548b/23, 549a/04, 549b/09,
549b/17, 549b/19, 549b/21,
549b/25, 549b/25, 550a/25,
551a/02, 551a/04, 551a/04,
551a/05, 551a/07, 551a/09,
551a/15, 551a/21
s.+(dīvān-ı s.) 549b/24
s.+a 547a/02, 547a/04

s.+a(dīvān-ı s.) 547a/05, 547a/20,
548a/21
s.+dan(dīvān-ı s.) 551a/07
semt (*Ar.*) Taraf, cihet, yön
s. 535a/02
s.+e 534b/18
s.+in 541b/12
s.+inden 546b/10
s.+ine 550a/05
sen Sen (tekil ikinci şahıs zamiri)
s. 521a/11, 521a/12, 521a/18,
522b/18, 525a/14, 525a/23,
525a/23, 525b/21, 527a/23,
527b/16, 527b/25, 528a/02,
529b/05, 529b/14, 530a/09,
530b/04, 533b/22, 535b/04,
539a/12, 539b/13, 540b/12,
541b/04, 543a/04, 543a/04,
543b/02, 543b/23, 544a/03,
544b/05, 545a/08, 545a/21,
545b/07, 546b/20, 547b/16,
547b/16, 548a/24, 548b/21,
549a/06, 549a/06, 549a/08,
549a/08, 549a/17, 549a/17,
549a/12, 551a/12
s.+de 532b/13, 549a/24
s.+den 523a/02, 541b/07,
541b/07, 541b/18, 543a/06,
551a/12
s.+i 521a/03, 522b/14, 526b/08,
527a/22, 527b/16, 528a/06,
529b/14, 529b/21, 529b/23,
530a/05, 530a/07, 530b/04,
531a/10, 532b/06, 533a/21,
533a/24, 533b/21, 533b/22,
535b/05, 541a/08, 543a/08,
544a/04, 545a/17, 549a/05,
549a/17, 549a/19, 549a/24
s.+üñ 522a/08, 525a/15, 525a/24,
528a/02, 528a/19, 531a/02,
534b/17, 535b/06, 540b/16,
541b/01, 541b/05, 541b/09,
543a/02, 543a/03, 543a/08,
544a/05, 544b/05, 549a/04,
549a/05, 551a/15
s.+üñdür 521a/13, 528a/03
s.+üñ-le 539b/14, 541b/02,
541b/05, 549a/08, 549a/11,
549a/14, 550a/25

şenā (*Ar.*) Övgü

s.+(medḥ ü ş. eyle- 537a/03

Sencāb Yer adı

s. 525b/25

s.+(‘azm-i der-bend-i s.) 530b/11

s.+(‘azm-i der-bend-i s. eyle-)

524b/20

s.+(der-bend-i s.) 524b/24, 525a/02,
530b/16, 530b/21

s.+(ḳal‘a-yı s.) 524a/24, 525b/22,
526a/13

s.+a 524a/21, 524a/24

s.+a(ḳal‘a-yı s.) 525b/11, 526a/05,
527a/18

s.+da(der-bend-i s.) 524b/20

s.+ı(ḳal‘a-yı s.) 525b/21, 525b/22,
526a/08

s.+uñ(ḳal‘a-yı s.) 527a/18

Sencān Yer adı

s.+(ḳal‘a-yı s.) 524a/19

s.+ı(der-bend-i s.) 524b/13,
524b/16

Sencāniyye *krş.* **Sencān**

s.+ye(ḳal‘a-yı s.) 525b/09

sene (*Ar.*) Yıl

s. 537b/04, 538a/02, 538a/22,

541a/02, 545a/22, 545a/22

s.+de 538a/16

s.+den 547a/24

seng (*Far.*) Taş

s. 521b/05

s.+ at- 529a/25

s.+i ḥārā 546a/09

s.+i siyāh 521b/05

s.+i 529b/02

sengīn (*Far.*) Taştan yapılmış, sert, katı

s.+ ol- 526a/19

ser (*Far.*) Baş, kafa

s.+ḳaplan eyle- 550a/01

Serāḥa Kişi adı

s. 524a/17, 524a/18, 527b/03,

527b/04, 527b/09, 527b/10,

527b/12, 527b/13, 527b/14,

527b/16, 527b/18, 527b/19,

527b/20, 527b/23, 528a/01,

528a/01, 528a/03, 528a/04,

- 528a/13, 528a/14, 528a/17,
528a/17, 528a/21, 528a/22,
528a/22, 529a/20, 529a/21,
531a/02, 531a/05, 531b/06
s.+(‘azm-i der-bend-i s. it-) 527a/25
s.+(der-bend-i s.) 530b/13
s.+(gürz-i s.) 527b/22
s.+da(der-bend-i s.) 527b/02
s.+dan 528a/08, 528b/02
s.+dur 528a/11
s.+nuñ 527b/06, 527b/07, 527b/09,
527b/19, 527b/22, 528a/11,
528a/13, 528a/16, 528a/25,
528b/07, 529a/21, 529a/21, 531a/18
s.+ya 527b/02, 528a/01
s.+ya(der-bend-i s.) 527b/01
s.+yı(‘asker-i s.) 528a/11
s.+yı(der-bend-i s.) 527a/23
s.+yı(kelle-i s.) 528b/13
- Serāḥa bin Efrāsiyāb** *krş.* **Serāḥa**
s. 530b/12
- Serāḥa ibni Efrāsiyāb** *krş.* **Serāḥa**
s. 527a/20, 527a/22
- serā-perde** (*Far.*) Çadır, otağ
s.+i Süleymān ibni Devvār
533a/20
s.+leri 521b/08
s.+sin 526a/15
s.+sine 533a/11, 546a/22
- serāsime** (*Far.*) Sersem
s.+ ol- 542a/25
- ser-encām** (*Far.*) Baştan geçen şey,
macera akibet
s. 523a/11
- Serendīb** Yer adı
s.+e 546a/01
- serhengān** (*Far.*) Çavuşlar
s.+dan 531a/25
- sermāye** (*Far.*) Anapara, sermaye
s.+müz 538b/12
- ser-nigūn** (*Far.*) Ters dönmüş, baş aşağı
olmuş
s.+ ol- 536a/17, 536b/06, 537a/14
- serpil-** Serpilmek
s.-üp(yüregine şu serpil-) 551a/22
- serv** (*Far.*) Servi, selvi
s.+leri 533a/07
- server** (*Far.*) Bir topluluğun en ileri
geleni, başkan, reis
s. 533a/20
- ses** Ses
s.+inden 544a/25
- sev-** Sevmek
s.-enler 523a/18
s.-erlerdi 547a/14
- sevdā** (*Far.*) Aşk, sevgi
s.+sındadır 540b/06
- seyāḥat** (*Ar.*) Seyahat, yolculuk
s.+(seyr ü s. eyle-) 545a/22
s.+dan 544b/09
s.+i Ferāmerz 540b/25
s.+üñ 546b/02
- seyf** (*Ar.*) Kılıç
s.+(bağıyye-yi s.) 530b/07
- seyr** (*Ar.*) İzleme, bakma, seyir; hâl, durum
s.+ ü seyāḥat eyle- 545a/22
s.+ ü temāšā eyle- 550b/06
s.+e dur- 535a/25
- şıçra-** Atılmak, sıçramak; sinirlenmek
s.-dı 521b/04, 525b/13
s.-dı(cān başına şıçra-) 529a/15,
531a/16, 537a/10, 551a/06
s.-yup 521b/02
s.-yup(cān başına şıçra-) 522a/02,
526b/04, 542a/18
- şığ-** Sığmak
s.-maz 522a/11
s.-mazdı 536b/10
- şıḥḥat** (*Ar.*) Sağlık, sıhhat
s. 551a/21
s.+ıla 531a/16
- şıç-** Sıkıca kavramak, sıkmak
s.-dı 530a/19
s.-up 525b/02
s.-up(omuz şıç-) 543b/11
- şıķıl-** Can sıkıntısı duymak
s.-ursan 538a/06
- şıķlet** (*Ar.*) Zahmet, sıkıntı
s.+ it- 526b/03
- şın-** Kırılmak, parçalanmak
s.-up(ödi şın-) 532a/04ve
- şınaş-** Birbirini sınamak

s.-duñ 535b/02
şınur (*Yun. Sinoron*) Sınır, hudut
s.+ına 547a/24
şır (*Ar. sırr*) Gizli tutulan şey
s.+r1 539a/19
şirt Sırt
s.+ından 528a/24
şıyrıl- Sıyırmak işine konu olmak,
sıyrılmak
s.-up 527b/19
şıhr (*Ar.*) Büyü
s. 550a/18, 550a/19, 550b/18
s.+den geçür- 550b/17
s.+ile 550a/22, 550b/09
s.+i-le 550b/16
s.+in 550b/16
s.+in(nīm-s.) 550b/18
s.+inde(bend-i s.) 551a/19
sikke (*Ar.*) Madeni para, akçe
s.+yi 533a/10
sikkīn (*Ar.*) Bıçak
s.+ al- 521a/25
s.+i 521a/25
sil- Silmek
s.-erüm 526b/08
şilāh (*Ar.*) Silah
s. 526b/08
silāh-şorluḡ (*Ar. +Far. +T.*) Silahşorluk
s. 550a/01
s.+a(silāh-şorluḡa)(‘alem-i s.)
547a/19
silk- Silmek, sarsmak
s.-i-vir- 531a/11, 531b/08
s.-ince 525b/06
s.-üp 528a/25, 536b/15, 542b/03,
542b/11, 549b/02
Sīmāb Kişi adı
s. 524b/15, 524b/18, 524b/18,
529a/22
s.+a 524b/15
Sīmāb-ı ‘ayyār *krş.* **Sīmāb**
s. 524b/17, 528b/10, 528b/10,
528b/12
Sīmāb-ı şabā-reftār *krş.* **Sīmāb**
s.+1 524b/10, 524b/11

Sīmāb-ı şabā-reftār-ı ‘ayyār *krş.* **Sīmāb**
s. 530b/11
Sīmāb-ı şabā-reftār *krş.* **Sīmāb**
s.+a 528b/08
Sīmurḡ (*Far.*) Simurg, Anka kuşu
s.+ı ‘Anḡā 524b/23, 526a/03,
526a/04, 531a/09
Sind Yer adı
s. 531b/25
s.+e 521b/12, 524a/13
sīne (*Far.*) Göğüs, bağır
s. 527b/07
s.+(dilāver-i ‘ālem-i s.) 525a/08
s.+ ger- 527b/08
s.+ñi 527b/15
s.+sinde 542b/07
s.+sine 523b/04, 528a/21
s.+ye 525b/04
sīne-şāf (*Far. +Ar.*) Sarılıp kucaklaşmış
s.+ eyle- 545a/18
s.+ ol- 545b/07
siñzī (**siñsī**) Zihninde kendine göre
hesaplar yapan, düşündüğünü belli
etmeyen, içten pazarlıklı
s. 532b/06
sipāh (*Far.*) Asker, ordu
s. 524b/09, 527b/03, 527b/03
s.+ıla 534b/01
sipāhī (*Far.*) Süvari askeri, atlı asker
s.+le 527b/01, 528b/18
sipāhīlik (*Far. +T.*) Sipahi olma durumu
s.+i(sipāhīligi)(fenn-i s.) 547a/20
sipāriş (*Far.*) Ismarlama
s.+ eyle- 539b/08
siper (*Far.*) Kalkan
s. 529a/25, 535b/11, 536a/01,
536a/04, 536a/15
s.+ eyle- 536b/02
s.+e 536a/11, 536a/15
s.+i Efrāsiyāb 536a/04
s.+i(āyīne-i s.) 525b/03
s.+in 525b/02, 550b/05
s.+üm 527b/07
sitem (*Far.*) Serzeniş, sitem
s.+(cevr ü s. çek-) 531b/17
s.+ çek- 548a/12

s.+ gör- 544a/01
s.+ it- 544a/03
siyāh (*Far.*) Kara, siyah
s. 521b/06, 548b/19
s.+(nā-bekār-ı rüy-ı s.) 549a/06
s.+a(seng-i s.) 521b/05
s.+dan(Āhen-i s.) 529b/18
siyāk (*Ar.*) Sözü gelişi, ifade şekli
s. 538b/07
Siyāvuş Kişi adı
s. 521a/02, 521a/05, 521a/07,
521a/08, 521a/11, 521a/14,
521a/15, 521a/25, 521b/01,
521b/11, 523b/20, 523b/23,
523b/23
s.+(çeşme-i s.) 523a/09
s.+(hün-ı s.) 521b/03, 521b/04,
540b/24, 541a/01
s.+(kışsa-i hün-ı s.) 523a/10
s.+a 521a/03, 523b/10, 523b/19,
535a/05, 535a/07
s.+a(bāğ-ı s.) 537b/05
s.+a(sarāy-ı s.) 522a/07
s.+a(Şār-gān-ı s.) 533a/24, 533b/16,
533b/22
s.+da(hün-ı s.) 522a/19
s.+da(kaşr-ı s.) 537b/06
s.+dan(Şār-gān-ı s.) 536b/09
s.+dan(Şār-gān-ı s.) 533b/13
s.+ı mazlüm 522a/25, 522b/18,
537b/07
s.+ı 521a/14, 521a/21, 521a/25,
523a/14, 524a/08
s.+ın 523a/11, 523b/20, 535a/05
s.+uñ 521a/16, 521a/23, 521b/08,
522a/12, 522a/19, 523a/08,
524a/01, 524a/01, 524a/11, 533a/24
siz Siz (çokluk ikinci şahıs zamiri)
s. 521b/13, 525a/02, 528b/11,
534a/18, 538b/25, 539a/16,
539a/18, 540a/05, 543b/25,
546b/15, 548a/12, 548b/10,
548b/11
s.+e 539a/17, 539a/19, 540a/18,
543b/03, 548a/19
s.+i 524b/22, 534a/01, 534a/18,
538a/25, 538b/14, 540a/17, 540a/18

s.+ler 544a/17
s.+lere 549b/13
s.+leri 526b/12
s.+uñ 531b/16, 545a/17
s.+uñ-le 543b/25, 549b/11
şohbet (*Ar.*) Konuşma, görüşme, sohbet
s. 545b/23, 550b/21
s.+(bezm-i s. it-) 549b/13
s.+(‘işret-i s. it-) 550b/01
s.+ diñle- 550b/06
s.+ it- 541b/02, 545b/16
s.+de 533a/16
s.+e 543b/19, 544a/20
s.+i hāş it- 550b/05
s.+i(cān s. it-) 541b/02, 541b/05
şok- İçine veya arasına girmesini
sağlamak, yerleştirmek, sokmak
s.-dı 526a/04, 531a/09
s.-up 546a/07
şokıl- Girmek, sokulmak
s.-miş 530a/24
şol Sağın karşıtı, sol taraf
s. 529b/13, 531b/13, 531b/13,
531b/13, 532a/01, 532a/01,
532b/11, 537b/12
s.+a 530a/14
s.+a(şığı ş. kat-) 531b/21
şol- Solmak
s.-mağa 546a/08
şolı- Sık sık nefes alıp vermek, solumak
s.-yup 535a/22
şoñ Ahir, son, nihayet
s. 524a/10
şoñra Sonra, sonunda, daha ileri bir zaman
s. 521a/13, 521a/21, 522a/14,
524a/03, 524b/09, 525b/22,
526a/01, 526a/02, 526a/25,
527a/18, 527b/23, 528b/03,
528b/11, 529a/19, 529a/20,
529b/11, 530a/18, 530b/12,
530b/16, 530b/16, 530b/25,
531a/01, 531a/18, 531b/08,
531b/20, 532a/14, 533a/14,
533a/14, 533a/20, 533a/25,
533b/24, 534a/03, 534a/24,
535a/20, 536b/03, 537a/03,

- 537a/04, 537a/16, 538a/02,
538a/05, 538a/16, 538b/14,
539a/10, 539b/11, 539b/14,
539b/17, 541a/01, 541a/18,
541b/04, 542a/06, 542a/08,
542a/13, 542a/14, 542a/15,
543a/25, 544a/03, 544b/05,
544b/11, 545a/09, 545a/15,
545a/21, 545b/12, 545b/16,
546a/01, 546b/13, 547a/09,
547a/18, 547b/16, 548b/20,
549a/16, 549a/17, 550a/01,
550a/07, 550a/20
s.+dan 543a/17
- şor-** Sual etmek, sormak
s.-araç 539b/03
s.-arsa 551a/09
s.-dı 529a/20
s.-dı(haber şor-) 543b/10
s.-up 546a/07
- şoy-** (Elbisesini) çıkarmak
s.-alar 526b/19
- şög-** Hakaret etmek, kötü söz söylemek
s.-mege başla- 538b/08
- sök-** Bir şeyi sıkıca yerleştiği yerden ayırmak, sökmek
s.-üp 536a/07
s.-üp(elinden söküp al-) 527b/19
s.-üp(şafklar sök-) 528a/12, 532a/18,
534a/18
- söyle-** Demek, anlatmak, söylemek
s. 522b/20, 524b/16, 529a/01,
539a/06, 543b/19, 548b/18,
549b/06
s.-(doğru söyle-) 549b/09
s.-di 521a/01, 530a/02, 544a/05,
549a/09
s.-di(söz söyle-) 543b/17
s.-dügi 530a/02
s.-me 549a/06
s.-me(söz söyle-) 543b/24
s.-me(yabana söyle-) 541b/15,
549a/05
s.-medi(söz söyle-) 543b/13
s.-mege 530a/13, 543b/11
s.-ñ 526b/12, 539b/08
s.-r 538b/20
s.-yemedi 543b/11
- s.-yeyüm 549a/01
s.-yüp 546b/18, 549a/13
- söylen-** Anlatılmak, söylenmek
s.-mege başla- 550a/04
- söyleş-** Karşılıklı konuşmak
s.-üp 543b/08
s.-ürken 543b/20
- söylet-** Konuşturmak, anlattırmak
s.-üp(söyledüp) 528b/14
- söz** Kelam, söz, konuşma
s. 521a/13, 526b/10, 529b/06,
543b/24, 549a/12
s.+ bil- 539a/23
s.+ geçür- 544a/14
s.+ kabül it- 543b/18
s.+ söyle- 543b/13, 543b/17,
543b/24
s.+den 526a/11, 526b/09
s.+i 528b/20, 543a/22, 545a/19,
548b/18
s.+i-ile 524a/08
s.+ime 523b/14
s.+imüz 549b/13
s.+in bil- 549a/09
s.+inden dön- 549a/12, 551a/15
s.+iñüz 548a/06
s.+leri 526b/09, 530a/02
s.+lerin 545a/23
s.+lerine 541a/24
s.+üm 538b/23, 544b/05
s.+üñ 538b/23
- şu** Su
s. 526b/16, 526b/16
s.+(yüregine ş. serpil-) 551a/21
s.+yı 546a/13
- su'âl** (Ar.) Sorma, sorulan şey
s.+ eyle- 525b/17, 526b/10,
530b/18, 531a/11, 535a/03,
538a/16, 540a/12, 542a/06,
542a/18, 543b/09, 545a/02
s.+ it- 521a/03, 526a/22, 526b/10,
539a/16, 543b/09, 548a/01, 548a/02
- suç** Suç, kabahat
s. 543a/05, 544b/09
s.+um 539a/17
- Südäve** Kişi adı
s. 523b/05, 523b/06
s.+den 523a/23

s.+nüñ 523b/05, 523b/12
s.+ye 523b/05, 523b/10
s.+yi 523b/09

Südave Bānū *krş.* **Südave**
s.+nuñ 523a/25

şuğrā (*Ar.*) Daha küçük
s.+sına 533a/03

sūḳ (*Ar.*) Çarşı, Pazar, alım satım yeri
s.+ı(ehl-i s.) 540a/14
s.+uñ(ehl-i s.) 539b/20

sultān (*Ar.*) Hükümdar
s.+ı Bānūvān 551a/14
s.+um 526b/12, 534b/22, 535a/03,
546b/09

şun (*Ar.*) Tesir, kudret
s.+ı(irāde-i ş.) 522a/14
s.+um 551a/15

şun- Sunmak, uzatmak, takdim etmek
s.-dı 531a/06, 531a/06, 545a/15,
546a/19
s.-dı(el şun-) 528a/22
s.-dı(nīze şun-) 532b/06, 536a/04
s.-dılar(eline şun-) 539b/07
s.-ınca(el şun-) 528a/24
s.-up(el şun-) 523b/05, 525a/09,
525a/19, 530a/19, 542b/08,
542b/10
s.-up(ḳol şun-) 527b/08

şuret (*Ar.*) Görünüş, görünen hâl, kılık;
gidiş, tarz
s. 539a/23, 551a/25
s.+(tebdīl-i ş. ol-) 526a/11
s.+(tebdīl-i ş. it-) 533b/12
s.+ göster- 544a/06
s.+inde 534b/04
s.+ine 525a/14, 526b/15

sūḥan-sāz (*Far.*) Söz ustası, yalancı
s.+(üstād-ı s.) 522a/20

Süheyl Kişi adı
s. 530b/24

sühulet (*Ar.*) Kolaylık
s. 549a/13

Süleymān ibni Dāver *krş.* **Süleymān ibni Devvār**

s. 546a/01

Süleymān ibni Devvār Kişi adı
s.+a(el nīze-yi s. ur-) 528a/03
s.+a(serā-perde-i s.) 533a/20
s.+ı(gürz-i s.) 542b/05

Süleymān ibni Devvāre *krş.* **Süleymān ibni Devvār**
s.+nün(nīze-i s.) 525a/24

süpür- Süpürmek
s.-üp 535a/23

sür- Kovmak, uzaklaştırmak; (at vb.) yürütmek, sürmek; dokundurmak, değdirmek; (asker) sevk etmek
s.-di 529a/14, 541a/08, 544a/18
s.-di(at sür-) 541a/20
s.-di(hükümet sür-) 550a/18
s.-diler(girüye sür-) 528a/11,
534a/22
s.-diler(harca sür-) 529a/09
s.-e-gel-(hāk-i pāya yüz süre-gel-) 546b/16
s.-em(şafāsın sür-) 550b/14
s.-erdi(çift süre) 534b/04
s.-üp 521b/11, 524b/24, 528a/05,
536b/12, 539b/21, 540a/11,
540b/19, 544a/21, 544a/22,
544a/22, 547b/10
s.-üp(at sür-) 525b/11, 527b/05,
529a/24, 532b/13, 533a/01,
535b/13, 536a/04, 536a/04,
536a/10, 536a/15, 536b/05,
549b/04
s.-üp(taşra sür-) 525b/16, 531b/22

sürāḫi (*Ar.* *şurāḫī*) İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap
s. 550b/04

sür *at* (*Ar.*) Çabukluk, hız
s. 535a/09
s.+ı tām 531a/13
s.+ile 528b/12
s.+le 523a/19

sürḫ (*Far.*) Kırmızı, kızıl
s. 550b/11

sürūr (*Far.*) Mutluluk, sevinç
s.+ından(kemāl-i s.) 545a/24

sürü Sürü

s.+sü 535a/15
süril- Sürülmek
s.-mez 534b/15
süvār (*Far.*) Ata binmiş, binici
s.+ eyle- 529a/07
s.+ ol- 524b/22, 526b/22, 531b/24,
533a/21, 534a/05, 534a/16,
539a/13, 539b/16, 541a/06,
541a/10, 543b/05, 545a/09,
545a/25, 546a/21, 547b/04,
547b/08, 548b/12
Süyüm Kişi adı
s. 524b/04
süz- Süzmek
s.-en 525b/03
süzil- Havadan yere doğru inmek
s.-di 550b/16
s.-üp 536b/01

-Ş-

şād (*Far.*) Sevinçli, memnun
ş.+ ol- 522a/25, 523a/05, 529a/19,
536b/22, 538a/25, 539b/14,
546a/05, 546b/07, 547a/03,
548a/19, 548a/21, 548b/14,
549b/11, 549b/21, 551a/21
şāh (*Far.*) Hükümdar, padişah
ş. 538a/08, 538a/18, 540b/01,
547a/02, 547a/06, 547a/12,
547a/14, 547a/18, 547a/21,
547b/12, 547b/13, 547b/15,
547b/16, 547b/16, 547b/23,
548a/04, 548a/07, 548a/10,
548a/21, 548a/23, 548b/22,
548b/23, 549a/04, 549b/19,
549b/21, 549b/25, 549b/25,
551a/04, 551a/07, 551a/15,
551a/21
ş.+(Kāvus-ı ş.) 523b/23
ş.+a 523a/23, 538a/12, 538a/15,
546a/02, 547a/22, 547b/10,

548a/19, 549b/25, 551a/02,
551a/04, 551a/04
ş.+ı Tūrān 537a/09
ş.+ı 529b/21, 540b/05, 546a/02
ş.+lar 537b/01
ş.+ları 545b/15
ş.+laruñdur 547a/21
ş.+um 524a/23
ş.+uñ 546a/03, 546b/25, 547a/04,
547b/06, 549b/09, 550a/25,
551a/05

Şāh-nāme Firdevsi'nin tanınmış eserinin adı

ş.+(tevārīh-i ş.) 538a/19

şāhīn (*Far.*) Doğan (kuş)

ş. 536b/20

şakḳ (*Ar.*) Yarma, yarıлма; parça

ş.+ ol- 531b/20

şamāta (*Ar.*) Şamata, gürültü, patırtı

ş.+yı 539b/04

şarāb (*Ar.*) İçki, şarap

ş.+ iç- 548b/15

Şār-gān Yer adı

ş. 522a/01, 534a/01, 534b/09,
535a/02, 535a/03, 535a/14
ş.+(‘azm-i ş. eyle-) 533b/02
ş.+a 521b/11, 521b/13, 522a/01,
522b/04, 523a/05, 523a/05,
533b/20, 533b/25, 534a/04,
534b/01, 534b/07, 534b/13,
534b/14, 534b/16, 534b/19,
535a/02, 535a/15
ş.+da 522a/18, 533a/25, 533b/24
ş.+dan 533b/17
ş.+ı Siyāvüş 533a/24, 533b/13,
533b/16, 533b/22, 536b/08
ş.+ı 522a/17

şart (*Ar.*) Şart

ş.+ıla 523a/08

ş.+ların 546a/03

şaş- Şaşırmak

ş.-dı 530a/13, 540b/19

ş.-dılar 526b/25, 542a/11

ş.-duğımdan 549a/02

ş.-up 521a/11, 522a/09, 522b/20,
527a/04

ş.-up ḳal- 531b/18, 532a/04ve

şaşkun Şaşkın

ş. 530a/11
şāyed (*Far.*) Eğer; belki, ola ki
 ş. 551a/02
Şeb-reng Kişi adı
 ş. 533b/14, 533b/16, 533b/16,
 534b/04, 534b/04, 534b/06,
 534b/17
 ş.+i 534b/02, 534b/25
Şeb-reng-i ‘ayyār *krş.* **Şeb-reng**
 ş. 533b/11, 533b/13, 533b/19,
 534b/02, 534b/14, 534b/21
 ş.+ı 533b/10, 533b/21, 534b/05,
 534b/20
şebnem (*Far.*) Kırığı, çiy, şebnem
 ş. 550b/11
şedīd (*Ar.*) Şiddetli, sert
 ş. 521b/06, 526b/25, 529a/12,
 530a/16
 ş.+(darb-ı ş.) 525a/17, 532b/08
 ş.+(darb-ı ş. ur-) 542b/06
 ş.+(gürz-i ş.) 535b/14
 ş.+(gürz-i ş. ur-) 536a/15
şeh-bāz (*Far.*) Yiğit, gösterişli
 ş. 550b/14
 ş.+dur(Ṭus-ı ş.) 538a/05
şehīd (*Ar.*) Şehit
 ş.+ eyle- 521b/01
 ş.+ ol- 535a/05
şehir (*Far.*) Kent, şehir; ülke, memleket
 ş. 538b/08, 539b/01, 540a/09,
 540a/12
 ş.+(ā‘yān-ı ş.) 539a/03, 549b/23
 ş.+(ehālī-i ş.) 537b/01
 ş.+de 538b/06, 538b/10, 539a/14,
 540b/14
 ş.+e 540a/11, 549b/24, 551a/04
 ş.+i 539b/14, 539b/17
 ş.+inde 523a/19, 538a/18
 ş.+inün 538a/25
şehirlü (*Far. +T.*) Şehirli
 ş. 538b/15, 539a/11, 539b/11,
 540a/10, 540a/12
 ş.+ye 539a/25, 540a/17
 ş.+ün 539b/20
şehzāde (*Far.*) Hükümdar oğlu
 ş. 523b/08, 526b/15, 529a/06,
 529b/21, 549b/21, 550b/06,
 551a/01, 551a/05, 551a/08, 551a/19

ş.+yi Tūrān-zemīn 530a/02
 ş.+ler 530b/24
 ş.+leri 535b/03
 ş.+m 522b/14, 523a/05, 529b/16,
 530a/10, 530a/12, 551a/02
 ş.+nüñ 523a/25, 551a/05
 ş.+ye 530a/05
şekl (*Ar.*) Biçim, görünüş
 ş.+ine 534b/04
şem (*Ar.*) Mum
 ş.+ine 528b/20, 533b/04, 534a/14
Şemāme Kişi adı
 ş. 550a/17, 550b/09, 550b/12,
 550b/23
 ş.+nün 550b/20
Şemāme Bānū *krş.* **Şemāme**
 ş. 550a/21, 550b/21
Şengül-i Hindī Kişi adı
 ş. 524b/04
şer (*Ar. şerr*) Kötülük, fenalık
 ş.+ine(şerrine) uğra- 551a/19
şeref (*Ar.*) İzzet, itibar, şeref
 ş.+i İslām 550a/10
şerīf (*Ar.*) Soylu, şerefli
 ş.+iñüz(hizmet-i ş.) 546b/16
şeş-per (*Far.*) Eski savaş aletlerinden altı
 dilimli topuz
 ş.+i 526b/24
 ş.+ün 526b/23
şevk (*Ar.*) Neşe, sevinç
 ş. 545b/12
şey (*Ar. şey*) Nesne, şey
 ş. 529b/03, 539a/22, 540b/15,
 542a/02, 543b/11, 550b/20
 ş.+e 540b/01
 ş.+i 539b/13
şikār (*Far.*) Av, avlanma
 ş. 526b/24, 542a/19
 ş.+(şayd u ş. eyle-) 550a/03
 ş.+(şayd u ş. it-) 541a/05, 550a/23
 ş.+ eyle- 547a/18, 550b/12
 ş.+a bin- 542a/16
 ş.+a çık- 537b/05, 540b/19,
 550a/23
 ş.+a git- 541a/06, 541a/06, 550a/03
 ş.+da 540b/19, 543a/13
 ş.+dur 548b/03

ş.+ın 536b/21
ş.+umdur 541a/23
şikâyet (*Ar.*) Yakınma, şikâyet
ş.+ eyle- 547b/11
şikâyetçi (*Ar.+T.*) Şikâyet eden (kimse)
ş. 545b/25
şikest (*Far.*) Yenilgi, mağlubiyet
ş.+(hürd u ş. it-) 525a/15
ş.+ ol- 525a/15, 528a/17, 536b/11
şimdi Şu anda, şimdi; bundan sonra, artık
ş. 522b/22, 526a/20, 526b/20,
527b/11, 527b/14, 532a/24,
533b/17, 534a/18, 534b/07,
534b/12, 535b/02, 538b/07,
540b/07, 541a/18, 542a/14,
542a/16, 542a/21, 546a/04,
546b/04, 546b/18, 546b/19,
547b/14, 548b/10, 551a/09,
551a/20
ş.+den(şimden) girü 523b/20,
529a/16, 540b/25, 543b/24,
545a/11
ş.+ye 534b/19
şimdiki Bu anki, bu zamandaki
ş. 548a/20
şimdilik Şimdilik, şimdiki duruma göre, şu
an için
ş. 533b/08, 544b/11
şir (*Far.*) Arslan
ş.+i mäder 547b/16, 548a/13
Şirâz İran'ın güneyinde, tarihte de İran'a
başkentlik yapmış bir şehirdir
ş.+a 522b/24
şîrîn (*Far.*) Güzel, hoş, tatlı
ş.+(cân-ı ş.) 521b/01
ş.+edâ(râvî-i ş.) 540b/25
ş.+güftâr(râvî-i ş.) 545b/24
ş.+kelâm(râvî-i ş.) 523a/11
ş.+zeban(ravi-i ş.) 526a/05,
530a/23, 534b/01, 550a/04
şîşe (*Far.*) Şişe, sırça
ş.+i kebâb 528a/07
şişlet- Şişletmek
ş.-irdi(şişledirdi) 550a/20
şol Şu
ş. 527b/14, 529b/10, 529b/19,
529b/21, 531b/13, 533b/17,
534b/11, 534b/22, 539b/21,

540a/03, 545a/11, 546a/08,
547a/06, 548b/14
şöyle Şöyle
ş. 522a/14, 523a/19, 523a/21,
523a/22, 524a/14, 527b/17,
528a/09, 528a/19, 530a/03,
530a/17, 531a/06, 537a/04,
539b/21, 543a/13, 543a/14,
546b/17, 548b/03, 548b/08,
550b/14
şöyle kim Bir fikri, bir iddiayı açıklamak
amacıyla söylenecek sözlerin
başına getirilir, şimdi
açıklayacağımız gibi
ş. 526b/09, 530b/06, 531b/21,
532a/18, 532b/01, 536a/21,
540a/22, 544a/09, 546b/22,
547a/07, 547a/24
şu 1. İşaret sıfatı
ş. 521a/02, 529b/12, 531a/17,
535a/08, 542a/10, 546a/05
2. İşaret zamiri
ş.+nuñ-la 541b/20
şuğl (*Ar.*) İş
ş.+ına 526a/25
şukka (*Ar.*) Parça; kumaş veya kağıt
parçası
ş.+ların('alem-i ş. aç-) 535a/21
şu'le (*Ar.*) Parıltı, ışık
ş.+ ve fânüs yaqdır- 532a/16
şübhe (*Far.*) Kuşku, şüphe
ş.+ni 549a/17
şürü' (*Ar.*) Başlama
ş.+ eyle- 535a/07

-T-

tā (*Far.*) ...a kadar, ...a değin; için, diye
t. 525a/02, 525b/15, 526a/15,
528a/20, 528a/21, 528a/25,
529b/01, 529b/02, 529b/25,
531b/08, 532a/20, 532a/23,
534a/12, 538b/21, 540b/23,
545b/20, 546a/01

ta'allukāt (*Ar.*) Hısımlar, akraba
t.+dan 546b/11
t.+ı 538a/19

ta'ām (*Ar.*) Yemek, aş
t. 526a/01

tabaqa (*Ar.*) Kat, katman, tabaka
t.+yı Keyāniyān 522a/24

taban Ayak altı, taban
t.+ al- 525b/05, 526a/13, 534b/23
t.+ kaldır- 524b/17, 533b/13

tābi' (*Ar.*) Uyan, itaat eden
t.+ eyle- 549b/21, 550a/18
t.+yız 531b/14

ta'bīr (*Ar.*) Yorum, rüya yorumu
t.+ itdir- 546b/18

tabl (*Ar.*) Davul
t.+ı ārām 533a/04
t.+ı ārām çaldır- 533b/04, 534a/23
t.+ı ārām çalın- 529a/18, 534a/09,
534a/23

tabl-bāz (*Ar. +Far.*) Davulcu
t. 531a/20
t.+ çal- 531a/23
t.+ ur- 531a/21
t.+ına 531a/20

tāc (*Ar.*) Taç
t.+ı 521a/07, 533a/03
t.+ın 521a/07, 533a/04

tāc-ḥāne (*Ar. +Far.*) Kalenin yüksek yeri
t. 530a/22

tağ Dağ, büyük tepe
t. 525a/17, 527b/22, 531b/14
t.+da 522b/03, 534a/02
t.+lar 532a/02, 539b/18

tağıl- Yayılmak, dağılmak; bozguna,
hezimete uğramak

t.-dı 525b/11
t.-up 534a/11, 545b/16

tağıt- Bozguna, hezimete uğratmak; sona
erdirmek, bitirmek
t.-dı 531b/02
t.-dılar 538b/15

tağyīr (*Ar.*) Değişiklik, bozukluk
t.+i cāme it- 533b/12

taḥammül (*Ar.*) Dayanma, katlanma,
tahammül
t.+ it- 536a/16

taḥkīk (*Ar.*) Araştırma, inceleme
t. 551a/02

Ṭahmāsb-ı Sındī Kişi adı
t. 524b/05

taḥmīn (*Ar.*) Yaklaşık olarak
değerlendime, oranlama
t. 535a/01

taḥrīr (*Ar.*) Yazma
t.+ eyle- 546a/15, 550a/13

taḥşīl (*Ar.*) Elde etme, ele geçirme, alma
t.+(ta'yīn ve t. it-) 534a/03

taḥsīn (*Ar.*) Aferin, bravo
t.+ eyle- 526a/09, 540b/21,
546b/01, 550a/01
t.+ it- 536b/20
t.+ ve āferīn it- 528b/14
t.+ler eyle- 530b/19
t.+ler it- 536a/04

taḥt (*Far. taḥt*) Taht, saltanat
t. 531b/19, 532a/13, 547a/21
t.+a 547a/21
t.+ı Çīn 538a/20
t.+ı Efrāsiyāb 531b/02, 537a/25,
537b/04, 538a/03
t.+ı Tūrān 538a/23
t.+ın 537a/23, 540b/14
t.+ına 524a/13, 533b/04, 538a/08,
538a/13
t.+ında 548a/24

taḥta (*Far. taḥte*) Tahta
t.+i reml 551a/18

tā'ife (*Ar.*) Topluluk, tayfa
t. 550a/07

tağ- Geçirmek, takmak
t.-mazlardı(leke tağ-) 544a/25

tağat (Ar.) Kuvvet, direnç, güç, takat
t.+ getir- 535b/08, 536b/04

tağayyüd (Ar.) Çalışma, çabalama;
dikkatli davranma
t. 529b/15

tağdīr (Ar.) Allah'ın ezelde her şeyi
belirlemesi
t.+ce 540b/07
t.+i ezelī 523b/19
t.+i İlahī 535a/05

tağın- Takınmak
t.-dı 529b/07

tağrīb (Ar.) Yaklaşma, yakınlık
t. 547b/10, 548a/10

tağsīm (Ar.) Bölme, taksim etme
t.+ eyle- 528b/04

tağvīt (Ar.) Besleme
t.+ vir- 534a/18

tağleb (Ar.) İstek, arzu
t.+ eyle- 524a/11, 531a/12
t.+ it- 523b/20, 523b/23, 524a/01

tağlı Kürekkemiği
t.+sınuñ 542b/12

tağlī (Ar.) Talih, kısmet
t.+i 547a/10, 548a/20
t.+in yoğla- 547a/04
t.+in yoğlat- 522a/23, 548a/08
t.+iñ yoğla- 547a/07, 548a/16
t.+leri 533b/08
t.+müz 533b/08
t.+ne 548a/18

tağlib (Ar.) İsteyen, istekli
t.+ ol- 547b/16

tağlīm (Ar.) Öğretme, talim
t.+ eyle- 521a/22
t.+ it- 547a/17, 547a/20, 550a/03
t.+i 521a/22, 547a/16

tām (Ar. *tāmm*) Tam, eksiksiz
t.+(ibrām-ı t.) 524a/11
t.+(sūr'at-i t.) 531a/13
t.+ eyle- 529b/15

t.+-ıla(gāzab-ı t.) 546a/09
t.+-ıla(iqdām-ı t.) 532b/08

tāmām (Ar.) Tamam, eksiksiz, bütün
t. 522b/01, 522b/03, 525a/09,
525a/17, 525b/02, 527b/08,
529b/15, 530b/25, 531a/04,
532a/15, 532a/25, 533a/11,
533a/13, 542a/24, 544a/09,
545a/21, 548a/25, 548a/25,
548b/16, 550a/20
t.+ ol- 535a/07, 535a/16, 540a/24,
540b/25, 541a/01
t.+ında 538a/02, 545a/22

tağmla Damla
d. 543a/01

tağpu Saygı, tazim, hizmet
t.+ kıl- 522b/15

tağraf (Ar.) Yan, yön; savaşta karşılaştıran
taraplardan her biri; yer, bölge
t. 541a/06, 541a/06
t.+a 522b/22, 524b/10, 525a/12,
525b/14, 527b/23, 535a/13,
543a/21, 545a/11, 548b/13
t.+da 527a/02, 534a/18, 534b/04
t.+dan 524b/01, 524b/08, 524b/24,
525b/20, 526a/25, 527b/01,
528a/08, 528a/11, 528b/10,
529b/09, 530b/15, 533a/14,
534a/05, 534a/14, 535a/18,
538b/03, 540a/19, 540b/17,
541a/02, 542a/21, 545a/09,
548a/01, 549b/04, 550b/24
t.+ı 530b/01, 535a/02, 547a/18
t.+ına 521a/06, 524b/22, 529a/17,
532b/02, 538a/20, 538a/22,
546b/03, 546b/19, 546b/21,
546b/23, 551a/24
t.+ından 529b/17, 530b/21,
534b/24, 540b/11
t.+larda 526b/10

tağrafeyn (Ar.) İki taraf
t.+den 525a/16, 525b/13, 527b/20,
532b/08, 535b/13, 536a/10

tağfet-ül-ayn (Ar.) Bir kere göz açıp
kapayınca kadar olan an
t. 546b/22

tağrīk (Ar.) Yol, yöntem, tarz, usul, şekil

- t. 529b/05, 540b/07, 545a/11,
546b/13
t.+ile 529b/08, 542a/23, 543b/16
t.+y-ile 543a/23
- ṭarrār** (*Ar.*) Yan kesici, düzenbaz
t. 526a/06
- tārumār** (*Far.*) Perişan, darmadağmık
t.+ ol- 536a/15
- ṭarz** (*Ar.*) Tarz, usul, yol
t. 541a/01, 543a/15
t.+ı etvār 529b/19
t.+ındadur 548b/05
- ṭās** (*Far.*) Tas, su kabı
t. 540b/15, 540b/15, 542a/25
t.+a 536a/24
- taşadduk** (*Ar.*) Sadaka olarak verme,
verilme
t.+lar olın- 547a/06
- taşavvur** (*Ar.*) Zihinde biçimlendirme,
tasavvur
t.+ eyle- 544a/25
t.+ı bāṭıla düş- 548b/15
- taşayyüh** (*Ar.*) Gezmek
t.+ it- 539b/14
- taşrih** (*Ar.*) Bildirme, bildirilme
t.+ eyle- 550a/13
- taşvīr** (*Ar.*) Resim, şekil, suret
t.+in 546a/03
- taş** Taş
t. 522a/12, 522a/12, 529a/01,
536a/22, 546a/09
- taşra** Dışarı
t. 538a/25, 538b/15, 547a/03,
547a/05, 550a/11
t.+ çıkar- 521a/17, 523a/05,
526a/17, 536b/17, 539a/14
t.+ çık- 523a/03, 523a/08, 530a/05,
531a/23, 531a/23, 531b/23,
539b/21
t.+ git- 546a/24
t.+ ko- 538b/14
t.+ ol- 531a/13, 533b/13, 537a/12,
538b/23
t.+ şalı-vir- 539a/04, 540a/18
t.+ sür- 525b/16, 531b/22
- t.+da 529a/16
t.+dan 538b/11, 538b/13
t.+ya çıkar- 526a/19
t.+ya şalı-vir- 539a/05
t.+ya uç- 530b/01
- taş** (*Far.*) Leğen
t. 521a/21, 521a/21, 521a/23,
521a/24, 521b/05, 546a/13
- Tātār** (*Far.*) Tatar
t. 531b/24, 532a/17, 533a/04,
536b/15, 538b/19, 538b/21,
538b/21, 539a/06, 539a/20,
539a/20, 539b/21, 539b/21,
540a/20
t.+(‘asker-i t.) 529a/07, 536a/17,
536b/06
t.+(leşker-i t.) 533b/03, 536b/16
- ṭāye** (*Far.*) Dadı, sütüne
t.+lar 547a/13
- ta’yīb** (*Ar.*) Ayıplama
t.+ it- 541b/15
- ta’yīn** (*Ar.*) Ayırma, belirleme; bir işe, bir
vazifeye yerleştirme
t. 537b/12
t.+ eyle- 522b/01, 524a/17,
524a/22, 524b/13, 524b/15,
527a/21, 527a/22, 527a/23,
527b/02, 528a/13, 533a/24,
533b/13, 533b/17, 533b/21,
534a/03, 537a/04, 537b/12,
538b/14, 548b/23
t.+ it- 522a/07, 523b/23, 524a/07,
534a/11, 538a/22, 538b/15,
547a/13, 547a/24
t.+ ol- 524b/11
t.+ olın- 522b/01, 526a/20,
528b/17, 530b/24, 537a/11,
537a/17
t.+ ve taḥşīl it- 534a/03
- ṭāyy** (*Ar.*) Dürme, bükme, katlama
t.+i merāḥil it- 535a/18
- tāze** (*Far.*) Taze, körpe
t. 541a/23, 546a/07, 548b/13,
548b/16
t.+(dağ-ı t.) 523a/01
t.+(nihāl-i t.) 546a/04
t.+ cān bul- 545a/24

tāzekārlik (*Far.+T.*) Dinlenme, yorgunluk ve mahmurluğunu üzerinden atma
t.+ it- 533a/11

tāzele- (*Far.+T.*) Yenilemek, yenisiyle değiştirmek, tazelemek
t.-diler(meclīs tazele-) 545b/13
t.-yüp 550b/16

tāzelen- (*Far.+T.*) Yenisiyle değiştirilmek
t.-mege 546a/10

tāzelik (*Far.+T.*) Taze olma durumu, körpelik
t.+ine(tazeligine) 541a/23

ta'zīm (*Ar.*) Saygı gösterme, ululama
t. 535a/24, 538a/11, 546a/23
t.+ eyle- 545a/14

ta'zīr (*Ar.*) Azarlama
t.+ eyle- 543a/07
t.+ it- 522a/13, 543a/15, 544a/03
t.+e 543a/04

tāziyāne (*Far.*) Kırbaç, kamçı
t.+ ur- 539a/16, 540a/01

te'ālā (*Ar.*) "Yüce olsun!" anlamında dua sözü olup, Allah'ın adlarıyla birlikte kullanılır
t. 540b/25, 544a/05
t.+(Allāhü t.) 535b/05, 548a/23
t.+(bi-emr-illāh-i t.) 521b/04

teba'iyeten (*Ar.*) Tabi olarak, uyarak
t. 523a/19

tebdīl (*Ar.*) Değiştirme
t. 526b/14
t.+i Ferāmerz 533b/17
t.+i şüret it- 533b/11
t.+i şüret ol- 526a/11

teber (*Far.*) Balta
t.+ ur- 546b/06
t.+i 528a/09, 536a/19, 537a/19

teberrüken (*Ar.*) Uğur sayarak
t. 550a/14

tebessüm (*Ar.*) Gülümseme, tebessüm
t.+ it- 536b/22

tecessüs (*Ar.*) Yoklama, araştırma
t.+ it- 551a/20

tedārīk *krş.* **tedārük**
t.+in gör- 538a/07
t.+ümi 524a/22
t.+üñ gör- 530b/20

tedārük (*Ar.*) Hazırlık, tedbir
t.+ eyle- 524a/14
t.+ gör- 527b/16, 547b/24
t.+ it- 538b/15, 548a/17
t.+ ol- 524a/01, 548a/24
t.+de 524a/12
t.+in 524a/23, 533b/01
t.+in gör- 530b/10
t.+inde 524a/04, 524a/06
t.+iñ 527a/25
t.+iñe 524a/03

tedbīr (*Ar.*) Çare, tedbir; hazırlık
t. 533b/11, 539a/06, 539a/08
t.+(re'y-i t.) 547b/24
t.+i 533b/21, 540a/20
t.+i(re'y-i t.) 539a/20

te'dīb (*Ar.*) Edeplendirme; terbiye etme
t.+(āzār ve t. eyle-) 544b/05

te'essüf (*Ar.*) Eseflenme
t.+ eyle- 547b/15

tefaḥḥuş (*Ar.*) İnceden inceye araştırma
t.+(teftiş ve t. it-) 526a/22

tefarīk (*Ar.*) Az değerli hediyeler; ufak tefek şeyler
t. 550a/14

teftiş (*Ar.*) Araştırma, kontrol etme
t.+ ve tefaḥḥuş it- 526a/22
t.+ler('itāb ve t. it-) 526b/06

Tehemten Kişi adı
t. 526a/23, 526b/24, 527a/02, 527a/03, 527a/11, 527a/14, 527a/14, 527a/15, 527a/15
t.+e 526a/23, 527a/07, 527a/17, 527a/18
t.+i 526a/23, 527a/09, 527a/18
t.+üñ 527a/08, 527a/10, 527a/13

Tehemten-i zinde-rū *krş.* **Tehemten**
t. 526a/08

tehevvür (*Ar.*) Öfkelenme, köpürme
t.+ eyle- 544a/03
t.+e 521a/01

tek Sadece, yalnız
t. 534b/16

teker Tekerlek
t.+ meker ol- 528a/16

te'kid (*Ar.*) Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma

t.+(tenbīh ve t. eyle-) 522a/18,
538a/04

teklīf (*Ar.*) Teklif
t.+ eyle- 547a/21

tekmīl (*Ar.*) Bitirme, bitirilme, tamamlama
t.+ it- 550a/14
t.+-i 'ırz eyle- 545a/23

tekne Tekne
t. 521a/21

tekrār (*Ar.*) Yineleme, tekrar
t. 521b/09, 524b/18, 531a/06,
531b/19, 532a/09, 536a/12,
537a/15, 540a/19, 545b/09,
546b/09, 549a/01

tekrīm (*Ar.*) Ululama, saygı gösterme
t. 538a/11, 546a/23

telāş (*Ar.*) Sıkıntı, telaş
t.+a düş- 539a/06

telef (*Ar.*) Yok etme, öldürme
t.+ it- 540b/08
t.+ ol- 529a/10, 529b/02

temāşā (*Far.*) Bakma, seyretme
t. 538b/08
t.+(seyr ü t. eyle-) 550b/06
t.+ eyle- 526a/14, 532a/09
t.+ it- 526b/18, 526b/23, 537b/06
t.+ya dur- 542a/05

temennā (*Ar. temennā*) Dilek, arzu
t. 522a/08
t.+ eyle- 533a/09, 546a/19, 549b/09
t.+ it- 527a/12, 533a/23, 535a/10,
543b/23, 545a/14, 545b/21,
548b/18, 549b/11
t.+dan 533a/20

ten (*Far.*) Beden, vücut
t. 527b/07

tenāvül (*Ar.*) Yiyip, içme
t.+ eyle- 541b/02
t.+ it- 543b/06

tenbīh (*Ar.*) Uyarma, uyarı
t.+ eyle- 523a/02, 523a/05,
524a/22, 524b/22, 528b/11,
530b/13, 533b/22, 538a/06
t.+ it- 545b/14
t.+ olın- 539a/04
t.+ ve te'kid eyle- 522a/18, 538a/04
t.+leri 530a/02

teng (*Far.*) Dar, sıkıntılı

t. 548a/02

Tenge Kişi adı
t. 537a/07

tenhā (*Far.*) Issız, içinde az insan bulunan
(yer)
t.+da 548a/08
t.+ya çek- 548a/10

tenhāca (*Far. +T.*) Yalnızken, kimse
yokken
t. 550b/01

tenhāla- (*Far. +T.*) Tenha duruma
getirmek
t.-duñ 538b/23

terbiye (*Ar.*) Eğitim
t.+ eyle- 522b/01
t.+ it- 522b/01, 522b/03

terbiyet (*Ar.*) Eğitim; görgü, edep, terbiye
t.+ gör- 548b/17

terk (*Ar.*) Bırakma, terk etme
t.+in 528a/20

tesellī (*Ar.*) Avutma, avunma, teselli
t.+ vir- 533b/07

teskīn (*Ar.*) Sakinleştirme, yatıştırma
t.+ eyle- 523b/15
t.+ ol- 551a/23

teslīm (*Ar.*) Verme, teslim
t.+(cān t. it-) 523b/05
t.+(kādere t. ol-) 521a/16
t.+ eyle- 521b/02
t.+ it- 528b/24
t.+ ol- 521a/15

teşrīf (*Ar.*) Şerefendirme, şeref verme
t.+ buyur- 546a/20, 549b/11

tevābi' (*Ar.*) Bir kimsenin hizmetinde
bulunanlar
t.+i 542a/13
t.+leri 542a/04, 542a/13
t.+lerinden 547b/09

tevārīḥ (*Ar.*) Tarih; geçmiş, mazi
t.+(erbāb-ı t.) 550a/13
t.+-i şāh-nāme 538a/19

tevbe (*Ar.*) Tövbe
t.+ ve istiğfār eyle- 535b/05

teveccūh (*Ar.*) Yönelme
t.+ eyle- 523b/08, 538a/25, 546b/10
t.+de 523b/13

tevezī' (*Ar.*) Dağıtma, dağıtılma

t.+ it- 538b/15
tezkere (Ar.) Tezkere, pusula
t. 546a/15
t.+yi 546a/15, 546a/16, 546a/17,
546a/19, 546a/19
tezyîn (Ar.) Süsleme, süs, bezek
t.+ it- 550b/18
tılsım (Ar. *tılsım*) Sihir, büyü, tılsım
t.+(dahme-i t.) 550a/15
tılsımât (Ar.) Esrarlı güçler, tılsımlar
t.+a(eşkâl-i t.) 527a/01
tımâr-hâneci (Far. +T.) Tımarhaneci
t. 544a/25
tinâb (Ar.) Kazığa bağlanan çadır ipi
t.+ların 532a/09
tırâka (Ar. *tırāk*) İki şeyi birbirine
vurmaktan çıkan ses, gürültü
t. 550b/25
t.+ kıp- 550b/24
t.+dan 550b/24
t.+nuñ 551a/02
tırnaķ Tırnak, pençe
t.+ları 530a/19
ticâret (Ar.) Alışveriş, ticaret
t.+e 547b/06
tîg (Far.) Kılıç
t. 528a/09, 530b/03, 532b/06,
532b/15, 533a/03, 534a/18,
534a/20, 536a/19, 537a/19
t.+(dal-ı t.) 522a/05
t.+ çek- 528b/01
t.+ ur- 532b/08, 533a/01
t.+a(el t. ur-) 531b/24
t.+den(dendân-ı t.) 528b/01
t.+den geçür- 530b/04
t.+ı(tu' me-i dendân-ı t. bürrân
eyle- 530a/16
t.+ı(tu' me-i dendân-ı t. bürrân ol-)
538a/01
t.+ı âteş-tâb 525a/21, 527b/24,
531b/17, 531b/19, 532b/08,
532b/13
t.+ı uğur 525b/16

t.+ı 525a/22, 525b/15, 528a/01,
528b/05, 531b/20, 531b/21,
532a/20, 533a/01
tîr (Far.) Ok
t. 529b/02, 541a/16
t.+(el t. ü kemân ur-) 541a/11
t.+ı ciger-kāvî 541a/11
t.+ı müjek 527b/07
titre- *krş.* **ditre-**
t.-mege başla- 530a/17
tîz (Far.) Çabuk, tez
t. 521a/11, 523b/12, 524b/20,
526b/07, 526b/09, 530b/02,
530b/21, 533a/21, 535b/14,
536a/08, 537a/11, 537b/08,
539b/14, 540a/11, 541a/11,
541b/21, 542a/19, 543a/11,
547a/02, 547a/04, 547a/07,
548a/17, 550b/02, 550b/03
t.+ geç- 534a/15, 545a/04
t.+ gel- 543b/10
t.+ getür- 551a/06
t.+ ol- 539b/04, 539b/05, 539b/06,
539b/19
tiziyye Çabucak, tezce, derhal, hemen
t. 525b/12, 538a/25, 539b/03,
545a/11
toğrı *krş.* **doğrı**
t. 525a/19, 525b/09, 525b/11,
526b/12, 526b/15, 527a/03,
530b/03, 530b/08, 531b/02,
532b/11, 533b/12, 535a/18,
537b/06, 551a/04
toğrıl- Doğrulamak
t.-up 536b/03
toğmluķ Tohumluk
t.+ hıyâra dön- 530a/19
toķın- Etkilemek, tesir etmek
t.-ur 523b/02
toķsan Doksan
t. 546b/06, 551a/25
toķuz Dokuz
t. 534b/17, 539b/20, 546b/06,
551a/25
toķuzıncı Dokuzuncu
t. 536a/13

tol- *krş. dol-*
t.-dı 532a/18, 532b/02, 536a/21
t.-dı(gözleri yaş-ıla tol-) 544b/05

toldır- *krş. doldur-*
t.-up 531a/06, 531a/06

toldur- *krş. doldur-*
t.-dılar 538b/17

tolı dizgin Son hızla
t. 528a/05, 542a/21
t.+ gel- 536b/13

top Mızrağın sivri kısmından önce gelen küre biçimindeki bölümü
t. 525a/09, 527b/09, 532a/02

torba (*F. tōbre*) Torba
t. 528b/08, 528b/16, 530b/09,
530b/12, 530b/16, 531a/05,
531b/02, 531b/05
t.+da 531b/02
t.+dan 531b/08
t.+nuñ 531b/02
t.+yı 530b/10, 531a/10, 531a/10,
531a/12, 531a/13, 531b/05

torıtop Derlenip toparlanmış olarak
t.+ ol- 525a/25

toz Toz
t. 536a/23, 544a/09, 544a/09
t.+ qop- 530b/21
t.+ı-la 528b/13

tūğ (*Far.*) Tuğ
t.+lar 535a/21

tuħfe (*Ar.*) Hediye, armağan
t. 550a/16

tulumba (*İt. tromba*) Sıvıları bir taraftan çekip diğere tarafa vermeye, alçak yerlerden yüksek yerlere çıkarmaya yarayan araç, pompa
t.+ kodır- 550a/20

tu'me (*Ar.*) Yiyecek, azık, lokma
t.+i dendān-ı tīg-ı bürrān eyle-
530a/16
t.+i dendān-ı tīg-ı bürrān ol-
538a/01

tur- *krş. dur-*
t.-a-bil- 528a/08

t.-a-var- 540a/02
t.-dı 521a/09, 524b/24, 525b/02,
536b/13, 549b/03
t.-miş 522a/02
t.-up 523a/10, 528b/11, 530a/14
t.-up(ayağa tur-) 533a/09
t.-up(yirinden tur-) 530b/21,
547b/16
t.-up(yirlerinden tur-) 526a/25,
533a/18
t.-ur 530a/04, 531b/10
t.-ursun 537a/09

Tūrān Yer adı

t. 525a/25, 529b/21, 530b/07,
532a/09, 532a/09, 532a/09,
532a/09, 532a/17, 532b/01,
532b/05, 534a/20, 535a/25,
536a/19, 536b/11, 537b/01
t.+('asker-i t.) 533a/04
t.+('azm-i t. it-) 524a/08
t.+(pādişāh-ı t. it-) 538a/05
t.+(şāh-ı t.) 537a/09
t.+a('asker-i t.) 534a/22
t.+a(leşker-i t.) 533b/13
t.+a(ordu-yı t. ir-) 531a/14
t.+a(taht-ı t.) 538a/23
t.+da 522a/12
t.+dan 521b/03, 523a/11
t.+ı-la('asker-i t.) 532a/06
t.+zemīn 521a/18
t.+ı('asker-i t.) 528b/03

Tūrān-zemīn Turan ülkesi

t.+(pādişāh-ı t. ol-) 537b/03
t.+(şehzāde-yi t.) 530a/02

Tūrānī Turanlı

t.+ler 529a/07, 529a/18, 538b/07
t.+lerden 522a/12, 523a/14,
524a/01
t.+lere 521a/15
t.+leri 525b/06, 534a/22, 536a/20
t.+lerün 538b/05
t.+lerüñ 532b/02

turra (*Ar.*) Tokmak

t.+ ur- 531a/20
t.+lar ur- 533a/05

Tūs Kişi adı

t. 530b/23, 538a/09, 538a/25,
538b/08, 538b/11, 538b/13,
538b/19, 538b/20, 538b/21,
538b/21, 538b/23, 538b/23,
539a/01, 539a/05, 539a/06,
539a/10, 539a/20, 539a/20,
539a/22, 539b/03, 539b/06,
539b/10, 539b/11, 539b/14,
539b/18, 539b/21, 539b/23,
539b/23, 539b/25, 540a/03,
540a/04, 540a/13, 540a/16,
540a/17, 540a/20, 540a/22,
540b/02, 540b/05, 540b/05,
540b/10, 540b/11, 540b/11,
540b/14, 540b/16, 540b/19,
540b/19, 540b/20, 540b/21,
540b/21
t.+a 538a/05, 538b/07, 538b/19,
538b/20, 538b/21, 539a/20,
539b/05, 540a/12, 540b/08,
540b/13
t.+dan 537b/03
t.+ı 538a/03, 538a/05, 538a/25,
540a/08, 540a/18, 540b/06,
540b/19
t.+uñ 538b/17, 538b/21, 539b/07,
540a/19, 540b/05, 540b/08

Ṭus-ı şeh-bāz *krş.* **Ṭus**

t. 538a/04, 540b/17

Ṭus ibni Nūzer *krş.* **Ṭus**

t. 538a/08, 540a/25

t.+i 538a/23

ṭut- Elle kavramak; yakalamak, ele geçirmek; alıkoymak, zaptetmek; kaplamak; farz etmek, saymak
t. 549a/15
t.-ardı(akrān ṭut-) 541b/10
t.-arsın 539a/15
t.-dı 521a/25, 532a/02, 540a/01
t.-dı(mekān ṭut-) 547a/24
t.-dı(rikābın ṭut-) 550b/02
t.-dı(yüz ṭut-) 546a/08
t.-dılar(mekān ṭut-) 547a/24
t.-mayup(ḳulak ṭut-) 523b/14
t.-mıṣ 526b/06, 528a/25
t.-uñ 540a/03

t.-up 521a/15, 523a/16, 523b/09,
525a/09, 525a/11, 525a/15,
525a/16, 527b/10, 532b/11,
533b/07, 535a/02, 535b/13,
536a/13, 539b/23, 540b/03,
543b/07, 547b/09, 548b/11

t.-up(girü ṭut-) 542a/25

t.-up(girüden ṭut-) 542b/06

t.-up(muḥkem ṭut-) 542a/24

t.-up(şaf ṭut-) 542a/05

ṭutdur- Yakalatmak

t.-dı 540a/04

ṭutul- Hareketten kesilmek

t.-up(nuṭḳı ṭutul-) 530a/13

ṭutuş- Vuruşmak, çekişmek

t.-alum(düvāl ṭutuş-) 549a/14

tü “Yazıklar olsun” anlamında esef bildiren ünlem

t. 522a/09

tükür- (Yüzüne) tükürmek

t.-di(yüzine tükür-) 522a/09

türbe (*Ar.*) Türbe, mezar

t. 535a/07, 535a/07, 535a/16

t.+ yapdır- 535a/06

t.+ yapdur- 522a/20

türbe-dār (*Ar.* + *Far.*) Türbeyi bekleyen ve ona hizmet eden kimse

t.+ dik- 535a/16

Türk Kavim adı

t. 524a/21, 531b/24

t.+ler 536b/22

Türkistān Yer adı

t. 536a/17, 537a/15

t.+(dilāverān-ı t.) 531b/10

t.+(memālik-i t.) 524a/12

-U-

u (*Far.*) Ve (bağlaç)
u. 531b/24

‘**ubūr** (*Ar.*) Bir suyun öte yakasına geçme
u.+ it- 524b/10, 538a/09, 540a/20,
540a/22, 540b/08

uç Uç taraf, uç
u.+ı-la(ucı-la)(el u.) 541b/25
u.+na(ucına)(başı u. gel-) 523b/17
u.+ında(ucında) 523b/17
u.+ından(ucından) 530a/18

uç- Uçmak
u.-up(taşraya uç-) 530b/01

uçur- Uçurmak
u.-(haber uçur-) 538a/06

uğra- 1. Yakalanmak, giriftar olmak
u.-dı 541a/11
u.-duğın 536b/15
u.-dum 522a/10
u.-miş(şerrine uğra-) 551a/19
2. Gitmek, uğramak
u.-dı 530a/22
u.-dı(każāya uğra-) 551a/02
u.-dık(derde uğra-) 541b/19
u.-yup 546a/02, 550a/06, 550b/10
3. Rastlamak, tesadüf etmek
u.-yup 3525b/04, 3536a/07

uğur 1. Bereket, şans, talih
u.+ ol- 544a/25
2. Yön, yol
u.+dan 533a/08
u.+na(uğrına)(tiğ-ı u.) 525b/16

uğurla- Çalmak
u.-yalum 550b/01

uğ (Ses taklidi ortak kelime) Kullanıldığı
yere ve sesin tonuna göre bir acıyı,
ağrı, ızdırıp, pişmanlık, esef, acıma,
ümitsizlik vb. duyguları ifade eder
u.+ di- 543a/01

‘**uhde** (*Ar.*) Vazife, birinin üzerinde
bulunan iş
u.+sinden 526a/11

‘**uqāb** (*Ar.*) Karakuş, kartal, tavşancıl kuşu

u. 550b/16

ūlā (*Ar.*) Birinci, ilk
u. 540a/18

u.+dan(vehle-i ū.) 541b/13

ulu Ulu, yüksek, yüce; büyük
u. 524a/19
u.+larına 539a/03

um- Ümit etmek, beklemek, ummak
u.-mazdı(kuvvet um-) 536a/02

unut- Unutmak
u.-ma 522b/11, 543a/05, 548a/25
u.-mañ 543b/25
u.-up(unudup) 537b/08

ur- Vurmak

u.-(gürz ur-) 544b/05
u.-a 521a/10, 548b/09

u.-a(zemīne ur-) 542b/11
u.-an 543a/02

u.-an(teber ur-) 546b/06
u.-asın(tāziyāne ur-) 539a/17
u.-ayor 522b/24

u.-ayum(ḍarb ur-) 542a/21
u.-ayum(gürz ur-) 525a/15
u.-dı 522a/17, 527a/03, 528a/20,
532a/23, 536a/04, 536a/10,
536a/12, 541a/09, 542a/25

u.-dı(ḍarb ur-) 541b/14, 543a/01
u.-dı(ḍarb-ı gürz ur-) 525b/14,
541b/23

u.-dı(ḍarb-ı şedīd ur-) 542b/06
u.-dı(el ḥançere ur-) 549b/03

u.-dı(el nīze-yi Süleymān ibni
Devvār’a ur-) 528a/03

u.-dı(el tīga ur-) 531b/24
u.-dı(gürz-i şedīd ur-) 536a/15
u.-dı(mestlige ur-) 526b/20

u.-dı(na‘ra ur-) 530a/16
u.-dı(tīg ur-) 533a/01

u.-dı(ṭurra ur-) 531a/20
u.-dı(yire ur-) 532a/02

u.-dı(zemīne ur-) 525b/04, 549b/03
u.-dılar 529b/01

u.-dılar(bünyād ur-) 545b/13
u.-dılar(el cāma ur-) 526a/01

u.-dılar(ṭurralar ur-) 533a/04
u.-dıñuz 540a/02

- u.-duğı 541a/16
u.-duğda 548b/11
u.-duğda(gürz ur-) 541b/25
u.-dum 541a/21
u.-duñ 543a/04
u.-ınca(yire ur-) 540a/03
u.-ırum 539a/18
u.-ma 523a/01
u.-mağa(boynın ur-) 521a/17
u.-mağ(ṭabl-bāz ur-) 531a/21
u.-mağdur 549a/20
u.-uñ 530a/14
u.-up 525b/14, 528b/05, 528b/05,
529a/07, 541a/12, 541a/14,
541a/17, 547b/04, 548b/23
u.-up(bend ur-) 550b/21
u.-up(ḍarb-ı gürz ur-) 541b/21
u.-up(el gürze ur-) 535b/11,
535b/14, 541b/21
u.-up(el gürz-i girāna ur-) 541b/14
u.-up(el ḥançere ur-) 549b/05
u.-up(el nīze-yi cān-sitāna ur-)
536a/04
u.-up(el nīzeye ur-) 525a/24,
527b/06, 535b/08
u.-up(el tīr ü kemān ur-) 541a/11
u.-up(gürz ur-) 542a/25, 542b/08
u.-up(kılıç ur-) 532b/01, 532b/08
u.-up(mühür ur-) 528b/22
u.-up(müşṭ ur-) 531b/02, 550b/21
u.-up(na'ra ur-) 526b/25, 529a/14,
531b/20, 536b/14
u.-up(pençe ur-) 550b/17
u.-up(pervāz ur-) 550b/09
u.-up(tāziyāne ur-) 540a/01
u.-up(tīğ ur-) 532b/08
u.-up(yire ur-) 523b/09
u.-up(zemīne ur-) 527a/05, 528a/24
u.-urđı(na'ralar ur-) 532a/20
u.-urlardı 547b/05
uruc (*Ar.*) Yükselme, yukarı çıkma
u.+ eyle- 521b/08, 546b/22
uryān (*Ar.*) Kınından çekilmiş (kılıç,
hançer vb.)
u.+ it- 525a/21, 527b/24, 531b/17
- ušan-** Bıkmak, usanmak
u.-madı 532a/15
u.-up 550a/20
uşlat- Uşlatmak, uslu bir duruma getirmek
u.-ayum(uşladayum) 549a/05
u.-ırlar(uşladırlar) 523a/02
uşül (*Ar.*) Yöntem, tertip
u. 550b/06
utan- Utanmak
u.-up 543a/03
uy- Uymak, kanmak, inanmak
u.-ar 539a/08
u.-maduğça 541b/19
uyu- Uyumak
u.-dı 526a/15, 533a/13, 537b/07
u.-dılar 526a/15
u.-maduğ 526b/03
u.-rken 550b/24
u.-ya-kał- 550b/06
uzak Uzak
u. 547b/14
u.+a(uzaga) 532a/14
u.+dan 532a/14
uzan- Uzanmak
u.-up 526b/25
uzat- Uzatmak
u.-up(uzadup)(el uzat-) 527b/08
u.-up(uzadup)(kol uzat-) 530a/18,
536b/14
uzun Uzun
u. 547a/07, 547a/10

-Ü-

üç Üç (sayı ismi)

ü. 521b/02, 522b/01, 524a/03,
525a/23, 528a/02, 528b/02,
529a/11, 531a/08, 532b/01,
532b/01, 532b/05, 532b/05,
533b/03, 533b/03, 534a/16,
534b/17, 534b/17, 537b/12,
537b/13, 537b/13, 538a/01,
540a/01, 543a/01, 550a/11
ü.+ini 531b/07

üçer Üçer

ü. 525b/06

üçüncü Üçüncü

ü. 534a/16, 549b/17

ümîd (*Far.*) Umut, beklenti, ümit

ü.+i-le 542a/02, 549a/09, 549a/20
ü.+üm 544a/17

ürk- Korkuya kapılmak, çekinmek

ü.-üp 532a/02

üst Üst, üzeri

ü.+i 539a/17, 540a/03
ü.+ine 522a/13, 529a/25
ü.+ine(baş ü.) 524b/19
ü.+ine yüri- 531b/14
ü.+ündür(el elden ü.) 548a/13
ü.+üne(baş ü.) 549b/14

üstād (*Far.*) Herhangi bir alanda üstün bilgisi olan

ü. 522a/22, 532a/04ve, 533b/02,
537b/04
ü.+ı sühān-sāz 522a/20

üş- Toplanmak, üşüşmek, yığılmak

ü.-diler 536a/17

üz- Kırmak, üzmek

ü.-mege başla- 532a/18

üzengü Ata binmek için üzerine basılan halka

ü.+ye 535b/14

üzere Üzerine, üzerinde

ü. 521a/22, 521a/24, 522a/25,
524a/12, 524a/15, 525a/06,
526a/25, 528b/10, 528b/16,
529b/06, 529b/10, 530b/18,
532a/20, 533b/11, 534a/01,
534a/16, 534a/24, 536a/09,
538b/07, 539a/10, 540a/15,
541a/01, 541a/05, 544b/05,

544b/08, 545b/21, 546a/11,
546a/14, 546b/25, 548a/22,
549a/13, 550a/11, 550b/09,
550b/09, 550b/11, 551a/09,
551a/15

ü.+(ayağ ü. dur-) 542b/02

ü.+(ayak ü. kalk-) 531a/12

ü.+(dizleri ü. dur-) 542a/25

üzeri Üst, üzeri, üstüne

ü.+me 541a/14

ü.+nde 523a/16, 524a/19, 525a/02,
526b/19, 529b/19, 541a/13,
542a/20

ü.+ndedür 537b/08

ü.+nden 526b/23, 530a/04,
537a/01, 549b/08

ü.+ne 521a/04, 522a/20, 522a/21,

522b/05, 525b/12, 527a/22,
527a/22, 528a/04, 528b/11,
528b/12, 528b/20, 528b/20,

528b/22, 528b/24, 529a/12,
529a/21, 529b/07, 530a/15,
530a/21, 530a/24, 531a/13,

531b/24, 532b/13, 533b/21,
534a/02, 536b/03, 537a/13,
541a/08, 541a/11, 541b/13,

543a/01, 547b/16, 547b/16,
548a/05, 548b/05, 550a/11

ü.+ne(baş ü.) 524a/01

ü.+ne(baş ü. ol-) 545b/08

ü.+ne(el baş ü. koy-) 528b/10

ü.+ne yüri- 525b/06, 527a/04,
537a/12, 542a/24, 549b/03

üzil- Kırılmak, üzölmek

ü.-üp 540a/22

-V-

vādī (*Ar.*) İki dağ arasında kalan arazi,

vadi

v.+ler 527a/03

Vāferādem Kişi adı

v. 529a/10

vāfir (*Ar.*) Çok, bol

v. 525a/19, 529b/11, 530a/05,

530a/07, 533a/16, 535a/14,

539a/20, 543a/03, 544a/05, 547b/16

vāh (*Ar.*) Acıma, yakınma anlatan ünlem;

vah, yazık

v.+(āh v. it-) 522a/02

vaḳ'a (*Ar.*) Hadise, olay

v. 522a/11, 524a/10

v.+ ol- 538a/22

v.+sın 523b/23

v.+sında 545b/25

v.+yı 521b/10

vaḳāyi' (*Ar.*) Vak'alar, hadiseler

v.+i rüzgār 538a/16

v.+i 540b/23

vāḳi'ā (*Ar.*) Gerçek, gerçi

v. 523a/10

vāḳi'a (*Ar.*) Başa gelen, vuku bulan iş,

hadise

v.+nuñ 537b/11

vāḳi' (*Ar.*) Başa gelen, meydana gelen,

vuku bulan

v.+ ola-yaz- 542b/04

v.+ ol- 542a/08, 544b/10, 546b/25,

548a/12, 550b/13

vaḳt (*Ar.*) Zaman, vakit

v.+de 545a/11

v.+i ḥāb 533a/16

v.+i 544b/10, 547a/10

v.+i(ḳuṣlīḳ v.) 539a/09

v.+inde gel- 546b/07

v.+ine 528b/24

vālide (*Ar.*) Anne

v.+si 522b/25, 526a/23, 544b/09,

551a/23

v.+si-le 535a/04

v.+sine 522b/10, 522b/25

v.+sinüñ 551a/23

var Bulunan, mevcut olan şey, var

v. 521a/03, 521a/04, 523a/15,

523b/10, 523b/13, 524a/15,

524a/17, 524a/19, 524a/20,

524b/03, 524b/03, 524b/11,

524b/14, 525a/02, 525a/16,

526a/06, 526a/07, 526a/07,

526b/13, 527b/07, 527b/21,

528a/01, 529b/19, 530a/12,

531b/02, 532a/05, 534b/03,

535a/24, 535b/05, 535b/14,

536a/19, 536a/20, 536b/09,

539a/01, 539a/18, 540a/03,

540a/06, 541a/13, 541b/05,

542a/02, 542a/10, 542b/09,

543b/09, 543b/25, 544a/05,

545a/07, 545a/09, 545a/15,

545b/07, 545b/09, 545b/14,

546b/11, 546b/16, 547a/13,

547a/24, 547a/24, 547b/06,

547b/16, 547b/25, 548a/02,

549a/03, 549a/04, 549a/07,

549b/18, 550a/05, 550a/25,

550b/06, 550b/14, 551a/09,

551a/14

v.+ ol- 527b/02

v.+dur 521a/12, 522a/02, 523a/22,

523b/02, 526b/10, 526b/13,

531b/05, 532a/09, 534b/09,

534b/11, 534b/22, 538b/08,

538b/23, 539a/18, 540a/03,

540b/01, 540b/04, 544a/24,

546b/19, 548a/15

v.+ıdı 524a/19

var- Erişmek, ulaşmak, gitmek, varmak

v. 521a/02, 522a/16, 522b/24,

523b/15, 524a/01, 524b/16,

525b/21, 527a/13, 527a/23,

528b/08, 529a/01, 530b/04,

530b/10, 531a/10, 531a/17,

533a/10, 533a/14, 533a/19,

533a/25, 533b/22, 535b/07,

540a/23, 543a/19, 543a/23,

543b/05, 544a/04, 545a/08,

546a/15, 546b/20, 548b/23

v.-a-it- 533b/22

v.-alum 532a/07, 538b/13

v.-an 550a/23

v.-asın 547b/16

v.-ayım 527a/07

v.-ayum 534b/22, 544a/17,
548b/10, 549a/01
v.-dı 528b/04, 529b/01, 529b/02,
540b/13, 545b/02
v.-dı(dura-var-) 525a/10, 527a/04,
527b/10
v.-dı(fikre var-) 531b/04
v.-dı(hāba var-) 550b/06, 550b/06
v.-dı(öñine var-) 531b/09
v.-dı(tura-var-) 540a/02
v.-dılar 526a/20, 533a/04, 533a/18,
534b/19, 545b/19, 548b/02
v.-duğda 522b/13, 523a/11,
533b/17, 533b/24
v.-duğda(yağın var-) 528a/14
v.-dum 539a/04, 540a/13
v.-ınca 522b/01, 522b/03, 523b/04,
524a/13, 524b/07, 524b/16,
525b/21, 528a/21, 533a/01,
535b/11, 538a/12, 538a/25,
539a/04, 547a/17, 547a/18
v.-ınca(başından ayağa var-)
546a/06
v.-mağ 534b/19
v.-mağ(varmağa) 547b/16
v.-mam 545a/11
v.-miş 546a/04
v.-miş(hāba var-) 550b/11
v.-sın 543b/19
v.-sun 524b/16, 545a/19
v.-uñ 538b/15, 539b/21
v.-up 521b/12, 522b/04,
522b/21, 523a/03, 523a/15,
523b/20, 524a/23, 526a/10,
526a/25, 526b/19, 527a/08,
527a/12, 527a/14, 527b/02,
529a/21, 533a/24, 533b/15,
533b/17, 533b/20, 536a/03,
536a/10, 537b/05, 538b/07,
538b/21, 539a/17, 539b/23,
540a/02, 541a/18, 541a/20,
542a/09, 542a/15, 543a/14,
543a/18, 545b/03, 545b/16,
545b/16, 546a/03, 546a/13,
546b/05, 546b/10, 546b/11,
546b/15, 546b/20, 547b/14,
547b/16, 547b/23, 548a/25,

550b/06, 551a/02, 551a/20,
551a/24

v.-up(haber var-) 529b/11

varıl- Ulaşılmak, varılmak

v.-maz 521a/12

vaşf (*Ar.*) Bir kimsenin veya şeyin
durumunu anlatarak tarif etme

v.+ eyle- 550a/11

v.+ olın- 532a/09, 540b/01

vaşiyet (*Ar.*) Vasiyet

v.+i 522a/25

vañan (*Ar.*) Yurt, vatan

v.+(şalā-yı v. it-) 546b/11

vā-veylā (*Ar.*) Çığlık, yaygara, feryat

v. 522a/01

važ^c (*Ar.*) Koyma, koyulma

v.+ eyle- 541a/11

v.+ it- 550a/14

v.+ı haml 522a/21

v.+ı haml eyle- 522a/18

v.+ı haml it- 522a/22, 547a/02

v.+ından 541a/23, 541b/18

ve (*Ar.+Far.*) Ve bağlacı

v. 521a/04, 521a/05, 521a/09,

521a/12, 521a/12, 521a/13,

521a/16, 521a/17, 521a/21,

521b/03, 521b/06, 521b/06,

521b/08, 521b/08, 521b/09,

521b/12, 522a/01, 522a/07,

522a/08, 522a/08, 522a/15,

522a/16, 522a/17, 522a/22,

522a/24, 522a/24, 522b/01,

522b/05, 522b/08, 522b/11,

523a/02, 523a/03, 523a/05,

523a/11, 523a/16, 523a/18,

523a/18, 523a/18, 523a/18,

523b/06, 523b/06, 523b/16,

523b/22, 524a/03, 524a/03,

524a/03, 524a/05, 524a/06,

524a/06, 524a/08, 524a/13,

524a/13, 524a/13, 524a/13,

524a/13, 524a/13, 524a/15,

524a/16, 524a/17, 524a/18,

524a/22, 524a/24, 524b/04,

524b/04, 524b/07, 524b/22,

525a/02, 525a/06, 525a/10,

525a/13, 525a/16, 525a/23,

525a/25, 525b/04, 525b/06,
525b/13, 525b/13, 525b/19,
525b/19, 525b/19, 525b/22,
525b/22, 525b/22, 525b/25,
525b/25, 526a/03, 526a/06,
526a/07, 526a/09, 526a/14,
526a/15, 526a/15, 526a/15,
526a/17, 526a/19, 526a/20,
526a/23, 526b/06, 526b/13,
526b/17, 526b/25, 527a/03,
527a/08, 527a/11, 527a/15,
527a/15, 527a/18, 527a/20,
527a/22, 527b/09, 527b/09,
527b/23, 527b/23, 528a/03,
528a/05, 528a/07, 528a/10,
528a/14, 528a/24, 528b/01,
528b/02, 528b/04, 528b/07,
528b/07, 528b/07, 528b/09,
528b/15, 528b/15, 528b/22,
529a/11, 529a/14, 529a/17,
529a/19, 529a/21, 529a/22,
529a/23, 529a/25, 529b/02,
529b/03, 529b/07, 529b/08,
529b/15, 529b/17, 529b/17,
529b/20, 530a/02, 530a/02,
530a/02, 530a/04, 530a/10,
530a/19, 530a/19, 530b/04,
530b/07, 530b/07, 530b/09,
530b/09, 530b/10, 530b/11,
530b/15, 530b/19, 531a/05,
531a/05, 531a/09, 531a/12,
531a/12, 531a/13, 531a/17,
531a/25, 531a/25, 531a/25,
531b/06, 531b/06, 531b/07,
531b/23, 531b/24, 531b/24,
531b/24, 531b/24, 532a/01,
532a/02, 532a/04, 532a/08,
532a/09, 532a/09, 532a/09,
532a/13, 532a/17, 532a/22,
532b/02, 532b/02, 532b/02,
532b/04, 533a/01, 533a/01,
533a/04, 533a/06, 533a/06,
533a/07, 533a/08, 533a/08,
533a/10, 533a/10, 533b/01,
533b/02, 533b/04, 533b/12,
533b/21, 534a/01, 534a/02,
534a/07, 534a/08, 534a/09,
534a/24, 534a/24, 534b/06,
534b/12, 534b/20, 534b/23,
534b/23, 534b/24, 535a/07,

535a/08, 535a/12, 535a/14,
535a/14, 535a/14, 535a/15,
535a/16, 535a/18, 535a/23,
535b/03, 535b/05, 535b/08,
536a/03, 536a/07, 536a/18,
536a/20, 536a/20, 536a/21,
536a/23, 536b/11, 536b/15,
536b/18, 536b/22, 536b/22,
537a/02, 537a/02, 537a/02,
537a/05, 537a/06, 537a/06,
537a/06, 537a/07, 537a/07,
537a/08, 537a/10, 537a/11,
537a/12, 537a/13, 537a/19,
537a/22, 537a/23, 537a/25,
537b/01, 537b/01, 537b/06,
537b/08, 537b/12, 538a/02,
538a/04, 538a/07, 538a/07,
538a/09, 538a/11, 538a/13,
538a/15, 538a/15, 538a/15,
538a/16, 538a/16, 538a/16,
538a/19, 538a/20, 538a/20,
538a/20, 538a/25, 538a/25,
538b/03, 538b/03, 538b/06,
538b/06, 538b/08, 538b/08,
538b/08, 538b/08, 538b/15,
538b/21, 539a/02, 539a/03,
539a/04, 539a/06, 539a/10,
539a/11, 539a/12, 539a/13,
539a/15, 539a/17, 539a/17,
539a/20, 539b/01, 539b/07,
539b/07, 539b/08, 539b/11,
539b/11, 539b/12, 539b/13,
539b/13, 539b/16, 539b/16,
540a/06, 540a/06, 540a/09,
540a/10, 540a/14, 540b/01,
540b/04, 540b/07, 540b/19,
540b/21, 540b/21, 540b/24,
541a/01, 541a/02, 541a/03,
541a/05, 541a/06, 541a/10,
541a/12, 541a/16, 541a/18,
541a/20, 541b/05, 541b/07,
541b/12, 541b/17, 542a/04,
542a/25, 542b/02, 542b/02,
542b/07, 542b/10, 543a/01,
543a/02, 543a/06, 543a/20,
543b/03, 543b/06, 543b/08,
543b/18, 543b/19, 543b/19,
544a/04, 544a/04, 544a/12,
544a/15, 544a/18, 544b/05,
544b/13, 545a/11, 545a/15,

- 545a/15, 545a/17, 545a/22,
545a/22, 545a/25, 545b/02,
545b/12, 545b/14, 545b/14,
545b/15, 545b/16, 545b/16,
545b/19, 545b/19, 545b/19,
545b/22, 545b/25, 546a/07,
546a/13, 546a/14, 546a/16,
546a/23, 546b/02, 546b/07,
546b/11, 546b/17, 546b/18,
546b/22, 546b/25, 547a/03,
547a/03, 547a/07, 547a/11,
547a/16, 547a/18, 547a/18,
547a/20, 547a/24, 547a/24,
547b/04, 547b/09, 547b/10,
547b/11, 547b/13, 547b/16,
547b/16, 547b/25, 548a/01,
548a/03, 548a/06, 548a/06,
548a/25, 548b/11, 548b/18,
548b/23, 549a/01, 549a/01,
549a/03, 549a/03, 549a/04,
549b/02, 549b/03, 549b/03,
549b/09, 549b/09, 549b/10,
549b/13, 549b/13, 549b/13,
549b/15, 549b/15, 549b/16,
549b/16, 549b/16, 549b/16,
549b/17, 549b/17, 549b/18,
549b/21, 549b/21, 549b/23,
549b/23, 550a/04, 550a/06,
550a/08, 550a/11, 550a/13,
550a/13, 550a/13, 550a/13,
550a/14, 550a/14, 550a/14,
550a/14, 550a/14, 550a/14,
550a/17, 550a/21, 550b/04,
550b/04, 550b/13, 550b/13,
550b/16, 550b/17, 550b/17,
550b/18, 550b/21, 550b/21,
551a/09, 551a/12, 551a/18,
551a/18
- vecāhet** (Ar.) İtibar, haysiyet, onur
v.+i cesāmet 550b/14
- vech** (Ar.) Üslup, tarz, şekil
v.+ile 544a/14, 548a/18
v.+le 544a/05
- vedā** (Ar. *vidā*) Ayrılma, ayrılış
v.+ eyle- 521a/06
v.+ it- 539a/20, 540b/21, 546b/04,
546b/15
- vedalaş-** (Ar. +T.) Vedalaşmak
v.-up 544a/07
- vefā** (Ar.) Sözünde durma, doğruluk
v.+('ömr v. it-) 543b/25
- vehle** (Ar.) Dakika, an, lahza
v.+i ülä 541b/13
- vehm** (Ar.) Kuruntu, endişe, vehim
v.+ al- 523a/19, 523a/23
v.+ it- 525a/25
- vekīl** (Ar.) Vekil
v. 549b/18
- velākin** (Ar.) Ama, fakat
v. 541a/24
- velākine** (Ar.) *krş.* **velākin**
v. 539a/19
- veled** (Ar.) Bebek, çocuk
v. 522a/23
v.+i zinā 521a/23
- veliy** (Ar.) Ermiş, eren
v.+dür 522b/16
- veyāhūd** (Ar. +Far.) Veya, ya da
v. 551a/09
- vezāret** (Ar.) Vezirlik, paşalık
v. 545b/05
- vezīr** (Ar.) Vezir
v. 529b/15, 529b/15, 529b/16,
529b/25, 530a/01, 530a/05,
530a/05, 530a/09, 530a/12,
530a/13, 530b/08, 531a/14, 531a/16
v.+e 529b/13, 530a/01, 530b/04
v.+i 529b/13
v.+üñ 530a/08
- vilāyet** (Ar.) İl, vilayet
v.+ine 537a/16, 544a/04
- vir-** Vermek; iletmek, eriştirmek; bir
duruma yol açmak; bağışlamak;
yaslamak, dayamak, uzatmak;
ödemek; söylemek, yemin etmek;
evlendirmek; *yardımcı fül*
v. 541b/04
v.-(alı-vir-) 548b/25
v.-(eline vir-) 546a/16
v.-(haber vir-) 531a/11, 531a/18
v.-(hazīne vir-) 538b/13
v.-(izin vir-) 548a/20
v.-(koyu-vir-) 527b/10
v.-(şalı-vir-) 527b/14
v.-(silki-vir-) 531a/11
v.-di 521b/13, 522a/17, 522b/01,
522b/03, 525b/22, 526a/24,

528b/13, 528b/24, 530a/02,
530a/16, 530b/09, 530b/16,
531a/06, 534b/16, 535a/10,
535a/13, 535a/16, 538a/16, 549b/16
v.-di(alı-vir-) 545b/13
v.-di(amān vir-) 528b/06
v.-di(atı-vir-) 527b/20, 527b/23,
529a/01
v.-di(atın depi-vir-) 544a/06
v.-di(berāber vir-) 525b/02,
542a/25, 542b/06
v.-di(destūr vir-) 538b/21
v.-di(el vir-) 545b/16
v.-di(eline vir-) 527a/18, 528b/22,
539b/10, 550a/14
v.-di(emānet vir-) 526a/03
v.-di(fenā vir-) 534a/22
v.-di(haber vir-) 530b/21
v.-di(iz̄in vir-) 533a/14
v.-di(kākı-vir-) 527a/12
v.-di(küşād vir-) 541a/12
v.-di(lenger vir-) 527b/09, 536b/21
v.-di(şadā vir-) 532a/05
v.-di(şalı-vir-) 530a/20, 531a/17,
540a/01
v.-di(silki-vir-) 531b/08
v.-di(yüriyü-vir-) 543a/06
v.-digi(haber vir-) 539b/21
v.-diler 526a/23, 527a/07, 534a/12
v.-diler(alı-vir-) 521a/08
v.-diler(cevāb vir-) 535a/04,
550a/08, 551a/12
v.-diler(haber vir-) 523b/08,
526b/04, 529b/23, 530b/20,
540a/15, 551a/23
v.-diñüz(taşra şalı-vir-) 540a/18
v.-dükde(haber vir-) 531a/15
v.-dükden 538b/13
v.-düm(korķu vir-) 548a/10
v.-ecek(halel vir-) 544a/05
v.-elüm(cevāb vir-) 525b/09,
542a/09, 542a/11, 548a/12, 551a/09
v.-em(cevāb vir-) 551a/02
v.-emedi(cevāb vir-) 521a/11
v.-en 545b/24
v.-eyüm(bī-kuşūr vir-) 549b/13

v.-eyüm(cevāb vir-) 547b/16
v.-ince(haber vir-) 538a/23
v.-ip(konaķ vir-) 538b/15
v.-ip(lenger vir-) 549a/21
v.-irs̄in 522a/13
v.-irüm 529a/12, 537a/05
v.-me(yol vir-) 529b/14
v.-medi(iz̄in vir-) 532a/07
v.-mediñüz(haber vir-) 542a/09
v.-mege(iz̄in vir-) 548a/21
v.-mek 541a/24
v.-mekdür(haber vir-) 542a/10
v.-mem 529a/01
v.-meyem 527b/19
v.-meyesiñüz(şalı-vir-) 538b/03
v.-meyesiz(taşra şalı-vir-) 539a/04
v.-mez 535b/06
v.-mez(el vir-) 522b/24, 550b/21
v.-mezler(taşraya şalı-vir-) 539a/05
v.-mezse 549a/01
v.-mezsin 541b/07
v.-miş 541a/25
v.-üp 527a/17, 528b/08, 529b/13,
535a/08, 547a/16, 547a/20
v.-üp(amān vir-) 537a/22
v.-üp(berāber vir-) 536a/11,
536a/15, 541b/14, 541b/22,
541b/24
v.-üp(cām vir-) 531a/08
v.-üp(eline vir-) 546a/15
v.-üp(haber vir-) 547a/09
v.-üp(hil' at vir-) 530b/18
v.-üp(iz̄in vir-) 528b/23, 548a/23
v.-üp(lenger vir-) 525a/10
v.-üp(meydān vir-) 528a/03,
535b/08, 541b/21
v.-üp(şalı-vir-) 546a/10
v.-üp(selām vir-) 529b/16, 544a/13,
544b/14
v.-üp(takvīt vir-) 534a/18
v.-üp(tesellī vir-) 533b/08
v.-ür 549a/02
v.-ür(fırşat vir-) 548a/23
v.-ür(haber vir-) 551a/24

v.-ür(nişâne vir-) 522a/01
v.-ürdiler(haber vir-) 538a/23
v.-ürler 539a/10
v.-ürse 549a/01
v.-ürseñüz 527a/15
v.-ürsin 539a/09,
v.-ürsin(şalı-vir-) 539a/17
v.-ürsün 541a/22
vīrān (*Far.*) Yıkık, harap, harabe
v. 547a/24, 547a/24
viril- Verilmek
v.-üp(izin viril-) 538a/16
vuḳū' (*Ar.*) Olma, oluş
v.+ı 530b/18, 537b/11, 540a/15
vuşūl (*Ar.*) Kavuşma, vuslat
v.+ında 535a/13, 539a/12, 539b/13
vü (*Ar.+Far.*) Ve bağlacı
v. 539a/02
vücūd (*Ar.*) Beden, varlık
v.+a gel- 523b/20
v.+a getir- 522a/23, 547a/02
v.+ı 525b/04, 537b/08, 546a/11
v.+ın 523b/09, 525a/02, 525a/21
v.+uñ 532b/13

-Y-

yā (I) (*Ar.*) Ey
y. 522a/03, 522a/10, 522a/11,
522a/12, 522a/16, 522a/17,
522b/22, 522b/24, 522b/25,
523a/01, 523a/14, 523a/23,
523b/01, 523b/02, 523b/18,
523b/25, 524b/18, 525a/23,
527a/14, 527a/15, 527b/18,
528a/01, 528a/06, 529b/04,
529b/20, 530a/05, 530a/05,
530a/12, 530b/04, 531b/05,
531b/06, 531b/14, 531b/14,
532b/07, 533b/16, 535b/02,

536a/05, 536a/14, 536b/14,
537b/08, 539a/10, 539b/11,
540b/19, 540b/21, 541a/17,
541b/01, 541b/11, 541b/15,
541b/17, 543a/04, 543a/13,
543a/15, 543a/17, 543a/19,
543a/23, 543b/04, 543b/13,
543b/14, 543b/23, 544a/06,
544b/02, 545a/02, 545a/08,
545b/05, 545b/06, 546b/08,
546b/17, 546b/20, 548b/22,
549a/11, 549a/15, 549a/25
yā (II) (*Far.*) Yahut, veya, yoksa; evet
y. 527b/16, 529a/12, 541b/05,
543a/06, 543b/16, 544b/03,
yāb (*Far.*) Yavaş
y. 521b/13, 521b/13, 529a/17,
529a/17, 535a/18, 535a/18,
547b/16,
yaban (*Far. yābān*) Dışarı, ıssız yer, başka
yer
y. 521a/10, 541b/11, 542b/04,
542b/09, 543a/02
y.+a 522b/20, 549a/06
y.+a at- 525a/23
y.+a söyle- 541b/15, 549a/05
yad Yabancı
y. 534a/01
y.+ it- 533a/16, 535a/16
yādigār (*Far. yād-gār*) Hatıra, yadigâr
y.+ı 527b/25
yağ Yağ
y. 538b/06
yağmā (*Far.*) Yağma, çapul
y.+ it- 535b/04, 539a/02, 547b/08
yağmala- Yağmalamak
y.-yup 540a/06
yāhūd (*Far.*) Veya, ya da
y. 529a/12, 541b/06, 543a/06,
543b/16, 544b/04
yağ- Yakmak
y.-dı(ğayret-i derūnın yağ-)
526b/09
y.-up(âteşe yağ-) 540a/06
yağa Yaka, uç, sınır; kıyı
y.+ların çak it- 547b/13
y.+sına 538a/09, 540a/21, 540a/22

- y.+sına yapış- 523b/03
y.+sından 523a/16
- yağdır-** Yaktırmak
y.-up(şu'le ve fânüs yağdır-) 532a/17
- yakın** Yakın
y. 524a/19, 526a/05, 529b/06, 534b/17, 545a/20, 546a/01, 547a/24, 547a/24, 551a/20
y.+ gel- 521b/13, 534b/22, 536b/20, 543b/20, 544a/09, 544b/12
y.+ ir- 544a/11
y.+ iriş- 544a/22
y.+ ol- 547a/24
y.+ var- 528a/14
- yalnız** Yalnız, tek başına, sadece
y. 521b/03, 528b/04, 528b/11, 528b/12, 529a/22, 529b/02, 529b/08, 531a/12, 532b/05, 544b/02, 548b/10,
y.+ kal- 538b/23
- yalman** Kılıç, hançer vb. nesnelere ucu, ağzı
y. 525a/09, 527b/09
y.+ -ı nize 525a/07, 525b/02, 525b/04
y.+ un 525a/25
- yalman-** Bir şey istemek
y.-up 525a/08, 527b/06
- yaman** Kötü, fena
y. 521b/11, 546a/08, 551a/09
- yan** Yan, taraf, yön; beraberinde, birlikte
y. 532b/12
y.+ ında 538a/25
y.+ ına 522a/03, 522a/06, 522a/07, 522b/06, 528a/13, 545a/15, 547a/24, 550a/23
y.+ ına al- 526b/15, 550b/18
y.+ ına kal- 540b/16
y.+ ınca 522b/15
y.+ ında 521b/13, 522b/05, 522b/06, 526a/15, 538a/14, 538a/18, 538b/03, 540b/21, 545b/03, 548b/10
y.+ larında 526b/24
- yanaş-** Yanaşmak, yaklaşmak
y.-mağa 548b/06, 548b/14
y.-up 526b/22, 529b/18, 530a/03
- y.-ur 529b/22
- yanaşdur-** Yanaştırmak, yaklaştırmak
y.-ayum 529b/20, 529b/22
y.-dılar 546a/18
- yanaşıl-** Yanaşmak iş yapılmak, yaklaşılmak
y.-mazdı 529b/03
- ya' nî** (*Ar.*) Yani
y. 528a/12, 530a/24, 531a/22, 538b/08, 543a/22, 548a/13
- yanıklan-** Yankılanmak
y.-dı 536a/23
- yaña** Taraf, tarafa, tarafta, taraftan
y. 534b/23, 534b/23, 536a/12, 541b/24
- yañıl-** Yanılmak, hata yapmak
y.-maz 548a/07
y.-urlar 534b/10
- yañış** Yanlış
y.+ yola git- 534b/12
- yap-** İnşa etmek, yapmak, kurmak
y.-alum 526a/21
- yapdır-** *krş.* **yapdur-**
y.-ayum(türbe yapdır-) 535a/06
- yapdur-** Yaptırmak, inşa ettirmek
y.-dı 522a/19, 550a/11
y.-duğı 523a/09
y.-sa(türbe yapdur-) 522a/20
- yapın-** (Bir nesneyi) kendine siper etmek
y.-madı 525a/17
- yapış-** Yapışmak, tutmak
y.-dı 523b/06
y.-dılar 549a/15
y.-mak(yağasına yapış-) 523b/03
y.-ur(çolına yapış-) 547a/24
- yar-** Yarmak, bölmek
y.-dı 533a/03
- yara-** Gerekli olmak, yaramak
y.-maz 547b/20
y.-maz(işe yara-) 523a/01
y.-r 530a/03, 540b/08, 544a/08
- yārān** (*F.*) Dostlar
y. 543b/06
- yarıl-** Yarılmak
y.-dı 532a/04ve
- yarın** İçinde bulunulan günden sonra gelen gün, yarın

- y. 522a/11, 529a/23, 535b/05,
539a/09, 539b/01, 545b/13,
551a/09
- yarınki** Yarına ait olan, yarın yapılacak olan
y. 526a/22
- yaş (I)** Göz yaşı
y.+ -ıla(gözleri y. -öl-) 544b/05
- yaş (II)** Doğuştan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman
y.+ına 522b/01, 522b/02, 522b/03,
522b/04, 547a/13, 547a/15,
547a/17, 547a/19
y.+ında 522b/01, 547a/13, 547a/23
y.+ından 547a/18
- yat-** Yatmak, uyumak; boylu boyunca uzanmak
y. 533a/11, 533a/14
y.-dı 533a/13
y.-up 526a/15, 526a/15, 533a/13
y.-ur 523b/17, 550b/25
y.-urken 545b/24
- yatur-** Yatırmak, yatmasını sağlamak
y.-dı 521a/24
- yay** İki ucu arasında bir giriş gerili olan eğri ve esnek ok atma aleti, yay
y.+ları 528a/17
- yaz-** 1. Yazıya geçirmek, yazmak
y.-up 527a/19, 528b/07, 551a/18
y.-up(ḥaṭ yaz-) 523a/13
y.-up(kāğıd yaz-) 535a/08
y.-up(muḥabbet-nāme yaz-) 535a/12
y.-up(nāme yaz-) 528b/20, 539a/09
2. Yaklaşma bildiren yardımcı fiil
y.-dı(ala-yaz-) 536a/09
y.-dı(ıra-yaz-) 542b/05
y.-dı(vāḳi' ola-yaz-) 542b/04
- yazuḳ** Yazık
y. 549a/03
- yedek** Yedek
y. 536b/02
- yedi** Yedi
y. 522b/01, 522b/01, 524a/06,
524a/08, 524b/09, 525b/20,
525b/22, 526a/04, 534a/05,
535a/03, 536a/19, 537b/02,
537b/04, 538a/02, 538a/16,
538a/22, 547a/07, 547a/17,
547a/18, 550a/11
- yedinci** Yedinci
y. 536a/13
- yedişer** Yedişer
y. 536a/13
- yegāne** (*Far.*) Bir, cık, tek
y. 546b/02
y.+(pādişāh-ı y. ol-) 522a/24
- yek-ceng** (*Far.*) Savaşları bir olan, birlikte savaşan
y.+ it- 536a/12
- yek-cihet** (*Far. +Ar.*) Fikirleri bir olan
y. 539a/11
- yek-dil** (*Far.*) Gönülleri birbirine uygun, bir gönülde olan
y. 539a/11
- yek-gürz** (*Far.*) Karşılıklı birbirine gürz atan
y. 541b/24
- yek-sān** (*Far.*) Bir, beraber
y.+ eyle- 540a/06
- yek-süvar** (*Far.*) Binicilikte emsalsiz; yiğit atlı
y. 544a/09
y.+ -ı İrānī 533b/06
y.+ -ı naḳḳāb-dār 529b/16
- yele** At, aslan gibi bazı hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar, yele
y.+sine 542b/07, 542b/08, 542b/10
- yemīn** (*Ar.*) Ant, yemin
y.+ eyle- 551a/15
y.+ it- 526a/23, 526b/03
y.+i 523b/10
- yen-** Yenmek, kazanmak
y.-dükden 526a/01
- yeşillen-** Yeşil duruma gelmek, yeşermek
y.-di 546a/05
y.-üp 546a/10
- yet-** Kâfi gelmek, yetmek
y.-mez(güci yet-) 550b/20
- yetiş-** Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak
y.-diler 535a/02
y.-düh 546b/07
y.-emeyüp 540b/08
y.-ti 539b/05
y.-üp 535b/08, 536a/04
- yetiştir-** Ulaşmasını sağlamak, yetiştirmek

y.-üp 536a/01
yetmiş Yetmiş
y. 521a/18, 521b/03, 524a/03,
525a/01, 526a/19, 548a/04,
548a/13, 548a/25, 548b/02,
548b/05, 548b/10, 548b/23,
549b/14
Yezdān (*Far.*) Allah
y.+ı Pāk 526b/12
yığ- Yığmak
y.-dılar 539b/03
y.-mişlar 539b/18
yıgıl- Yıgılmak, toplanmak
y.-dı 532a/20
yık- Yıkmak, dağıtmak, devirmek
y.-amadı 522b/21, 541a/14
y.-dı 537a/16, 537a/17, 541a/12
y.-dı(dār ağacın yık-) 521b/09
y.-dı(dārı yık-) 522a/06
y.-duğına(hāṭırım yık-) 544a/15
y.-muş('arzīn yık-) 541b19
y.-up 521b/08, 533b/03, 537a/05,
537a/09, 537a/18
yıkıl- Yıkılmak, düşmek, yığılmak
y. 544a/04, 543a/08
y.-dı 525b/14, 526b/21, 528a/16,
528b/05, 541a/09, 544b/02
y.-madı 541a/22
y.-miş 541a/22
y.-up 523b/04, 523b/06, 526b/18,
530a/16, 533a/03, 536a/16, 542b/03
yıl Yıl
y.+da 534b/15
yılan Yılan
y. 546a/10
y.+ı 546a/08
y.+uñ 546a/09
yıldız Yıldız
y.+ı 547a/07
yırt- Yırtmak, parçalamak
y.-up 528b/24
yi- Yemek
y.-diler 545b/19
y.-mege 525a/06, 527b/05
y.-mek 534b/15
y.-yelüm 541b/16
y.-yüp 550b/04

yigirmi Yirmi
y. 545b/22, 547a/07, 547a/24,
547b/22, 547b/25, 548a/15
yigit Yiğit
y.+dür 530a/10
yil Rüzgâr
y. 525a/10, 527b/09
yine Yeniden, bir daha, yine tekrar
y. 521a/01, 521a/08, 521b/09,
521b/09, 522b/20, 525a/25,
525b/06, 526b/21, 526b/21,
527a/17, 528a/03, 528a/22,
528b/04, 529a/10, 529a/12,
530b/21, 531a/02, 531a/06,
531a/06, 531b/07, 532a/09,
532a/22, 532a/22, 532b/04,
532b/06, 533b/06, 534a/03,
534a/12, 534a/12, 534a/15,
534a/16, 534b/20, 535a/14,
535a/15, 535a/20, 536a/04,
536a/24, 538a/13, 540b/07,
540b/13, 541a/05, 541a/23,
541b/18, 542a/03, 542a/10,
542b/02, 543a/01, 543a/22,
543b/25, 544a/08, 544a/11,
544b/04, 544b/09, 544b/10,
544b/11, 545b/16, 546a/10,
546a/19, 546b/03, 546b/11,
547a/22, 548b/06, 549a/25,
550a/14
yir Yer
y. 543b/11, 544a/09
y.+ göster- 530a/01
y.+öp- 521a/08, 522b/15, 522b/25,
523a/05, 528b/24, 533b/15,
537b/02, 538a/12, 538b/21,
539b/07, 540b/23, 543a/12,
546b/07, 549b/24, 549b/25
y.+de 522a/19, 526b/08, 526b/18,
533b/17, 533b/20, 533b/22,
539a/18, 539a/24, 541b/02,
541b/16
y.+den 521a/07, 539a/24, 546a/09
y.+e 521a/07, 521a/18, 521a/22,
522a/02, 522b/10, 526a/20,
526b/16, 526b/22, 527b/13,
528b/01, 528b/03, 530b/14,
530b/24, 534a/01, 534b/08,
537a/20, 538a/25, 539a/11,
539a/17, 539b/04, 539b/08,

540a/02, 541a/09, 541a/15,
541b/02, 541b/04, 542a/07,
542a/13, 542a/21, 543b/23,
543b/24, 547b/07, 548b/11,
548b/16

y.+e(kanı y. düş-) 521a/18

y.+e düş- 530a/19

y.+e mihla- 549a/24

y.+e ur- 523b/09, 532a/02, 540a/03,
549a/20

y.+i 530b/21, 535a/05, 539a/12,
539a/18, 539a/18, 539b/08,
539b/14, 540a/04, 540b/24,
545b/03, 547a/22

y.+inde 523b/22, 526a/25, 551a/07

y.+inde(yirlü y.) 531a/01, 533a/18,
538a/03, 545a/06

y.+inden 523a/22, 525a/13,
526b/09, 527b/14, 527b/17,
545a/09

y.+inden dur- 533a/21

y.+inden kaldır- 549a/23

y.+inden tur- 530b/21, 547b/15

y.+ine 525a/09, 525a/19, 525b/02,
527b/08, 531a/06, 535b/13,
536a/04, 536a/15, 538a/23,
538a/25, 540a/08, 541a/03,
541a/22, 542a/24, 545a/19,
549b/18, 549b/18

y.+ine(yirlü y.) 538a/16

y.+ine geçür- 549b/15

y.+ine gel- 527a/15

y.+ler 532a/18, 532b/01, 536a/21,
541a/05

y.+lerdi 547b/05

y.+lerinde 524a/05

y.+lerinde(yirlü y.) 545a/05

y.+lerinden 530a/15, 544b/13

y.+lerinden tur- 526a/25, 533a/18

y.+ün 526b/10, 539a/17, 540a/03

yirlü Taşınamayan, sabit; olması gereken yer

y. 534b/06

y.+ yirinde 531a/01, 533a/18,
538a/03, 545a/06

y.+ yirine 538a/16

y.+ yirlerinde 545a/05

y.+yüm 534b/06

yohsa Yoksa

y. 522a/15, 525a/06, 526b/12,
526b/14, 527b/10, 527b/14,
530a/12, 531b/11, 538b/10,
539b/01, 541a/13, 543a/03,
543b/23, 545a/15, 546a/25,
549a/02, 549b/06, 551a/06

yok Var olmayan, yok; hayır

y. 523a/02, 526b/06, 528b/24,
530a/08, 531b/11, 532a/15,
536b/13, 538b/18, 539a/01,
541b/01, 541b/09, 543b/15,
543b/23, 543b/24, 548b/03,
549a/12, 551a/01, 551a/05, 551a/15
y.+a(yoğa) 549a/09
y.+dur 526a/22, 526b/03, 527a/06,
527b/24, 528a/01, 528a/22,
531b/12, 536a/08, 539a/20,
539a/22, 539b/12, 548a/13, 549a/21
y.+ıdı(yoğ-ıdı) 526b/20, 539b/19
y.+ımış(yoğ-ımış) 522a/14

yokla- Araştırmak, bakmak

y.-(tālī' in yokla-) 547a/07, 548a/16
y.-dı 547a/09
y.-dum 548a/19
y.-maduñ 546b/09
y.-sun(tālī' in yokla-) 547a/04
y.-yup 536a/08, 540b/14, 547a/07

yoklat- Kontrol ettirmek, baktırmak

y.-dı(tālī' in yoklat-) 522a/23
y.-up(yokladup)(tālī' in yoklat-)
548a/08

yol Yol

y. 524a/19, 524a/23, 526a/17,
528b/13, 529b/10, 530b/20,
533b/01, 542b/10
y.+ bil- 535a/01
y.+ bul- 536a/07
y.+ vir- 529b/14
y.+a 533b/17, 533b/22, 544a/18
y.+a(hilāf y. git-) 534b/20
y.+a(yañlış y. git-) 534b/12
y.+da 522b/13, 523a/05, 543b/16,
544b/04
y.+dan 533b/17
y.+dur 534b/19
y.+ı 534b/09, 550b/09

y.+ın 535a/02
y.+ına 526b/10
y.+ınca(yollu y. gel-) 530b/25
y.+ından 539a/09
y.+lar 534b/09
y.+larda 534b/20, 549b/20
y.+ları 524a/15, 534b/10
y.+ları(kesdürme y.) 534b/11
y.+larına 534b/08
y.+lu yolınca gel- 530b/25
yol- Yolmak, koparmak
y.-up(şaçların yol-) 527a/05
yolcu Yolcu
y.+lar 534b/10
yonga Rendelenen, yontulan veya kesilen
bir şeyden çıkan parça, iri talaş
y.+sı 532a/18
y.+sına(dülger y. dön-) 536a/22
yorgun Yorulmuş, yorgun
y. 526a/15
y.+sun 533a/11, 533a/14
yorul- Yorulmak
y.-up 532a/24
yön Taraf, cihet
y.+ın 532a/02, 532b/02
yufka Hassas, yumuşak
y. 541a/22
yuğaru Yukarı
y. 529a/25, 530b/01
y.+dan 529b/01
yuvarlan- Yuvarlanmak
y.-up 531b/08, 536a/23
yüklet- Yükletmek, yükleme işini
yaptırmak
y.-üp(yükledüp) 527a/08, 537a/11,
539b/16
yürek Yürek
y.+ine(yüregine) şu serpil- 551a/22
yüri- Yürümek
y. 521a/03, 540a/23, 540b/10,
540b/12, 541b/02, 541b/16
y.-di 522a/02, 523a/23, 525a/04,
525a/04, 525b/11, 527b/04,
528a/08, 536a/18, 536b/07,
536b/20, 537a/09, 537a/17,
537b/13, 540a/10, 542a/21,
548b/12
y.-di(üstüne yüri-) 531b/16

y.-di(üzerine yüri-) 525b/06,
527a/04, 537a/12, 542a/24
y.-diler 529a/15, 539a/24, 549b/04
y.-diler(üzerine yüri-) 549b/04
y.-mek 548b/05
y.-melidür 548a/01
y.-mezse 531b/14
y.-miş 525b/21
y.-sün 523a/03
y.-yü-vir- 543a/06
y.-yüp 523b/05, 528a/09, 529b/08,
536a/19, 537b/13
yüriyiş Yürüyüş
y.+ eyle- 529a/12, 529b/05
yürü- *krş.* yüri-
y.-ñ 525a/03
y.-r 531b/14
y.-rlerse 548b/09
y.-yeyüm 529b/01
y.-yince 523a/25
yürüyiş *krş.* **yüriyiş**
y.+ it- 529a/10
yüz (I) Yüz (sayı)
y. 522a/17, 522a/17, 524a/06,
524a/15, 524a/21, 524a/23,
524a/24, 524a/24, 524b/02,
524b/03, 524b/05, 524b/09,
524b/13, 524b/21, 524b/24,
525a/05, 525b/20, 525b/22,
529b/13, 531b/24, 532b/05,
533b/06, 534a/05, 534a/06,
534a/17, 536b/10, 537b/02,
539a/05, 539a/15, 539b/17,
539b/23, 540a/04, 547a/24,
547b/22, 548a/15
yüz (II) Yüz, çehre; taraf, cihet, yön
y.+(hāk-i pāya y. süre-gel-)
546b/16
y.+ döndür- 536b/06
y.+ tut- 546a/08
y.+den 529b/11, 535a/08, 548a/02
y.+ın 536a/23
y.+inde 530a/12
y.+inden 530a/08
y.+inden ve gözinden öp- 545b/09
y.+ine 522a/09, 523a/22, 523b/25,
527a/21, 529b/07, 530a/11,
530a/11, 531a/23, 533a/23,

533b/07, 537a/08, 539b/01,
543a/13, 543a/23, 545a/02, 545b/05
y.+ine tükür- 522a/09

z.+i bahā 539a/16
z.+leri 539a/04
z.+yi 539b/01, 539b/01, 539b/03,
539b/19

-Z-

Zābil Yer adı

z. 523a/18, 524a/03, 533a/08,
538a/18
z.+de 523a/13, 523a/15, 540b/18,
540b/21
z.+den 541a/03
z.+e 540b/18

zābiṭ (Ar.) Subay, asker
z.+ler 537b/01

zabṭ (Ar.) Hükümü altında bulundurma
z.+ eyle- 524a/18, 525b/16,
525b/19, 525b/19, 526a/08,
527b/10, 527b/23, 528b/01,
530b/04, 531a/17, 532b/11,
540b/14, 550a/08, 550a/17
z.+ it- 525a/25, 526a/03, 528b/07,
530b/08, 537a/23
z.+ u rabṭ it- 525a/06, 525a/10

zafer (Ar.) Başarma, üstünlük
z. 529a/11

zāhir (Ar.) Görünen, belli olan
z. 526a/19, 531b/06, 535a/05,
544a/02, 544b/02, 547a/22
z.+ ola-düş- 546b/07
z.+ ol- 521b/06, 529a/14, 532a/06,
537b/07, 542b/08, 544a/09

zaḥīre (Ar.) Hububat, yiyecek
z. 538b/06, 538b/10, 538b/13,
538b/13, 538b/15, 538b/25,
539b/12, 539b/18, 539b/18,
539b/23, 540a/14
z.+ bul- 539a/14
z.+ bulun- 539a/11
z.+ -fūrūş 538b/10

zaḥm (Far.) Yara

z. 533b/06
z.+ma 532a/14
z.+m̄ şar- 533b/10
z.+m̄ şardur- 532a/14
z.+ların bağla- 534a/24

zaḥmet (Ar.) Sıkıntı, eziyet, rahatsızlık
z.+ çek- 531b/14, 543b/01, 543b/14
z.+e gir- 543b/24

zaḥm-dār (Far.) Yaralı

z. 534a/08
z.+ eyle- 532a/13
z.+ it- 532a/13
z.+ ol- 533b/10, 534a/24

zahr (Ar.) Arka, arka taraf, geri
z.+ından 525b/04

Zāl krş. **Zāl-ı zamān**
z. 545b/19

Zāl-ı zamān Kişi adı
z. 523a/18, 524a/03

zālim (Ar.) Zalim
z. 522a/08

zamān (Ar.) Vakit, zaman; devir, çağ
z. 524a/08, 524b/07, 538a/06,
544b/09, 546b/05, 546b/09,
546b/20, 547b/14, 550a/08,
550a/14, 551a/24
z.+a 535a/10, 546b/13
z.+da 524a/06, 531a/14, 533b/25,
545a/20, 549a/07, 550b/18, 551a/20
z.+dan 530a/18, 546b/09, 546b/13
z.+ıla 547a/24

zamm (Ar.) Katma, ekleme
z.+ it- 547a/09

zan (Ar. *zann*) Zan, sanı, tahmin
z.+ eyle- 541b/12
z.+ it- 542a/01, 542a/01

zarāfet (Ar.) Zariflik, incelik, naziklik
z.+le 540b/10

zarar (Ar.) Zarar, ziyan
z. 523b/10, 526a/24, 536a/08,
542b/03

- z.+ eyle- 546a/08
z.+ getir- 529a/25
z.+ görün- 548a/20
z.+ it- 542a/08
z.+un gör- 538a/05
- zāt** (*Ar.*) Kendi, asıl, öz
z. 550b/15
z.+ında(ḥadd-i z.) 550a/22
- zāyi'** (*Ar.*) Elden çıkan, kaybolan, zıyan olmuş
z.+ ol- 526b/04, 544a/02
- zebān** (*Far.*) Dil, lisan
z.+(rāwī-i şīrīn-z.) 526a/05, 530a/23, 534b/01, 550a/05
- zebūn** (*Far.*) Zayıf, güçsüz
z.+(Cihāngīr-i z.) 542a/21
z.+ ol- 529a/12, 542a/03, 542a/12, 542a/13, 542a/21, 547b/25
- zedelen-** Zarara uğramak
z.-memişdür 545b/11
- zehir** (*Far. zehr*) Ağu, zehir
z. 540b/15
- zehre-zen** (*Ar.*) Cesur vurucu
z. 547b/01
- zemīn** (*Far.*) Yer, toprak; memleket
z.+ it- 540a/07
z.+den 533a/04
z.+den(Tūrān-z.) 521a/18
z.+den kaldır- 549b/02
z.+e 521b/04, 523b/06, 524a/13, 524a/13, 531a/25, 533a/22, 536a/07, 536a/16, 536b/22, 550b/10
z.+e bırak- 532b/08
z.+e düş- 521a/07, 521b/02, 536b/22
z.+e ur- 525b/04, 527a/05, 528a/24, 542b/11, 549b/02
- zemīn-pūs** (*Far.*) Yer öpme
z.+ it- 524b/17, 545b/02, 551a/07
- Zengbār** Kişi adı
z.+(şāhib-kīrān-ı z.) 548b/13
- Zenge** *krş.* **Zenge-i Şāvrān**
z. 543b/16, 544a/06
- Zenge-i Şāvrān** Kişi adı
- z. 533a/19, 533a/21, 537a/07, 543a/19, 543a/20, 543a/22, 543b/10, 543b/11, 543b/11, 543b/13, 543b/14, 544a/12
z.+a 533a/18, 543a/19, 543a/19
z.+ı 533b/13
z.+uñ 543a/24
- Zengī** *krş.* **Şa'lük Zengī**
z. 547a/24, 547a/24, 547b/04, 547b/08, 547b/16, 547b/16, 548b/03, 548b/08
z.+den 548a/20, 548b/23
z.+dür 547b/16, 547b/22, 548a/15
z.+ler 547b/12, 548b/08, 548b/12, 549b/03, 549b/07
z.+lere 549b/06, 549b/07
z.+leruñ 547b/07
z.+nūñ 547b/16, 548a/20, 548a/23
- zerķ** (*Ar.*) Bir su veya sıvı ilacı şırınga ile verme
z.+ eyle- 531a/25
- zerre** (*Ar.*) Çok küçük parça, zerre
z. 527b/17
- zerrīn** (*Far.*) Altından yapılmış, altın
z. 550b/22
- Zevāde** Kişi adı
z. 524a/03
z.+dür 537b/08
z.+ye 537b/07
z.+yi 537b/12, 538a/07
- Zevāde ibni Zāl** *krş.* **Zevāde**
z. 537b/05
- zevāl** (*Ar.*) Sona erme, yok olma, zayıll olma
z. 531b/11
- zevķ** (*Ar.*) Haz, eğlenme, eğlence
z. 545b/16, 545b/23
z.+ it- 550a/20
z.+dür 541b/02
z.+ine 545b/16
- zeyn** (*Ar.*) Süs, bezek
z.+ ol- 540a/12
- zırķ** (*Ar.*) Zırh
z. 536a/07
z.+iñ 533a/02
z.+um 527b/07
- zībā** (*Far.*) Güzel, hoş

z.+(hılat-ı z.) 545b/12
zıkr (Ar.) Anma, zikir
z.+i 522b/22
z.+in çıkar- 522b/22
zinā (Ar.) Zina
z.+sı(veled-i z.) 521a/23
zencīr (Far.) Zincir
z.+i(düvāl-i z. kemer) 536b/14
zīr (Far.) Alt, aşığı
z. 550b/05
zīrā (Far.) Çünkü, zira
z. 527b/16, 529a/06, 530b/13,
531a/18, 531a/21, 534b/08,
538a/09, 540b/05, 541a/22,
542a/14, 543b/03, 543b/24,
544b/08, 546b/19, 547b/24,
548a/20, 548b/07, 550a/11, 551a/21
ziyāde (Ar.) Çok fazla
z. 521a/12, 524a/20, 526b/13,
526b/18, 529a/07, 529b/03,
531a/18, 531a/22, 541a/23,
541b/11, 541b/18, 541b/23,
545a/24, 546b/17, 547a/10,
547b/25, 549a/23, 550a/06,
550b/06, 550b/18
z.+ce 544a/22
z.+si-le 527a/10, 544b/08
ziyāfet (Ar.) Ziyafet, toy
z.+ it- 540b/02
z.+ler 545b/19, 549b/15
z.+üm 545b/13
ziyān (Ar.) Zarar, tehlike
z.+um 523b/02
ziyāret (Ar.) Ziyaret
z. 545a/15, 545a/17
z.+ it- 546a/02
zū-fünūn (Ar.) Fenler sahibi, bilgi sahibi,
bilgili
z.+(dānā-yı z.) 546a/20
zuhūr (Ar.) Görünme, ortaya çıkma,
meydana gelme
z.+ eyle- 529a/16, 541a/10,
543b/20, 545a/15, 545a/20,
546b/21
z.+ it- 528b/16, 531a/18, 540b/07,
545a/05, 546b/19

zulm (Ar.) Zulüm, haksızlık
z.+ it- 535b/04
z.+i şarīh 522a/09
z.+ün 535b/06
zulmāt (Ar.) Karanlıklar
z. 550a/05
z.+a 534b/18, 550a/06
zu'm (Ar.) Batıl zan, şüphe
z.+ıla 532a/25
zūr (Far.) Güç, kuvvet
z. 539b/13, 541b/18, 549a/02
z.+ eyle- 525a/11, 527b/12,
527b/13, 527b/18, 549a/21,
549a/23, 549a/24, 549a/24, 549b/01
z.+ gör- 535b/11
z.+ ide-gör- 525a/10, 527b/13,
527b/17
z.+ it- 525a/19, 525b/04, 534b/20
z.+i evvel 549b/01

BİBLİYOGRAFYA

AKTAŞ, Erhan, *Mensur Şehnâme Tercümesi 120a-159b*, İstanbul 2005, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi

ALGAN, İshak, *Mensur Şehnâme Tercümesi 160a-200b*, İstanbul 2005, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Ankara 2004

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara 2003

ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul 2002

GÖKYAY, Orhan Şâik, “Şehnâme ve Türkçe Tercümelere”, *Destursuz Bağa Girenler*, İstanbul 1982, s. 45-49

KANAR, Mehmet, “Şâhnâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.38, s. 289-292

KOÇ, Aylin, *Hâşîm-nâme Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım*, Konya 2010

KORKMAZ, Zeynep, *Grammer Terimleri Sözlüğü*, Ankara 2003

KÖPRÜLÜ, M. Fuad, “Fırdevsî” *İslâm Ansiklopedisi*, c. IV, İstanbul 1948, s. 649-651

KÜLTÜRAL, Zuhâl, “Türkçe Tercümelere”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.38, s. 290-292

KÜLTÜRAL, Zuhâl - BEYRELİ, Latif, *Şerîfî Şehnâme Çevirisi*, c. I, Ankara 1999, s. XVII-XXI

LUGAL, Necati, (çev. [Ön söz: Kenan AKYÜZ]), “Şehnâme”, c. IV, İstanbul 1967-1968

ÖZ, Yusuf, “Şeh-nâme Tercümelere ve Sözlükleri”, *Nâme-i Âşina (Ortak kültür Mirasının Arayışında)*, c. IV/3, Ankara 2002, s. 25-38

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul 2000

RITTER, H., “Fırdevsî”, *İslâm Ansiklopedisi*, c. IV, İstanbul 1948, s. 643-649

RIZA NUR, *Türk Bilig Revüsü / Revue de Turcologie*, “Şeh-nâme, Turan-İran Cenkleri”
Février [Şubat] 1934, c. I/ IV, Mısır 1934

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul 1977

SAMİ, Şemsettin, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul 2004

TOPALOĞLU, Ahmet, - AYVERDİ, İlhan, *Türkçe Sözlük*, İstanbul 2007

....., *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul 2006

TÜRK DİL KURUMU, *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, c. XII, Ankara 1963-1975

....., *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara 1983

....., *Türkçe Sözlük*, 10. baskı, Ankara 2005

....., *Yazım Kılavuzu*, Ankara 2008

ÖZ GEÇMİŞ

13.07.2011

1987 yılında İstanbul/Şişli’de doğdum. Annem ev hanımı, babam Gümrük Müşaviri’dir. İki kardeşiz. Ben ailenin tek kızı ve en büyük çocuğuyum.

Eğitim hayatıma 1993 yılında başladım. 2001 yılında Firuzağa İlköğretim Okulu’nu (İstanbul), 2004 yılında da İstanbul Atatürk Lisesi’ni bitirdim. Aynı yıl Fatih Üniversitesi Fen/Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü kazandım. 2008 yılında mezun oldum. Yine aynı yıl Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı’nı, 2010 yılında da Marmara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Sertifika Programı’nı kazandım ve ikisinde de halen öğrenimimi sürdürmekteyim.

2009 yılından itibaren İstanbul’da bir okulda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktayım.

Esen KOYUN

TIPKIBASIM

جوق فساد حاصل اولور دیوب اولقدر سولیدر حکیم افراسیابک بر مقدار غضبی ساکن اولمش ایله یه متخوره
 کوروب کرشیوزه و آرشو سفیه اوغلانی قلعه دن بوندن کوردی کرشیوز قاقوب قلعه کوردی سیاوش
 سرآینه ایروب سیاوشه یوری سخی برآدم افراسیاب استر کلسون کند و سنه سنو آل ایله حکم و آردیدی
 و بنی کوردی اما پاک غضبی و آربجم اصلی ندر هله بویله پاک حایله کتله دیوب اوزدینه برجه کوردی
 و میاننه برقلج قوشا تدی سیاوش خوش ایله دیوب سیاوردی نه اولاجغین مقید اولدی کوروب فرنگلیس
 بانو ایله حلاوتلشوب و ذاع ایله دی کرشیوز ایله قاقوب افراسیاب طرفنه روان اولدی سرآی قپوسنر چقاکن
 ناجی بریره ایلوب باشندن زمینه دوشدی غیری سیاوش بیلر حکم خیر علامت دکله هله تا جن بر دن آلی
 و بر دیلر سیاوش یه باشنه قودی اورآدن کلدر بارگاه افراسیابن اچیر و کوردی افراسیاب اوکنده بر او پوت
 ظور دی کرشیوز افراسیاب اشارت ایله کوردکی ارفاسنده جبهه و بیلند قلیج هله غافل اوله بلکه کسوزدن
 اورده دی افراسیاب اوکنده کلدرکن افراسیاب دونوب بره بیان اوغلانی کلات حربیله همچون قشومه کلدرک پنجم
 سیاوش بوکره شاشوب تر جوی آب ویره مری دونوب کرشیوزه سن دیدرک عبیدر پادشاهلر حضورینه اوله دا
 و آلمز و هم زیاده غضبی و آردردی و جبهه بی سن کیدردک و قلیجی قوشا تدرک ددی افراسیاب برآز
 دوشنوب اندر نضکره باش صالدری و دونوب کرشیوزه برآدر سوز سنکدر بونا خلف اوغلانی آل
 کور پنجه دیلر سک اوله ایله دیوب سیاوشی قالدر ایله دی جلاوردی اما نلر کلوب سیاوش فطوحی
 کر یانندن طنوب چکلدر یار سیاوش اگر مرآد ایلسه جلاوردی ده کل بتون نور آتیره بیله تسلیم اولمزدی
 اما قضایه رضا و قدره تسلیم اولوب اصلو محالفت ایله دی کرشیوز لعین کلوب سیاوشک اللین باغله
 و دیوان افراسیابن طشره چقاردی جلاوردی بوین اور مغه فرمان ایله دی کسه جسارت ایدوب قلیج
 چکله مری کرشیوز لعین مرآد ایله دیکیم بوغاز لیه اما افراسیاب دانا لر نیت بر اختیار دانا کرشیوزه
 ایله دی سن بونی بویله قتل ایلر سین اما اگر بونک قانی بره دوشرسه هر بر قضم قانندن او توری
 نودان زمیندن تمش بیک آدم قتل اولنسه کر کرد اجنق علوجی بودر کیم ایکی جرم کاوی بریره دیکوب
 تکله کبی ایله سین و ایچنه بر بیک طشت قیوب سیاوشی اول طشت ایچنه بوغاز لار سین صکره اول
 قانی بریره دفن ایله سین دیو تعلیم ایله دی کرشیوز دنی اول دانا نک تعلیمی اوزره ایکی جرم کاوی کوردوب
 بر برینه دیکدی بر طشت کوروب جرمک ایچنه قودی سیاوشک اللین کرشیوزک ولدز ناسی کروع زرمج
 در کلری ماعون ایله دی محکم بند ایدوب قیون کبی اول طشت اوزره یا توردی کرشیوز لعین ایله بر کسکین
 سکین آلوب سیاوشی صفالندن قوتدی اصلو محنت ایلیوب اول لعین بی بین سیاوش و مطاومک بوغازینه سکینی چکوب چالدر

اول بی گناه مظلوم پاکی قولاً قدرت قولاً غله بوغاز لیوب شهید ایلدی سیاوش بر قبح کره ال ایاق صالوب جان شیرین
 خلاق از لیه تسلیم ایلدی اما حکمت خدا اوج قطره فان صبحر آیوب زمینیه روشدی **اوبله روایت اول نور کیم** اشته
 نخون سیاوش ایچون همان یا لکفر فرامر ز سر آمد تور آندن بتمش بیک نفر آدم قتل ایلسه کمر کرد و اول قطره خون کیم
 زمینیه صبحر آدی بامر الله تعالی اول نخون دن بر چپیک بیدی اول چپیک آدینه نخون سیاوش ددی لر روم دیار نه اگا
 جنور مریم ددی لر کر شیوز اول طشت ایچرم اولان قانی بر سنک سیاهاه دو کوب اول سنک قانی جمله جذب ایلدی
 و فر نکیس بانوی دخی کوروب قول لر نرن دارا غاجینه آصوب حملین دو شور سون دیوقار نینه دو گمه باشلدی
 ناکاه بر عظیم قورنه قیوب بر شدیر روز کار چقدی و بر سیاهاه بلوط کبی سنه پیدا اولوب ایچندن ایکی ان ظاهر
 اولدی و سیاوشنک کشته سین مید آنرن قیوب اسمانه عروج ایلدی و روز کار بتون سر آورده لری بقیوب اسمانه اتری
 و دارا غاجین یقدی کر شیوز فرمان ایلدی دارا غاجین بینه تکر آردیکوب فر نکیس قولوق لر نرن بینه اصدیرو ب و
 باشلدی **آمار آدی ایدر** مکر بلیسم بو محل کلاوت جرمله کمتشدی بووقعه یی خبر آلوب ات بویننه روشدی عجله
 ایله سوروب شارکانه کلری نه کوردی غیر ای ایش بتمش سیاوش کتمش بوآه نه میان بونده بولنمیوب عطا ایلدم دیو
 دو گمه باشلدی حکمت آلهی بو محله لر پیر آن ابن ولسه دخی سنده واروب کلن و شمنی دفع ایلدی و خر لعی جمع اید
 دونه یقین کلنجه ایلو آدم کوندردی کلن آدم بهشتکنده کلوب افراسیایا خبر آدی شارکانه کتمش و ونوب کلدی
 پیر آنه بوخبری و بردی پیر آن بوندن نم قیوب یا ننده اولنله سز یاب یاب کلک دیو اصمیر لیوب کندی الغار ایله اولکل

شاركانه ابرشديکيم اورنالق خشر ونشردن نشانه ويررشارگان اوکنده بتون عسکرا يا قده بروايلو فریاد
 وارد رکيم اولمز پیرانک جان باشنه صبحر آيوب ایلرو یوریدی بریره کلوب کوردی بلیسم طور مشاه واه ایدوب
 دوکینور پیران یا ننه کلوب یا بلیسم بونه خالدر دکه بلیسم بقدی پیران کلش حیف ایدوب اولان لحو آئی نقل
 ایلدی پیران دربع ایدوب کوردی ایلروده کرشیوز دارا غاجی دیکدیروب فرنکیس بانوی قارندن دوکرهای ملعون
 ابدی دیوب دال تیغ اولدی که کرشیوزی قتل ایلدی که کرشیوزک کوزی پیران دوش اولوب همان فرنکیسی بر آغوب
 اوغلی کروح زریخ ایله قاجدی ایلر پیران دارا غاجی دینه کلوب داری بقدی فرنکیس بانوی خاوص ایلدی یا ننه دوش
 سرای سیاوشنه کوردی ویا ننه آدمار تعیین ایدوب اورادن دوندی افراسیاب کلدی افراسیاب دخی ایتدی که
 کاره نادم اولوب فکر ایلر ایکن پیران کلدی پرغضب همان نه سلوم و نه تمنابره ظالم و غدار خونین نابکار زنده بونک
 ایلر و کل ظلم صریح تو بوزینه بره بی عار و ناموس دیوب افراسیابک بوزینه تو کوردی افراسیاب شاشوب بر تو
 جواب بولجادی اغلیوب امان یا پیران بنی اجتمه کرشیوز دد کلری ملعون مکرینه اوغردم بنی کندی جا ایله تو
 اضلول ایلدی دردی پیران دونوب یا افراسیاب مظر آق جواله صغاز یارین بووقعه دو ییلوب دلی کاوس رسته
 یارستم تو آتیردن اوغلم سیاوشک قانن استرم در که دینم حقیچون رستم اوغلمری ایله تو آنده طاش طاش
 اوستنه قوماز قده قالدی کم آدم قوی بونک چاره سی بودر کیم کرشیوزی بکار ویرسین بر آرتغیر ایدوب خالقه
 منلشر اوله مکر افراسیابک اراده صنعی یوغیش ایدن کرشیوز امیش صکره دو یوب کرشیوزی شو یله ایلدی
 بویله ایلدی دیر لر اراده سنده خلوص اوله سین یونخسه بویله اولمز ایسه جان و باشدن چقار سین در که
 افراسیاب وار یا پیران نیجه دیلرسک اویله ایله دیوب کرشیوزی اوغلی ایله اولر آرده چارمیخه چکدردی و
 بشوز قریاج کرشیوزه بشوز قریاج اوغلنه اوردی افراسیاب شارکانی پیران ویردی ویا پیران هر قین فرنکیس بانو
 وضع حمل ایلرسه بک خبر ایله دیوتنبیه وناکید ایلدی پیران نوله دیوب فرنکیسی شارکانه کوزنگه مقید اولدی
 اذن افراسیاب قالعوب بهشتکنده کندی پیران سیاوشک بوغاز لندوغی برده برنشانگه یا پیدردی خون سیاوش
 فرآمزده کلوب اوزرنیه عالی تره یا پیدرسه کمر کزانشا الله عن قریب نقل اولنود **اوستاد سخن ساز اویله کشف**
راز ایلر کیم بونک اوزرنیه بر ایجای مقماری مرور ایلدی بر کون فرنکیس بانونک آئی کونی تیوب وضع حمل محلی
 کلدی پیران اوستاد ابر لر کوردیوب فرنکیس بانو بر اسعد ساعت و اشرف اوقات و وضع حمل ایدوب برار کل
 ولد وجوده کوردی پیران خبر اولوب پیران مانا لره طالعین یوقا لودی دانالرا نکشت برده ان ایدوب ملوک
 اعجامه طبقه کانیاندر بر پادشاه یکانه اولوب اسلوف و اغلا فی مالک اولدی و غنی دونه نائل اولسه کر کردی
 کر آماه دن اولوب عاقبت قرقره قارشسه کر کردی پیران شاد اولوب پیری سیاوش مظلوم وصیتی اوزره آدی

کینسر و کامران قودیلرد آیه لر تعیین اولنوب تربیه ایلمکه باشلدیلر تمام اوج یا شنه کیردکم پیرآن کینسروی آلوب
 بر باغبانه ویردی و حوآجه تعیین ایلمدی پیری یا شنه و آرنجه لول باغبان تربیه ایدوب او قندی پیری یا شنه ایکن
 پیرآن اول باغبان دنخی آلوب طاعنه بر چوبانه ویردی اون ایکی یا شنه و ارنجه چوبان کینسروه تربیه ایدوب تمام کینسر
 کامران اون ایکی یا شنه قدم بصدی پیرآن ابن ویسه بر کون و آروب کینسروی چوبان دن آلدی شار کانه کتوروب پیرآ
 کندی سرآینه ایلمدی و کینسروی چوبان صورت یا شنه بر صندلی اوندینه او نوردوب فرنگیس بانویه ادم کوندوب
 دعوت ایلمدی فرنگیس بانوده قالقوب پیرآن سرآینه کلدی پیرآنک یا شنه کوردی نوردی پیرآنک یا شنه بر دی قنوق
 او تورهای نه بو چوبان دیو فرنگیس بانوقا چمدی پیرآن کولوب ای بانوی عالم ازان قهر سین کندی جیکرک پاره سی
 کینسر و کامران در دیوب اصلی ایله بلدردی دنخی اول آنه کلبنجه فرنگیس بانوقا کینسروی و کینسرو دنخی فرنگیس بانوی
 کورم شیددی فرنگیس بانوی شیدنجه های جیکرکوشم کوزم نوزی کینسر و کامران دیو قوجا قلیوب صارلدی
 کینسرو دنخی و ایله صار یلوب ایکسی بریره کلدی او پوشوب قوچشدیلر ایکی حسرت بر برینه قاشدیلر پیرآ
 دوندی فرنگیس بانویه ای بانوی جهان کولکن چیتارمه و دعادان اونته اوغلاک کینسروی افراسیاب ایلمدکم کیرد
 سلامت بولیمک ایلدن خلوص ایله بیدم ددی فرنگیس بانو اعلیوب درون دن دعا ایلمدی فرنگیس بانونک کینسرو ایله
 او پوب اوران پیرآینه جمیعوب عزم بهشتکنده ایلمدی بولم پیرآن کینسروه بعضی ضعیفیلر ایدوب افراسیاب وارد
 کوره یم سنی شهر آدم نیجه حرکت ایلسین ددی **راوی قولبنجه** چونکم پیرآن کینسرو ایله بهشتکنده کلوب دیوان
 افراسیاب کلبنجه ایچری کوروب کینسرو ده یا بنجه پیرآن بر او پدی کینسرو دنخی افراسیاب اردین دونوب و ایله طابو
 قیلدی پیرآن یلدریم کینسرو و لیدر بیوک آدم اولسه کیرد افراسیاب دونوب پیرآن بو چوبان بیجه نرد دیوانه
 اینق اصلو آد آب وارگان بلزدی پیرآن کولوب پادشاهم اشته دختر فرخنده انخریکن اولان فرنگیس بانو دن حاصل
 اولان سیاهوش منظره ک اوغلی در آینه کینسرو دیر لردی افراسیاب دونوب کینسروه بره اوغلون سن کیمک
 اوغلو سین آدک نرددی همان کینسرو کولوب بزم قهر باش کویک بر بیوک قوردی های قودی های دیوب فقها
 ایله کولمکه باشلدی افراسیاب شاشوب بره قلسبان سکا دیرم سویله کیمک اوغلو سین ددکم کینسروینه بانه بقو
 بر کیک بو نیوزی ایله ایکی قوجه اغاجی یقامدی هاها دیوب صوت اعلا ایله کولمکه کولمکه باشلدی اذن و آروب
 ذکرین چیتاردی برنالیچه او بنجه بر اغوب صیقا قرین صار مغله باشلدی افراسیاب پیرآن با قوب بره یا پیرآن نه طرفه
 دیوانه اولور بو اوغلون شمدی آورده نه ایشلردی پیرآن با قوب پادشاهم نه ایشله کرک اشته او تورمش ذکر
 ایله حالجه یم شیر آره اوره یورددی افراسیاب یا پیرآن بودیوانه برایشله ال ویر فرجهان وار بونک کسوب بکا کور
 ددی پیرآن بر او پوب پادشاهم و آیدم سی فرنگیس بانویه خلوف انها چوق جور وادیت اولدی باری بونی و آیدم سن

باغشله برداغ تازه دخی اورمه اشته کورد و کزدلو اصلو برایشه برآمردی افراسیاب یا پیران ایرانیه کینه
 کیرسه بو اوغلانخی و صلود لر سندن و بندن عاقل اولورد دکره پیران دعا ایدوب یوق پادشاهم تنبیه ایلم بعد
 طشره چقماسون و چقار مسونلردی افراسیاب ده برمرحمت کلوب خوش ایلمدی بونی اولد مکرک نه حاصل بویله
 دیوانه واروب ایران پادشاه اولاجق دکل هار دیوانه کرسون یورلسون دیوب عفو ایلمدی بلدی کیم کنه نیک قالدیر پیران
 شاد اولوب کیمسوی آلدی ویرا و پوب دیوانه طشره چقاردی آلوب شارکانه کلدیر یولده پیران کیمسروه آفرین
 شهزادم ایو صنعتار کوسروب کنه و کی خوننی افراسیابک اندهن نور تارک ددی همله شارکانه کلوب فرنگیس بانو
 بولشد یلر فرنگیس بانو اوغلونک خلوص اولدوغندن مسرور اولوب پیران دعا ایلمدی پیران تنبیه ایلمدی اشته
 بو قدرجه کندوسین نور تاردی اما اول شرطیله کیم طشره چقمیه اویله اولنجه هفته ده ایکی کون پیری سیاوشن
 یاپدر دغنی چشمه سیاوش اوکنه کوشکه چیقوب ایکی برادر لرا کنه لرسا نر کونلر سر آید اوله لرد یونصیت ایلمدی
 و آقا اندرده اویله ایلمدی یولر بو حالده پیران بر ایکی کون طوروب کلاوت حومه کندی **قصه خون سیاوش راو**

شیرین کلام اویله نقل ایلمکیم بر کون نور آندن ایران قافله کیدوب بلنجه وارد قده سیاوشین باشنه کلون
 سرانجامی عقل ایلمدی بون قافله غلغلی چوق بلخ ایچره و مالک ایران بوخبر مندر اولوب حتی کاوس کامرانک
 قولانجه بوخبر کیروب کاوسک کمال مرتبه کوجنه کلوب اول ساعته زابلده رسته برما کد خط یازوب کوندرک
 مفهوم نامه بواید کیم یارستم او ظلم سیاوشی قتل ایتش لرتور آیلردن او غام قانن استرم اگر فرمانه اطاعتک
 و آریسه کله سین دیونا ماه کورد زیلر ایله رسته کونردی چونکه خط زابلده رسته و آروب رسته خط کاوسی
 الوب او قیدی مفهومده مطلع اولد قده برکزه اه ایدوب اوزندن اولان لباسنی یقاسندن قلوب چاک ایلمدی
 و ابرش کلند آماک چولک دلوب اول چولی بوغازینه کچوردی فرآمردی سر آمد دخی قطب انش دمک چولک دلوب
 بوغازینه کچوردی بانور دخی چول کیدیلر و زال زمان و جمله پهلو آنر و جمله زابل خاخی و رستمی سونلر **الحاصل**

رسته تبعیتا چول پوش اولدیلر همان رستم بکلرینه امر ایلمدی عسکریم الوب اردجه کله سزد بوب اندن فالعوب
 عزم بلخ ایلمدی اما شوبله سرعتله کنه کیم کوزلر رستمک وهم آوردی اولکون بلنجه کلوب ابرش دی بلخ شهر نه
 رستمی کوزلر هیبت آلوب کسه اوکنه کلکه جسارت اید ممدی شو یله کیم کاوس کامرانه خبر ایلمدی پادشاهم
 رستم کلور لکن شو یله جلاوی و آرد که بو زینه نره دیولر بقا مزدیلر کاوس همان یزندن فالعوب رسته قشرو
 چغدی رستمده بر جلاول کوردیکه وهم آلدی بیک خوفیله خوش کلرک یارستم ددی اما رستم کاوس شاهله اصلو
 التفات ایلمیوب دوغری سر آید کاوسه یوریدی مکر کاوس کامرانک سود آوه دن براوغلی دخی اولدیلر آینه
 منظر دیر لر ایلمدی رستمدر سود آوه بانونک سر آینه یور وینجه منظر شهزاده نک صبره قراری قالدی همان

رستم او کین آلوب ایتدی یارستم حرم پادشاهی که کیرمه آداب دکلدردیومانیغ اولدی رستم مظفره خشمیله
 بقوب کیروردور یا مظفر غضبم وارد رسکا زایم طوقوردی اما مظفر دکلیوب ایتدی بونردی کلدرا یوچر کیری
 حکم دیوب رستمک یقاسنه یا پشمق مرآد ایلدکه رستم دیبک غضبه کلوب ایتدی بری ملعون کیروردور دیمیم
 دیوباشنه بر موشت صاحبقرانی اویله چار پدیکیم سینه سنه و آرنجه خردخام اولدی مظفر یقالب همان بجان
 تسلیم ایدی اندک رستم حرمله یور یوب سود آوه یخبر اولوب سود آوه قرشو کلوب رستم همان ال صنوب سود آوه
 صاحبندن یا پیشدی چکوب بر کره قولندک قاپدی وزمینه اویله چار پدیکیم سود آوه ده خوردخام اولوب هلاک
 اولدی رستم اولارادن دونوب کتدی همان کندی سرآینه کلوب و یقالب اولدم بیهوش اولدی کاوسه
 خبر ویردی کیم پادشاهم رستم حرمله کیرمکه توجه ایلدکه مظفر شهزاده او کین آلوب مانع اولایم صاندی
 رستم مظفری اولدورب اندک حرمله کیروب سود آوه طوبیره اوروب وجودین خورد ایلدی ددییر کاوس
 سود آوه به غایت آچیدی اما نلسون مقدم رستمک یینی و آرایدی کرسیاوشه بر ضرر صابت ایلر سه کاوسی
 اولدوردم دیوبو کره کاوس کندی بجانی خوفنه دوشوب نطقه قار اولیوب برلشنه دیمیدی همان امر ایلدی
 نیز مظفر ایله سود آوه نک جنازه سین قالدیروب دفن ایلدی لاندن کاوس کامران سلامونی دعوت ایدوب
 ایتدی ای دانارستمک کال مرتبه غضبی وار کلوب حرمله توجه ده او غلام مظفر مانع اولایم درکه مظفری
 اولدیروب اندک چقوب کندی سرآینه کندی اشنالقی ایدم اصلا بنم سوزیه قولاق طومتوب التقات ایدی
 ایدی ای دانانلسک ایله کرم ایدوب وار رستمک غضبک نشکین ایله ددی سلامون دخی نوله پادشاهم
 دیوب همان قاضیه بنوب عزم رستم ایلدی چونکه رستمک سرآینه کلدی و ایچری کیردی نکوردی رستم بیوش
 اولمش یا تور همان باشی اوچناه کلوب علاج ایلدی رستمک عقلی باشنه کلوب کوز اچدی قالقوب او توردی
 باشی اوچناه سلامون حکیمی کوروب ایتدی ندر یا حکیم نیه کلرک درکه سلامون ایتدی دولو صاحبقرانی
 بچون کندو که بومرتبه آوده ایدرسین چونکه سیاوشه اویله بر قضا در اولدی تقدیر از لیده اویله اوله
 ایدی اولدی شمدن کیر و سیاوش بر دخی وجوده کلنرکن اناک چاره سین کوروب اندک واروب سیاوشین
 قانن افراسیابدن طلب ایدوب آلفه سعی ایدر سکز دیوب ندری ایسه ددی رستمک کوکلین ایدوب
 چولی اکندر چقار تدی و قالدیروب دیوان کاوسه کوردی رستم کچوب یرنه قرار ایلدی مکر کاوس
 شاه سیاوش وقعه سین اشیدوب رستمه خبر کونرد که اطرافه آدمار تعیین ایدوب عسکر معین
 مباحثت ایلدی ایدی کیر رستم سیاوش قانن طلب ایدوب کیدر حاضر عسکر بولدنسون دیوچونکم
 رستم دیوان کاوسه کلوب قرار ایلدی برآز او توروب اندک کاوسک یوزینه بقوب پادشاهم البتد

کیدرم سیاوشك قان طلب ایدرم اول خونیز افراسیابدن آمدر فجه راحت اولما دی کاوس ایتدی عکر
 تدارک اولسونه و آراوغلم سیاوشك قان بقدا نیوردن آل ددی رستم باش اوزنیه پادشاهم دیوب
 لشکر تدارکنه باشلدیلر اوج کوندن صکره یمش الی بیک زابل عسکر یله زال زمان وزوآده و فرآموز بانو
 کلوب بلخک اوکنه قوندیلر رستمه بولشوب رستمی کوردیلر ات چولین چیقاروب سفر تدارکنه بوندلرخ
 کاوسه باشین صاغ اولسون دیوب کچوب یلر زنده قرار ایدوب وانلردخی چولری چقاروب قبالر کیدیلر
 و سفر تدارکنه اولدیلاشته از زمانه ایدی کره یوز بیک عسکر جمع اولدی رستم بو عسکره باش وهم
 صاحبقرآن ولوب قرق بیک عسکر ایله فرآمزی جلیش مقدم تعیین ایدوب ایلر و یه کونردی کندوسی
 قغاسنجه ایدی کره یوز بیک عسکر له عزم تورآن و قصد افراسیاب ایدوب روانه اولدی **ازینجا بند آوی اید**
 اولر زمانکه افراسیاب کرشیوزک سوزیله سیاوشی قتل ایلدی اما کندوسنه کلوب اندوکی ایشاه نادم و
 پشیمان اولدی اما نه چاره صولک پشیمانلق فاندن اتمز همان فکر ایدوب کندو کندوب ایتدی البتد بووقعه
 ابرآن مناشترا ولوب کاوس کاویر آن اوغلی سیاوشك قان طلب ایلسه کر کدر رستم زخی ابرآم تام ایله جنگله
 مباشرت ایلسه کر کدر ایددی غفلت کرکن بندخی اهتمام اوزره عظیم تدارکنه بولنایم دیوب ممالک تورکستا
 هند و سنده و خطا و تختنه و دشت قچاق و رومه و حاووز مینه و چین ماچینه **حاصلی** مغرب زمینه وارنج
 نامه لوکوندروب اولقدر عسکر جمع ایلدیم زخی افراسیاب بو قدر عسکر تدارک ایلمشیددی شولیکم قرق کن
 کره یوز بیک عسکر اولشیدی و عسکر ابرآنک کلجک یولری اوزره بر قاج در بند و آرایدی بهر حال عسکر اول
 در بند لریک بر نیک کچردی اول در بندک بری کلاوت حرم ایدی بیاسم ابن بیاسم اولوردی پیر آن سر آبی و حو
 انده ایدی ایکی در بند زخی و آرایدی افراسیاب اول ایکی در بند قره خمان و سرآخه نام ایکی اوغلاک تعیین ایلد
 قرق بیک جنگاورد کلاور ایله در بندک برین قره خمان و برین سرآخه ضبط ایلدی و اول در بند لردن ایلر و حیون
 تعیین اولویول اوزنده بر در بند زخی و آرایدی در بندک باشنه قلعه سنجان دیر لر دی بر قلعه سی و آری
 بهر حال عسکر اندن کچلوا ایدی افراسیابک برد آمادی و آرایدی اینه درازا دیوچهره دیر لر دی زیاده بطل
 بر تورک ایدی جنگ کوننده رستمی کوزینه سالند رمنایدی افراسیاب یوز بیک عسکر ایله درازادی سنجابه
 تعیین ایلدی و محکم تنیه ایلدیم صقین ابر آنیلری بروجانیه کچور واه بن بوند تدارکی بر خوشبخته مینه ملیسه
 کوره بمردی درازا دیوچهره نوله شاهم دیوب و آروب بول تدارکین کوروب یوز بیک ارایله بر کون قنده سین
 قلعه سنجاب دیوب روانه اولدی اشته کلوب سنجابه داخل اولدی دیز دآره خبر اندیلر افراسیاب دآماری
 درازا دیوچهره کلور یوز بیک ارایله ددی لر دیز دآر دخی اعیان ایله قرشولیوب سرآینه قوندردی و یوز بیک

عسکری در بند اغزنیه قوندریوب کندوسی بارگاهین فزروب قرآرا ایله **اما بو طرفدن** افراسیاب خان
 دخی کوهستان ملکی ملک بهمن کوهستانیه نامه کوندریوب بش کره یوز بیک قرآنی غد پوشانی دسته چو
 کوهی ایله کلهشیری دیوانده متین قوت قاهره صاحبی پهلو آنلری و آرایری یوز قرق ایش قدی و آرایری
 و اوغلری هیتال کوهی و هیلون کوهی خافان بزرگ خافان کوجک خافان سیوم شنکل هندی چنکوش حبشی
 طهما سب کنری التان خطابی بلواش غتی **خلاصه کلام** کنرینک متعدد دلاور لرندن ماعداد وریوز قدر
 بنام پهلو آنلر کلوب جمع اولری افراسیابک دیوانی نارایچی کی بر اولری صحرای کاسه روتدن قلعه هشتکنده
 و آرنجه عسکری ایله مال اولوب عسکر قونری و آرایری زمان کلور دیو کلنه منتظر اولوب دور دیلر بر
 کلاه لم یو طرفدن ایران عسکرینه **اشته راوی بویله نقل ایلدیکیم** رستم ابن زال فرآمزه سرآمده قرق بیک
 سپاه ایله مقدم چلیش ایدوب کوندردی کندوسی یری کره یوز بیک عسکری ایله فرآمزه نضکره لشکر شکن کلوق
 جیحونی عبور ایدوب اوت طرف قونری اندک سیماب صبار ققاری ایرو کوندروب خبر آلدیکیم دربنده در آزابو
 تعیین اولمش اندن اوت ایکی در بند دخی و آرایمش افراسیابک ایکی اوغلی قرق بیک عسکری ایله سدر آه اولوق
 اولوق قصه ایله بکلر ایش فرآمزه اول ساعت سیماب صبار ققاری کیرویه رستمه کوندروب بحوالی افاده
 ایله ایله دولتم آه اوکومزده در بند سنجانی افراسیاب دامادی در آزابو جهره تعیین ایش یوز بیک
 آرایله ایران عسکرین کچور ممک ایچون اندن اوت ایکی در بند دخی و آرایمش افراسیابک ایکی اوغلی
 تعیین ایش فرمائیکر ندردی سیماب چون بو خبره رستمه کلوب بولشدی رستم بولحوالی اشیدر نیم سیماب
 ایدی و آرجاکر کوشم فرآمزه سویله بن عسکری ایله و آرنجه اول و آرسون در بند سنجانی فتح ایدوب عسکری
 بکلسون ددی سیماب غیار بسر چشم دیوب طبان قالدیروب فرآمزه کلده زمین بوس ایدوب دعا ایله
 فرآمزه خوش کلک یا سیماب پدرم رستم بزه نه فرمان ایله ددکره سیماب تکرار دعا ایدوب رستمک امیر
 بلدردی فرآمزه نوله باش اوستنه دیوب همان فرمان ایله قرق بیک عسکری ایله اول منزلن قالقوب عزم
 در بند سنجاب ایله اما در بند سنجاب در آزابو تیغجا سوسا و خبر کتور دیلر کیم ایران جا بنندن قرق بیک کوله
 فرآمزه کلور دیوب در آزابو خبری اشیدر نیم یوز بیک عسکره امر ایله کوم کوم بولاد جبه لره غرق اولوب
 و سوار اولدی عسکره محکم تنیه ایله بکه کوره یم سیزی ایران عسکرین در بندک بری طرفه کچور میه سیز
 و دلاور آنه جنک اید سردیو جواب ایدر نیم پهلو آنلر نوله اگر سیمغ غنقا دخی اولور سه کچور میه لم قدمه قالر بکه
 فرآمزه دیوب هر بری لاف کتافه باشیوب اشته در آزابو جهره یوز بیک عسکری ایله سوروب در بند سنجاب
 اغزین آوب طوردی **اما بو طرفدن** فرآمزه سرآمده قرق بیک عسکرک قفاسنه آوب کلور کن کوردیکه در آزابو

چهره در بندك اغزین آتش همان فرامرز عسکرین عرب الای قفا سنه آلوب کندوسی جمله سنك او کینه عشر
 یکی پاره آلات صاحبقرانیه وجودین راسته ایدوب قطب آتش دمك اوزرنه قهرمان وارکرو و در آرات و
 ایله کلوب تاکله در بند سنجاب کورندی همان فرامرز عسکرینه ایتدی سز بنم قفا جمله یورک دیوب همان اصل او
 صد دنده اولیوب در بنده یوریدی درازاد دیو چهره کوردیکم فرامرز قوناق صد دنده اولیوب یوریدی بره بو
 نابکارنه دیمک استر دیوب همان یوز بیک عسکر ایله او کین کسدریوب کندوسی ایلرویه ات دیوب نزه یانی نابکار
 ایرانی یوغسه ایلروده پلو و میکه می کلور سین دیوب النده اولان نزه جانستانی باشی اوزده فر فرچو یروب
 دمن بغله ضبط ربط ایدوب ویلان نزه رخشتک بنا کوشندن دراز ایدوب ایریشوب فرآمزه نزه حواله ایلد
 فرآمزه کوردی درازاد دیو چهره نزه سی جان الملق قصه دینه یلمانوب کلور بو کره دلاور عالم سینه کروب دورک
 تمام نزه خطایرینه کلدر که ال صنوب درازاد دیو چهره نک نزه سین طوب دیدنک یلمان کیرو سنک طوب
 ضبط ربط ایدوب و لنگر یروب درازاد دیو چهره بل کی کلور کن آهن میل کی دوره و آردی نزه زور ایدر کور
 اولمادی ایلرویه اشلدی باری کیرویه چکوب نابکار اینک در یسنی قوبار آیدم دیوب ایکی ایله ضوب زور ایلدی
 اصلو نزه بر سهل حرکتک ایله قادر اولدی آخر درازاد دیو چهره غضبندک همان نزه بر طرفه بو کوب کور
 اورتیر بندک قیردی نضغی فرآمزه نک النده و نضغی دیو چهره نک النده قالدی درازاد غضبندک نزه پاره سیز
 فرآمزه صورتنه فر لادی فرآمزه قوبچا غیله چار دیوب منع ایلدی درازاد ایتدی ای نابکار سمنسین بنم نزه
 طوب بویله شکست اولغله باعث اولان بنده سکا بر کورن اورا یکه سنک باشیکی خورد و شکست ایدوب فنزک
 خاک ایدیم دیوب طرفیلندک کورن کوه بیکرین چکوب اینه آلدی و اون ایکنجی بخشندن طوب و آرفوتن
 بازویه کوروب ایدوب فرآمزه بر ضرب شدید حواله ایلدی فرآمزه کوردی درازاد کورزی هوای فنادن
 فر طاع کی کور لیوب ایترکن دلاور عالم اصلو کورزه یا پندی درازاد دیو چهره نک کورزی تمام اینوب خطا
 برینه کلدر که ال صنوب صار لیوب زور ایدوب چکدی درازاد کورزین چایر چایر الندن الوب در بنده طور
 فر لادی درازاد عسکر نیک ایچنه دوشوب و آفرادم نمود ایلدی درازاد دیو چهره بلدی که فرآمزه حریف
 اولماز همان غیرای اولماری اولوب بر کره میانندن تیغ آتش تاین عربان ایدوب ای نابکار باری وجودین
 صحیفه عالمندن حک ایدیم دیوب ایریشوب فرآمزه بر قلع حواله ایلدی فرآمزه تیغی دخی الندن چکوب آلدی
 ویلان ایدی ایتدی یا درازاد سن بکا اوج جمله ایلدک کورن ایله قلع سکا جبا انحق ارایسک سندن چی بنم بر
 نزه می منع ایله دخی نوبت سنک اولسون دیوب ال نزه یه اوروب نزه سلیمان ابن دواره نک دمن بغله
 ضبط ایدوب یلمانن قطب آتش دمک بنا کوشندن دراز ایلدی و طور طوب اولوب درازاد دیو چهره یه

بر کلبش کلدیکم درازاد فرامرز دین و هم ایدوب فرامرزک او کندن فرارایلیک کو کله کله ای آمانه توراعسکرین
 عار ایدوب غیرت ایله دیشین صقوب طوردی تمام نیره خطا برینه کلدیکم سپرین قیوب برابرویدی یما
 نیره آینه سپری پوس ایلدیکم بر مق خچیردن سوزن اطلسدن ندرسه کدرایلسه دخی اسان کدر ایدوب
 های دینجه یلمان نیره سینیه اوغر آیوب انم دخی قرآر ایتوب ظهرنن چقدی اندن فرامرز زور ایدوب دراز
 دیوچهره نیره ایله فالدیروب زمینه اوردی وجودی خورد و کندی مرد اولدی جانانی خود نیره دن اول طب
 آلدی فرامرز ایتوب درازاد دیوچهره نک باشین کسوب فتر کله اصدی وینه رخشنه بندی در بنده اولان
 عسکر او زینه یوردی تورانگر همان بولک بولک اتمکه باشلدی بالیق صاپلر کبی نیره یه صاچنوب سلکینه اچ
 بشر دم بردن دوکلوردی بوکره عسکر افراسیاب کوردیلر باشلری اولان دیوس دیاغدی انلرده ایتدیلر
 نجه جواب ویره لم دیوب اولدم جماسی بردن قلعه سنجانیه به طوغری فرارایلدی ایلر فرامرز دخی بونلرک
 اردنجه اول در بندی اوته جانیه کچوب عسکری اردنجه کچدی ایلر اما فرامرز رخشندن ایتوب بونلرک کسیند
 ات سوروب قلعه طوغری یوردی اشته عسکر در قلعه سنجا به کیره بیان کیردی کیره مین صحرایه طاغدی
 دیزداری اولان ترنه قلعه قیوسین محکم قیایوب بند ایلدی بوج بار و او زینه چقد ایلر فرامرز اولدم قلعه قیون
 کلدی کوردی قیوندا اولمش همان طرفیلندن کورز کوه پکیرین آینه آلدی و خندقی صحرادی و قیوی ابردی
 بر ضرب کورز اوردی بردخی اوروب قلعه قیوسی ایچ طرفه کولر کولدر یقلدی اندن فرامرز قلعه دن ایچری
 اولوب بونلره بصدی یعنی اشته فرامرز دوکشته دوکشته ناکه دیزداریک اولدی یعنی سرایه کلدی سرایه اولان
 جمله خلقی تیغ اوغر نیه آلب کروها طشره سوروب سرآی ضبط ایلدی اما فرامرز سرآی او طله لرین بربرکز کده
 براوطیه کلدی نظر ایدوب کوردی بر قیز او تورمش های اهی اغلر فرامرز بوقیزدن سنوآل ایلدی کین دغیر
 چون اغلر سین دردی اول ایتدی بن درازاد فریم اشدیم بدرم اولدر مشلر اکا اغلرم دردی فرامرز بوقیز
 ضبط ایلدی و بتون قلعه ضبط ایلدی و مفتاح لرین آلب قبض ایلدی و پیری صاحبقرآن عالم رستم ابن
 زآلک کلسنه منتظر اولدی **اذین جانب بو طرفدن** رستم یدی کره بوز بیک عسکر ایله کلورکن فرامرز کوزم
 نودی بزوار نجه سن وار قلعه سنجانی فتح ایله دیونخبر کوندروب در عقب کندوسی دخی عسکر ایله یورشر
 ایدی اشته فرامرز کلوب درازاد دیوچهره اولدردی وهم قلعه سنجانی فتح ایلدی یکین کون ناکاه صاحبقرآن
 عالم رستم ابن زآل دخی یدی کره بوز بیک ارایله حقیقه کلوب قلعه سنجا او کنده فرامرز فر شولوب الین
 اوپوب و فتح خبرین و بردی رستم فرامرز آفرین ایدوب ایکی کوز لرین پوس ایلدی و دعا لر ایلدی اندن کور
 عسکر ایران کلوب در بندی کچوب سنجا او کنده بارگاه و حیمه و حرگاه قوروب قنوب قرآر ایلدی رستم

دیوان ایدوب اهل دیوان جمع اولوب طعام نیند کدنصکره بساط عیش دوشنوب الجامه اوردیار
 برسهل عشر نینصکره فرآمزدیرازاد دیوجهره کلاه سیده قیزی کستون بانوی عرض ایلدی رستم درازا
 کلاه سین ضبط ایدوب کستون بانوی کودرزه امانت وپردی وباشندک سیمرخ عنقا اوطاغه لرین برین
 چقاروب فرآمزدک باشنه صوقری اشته فرآمزد رستمک سیمرخ عنقا نیک یدی اوطاغه سین هر برینه
 بره نر کوستروب آسه کمر کدر **ازین جانب راوی شیرین زبان اوبله نقل و بیان ایلر کیم قلعه سنجا بریقین**
 برکویین ایکی عیار طر آر خنجر کنار برادر لر وار ایدی سنل کردنکشاندن ایدی برینه چوینده و برینه بوینده دیر لر
 ایدی و بر قیز فرند آشلی دخی وار ایدی آدینه جلیده بانو دیر لر دی اما اول جلیده بانونک دخی براوغلی وار ایدی
 آدینه آهمن زنده رود بر لر اشته بونلر کویین اولور لر دی چونکه فرآمزد کلوب قلعه سنجای برکویین اوب ضبط
 ایلدی و در زادنک باشین کسرو کین جمله خبر اوب محسین ایلدی دیناده اراک اولور سه امجق اولور کین عیار لو
 دخی اول فداییده نخم اولور کم واروب اول فرآمزد در کبری ممتاز جهائک آلات چنک صندوغین چالوب کتوره
 هر کیم بو هنری بلکه قادر اولور سه دیناده اندن یار و عیار اوله مزد دیر همان چوینده ایله بوینده بوسوزند
 عیبه دوشوب بو کارک عهد سنن کلاکه بل بغل دیر تبدیل صورت اولوب بو ایکی رند قارش فدا یار کویین
 فالقوب طبان آدی لر قلعه سنجا اکنه کل دیر کورد یار بر عظیم لشکر قنوب فرآر ایشلر مکر اولکون رستم
 کاشیدی بو ایکی برادر لر او دوی کروب رستم بارگاهنه کل دیر دیوان رستمی و انده اولان دلاور لر ی تماشای
 ایلدیر و رستم باننده فرآمزدی کورد یار و سر آورده سین کورد یار خزینه بارگاهن نشاندیر و کیمیه مترق اولد
 ناکیم رستمده اولکون کلشیدی یورغون عسکر یاقوب او بود یار فرآمزد دخی یاقوب او بودی بو ایکی پیاده
 قاروشار طالم اغیار دن حالی اولور غی محللر بیک جند و سعی ایله خزینه بارگاهنه یول بولوب نه حال ایسه کیر دیر
 ولد یاقوب فرآمزدک جبه صندوغن اوب هزار اغیاط ایله بارگاهن طشره چقار دیر اما فرآمزدکی متازک
 یتش ایکی پاره چنک الاتی ظاهر نقد اغر و سنکین اولمق کمر کدر بونلر کوچیله طشره به چقار دیر چونکم فر شولر
 دوشمن عسکری اولماد و غندن فر اول تعیین اولنما مشیدی بونلر نوبله صندوغی کتوروب خاه ناخاه اور وود
 چقار دیر و اولدوغی کویه وارد یار اندن ایکی بریره کلوب مشا وده ایلدیر شمدی بزر بو صندوغی نه پیالم قند
 صغلیه لم لادر بوخی یارنکی کون اریوب تغلیش و تخلص ایدر لر باری بزودن سواک ایدر لر سه بزه بو قدر دیوب
 بمین آتمک آسان اولسون در یار و آهمن جاغروب کتور دیر صندوغی آهمنه ویر دیر آهمن دخی و آیدم سی جلیده
 بانوب ویردی جلیده بانو اوب صندوغی صفاری اما خط ایلدی کوکلندن نور قرم بو صندوقی ایچون اوغلو م بر ضرر
 اصابت ایدر ددی بونلر بو حال او زده دور سونلر **اما بو طرفند** بز کلاه لم عسکر ایران احوالنه چونکم او کیمیه کویوب

صباغ اولدی هر کس بر لرندن طور و ب کندی شغله مشغول اولدی فر آمرز دخی قالقوب عباد تن ایله کز نکه
الآت چک صندوغین استدی اولدم واروب خزینه بار کا هنده صندوغی کوز مکه کتدی کور دیلر صندوقی بر نه
یوقدر بجا لشار خزینه بار کا هنده مؤکل اولنلر بکجیلر نقلت ایتدیلر بکجیلر فر یا دایوب بو کجه بز او یوماد ق دیوب
ایتدیلر **خلاصه کاوم** کلوب فر آمرزه خبر ویردیلر فر آمرز ک جان باشنه صخر آبوب بره بونه دیکم دیکم بنم الآت حزن
صندوغم خزینه دن ضایع اوله دیوب اولدخی خزینه بار کا هنده او کجه بکجی اولان آدمه لری کوروب عظیم عتاب
وتغیلتلر ایدوب اولمادی کورمش و طومش یوق اصلا بر خبر بیله ایلمادیلر عتی بولحوال دو ییلوب رستم خج
خبر دآر اولدی اولقدر غضبه کلدیکم اولماز تیز فر آمرزه خبر کونندوب ایتدی او غاوان اگر مرد ایسک بو کوز
سلوح صندوغین برده کوکمه بولور سین اگر بولا مر سک غیردی سخی از نلر دفتر نلر سیلرم ردی چونکم فر
اناسی رستم دن بوسوز لری اشدی همان بوسوز دن غیرت و عار کلوب شو بیکیم غیرت درون یقادی تیز نلر
پلک وار آیلوب اول یرک آدم لک چاغروب بونلره خشم ایدوب سنوال ایلدی بر قاج سوز اکلار آد ماک عو
ایدوب بونلر کلدیلر فر آمرز بونلر دن سنوال ایدوب هیچ بو طرف لره فدایلیق ایدریونلره هوس ایلر کیم وار د
طوغری سوبلک یونخسه نلر دن آن پاک حقیچون سز لری قتل ایدرم ددی اول کسنلر دعا ایدوب سلطانم بوار آلر
فلان کویم کردنکشان نسلندن یکی فدای و اردر زیاده حرا مز آده عیار لر و قلو شلر درا کور اریسه انلرایم
بیلور لر یونخسه غیردی کیم قادر در یومعقوله ایش ایلله ددیلر فر آمرز بونلر دن بو خبری آدی همان تبدل
بر شهز آده صورته کوروب لاسی سافل صف شکنی یاننه الدی الآت مجلسی آوب اول کویه طوغری کندی
اول کوی کنار نه بر لطیف صواقردی اول صو کنارینه کلوب بریره اندیلر اندک او کلرینه مجلس قوروب عتبه
باشدیلر فر آمرز اولقدر باده ایچدیکم غیردی مست اولوب دنیا کی کوزی کور من اولدی مکر که چونیه و پونیه
بونلری ابر آق دن کوروب بر برده تماشا ایدر لدی کیم بیلور اگر زیاده مست اولوب یقیاوب قالور سه بونلر دخی
واروب صوبه لر اوزننه اولان اشیا لری آله لر **اتار آوی ایدر** بوفلر آمرز سر آمدک ایچدیوکی باده عصر نه ایچی
یوغیری مکر که پیدی رستم اوله شمردی فر آمرز قصدا اولیسنه مستلکه اوردی غیردی هجوم کیفیت باده دن
کویا که آوده اولوب قالدی نلر قالدیکم رخشنه بنوب کیده نیه یقلدی نیه قالقدی هله نحال ایسه فر آمرز
کوجیله رخشنه ناشوب سوار اولایم دیرکن میا نلر دن دخی خنجری بره دوشوردی بر کره خنجری بن لایم دیرکن
الندن ششبرک دخی دوشردی چونیه بونیه ایسه بر قیا اوزنلر فر آمرز تماشا ایدر لدی کور دیلر پاک کیفدر ها
اشته شکار دیوب سکر دوب کلدیلر کیم خنجر بیله ششبری آله لر تمن یا نلر نه بیله ایدی اول کورده قالدی
اما فر آمرز در بر شد بر غره اوروب اکیسی دخی بوغره دن شاشدیلر و اوز آوب دو آلر نلر قورادی قونلر لقا

بر برینه چونید ایلله بونیدنی اوله چار پدیکیم اکیسید حوردا ولوب اشکال طلسماته دوندی اندت
 فر آمرز کوردی بونلرک کلدوکی طرفه بر حریف دخی بقاردی همان بونلر هلاک اولنجه اول حریف که همان
 ایدی کوب طوغری قاچدی فر آمرز بر نغره دخی اوله اوردیکیم اول وادیلر اکلدی و همان نغره فر آمرز
 شاشوب دوره و آردی بر آدیم دخی انا مری اولجه مبهوت قالدی فر آمرز اورزینله یوریدیکیم ایلله
 قیوب زمینله اوروب خوردا ایلله ناگاه کورین برو پچاپک عورت صاحبلرین یولوب باد صرصرکی کلر
 امان ای دلاور عالم قیماه بونوجوان بونک اراده جرمی یوقدر جرم استی جز آسین بولدی اول بولاد دلاور
 بنم قنیشتم ایدیلر صندوغی چالوب کوردیلر اوغلم تمینه ویردی اراشته صندق بند در و آره یک کتوریم
 دیوب کدی جلیله بانودرو آروب صندوغی کتوردی فر آمرز صندوغی تمینک ارقاسنه یوکلدوب و
 اورادن دوغری لشکره کلدی همان اول قیاقله ارقاسنه صندق تمینی رستم بارگاهنه کتوردی فر آمرز
 احوالی رستمه نقل ایلدی رستم در زیاده سیله کوچمش ایدی تمینک ارقاسنک صندوغی آدیرو جلاد
 ایلدی تمین کوردی هلاک اولیور فر آمرز بقوب امان ددی و اغلغه باشلدی فر آمرز ایلر و کلوب جلوس
 قاتی ویردی کیرودور دیوب جلاد کیرودوردی فر آمرز ایلر و آروب رستمه تمنا ایدوب ایلدی دولتتم آه
 تمینک جرمی بکا باغشله ددی رستم کولب باغشلدی فر آمرز بونک بندین آلوب آزاد ایلدی و آرایدی
 یا تمین پدرم صاحبقرآن عالمک دست دامن پوس ایدوب دعا ایلله ددی تمین و آروب کتمک دامن
 پوس ایدوب و کیموب اغلری فر آمرز ایلدی نه اغلر سین یا تمین ددی تمین ایلدی دراز ادر یوچهره نک فرزینله
 عاشقم الا عسان الا بالتمام مضمونجه اکران دخی و برر سکر مردک و دلاورک رسمی برینه کلورد که فر آمرز
 رستمه ینه ایلدی دولتتم انا ایلدی کرمیکزه حواله ایلدی لطف ایدوب دراز ادر قیزی تمینه و یروب بر مراد
 ایلمکزی رجا ایلرم در که رستم اول ساعت قیزی کوردزدن کتوردوب تمینه عقدونکاج ایلدی و قلعه سنجا بک
 منشورین یازوب ینه ویردی تمینی قلعه سنجا بک پادشاه ایلدی بوندن صکره ایلروده اولان ایچی در بندین
 برینه سر آچه ابن افراسیاب اولور ایدی و برینه دخی قرقم خان ابن افراسیاب اولوردی اشته بونلر قرق بک ارا یله
 اول در بند لره فر آمرزی تعیین ایلشیدی بوکره رستم باش قالدیروب فر آمرزک یوزینه بقوب ایلدی ای جکر کوشم
 سر آچه ابن افراسیاب اوزدینه سخی قرق بک ارا یله تعیین ایلرم و قرقم خان اوزدینه بتون کوردزبان ایلله کیوی
 تعیین ایلرم فر آمرزه دونوب ایلدی کوزم نوری و آرایدی سن اول در بند سر آچه بی فتح ایلله اولاردن افضا
 ایدر سه کیوه دخی امداد ایلله ددی فر آمرز نوله دیوب قرق بک عسکرین گاه ایدوب نوازملرین کوروب ایلن
 قالغدی عزم در بند سر آچه ایدوب کدی کیودخی بتون کوردزبان ایلله قرق بک عسکر ایلله تدارک کوردوب اولدی

عزم در بند قمر خان ایلهدی بزکله لم بو طرفت فرآمزه **راوی ایله** اشته فرآمزه قرق بیک سپاهیه در بند سر آخیه
کلدی اما در بند سر آخیه ده کوز جیایر تعیین ایلمش لردی فرآمزه کلر و کندن خبر دار اولوب همان واروب سر آخیه بلدی
سر آخیه دخی قرق بیک سپاه ایله در بند اغزین آلوب سدا سکندر کی فر آیلدی اما فرآمزه شیر دیل قرق بیک سپاه ایله
در بند کلوب قومندی همان بتون عسکرک اوکنه دو شوب در بند بودیدی سر آخیه فرآمزه بومعامله سین کوروب
عسکرک ایچندن ات سوروب اوکین کسدریوب نزه ای نابکارا ایرانی میجه ایلروده پلر ویکله می کلور سین دیوب لایزه
اوروب ایرشدی فرآمزه بر نزه حواله ایلهدی فرآمزه دخی سر آخیه نک نزه سنه نظر ایروب جان الموق قصدینه بلانوب کلور
فرآمزه ایلهدی **بلیت** نامرد اولایم دونر ایسم تیر مژگن تن کی زرخم سینله کی چون سپرم وار **مضمونجه** فرآمزه سر آخیه
نیزه خار کد آرنه سینله کروب بی پروا دوردی تمام نیزه در خطایرنه کلدر کم برکوره دلاور عالم ال اوز آدوب قول صنوب
سر آخیه نک نیزه جانستانک طوب دیدنک و بلان کیر و سندن محکم قور آدوب و لنگر و بریدی سر آخیه لکی کلور کن هما
میل کی دوره واردی کور دیکیم فرآمزه نیزه طوب ضبط ایلمش سر آخیه فرآمزه ایلهدی قیویر نیزه نابکارا ایرانی یونجه
شمدی نیزه چکوب دندان تور کن الینک در بیلرین قویار یرم ددی فرآمزه کولب ایلهدی بی نابکار در دورسون کوز ^{ملد} لختا
همان ایش کور دندان کلور سه در کم سر آخیه ایلهدی بقایلهدی ملدن کلور می دیو نیزه زور ایلهدی فرآمزه دندانک لملغه
اما بنجه قابل اتی خود قاف دیولری بریره کلوب زور ایلمسه لرمق محالاً تندر مناصلی سر آخیه زور ایله کوردی اولدک
نیزه یزندن حرکت ایله دوره مری برکوره سراحه دونوب ایلهدی بره صالیویر شول نیزه هی نابکارا ایرانی یونجه شمدی
قافوب سینله کی چاک ایلم ددی فرآمزه قهقهها ایله کولب ایلهدی بره هی قلبتان بلر و کندن قالله همان دندان کلنی لجر
ایله زبیر بن سنی اولدسم کر کدر سنهخی کند و که کوره تدارک کوردی سر آخیه ایلهدی ای ایرانی یا این مزیم صانور
کود ایلهدی دیوب شوپله زور ایله کوردی صلا و زده قدر نیزه یزندن بیله حرکت ایله دوره مری غلجرقالیدی فرآمزه ایله
یا سر آخیه بوزقارده پیاده ایلمش سین اشته نیزه آدمهت بوبله آیسوردیوب بنجه که زور ایلهدی ایسه چایر چایر چکوب
نیزه سر آخیه نک دندان سوکوب آدی اما سر آخیه ویر میم صانیدی ممکنیدر الینک در بیلری بیله بتون نیزه ایله صیر یلور
بیله کندی فرآمزه نیزه آلوب آتی ویردی سر آخیه غضبندن دنیای کور مز اولدی همان کور ز کوم پیکر بن طرفیلدن کچوب
اون ایکی بنجشندن قاور آدوب الینه آدی اندن مقدرینی صرف ایروب و آرقوتن بازویه کوروب ایرشدی فرآمزه بر
کوز حواله ایلهدی فرآمزه در سر آخیه نک کور زینه نظر ایروب طاع کی کور لیوب کلور همان دلاور عالم کور ز سر آخیه بنجه
آچوب ایکی الینک ایاسنه ضبط ایلهدی و چکوب کور ز بهن آدی و بر طرفه آتی ویردی سر آخیه بلدی کیم بوندنکره
کند و سنه فرآمزه دندانک یوقدر همان برکوره میانندن تیغ آتش تابن عربان ایدوب الینه آدی ایلهدی آلبند
بو یاد کاری نابکار سنهخی ارا لیسک باشن قور تار دیوب فرآمزه بر قایح حواله ایلهدی فرآمزه دخی قویا غیله چار دیوب

انسان یعنی منع ایله دی دو نوب سر آخه دخی حملک وار میدرددی سر آخه بو قدر ددی فر آمرز دکاله ایله دی با سر آخه
 سن بکا اوج جمله ایله بن سکا انجق بر نزه جمله سی ایله بم اگر ایسک منع ایله رسین جمله ناک ایکسی سنک اولسون
 ددی نینه نوبت جمله سنکاردیوب بر کره ال نزه سلیمان ابن دواره اوردی و قطب انش دهله میدان و یروب او تن سر
 اوندیه بر کلش کلر کیم سر آخه فر آمرزک کلشندن حذر ایدوب او کنده دور مغه جرات ایله مری همان ات باشن جویر
 طولی دیزکن عسکر نینه دوشری قاجدی و عسکره قومه ایله دی فر آمرز قطب انش دخی سوروب نزه ای محنت قلبان پلید
 یا قور میم سنی کیم المدن رها بوله سین دیوب اردینه دوشدی اما فر قریک عسکر فر آمرزی بردن فر شولوب هجوم ایله یلیر
 اشته فر آمرزک کله سی قیروب نزه ایله عسکرک ایر و کلنلرک شیشه کباب صنکار کبی صاحبجوب لاق بولا ق ایله دی و او کله
 کلنلری اقلیم عدله کونردی فر آمرزه کیم یلر طوره بیلور همان کوزین سر آخه دن ایر میوب یوردیدی بو طرفن فر آمرزک دخی ق
 بیک عسکر دیوشمن عسکر نینه یور یوب قارلش موریش اولدی شولیکیم بر نینه با صدیلر تیغ تبری بر برین کسور کبی غیر مغ
 باشلدی یلر اوله فالج سماعنه کیر دیلر کیم اولمز اما فر آمرزک عسکر کیم پنچنکا وروهم ایچلر نزه دخی بهلوانلر چوق اولما غیله
 عسکر سر آخه کیر یوب سور دیلر **اما بو طرفن** فر آمرز سر آمد سر آخه ناک قفا سنه دوشوب سر آخه در عسکرده دور ایق
 اوردی و بهان ادی یعنی جان قور تاره اما فر آمرز صافلر سو کوب کچوب اوردی و ایر شدی مکر کیم افر سیاب اکو اس ترک
 سر آخه یا ننه صاحبقران دیو تعیین ایلمشیدی بو کره سر آخه ناک حالین کوروب امداد ایچون اوردی و بهان ادی اشته
 سر آخه چاد رینه یقین وارد قه اکو اس ترک فر آمرزک او کین کس دیروب سدر آه اولمق دیله دی و ایتدی نیه ای نابکار
 دیو النده کورز کیم ان فر آمرز جمله ایله دی اما فر آمرز صلا بونک جمله سنه اعتبار ایتوب همان قطب انش دم ایله اکو اس
 ترکی کو کسلر و بکچوب کندی سر آخه ناک قفا سنه دوشدی اکو اس ترک رخسیده بیله تکر مکر اولوب یقلدی رخسندک
 پایلری شکست اولدی کندی نه حال ایسه اکو اس ایاغله دوردی بو محل سر آخه چاد رینه ایردی اما فر آمرز دخی قفا سنه
 ایر شدی سر آخه چادری دو لاشدی فر آمرز بیله دولشوب بو محل اکو اس ترک بیاده ایروب فر آمرزک مجانه صالمق
 مراد ایله دی فر آمرز بو حال کوروب شویله غضبه کلر کیم اولماز ایتدی بی ملعون ندر بوسنک اقدام خصم دن انتقام
 آلفه قومز سین دیوب غضب ایله صناع ایاغن رکابدن چقاروب ترک تاکله سنه بر پشت با اوله اوردیم اکو اس ترک
 تاسینه سنه و آرنجه نهد اولوب کندوسی اولدم مراد اولدی اشته سر آخه بواراده براز فرصت بولوب فر آمرزی ایردی اما
 فر آمرز نینه قفا سنه دوشدی سر آخه بعوب کوردی کند و به نجات بو قدر کن جان عزیز نجه ایله چکک بلن **خاصی** سر آخه
 چادری بر فح دفعه دو لاشدی ممکن اولدی عاقبه الامر فر آمرز بر کره اردنن ایریشوب الصوندی دو لاندن قیوب
 قالدیره وزمینه اوروب بند چکله **اما ر اوی ایدر** دلا وور عالم غضب ایله الصونجه مکر پر مغلری صرنه کچوب دوال
 ایله بیله ناکه جکر نین قاور آیوب طومش نجه سلکوب قولنه آردی نه کوردی سر آخه ناک جانی چوقدن کمتش رخسندن

بزه اینوب اندک باشین کسی و تیغ چکوب چادرده اولری ذندان تیغند کچوروب چادری ضبط ایله قرق
 بیک عسکر سرگفته دن اوج بیک اینجق باش آدی اندک ما عدا سی پریشان اولری عسکر فرآمردنچی منصور و منفقر
 عسکر تورانت پراکنده و پریشان ایله کدر نسکره فرآمردن مال غنایمی بریره جمع ایدوب عسکرینی آناسی رستم ایچی
 و نصفک کندی ایچون آلوب ما عدا سین عسکرینه تقسیم ایله اندک نینه اولکون یا لکن بونوب قلعه نیک قیوننه وارد
 کوزد ایله بر اوروب بر دخی اوروب قلعه قیوسی یقلدی ایچری کیروب اهل قلعه بصدی تیغی قلعه خلقی کورد ایچر
 فرآمردن قرشودور ملز همان امان کلامان دیکله باشلر یلر فرآمردن چکنان ال چکوب بونوره امان و بریدی اشته قلعه
 دخی فتح ایدوب و مان ضبط ایدوب عسکرینه بخش ایله و اول ساعت بر عرض دشت یازوب و سرانجه نیک باشین
 بر تور به اینجه قیوب مهریوب سیماب صبار قاره و یروب ایتدی و آرایمیری بو عرض دشت ایله بو کله پدوم رستم کورد
 بن کیوک آمد دینه کیدرم اشته قلعه دخی فتح اولری مرده ایله و بری پدوم دعادن فرآموش اتمسونلر اشته کورد
 منوال اوزده چنک احوالین بلرددی سیماب عیار ال باش اوزرینه قیوب عزم رستم ایله **بو طرفدن** فرآمردن سیماب
 عیار کندر نسکره کزدوسی عسکره تنبیه ایله سز بونوب طوروب بن یا لیکر کیو اوزرینه آمد دینه کیدرم ددی
 قطب آتش دم اوزرینه کلوب یا لکن در بند قمر خان دیوب کیوک آمد دینه کدی اشته سیماب عیار سر عتله کیدوب
 در بند در زاده ایردی بول توز یله بارگاه رستم کیروب باش قیوب عرض دست فرآمردن ایله کله سر آخه و بریدی رستم
 عرض دشتی اوقیوب مفهونه مطلع اولردن فرآمردن محسین و آفرین ایدوب صبار قاری دخی سویلر و بفرآمردن
 نه کون چنک ایله و کین نقل ایله رستم و جگر اشیدوب فرآمردن قوت قاهره سنه و اقدانه حیران اولدی رستم
 تور به ایله کله صنا قلعه دی چونکم فرآمردن کیوک آمد دینه در بند قمر خان اوزده کیمش کوره ایم اندن نه خبر ظهور ایدوب
 چشم کوشه اولدی لر **ازین جانب** کیو این کورد ز جمله کورد زیان ایله در بند قمر خان تعیین اولنمیدی قرق بیک
 سپاهیلر برکون کیو کلوب در بند قمر خانه ایردی قمر خان دخی عسکر کلر و کین کوروب قرق بیک اربله در بند اغزین آلوب
 دودی کیو فرمان ایله عسکر ایران قره خان عسکر بیک مقابله سنه قیوب قرآ ایله اندک کیو دیوان ایدوب
 جمله کورد زیان شمعنه جمع اولدی لر کیو بونلر ایله مشاوره ایدوب سوزی بونک اوزرینه قیوب بزنامه یازوب
 کوندره لر اول در بندی استیله لم کوره لم نه جواب ایدر اگا کوره حرکت ایلیه لم دیوب بو منوال اوزده بزنامه انشا ایدوب
 اوزرینه مهر اوروب بر پیا ده الینه و بریدی و قمر خان ابن فراسیاب کونردی پیاده نامه آلوب روانه اولری قمر خان
 بارگاه اکنه کلوب الحی اولدوغین بلرددی بو آبلر دخی قمر خان بلدیروب قره خان ازین و یروب اول پیاده ایچری
 کیردی یرا و بوب کیوک نامه سین و بریدی قمر خان نامه آلوب اوقیدی مفهوم نامه در بندی تسلیم ایدم سین اگر
 اگر یوق دیوب مخالفت ایدرسک وقتنه حاضر اوله سین دیمش قمر خان نامه یرتوب کلن قاصدک اوزرینه آتی

و پردی ایتدی وار اول اگری کوزلود مورچی بچه نابکاره سویله دیشنه طاش بیله ویرحم قنده قالدی در بند
 بلد و کندن قالمسون قلعه مز محکم در بند صرب و دشوار آفتق امر محالدر بر نشناه کارایلزردی اول بیاده دونوب
 کلوب بونبری کیوه بر بر نقل ایله هر نه جواب ددی لرسه دوری کیو کناهی بونونه دیوب جنک ندا ایتدی رشا برستی
 کون بتون قرق بیک از یله بر برینه مقابل و مقارن اولوب صف کشیده اولدی یورم خان عسکری در بند ایچنجه نوب
 ایسه آچقده میدان اولوب ایامید آنه کیم کیره دیرکن قرقم خان میدانه کیروب لعب و هنر کوستردی **الحاصل** کوزل
 پهلو آنلرین هر کیره نه قرقم خان بر لعبدله غلبه کوستردی زیر انفسنده قرقم خان متین شهزاده ایدی عاقبت میدانه
 کیو کیردی **خلاصه کلام** کیونیزه ایله قرقم خانک رخشین اولدی یروب عسکر تار غلوا ایدوب قرقم خانکی قیوب
 سوار ایلدی یورم خان دخی اقدامیله کیولک رخشین اوق ایله اوروب هلاک ایله ایدی ارا نیلردن هجوم ایدو
 اما در بند زیاده صرب ایدی تورانیلر چوق ارا نیلر خوجه سور دیلر اولدی برایش کوره مردیلر دونوب
 قوندیلر اولکون ارا نیلردن و آفر آدم تلف اولدی برستی کونینه بورولیش ایتدی یورم قرق بیک آدمند
 اوج بیک آدم ایچق قالدی ما عدا سین هلاک ایلدی کیو اولمادی بر فتح و ظفر بولیمادی دوردنج کون
 غیری یا آلورم یا خود ویریم دیوب غیر تیله ینه بندی یوریش ایلدی ارا نیلر زبون اولوب کیرودونمکه
 باشلر یلر ناگاه فرآمزر آمد اول محل در بند اوز زینه چوقه کلدی بو جنگی کوردی همان بر شد بد نعره
 اوروب قطب آتش دمی سوردی و جنگه کیردی چون فرآمزرک نغره سی ظاهر اولمجه غیری ارا نیلرک هر
 بری از درهای هفت سرا اولوب یورید یورم خان فرآمزرک نغم سین اشیدوب جان باشنه صحرادی
 ایتدی بونا بکار قضای اسمانی کیی قندن ظهور ایلدی شمد نکیر و طشره ده دور مق خطا در دیوب همان
 قرقم خان یاب یاب قلعه طرفه چک کلوب کندی یور قلعه دن ایچری کیردی و عسکری ایچرویه آوب قلم قپولرین
 محکم بند ایله عسکر ارا ن کوردیلر تورانیلر قلعه قانندی بونلر دخی کیروب چک کلوب طبل آرام جانلدی
 اندر نکره دونوب قوندیلر پهلو آنلر فرآمزرکی کوروب شاد اولدیلر و قرشولوب کیو بار کاهنه اندر دیلر
 فرآمزر چنکک اصلین سوردی اولدوغنی کیی نقل ایلدی ارا اندر نکره فرآمزر دخی قرق بیک عسکر ایله سراخه
 اوز زینه واروب سراخه نک فرآمزر دو آندن قیوب جکرین بیله قورادوغین سراخه مرد اولدوغین و سراخه
 کله سین عرض دشت رستمه سیما ب ایله کوندر دو کین و کندوسی بو عسکره یا لکن کلر و کین بر بر نقل ایله
 و ایتدی خوش ایتدی برده بن یارین کورده لم دیوب اول کیجه آرام ایلدی چونکه اول کیجه کچوب صباغ اولد
 فرآمزر امر ایله عسکر بنوب کندی اوکجه در بند اغز زینه کلر یلر فرآمزر ایلر وات سوروب در بندی کچدی
 یوقار و قلعه دن اوستنه سنک درخت و غدنک ایتدی ارا و لمادی فرآمزر سپر ایله صاوب کند و زخشنه ضرر

کتورمدی تا که قلعه او کنه و آردی اما فرامرز ک اردنجه عسکر یورویه یم صلاندیر یوقا اردن عسکر اوردیلر
 تیر و سنکی چوق کمنسه تلف اولدی عسکر کیرویه چکلدی فرامرز ایسه یا لکن تا قلعه دینه و آردی اما قلعه
 فی الحقیقه زیاده صرب و محکم ایدی قیوسنه بنا سازدی فرامرز ابراقدن جنک ایلدی امانه قائم برشی ایله مد
 عاقبت دونوب در بند ک بری جانبنه کچدی عسکری قوندر یوب کیوه ایتدی یا کیوبن بو کیجه در بندی اوت
 کچوب کوره یم اگر بر طریق ایله قلعه کیره بیلور سم قچن نغره می اشید رسک سنده عسکر ایله نوب قلعه یوریش
 ایله اوله کیم بر حال ایله قلعه آله بیله ایدر ددی بوسوز اوزره اول کیجه آرام ایلر فرامرز صبا حه یقین
 قالقوب اوزرنیه برقات آلات آتوب اندن باشنه بر ساده مغفر کیدی اوطاغه لرین طاقدی و یوزینه نقاب
 آصوب بر کر کدانه بندی و در بندی یا لکن یور یوب اوت جان بنه کچدی بر آن کیدوب عجب نه طریق ایله قلعه کیر سم
 دیوب بوفکر ایله کزک صبا ح اولدی آخی کوردی بر طرفنک بر آن ائلور پیدیا اولدی فرامرز بونلری کورنجه
 ها اشته شول کلنلر ایله اگر قلعه ایچنه کیدر لر سه بو لیکم معا کیره بیله ایدم دیوب یول اوزره کویا بونلرد
 سلومه دوردی **اما آوی ایدر** مکر که قرم خان مقدما کیو ایله بر مصافه چنک ایدوب وافر عسکر قیرد قیرن
 صکره قرم خان پدری فراسیابه احوال شو یوزدن اولدی دیوب خبر کوندردی افراسیابه بو خبر و آروب
 احواله مطلع اولد قرم صول وزیر حارث وزیر قلیچ قفقان و یروب اکیور قرد آدم ایله قرم خان کوندردی
 کوره یم سنی رکی اولوب بر آنلره صفین در بنددن یول ویرمه در بند صرب در دکه حال ایله کچلر سنده
 اهتام و تقید تام ایله دیوب کلن ائلور مکر حارث وزیر ایدی بونلدر تمام کلوب حارث وزیر کوردی بر
 سوار نقاب آرکسه کند و لره سلومه دوردی حارث وزیر سلوم و یروب ایتدی شهبازم قذرت کلوب قند
 کیدر سین و کیمسین و بوار آرده نکر سین ددی اولدم فرامرز ایتدی هند طرفدن کلورم بر مرد غریم آدیله
 سهرآب نقاب آردیر لر آهن سیاهدن بر کمنسه یم بر قپو استرم یا شوب خدمت ایدم یم کن قدر شناس اولسه
 ددی حارث فرامرز ک طرز اطوارینه بقدی اوزرنه ارک نشانه سی و آرشول دلاوری آتوب قرم خان ایلتیم
 اکا یا شوره یم بلکه الذبت بر هنر کلور قرم خانک امد آدنه بولنه ددی و دونوب فرامرز به سهرآب چونکه قپو
 آرسین کل ایدی سنی شول کورین قلعه شاهی تور آن پادشاهی افراسیاب اوغلی در آدینه قرم خان شهزاده
 دیر لر اکا یا شوره یم یا شور مسین ددی فرامرز ایتدی جاننه منت بندخی ایله بر کمنسه استرمکه جانیه
 خدمتده اولوب المذت کان هنری فر شو سنده اجزا ایدم یم ددی حارث ایتدی کل امدی سنی آتوب بیله کویه
 دیوب فرامرز ای آتوب قلعه کلدی کندر لرین بلدیروب قرم خان خبر ویردی قرم خان امر ایلدی قلعه نک
 قپوسین اچدیروب بونلر اچدی کیردی تا کیم حارث وزیر قرم خان سرآینه اوروب قرم خان بولشدی حارث

وزیر بر کوسر و پ کجوب او توردی اندک حارث وزیر قره خانک پدی افراسیاب کوندر دجی قلم فغانی
 و پدی و افراسیاب سو پله و کی سوز لری و تنیه لری قره خان سو پله و ایتدی ای شهزاده توران زمین بو
 کون کلور کن شو بله بر مرد غریب دلاوره راست کلدم دیار هندن کلور مش بر آرد دلاوره بگز بر پادشاه ارانیکلو
 خدمت ایملکه اما بر کره کور سکر ناصل مرد کریندر بندخی آلب کوردم پهلو آلق و چنکا و رلک اوزرنک آقوب طور
 دیوب اولقدر مدح ایله یکیم قره خان کور مکه آرزو ایلدی ایتدی قبی یا ای وزیر خاص دیروک دلاور قنده در
 کلسون بزده کوره لم ددی حارث وزیر طشره چقوب فرآمزه ایتدی کل ایتدی یا سهرآب اشته سنی شهزاده به و افر
 مدح اتم کوره یم سنی بر خوشبجه خدمت ایله دیوب و افر نصیحت ایدوب اندک فرآمزه اوکنه دوشوب ایچر ویه کیرد
 قره خانک اوکنه کلدکن فرآمزه یوزرنک نقابی رفع ایله قره خان باقیجه فرآمزه ایتدی حارث وزیر کخبری بو
 قره خان دونوب حارث ایتدی بوینک آلتند قالسون ای وزیر کور دیکک پهلو آن بو میدر مکر که سن بزه دوشما
 ایش سین ددی حارث بله شهزادم بودر اما نه جلوسین یکتدر ددی قره خان ایتدی بهی بوینی آلتند قلعه سنی باک
 کور دیکک پهلو آنک یوزنیه هله بر دونوب باق بر کره ای شاشقون کور دیکک متاعین یوزنیه باق دیمز میم سکا
 ددی اولدم حارث وزیر ایتدی ای شهزادم یانه وار ایش یوزنه یونخسه چر کیندر دیوب دونوب بر کره باقیجه حار
 وزیر دخی فرآمزه بیلوب شاشدی غیری سو بلکه نطقی طلوب دتره مکه باشله قره خان بر کره دیوانه اولد
 صاعله وصوله بقوب عتاب ایدوب بره نه طور و بقار سز حیوان کبی اورک ایلدی ایچی جانبدن مرآد ایلدی یکیم
 بر لرندن آیلوب فرآمزه او زنیه هجوم ایله لر فرآمزه ایتدی قلعه آنماک ای رباب دیوان دینم حقیقون جملگری
 طعمه دندان تیغ بر آن ایلم دیوب او یله بر شدید نغره اور دیکم صناسین کو کلر قیلوب صدآلر و پدی بتونار با
 دیوان نغره فرآمزه هیبتندن مهنوت اولوب اصلو حرکتک جلالری قالمیوب شو یکیم برنخزان کبی ترکمه بلدی
 بر زماندن مکره قره خان کند و سنه کلوب همان باشی او جزند غداره سین قیوب جمله ایلدی فرآمزه قول اوزادوب ال
 صنوب قره خاننی بیلکندن قور آیوب او یله صد یکیم قره خانک پر مغلری تخمق خیاره دودی و طر نقاری دیدندن
 قان فواره کبی آیلوب الی آچلدی غداره نهدن یره دوشر کن فرآمزه غداره قیوب اینه آلدی و قره خاننی صالحیور
 کندی غماره سی ایله اوزنیه جمله ایدمجه قره خان خوفندن جوات ایدم میوب قیوب فرآمزه یوزنک قفاسنه
 دوشدی قره خان قحار ق سرآی حولیسندن تاج خانه زرد باننه دوعری او غردی اما فرآمزه دخی اصلو قفاسند
 ایرلیوب بدن چقدیلر **راوی شایرین زبان او یله بیان ایلر یکیم** فرآمزه نغره سین اشیدمجه کیو ایله بولنا
 عسکر صنوب قلعه آلتنه کلوب صوقلش ایدی قره خان کیوک اولدوغنی محک یعنی اول بر بک اوزنیه کلاری
 اول برج آلتند کیو اولوردی فرآمزه قره خان ایدوب میانندن بر غداره کوسرودی کندی غداره سیله قره خان

نصفندن ایچی پاره ایلدی یوقار و طرفی بدنک طشتره یا اوچوب دو شمردی آلا کیوک اوکنه دوشمردی کیوبقی
 قره خانک کشته سنک نضغیدر تیز رخسندن اینوب قره خانک باشین کسردی فرآمزد اول ارادن دونوب کلاری کرا
 طوغری لند تیغ اوکنه کلنی ایکستر پاره ایدرک چون قره خان سرآینه کلوب ایچرویه کیردی سرآینه اولان خلغی جمله
 تیغدن کچوروب و اشیا بی ضبط ایلدی حارث وزیره ایتدی یلخارث بوقلعه ناک فتحنه سبب سن اولرک انک مقابله
 بندنچی سخی اولدر هیوب ازاد ایمیم و آرایمیدی بکند و کل جانیه کت ددی اندن قلعه ده اولان قرق بیک عسکره قلیج
 قویدی شو بلیکیم کشتور و غر آر کبی بونلری دوغر آغنه باشلاری اهل قلعه ناک دار کیری اسمانه پیوسته اولدی
خلاصه کلام فرآمزد آتی بیک کاله کسوب و قلعه ضربا و قهر آفتح ایلدی توران عسکرینک بقیه سیف اولدری
 حارث وزیر ایله افراسیاب خان طوغری قاپدیله فرآمزد قلعه ضبط ایدنجه کیودنچی عسکر ایله قلعه کیردی فرآمزد
 غزای قونلو یوب و قره خانک کاله سین اوکنه قیوب فرآمزدنچی کاله قره خانی بر توریه ایچنه قیوب کیوه ویردی و
 ایتدی و آربو توریه پدرم صاحبقران عالمه ایدت و قلعه فتحک مرده ایله ددی اندن کیودنچی تدارو کین کوروب انک
 کاله قره خانی آلوب عزم در بند سنجاب ورستم داستان دیوب کندی **ازین جانب آوی ایدر** سیما ب مبارقا رعیا
 سرآغه بن افراسیاب باشین توریه ایله آلوب رستمه ایلتوب مرده سین آلدی اندن عسکره اول ارادن دونوب در بند
 سرآغه کلدی عسکر فرآمزدی قالدیروب در بند قره خان کلاری زیر فرآمزد او ایله تنبیه ایلشیدی اشته عسکر در
 فرآمزد کلوب در بند قره خان اوکنه قنوب قرآ ایلدی فرآمزد ایچی قلعه دن حاصل اولان مال غنایمی بریره کتوروب
 خزینه ایلدی ورستم نخبه منتظر اولدی کلام بر بوطرفدن کیوه چونکم کیوالغار ایله عزم رستم ایلدی اشته
 بر محله کلوب در بند سنجاب اوکنه عسکر ایران اورد و سنه ایردی اندن عسکره بارگاه رستمه کلوب ایچرویه کیردی
 آداب ارکانی اجرا ایدوب اندن عسکره توریه ایله کاله قره خانی رستمه ویردی رستم دخی چونک ن کون اولدر و غندان
 کیوه سوال ایلدی کیودنچی وقوعی اوزره نقل و بیان ایلدی رستم کیوه بر خلعت و پروب کیودنچی رستمه دعا ایلدی
 رستم دخی اوغلی فرآمزد دعا ایلدی وار کینه متسینلر ایلدی اول ساعت امر ایلدی عسکر ایران حاضر اولسون
 اوغلم فرآمزد کیدرم ددی عسکر ایران جمله لوازمین کوروب یول تداریک کوروب رستمه خبر ویردی ایلر رستم
 امر ایلدی ایرستی کون اول قوناقدن کویچدیله عزم در بند قره خان و فرآمزد ایلدی اشته کیونیه ایلر کلوب فرآمزد
 ایتدی پدردن رستم عسکر ایله کلر و کندن خبر ویردی فرآمزد تیز برندن طوروب کندوسی قالقوب اورد و ویری حاضر
 ایلدیوب استقباله آسته اولدی اولدی چون ایرستی کون در بند سنجاب طرفندن توز قیوب قرق بیک طوس شکرله
 سهیل بر آردی کستم ایله کلوب رستمک بار کاهین تعیین اونان بره قوردی اردنجه بکلر و شهزاده لربار کاهک
 قوردی هر برین تمام بوالویو ایچنه کلوب قوندیلر جمله عسکره رستم کلاری فرآمزد کوردن بان ایله استقبال ایدوب

رستی بارگاهنه اندر دیار اندر نکره رستم بر آزار آم ایلیوب دیوان ایلدی جمله جگر کلوب بر لو برنده قرار
 ایلدی فرآمرد سرآغه ایله قرم خانن حاصل اولان خزینه پدیری رستمه عرض ایلدی رستم بر حبه سین قبول
 ایلدیوب نینه مجلسین فرآمرد هیمه ایلدی ایتدی جگر گوشم سنک اولسون قلیچک مالیدر نینلر سک ایله ددی اندن
 فرمان ایلدی مجلس کلوب بساط عیش دوشنوب اله جام آوب بر آغیش نوشه مشغول اولدی یار تمام کيفلر کاییز
 بولد قدر رستم امر ایلدی سرآغه ایله قرم خانک و درازاد دیوچهره نك کله لرین کوردوب توربه ایچنه قودوی و
 شویله میدانه بر آقدی اندن رستم در جام سفیدی طولدیروب کندی ایله فرآمرد صوندی فرآمرد خلی آوب بلوچ
 ولا ترد نوش ایدوب جامی برینه قیوب نینه رستمه ویردی رستم فرآمرد بوکره تکرار بردی خلی طولدیروب نینه صوند
 فرآمرد آیدم آوب نوش ایلدی **خلاصه کلام** رستم فرآمرد کندی ایله اوج جام ویروب نوش ایلدی اندن رستم
 کندی باشندک بر سیمغ عناق او طاقه سین چقاروب فلر مزک باشنه کندی ایله صوقدی و دونوب فرآمرد ایتدی
 کوزم نوری جگر گوشم سنی ایچی غضب ایلدم آل بو توربه ایله کله لری واردیوان افر آسیاب اندن ایچرویه کوروب توربه
 افر آسیاب اوکنه سلکی ویر باشلر ندر دیو سوآل ایلد که اصلک خبر ویر بلسون ددی فرآمرد نوله بسر چشم دؤتم
 انا دیوب ایباغ اوزره قالدی پدیری رستمک این وایاغین اوپوب دعا و همت طلب ایلدی و توربه آوب یا کزدی بولاند
 طشره اولدی قطب آتش دمک اوزرینه کلوب توربه اگر قاشنه آمیخته ایلدی و سرعت تام ایله عزم آوردوی
 افر آسیاب ایلدی از فرمانم آوردوی تورانه ایردی **راوی قولبنه** مقدمه بوزیلان قرم خان عسکر ایله حار وزیر
 چقیقه کلوب فرآمرد در بند قرم خانی آوب عسکر قرم خانی منهنم ایلد و کین خبر ویر دکه افر آسیابک جا باشنه
 صحرادی ایتدی بره اویله دیر بکنه قرم خانی فرآمرد اولردی دیسکه ددی حارت وزیر ایتدی پادشاهم صحتیله
 اولدوردیکن بر خوش بلیم ایچق شوقدر بایور مکه قلعه ضابط ایلدی و بنی صالحیوردی ایتدی وار کیت افر آسیاب
 قلعه نك اندوغین خبر ویر ددی آشته صکره بنه اولدوغین بلیم ددی افر آسیاب زیاده غمکین اولدی زیرا
 مقدم سرآغه نك خبری دخی کلش ایلدی افر آسیاب بوغرم ایکن ناگاه فرآمرد دخی ظهور ایدوب همان بارگاه
 افر آسیاب اوکنه کلاری رغبتک اگر قاشندن قبل بازینه بر طره آوردی افر آسیاب ایچرودن قبل باز صدکین
 ایشدوب بره بو کیمرد بو کست اغلیغی ایلین ددی زیرا که اول عصرده ایسه اویله کلوب قبل باز اوردیقه موجود
 اولدورک یعنی مجلسین میدانه اوقیوب صالوا ایلیک ایلدی افر آسیاب انچون بوندن زیاده غضبه کلدی اولدم
 بو آبان طشره چقوب کیمرد بو قبل باز چالون د بوب طشم چقوب باقیجه کوردیلر بر دلاورد کیم یوزینه نره
 دیولر باقیغه خوف ایدر اولمدر فرآمرد دخی قطب بدن اشاعه ایندی رغبتین کجا مین اگر قاشنه کچوروب نینه
 زمینه نوك ایلدی و بلا اذن و بلا توقف دیوان افر آسیاب ایلدی ایچرویه اولدی بو آبان و سرهنکانن بر قاجی و کین

کسید یروب ایتدی یرنه یه پهلوان اذلسزدیوان پادشاهیه کیرلمز آداب کوزت بی ادبک ایله ددی یرفر آمرز کله لینه
 بر موشت اوروب طاعتدی برالنده توربه ایله کله لراما توربه نک ایچنه نوار کسه بلمز فر آمرز دردیوان افرسیاب
 آبول آبول طوغری تحت افرسیاب اوکنه کلدی افرسیاب باش قالدیروب نه کوردی کلن فر آمرز دردیوان توربه ده یارلنت
 کورمشه دوندی کوکلندن ایتدی بونا بکار بویله بی پروا کلکن مقصود ایانه اوله دیوب عظیم فکره وارد
 اما فر آمرز عشق ایدوب توربه افرسیاب اوکنه قودی افرسیاب ایتدی ندریا فر آمرز بو توربه ایچنه نه وارد
 ددکن فر آمرز نولسه کرک یا افرسیاب ظاهر اشته اوغلارک و سر آغله و قرخان ایله دامادک اولاد در آاد
 دیوب چهره کله سیدرا اوچنی دخی بن اولدورب باشلرینی کسدم وینه بن کوردیمکه غیریه افترا ایله سین دد
 اندنصره توربه دن کله لری دیوان اورتا سنده سلکی ویردی کله لر میدانه یوار لئوب تاکه افرسیابک
 اوکنه واردی بوکره افرسیاب کله لره بقوب بلدیکم اوغلری ایله دامادی کله سیدرا اولدم بغری خون اولق
 بود کندن قان کندی بر کره صاع جاننه بقوب ایتدی بره قوماک ای دلاوران تورکستان نه صورد بقار سکن
 یوغسه غیرتکن یوقمیدردکن صاع قولم اولن دلاور لیر ایتدی یار پادشاهم کندی یاغیله بونم کلنه زوال
 یوقرد دخی اولن قانون دکلدرددی چونکه افرسیاب صاع قول پهلوان لر نهت بو جواجی استماع ایلدی همان
 آتش اولوب صول قوله باقوب صول قول پهلوان لرینه قوماک شول ایرانی مچه نابکاری دینجه صول قول دلاور
 ایتدی پادشاهم بز صاع قوله تا بعز ایتدا صاعدن حرکت اولما یخجه بزده ایله مززددی یرفر آمرز ایتدی یا افرسیاب
 نه زحمت چکوب پهلوان لره ابرآم ایلر سین مشهور مشهور طاع یور عیسه ابدال یورد دیوب افرسیاب و سینه
 بودیدی افرسیاب همان سجاده سی آتنده غداره سین قاپوب بهی نابکار ندر بوسیزک الیکردن بنم چکدو کیم
 جور و ستم دیوب غداره فر آمرزه حواله ایلدی فر آمرز دخی تیغ آتشتا بن عربیان ایدوب افرسیابک غداره
 یخجه چالری ایسه غداره النده افرسیابک ایکی پاره اولدی افرسیاب شاشوب قالدی فر آمرز افرسیاب به
 تکر آ تیغ آتش تا ایله حمله ایدنجه افرسیاب جسارت ایدم میوب تحت آتته قاپدی اما فر آمرز چاکل ایدوب
 تیغی کوتنه اندیروب محرف حاج و آری چالری افرسیابک کونی دورت شق اولدی اندنصره فر آمرز بر نغره ورف
 دخی افرسیاب غیره مقید اولدی همان دیوانده اولنره بصدی تیغی سویله کیم صاغی صوله قانوب لاق
 بولاق ایدوب دیوانه ایچی لشبیله باشدن کچلمز اولدی عاقبت دیوانده اولنری اوکنه قانوب طشره سوروب
 چقاردی اما دیوان بارکاهک ایچی لش و باشبیله دولری کندی دخی بارکاهدن طشره چیقوب قطب آتش
 دمک اوزرنیه سوار اولوب کنه ال تیغه اوردی اما بو محله دک افرسیابک قرق سکن کره یوزبان عسکری کرک
 ترک و کرک تاتار و هند و سند و قیاق و کوهستان عسکری ات ارقاسنه کلوب فر آمرزی قات اندقات دریا

جفانی کرمیانی خاتم پرماغی احاطه ایلرکی احاطه ایلدیلر فرآمرز بر کره صاغ این صول کورز کا هنه وصول
 این صاغ کورز کا هنه قیوب یون حق در کا هنه طودی و جکر نین او یله بر نغره الله ابر چکر یکیم صحرائی
 بهشتکند صد آیه مال اولوب طاغیر طوب چاتار کی چاتار کی چوق رخس آملرک اور کوب یره اورده
 و چوق آملرک اودی صنوب یارلدی و چوق آملرک شوب قالدی **اما اوستا داید** در بند قره خانده رستم
 بار کا هنه او تور و ب عشرت ایلردی رستمک الله بلور جام وار ایلدی ناکاه جام چکلیوب صد او یردی در عقب
 فرآمرزک دخی نغره سی ظاهر اولدی بلر یار که فرآمرز عسکر تور آینه چنکه مباشرت ایلدی با نولر هاندم
 قالقوب پیر لری رستمک دستور استدی یلر و آره لم بر آدر میز فرآمرزه آمد آیدیم لم ددی رستم اذین و یر مری
 فرآمرز آمد آد استمز اگر دورست بنم اولدم ایسه اول عسکرک صاغ و سالم چقوب کلورودی و اول ساعت فرما
 ایلدی عسکر ایران بنون بنوب کوچدی یلر و کلوب افراسیاب عسکرینه مقابل قنوب فرآر ایلدیلر و کوردیلر تور آن
 عسکر نه برهای هوی داد کیر و آدر کیم دل ایله وصف اولنمز رستمک بار کا هک ظنا بلرین قالدی یروب او کنگه نکر
 مجلس قوردوب ایینه جام آوب هم عشرت ایلر و هم توران عسکرین عاشا ایلردی بر آردن ینه رستمک الله جام
 چکلدی بلر یار که فرآمرز توران عسکرینه بصدی صاطوری توران عسکرینک پهلو آنلر نر هر کیمه راست کلد
 ایسه کیمین اولدورب و کیمین زحمدا ر ایلردی اما اکثرینه قیما یوب زحمدا ر ایلردی افراسیاب تحت آنتد چقوب
 زحمک صارودی اند صکره زحمته دخی بقیوب رخشین چکر یروب بنوب فرآمرزی اوزا قدن اوزا غه
 قوللومغه باشلردی اما فرآمرز او کون اخشام اولنجه تمام چنک ایلدی صلوا اوصا نمدی بلکه کدیجه
 قیزوب با صدی صاطوری افراسیاب کوردی فرآمرزک چنکدن دو نمکه کوکلی یوق همان امر ایلدی شعل
 و فانوس یا قدیروب کیجه کوندره دوندردیلر فرآمرز ایسه کدیجه چوش و خروشاء کلوب تورک و تانا
 عسکرک کشور کی دو غر آردی صافلر سو کوب الایلر بوزوب کله لر قان ایچند محباب مثال اوزمکه بشلر
 چقور یلر قانیله طولدی ال ایاق دو لکر بونقه سی کی دو کیلوب قالدی شوی یکیم کشته لردن پشته لر
 یغلدی فرآمرز تا که صباع اولنجه بومنون آل وزه چنک ایدوب با صدی تیغی دم بر دم جوشه کلوب چنک میند
 اسپروب نغره لر اورردی فرآمرزک نغم سندن صاغ ایدو کین بیلور لردی **خاصلی** او کون دخی اخشام اولنجه
 چنک ایلدی چون کیم اخشام اولدی افراسیاب ینه امر ایلدی شعل و فانوس فروز آن ایلدیلر ینه چنکی ابقا
 ایدوب تا که اخشام دن صباع اولنجه فرآمرز اوردی قلیبی افراسیاب ایسه چقرو ب بره قوماک ایران چجه
 شمردی یوریلوب دوشردی قیاس ایدر دیکه فرآمرز چنکدن بی تاب اولوب انلرده فرصت بولوب هلاک ایدر
 محضار رستمک انتقام آلی نور عمیله بلز لکه فرآمرز مرتبه فوت قاهره یمه ما لکدر **خلاصه کلام** فرآمرز تا

اوچكون اوج كچه نوران عسكرينه قلیج اوروب قان كوده كوتورمله باشلدی شوليكیم چقوریرلر قان ایله
 طولری ات اشلمدن قالدی لشدن و باشدن صحرای بهشتكند کورنمز اولدی تورانیلرک فریاد و فغان
 آسمانه پیوسته اولدی دور دنجی کون فرآمزدغیری انصاف ایدوب یون ایران طرفنه دوندردی و مرآد ایلمک
 چنگدن چقیقه افراسیاب کوردی فرآمزد بو قدر لشکر هلاکینه صاع و سالم دونوب کیده یور غیرت کلوب بره
 بونه دیمکر ریکیم یا لکن برای آئی فرق سکر کوره یوز بیک توران عسکر نیک ایچندم اوچكون اوج کچه بی پرولینک
 ایدوب نینه اوله سله متله چقیقه کیده دیوب همان فرآمزدک اوکین کس دیروب الله نیره ای سکر نیک باکار
 پیچه یا فور میم سنی که سله متله چقیقوب کیده سین دیوب بر نیره صوندی اولدم فرآمزدک الله تیغ بولند
 همان تیغ آشتاب ایله بر قلیج اوروب افراسیابک نیره سین ایچی بولدی افراسیاب غضبه کلوب طرفیلندن
 کورز کراش چکوب اندن قول قالدیروب اقدام تا میله بر ضرب شدید حواله ایلدی فرآمزد کادنجی بر تیغ
 اوروب کورزین کبندک زمینه بر آقدی افراسیاب اول حال کورنجه الله قلاون نیم دسته کورزی غضبند
 فرآمزدک چهره سینه طوغری فر لاندی فرآمزدصول ایله کورزی قیوب طوب ضبط ایلدی غیردی
 افراسیابک قانی قوریوب نجه این چکین بلیوب کمال غضبندن بر کوره یا ن خشتی چکوب فرآمزد بر خشت اتری

فرآمزد اصله آلد میوب خشت غزلیوب کلورکن الله اولان تیغ آتش تا بیله چالوب خشتی ایچی باره ایلمک
 اندن افراسیابک اوزدینه ات سوروب ایتدی بهی نا بکار ندر بوسنده اولان اقدام باری وجودک صحنه
 روز کاردن حاک ایدیم دیوب فرآمزد افراسیاب بر تیغ حواله ایدنجه افراسیاب جرات ایدم میوات بلنیز

چو پروب فرآرایله دی فرآمزده اردنك ان سوروب ابروب باری برهنرا ولسون دیوب فرآسیابك قفلكند
 بر تیغ اوردی فرآسیابك زرخك و قفلك و پیراهنك كسدیروب اننه و آرنجه در یسین بیله جز در میوب تیغ
 بندوكن اتن صغرسینه یاردی اندن فرآسیاب رخسیده بیله بقیلوب تاجی باشندن فرآدی فرآمزكیلوب تیغ
 ابله فرآسیابك تاجین زمینك آلوب اگر قاشنه كچوردی بو حمله دن تا نار عسكری غلوا بدوب فرآسیابی فرآمز
 او كندن قابدیرو علم سایه سنه و آردیلو فرآسیاب فرمان ایلدی عسكرتوران طبل آرمه ضره لر اوردیلو فرآمز
 دخی دونوب منصور و مظفر صاغ و سالم قطب آتش دمك باشین ایران عسكرینه دونوردی رستم فرآمزی
 كلوركن كوروب ایتدی بنی دیلین او علم فرآمزی استقبال ایلسون ددك الله اكبر بتون ایرانك سرولری و بلخ
 و زابل از نلری براوغوردن سكر دیشوب فرآمزی استقبال ایلدی لر کی رگابن او بوب و کیمی اراقدن مرجبا ایلدی
 فرآمز كلوب رخسندن اینوب پدی رستم او كنده تننا ایلدی رستم فرآمزه یاغله طوروب در اغوش ایلدی
 و كوزلرندن او پدی و دعای ایلدی بر خود آراول جیکر گوشم قلیجی عرشه آصوب سکه مرمرده قازدین و اری ایلدی او علم
 یورغونسون چادرده یات تمام استراحت ایله ددی فرآمزد در قلعوب سرآبرده كلوب تازه کارلق ایدوب
 اندن پاك لباسلر کینوب بر سهل آرام ایدوب بعد امر ایلدی جامه خوابی براغه لر اندن جامه خوابی برآق ایلر
 فرآمزد در کوروب یا تدی اولقدر او بود یکیم تمام اولكون اولکجه یا توب دکلندی چونکه صباح اولدی کون
 قبه فلکدن باش کوسدوب نوریله عالمی منورا ایلدی فرآمز جامه خابندن قلعوب عبادتد نصکره دفع خار ایلر
اما بو طرفدن چونکه رستم فرآمزه یورغونسون و آریات دیوب اذین و بردی فرآمز کتدکر نصکره رستم دخی
 اختتام اولنجه بکریله عشرت ایدوب فرآمزدك ارلکین یاد ایدوب و آفرمدج ایلدی وقت خابردن صحبتده
 اولدی لر اندن هر کسه اذین اولوب بکلردر جمله قلعوب کیدوب عالم خواب اولدی اولکجه کچوب چونکیم صباح
 اولدی هر کس بر لرندن طوروب دیوان رستمه واردیلر هر پهلوان بر لو برنده فرآرایله دیور رستم زنگه شاوآنه
 ایتدی و آرنجیکر گوشم فرآمزد لبری چاغر کلسون ددی زنگه شاوآن دخی سبر چشم دیوب قلعوب رخسینه بوب
 فرآمزدك سرآبرده سلیمان ابن دواره کوروب فرآمزه بولشوب تننا نصکره ایتدی بیور سرور پدرك صاحبقران
 عالم سخی استوددی فرآمزده نوله دیوب تیز برندن دورب قطب آتش دمه سوار اولوب زنگه شاوآن ایله
 مصاحبت ایدرک بارگاه رستمه کلدی لر فرآمز قطبیدن زمینه اینوب اندن آبول آبول دیواندن ایچر ویه کوروب رستم
 برآبرینه کلدک تننا ایدوب قیام ایلدی و رستم باشن قالدیروب فرآمزدك بوزینه بقوب ایتدی کوزم نوری فرآمز
 سرآمدن سخی شارکان سیاوشه واروب سیاوشك اوغلی کیخسروی بولوب کتورمکه قیابن ایلدم عسکرک آقا
 وارشارکان کیخسروی بولوب کتوردی اندر نصکره فرمان ایلدی اقلیم خراجی دگر بر خلعت کراشها کتوروب

فرامرزه کیورد یلر فرامرز بسر چشم دیوب دیواندن دوندی کلوب بول تدارو کین وعسکرین آگاه ایرو باندن
 کلاسی الوینی آلب و فرقی بیک عسکرک قالدیروب عزم شارکان ایلهدی **ازینجا ابوستاد ایدر** فرامرز در
 لشکر افراسیابده چون اوچکون اوچ کجه بگنک ایدوب دورد مخی کون افراسیاب آتدن بقوب لشکرتا تارغلو
 ایدوب افراسیابی فرامرزک اوکندن قاید یلر و طبل ارام چالایروب دوندیلر فرامرزده دونوب لشکر ایران کلدی
 اما افراسیاب بارگاهنه کلوب تختنه جلوس ایلهدی بکلری شمعنه جمع اولدیلر افراسیاب باش قالدیروب بکلر
 بقوب ایلهدی بوناصل اشدر کیم بریک سوار آیرانی فرقی سکر کره یوز بیک عسکر یبو حاله قیوب ینه بزخم بله
 کور میوب صباغ و سالم بیقه کیده دیوانندن دستمالین یوزینه ضوب اغلری دورت جانندن افراسیاب تسلی
 ویروب اوله اولور پادشاهم برکون اولوب بزخی انلردن انتقام آلور شمدیک طالعلری سعد اولق ایله بویله
 اولدی الم چکمک برکون بزخمی طالعه سعده دوندی یوجلی نصیحت اتریلر اندن دونوب افراسیاب امر ایله
 هلاک اولنلری دفن اتر یروب زخم آرا اولنلرک زخمک صار دیلر اندن افراسیاب شبرنگ عیاری ابراشکونیه
 کوندردی جاسوسلغه نه تریر اوزده حرکت ایدلر برنخبر آل کل دیوب امر ایلهدی اشته شبرنگ عیاری دخی تبدیل
 صورت و تغییر جامه ایدوب ایران لشکرینه طوغری کلدی بارگاه رستمک ایچرو کوروب برکوشه ده دوردی اما
 شبرنگ عیار اول محل کلشید بیکم رستم زنکه شاور آئی فرامرزده کوندروب کلنجه شارکان سیاوشک کینسروی
 کورمکه تعیین ایلهدی همان شبرنگ بوحوالی کوردکن طشره اولوب طبان قالدیروب لشکر تورانه کلوب
 بارگاه افراسیاب واروب ایچرو کوروب افراسیاب اوکند یراوبوب دعا ایلهدی افراسیاب ایلهدی نه خبر آلک
 یا شبرنگ دکه شبرنگ ایلهدی فرامرزده رستم کینسروی کورمک ایچون فرقی بیک عسکر ایله شارکان سیاوشه
 تعیین ایلهدی شمدی قالقوب کیده یورددی افراسیاب بره مردنجه اولور شول فرامرز کتمزدن مقدم برکسه وار
 کینسروی شارکانک قالدیروب بربرده پنهان ایله کیم فرامرز وار دقله بولیه ددی کرشوز دد کلری قابل عیار
 ایلهدی آکاچاره بودرکه شبرنگ عیار تبدیل فرامرز ایله یله کیدوب برحال ایله بولدن از یروب خلوف بر آخر بول
 چکر پیران ابن ویسه دخی بواردن دوغری شارکانه واروب کینسروی آلور بربرده پنهان ایلهدی افراسیاب
 بو تدبیری بکندی همان شبرنگ عیاری فرامرزین اوزرینه تعیین ایلهدی و ایلهدی کوره یم سخی فرامرز برخلوف
 بوله کوره بلیدرک دیوب محکم تنیه ایلهدی اندن پیران ویسه دخی ایلهدی سن دخی بر مقدم عسکر آل کوره یم سخی
 عجله ایله کیت شارکان سیاوشه وار کینسروی ال بربرده پنهان ایله اما بولیکم فرامرزین اول واره ایدک الغار ایله
 کیت ددی اما کوره یم ناصل اقدام ایله کیدر سنکه فرامرز وار دقله کینسروی شارکانه بوله مسون صکره اولنخی
 باشمزه عظیم بلا اولور ددی پیران ابن ویسه بوله دیوب برزادم آلوب بندی الغار ایله چاوب از زمانه شارکا

ایرشدی فرنگیس بانویه و کیمسروه بولشدهی ابتدی شارکان اوزده یاد عسکر کلیدور کلوک سیزی برغیری یره
 ایلیوب صقلیه یم امین اولک ددی و بونلری آلوب بردیار آخره کندی طاغده برحفظکلام بونلری مقلیوب وینده
 آدم تعیین ایلدی هر نه کرکلو ایسه تعیین و تحصیل ایدوب اندنضکره ینه بهشتکنده کندی برکون بهشتکنده کلوب
 داخل اولدی **راوی ایدوب** مکرکیم رستم فرآمرزی شارکان کوندرروب برهفته قدر افراسیاب مقابله سنده قوندر
 سکرخی کون چنک حربلر چالیدروب یدی کره یوز بیک عسکر ایرآینله سوار اولوب اوت طرفدن قرق سکرکه
 یوز بیک اریله دخی قوجه افراسیاب بوب اولدم بربرلرینه مقابل و مقارین اولدیلممینه هیسره قلب
 خناح راسته و پیرآسته اولوب صافلردوز یلوب آلا یار بغلندی علماری و سنجاقلری اچلری میدان
 دوزلری **الحاصل** ایکی جانبدن میدان ارنلری و پهلو آنلری کیروب بربرلرینه اقداروب کیمک زحمدر
 و کیمک هلاک ایدوب چنک ایلدیلممینه اغشامه قریب ایکی جانبدن طبل آرام چاللوب دونوب قوندریلمم
 زخم باسارین چقاروب بزم باسین کیوب اندن رستم بارگاهنه کلوب عیش عشرت ایدوب بوعه هر کس
 بارگاهلرینه طاغیلوب قراول تعیین ایدوب بربرلرین صباغ اولنجه بکلدیلمم چون اوکیجه کیوب صباغ
 اولدی ینه ایکی عسکرات ارقاسنه کلوب صافلردوز یلوب میدان اچلدی ارنلر پهلو آنلرینه میدان
 کیروب بربرلرین اقداروب آلوب ویردیلمم تا که اغشام اولنجه چون اغشامه قریب اولدیلمم هما ایکی
 طرفدن ضرب آرام چاللوب ایکی عسکر دونوب قوندریلمم بکلردیوان رستمه کلوب رستم شمعنه جمع اولدیلم
 بعد العشرت هر کس ینه چا درینه کیدوب راعت اولدیلمم اشته اول کیجه دو شمن عمری کبی تیز کچوب علی الصبح
 ینه سوار اولوب چنک ایتدیلمم اشته بومنونال اوزده اوچکون چنک ایدوب اما اوچنخی کون قارشه چنک
 اولدی ایکی عسکر بربرلرینه کیروب عظیم حرب قتال اولدی افراسیاب قرق سکرکه یوز بیک عسکر ایچنه
 کیروب کوشه بکوشه تقویت و پروب بر قوماک ایرآینلری هاشمیری بوز آرسینغیرت ایلک کوره یم سینه
 انلر از عسکر درارلک دمیدردیوب ایرآم ایلردی بو طرفده ایسه رستم بن زال انده تیغ صافلر سوکوب
 آلا یلر بوز ارق تورآن عسکرینه دآلوب گاه تیغ ایله اوکنه کلخی عدرمه کوندرروب دپره چالدروغین خشله
 دورت پاره ایدوب محرف چالدروغین مانندخیار ایکی بولردی گاه کورد کرآینله گاه نیزه جا نستاینله چنک
 ایدوب عسکر تورآنه فنا ویردی عاقبت ایرآینلر ده بهادر چوق اولمغین تورآینلری کیروب سوردیلمم افراسیاب
 کوردی اولماز همان امر ایلدی طبل آرام چالیدروب ایرآینلر ده دخی طبل آرام چالندی ایکی لشکر دربربر
 ایریلوب دونوب قوندریلمم اندنضکره برقاچکون چنک اولیوب اراده هلاک اولنلری دفن ایلدیلمم زحمدر
 اولنلرک زحمدرین بغلدیلمم اشته بونلر بونده گاه چنک و گاه آرام ایدوب بو حال اوزده بزکله لم فرآمرزک

احوالنه از پنجاب راوی شیرین زبان ایدر فرآمزد لیر فرق بیک سپا هیله شارکانه عزم ایلیتید
 افر سیاب دخی شیرنکی کوندروب شیرنک عیار ایلر و جان ایدی همان فرآمزدک او کین آدی فرآمزد
 بردر بند و آرایدی اول در بندی کچوب کتسه کرک ایدی شیرنک اول اطرافده برده قانی چغت سوردی
 شیرنک اول دهقانی اولدروب اول دهقانی شکنه کیردی کلوب در بند اغزنده او توردی برآزدن
 فرآمزد کلدی عسکرک او کینجه کلوردی در بند اغزینه کلوب دهقانی صورتده شیرنک عیاری کوردی
 و ایدی ای دهقانی بوندنه او توردسین یویر لومیسین ددی شیرنک ایدی بلی اغاجوغم بویر یول
 اشته چغتم کورینوز انجق شمدی برآز انلو کسه کلوب اغار ایله شارکانه کیدر ایش افر سیاب نختا
 ادملری ایش بنی قولاغوز آدی لیر انلری برایکی ساعتک بیره ایلتوب یولرینه قیوب کلرم زیراکه
 ایلروده شارکان یولی بلور سردر بر قاج یولردخی وارد رخلاف کیدر مجلسی بر برینه بکوز اکثری
 یولجیلر یا کیلور لر بنی انجقون الوب قولاغوز ایدر لر بن ایسه اول یوللری خوب بیاورم پنجه کسدرم
 یوللری وارد رهب نشا نلیمش دردی فرآمزد کوکلندن ایدی هله شول دهقانیه راست کلدی و کین
 پک ایوا ولدی بلکه بزده یکلش یوله کیدم ایدک ددی و در یوب ایدی ای دهقانی شمدی بکادخی
 قولاغوز اولور میسین اشته بندخی شارکانه کیدرم اما اول مقدم قولاغوز اولدوغین آدملردن
 اول بنی شارکانه دوشوره بیاور میسین ددی شیرنک عیار ایدی اغاجوغم دوشوره بیاورم اما چغت
 جو کرم قالور سور لمز اوده قز انجقلم بیک استر لرددی فرآمزد ایدی آدم بن سکا بش ییلده قز انجقین
 قدر نسنه احسان ایدیم تک بنی شارکانه بر کون اول ایلت دیوب چقاروب بر آوج آلتون و پردی بر دخ
 بردخی اوج آوج آلتون باغشلدی شیرنک آلتونی آلب خوشمدی باری سنک دخی ایشک بتوره یم دیوب
 فرآمزدک او کنه دوشدی خلاف ستمه چکوب طغوز کون فرآمزدی اغار ایله آلب کدی ظلمانه یقین
 واردیلر اما فرآمزد ایسه هر کون دیر دیکه بهی نابکار بوناصل یولدر شمدیه دک شارکانه چوقدن و آرمق
 کرک ایدک بز ایسه مخالف یولرده قالدق دیوب و شیرنک عیاری قتل تاک مرآد ایلدی اما اینه فکر ایدوب
 کند و کندونه ایدی دیسک خلاف یوله کیدر ز دیوب اولدر مدی انجق عیاره دنو ایدوب آرایدی شیرنک
 عیار ایدی سلطانم غیری یقین کلرک بعض نشا نلرم وارد رو آره یم شول پشته دن بقایم ددی ایلروده
 بر پشته کورینوردی اول پشته دوغری کیدوب او یکا بو یکا بقدی و پشته نک اونه جاننده انری و طبنا
 آدی قنده سین بهشت کند و افر سیاب دیوب روانه اولدی فرآمزد بروده برآز عسکر ایله ات قشاندیروب
 دوردیلر کوردیلر قولاغوز غیری کلدی بلدیو کیم عیار ر نکیدر افر سیاب طرفدن فرآمزد شیرنکی اولدوب

مددیکه چوقه پشیمان اولدی اما چه فائده هله عسکرک ایچینه بعضی یول بلنلری ایلر و یه کچوب تختین ایله بر
 طرفی طوب کندی رستم ایله کیدرک شادکان یولین بولدی اشته برکون شادکانه کلوب بئشیدیلر کینسروی
 ارا یوب بولا مددی فرآمرز شادکان خلقندن کینسروی سوال ایلدی ایتدی رسلطانم نوکون اون یری کوندر
 پیران ابن ویسه کلوب کینسروی و آیدیه سیاه آلوب کندی قنده کوردی بلنزدیوب جواب ویردی فرآمرز چون
 بوجو آیلری اشدی دل ننگ اولوب خیف ایلدی بئلسون تقدیر الهیه ظاهر فر شودور لمز سیاوشین شهید
 اولدوغی یری خبر آلوب کولاندن ایتدی باری سیاوشه برتره یا پدیره یم هم پدیرم رستمه بر خبر کوندر یم
 کینسرو احوالین اندن خبر کلنجه تره تمام اولور دیوب سیاوشه برتره بنا ایتدر مکه شروع ایلدی و رستمه
 بر کاغذ یا زوب کوندردی احوال شو یوزدن اولدی فرما نیکن ندر دیوب بر کاغذ انشا قیلوب ویردیه ویروب
 کوندردی اول آدم غم رستم ایدوب سرعت ایله کیدوب برکون کلوب کندی عرض ایدوب رستم اندن
 آلوب ایچویه کیروب رستم اوکنده تمنا ایدوب اندن چقاروب فرآمرزک نامه سین ویردی اما رستم اولر نما
 کلنجه افراسیاب ایله اون بر مصاف چنک ایتدی فرآمرزک نامه سین ایله آلوب مهرین کیدروب
 اوقیوب احواله مطلع اولدی همان رستم دخی فرآمرزه محبت نامه یا زوب و ایتدی بنم نوردیدم جگر گوشم اعلم
 فرآمرزم نامه وصولنده بو طرفه کله سین دیوب نامه ختم ایلدی فرآمرزک نامه سین کونر آدمه ویروب
 اندن اول آدمه و آفرالتون باغشله ری وینه فرآمرزه کوندردی قاصد نامه آلوب دوندی و قنده سین شادکان
 و فرآمرز دیوب الغار ایله ینه شادکانه کلوب فرآمرزه بولشوب صاحبقران عالمک جو این و نامه سین
 فرآمرزه ویردی اشته بو محله دک تره دخی تمام اولشیدی فرآمرز تره دآر دیکوب قالیچه سین دوستند
 و قند بلین اصدیروب روحی دعا و خیر دعا ایله یاد ایدوب اولرادن دوندی غم بهشتکنند ایلدی
 اشته فرآمرز طی مرآحل و قطع منازل ایدوب یاب یاب بهشتکننده طوغری کلکله **اما این جهان**
راوی ایدر بو طرفت صاحبقران عالم اولان رستمه فرآمرز سرآمدک کاغذی کلوب رستم دخی
 کلسون دیوب کلن قاصد ایله خبر کونرد کدر نضکره کندوسی ینه افراسیاب ایله چنکه مبانتر
 ایدوب اشته صافرد وزیلوب آلا یلر بغلنوب توغلم ماتم ایچون صاحبقرین چوزوب علم شقه لرین
 آجوب مینه ملسره قلب جناح ارآسته و پیرآسته اولوب میدان آجیلوب صفار میدانی صولیوب فرآشله
 سپوروب آیا بوکون میدانه کیم کیره ارک و دلاورک نامین کیم قرآن دیوب نظر بر میدان اولوب اولدم قوجم
 رستم غم میدان ایلدی هر نقدردلا و پهلوان و آرایسه انک در میان ایدوب تعظیم ایله میدانه کوزوب
 اندن ساوملیوب کیر و چکیلوب رنعلشینه بنوب سیره دور دیلر برودن نودان دلاورلی رستمه چنک

ایلمدک دین پهلوانلر برر بررستمک میدانه کیروب مغلوب اولدیلهر هماندم افراسیاب کندی کوردی

رستم ایتدی بقیه یا افراسیاب بزمله دولت صناسدک نه خیر اتمک شمدری نیلسک کرک نیچون اصلوع اولمز سین جمله ایشین و کوچک حیلله کار لغدر گاه بی گناه شهزاده لری قتل ایدر سین گاه اولور که مکتلر آقین ایدوب خلقک مالین بجا ایدر سین بوندن ما عذار عایا لره ظلم ایدر سین لوجرم سندجی بولور سین کل ایدر بو کار لره توبه واستغفار ایله نوآر بو کونلک یار لوق عمرک قادری سنی و بنی خلق ایدر الله تعالی بوسنک ظلمک جز آسین هم دنیاده هم آخرتده ویر مز می در کم افراسیاب ایتدی نابکار ایر آنی بیچه بومیدان کار زار مید آیدر و آرایمدری بضیحتک کندونه بلدر ددی رستم غضبه کلوب ایتدی بهی ملعون بن سکا بضیت اتمکدر مرآدم اصلوع اولور سین قیاسیله در بزمله بر قاچکره کور شدک او کمدن و المدن کوچیله قور زید عسکرک اینجه بد نام اولغله می بیلور سین بنم بر جمله مه طاقت کوزده مز سین ایدر کنهاک بوینو کوردی ایدر جمله ایله در کم اولدم افراسیاب ال نیزه به اوروب رخشنه میدان و یروب بتشوب رستمه اقدام ایله بر نیزه حواله ایلدی رستم در نیزه سپر ایله چار بوب منع ایلدی اما افراسیاب خیلی زور کوردی بو کره افراسیاب میدان باشنه و آرنجه دونوب رستمی سلامت کوردی باشن صالوب همان ال کورزه اوروب طرفیلندن کورز کوه پیکرین چکوب اون ایکیخی قیرا طندن طتوب آندن ات سوروب میدان یرینه کلده کده اوز نکویه قالغوب و آرقوتن بازویه کوروب رستمه بر کورز شدید جمله ایلدی رستم افراسیابک کلایشند اکلادی مقدورک صرف ایلسه کمر در رستمده تیزال کورزه اوروب افراسیابک کورزی هوآی فادان کور لیوب کلور کن

رستم کندی کورز به اشاغه دن چار پوب اندن سپریتشد پروب کرچه آلوب صاودی اما افراسیاب به بوقدر
 فوت او قمازدی رستم در منع ایدوب باشین صالدی کوکلندن ابتدی های نابکار افراسیاب دیوب آفرین ایدی
 افراسیاب رخشیلله میدان باشنه واروب دوندی رستمی صاغ و سلاومت سدا سکندر کی دورد کورنجه کوکلندن
 رستمه تحسینلر ایدوبینه ات سوروب یئتشوب بر کورزدنخی اوردی رستم آینه نخعی منع ایدوب اندن رستم دخی
 ال نیزه جانستانه اوروب غافل مباحش یا افراسیاب دیوب ات سوروب میزان برینه کلوب افراسیاب بر نیزه موند
 افراسیاب رستمی خوب بیلور کوزلرین دورت آچوب سپر ایله چار پایم صالدی اما اولدی نیزه رستم سپر افراسیاب
 دامنلن یول بولوب قولوق آلتنه اوغرا یوب جبهه و جوشنی سوکوب زرخ خلقه لرین زمینه کواکب مثال د و کلوب
 جبهه بالیق اغزی کی اچلدی افراسیاب اه ایدوب صانکه بر خط اولدی نیز ایله یوقلیوب کوردیکه ضریر بوقدر
 اما جبهه سی بالیق اغزی کی اچلش باشین صالوب های نابکار بنی آله یازدی دیوب اعتران اوزره اولدی رستم
 میدان باشنه واروب اندن طرفیلندن کورزین چکوب ات سوروب افراسیاب اوردی افراسیاب کندی کورزین
 بر آبرویوب اندن سپره آلوب کرچه منع ایدی اما باشی رخش باشنه برابر اولوب بیک بلوا ایله منع ایدی رستم
 تکرار کلوب بر کورزدنخی اوردی افراسیاب آینه نخعی نه حال ایسه منع ایدوب اندن یکایک چک انکه باشدی لر
 بر نیزه بدیشرحله ایتدی لر رستم افراسیاب جوق نصیحت ایدی اولدی افراسیاب رستمه رش نام انکه باشدی
 رستم غضبه کلوب کماهک بو بنوکه دیوب بدی مخی کورزده رستم کورزین طقوز مخی قیر اطنک طسوب آل ایدی با افراسیاب
 دیوب ات سوروب میزان برینه کلدر که بر کورز شادید اوردی افراسیاب کورز بر آبرویوب سپره آلدقم سپر اوما
 اولوب افراسیاب بندوکی رخش کورز ضربه تحمل ایدم میوب بی قیر یوب ات هلاک اولدی افراسیاب زمینه تقبلوب
 سر کنون اولوب بیهوش اولدی اولدم عسکر تا تار تور کستان بهادر لر ی غلوا ایدوب اوشدی لر بیک بلوا افراسیاب
 رستمک اوکلندن قاپدی لر الارغیه چقاردی لر وائلنددی لر اما چک قرشمه اولوب عسکر بردن یوردی جمله ایران لر
 دخی یور یوب بر لر نیزه بصدر لر تیغ تبری کرچه توران عسکری بدی قات ایران عسکری قدر واری اما ایران
 عسکر نه بهادر لر جوق ایدی جملدن بری رستم و بانولر و سام کی آدم از در هالری و آرایدی تورانی لری همان
 بولک بولک دمت دمت انکه باشدی لر شو بیکیم لشدن و باشدن کچلمز اولدی چقور بر لر قانیه طولدی کشته لر
 پشته لر اولدی ال ایاق دو لکر یونغه سنه دونوب مید آنه دو کیلوب قالدی کله لر صحن میدانن جاقل طاشی کی
 یوآر لوب ار نلرک های هو بی مختلرک دار کیری عالم یقولنددی ات یا غندن قویان نوزوقان بخاری فلک بوزین
 بقر طاسه دونر روب قالدی بو ائنده افراسیاب دخی ائنونب یه چک ایچنه د آلوب انده غشت عجایب رستمی
 قوللامغه باشدی رستم چک ایدوب کیدر کن اتفاق افراسیابه مقابل اولوب همان افراسیاب اول انده اولان

خشتی رستم انداخته ایلدی رستم کوردی افراسیابك خشتی برنجی قات کو کدن قره قوش کبی سوز بلوب
 کلور اولرت خورد بیلورد دیکم منعی مشکله ریدک سپرایله منع اولور اما رستم تزیه برصنعت ایدوب همان
 اگر بو شادوب خشت افراسیاب غزیوب کجوب کندی اندک صکره رستم طوغریوب ایرشدی افراسیاب افرینه
 جمله اتدک افراسیاب رستمك غضب خشته طاقت کؤره میوب دوندی علم سایه سنه ایرشدی فرآرایلدی
 افراسیابك اردنجه رستم ات سوروب عام سایه سنه ایرشدی افراسیابك علم علم آرین دورت پاره ایلدی علم
 افراسیاب سرنکون اولنجه عسکر تانا دهریمت بولوب اوردوبه دوغری یوزد و نند دیر رستم بتون دلاور آن
 ایران ایله اردوی افراسیاب یوریدی افراسیاب کوردی و نماز غیری قلعه جان اتدی عسکری دخی قفا سنجه
 قلعه دو کل دیر همان برجا نیدن قلعه دو کیلوب کیر مکله باشلد یلر **ازین جانب راوی ایدر** فرآمرز سر آمد شارکا
 سیباوشدن دونوب اولحل بهشت کندک سکن قپوسی و آرایدی سکن نیدن دخی عسکر گروه گروه فرآرایدوب قلعه
 کیرلر ایدی اما چله فائده عسکر چوق فرق سکن کوره یوز بیک عسکر بهشت کند قلعه سنه صغازدی فرآمرز عسکر نیک
 اوکنجه کلوب کوردی تورآن عسکری شکست اولمش و علماری خاکه رسته اولمش افراسیاب قلعه دوغری فرآر
 ایلدی فرآمرز همان قطب آتش دخی یلدریم کبی سوروب اول قپویه کلر یکم افراسیاب کیرسه کرک فرآمرز اندن
 اول کیروب قپواردن طوردی اشته افراسیاب در طولی دیرکن کلوب فرآمرز دن خبری یوق قلعه نیک قپوسندن
 ایچر کیرد که فرآمرز نغم اردوب دوریا افراسیاب ایروغزه یه کیرد سین دیوب قول اوز آدوب دوان زنجیر کندن
 قاورایوب وسلکوب قولنه آنجه افراسیاب اکسوزین نیه اوغر آدوغین بلیوب فریاد لر ایدوب تانا عسکر نینه
 بره قوماک مددینی قورتارک ددی لشکر تانا اول حال کوروب غلوا ایدوب افراسیابی فرآمرزك پنجه سندن
 خلاص ایله که چوق چالشد یلر اما ممکن ایلدی فرآمرز افراسیاب قولنه همان قلعه قپوسندن شتره چقاردی
 و پدی رستمه فر شو کوردی اما ایران پهلو آنلر نیدن کورد یلر یکم افراسیابی فرآمرز قولنه آتش کورد کوردی شوا
 رستمه کلوب ایتدی لر و تملو صاحبقرآن جکر گوشه کز فرآمرز افراسیابی دواندن قپوب قولنه آتش کلور دیق
 مرده ایلدی لر رستم تحسین ایدوب ایرویه یوریدی یقین کلنجه فرآمرزی کوردی افراسیاب قولنه کلور شاهین
 شکارین آتش کبی افراسیاب دخی رستمی کورد که غیرت مستولی اولوب غیرت نیدن اوله برلنگر و بر دیکم خانه نانا
 افراسیابك دوانی کورد کورد قیر یلوب زمینه دوشنجه تور کله غلوا ایدوب قاپر یلر و قلعه دوغری قپوب قلعه
 ایچری کیردی لر و قلعه نیک قپولرین محکم بند ایدوب او تور دیر اما افراسیابی فرآمرزك او کندن قاپنجه چوق
 کله لر زمینه غلطان اولدی نه حال ایسه افراسیابی فرآمرز نندن قورتار دیر بو کوره فرآمرز کوردیکه اتا ستم
 کندوبه قر شو کلور شاد اولوب تبسم ایدرک فرآمرز کندوسین قطب نیدن اشا غه آتوب سکر دوب پدی رستم

ركانه صاريلوب اوپرى رستم دخی فرآمزی اكيلوب ات اوزدنك دراغوش ايدوب اندن كوزلرنك اوپرى
 و برخود آراول بگر كوشم حقا درست اولادم و آل قهرمانك و نسل كبو مرنك اب روي سين ديوب عظيم مدح
 و ثنا ايلدى بوزن صكره كورد يكم افراسياب بهشتكنده كيروب قلعه قبولين بندي ايلديار رستم بهشتكنك
 سكر قپوسنه دخی امر ايلدى بر دتمين پهلو آن تعين ايلدى انك صكره باشندن براو طاغه چقاروب شويله
 قودي و باش قالد يروب ايلدى هر كيم قلعه قپوسين اول يعقوب ايجر و كير رسه اكا و ير برم دري همانم قلع
 قپوسنك برينه فرآمز كمدى و برينه بانوي كشاسب كمدى و برينه دخی آزه بانو كمدى و برينه سام كمدى و بر
 زكاه شاوران كمدى و برينه كور كين مبلاد كمدى و برينه تنكه كمدى باشلد ياربونلر قلعه قبولين كوز ايله
 دو كلكه ناكاه جمله دن اول اقدام ايله فرآمز اول قبولك دروازه سين قوباروب ايج يوزينه بقدى و قلعه
 ايجنه يوريدى اما افراسياب ايتديلر بره نه طور رسون ايشاه توران فرآمز قپوي يعقوب ايجرى كيردى
 دو كلرنه افراسيابك جان باشنه صجر آدى بره بدينك ايدوب حرمين عجله ايله آوب و نه آله ايلدى ايه
 آدى تيزالدى و رخشلره يوكلدوب چين جان بنه اولان قپويه كمد يار مكر كه اول قپويه كور كين تعين
 اولمشدى همان افراسياب اول قپوي ايجر يروب طشره اولدى و كور كين مبلادك اوزرينه يوريدى كور كين
 كوردى قلعه قپوسى ايجر و دن آجلدى و افراسياب چقدى اوزرينه كليور كور كين او كين آوب جمله
 ايلدى افراسياب كور كينك جمله سين منع ايدوب كوز ايله رخشين اولدردى كور كين رخشيله سركو
 اولوب تكار قالعجه افراسياب كچوب كمدى اهل عياليله بيله غزم چين ايلديار سائر توركستان عسكى
 برا كند اولوب هر كس و يارو يئنه فر آرا ايلديار فرآمزدن صكره دلى بانو دخی دو كديكى قپوي بقدى ايجر و
 يوريدى انك اردنجه آزه بانو بقدى **خلاصه كلام** اول تعين اولان پهلو آنرد دخی هر برى قپولرى
 يعقوب عسكى ايران ايجر و يه قبولديار رستم دخی بنوب قلعه كيروب اهل قلعه با صديار تبغ و تبرى
 اهل قلعه كورد يار افراسياب باش قورتاروب فر آرا ايلدى بونلر بر بر لرينه ايتديلر بزلر نيچون بول
 بيهوده يره قيريلوب چنك ايدم رزه مان اولاسى بودر كه امان ديليه لوم رستم صاحب مروتد
 بزى قير ما زد يوب جمله سى برا غيزدن امان الا مان اى دوللو صاحب قرآن ديوب چارشيدلر
 رستم و فرآمز بونلره مرحت ايدوب امان ويروب چنك دن ال چكديار اندن صاحب قرآن عالم
 دوغرى سراى افراسياب ايروب تحت قلعيلوب و بتون بهشتكندى ضبط ايدوب قلعه
 اولنر جمله سى چنك دن ال چكوب كلوب رستمك قدمنه باش قود يار صاحب قرآن عالم امر ايلدى
 ايران عسكى دخی چنك دن فانع اولديار رستم منصور و مظفر تحت افراسياب جلوس ايدوب

اهالی شهر ستمدن کلوب بیعت اندیلر و جمله تور آن مملکتلرند اولان ضابطلر و شاهلر کلوب رستم
 اوکلن بیروپوب بیعت ایلدیلر اندن منشور الدی لر رستم کلوب بیعت ای دنلره بی دی یوز قفتان کیردردی
 حتی ایکی قفتان ایر شمیوب طوسدن اودنخ آلوب کیوردی اشته رستم استقلالی پادشاه تور از مین
 اولوب بی دی سنه هشتکنده تحت افراسیابن حکم و حکومت ایلدی **اوستاد اوبله روایت ایلدیم**
 برکون رستمک بر آدری زوآده ابن زلال شکاره چیقوب کزک باغ سیاوشه و آروب کیروب قصری
 سیاوشه اوتوردی آهو و خرکوشلری کباب اندیروب عشرت ایلدی صحرایه طوغری بقوب تاماشا ایلدن
 اتفاق دیدن لرینه عوآب کلوب برآز او یوردی همان سیاوش مظلوم قرشوسنه ظاهر اولدی زوآده یاشد
 یا عتی پدرم رستم بنم قانچی نه تیز او نوروب هوآی سلطنت دیدن اولدی اصل قانم بنم رعایا اوزرنده در
 انلردن بنم قانم آسون دیوب کچوب کندی زوآده در اول دهشت ایله خابدن بیدار اولدی و جودی
 خابک دهشتندن رعشه ناک اولمش قانقوب اورآدن دوغری رستمه کلدی و اولان حال نقل ایروب
 کوردیکی رو یایی بیان ایلدی رستم اشیدروب خوش ایلدی دیوب بو واقعه ناک و قوعی سبدنه عسکر
 ایرآنی اوج بولدی صنایع قوله فرآمرزی تعیین ایلدی بر بولک عسکرا یله صول قوله زوآده تعیین وبر
 بلوک عسکرا یله اورده قوله کندوسی یوردی **خاصه کلام** اوج بلوک عسکرا اوج قولدن بور یوب

او بیله قیوردیلر که دورت بلوکنم بر بلوکی انجق قالدی رعایا نك اوج باوکی طعمه دندان تیغ بر آن اولدی
 بوندن صکره یدری سنه تمامند بر کون رستم بر غلبه دیوان ایدوب جمله بکلر و پهاو آنلر کلوب جمع اولدی
 ارباب دیوان هر کس بر لویزنده قرار ایلدی رستم قالقوب کوردی طوسی تحت افراسیاب اجلاس ایلدی
 و جمله بیله اندم قاروجق ارباب دیوانه تنبیه و تا کید ایلدی اشته بوندن بویله غیر ی پادشاه همکرتوس
 شهبازدر هر کیم امرینه مخالفت ایلر سه صکره ضرر کوردی اشته طوسی پادشاه تور آن ایدوب طوسه
 دخی تنبیه ایلدی اشته بوندن بویله هر نه زمان مضایقه محلی کلوب صقیلورسک بکاخبر اوچوردی
 کندی تدریکن کوروب اوغلی فرامزی و قیزلری بانولری و برادری زوآده نی آلوب قالقوب عزم ایر ایلدی
 طوس ابن نوزد شاه رستمی برایکی قوناق بیله کونردی اندن دو نوب تختنه کلوب قرار ایلدی چوقده قلعه
 ایرمادی زیر اکیم بلور رعایا قسمنه اعتماد اولنمز بلکه بر ملعت ایدم **لرد بو خلاصه** رستم کیدوب طوس قالدی
 رستم بر کون جیمونی عبور ایدوب ایران یقاسنه کجدی و عزم بلخ ایلدی چون بلخه ایردی بتون اهالی بلخ
 رستمی استقبال ایلدی تعظیم و تکریم ایله اوکنه دوشوب کتوردی برحتی کاوس کامران کندوسی استقبال ایلدی
 دیوانخانه وارنجه رستم کاوس شاهه بولشوب اوکنده بر اوپوب آردنجه فرامز اوپدی آردنجه بانولر اند
 کاوس تختنه او توروب بیزن وکیل صاحبقران قالمش ایلدی قالقوب نیله صندلیسنه کچوب رستم کرش
 آهندست صندلیسنه کچوب قرار ایلدی فرامزدخی آلت یا ننده قهرمان قاتل صندلیسنه قرار ایلدی
 دخی آلتدیم بانولر او توروب کاوس شاه فرمان ایلدی رستمه و فرامزده و بانولره و سائر دلور لره مقدار لرت
 کوره خلعتلر و بردی و اکرام ایلدی و یدری سنه ده اولان وقایع روز کاردن سنوآل ایلدوب جمله رستم
 نقل و بیان ایلدی بوندن صکره عسکره اذین و یریلوب هر کس بر لویزنده کندی رستم و فرامز کاوس کامران
 ایله بلخ شهرنده قالوب اغرلقترین زابل قلعه سنه کوندر دیلر کندولر ایسه کاوس شاه یا ننده عیش عشرت
 اولدی **اما تواریخ شاه نامه قولبنه** افراسیاب بهشتکندده بوزیلوب بکلری و تعلقاتی ایله چین
 طرفه فرار ایلدی خاقان چین و خاقان کوچک و خاقان سیوم ایله بر کون چینه داخل اولدی لر خاقان
 بزرگ افراسیاب همچون بر سر آی عالی دوشدوب و تحت چینه اجلاس ایدوب کندی خدمت مقامند
 قائم اولدی افراسیاب بهشتکند طرفه جاسوسلر تعیین ایدوب یدری سنه ایچنده هر نه واقع اولدی
 جاسوسلر جمله افراسیاب بر برنخبر و بر لر دی بر کون جاسوسلر کلوب خبر کتوردی لر رستم بر نیله طوس
 ابن نوزدی تحت تور آن پادشاه نصب ایدوب کندی ایران کندی دیونخبر و برنجه افراسیاب خان بوخبر
 شاد اولدی ترتیبال آلتدن رعایا یه و بهشتکند شهر نیک اعیان و اشرافنه خبر کونردی اشته رستم

طوسی برینه قیوب کندی ایران کمتش بندخی یا نده موجود بولنان عسکر ایله اول جانیه توجه ایلمشدر
 انحق کوره یم سیدی طوس دد کلری قلمبانی قاچورد میه سز بن و آرخه هله صاقوب قلعه دن طشره بریرد
 صالیور میه سکز دیوب کندی دخی یا نده بولنان پهلوان ایله و عسکر ایله ساحل چیندن قالعوب قرآدن غم
 هشتکن دایله **اما بو طرفن** افراسیاب کوندر دیکی خبر برکون ایمان ورعایا به کلوب مطلع اولنجه بلدیله
 کیم افراسیاب کلور مش غیری تور آیلرک هر بری صانکیم بر عفریت اولدی باشلایله ایر آیلر کوره کورکانه نظر
 ایدوب قر شوقومغه و هشتکن بخلقی زخیره قشمن بر دن کسوب شهرده ات اتمک پر حج و باغ بولنماز اولد
 ایر آیلر و آروب بو احوالی طوسه بلدر دیلر بادشاهم تور آیلر شدی اولکی سیاق اوزره دکلدر بشقه معامله
 پیدایله دیلر خایا چار شولرده و بازارده ماکولات و مشروبات متعلق ننه بولنمز اولدی شهر قشمن ایر آیلر
 دو کوب سوککه باشلایله دیلر دیلر طوس فکر ایدوب بوننه بر تماشایله وار ددی و لیجان مملکتدن و اصناف یعنی
 زخیره فروشلر کتدالین دعوت ایدوب بونله خطاب ایدوب ایتدی چخون زخیره کسلدی یونخسه شهرده
 قالما دمی ددی بونلر دخی ایتدی یارغیر بادشاهم قالما دی طشره دن رعایا لر کورمز اولدی ددی یار طوس اولدم
 آدم کوندر و کور لساکن اولماز می دد که بونلر دخی ایتدی یارغیر بادشاهم سرهایه مز قالما دی کندی بزه بر مقدا
 خزینه و برور آل طشره دن زخیر آلوب کوره لم صتا لم ددی یار طوس ایتدی نابکارلر زخیره اچمه سین بن و بر
 صکره سزی یارم کندی آدم لرم تعیین ایلرم دیوب بونلری طشره قوردی ان دن بش قنظار خزینه ایله بشربیک
 آدم تعیین ایدوب کوندر دی وارک طشره کوبلر دن زخیره تدارک ایدرک دیو اما رعایا شهر لو ایله برک ال
 آتدن خبر لشوب بولش بیک آدمی کوبلره او تورد قرقر اللیشر توزیع ایدوب طاغندیلر و قوناق و پروب کیمجه
 هر کس قوناغده اولان ایر آیلری اولدی یوب کوی ایچنده بر بچاه قازوب کشته لر بن طولدر دیلر طوس ک خبری
 یوق بر اکی کون بقدی کوندر دیکی بش بیک آدم کلدی عجا بنجه اولدی دیوب جوق ار ایتدی اصلو بز نام نشا
 بولا مدیلر طوس خبر نده قالدی **ازینجا ب راوی ایدر** برکون بر تانار قوجه سی طوسه کن دین عرض ایله بادشا
 کیز لو بولشسم کرک دردی اولدم بو آدمی طوسه بلدیله دیلر طوس کلسون کوره لم نه سویلر مر آدی ندر دی
 و دستور ویدی بو ایلر و آروب اول قوجه ایچری آدیله نکه طوسک او کنه کورد یار طوس کوردی بر تانار
 قوجه سیدر اما تانار قوجه سی کلوب طوس او کنه بر او پدی ان دن طوسه ایتدی بادشاهم اورنایغی خلوت
 ایله سکا بر سوزم و آرد دردی طوس دخی اشارت ایله انده اولان خدمتکار لر دخی طشره اولدی همان کسی
 یا لکن قالدی طوس ایتدی سوبله ایتدی اختیار کوره لم ندر سوزک بری شهالک دد که اولدم اول قوجه نطق
 کلوب بادشاهم سیز بر قاچکون ایچنده زخیره ایچون بش قنظار خزینه ایله بش بیک آدم کوندر دیکن ایلر

هیچ خبر بجز و آرمیدر انارنجاه اولدی ددی طوس بکلیوب یوق نجاه اولدی دکن فوجه ایتدی
 اناری هلاک ایدوب و کوندر دیک بش قنظار خزینه بیغا ایتدی و وکت به لرین بر جا هله قود قارین نقل ایددی
 و ایتدی اوله اصلی اولدر که اول ال آتندن افراسیاب اعیان شهر ابله رعایا ناک اولورینه خبر کوندری اشته
 بندخی و آرم آمد انجق بن و آرنجه زخیره لری چکوب ایر آیلاری طشره صالیویر میه سز دیوب تنبیه اولندی و هر
 قبوده بش یوز مسلح آدم بکلیوب دور را صلاو ایر آیلردن کسه طشره به صالیویر مزلردی طوس بوجو آیلری
 اشته نجاه ملول اولدی نجاه ایدم لم دیوب تلو شته دوشدی اما اول تانار قوجسی دونوب ایتدی دکل ایتدی
 پادشاهم بر تدبیر او کرده هم جلدن انتقام آتش اولور سکز و هم جان قورتا دسکز ددی طوس ایتدی سولیه
 اختیار اول تدبیر نجاه در عقده او یار می دکن فوجه ایتدی انک قولای بودر کم بو کجه بور جدن ایکی آدم
 اندیر سین الرینه دستم اغزندن بر نامه یازوب ویررسین یارین قوشلق وقتی ایران بولندن الغار ایدوب
 کلور لرسکا بولشور لر و نامه ویر لر نامه ده سلاو مدرض کوه یا طوس اشته م بر مقدار رعایا عصیان اوزره اولور
 شهر لویله یک دل و یکجهت اولوب زخیره بولنا زامیش بر آزعسکر ایله کلام فلان یره ایردکن بونامه انشا
 ایدوب کوندر دم عسکر ایچون اورد ویری حاضر اید سین و نامه وصولند کر کدر کیم سندنخی بون عسکر کله
 سوار اولوب استقباله حقیقه سین دیونامه آشکاره اوقیوب اذن جمله خزینک و قطار بهارین آلب دستخی
 استقبال ایدیم دیوب قلعه دن طشره چقار سین اما کیدر کن شهرده زخیره بولد و غین دکان صاحبن بوغانند
 اصا سین اذن فلان محله اولان کویه کلور سین بنی کوروب طوتار سین و بکا دیر سنکه بن بوند ایکویز آرمده
 بر مقدار زخیره بها کوندر دم نیلدر کیز دیوب سنوال ایدر سین بندخی بلرز دیوانکار ایدرم سز دخی بکا ایچی تازیان
 اوره سین و صالیویر سین بندخی بریره و آروب دور یرم و سیزه دیر مکله بنی نه دو کر سین صوجم ندر بویر ک^{ستی}
 و آرایسه آتید و اردر دیوب اول یری یا غمله اور یرم سز دخی کلوب اول یری قازین آدر لیکری اول یرده ک^{ستی}
 بولور سز اذن کویا نونک حقدن کلوب ایر آنه کتمکه بن سیزه قولانغوز اولورم و لکن بو سزی کسه دو عیسون دیوب
 محکم اصمار لری طوس بو ذای تدبیری بکسوب اول تانار فوجه سنه و آفر آتون احسان ایدوب سرور ایدی اول
 تانار فوجه سی طوسه و داع ایدوب چقوب کندی طوس اولکون قول ایدوب کز دی قضا بلرده ات یوق قدر و انجیلر
 اتمک از بولنوردی بقال کذاک خوش هر شی یوق قدر ددی یار طوس خوشدی دیوب مقید اولدی دونوب سر آینه کلری
 اغشام اولدر قدم ایکی دان سوز بیلور آدمی قاصد صورت رخش لری کیمه فر کو سندن بور جدن اشا غله اندیر و
 بونلر صباغ اولنجه کندی یار بر یرده کلوب دور دیلر چونکه صباغ اولدی اول یردن دونوب الغار ایله یوریدیلر
 کلوب قلعه دن ایچری کیروب شهر لویه ایتدی لیر بره پادشاه سر آینی قدم در کوسترک رستم دن کلورم اشته رستم

بوکون یارین کلورد آخل اولورد یوشهر خلیقی بوئی اشیدوب رستم کلیدورمش دیو بر برینه کیردی یرو بر برینه
 ایتدی یوزخیره دوکان یوزینه چقاره لم یوخسه رستم بزنی جمله دکا نرک اوکنه اصار دیو صقله قاری زخیره
 تزیه میدانه چقاروب دکا نری اوکنه زخیره یغدی یلر اما بواکی کسنه لر الغار ایله صور آرق دوغری طوس
 سرآینه کلوب رخسار ندن بره اندیلر بو آبلره بصدیلر شاططه بره تیز اولک پادشاه دن ازین آک بز رستم دن
 کلور بیز اولک اشته رستم کلدی یئتدی بوکون قلعه کلور کیردی یخه بو آبلر سکر دیشوب طوسه بلردی
 طوس بونلردن بوجوایی اشید یخه بره بره تیز اولک کتورک ددی بو آبلر چیقوب اولایکی کسنه آلب امچر و
 دیوانه کتوردیلر بونلردن بر او پوب رستم اغزندن روزمه و ساحتله نامه طوسک اینله صوندیلر و ایتدی یلر
 پادشاهم بزر صاحبقران عالم رستم ابن زآلک کلور بیز حالار رستم فلان بره کلدی بو نامه انشا ایدوب بزر لایله
 ارسال ایلدی و اغزندن سبارش ایلدی کم پادشاهه سویلک اوردی بری حاضر ایدوب دخی استقباله چقسون
 ددی باقی جواب نامه ده دردیوب خاموش اولدی یلر طوس نامه نک مهر بن کیدر ووب دانا اینله ویردی اولدی
 آجوب او قیدی مفهوم نامه یا طوس اشدیم بن کد کد نصره سکا شهر لو و کرک رعایا اصلا باش اندر میوب
 و بعضی آدم لک دخی قتل ایدوب و چار شو با زآرده دخی زخیره قسمین قالدیر ووب یوقدر دیر لر ایش انچون اشته
 بنده کلرم انره هر شی زور و جبر و قهر یله بولور ورم انجق نام وصولنده سند دخی بتون عسکر کله بنوب دور
 فلان محله کله سین اندک اوکنه دوشوب شهری سنکله مقدم کزوب بر خوش تصیح ایدلم اند نصره کویله
 دخی چقوب رعایا احوالین کوره لم دیش طوس شادا اولوب تیز اوردو بری حاضر لسنون دیوب فرمان ایلدی
 و استقباله سوار اولک ددی اول خود اشیا سی و خزینه لری آسته ایدی فی الحال بو کلر ووب عسکر ایله البروت
 کونردی اند نصره کندوسی بیوز قدر آد میله کیرویه قالبوب اندن قول ایدوب باشلری شهری کز مکه
 نه کوردی اول قدر زخیره کتوروب یغمشلر کیم طاغار کبی طوس ایتدی بره ملعونلر دونکی کون برد آت زخیره
 قسمندن یوغیدی اشدیم رستم کلیدور یوزخیره میدانه چقار دیکز بره تیز اولک ایدوب چار رشوده باز آرد
 اولان اهل سوقک اون بوکنه طقوز بولکک صلب ایلدی شهرک ایچی کویا ادم دونما سی اولدی انراورد
 سوروب قلعه قوسندن طشره چقدری مقدم تانار قوجه سی خبر ویردی کوی کلاری کویلو لر جمع اولتو کندو
 سلومه دور مشلر اما اول اختیار تانار قوجه سی شویله دورر طوس ایتدی وارک شول قوجه بکا کتورک ددی
 بر قاج کسه لر و آروب اول قوجه طوب طوس اوکنه کتوردیلر طوس اول قوجه خطاب ایدوب ایتدی بیلخنا
 بن بو کویه ایکیوز نفر آدم ایله بر مقدار زخینه کوندر دم زخیره آسون دیو ایتدی اول کوندر دیکم آدم لر خله اولدی
 نیلر دیک اول آرماری ددی اول قوجه ایتدی پادشاهم بن بلحم ایله کسکر کوردم ددکه طوس ایتدی ناکار

قوجه بخون بلز سین دیوب طودی بوکا آلت ملاحظه ایکی اوج تازیانه اوروب قاپدی صالیو بردی
 همان قوجه سکرروب بر حمله واروب طوره واروی ایدی ای دو تلو پادشاه بنی نالحق بره بخون اوردیکن
 بو بیک اوستی و آریسه آلتی دخی واردر دیوب دیمه ایله بره اورمجه طوس ایدی بره صتوک شول قوجه
 دیوب طودی اندن دپروکی بری فرمان ایدی قز دیار کوردیلر ایکوز آدمک کشته سی چقدی طوس
 ایدی های ملعونلر سز بنم آدمم قتل ایدوب اندن خزینه می ایدیکند یوب امر ایدی اول کویه نقد آدم
 و آریسه جمله سین قیر دیار و ما لیرین یغما لیوب و اول کوی آتشته یعقوب خاکله یکسان ایلدی اول ار آرن
 دونوب اول قوجه قولوغوز آلب عزم ایران زمین ایدی راسته بونلر الفار ایله یعقوب کتله **ازینجا**
راوی اوله حکایت ایدر کریم چونکه افراسیاب چین ده رستمک بر آنه کیدوب برینه طوسی بهشتکنده
 پادشاه اولدوغین خبر آلب ال آتشدن رعایایه و شهر اعیاننه خبر کوندوب کندوسی دخی عسکرک آلب الفار
 ایله قرم دن بهشتکنده یوریدی آتته برکون بهشتکنده کلوب داخل اولدی شهر لوو کویا و خبر دآر آلوب
 تیز افراسیابی قمر شولدیار خوش کلرک پادشاهم دیدیلر اما افراسیاب سوروب چونکه شهره کیردی نه کورد
 شهر بازار شولر جمله آدمله زین اولمش بره بونک اصلی نمدد یوسئوال ایدی شهر لو ایدی طوسه ایکی
 آدم رستمک نامه ایله کلوب آتته بنام واردم بنی استقبال اید سین دیمش طوس دخی جمله عسکرین
 و خزینه سین آلب قمر شو کیدم دیوب رونکی کون چقوب کدی حتی کیدر کن بویله اهل سوئی زخیره
 ماده سی ایچون چکوب آصوب چقوب کدی دیو و قوعی اوزده افراسیاب به خبر و بر دیار چونکه افراسیاب
 بو احوالی آتدی افراسیاب جوق بیورد قماند با خصوص جهانک قرم قوردیلر بیلر یکیم طوس دوزن ایله
 قلعه دن چقوب فر آیش همان شهر لوینه عذاب ایدوب بره احمق طوس سیزی الد آمش قلعه دن چقوب
 قاپمش اولابن سیزه خبر کوندردم کوره یم سیزی طوسی قچور میله سز چخون قلعه دن طشره صالیو بردیکن
 های مردهای دیوب هاندم افراسیاب بر آن عسکر ایله تکر آرنوب طوسک قفا سناه دوشدی **اما بو طرف**
 طوس آتته تا نار قوجه سی ندریری ایله بهشتکندن سلامت چقوب کدی برکون جیمونی عبور ایدوب
 کنارینه کلوب ایران یقاسنه کچمش ایدی اولمحلده افراسیاب دخی حقیقه کلدی چون جیمون کنارینه کلوب
 کوردیکه طوس هنوز جیمونی عبور ایدوب ایران بقاسنه کچمش افراسیاب اه ایدوب شولیکم کوچی اوریلوب
 بلجی قیر ایدی نیلسون همان برودن بلندا و از ایله چاغروب ایدی بوری نابکار دلی قلیبان وارنند و کین آتین
 نغانن کومشدن ایله اگر که برکون دخی کلنه ایدک اشین تمام اولوردی سکا برایش ایدردم دور قیامت کین
 بلکه دآستان اولوردی اما نیلیم اناک القیشی باشنده ایش ددی **راوی قولینجه** فی الحقیقه طوس ابن نوز

شاه افراسیاب بر قباچکونه رخنه سی و آردر که بر شیبه بکره مزودل ایله وصف اولمز اولمجلدن بری
 بودر که بر کون بورزی ابن سهرآبه افراسیاب ضیافت ایدوب افراسیاب عشر تکاهدن ایکن طوس کلوب
 افراسیاب کجا درین بصوب کوزندن صغندوغنی اول نازنین بجاریه لراک طوب مجلسده او تور دوحی
 اللرننک باده ایچوب اندن پوسه کنار ایلدو کی نقد بسوک رخنه در دوحی بومقوله نه رنگری و آردرو
خاصلی طوس افراسیابک دوشمن جانیدر زیر اطوسک پدری نوزدشاهی هلاک ایلدی حالیا طوس اول
 انتقامی افراسیابدن الموق سودا سنده در افراسیاب دوحی طوسی بولسه قانن ایچردی اما نیلسون بر
 طریق ایله ابنه کیرمز و کیردیکی تقدیرجه دوحی بر سبب ظهور ایدوب خلاص اولوردی شمردی بنه بو قدر
 خرنیه سین تلف ایدوب بهشتکندر بارنده ایشه بر آردم قومادی جمله سین صلب ایلدی **خلاصه کلام**
 چونکه افراسیاب طوسه بدتسه میوب جیحونی عبور اتمش بولندی اشته طوسک اردنجه عیقردی دشنام
 ایلدی المندن قناعت اتمیوب دوحی ایتدی یوری ای نابکار طوس ایو نظر آفتله بنم المندن خلاص بولردی
 طوس بقدی کوردی افراسیاب جیحون کنارینه کلش کندوبه دشنام ایدر طوس دوحی جیحونک اوت طرفندن
 ایتدی یوری نابکار افراسیاب بن سکا ایدر حکم ایدم سندنحی فرصت بوله سیلور ساک بلر و کندن کیر و قاله
 دیوب چکلوب کندی افراسیاب مایوس دونوب طوسه دوشنام ایدر که بهشتکنده و آردی کندی بنه
 تحتن ضبط ایلیوب شهرده بردار اولنلره آچیبوغری خون اولدی خرنیه سین یوقلیوب کوردی طوس
 برشی قومیوب جمله آلوب کتمش افراسیاب اه ایدوب طاس طاس زهر نوش اتمسه دوندی کندی کندوب
 کومردنوب دیر بیکه نابکار طوس عجب سنک یا ننه قالور می خوش ایلدی لابرنده بو انتقامی بر آیلرده
 قومام بر کون آورم اوله دیوب کندی عالیه مشغول اولدی **بو طرفدن** طوس شهباز ایلر و آدم کوندرو
 خبر آلدی رستم زآبلده ایمش طوس همان دوعری زآبله کندی بر کون کلوب ایرشدی حکمت خدا اول کون
 رستم شکاره چقیمشدی طوس سوروب رستمه شکارده بولشدی رستم طوسی کوروب شاشدی و ایتدی باطوب
 ندر اصلی بهشتکندی همچون بر اقدک دکنه طوس دوحی اولدوغنی کبی بر بر نقل ایلدی رستم اشیدوب آفرین
 باطوس دوعروسی ایو صنعت ایدوب خلاص اولمش سین وهم انتقام اتمش سین دیو متحسین ایلدی و غیر
 مقید اولدی طوس بر قباچکون رستم یا ننده زآبلده اکلنوب بر کون قالقدی رستمه و داع ایدوب بلخه کندی
 تا کیم بلخه داخل اولوب کاوس کامرانه بولشدی او کندیر اوپوب اولان وقایعی کاوسه من اوله الی آخره
 نقل و بیان ایلدی اندن بری بللو کچوب مقامنده او توردی و عیاش نوشه باشلدی اشته خون سیاوش بولنده
 تمام اولدی شمردن کیر و سیاحت فرآمزد در که نقل و بیان اولدور انشاء الله تعالی **ازین جانب راوی شیخین ادا**

و ناقل عند ایب نوا بود آستان دستان بو طرز اوندۀ بنا و انشا ایدر که خون سیاوش تمام اولد قدر نکره
 سنه باشی کلوب آشته نوروز اولدی جمله بکرو پادشاهلر هر طرفدن کلوب صحرای بلخه جمع اولدیلر کاویر
 کامران بولشوب هد بیلرک عرض ایدوب منصلیرین مقرر ایلدیلر بعضیلری دخی عزل اولوب برینه آغری نصب
 اولوردی حتی زآبدن صاحبقرآن عالم دخی جمله اولاد انسانی و پهلوانلریله کلوب فرق کون عیش نوش
 و صید شکار ایدر ایدی ینه عادت قدیم اوزده کلوب کاوسه بولشوب بیلر بللو کچوب فرآر ایلدیلر ما بیدی
 بش اون کون مرور ایدوب برکون اتفاق جمله بکرو و پهلوانلر طرف طرف سوار اولوب شکاره کتدیلر حتی
 فرآمرز سرآمد کندی بکری ایله شکاره کتدیلر حکمت خدا اولکون او کوندن برآهوپرتاب ایلدی فرآمرز
 بو آهوی کورنجه فورمیم سنی صید ایتنجه دیوب همان قطب آتش دخی آهونک اوزدینه سوردی ایدوب عاقبت
 بو آهوی اوقیله اوردی آهودر بقلدی فرآمرز در قطب آتش دهرن یره اینوب بوغازلری اندن فتر اکنه بته
 ایلدی و قطبه سوار اولوب دیلدی که برجا ننه چیتکه کیده ناکاه اورماندن برآهود دخی ظهور ایلدی هماسکرده
 کلدی فرآمرزک اوزدینه اوغردی فرآمرزدر کورنجه تیزال تیر و کانه اوروب بر تیر جگر کاوی بحر کانه وضع ایلدی
 اول آهوی نشانه آلب ایچ قبضه دن کشتاد و یردی خدن کخطا ایلدی ایدوب آهوی اوروب بقدی و اینوب آهوی
 بوغاز لر کن کوردی اوزدینه براوق دخی وار بو اوق نه اوله یونخسه بندن اول بریسی دخی اوقیله بو آهوی
 اوروب بقامدی اندن بنم اوزدیمه جان آجلسیله قاچدی کلدی دیوب اوقه بقار کن اورماندن برو بر پاتورد
 کوردی قوبدی فرآمرزدر اول کوردی اولان یره دونوب بقدی کوردی اورماندن برآدری جهانگیر این رسم
 چیتکه کلدی اندن تیر و کانه اما جهانگیر دخی اورماندن برو چیتکه فرآمرزی کوردی کندی اوردوغی آهوی
 قرن باشی فرآمرز اوروب آندن اینوب دورمه بوغاز لر جهانگیر فکر ایلدیوب کندی کند و سنه ایتدی یا جهانگیر
 شمدی آهوی ایلدیوب دخی مقید اولمز سگ دلاوران مابینده صکره بدنام اولور سین پهلوان و مبارزان لچند
 گفتگو اولدور لر که جهانگیر نه محنت قور قاق ایشکه بر کره واروب برآدری فرآمرز دن آهوسین بیله استینه هد
 دیر لر ایدی البته واروب آهوی استرم و آلودم دیوب ات سوردی ایدوب فرآمرزک برابرینه کلوب عشق ایلدی
 فرآمرز مرجا برآدریدی جهانگیر دونوب ایتدی ای برآدر اول آهوی بن اوردم ایچق برآز ایراقدن اولوق ایله
 آهونک حدنک یوققه برینه راست کلوب بقلدی آشته کلوب بونه یقلش ایدی آهوی بکا و یرسون زیر
 بنم شکار مدردی فرآمرز جهانگیرک بووضعدن زیاده کوچنه کلدی اما ینه تازه ککنه حمل ایدوب دخی تازه
 دلوقلور دیوب جهانگیرک سوز لر نیه مقید اولدی وکن آهوی و یرمک اکاده امر خالدر که دیر لر باق فرآمرز کوچک
 برآدری جهانگیر دن الم چکوب آهوسین و یرمش دیر لر دیمز لر کیم کوچک برآدری اولدوغندن خاطر بن صایدی حاصل

جها تکیر آهوی استدی فرآمزد و یوب ایتدی یوق یا جها تکیر اول سنک دید و کین اولمز لکن آهودن مآرد اولتا
 ذوقدر یا یدری یوری سنکله بر لطیف یره اینوب جمبله سین کباب ایدوب باده ایله تناول ابلیه لم اولمنا سبت
 ایله جان صحبتی ایدوب کرکی کبی دیدار کوردیشه لم ددی جها تکیر ایتدی کوزل کیده لم دید و کین کبی بریده صحبت
 ایله لم اما آهوی کتوب بکا ویر بندخی فترا کله بسته ایله ایم اندنضکره سن هر نه بیره استردیلرسک اندن کیده لم
 آهوی کباب ایله لم و سنکله جان صحبتی ایله لم ددی آشته فرآمزد بو کاقائل اولمیوب ایتدی بهی برآردنوار یا سنک
 فترا کده اولمش یاغور بنم فترا کده اولمش بیکنه دکیلوز ددی بوکر جها تکیر غضبه کلوب ایتدی بقه برآردن چونکه
 آهوی بکا ویر مزسین ایدری بن سندن اصلوا لم حکم اول آهوی سندن جبراً و ضرباً دخی آلودم اینجو خلق
 عالمدن عار ایدرم جها تکیر بیوک برآردینه قرشوقومش دیر لر انچون بو قدر دیاندم ایدری ارایسک بیک رخشنه
 سنک ایله امتحان اوله لم ددی جها تکیر ک ایسه فرآمزد ایله چنک ایلر و کی یوق ایدی کندونی فرآمزد ایله اقر
 طور دی بلکه فرضت بولور سم غلبه دخی ایله سیلورم مالاو حظه سنده ایدی بر بهانه اولسه دخی امتحان اولم
 دیور آتم کوکلندن کچوردی بوکره فرآمزد جها تکیر بویله ایلر و کنه زیاده غضبه کلوب ایتدی یا سفیه بیات
 اوعلونی سکامدار اسمان کوستر دیکدن کنندن فور قدیمی ظن ایلرک دیوب فرآمزد آهوی بوغاز لری و فترا
 بسته ایدوب ارایسک آشته آهوال ایدری دیوب قطب اتش دمک اوزرینه کلدی جها تکیر و هله اولارن ال
 کورز کر آنه اوروب ایرشدی فرآمزه بر ضرب اوردی فرآمزد کورز برآبر و یوب جها تکیر ک کورزین ارقه سندن منع
 ایدوب ایتدی فرآغت ایله یا جها تکیر عیبدر کل بیانه سویله اشیدن بزی تعیب ایدر آهوا چچون بر برینه کیمش
 ایکی برآردن دیر لر ایدری یوری کیده لم بریده او توروب آهولری کباب ایدوب بیه لم ددی اما جها تکیر هیچ دکتر
 کوکلندن کچر که فرآمزه غلبه ایدوب ضرباً و قهرراً آلودم دیو چنکه هوسلنوب دیر که دورمه یا فرآمزد جمله ایله
 بن سندن اول آهوی زور ایله آلودم ددی فرآمزد جها تکیر ک بووضعدن زیاده کوچندی اماینه ایل عالمندن
 حجاب ایلدی باق فرآمزد کوجاک برآردنیک بر آهوا چچون عرضین یقیمش دیر لر نعجب درده اوغر آرق بن کا او مید قجه
 اول فور قدی قیاس ایدوب چنکه هوس ایلر نیلیم باری براز شونکله التشم خاطر ی خوش اولسون حسابی فرآمزد
 دخی ال کوزده اوروب رخشنه میدان و یروب اندن ایریشوب جها تکیره بر ضرب کورز اوروب جها تکیر دیر کتدی
 کورزین برآبر و یروب اما ایکی کورز بر اولوب بوکره جها تکیر ک قوللری بو کلوب ارقه ده منع ایلدی اما نخلی خاطر
 چکدی جها تکیر زیاده غضبه کلوب اول او بکه ایله قوب کورزین ایرشدی اقدامیله بر ضرب کورز اوردی فرآمزد
 جها تکیر ک کورزینه کورزین برآبر و یروب منع ایلدی آشته بونلر یکا یک کورز چنکنه باشلر ایلر اما فرآمزد جها تکیره
 هر کورز اورد قه نصیحت ایلر دی جها تکیر دکلمزدی فرآمزد ایسه ال او جیله چنک ایلر و کنندن جها تکیره قناعت

كليوزن ايدردي اما جها نكير كو كلندن ظن ايدر كه فرامزك قوتى الحق بو قدر نامحججهانى دولردى
 مكر انك فرقى ندر بنمله ايمدى بن بوندرن اهو محى ضربا لبق بر شى دكلدر ديوب الورم اميد يله وار قوتن بازو
 كوروب اقدام ايله چنك ايدردي اما جها نكير كند كجه زبون اولغا با شلدى اما دور مزينه غيرت ايله چنك ايدر
 ايدى بو محاله دك كيرورن فرامزك اولسون وجها نكيرك توابعلى بر بر دكلوب بونلر ك چنك كوروب ايحى
 جانبدن صاف ضوب تماشا يه دور ديلر اما بر بر لينه ايتد يلر بره جانم بو ايكي برادر لرحون بر بر يله خصمانه چنك ايلر
 حجب اصلى ندر نولرى بونلره ديوب صكره كلن اول كلندن سئوال ايدردي اولدغى ايتدى بر آدر بنده بلحم كلرم اشته
 بويله بر بر يله چنك ايلر بولوق اصلينى بلز د ديلر بونلر بريره كلوب مشا وره ايدوب ايتد يلر قور قايز بويله كيدر
 بونلر بر بر يله ضرر ايدوب الله صقلسون بر خطا واقع اولور سه صكره اتالرى رستم النديك نره يه كيدم لم او كوز
 بوينوزينه كيرسك النديك قور تلنز همچون كلوب بكا خبر و بر ديكرد كه نه جواب ويره لم ايمدى اولاسى واروب رسته
 خبر و بر مكدردى ينه ايتد يلر قور قايز افندي مزه غضب ايدر نو آرا ايمدى شو قدر صاف قلوب پدردم رسته غمنا تيك
 ندن اقتضا ادى دير سه نه جواب ويره لم ديو بر بر يله بقوب نجه ايدم جكلرين بليوب شاشد يلر فرامز ايله جها نكير
 ايسه دور ميوب كونا كوت چنك ايلر فرامز كاه كاه جها نكيره ايدر كل فر اغت ايله دير جها نكير زبون اولغا با شلدى اما
 نوابعلى بقدير جها نكير زبون اوليور جها نكيرك توابعى بريره كلوب مشا وره ايدوب ايتد يلر ايمدى بوندر نصكره دور
 اولماز افندي مز جها نكير بزه غضب ايدر سه استون زيرا ايش ايشدن كجه يور بوندر نصكره دور مق حما قدر شمادى
 اولور صكره پدردى صاحبقران عالم دونوب همچون كلوب بكا خبر ايلد يكزد بو بزه خطاب عتاب ايله اوسى واروب
 رسته كند يلر **راوى ايدر** مكر رستم اولكون كندوشى شكاره بنويوب چادر نده عشرت ايدردي جها نكير آدملى كلوق
 رسته بولشديلر ايتد يلر ايرلش دولتو صاحبقران شمدي فرامز افندي مز جها نكيرى هلاوك ايلرد دكلزنده رستمك
 جان باشنه صبحر آيوب بره بونك اصلى ندر ديوسئوال ايدردي كلنلر ايتد يلر بزه اصلين بلز د دولتو صاحبقران
 اما غا باشكار ايچون اولوق كرك د ديلر رستم بره تيزات كورك ردى اما برش كلندام چول ايله دور ايدى رستم
 لكر ملكه دخى دور ميوب همان عجله ايله رستم كوز كاوسرى قيدي برش كلندام ايله چول اوز زنه بندي اول
 كلن آدملى او كنه قاتدى طولى ديز كين فرامز ايله جها نكيرك چنك ايلد وكي بره يور يدي **اما بو طرفن** جها نكير
 زبون فرامز ايله چنك ايدر ك غيرى زبون اولدى كند و كندوسنه ايتدى شمدي فرامز بنجى خطا لره ديبلك
 رسواى اولورم بارى رخشنه بر ضرب اوره يم اول طرفييله رخشنديك ايره بليدم ديوب كوز نيك اون ايكنجى
 بخشندن محكم طوب اوتردن فرامزك اوز زينه يور يدي تمام محل برينه كلوب كوزى حواله ايلد كه فرامز كوز
 بر آبر و ردى اما جها نكير ايكي آديم كير و طوب نجه بر كوز اوروب كوز در قطبك كله سنه ايله اور ديكيم

بیچاره قطبک کله سی با قرطاس کبی چکلادی و قطب آتش دم سر آسمه اولدی بر کره همان دیزلری اوزده دورده
 و چو کدی و نیله کندوی دیروب ایاغ اوزده دوردی اما صاقر صاقر باشی بر تمکه باشلدی فر آمرز بو حال کوروب قطبه
 بر صرد اصابت ایلدی دیوب عقلی کندی لجام سلکوب هله رخشک کرچه بر مویله بر خطا کلیمش اما از قالدی قیلوب فر آمرزه
 بر عرض اکسکلکی واقع اوله یازدی فر آمرزک بوندن عنان لغتیاره غیردی دستار آتندن سلب اولوب های بیان اوغلانی
 حیلله ایله بنی بر رخشدن ایزه یازدی دخی مثل دیبا کلاک محلا آتندردیوب همان کورز سلیمان ابن دو آری بر قیر آط
 کیروون طوب ایرشدی غضبیلله جهانگیره اوله بر ضرب شدید اوردیکم کرچه جهانگیر کورز بر آبروردی اما کورز
 آتندن فر لیوب باش چوروب ارقیه آنجله دم نفسی سینده سنده بند اولدی و بیهود اولوب رخش یلسنه قپانری
 همان بو محله رستم ظاهر اولوب فر آمرز کورز اوروبه جهانگیر رخشک یلسنه قپانجه ال صنوب دو آل کزندن
 قاپدی اما رستم جهانگیری اول قیافته قودوغین کوردی های بیان اوغلانی کوردکی قزنداشنه دخی مرحتی وارمید
 دیوب غضبه کلدی اما فر آمرز کال غضبندن جهانگیر رخشک یلسنه قپانجه ال صنوب دو آل کزندن قاپدی و بر یول
 سلکوب جهانگیری رخشدن ایزوب قونله آدی دیلدیکیم زمینه اوره همان صاحبقر آن عالم اولان
 رستم فر آمرزک قفا سندن ایزوب اکسوزین ایکی طالیسنگ اورتا سنه کورز کا و سر ایله اوله بر ضرب

اور دیکیم فرآمزا فح دبوب جها نکیری ینه جها نکیری ات اوزینه قودی و بورندن اوج طمله فان کلری
 دونوب باقدی پردی رستم کلش و کورن ایلله اوران اولدر بورارده رستم ایتدی بره بیان اوغلاونی ندر بونک
 اندو کین ایش یونعسه جها نکیر سنک قزنداشک دکلید او تا نوب عار لئز میسین دبوب و آفر از ایلدی فرآمزا
 دونوب ایتدی یا دولتم اتا اولاسن بلد کی قباحت کیم کدر که بکا بو کوتکی اور دک از نلر ایچینه بنی بد نام ایلرک
 بوندن بم جرم اولیه صوح اول سفیهک اولوب اراده بنم تعزیره مستحق بن اولام خوشمندی سندخی بو کورزی و نمله
 بند سنک یا بوانتقاهی آلورم یا خود غریبه هلاک اول نام ونشائیم قالمز دیوب اغلیوردق قصب آتش دمرک بلین
 جو یروب بر جانه دوغری آوب یور یور پردی رستم دونوب بر آزدخی جها نکیره تعزیر ایلدی ای سفیه اوغلاونی
 سنک بویک بر آدر کدر نه سد کدر اکا قرشو قیوب چنک ایه سین یقیل سخی کوزم کور مسوندیوب جها نکیری
 دخی از ایلدی جها نکیر دخی کوسوب اول ارادن لشکره کلری همان امر ایلدی جمله اغراغین قالدر یوب قن
 در بند مسیح اباد دیوب عزیم راه ایلدیوب کندی رستم دخی دونوب بار کاهنه کلری فرآمزه اندو کی ایشه
 نام اولدی **راویر ایلدی** بو احوالی کاوس کامران دیوب تیز رستمی دعوت ایدوب کورتدی رستم دیوان
 کاوسه کلوب ییر او یوب اندن پای تحت صند لیسند کچوب قرآر ایلدی کاوس باش قالدر ب رستمک
 یوزینه بقوب ایتدی یا رستم بو کون شکارده جها نکیر ایلله فرآمزک شویله بر غوغاسی اولمش ددی
 رستم ایتدی بلی پادشاهم بندخی خبر آوب و آروب شویله ایلدم دیوب اولدوغی کبی نقل ایلدی کاوس
 کاوس ایتدی یا رستم مطلق ایوا یلماش سین فرآمزک بی اولادی دم اولطرز تقدیر ایلدی یا یخصو
 بن خبر آوب اشتدم قباحت اصلند جها نکیرک ایمش مناسب اولان بودر که فرآمزک آردنجه آدم کوندرد
 کوندروب کیرویه دوندروب خاطرک الله المقدر ددی رستم ایتدی پادشاهم صکره دن بندخی ایتدو کیمه
 پشیمان اولدم اما چه فائده باری بر کسه و آروب بنم اغرمدن دوندرسه ددی اندن دونوب کوزی
 زنکه شاورانه راست کلری زنکه شاورانه ایتدی واریا زنکه شاوران اوغلام فرآمزک اردنک ایرپش
 بولیکه دوندره بیلدک ددی زنکه شاوران نوله دولتمو صاحبقران دیوب رخشنه عجله بنوب و
 فرآمزک کندی کی طرفه دولتی بزکن کندی در عقب کیو دیوانه کلری رستم کیوی کورنجه عقلنه بو کلریم
 قور قزم زنکه شاوران سوزی ایلله دونمز کیو دخی کشتون هم کیوینه اقربا سیدر یعنی انشته کیدر دیوب
 کیوک یوزینه بقوب ایتدی یا کیو و آرا اوغلام فرآمزک اردنجه ایریشوب نیلر سین ایلله بولیکم بر طریقیله
 دوندره ایلدک ددی کیو دخی نوله دیوب اولدخی رخشنه بنوب عجله ایلله زنکه شاورانک قفا سجنه
 اولدخی دولتی بزکن کندی اما کیو کد کد نصکره سلا مومون حکیم باش قالدر یوب دونوب رستمه ایتدی

دو تلو صاحبقرآن بيهوده زحمت چكوب بچون فرآمرك اردنجه بهلوان كوند در سين كرتون ايرادلا و بر من
 جمله اردنجه كوند رسك فرآمري دوندر مكه كسه قادر دكلر مكر كيم كندك كيد سين كرسن كيد رسك دوندره
 بيلور سين زير اسزه مخالفت اينه مزددي في الحقيقه صاحبقرآنرا اينچه پدريه مطيع و مفقا در فرآمري قدر كنه
 نتم باد شاهلره مطيع رستم قدر كلد و كنجي **حاصلي** سلامون بويله ديچيك كاوس دنخي ايتدي يلي بار رستم اوليه
 البته وار كندك كورد دكلر رستم ات كورك ايلدي ابرش كلندا مئه سوار اولوب كيوك اردنجه عزم فرآمري ايلدي
 و عجله ايله كمنكده دورسون ياران بزده برفيجان قتلوه ايله بر لوله دنخان تناول ايله لم **انار او بيلر او بيله روايت**

ايدر لوكيم اشته فرآمري سر آمد پدري رستمه كوسوب بر جانجني اختيا رايدوب طتوب كندى اما لالا لارى سافل
 و كامل اردينه بيله دوشوب اردنك ايرشديلر بر لر ايله بولر سوليشوب عجادلا و بر فرآمري عسكرا سترحي
 اوله بر كره سنوآل ايلسك دديلر اما افكاري وار ديوجسارت ايدوب سوال ايله مديلر ناگاه كيرودن بقدر ايلر
 زنگه شاوران ات بونون دوشمش كلور هله يز كلدي ايرشدي فرآمري كلالا لارينه بولشوب خبر سوردي انلره
 اوموز صقوب بلمز برشي سويكده جسارت ايله مديك دديلر زنگه شاوران دنخي برازير كندى سويليه مدي
 حكمت خدا قطب آتش دمك افشاني كلوب فرآمري در دويوب همان بكام چكوب دوردي زنگه شاوران و محله
 فرضت بولوب ايلر و بيه كلدي فرآمري ركابن او پدري فرآمري ايتدي مرجيا يازنگه شاوران ديوب چوق سوز سويلر
 فرآمري مقيد اولدي يازنگه شاوران نيه كلرك كنجي دوندر مك ايچون كلرك ايسه بيهوده زحمت چكده بنم
 اراده جرحم يوق قباحت اول سفينه اوغلونك نيه بنم عرضم باي مال اوله باري باشم آلوب بندنخي بورزي كنجي نيت
 اختيا رايدرم البته خدا كيريدر يا بر طريقيه بوانتقامجي آورم يا خود بو بولم جان و باشنك كجرم ددي زنگه
 چوق سوز سويلر فرآمري مقيد اولدي عاقبت كوردى اولماز اولدنجي فراغت ايدوب دوندي فرآمري ايدلاور
 عالم چونكه سوز قبول اتمك و دونمك بر مقدار آرام ايله كيت البته عرب الله كشيده اكلنجيه لار مندر خوش
 ايمدي و آرسن سافله سويله فرق اللى قدر آدم مخذمتنه لايق و محبته مطابق كسلا آلوب كلسون ددي واندي
 دونوب ايتدي باقى عسكرم دنخي كامل قالديروب كيما اباده كلستون كوره لم خدايى لم يزل نه كوستررددي بولر
 بو صددي سويلشور كن كيرودن كيوظهور ايلدي ات بونون دوشوب دولي ديز كن كلور يقين كلنجيه كوردلر
 كيم كيوان كورد در فرآمري كلوب هاي بودنجي بنى دوندر مك ايچون كلور ددي بو محله كيو دنخي كلوب فرآمري
 او كنده تننا ايدوب دوردي فرآمري ايتدي مرجيا يا كيو سندنخي بو خسه بنى دوندر مكه مكي كلرك صقاي يوق
 زحمته كيروب سوز سويله زير سوز جوهر دركشي جوهرين يوق يره صرف ايدرمي همان شمد كير و بنخي خبر دعاد
 اونماك اكر عمر بيمز و آرايسه لابهينه بر كون سز كاله كوريشور ز اكر عمر وفا ايتيوب اولور رسك نان نمك حقن سيزه

بكا

بکا حلال ابلک ددی کیودونوب ایدی ای دلاور عالم بخون بویله دیر سکر کشتی پیر زدن اولقد رجه ستم
 کورمک مانع دکا در ظاهر اویله اولور هار ستم بلز لک ایله جهها نکیره آجیوب بلکه اراده ضایع اولور دیوب
 اولقد رختور ایدی سن کند کدر نکره جهها نکیره دخی عظیم تقدیر ایدوب آجی جو ایلر ایله ستم ایدوب حتی قوری
 و ایدی و آریقل کیت سنی کوزم کور مسون ددی و جهها نکیر عسکرین آلوب ویلا اینه دوغری چیقوب کدی جهها نکیر
 هر وجهله عرضنی بایمال ایدی الحمد لله تعالی سنک عرضکره خلل ویره جکن اولدی بوا ایدوب و آفر سوب ایدی اما
 فرآمزد ایدی یا کیو خیر اولمز بقالم آینه دور آن صورت کوسر ددیوب فرآمزد آن دنی ویردی کیو ایله زنگه کورد
 اولمادی نلرده ناپچارد و نوب فرآمزه و دعالشوب دوندر ایلر فرآمزد کالاری سافل ایله کامل سیله دوندر ایلر کامل
 کلوب عسکرده قلوب سافل فرق الی قدر ایلر اولور لرا آلوب ینه دونه فرآمزه ایدوب بر ارجه کیده اما اشته بونلر
 فرآمزدن بر آری ایلر یوب غیر فرآمزه صحرا ده شویکم کور نما اولدی گاه قشور نندن بر توز بلوردی یا بوتون اولور
 عجب کن کیمدر دیر کن آنی کورد بر یک سوا ز ظاهر اولدی تمام یقین کلنجه بر خوش بقدر ایلر کن صاحبقراندر بونلر
 ایتدیلر هاشته اگر فرآمزدی دوندره بلورسه ینه پیری دوندر اشته بو محله رستم دخی یقین ایدوب رستم بقو
 کوردی دورت نفر کسار کلور بری زنگه شاور آن بری دخی کیو و اکیسی دخی فرآمزد کال لری در هله بونلر در سلومه
 دوردیلر رستمدر کلوب بونلره سلوم و یروب چنه اولدی فرآمزد بوله بیلدیکرخی دو کله بونلر ایتدیلر لری
 دو تلو صاحبقران بولر ق لکن اولیوب هیچ بروجه ایله سوز کچوروب دوندره همدک غایت ایله کوللی
 قیرلش ددیلر رستم باشین صالوب فرآمزه غایت اچیدی خاطرین بقدر و غنه بیک کره نادم و پشیمان
 اولدی اما نه چاره بر ایشدر اولدی گارا اولدی کشتی عاقبت اندیش کرک همان رستم بونلره ایدی ایدی
 سینلر بوار آده بر آزدورک بن کلنجه کمتکز بر کره بندخی و آده هم امیدم اولدر که انشا الله الرحمان
 بن دوندره بیلورم ددی بونلر دخی نوله دیوب اشته صاحبقران عالم فرآمزد سر آمدک کند و کی بوله
 ابرش کلند آجی سوردی بونلر دخی اولاراده رخشان نندن اینوب اوت صالوب و کند و لری دخی بر دخت
 سایه سنده اوتوروب انایش ایلوب صحنه مشغول اولدیلر **اما ایزین جانب راوی قولنجه** صاحبقران
 عالم رستم دستان ابرشی کلند آجی سوروب خواه ناخواه فرآمزد قفا سندن ایشدی کوردی قطب
 آتش دخی سوروب کیدر اما نه کیدر رستم دخی ابرش کلند آجی زیاده سوروب فرآمزه یقین ایشدی
 فرآمزد فکر ایدوب کیدر کن قفا سندن برات پاتور دیسی اولدی اما بو صاحبقران تلقا دعا سنده اولان
 دلاور لرن برحالی و آردر کیدر کن کسه سندن قیامت قوپسه دونوب اردلر نیه بقما لردی ادرک عنت لکه
 طاق لردی کو کلندن بسبب لوبری دخی کلور بجه و ندر مکه عجا کیم اوله دیوب بونی تصور ایلر کن رستم کلن اوغور و کوزم نوز

فرآمزم ددکه فرآمزم رستمی سه سندان بیلوب های کوردکی قوجه تیارخانجی کندی کلش دیوب ات باشین
 چکوب دوردی رستم کلوب جگر گوشم بویله یا لکر نه جان به کیدرسین ددی فرآمزم ایتدی یا نیلیم طاهر عرض بقدر
 غیر از بلیچدن حیثیتم قلادی باری باشم آلوب اقلیم آخره کیدرم ایتده بو انتقامی آلمد قجه او امام بامر آدم حاصل
 اولور یا خود بو بوله جان و باشدن کچوب عزبت الله ناهم بی نشان اولور کیدرم دیوب غیر سندن فرآمزم کوز
 یا شیلله طولدی رستم ایتدی او یله اولور جگر گوشم بن سنک پدر کیم پدر او غلبینی آزار و تادیب ایلمک اوله گله
 از بلمید آندله عیب دکله اگر مراد کوز ایسه و انتقام ایسه کل سنده بنم کتفه مرادک اوزره بر کوز اوزر حقیقی
 ال اگر با بالق حقا صیار سک دون کیده لم اگر مخالفت ایدوب سوزم دکلمز ابسک سکا صکره اتا لوق حقا کمال الیم
 دینجه فرآمزمه رحم کلوب غضبی کندی نیلسون زیر فرآمزم پدینیه زیاده سیله اطاعت اوزره ایدی مدت عمر نه
 برکوه جک مخالفت ایلمشدر و آیدسه ایچون انه دخی صوجینه رستمک ایدی رستم سیاحدن کله و کی زما
 واقع اولور انشا الله وقتی کله که نقل اولور بزینیه صد دیمزه کله لم رستم فرآمزمه اتا لوق حقا بنم غیردی
 مخالفت ایدم میوب کوکلندن خوشمندی شم دیک دونیم یناه صکره کیدرم دیوب دوندی بوکوه رستم فرآمزمک
 حاضرین اله آلوب نوازیش ایدرک دوندیلر پهلو آنلره یقین کلنجه پهلو آنلر کوردیلر رستم فرآمزمی هله دوندی
 کلپورلر بونلر دخی برلر نرنک قالقوب رخشارک حاضر ایلدیله و بنوب جلسی سلامه دور دیلر رستم ایله فرآمزم
 کلوب بونلره سلام و بروب کلوب کچدیله بونلره قریشوب عزم بلخ ایلدیله چونکه بلخه کله یلر فرآمزم دوندی

همان سرآینه کندی رستم دیوان کاوس کامران کلوب پادشاهه باش قیوب کجوب صند لیسندہ قرار ایلدی
 کاوس باش فالدیروب رستم یوزینه بقوب بنجه اولدی یار رستم اوغلاک فرآمزی دوندره بلدی کی دیوسنوال ایلدی
 رستم ایلدی پادشاهم دوندردم بنله برآبر سرآینه کندی دیوب اولدوغی کی نقل ایلدی اولکون نه حال ایسه
 مرور ایدوب اغتنامه قریب هرکس مکانلرینه کیدوب اولکیجه قرار ایلدی کجه دردوشمن عمری کی تیز کجوب
 چون صباح اولدی کون مشرقدن ظهور ایدوب عالم منور اولدی هرکس دیوان کاوس کامران کلوب برلورلرند
 قرار ایلدی لیر اما فرآمز کلدی کاوس باش فالدیروب دیوان کوز کز دیردی کوردی هب برلورلرند اما فرآمز کلش
 ایلدی فرآمز دیوانه چنون کلدی بس بالودخی کوکلندره خصومت وار دیوب دوندی سلومون حکیمه بقوب
 یا سلومون قالی سن وار فرآمزی آوب بوند کتوردی پدیری رستم ایله حضور مده بارشدر کرکه کورن
 وار ایسه دفع ایلسون ددی سلومون دانا نوله فرمان پادشاهک دیوب برندن فالقوب استرینه سوار
 اولوب عزم سرآی فرآمز ایلدی **بو طرفدن** فرآمزدخی فالقوب عبادتند نضکره اوکله مجلس کتوروب اوتور مشر
 باده ایچردی وهم کند و کند و یه فکر یلر دیکم شمدن کیر و بن دیوان کاوس کامران وار هام عرضم با ایمال اولدی اما
 شول ارادن بر طریق ایله بر طرفه کتسم دیودوشنور کن ناگاه سلومون دانا چیقله کلوب فرآمزه تیز خبر ایلدی
 سلومون دانا کلدی دیوب فرآمز ایلدی عجب سلومونک بو وقتله بنم سرآینه کلدن نه اوله دیوب ایله فالقوب
 قرشولدی سلومون دانا کلوب فرآمزدخی یاغله دورب تعظیم ایلدی سلومون دانا تئنا ایدوب فرآمز حوش
 کلدی ای دانای روز کار بوند کلمکه موجب محضاز یارتمی یونخسه بر مصلحتی ظهور ایلدی ددی و سلومون
 یانته آوب والند جام وار ایلدی اولجامی سلومون صونری سلومون آوب نوش ایلدی نضکره کوزم نوری
 کلشیم هم زیارت وهم خندمدر پادشاه ایران کاوس کامران سزک بوکون دیوانه کلکزدن بنی کوندر و سخی
 دعوت دیوان ایلدی مرآی پدیرک رستم ایله سینه صاف ایلدی راجق مقین کوزم نوری مخالفت ایله پدیرک
 رستم سکا بدعا ایدر هم پادشاهک سوزی برینه وارسون هم پادشاهه هم پدیره مخالفت ایدوب کلر زخی کوکلند
 اول کتله فکرین فالدر بقین زمانده برایش ظهور ایسه کر کرد اول ایش سببی ایله سن دیار انغره کیدوب
 اول ایشی تمام کورد نضکره اوتوز آتی سنه بود یار لره کلیموب سیر و سیاحت ایلسک کر کرد و اوتوز
 آتی سنه تمامند دخی ایران بر عظیم دآرات ایله کلوب هم اغذانتقام آلسک کر کرد وهم انکشت نمای
 عالم اولوب تکمیل عرض ایلسک کر کرد ددی فرآمز چونکه سلومونک بوسوز لرین کوش ایدر بنجه کویاک
 تازه جان بولوب بتون دنیا مالک اولمقدن زخی زیاده حظ ایدوب کمال سرور زندک همان اول ساعت
 یاغله فالقوب دیوان کاوسه کلدی و کتله حاضر اولدی اندن سلومون حکیم بیورک دیوب اولدی

قالقوب رخشلر نیه سوار اولوب ات باشی برابر مصاحبت ایدر رک عزم دیوان کاوس ایلدیلهر چونکه
 دیوان کاوسه کلدیلهر و ایچرویه کیروب فرآمزدی کاوس کامرانک اوکنده زمین پوس ایدوب اندن
 وآروب پرری رستمک دست دآمنن پوس ایلدی اندن کچوب قهرمان قاتل صند لیسند که رستمک
 او توردوغنی کر شصب آهندت صند لیسنک آلت یا نده در قرآرا ایلدی کلامون دنانک دخی بری
 بللو باش وزارت صدر نده قرآرا ایلدی کاوس کامران فرآمزدک یوزینه بقوب ایتدی خوش کلدی یا
 فرآمزددی فرآمزدرا یاغله قالقوب خوش بولوق پادشاهم ددی کاوس ایتدی یا فرآمزد امرم بود
 قالقوب پدردک رستمک این اوپوب سینه صاف اولوب باریشه سنکه درونندن جمله غل و غش و
 ایسه ده کیدره سین ددی فرآمزد ایتدی باش اوزرینه اولسون پادشاهم دیوب قالقوب کلدی پدرد
 رستمک تکرار این اوپدی رستم دخی فرآمزدی بغرنیه بصوب یوزندن و کوزندن اوپدی بر خود آر
 اول اوغل فرآمزد الله اشین راست کتوره دیوب دعا و خیر ایلدی انچون فرآمزد هر قنده وآر
 منصور و مظفر اولور اصلو بر چنگله زده لشمش در حاصلی بارش کورش اولدیلهر کاوس خلعت دیوب
 ایکی آغرا قلیم خراجی دکر خلعت زیبا کتوروب برین رستمه و برین فرآمزد کتور دبار بوند نصکره شوق
 آلیو بردی مجلس تازه لدری عیش نوشه نیلداوردیلر کاوس فرمان ایلدی یا دین باغ ایرجه ضیاع
 وآر مطبخ کدنون دریلر و عایشی باشیه تنبیه ایدوب آلات مطبخی آلوب کندی کاوس رستمی و فرآمزد
 و جمله بهلو آنلری نوروزده بولنان شاهلری آلوب اوکون اغشام اولنجه دیوان کاوسده عایش
 عشرت و ذوق صحبت ایدوب عظیم صفاال و پردی اغشام اولنجه اذن پادشاهی ایلده هر کس چادر لرنیه
 طاغیلوب سرآینه وآروب ذوقه مشغول اولدی چون اول کیمجه مرور ایدوب ینه صباغ اولدی
 اندن کاوس کامران دیوان خلقی ایلده نوب باغ ایرجه وآروب قرآرا ایلدیلهر اندن نصکره رستم و فرآمزد
 وز آل و سار بهلو آنان جمله نوب باغ ایرجه وآردیلر قفرا علاوه او توروب ضیاع لدریلر و عشرت
 ایلدیلهر تا کیم اغشام اولنجه چونک اغشام اولدی هر کس قالقوب بربر کلوب کاوس کامران اوکنده
 تنای ایدوب منزل لرنیه کندیلهر جامه نایلر نیه کیروب اسایش ایلدیلهر آشته بو منوال اوزره برهفته
 مرور ایدوب نوروز کونلریه یکرکی کونن بالغ اولدی بهلو آنلر و بکلر کونر و کلوب باغ ایرجه کاوس
 کامرانله عشرت ایدوب کیمجه مکانلرنیه کیدوب ذوق صحبت اتمکده **اما بود آستان لطیف ایتار رونق**
ویرن راوی شیرین گفتار اویله نقل و بیان ایلر کیم بر کیمجه فرآمزد جامه خواب ایچره یا تورکن برغری رویا
 کوردی و کوردیکی رویا دخی بو ایدر کیم سا بقا سهرآب و قعه سنده هندن شکایتی کلوب فرآمزد هنده

کیدوب صکره کندوی بردیوقا پوب کوه جبروت بر آغوب تاکه سرندیه یقین بر جزیره ده سلیمان ابن
 داور مرقدی حضرت آدم و م زیارت ایدوب کلورکن باغ منیر شاهه اوغر آیوب باغک قبوسنده جا بلقا شاه
 سمراد شاهک قیزی خورشیده بانونک تصویرین کوروب اودان جا بلقایه واروب قیزک شرطین بوزوب
 آلتیهدی شمدی رویا سنده فر آمرز جا بلقایه وارمش جا بلقاده اولان سر آیک حوالی سنده بر نهال تازه ایرشوب
 نشونما بولمش فر آمرز بوفدانی کوروب شاد اولدی بارک الله شو فدان نه خوشجه بتوب یشلاندی انشا الله لطیف
 میوه فدان اولق کرک دیرکن فر آمرزانی کوروب اکسوزین بر مار منقش کلوب اول فدان باشک ایاضه وارنجه
 صاردی وباشن کونکه صقوب اول تازه نهالی کونکدن صوروب احمکه باشلری کدنجکه اول فدان صر آروب
 صولغله یوز طوندی فر آمرز بویلاونی کورنجه های موزی ملعون شول فدان نه یمان ضررا یلدی دیوب همان
 بردن برسنگ خار آبی قیوب غضب نامیده فر لا تدیسه طاش کلدی آلا اول یلاونک کله بنی دولته ابروب
 خرینام اولدی یلاون کندک صالیویروب اول اغاجدن چوزلدی اول فدان ینه باشلوب یشلانتوب تازه لنگه
 فر آمرز بود هشت ایله خابدن بیدار اولدی کوردی کندویه بلخه اول رویا دهشتندن وجودی رعشه ناک
 اولمش هوز دخی کوکسنگ کوردوسی کتمه مش قالقوب جامه خواب اوزده اووردی کوردی کی رویای فکر ایکنک
 غیر چشمنه خاب کلدی ال قاقوب غلامار کلدی ابدست صوی کورک ددی غلاملر واروب طشت وایتا کتور
 دیار فر آمرز در ابدست آلوب صبا حله دک آیین دآود اوزده عبادت ایلدی چونکم صبا ح اولدی اندک دو آوقلم
 کتوروب بر تذکره محتر بر ایلدی اندک غلامین برین چاغروب غلام کلر کنه تذکره الینه ویروب وارسلامون
 دانانک چادرین بکله چان چادر دن سلامون چاقوب رخنه بزکن بو تذکره الینه ویر او قوسین و اوکنه شو
 بو تذکره کوردی غلام نوله دیوب تذکره الدی اورادن قندار سین سلامون حکیم چادری اوکنه کلدی بر آز
 دوردی ناگاه ات کلوب بنک اسحله کنه یناشدردیلر غلام کوردی که چادر دن سلامون دانا چقدی بنک
 اسحله کنه بصدیکم رخنه بنه اولمحل غلام کلوب تمنا ایلدیوب تذکره صوندی سلامون تذکره آچوب
 او قیدی دیمشکه ای دانای ذوقنون کوکل الجقلیغی ایدوب دیوانه کمزدن مقدم بر مقدار بوارایه شریف
 بیوره سزدیمش سلامون دانا غلامه بقوب روش او کومه ایلدی کندی دخی رخنه سوار اولوب غلام
 اوکنه دوشدی سلامون اول غلامک اردنجه فر آمرزک سر آورده کنه کلدی سلامون دانا اتدن اینوب
 ایچروب کوردی فر آمرز سلامونی کورنجه ایاضه قالقوب خوش کلرک ای آنا ی بزرک دیوب تعظیم و تکریم ایله
 کند و قولتوغنه کوروب صدره کچوردی اندک غلاملره اشارت ایلدی جمله طشره کیدوب ایچق سلامون ایله
 ایکی قالدی اندن سلامون دانا ابدی کوزم نوری فر آمرز بنی ینه دعوت ایلرک یونعه بر رویای غریبه

كوردك ددی فرآمرز بلج دیوب فرآستنه سلومونك محسین ایلدی اندن رؤیا احوالین کوردی کی نقل ایلدی
 سلومون اشیدوب کولدی وابتدی اشته ای دلایر یکانه سکا دبر وکم سیاحتک مقدمه سی اوله اولسه کرکر
 جا بلقا طرفنه برکمه کوندر صحیح خبر نه ایسه سکا اصح خبر کوردی سلومون قالقوبینه رختنه نوب فرآوزه
 وداع ایدوب همان دیوان کاوسه عزم ایلدی فرآمرز در کند و کند و سنه فکر ایلدی شمدی جا بلقایه کی کوندره
 بنی آدم کتسه نه زمان واروب کله بیلور باری خاتم هفت نام مؤکلینک برین دعوت ایدوب کوندره یم دیو
 فکر ایدرکن بریا نوردی قوی بی نه اوله دینجه اولدم طقسان طغوزاریش قدیله اون ایکی بیک بطمان نبر اور
 دهان دوشنده قرطاس مردم سر ظاهرا اوله دوشدی فرآمرز اوکنده پیر اوپدی و دست دامن پوس ایدی
 فرآمرز قرطاس مردم سری کورنجه شاد اولدی افرین یا قرطاس نجب محکنده ایو وقتنده کلرک بتشدک بوخنه
 زماندن بری فرآموش ایدوب نه خوش یوقلا مردمک ددی قرطاس تکرار دعا ایدوب ایتدی سلطانم اولزمانکم
 هند سمندک بنی جا بلقایه کوندروب کندیکز دخی چیندن بو جاننه توجه ایلش ایدیکز بندخی جا بلقایه واروب
 اول ارادن برکزه مملکته واروب پیر مادری واقربای تعلقا ترن کیم و آرایسه کوریشوب صلاوی وطن ایدوب
 برآز اکلنوبینه کله یم دیوب قصری حوده عزم ایلام کیدرکن ناگاه قضای اسمانی برجاز و لعینه کد آفته کزفا
 اولوب اولزماندن بوزمانه دک چلسنده ایدک هله صکره اعواندن بری بنی بر طریق ابله خبر الوب کیز لوجه
 کلوب برحیله ایله بنی اول چلسدن خلوص ایدوب بندخی اول جازوی اولدردم اول ارادن قصر هوده
 واروب پیرم صحان آدمی زاد ایله کور شدم اندن سترافدی عزمی عرضو ایدوب پیر مادریله وداع ایدوب دم چکوب
 عزم اترم اشته خاک پای بوز سوره کلرم ایددی یورک اگر بر خدمت شریفکن و آرایسه جان و باش ایله ادا ایدیم
 ددکه فرآمرز زیاده حفظ ایدوب قرطاس مردم سری نواخت ایلدی و ایتدی یا قرطاس بوکیجه شوایله بر غریب
 رؤیا کوردیم سلومون حکیمی کوردوب رؤیای سولیبوب تعبیر ایدردم هنوز دانا شمدی کتدی و بزده دیدیکه
 جا بلقا طرفنه آدم کوندر زیراکه ظهور ایدجک ایش و آردردی بندخی انی فکر ایدوب دورده که شمدی بنی آدم
 جا بلقایه واروب نه زمان کلور باری خاتم هفت نام مؤکلینک برین کوندره یم دیرکن اشته سن کلرک و آرایدی یا
 قرطاس برکزه جا بلقا طرفنه نه حوادث ظهور ایلشد بکا بر خبر کوردی قرطاس مردم سر بسر چشم دیوب هما
 فرآمرز اوکنده برکزه دم چکوب شو یکم قره دغان کی هوایه عروج ایلدی و طرفه العین ایچره نابود نابیدا اولدی
 فرآمرز ایتدی الحمد لله بواشیمزده راست کلدی ایددی بزده باغ ابرجه کیدلم هم رؤیا احوالین پیرم رسته
 نقل ایدیم دیوب کلدی پیری رسته افاده ایدوب نقل ایلدی اندن قرطاس مردم سری جا بلقا طرفنه کتمکده
 اما بزم داستانمز جا بلقا ده واقع اولان حوادثه کلسون **رؤیا اخبار و ناقلاون آثار بو حکایه غریبه اوله رؤیا ایلش**

در کیم سابقاً فرامرز نقل سابق اوزره جا بلقاده سمنزاد شاهک دختر پاکیزه اختری خورشید به بانوی آلوب
 حین جماعه خورشید بانو وضع حمل ایدوب بر او غلظان وجوده کتوردی تیز سمنزاده مرده ایتدیله سمنزاد شاه
 شاد اولوب مرده ایدنره بی حد انعام واحسانلر ایلدی و فرمان ایلدی که شتره دیوانه کتوردی سوزلر اندن اول معصوم
 پاکیزه حریر فونرا قاره صادروب اندن فیلسوف دانا طالعی بنوقلسون تیز سمنزاده کتوردیله سمنزاد شاهک امر بنوع
 بلدردیله اندره معصومی شتره دیوان سمنزاده کتوردیله سمنزاد اول معصومی کورنجه امر ایلدی قر بانلر کیلن
 صد قله اولندی چوق قهر آیه غنا کلدی اندن سمنزاد شاه فیلسوف دانا به قوب ایتدی ای دانا حدوز کار شول
 معصوم پاک طالع یوقله کوی عالی و عمری اوزونیدر ددی فیلسوب نوله پادشاهم دیوب تیزالینه دیوب
 قلم آلوب اون ایکی بورجی یدی بلدی زری یکر می سکر منازلی یوقلیوب شو بلیکیم جاسوس فلک اولوب آبی آبه
 بادی باده خاک خا که ضم ایدوب یوقله اندنضکره مقضای علیله خبر و پروب ایتدی پادشاهم مرده لر اولسون
 معصومک طالعی زیاده فوتده در کوی عالی دوغدر و غی ساعت وقتی سعد عمری اوزون جهان چوق کلک
 ایدوب ولوله آرای جهان اولسه کر کرد و پادشاهم معقول ایسه بو معصومک آرین جهان بخش جهان آرقولم
 ددی سمنزاد شاه ایتدی غایت معقول دیوب معصومک آرین اشته جهان بخش جهان آرقولدیله کوندر
 اندن طایه لر تعیین ایدوب بسلمکه باشلر ایلر اشته مرور یا میله دورت یا شنه کیردکن اون یا شنده وار قیا
 ایدر لر دی حسن و خلاق صاحبی اولوب کوز لنندی کوز لر جانی کی سور لردی حتی سمنزاد شاه بران کور مسه
 دیوانه سی اولوردی کاه کاه دیوانه کتوروب انکله کولکین ایلدی اشته جهان بخش جهان آرد ورت یا شنه کیرنجه
 سمنزاد علم تعلیمی ایچون جهان بخش فیلسوف دانا به و پروب علم و آداب او کرده فیلسوف دانا دخی جهان بخش
 معذورک صرف ایدوب تعلیم علم ایتدی او قندی چونکه یدی یا شنه وارنجه جهان بخش ایتدی اندن جهان بخش
 جهان آرانک هر طرفی معمور بر جوان اولدی اندن جهان بخش یدی یا شندن صکره آبه بنکه و او شکار ایلمکه و
 آلات قولغنه هوس ایلدی اشته اون ایکی یا شنه وارنجه فارس اولدی اندن سمنزاد شاه جهان بخش علم کتوردی
 و پروب اشته فن سپاهیلیکی دخی تعلیم ایدر دی و کاه کاه دیوان سمنزاده کلوب پای تحت صندلیسند کچوب
 او تور ددی سمنزاد شاه تحت تکلیف ایلدی اما جهان بخش او تور مز ایدی دبردیکه دولتم دره تحت شاه کیرد
 بهلو آنلری صندلیدر دیر ایدی ارباب دیوان سمنزاد شاه ایدر لر دی پادشاهم ظاهر ارسلون انوکی نه
 ارسلون اولور دیر لر دی حاصلی جهان بخش جهان آرانک اون ایکی یا شنده آیکن جا بلقاده پادشاهم پنجه سین بورا
 و قولنه یا بشور بولنم ایدی اشته بویله ممتاز اولدی **امار آوی ایدر** مکر بو جا بلقا صنورینه یقین بر در بند
 و آرایدی اولدر بنده یقین بر ویر آن قلعه متین و آرایدی زمانه خراب اولوب اهل ایسی پریان اولنلر ایدی

اما بر قاج سنه دن برو صعلوك زنگی نام بر زنگی مکان طوتدی شو یلکیم بوز یکرمی اریش قدر چکردی بزهر زنگ
 پهلو آن ایدی کلوب فرار ایلدی حتی یاننه اون ایکی بیک قتال زنگی پیدا ایدوب اول ویر آن قلعه ده مکان طوتدی
 و اول قلعه معمور ایلدی اما یقین اولان در بنده نکهبان تعیین ایدوب فخر بر قافله کلسه نبر ایدردی صعلوك
 زنگی بر از زنگی ایله سوآر اولوب چقوب اول قافله اوروب جمله مال لرین آلوب و باز زنگی ایدی ایدوب بعد
 اول آدمی کباب ایدوب بیر لر دی اشته بویله دآتم مردم خوردلق ایدوب قافله اندر لر دی **راوی ایدوب** سنزاد
 شاهک بر باز زنگان باشیدی و آرا ایدی نامنه حوآجه فرج دیر لر ایدی اتفاق خاور زمینه تجارت کش ایدی
 کلور کن اول زنگی لر در بنده نکهبان قور قوری بره کلدی لر نکهبان لر کوروب سکر ووب صعلوك زنگی خبر
 ایلدی لر صعلوك زنگی بر از زنگی ایله سوآر اولوب کلدی کار بان خلعین اوروب مال لرین بغا ایدوب حوآجه
 فرجی طوب مالین آلدی لر و حوآجه فرجی اولدر میوب اسیر ایلدی لر اما حوآجه فرجک توابع لر زنگی ایکی غلام
 اراده بر تعریب ایله فرست بولوب قاجدی همان جان آتوب با بقایه دوشدیلر و دغری سوروب سنزاد شاه
 بولشوب احوالی بلدر دی لر حوآجه فرجک اسیر اولدوغین و صعلوك زنگی دن چوق شکایت ایلدی لر سنزاد
 شاه جا بلقا غلام لر دن حوآجه فرجک زنگی لر انده اسیر اولدوغین اشته دی حوآجه فرجه غایت ایله کوردی
 و حوآجه فرجک اهل عیالی اشدوب بقا لرین چاک ایدوب فریاد فغان ایلدی لر سنزاد شاه ایدی نیلیم صاحب قرآ
 زاده فرآمیز بوند اولیدی انک حقتن کلوردی اما شمدی اوزاق مملکت نه زمان ادم و آروب کلسه کرکد
 دیوب عظیم ناسف ایلدی **راوی ایدوب** مکر جهان مجش اوکون سنزاد شاه دیواننده ایدی همان یر نده
 طوب دولتم دده پدرم فرآمیز بوند دکل ایسه یابن انک اوغلی کلیم واروب اول زنگی بتد حقتن
 کلوب حوآجه فرج صاغ ایسه خاوص ایلرم ددی سنزاد شاه جهان مجش دن به جوآبی اشید بنجه عقلی کند
 بلور که صعلوك زنگی نه مرتبه قتال و بطلان زنگی لر جهان مجش ایسه زنجی شیر مادی هنوز دماغنده قوقا
 بر خطا اولور سه فرآمیز نه جواب و بره یم دیر چونکه جهان مجش صعلوك زنگی اوز زینه و آرمغه طالب و
 رآغب اولدی سنزاد شاه اولماز جگر گوشم صکره بر خطا اولورده پدکدن عتاب چکر ز اول زنگی بر بر آفر زنگی
 امیش وافر عسکریم وارا امیش نرن اقضا ایلر که سن انک اوز زینه واره سین دنجی سن معصوم سین اول
 بوز یکرمی اریش قدر قامت چکر بر قاده زنگی ددیو منع ایلک قیدینه دوشدی اما جهان مجش دولتم نیا
 البته واروب حوآجه فرجی خاوص ایلرم دیوایق بصدی سنزاد شاه کوردی اولماز ایدی ای جگر گوشم هله
 بوکون صبر ایله بزده مشا وده ایدوب زای تد بیر ایله بر تدرک کوره لم بقالم چوق عسکر لازمی زیر صعلوك
 زنگی یکرمی بیک عسکری وارا امیش و هم قلعه سی زیاده صرب قلعه دراکر صعلوك زنگی زبون اولوب قلعه

قبا نوره قلعه فتحی نه طرفدن یوریه لیدر بلنلردن سؤال اتملی و مشاوره اتملوحتی قلعه نك فتحی اسان
 اوله اذن قلعه نك اوکنده برتنك در بند و آرایش اول در بندی نه یوزدن کچیاور سؤال ایده ایم ایده نیم حکم
 گوشم بویله مشکل اشاری و قلعه لری فتح اتمکه پدرك فر مزبيله مشاوره ایبردد که جهان بخش ایدی
 دولتیم یا بکا عسکر لازم دکلدرد آتمش تمش آدم کفایت ایبردد که سمنزاد شاه ایدی بنم خاطریم ایچون اهله
 بوکون صبر ایله دری جهان بخش نوله دولتیم یا بوکون صبر ایله ایم لکن صعلوک زنگی اوزرینه کتمه دیر سیک
 اولماز کیدرم و بکا عسکر زنجی لازم دکلدرد بو مخصوصه سوزیکر کچمز ددی و صعلوک کیمینجه اولمز ددی سمنزاد
 شاه جهان بخشه بو قدر مغالظه اتمکدن معصوری صعلوک زنگیدن قور قوب کیمیه ایدی کوردی اولمز بکلزار
 بوکون بنم خاطریم ایچون صبر ایله دیمکدن مرآدی بو ایدریم قیاسوف دانا ایله تنها ده مشاوره ایروب جهان
 بخشک طالین یوقلدروب کوره صعلوک زنگیه جهان بخش غالمیدر مغلوبمیدر دیواشته چونکه جهان بخش
 اولکون صبر ایله جک اولدی برتقرب ایله فرقت بولوب سمنزاد شاه فیلسوف دانای تنها بر چکوب ایدی ای
 فیلسوف اکبر منجه ایله م اشته کوردک جهان بخش صعلوک زنگی چنکندن فارع اولماری بو قدر قور قور دیم
 اولدی خوفم بودر که اراده بر نخطا واقع اولورسه اراده سزده سزده ستم چکوزاتاسی فر امرزه نه جواب ویره لم جهان
 بخش ایسه دخی شیری مادری اغرنده فوقار کندوی جهانده غالب یوقدر قیاس ایدر بلنکه دست بر بالای دست
 یعنی ال الدن اوستوندر عرشه چقینجه دیمسکر کور مسین بکا عسکر فلون لازم دکلدرد آتمش اتم ایله کیدرم
 دیر صعلوک زنگی نك ایسه اون ایکی بیک عسکری واردر کندوسی خود یوزیکر چی ارایش قدیچکر بر بقال زنگیدر دیر
 ایدی ای فیلسوف دانا جهان بخشک بر طالک یوقله کوره لم جهان بخش صعلوک زنگیه غالمیدر اگر مغلوب ایسه
 دخی عسکر تدارک ایله لم جهان بخش اردمنجه کیده لم ددی فیلسوف دانا نوله پادشاهم دیوب تیزالینه دیوبت قلم
 آلوب جهان بخش ایله صعلوک زنگینک طالغه باقوب کوردی جهان بخشک قوتی هر وجهیله صعلوک زنگیه
 غالمیدر شاد اولوب کوله رک فیلسوف دانا سمنزاد شاهه بقوب ایدی پادشاهم یوقدم کوردم مژده سینه اتم بیک
 همان اذین ویر کسون زنگینک حقندن کلور زیر اطالعی شد کی حاله فوتنه در زنگیدن اکا ضرر کور نمزدی سمنزاد
 شاه شاد اولوب لکن کنه اذین ویر مکله استمزدی چون اول کیمجه کجوب مسابح اولدی جهان بخش دیوان سمنزاده
 کلوب ایدی دولتیم یا اشته امریکر اوزره برکون صبر ایله ایم ایدی بوکون صعلوک زنگیه کیدرم دخی حواجه
 فرجی خاوص ایروب اول زنگینک حقندن کلورم الله تعالی فرقت ویر ایسه ددی سمنزاد شاه دخی ناچار اذین ویر
 عسکر تدارک اولسون بنه بيله کیدرم ددی جهان بخش ایدی خیر دولتیم نیاسن محتمکه اونوروب عالمکده اول
 بکا عسکر لازم دکلدرد همان بنی دعادن اتمه دیوب تمش نفر دلاور آلوب و اول خواجه فرجک ایکی غلامین قورلا

آلوب عزم معلوك ایلدی آسته كلوب تمام در بند اغزینه معلوك زنگی نکهبا نلر قومشیدی تمام و آروب در بند
 اغزینه قوردی اول نکهبا نلر کورد یار تیش قدر آدم در بند اغزینه قوند یار همان سکر دوب وارد یار معلوك زنگیه
 خبر ایلدی یار شویله بر کوره آدم لر كلوب در بند اغزینه قوند یار اما باز دکان قیافتی بوق بلرز اصلوا ناصل آدم لر در
 رد یار معلوك ایلدی ناصل اولور سه اولسون شکار در دیوب بر از زنگی ایله بنوب در بند اغزینه کلدی جهان بخش
 کوردی تیش نفر کسنه ایله قومش اما قیافتی باز دکان دکل چکا ور لر قمر زنده در معلوك زنگی بردن او زینه یور میك
 مرآد ایلدی آمانه فکر ایلدی هله کوره لم حرکت ایدر لر بلکه غیردی ایش اوله بنم نامم اشیدوب نینا شغله کلش
 اوله لر زیر ا بویله لاء بالی كلوب در بند اغزینه قومش آنی کو ستر ردی بروده جهان بخش دخی کوردی معلوك زنگی
 قرق الی قدر زنگی ایله در بند اغزینه كلوب انلر ندر اند یار شویله بر درخت سایه سنه معلوك زنگی او توردی زنگی لر
 او کنده مجلس قوروب عشرته باشلدی اگر بونلر بنوب در بند اغزینه یور لر سه او کلرین آلوب اورده جهان بخش هما
 یا ننده اولان تیش نفر پهلوان ایتدی سز بوند حاضر دورک بن شدی با لکن بنوب معلوك زنگیه و آریم قن بز
 ضوب یره اورده قان سزده بنوب كلوك دردی بونلر دره نوله دیوب دور یار و انلرینه بنوب حاضر اولر یار اما جهان
 بخش یا غه قالمقوب رخشنه سوار اولوب معلوك زنگیه دو غری یوریدی زنگی لر کوردوب معلوك زنگیه ایتدی
 ای صاحب قرآن زنگبار آسته ایچلر ندرن بزازه اوغلان ایریلوب بو ظرفه دو غری کیورا امریکر ندر دردی یار معلوك
 شاد اولدی کو کلندن ایتدی دیدر کم کبیدر بونلر بکاینا شغله کلدی لر انجق شول کلن اوغلان کنده و مه ساقی
 ایدوب ندرن شراب ایچیم دیوب تصور با طله دوشدی اما برودن جهان بخش چونکه در بند کیروب معلوك
 زنگینک اولدوغی یره کلدی تمام معلوك زنگینک او کنه كلوب عشق ایلدی معلوك کوردی بزازه محبوب اوغلان
 اما اصلوا تربیت کورمش آداب وارکان بلیموب کویا بونا بکار او یله استر دیکم جهان بخش رخشنه ندرن اینوب کله
 او کنده نما ایدوب دامن پوس ایله و سوزی هر نه ایسه سویله اما جهان بخش بویله ایلدی معلوك جهان
 بخشک بویله معامله ندرن غضبه کلدی سیاه ایکن موس مور اولدی دونوب ایتدی ندر اوغلان نینه کلرک
 اول در بند اغزینه قنوب او تور آن آدم لر کیم لر دردی جهان بخش ایتدی انلری صکره یلور سین اما اول معلوك
 زنگی در کلری پهلوان سن مسین دردی معلوك ایتدی بلی بنم یلور سین دردی اندرن جهان بخش ایتدی ایلدی
 یا معلوك زنگی بزجا بلقا پادشاهی سمنزاد شاه آدم لر سوز خالی باز دکان یا شلیسی حو آجه فرج بورا لردن کچر ایکن
 اوروب مالین الوب باز دکانلر ایله اسیر ایش سین حو آجه فرجک ایکی غلامی قلمچوب كلوب خبر ایلدی سمنزاد
 شاه غضبه كلوب آسته بنی تعیین ایلدی تیش نفر آدم ایله و آرا اول زنگیدن باز دکانلری و حو آجه فرجی خارور
 ایله هم مال لرین آلیور دیوب بند دخی كلوب در بند اغزینه قوندم فکر ایلدم بر آدم ایچی کوندر سم کرک بلکه بز حو آجه

اکلا دآمز و هم مخالفت ایلسک تکر آرکلیک اقضا ایلباری کدم و آردیم سوبلیه یم و بر سه خوش و بر من
 زور ایله الایم دیوب کلام نه دیرسون بزه و بر مسمین یونخسه ضرباً الایمی رد کنه صعلوک زکی شاشد غنڈ
 قهقها ایله کولاری بره بو اوغلان دیوانه انجق یا زق جیلی برحسنی و قد بالاسی و کوستری شی و آرفاما
 نیلیم دیوانه ایدی و دونوب ایدی اوغلان سنک عقلمده بسبله و خفت وار سمنز آد شاه دخی دیوانه عزیز
 کیم سنک کبی دیوانه کوندرمش کلاه بیانه سوبلیه کل بکخدمت ایله کندومه سنی ساقی ایله یم اوصلوده
 دخی جها بخش ایدی بیانه سن سوبلیه نابکار روی سیاه سن کیم اولاسنکیم بن سکا خدمت ایله یم
 کشتی خدمت ایلدو کی زمانه غالبه ایدر دکنه صعلوک زکی کولوب ای اوغلان انک قولای وار کل
 سنو کله امتحان اوله لم اگر سن بکاغلبه ایدر ساک بن سکا خدمت ایله یم اگر بن سکا غلبه ایدر سن
 بکخدمت ایله ددی صعلوک زکی بونی انچون سوبلیه که دیوانه مشرب اوغلان ندر سوزین بلز برده
 بکاغلبه اتمک اعمالی یوغه قالدیروب برالما کی قولمه آورم امید ایله ددی جهان بخش صعلوک
 قولنه راضی اولدی قالق ایدی یا صعلوک سنو کله امتحان اوله لم اگر فی الحقیقه غالب کلور ایسک
 سوز یوق پنجه دیلسک او یله ایلسک اما سن دخی سوز ندرت دونمه ددی جهان بخش صعلوک بویله
 ملائمت اوزده سوبلیوب صبر ایلدیم کوردی بر مین دلاورد در بولیکه سهولت ایله کندومه بند
 ایله بلیدم ددی صعلوک زکی یاغنه دورب کل ایدی سنکله دو آل طوشالم ددی جهان بخش نوله
 دیوب بر بر نیک دو آلرینه یا پشد یار جهان بخش جهان را ایدی یا صعلوک طوت ایدی اشته
 دو آل کوره یم دو آلدرت قالدیره بیلور مسمین کوره لم صکره بندخی جمله ایلم ددی صعلوک ایدی بره
 هی دیوانه اوغلان هله سن برکوره جمله ایلیوب شبهه کی دفع ایله بن سنی قالدیر پنجه صکره سن دیر
 بندخی سنی قالدیره بیلور دم دیوب بنمله بیج ایلسین ددی جهان بخش ایدی خیر بیج ایلم هم کوره یم
 سنی ایش کوردینجه صعلوک کوکلندر ایدی بن بودیوانه ایله پنجه بر مجا دله ایدرم ایوسی قالدیروب
 بره اورم قدر دیوب برکوره جهان بخشک دو آل کم ندرن قیوب الما کی قالدیروب قولیه آورم امید ایله
 او یله بر زور ایلدیم اولماز جهان بخش دخی لنگر و یروب دوردی صعلوک زکی کوردی کوزه صالند
 اوغلان سدا سنکدر کبی دوردا صلا پرو آسی یوقدر بره بو اوغلان نخلو اوغلان بکر مز دیوب اولکی
 جمله سندن زیاده فوت صرف ایدوب بردخی زور ایلدی اولمادی جهان بخش یی ندرن قالدیره مده ایدی
 بره نابکار اوغلان سنی بره مغلدیلمی ندر بو سنده اولان لنگر دیوب بردخی زور ایلدی اما او یله زور
 ایلدیم دماغنک پرده سی چاک اولوب بور ندرن قان پوشاندی ینه ایله مدی جهان بخش ایدی یا صعلوک

صقین قولندن دونمه دیوب بر کره صعلوک زکینک دوانندن قور آدی چخه زور ایلدیسه زور اولم صعلوک
 کو کلی اغاج قویا دکی چایر چایر قویا روب زمیندن قالی روب قولنه آدی وسلکوب انزن چوی روب زمینه
 اوردی وکوکسنه چقدی والنجیره اوردی طور دی اما برودن زکیلر بوخالی کورنجه جهان بخشک اوزینه
 یوردیلر **بو طرفدن** جهان بخشک آدم لری دخی بوخالی کوروب ات سوروب یوردیلر اما صعلوک زکی کوز آجوب
 نه کوردی اول بکنم دکی اوغلان کوکسنه قره قوش کی قوب الخجیره اوروب دورر صعلوک اضا ف ایدوب اما
 ای نوجوان باکایمه اولنجه قولک اولایم دردی جهان بخش ایدی ایدی سویله زکیلره کیرودور سوزلر یوسه
 دینم حقیچون جمله سین قیر آرم دینجه صعلوک اولام زکیلره حیق روب کیرودورک چکک الیکری دردی زکیلر
 دخی کیر وچکلر یلر انزن جهان بخش صعلوک زکینک اوزرنن قالقوب صعلوک دخی قالقوب جهان بخشک
 اوکنده تمنا ایلدی ورنوب ایدی دوغری سویله کیم سین وسمن آرشاهک نسین دردی جهان بخش کیمک
 لسی اولدوغین بلدردی صعلوک زکی جان وکولر جهان بخشه بنده اولدی انزن جهان بخش جهان آرانک
 آدم لری دخی کلوب کوردیلر صعلوک زکی جهان آرایه بنده اولمش نه دیسونلر شاد اولدی اما صعلوک زکی جهان
 بخشه تمنا ایدوب ایدی ای نوجوان لطف ایله بزم قلعه آدم لری کین ایله شریف بیورک بر قاج کون سیزکله عیش
 عشرت و بزم صحبت ایله تم و هم یازدکانلری و مال لرین بیغصور ویره ییم بوسوز یمن سز لره کچسونک دردی جهان
 دخی نوله ای پهلوان باش اوستون دیوب بیورک ایلدی جهان بخش اول بخش نفر آدیله صعلوک زکینک
 قلعه سنه کلوب قرا ایلدی صعلوک جهان بخش کندی برینه کچوروب عظیم ضیا قتلر واکر آمار و رعایتلر ایلدی
 وحو آجه فرجی و باز دکانلریه چلسدن چقاروب رعایتلر ایلدی وبقدر مال آدیسه بیغصور هب ویردی و
 ایکی کون قلعه ده اکلندیلر او چمنی کون صعلوک زکی قرق نفر پهلوان آوب وسمن آرا ایچون و فیلسوف دانان
 هدا یالردوزدی و جهان بخش قالقوب صعلوک زکی برینه بولاد زکی نام بر آرزاده سی و آرایدی انی برینه وکیل
 نضایدوب عزم جا بقا ایلدی اما جهان بخش مقدم ایلر و آدم کوندر کوندردی ایدی اوته ده سمن آرشاه ایانجه
 اولدی بنیره جها ندر آرم صعلوک زکی ایله دیوب کوز لری بوللرده ایکن ناکاه جهان بخشک کوندردی
 آدم کلوب مزده ایلدی شهزاده صعلوک زکی با صوب کند و سنه تابع ایلدی و غواجه فرجی خاوص ایلدی
 ددی سمن آرشاه بوخبردن شاد اولدی قرا بانلر کسوب و جهان بخشه استقبال اولمشون دیوب بتون
 اعیان شهر وار باب دیوان استقباله چقدیلر اوته دن جهان بخش صعلوک زکی ایله و غواجه فرج ایله کلوب
 ابر شدی اما استقباله کلنلر اوکنده بر او پوب شهره کتوردیلر جهان بخش صعلوک زکی آوب دیوان سمن آرا
 شاهله کلدی صعلوک زکی سمن آرشاه اوکنده بر او پوب کتوردیکی هدا یالری عرض ایلدی سمن آرشاه صعلوک

کوروب محتسین ایلدی جهان بخش جهان اراصلوک زنجی کندویه سر قاپون ایلدی صلوک دخی
جهان بخشه بر مرتبه محبت ایلدیکم اولماز بوند نصکره جهان بخش دخی صلوک زنگیدن سلا مشور
تعلیم ایدوب کامل اولدی جهان بخش هر کون صلوک زنجی ایله شکاره کیدوب صید و شکار ایلدی
کوندن کونه جهان بخش نام و نشانی اول دیار لرده منتشر اولوب سولینمکه باشلدی **راوی شیرین**

زبان اویله نقل و بیان ایلریم دریای محیط جزیره لر دن ظلمات سمتنه قریب بر جزیره و آرایدی آدینه
کاستان باغ ارم دیر لردی سا بقا اسکندر کبر اظلماته کیدر کن اول جزیره یه اوغر ایوب زیاده بکندی و بو
جزیره ده اکثری طائفه پریان اولوردی اسکندر کبر احکام سنه رمل ایتدیروب بند نصکره بود یاره کیم
کلوردی حکما جواب و یردی لری کیم بر زمان بوقلعه آهن ربای بر ساحره کلوب ضبط ایلسه کر کدیور
صاحبقر آن زاده قیوب بوند کتوروب عیسی ایلسه کر کدیور اولان کسه بوند کلوب اول جازوی قتل
ایدوب بور یاری بتون جزیره سی ایله فتح ایدوب شرف اسلام ایله مشرف ایلسه کر کدیور آدی برم لغی
فرامزدیوب وصف ایلدی بومنون آل اوزده اسکندر کبر آده بوقلعه اوج قات بنا ایدروب طشره قاتن
مقناطیس آهن ربان یا پردی مشبق و مطاسم ایلدی زیر ا مقناطیس یری نوع اوزرینه اولوب کچی
مردم ربا و کیمی دیور ربا و کیمی مرغ ربا و کچی چوب ربا بعضی رباب تو آرمخ تحیر و تصریح ایلشدر **المحل**

اسکندر کبر اول قلعه تکمیل ایدوب بر قاتنه بنی آدم و بر قاتنه پری و بر قاتنه دیو عسکری قیوب
هر جلنه بر پادشاه نصب ایلدی و نیه جهانک حکمی بنی آدم پادشاهینک الینه و یردی و بر دمه ظلم
ینا ایتدیروب تبرک انچه نادره و ناشینده تخفه و تفاریق وضع ایدوب کدی مابلینی بر زمان مرور
ایلد که شامه ساحره نام بر جاز و مکاره کلوب بوقلعه ضبط ایلدی و اینجه اولان مخلوق کندونه
سحر قوتیله تابع ایلدی پنجه مدت اول دیارده حکومت سوردی دآنا بولعینه نک معادی بو ایدریم
ربع مسکونی سحر ایله بر هواد و لاشوب قند بر محبوب کورسه قاپوب قلعه آهن ربایه کتوروب کدین
شش لیردی صکره قیوسنه طلومبه قویروب ذوق ایدردی تمام اول کسه دن اوضا نوب قوتی ساقط
اولنجه اول کسه بر آغوب بر غیر یسین دخی به **امار اوی اید** ته بولعینک دآنا کاری بو ایدی و شامه

بانو حد ذاته محبوب ایدی سائر جازو لر کچی حسنی سحر یله ساخته افسون یله برداخته دکل ایدی اما
جاز و اولوق ایله نفسی غایت بر قورقدی یانته و ران آرمی بو کالدروب هلاک ایلدی **امار اوی اید**
جا بلقاده جهان بخش جهان آرا بر کون صلوک زنجی ایله شکاره چیقوب بر مقدار صید و شکار ایدوب
دونوب سمنز آد شاهک بر باغی و آرایدی جهان بخش اول باغله کلدی صلوک بو کون ای دلاور نکلده

بو باغده تنهاجه عشرت صحبت ایدوب فلکدن برکون اوغور لیه لم ردی صعلوک نوله دیوب اول
 باغه کیروب تیز صعلوک رخشندن اینوب جهان بخشک رکابن طودی جهان بخشده اینوب رخشنک
 کیهله صالدر جهان بخش قصرک بر نیه چوقوب او توردی صعلوک تیز آتش پیر آه ایدوب اول صید ایلدیگر
 آهو و خرکوش هر نه ایسه کباب ایلدی و بر سر آخی باده کتور مشهری میدانه قیوب بر آزیوب ایچوب جهان
 بخش مست اولدی بر مقدار صحبت خاص ایدوب بو اراده جهان بخشه نوم غلبه ایلدی سپرین زیر بغله با
 ایدوب صحبت دکلر ایکن خوابه واردی صعلوک کوردی شهر آره خوابه واردی اوصول ایله اول ارادن قالق
 قصر دن اشاغله اندی واروب بر درخت سایه سنده او بو توب اطرافنی سیر و تماشا ایلرکن اوله جوق و آر
 صعلو که ده زیاده نوم غلبه ایلدی همان اول درختله دیانوب او یویه قالدی اشته مقدم نقل ایلدی کیمز
 منوال اوزره شامه ساحره معمار قدیمه سی اوزره سحر یله بر هواریع مسکونه و پرواز اوروپ کرزن یول
 جا بلقایی اوغر آیوب زمینه نظر ایلدی نه کوردی اشاغله ده بر باغ بهشت اثارک قصر نده بر نوجو آهلو
 نشان نظیر خا به و آرمش اما لطافت هوادن رخسار آتشی عرفناک اولوب کویا کل سرخ اوزره شبنم دوشوب یی
 اشلمش قدری بالا حسنی اعلا بر محبوب مستشاندیر که شامه دخی اما جله اوله لی بویله بر بلدرجین شکار ایلد
 واقع اولما مشهری جهان بخشی اول هیبت و صلا و بده و اول قیافتله کوردی کی مرغ دیلین جهان بخشک
 شهباز عشقنه ربوده ایتدیروب بره مهر دوشویله بر نازین نوجو آنی صید ایدوب صفاسین سورم عالیا
 بووجاهت جسامته کوره بوند ذات العمور کولمه کوره اولمق احتمالی واردیوب لغینک کمال اشتهاسی قولمه
 کلوب بلی افرجه یا زمه سنده دونوب بر کره سحرین تازه لیوب هوادن عقاب کبی سوزلدی و سحر یله بر نیجه
 اوروپ جهان بخشی قاپدی و سحر دن کچوروب خم گوشته آلوب قدر سین گلستان باغ ارم و قلعه مقابر
 آهن ربا دیوب کندی از زمانه سحر قوتیله مکانه کلدی جهان بخشک نیم سحرین آلوب کدین زیاده برین
 ایدوب مجلس قوردی و جهان بخشی یا نه آلوب کدین عرض ایلدی جهان بخش بو محالدرده باوغه ایزمزد
 اوله شی بلزدی غضبه کلوب دشنامه باشلدی مسعود اولمق ایله کوچی تیمز که بندین قیدوب شامه ناک
 باشنه بر موشت اوروپ هلاک ایله شامه باغده کوردی دخی ایشنه ال ویرمز کندی مراد بنجه مصلحت
 کورمز ناچار اولوب صحبت ورؤیتنه قناعت ایدوب کتوردی جهان بخشک اینه و یا غنه زرین بند اوروپ
 نیم مسعود اولجه عشرت ایلرجهان بخش قلعه آهن ربا ده شامه ساحره ایله عشرت ایلمکه **اما ازین جانب**
بو طرفدن صعلوک زکی درخت سایه سنده او یورکن افسورین بر طرافه قوپدی صعلوک زکی اول طرفدن بلکل
 خوابدن بیدار اولدی بو طرفدن اوله دیوب جان آقوب قصره کلدی کوردی اسباب عشرت دکلوب یا تور اما

شهزاده بوق معلوك عقیلی كندی عجا بنچولاری دیوب اطرافی رایوب اصلانام نشان بولیوب ایواہ
 تحقیق شهزادہ برفضایہ اوغزادی بلدم طراقة نك اصلی بوایش شمدری واروب سمنزاد شاه نجواب ویرم شایه
 بندن بلور بکاعتاب ایلدیوب غمکین اولدی نیلسون ناچار اولوب جهان بخشین کرکمان الوب اول رادن
 دیوب اغلیورق شهره کلری طوغری سمنزاد شاه کلری کورن لر جان آتوب سمنزاد شاهه کلوب ای شاه معلوك
 زکی اغلیو اغلیو کلور بلرز اصلی ندر شهزاده نك کرکمان آلتش شهزاده بوق دد کلرنده سمنزاد شاهه جان
 باشنه صبحی آدی بره ندر اصلی یونخسه جهان بخشه برحالمی اولدی تیز کورک معلوکی دردی معلو کده
 دیوان سمنزاد دن ایجری کیردی اغلیورق زمین پوس ایروب کچوب یرنه قرار ایلدی سمنزاد شاه معلو
 ایتدی ای معلوك بو حال نه حال در قتی شهزاده بجه اولدی دد کلره معلوك زکی دخی بالاده کچن منوال
 اوزره نقل ایلدی سمنزاد اه ایروب در بغا نیمان ایش اولدی یارین پدری کلوب صور آرسه وای خود بز
 کوندر رسه نه جواب ویره لم باخصوص شمدری مادری اشیر رایسه کند و کزین هلاک ایلدیوب عظیم
 غمه روشدی خلاق کیمی دیوقا پدی وکیده معلوك اولدن غرضی و آرایدی فرضت بولوب هلاک ایلدی
 دیوب هر کس برکونه جواب ویردیراشته عظیم گفتکوا اولدی حرمده خورشیده بانور دیوب فریار فغان
 ایلدی وکا کلرین پریشان ایلدی معلوك زکیه البته سن او غلم هلاک ایلدک سندن استرم دیوب
 هجوم ایلدی اولدم معلوك زکی اغلیوب ایتدی ای سلطان بانوان بنم نه کناهم و آرا اولدوغی منوال
 اوزره بجنا بکرة نقل ایلم بنم صنم بوق دیوب یمین ایلدی اما خورشیده بانوان نورمی بوایش سنک بلینز
 آلتنه در دیوب اول سوزندن دونمدی عاقبت سمنزاد شاه فیلسوف دانایه بقوب ایتدی ای داناروزکا
 لطفایله بررمل ایت کوره لم جهان بخش جهان ارانک حالی بجه اولدی دردی فیلسوف داناده نوله دیوب
 تحت رملی اوکنه آلدی یاروب بوزدی اشکال سعیدین و اشکال بخشین رایوب بولدی واستخر آج ایدوب
 باش قالدیروب ایتدی ای پادشاه عالمپناه مالیا شهزاده بر جاز و مکاره شرنه اوغز آمش نك بند سحرند
 اسیر در یقین زمانده پدری خلاص ایلرا نجق شمدری برکسه اولسه واروب اولدوغی مکانی بخشین ایدوب
 پدری صاحبقران زاده یه خبر ایسه پاک مناسب اولورددی سمنزاد شاه فیلسوف دانان بوجو آبی ایتدی
 بر مقدار یورکنه صوسر پلوب شاد اولدی زیر بصحت خبرین آلدی اما جازو اندام اسیر اولدوغنه غمکین
 اولدی و آیدسه سی خورشیده بانویه خبر ویردی یاروا آیدسه سنک فریادی تسکین اولدی بونلر عجا صاحبقران
 طرفه کیمی کوندر رسک نه زمان واروب خبر ویردیوب بونلر بوفکرده ایکن بر کورلری اولدی بره ندر بو
 کورلری دیرکن آنی کوردیلر قرقطاس مردم سر نزه بر عجه صورت ایله طقسان طغوزاریش قدریله روشند